

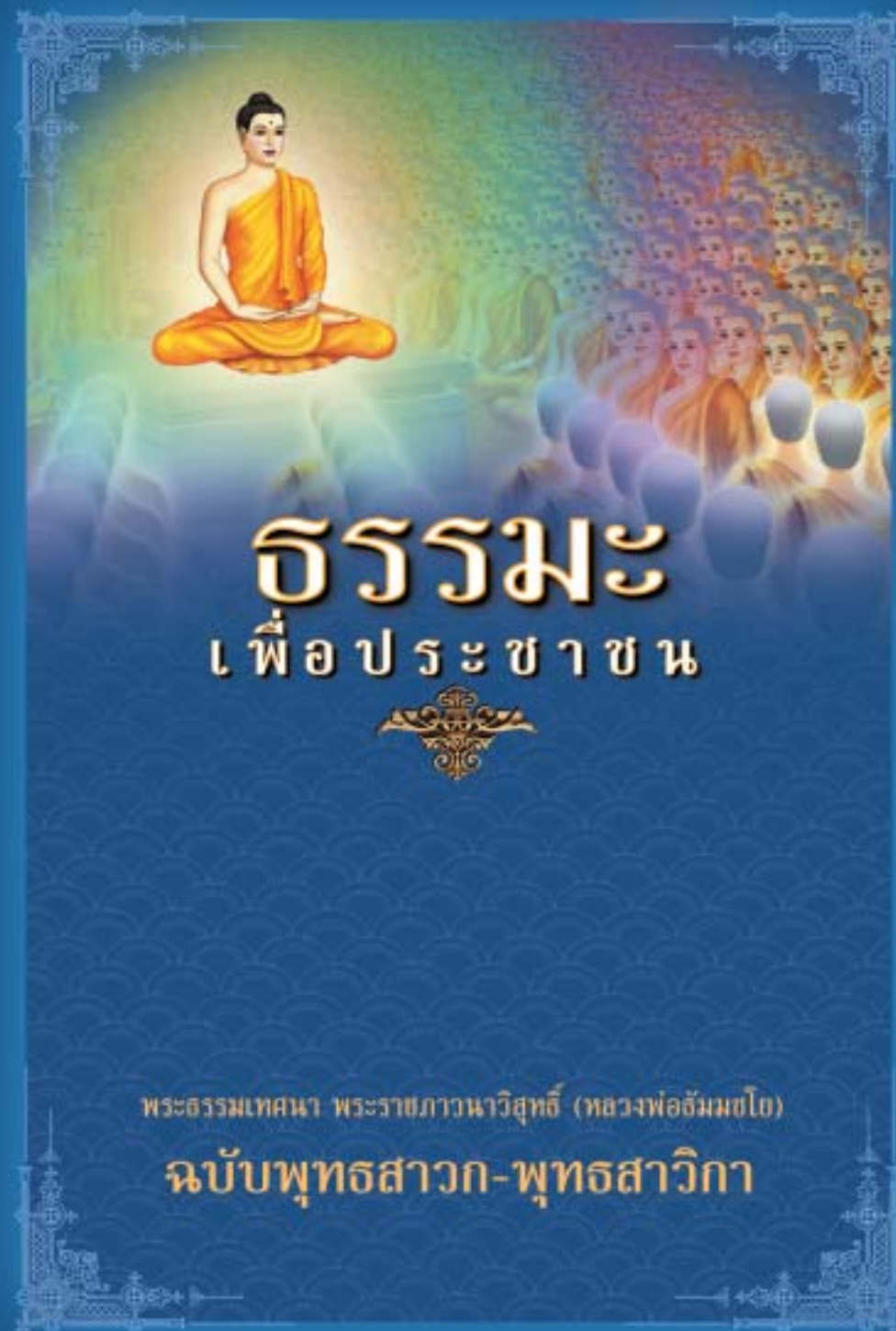
“ใครก็ตาม
ที่บวชเข้ามาครองผ้ากาสาวพัสตร์แล้ว
มีความคิดอยากจะเป็นพระเป็นเณรที่แท้จริง
หลวงพ่อดิฉันว่า...
เป็นความคิดที่ยิ่งใหญ่มากกว่าความคิด
ที่จะเป็นพระเจ้าจักรพรรดิที่ครองโลกเสียอีก”

หลวงพ่อดิฉัน



ธรรมะ
เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา
พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดิฉันชโย)
ฉบับพุทธสาวก-พุทธสาวิกา



ธรรมะ เพื่อประชาชน



พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

ฉบับพุทธสาวก-พุทธสาวิกา

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗



วัดพระธรรมกาย



มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMAKAYA FOUNDATION



พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

คำนำ



ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนัตบรมสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธีได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำมาสรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธีนำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธี เพื่อ



คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๔ เล่ม ๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอัน
เป็นมหาอุดมมงคลนี้

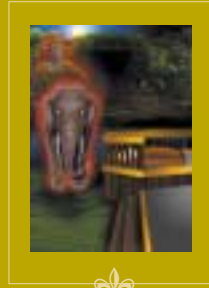
คณะผู้จัดทำ

ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗



คำนำ	๓
๑. พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)	๑๑
๒. พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)	๑๙
๓. อัครสาวก ชาย-ขวา	๒๗
๔. พระมหากัสสปเถระ (๑)	๓๗
๕. พระมหากัสสปเถระ (๒)	๔๕
๖. พระวนวัจละ ผู้อยู่ในป่า	๕๕
๗. พระอานนท์พุทธอนุชา	๖๓
๘. พระภัททิยเถระ	๗๑
๙. พระสุภูติเถระ	๘๑
๑๐. พระมหากัจจายนเถระ	๘๙
๑๑. พระมหากัปปินเถระ	๙๙
๑๒. พระวักกเถระ	๑๐๙
๑๓. พระพาหิยทารุจิรียเถระ	๑๑๗
๑๔. พระโสณโกฬิวิธเถระ	๑๒๕



๑๕. พระปิตินทวัจนะ (๑)	๑๓๕
๑๖. พระปิตินทวัจนะ (๒)	๑๔๓
๑๗. พระนันทกเถระ (๑)	๑๕๓
๑๘. พระนันทกเถระ (๒)	๑๖๑
๑๙. พระปิฎกเถระ	๑๗๑
๒๐. พุทธชิโนรส (๑)	๑๗๙
๒๑. พุทธชิโนรส (๒)	๑๘๗
๒๒. พุทธชิโนรส (๓)	๑๙๕
๒๓. พุทธชิโนรส (๔)	๒๐๓
๒๔. พุทธชิโนรส (๕)	๒๑๓
๒๕. พุทธชิโนรส (๖)	๒๒๑
๒๖. สุนนสามเณร	๒๓๑
๒๗. สามเณรนิโครธ (๑)	๒๓๙
๒๘. สามเณรนิโครธ (๒)	๒๔๙
๒๙. สามเณรนิโครธ (๓)	๒๕๗



๓๐. ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๖๗

๓๑. ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๗๕

๓๒. ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๘๕

๓๓. เจมาเถรี อัครสาวิกาเบื้องขวา

๒๙๕

๓๔. ปุณณาสกเถรี

๓๐๓

๓๕. พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๓

๓๖. รูปนันทาเถรี

๓๒๓

๓๗. กิสาโคตมีเถรี

๓๓๑

๓๘. อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุธรรม)

๓๔๑

๓๙. อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๑

๔๐. อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา) ๓๕๙

๔๑. อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เหือกสุดท้ายของชีวิต)

๓๖๙

๔๒. อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๗๙

๔๓. เมณฑกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๑)

๓๘๗

๔๔. เมณฑกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๓๙๕

๔๕. เมณฑกเสรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)	๔๐๓
๔๖. เมณฑกเสรษฐี ผู้ใจบุญ (๔)	๔๑๓
๔๗. เมณฑกเสรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)	๔๒๑
๔๘. เมณฑกเสรษฐี ผู้ใจบุญ (๖)	๔๒๙
๔๙. เมณฑกเสรษฐี ผู้ใจบุญ (๗)	๔๓๙
๕๐. ชฎิลเสรษฐี ผู้มีภูเขาทอง	๔๔๗
๕๑. ปุณณเสรษฐี ผู้ไถนาเป็นทอง	๔๕๗
๕๒. มหาเสรษฐีกากวพิยะ	๔๖๕
๕๓. วิสาขมหาอุบาสิกา (มหาลดาปสาธน์)	๔๗๓
๕๔. วิสาขมหาอุบาสิกา (โอวาท ๑๐)	๔๘๓
๕๕. วิสาขมหาอุบาสิกา (สร้างบุพพาราม)	๔๙๑
๕๖. วิสาขมหาอุบาสิกา (พรอันประเสริฐ)	๕๐๑
๕๗. วิสาขมหาอุบาสิกา (อดีตชาติของวิสาข)	๕๐๙
๕๘. วิสาขมหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)	๕๑๗
๕๙. วิสาขมหาอุบาสิกา (มหาปราสาท)	๕๒๕
๖๐. วิสาขมหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)	๕๓๕
ประวัติย่อ พระราชกาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)	๕๔๓
พจนานุกรม	๕๔๗
วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น	๕๖๑
รายนามเจ้าภาพ	๕๖๙





พ ร ะ อ ัญ ญา โ ก ณ ทั ญ ญ ะ
ผู้ ร ั ต ตั ญ ญ (๑)

ภิกษุผู้สันโดษ ย่อมเป็นผู้อยู่เป็นสุขในทิศทั้ง ๔
และเป็นผู้ไม่หงุดหงิด สันโดษด้วยปัจจัยตามมีตามได้
ครอบงำอันตรายทั้งหลาย ไม่หวาดเสียว
เที่ยวไปคนเดียวดังนอแรด



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๒

ธรรมชาติของสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งหลาย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม แม้แต่ตัวของเราก็กต้องเสื่อมไปตามลำดับ เพราะฉะนั้นเราไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองให้เห็นโทษของความเสื่อมในตัวเรา และสิ่งมีชีวิตอื่น ซึ่งยังคงอยู่ในกฎไตรลักษณ์ คือ มีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์และเป็นอนัตตา มีเกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อเราเข้าใจความจริงของชีวิตอย่างนี้ เราจะได้คลายจากความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนบุคคล แล้วมุ่งแสวงหาหนทางหลุดพ้นไปสู่อายตนะนิพพาน ที่ไม่มีชราและมรณะเป็นอมตะ

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน สามัญญผลสูตร ว่า

“จาตุทฺติโส อปฺปฏฺิโฆ จ โหติ
สนตุสฺสมานอ อิตฺริตฺเรน
ปริสฺสยานํ สหิตา อจฺจนภี
เอโก จเร ขคฺควิสาณกปโป

ภิกษุผู้สันโดษ ย่อมเป็นผู้อยู่เป็นสุขในทิศทั้ง ๔ และเป็น
ผู้ไม่หงุดหงิด สันโดษด้วยปัจจัยตามมีตามได้ ครบจำ
อันตรายทั้งหลาย ไม่หวาดเสียว เทียวไปคนเดียวดังนอแรด”

ความสันโดษเป็นทรัพย์อันประเสริฐ เป็นทางมาแห่งความ
สุขกายสบายใจ คนส่วนใหญ่ที่มีความทุกข์อยู่ เพราะไม่รู้จักพอ



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๓

มีแล้วก็อยากมีอีก เหมือนแม่น้ำ แม้มีมากมายหลายสาย ก็ไม่สามารถทำให้มหาสมุทรเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ แต่ถ้ารู้จักยินดีในสิ่งที่ได้มา พอใจในสิ่งที่มีอยู่ ก็เหมือนกับน้ำเพียงเล็กน้อยที่ทำให้แก้วน้ำเต็มบริบูรณ์ได้ ในทำนองเดียวกัน ททรัพย์สินเงินทองแม้มีอยู่จำนวนไม่มาก แต่ก็สามารถยังใจของผู้ที่มีความสันโดษให้เต็มเปี่ยมได้ แต่ในทางตรงกันข้าม ถึงแม้จะมีทรัพย์สินเงินทองมากมายมหาศาลเพียงใด หากใจของผู้นั้นขาดความสันโดษ ใจจะเร้าร้อนกระวนกระวาย มีความกระหายไม่รู้จักอิ่มอยู่นั่นเอง

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าจึงทรงสอนให้ภิกษุเป็นผู้มีความก่น้อย สันโดษ ไม่เย่อหยิ่ง ไม่เห็นแก่ลาภ ยินดีปัจจัยสี่ตามมีตามได้ ไม่ให้ยินดีในวัตถุสิ่งของนอกตัว ซึ่งเป็นทางมาแห่งการเพิ่มพูนอาสวกิเลส แต่ให้มึใจยินดีในพระนิพพานอันเป็นนิรามิสสุข ซึ่งเป็นสุขที่ไม่ต้องอิงอาศัยวัตถุ เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน ใครที่มีอริยาคัยเช่นนี้จะอยู่ที่ไหนก็มีความสุข จะอยู่ในป่า อยู่ในบ้าน หรืออยู่คนเดียวก็มีความสุข เหมือนพระอัญญาโกณฑัญญเถระ ผู้ยินดีในความสันโดษ ท่านได้ใช้ชีวิตอยู่ในป่าหิมพานต์ตามลำพังอยู่ถึง ๑๒ ปี แม้อยู่คนเดียวก็ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้ง มีความสุขที่เกิดจากการได้บรรลุธรรมภายใน



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๔

*พระเถระที่ได้ชื่อว่าอัญญาโกณฑัญญะเพราะรู้ทั่วถึงธรรม ก่อนสาวกรูปอื่นๆ เป็นผู้รัตตัญญูรู้ราตรินาน เนื่องจากว่า ท่านมีอายุมาก จึงคิดอยากหลีกเร้นอยู่ตามลำพัง อันที่จริงแล้ว ท่านเป็นพระมหาสาวกผู้มีบุญมาก พระคุณของท่านแผ่ไปในหมู่ เทวดา พรหม อรูปพรหม เพราะท่านเป็นอริยสาวกองค์แรก พวกมนุษย์และเทวดาเมื่อเข้าเฝ้าพระตถาคตเจ้า เอาดอกไม้ ของหอมบูชาพระพุทธองค์แล้ว จะเข้าไปบูชาพระเถระเป็นองค์ ถัดไป

เป็นธรรมเนียมว่า เมื่อมีญาติโยมสาธุชนหรือผู้สนใจ ศึกษาพระพุทธศาสนา เข้ามาเยี่ยมเยียนในวิหาร พระอัญญา-โกณฑัญญะจะต้องแสดงธรรมมิกถาหรือต้อนรับปฏิสันถาร แต่ด้วยความที่ท่านเป็นผู้ไม่ยินดีในการคลุกคลีด้วยหมู่คณะ เมื่อ ท่านแนะนำและทำเป็นตัวอย่างให้กับพระอริยสาวกรุ่นหลังไว้ เป็นแนวทางแล้ว จึงขอโอกาสไปปฏิบัติธรรมอยู่ตามลำพัง

อีกสาเหตุหนึ่ง ขณะออกบิณฑบาต พระสาวกทุกรูปจะ เดินตามลำดับพรรษา และเวลาแสดงธรรม เมื่อพระบรมศาสดา ประทับนั่งบนพุทธอาสน์ที่จัดไว้ตรงกลาง พระธรรมเสนาบดีนั่ง



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๕

ทางด้านขวา พระโมคคัลลานะนั่งทางด้านซ้าย ส่วนเบื้องหลังของพระอัครสาวกทั้งสอง ภิกษุเจ้าหน้าที่จะปูอาสนะไว้สำหรับพระอัญญาโกณฑัญญะ ภิกษุที่เหลือจะนั่งแวดล้อมพระพุทธรองค์พระอัครสาวกทั้ง ๒ รูป มีความเคารพในพระเถระมาก เพราะท่านเป็นผู้แทงตลอดธรรมอันเลิศก่อนใคร เป็นพระมหาเถระผู้ใหญ่ จึงให้ความสำคัญแก่ท่านรองมาจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อเป็นเช่นนี้ พระโกณฑัญญเถระจึงคิดว่า ภิกษุเหล่านี้บำเพ็ญบารมีสิ้นนอสงไขยกัป แสนกัป เพื่อต้องการนั่งใกล้พระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านรู้ฐานะของท่านดี จึงปรารถนาที่จะให้พระอัครสาวกทั้งสอง ผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาบริหารคณะสงฆ์ได้สะดวก ไม่ต้องมาวุ่นวายใจท่าน เพราะฉะนั้นท่านจึงขออนุญาตพระผู้มีพระภาคเจ้าหลีกเร้นไปอยู่ในป่าตามลำพัง ซึ่งพระพุทธรองค์ทรงอนุญาต

หลังจากนั้น พระเถระก็เก็บเสนาสนะ ถือบาตร และจีวรเหาะเข้าป่าหิมพานต์พักอาศัยอยู่ริมสระมณฑาทิโนโบกขรณี ซึ่งเป็นถิ่นของพวกช้างตระกูลฉัททันต์ สมัยก่อน โขลงช้างฉัททันต์ประมาณ ๘,๐๐๐ เชือก เคยปรนนิบัติพระปัจเจกพุทธเจ้า ครั้นพระองค์กลับไปอยู่ที่ภูเขาคันธมาทน์ ไม่มีใครให้ได้บำรุง พอโขลงช้างเห็นพระเถระเข้ามาก็คิดว่าบุญเขตของพวกเรามาถึงแล้ว



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๖

จึงช่วยกันเกลี้ยทำที่จงกรม เอาหญ้าออก เอากิ่งไม้เครื่อง
กีดขวางออก จัดแจงที่อยู่ของพระเถระ ทำอาคันตุกวัตรเป็น
อย่างดี ไชยลงช้างประชุมปรึกษากันเพื่อจัดเวรยามว่า ในแต่ละวัน
หากเป็นหน้าที่ของช้างเชือกใด ก็ให้ปฏิบัติดูแลพระเถระเป็น
อย่างดี

นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ที่ช้างทั้งหลายชวนช่วยในการ
สร้างบุญ มีวิธีการอุปฐากพระเถระ คือ ช้างเชือกไหนที่อยู่รับบุญ
จะต้องจัดเตรียมน้ำบัววนปากและไม้สีฟัน ทำวัตรพระเถระตั้งแต่
เช้าตรู่ สถานที่นี้อยู่ใกล้กับสระโบกขรณีชื่อกันตาทากินี ซึ่งกว้าง
๕๐ โยชน์ สระแห่งนี้ไม่มีสาหร่ายหรือจอกแหน น้ำในสระจะใส
เหมือนสีแก้วผลึก มีปทุมขาวแผ่ขยายไปครึ่งโยชน์ ปทุมแดง
ขนาดใหญ่ ดอกโกมุทแดง ดอกโกมุทขาว ดอกอุบลเขียว
ดอกอุบลแดง และดงข้าวสาละแดงที่มีกลิ่นหอม ซึ่งแต่ละชนิด
จะกินรัศมีกว้างครึ่งโยชน์

ถัดจากนั้น มีผลไม้รสหวานหอมอร่อย พักทอง น้ำเต้า
และฟักเขียว เป็นต้น ดงอ้อยแผ่ขยายไปครึ่งโยชน์ ลำอ้อย
แต่ละต้นขนาดเท่าต้นหมาก ดงกล้วย ซึ่งมีลูกโตขนาดเท่าลำแขน
ดงขนุนที่มีผลขนาดเท่าตุ่ม ดงมะม่วง ป่าขมพู ดงมะขวิด
กล่าวรวมๆ ก็คือว่า ผลไม้มีอุดมสมบูรณ์ และก็มีเกือบทุกชนิด



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๓

เวลาดอกไม้บาน ลมจะหอบเอาละอองเกสรไปเก็บไว้บนใบกอบปทุม ในใบกอบปทุมนั้น หยาดน้ำจะตกเป็นหยดๆ สุกด้วยแสงอาทิตย์ที่แผดเผา จากนั้นจะกลายเป็นเหมือนน้ำตาลเคี้ยว ซึ่งมีชื่อเรียกใหม่ว่า โปกขรมฐ์ หรือน้ำหวานบนใบบัว ช้างจะนำน้ำชนิดนี้ มาถวายพระเถระ

รากบัวในสระจะโตขนาดเท่าหัวโล่ ช้างก็ไปนำมาถวาย ท่าน เหง้าบัวมีขนาดเท่ากลอง และใบบัวใหญ่ เหง้าบัวนั้น แต่ละข้อจะมีน้ำนมประมาณหม้อหนึ่ง ช้างก็ไปถอนขึ้นมาถวาย จากนั้นช้างจะช่วยกันปรงเมล็ดบัวกับน้ำตาลกรวดถวาย โดยเอาอ้อยวางบนแผ่นหินแล้วเอางวงจับแผ่นหินอีกก้อนหีบอ้อย น้ำหวานก็ไหลออกมาจนเต็มแอ่งและบ่อ จากนั้นก็ทำให้สุกด้วยแสงอาทิตย์แผดเผา จนจนกลายเป็นนมก้อน เสร็จแล้วช้างก็นำมาถวายพระเถระ ขนาดของยากๆ ช้างยังสามารถทำได้ เพราะฉะนั้นไม่ต้องห่วงเรื่องผลาผล ไม่ว่าจะเป็นขนุน กล้วย มะม่วงสุก จึงไม่เหลือวิสัยที่เหล่าช้างฉัททันต์จะนำมาถวายพระเถระได้

พระเถระปฏิบัติธรรมอยู่ในป่าตลอด ๑๒ ปี บางครั้งก็แสดงธรรมให้กับภุมมเทวา รุกขเทวา อากาศเทวา ในวันอุโบสถ จะมีพระอินทร์พร้อมกับบริวารลงมาฟังธรรม ท่านก็แผ่เมตตา



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๑)

๑๘

ให้สรรพสัตว์ในบริเวณนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตัวท่านเอง
ก็มีความสุขตามอัธยาศัย เพราะได้ช้างเป็นอุปัฏฐากที่ดี ต่อมา
เมื่อท่านได้ตรวจดูอายุสังขารของตนเอง ก็รู้ว่ากำลังจะหมดลง
จึงเหาะกลับไปทูลลาปริณิพพานต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนว่า
ท่านจะปริณิพพานที่ไหน และใครจะเป็นผู้จัดงานประชุมเพลิง
ให้กับท่าน และพิธีจะยิ่งใหญ่อลังการเพียงไร เราจะได้มาติดตาม
เรียนรู้กันในครั้งต่อไป





พ ร ะ อัญญา โกณ ทัณฺณ ะ
ผู้ รั ต ตั ณฺณ (๒)

ท่านทั้งหลาย อย่าเศร้าโศกคร่ำครวญไปเลย
ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามในโลกนี้ เมื่อสังขารเกิดขึ้นแล้ว
ย่อมแตกทำลายไปเป็นธรรมดา





พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๑

สรรพสิ่งในโลก เป็นเพียงเครื่องอาศัยสำหรับใช้สร้างบารมี ไม่ใช่มีไว้สำหรับให้ยึดมั่นถือมั่น เพราะเราเกิดมาในโลกเพียงอาศัยสิ่งเหล่านี้สร้างบารมี อย่าไปคิดว่ามันเป็นจริงเป็นจังสมบัติทั้งหลายเป็นของกลางของโลก ที่จะช่วยให้เราสร้างบารมีได้สะดวกสบาย เราจะได้มุ่งแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระของชีวิต เป็นความจริงอันประเสริฐที่เรียกว่า อริยสัจ มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน ชีวิตเราจะได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง

พระวังคีสเถระสรรเสริญพระอัญญาโกณฑัญญะต่อเบื้องพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

***“พระอัญญาโกณฑัญญเถระนี้ เป็นผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธองค์ก่อนใคร เป็นผู้มีความเพียรเครื่องก้าวหน้าอย่างแรงกล้า เป็นผู้ได้ธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข อันเกิดแต่วิเวกเนืองนิตย์ คุณอันใดที่พระสาวกผู้ทำตามคำสอนของพระศาสดาพึงบรรลु คุณอันนั้นทุกอย่าง พระอัญญาโกณฑัญญเถระผู้ไม่ประมาทได้บรรลุแล้วโดยลำดับ เป็นผู้มัวนอนหลับมาก เป็นผู้ได้วิชา ๓ เป็นผู้ฉลาดในเจโตปริยญาณ เป็นธรรมชาติยาทของพระพุทธองค์ มีปกติกราบไหว้ซึ่งพระบาททั้งสองของพระศาสดา”**

*มก. เล่ม ๒๕ หน้า ๓๓๘



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๒

ในวาระสุดท้ายของชีวิตท่าน เป็นตอนที่น่าสนใจมาก เพราะจะได้รู้ว่า เมื่อท่านปรินิพพานแล้ว มีการจัดพิธีการเกี่ยวกับเรื่องสรีระร่างของท่านอย่างไร ต้องถือว่าเป็นงานประชุมเพลิงที่น่าอัศจรรย์มาก เพราะมีช้างและเทวดาเป็นแม่งาน ซึ่งไม่เคยมีปรากฏที่ไหนมาก่อน

เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อพระเถระแม้จะหลีกเร้นเพื่อปฏิบัติธรรม อยู่ในป่าหิมพานต์นานถึง ๑๒ ปี แต่ในระหว่างนั้น ท่านก็ได้ทำหน้าที่กัลยาณมิตร บำเพ็ญประโยชน์ต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยได้เทศน์สอนเทวดา นาค ยักษ์ ครุฑ คนธรรพ์ ให้ได้ดวงตาเห็นธรรมกันมากมายนับไม่ถ้วน

พระเถระรู้ว่าอายุสังขารใกล้จะหมดลง ก็นึกถึงบุญคุณของช้างทั้งหลายจึงอยากจะอนุเคราะห์ช้างเหล่านั้นให้ได้บุญใหญ่ โดยท่านได้เหาะกลับไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระวิหารเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ เพื่อขออนุญาตการปรินิพพาน เมื่อไปถึงได้หมอบลงกราบแทบพระบาททั้งสองด้วยเศียรเกล้า ประกาศชื่อของท่านว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพระองค์ชื่อว่าโกณฑัญญะ ผู้เป็นธรรมทายาทคนแรกของพระองค์ พระเจ้าข้า”

พวกเราอาจจะสงสัยว่า ทำไมพระเถระจึงต้องแจ้งชื่อของตัวเองให้พระพุทธร่องค์ทราบ ทั้งๆ ที่ท่านเองก็เป็นพระสาวกที่



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๓

พระพุทธเจ้าต้องรู้จักท่าน และจำได้แม่นยำอยู่แล้ว เหตุผลก็มีอยู่ว่า เพราะท่านเกรงว่าภิกษุสงฆ์ที่บวชเข้ามาภายหลังไม่รู้จักท่าน จะคิดล่วงเกินด้วยจิตที่เป็นอกุศลต่อท่านผู้บริสุทธิ์ จะทำให้ตกไปในอบายภูมิได้ แต่คนที่รู้จักท่าน เห็นแล้วจักเลื่อมใสว่าเป็นทสสนานุตตริยะของเราหนอ ที่ได้เห็นมหาสาวกองค์ปฐมปรากฏในหมื่นจักรวาล ใครได้เห็นแล้วจักเกิดความเลื่อมใสและจักเข้าถึงสวรรค์ เพราะฉะนั้นเมื่อท่านหวังประโยชน์เกื้อกูลคิดจะปิดทางอบาย เปิดทางสวรรค์สำหรับผู้ไม่รู้จึงประกาศชื่อของท่านต่อเบื้องพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า นี่คือความละเอียดรอบคอบ และมหากรุณาของพระเถระ

พระวังคีสระมีความคิดว่า พระอัญญาโกณฑัญญะนี้นานนักที่จะมาเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำให้ภิกษุใหม่หรือพุทธบริษัทจำนวนมาก อาจไม่รู้จักท่าน จึงลุกขึ้นจากอาสนะ ประณมอัญชลีทูลขออนุญาตกล่าวคาถาสรรเสริญพระอัญญาโกณฑัญญะ เมื่อได้รับพุทธานุญาตแล้ว ท่านก็กล่าวชมเชยพระเถระ ดังที่ได้กล่าวไว้ ณ เบื้องต้น

จากนั้นพระเถระก็ทูลขออนุญาตการปรินิพพานว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อายุสังขารของข้าพระองค์สิ้นแล้ว ข้าพระองค์จักทูลลาปรินิพพาน” พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสถามว่า



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๔

“โกณฑัญญะ เธอจักปรินิพพานที่ไหน” ท่านทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ช้างทั้งหลายที่เป็นอุปัฏฐากของข้าพระองค์ได้กระทำการที่ทำได้ยาก ข้าพระองค์ จักปรินิพพานในที่ใกล้กับช้างเหล่านั้น พระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาทรงอนุญาตตามนั้น

จากนั้นพระเถระทำประทักษิณพระศพล แล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ การเห็นครั้งนี้ เป็นการเห็นครั้งสุดท้าย” เมื่อมหาชนทราบ ว่า ท่านทูลลาปรินิพพาน ผู้ที่ยังไม่หมดกิเลสก็โศกเศร้าด้วยความอาลัยรักในตัวท่าน ส่วนพระอริยเจ้าก็เกิดธรรมสังเวช ท่านได้สั่งสอนมหาชนว่า “ท่านทั้งหลาย อย่าเศร้าโศกคร่ำครวญไปเลย ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามในโลกนี้ เมื่อสังขารเกิดขึ้นแล้ว ย่อมแตกทำลายไปเป็นธรรมดา” ว่าแล้วท่านก็เหาะขึ้นสู่อากาศ มุ่งหน้าไปที่ริมสระโบกขรณีมันทากินี สรงน้ำนุ่งสบงห่มจีวรเรียบร้อย เข้านิโรธสมาบัติ พอล่วงยามสามก็ปรินิพพาน

ต้นไม้ทุกต้นในหิมวันตประเทศได้โน้มโน้มออกดอกออกผลบูชา ในเวลาที่พระเถระปรินิพพาน ฝ่ายช้างเชือกที่รับบุญอุปัฏฐากพระเถระไม่ว่าพระเถระปรินิพพานแล้วก็จัดน้ำบัวนปาก และไม้ชำระฟันทำวัตรปฏิบัติตามปกติ ได้นำของควรเคี้ยว และผลไม้มายืนรออยู่ที่ท้ายที่จงกรมตั้งแต่เช้าตรู่ เมื่อไม่เห็น



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๕

พระเถระออกมาจนพระอาทิตย์ขึ้น ก็คิดว่า ปกติพระเถระเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา แต่วันนี้ทำไมท่านยังไม่ออกจากบรรณศาลา จึงเคาะประตูกุฏิเบาๆ พระเถระก็ยังไม่ออกมา

เจ้าช่างแสนรู้จึงเอางวงเปิดหน้าต่าง มองเข้าข้างใน เห็นพระเถระกำลังนั่งสมาธิ จึงเหยียดงวงสำรวจลมหายใจเข้าออก จึงรู้ว่าพระเถระปรินิพพานแล้ว ก็ตกใจร้องเสียงดังปานว่า ฟ้าผ่า ข่าวการปรินิพพานของพระเถระได้นำความเศร้าสลดมาให้ช่างทั้ง ๘,๐๐๐ เชือก ซึ่งได้พากันร้องลั่นเสียงดังไปทั่วทั้งป่าหิมพานต์ รวมทั้งหมู่สัตว์เหล่าอื่นด้วย เมื่อช่างทั้งหมดมาประชุมกันแล้ว ก็ยกพระเถระขึ้นบนกระพองของหัวหน้าโขลง ถือกิ่งไม้ที่มีดอกบานสะพรั่ง ยืนบูชานิ่งๆ ไม่ไหวติง

ฝ่ายท้าวมลัkkalเทวราชรับสั่งให้วิษณุกรรมเทพบุตรไปเนรมิตเรือนยอดที่ประดิษฐานพระเถระที่สำเร็จด้วยรัตนะทุกชนิด ให้พระเถระอยู่ในเรือนยอดมอบให้หัวหน้าช่างต่อไป ช่างอัญเชิญเรือนยอดที่บรรจุสรีระของพระเถระเวียนเขาหิมาวันต์ประมาณ ๓,๐๐๐ โยชน์ หลายรอบ จากนั้นพวกอากาศเทวาก็รับเรือนยอดจากงวงช้างมาบูชา ต่อมาวัสสพลาหกเทวดา ลีตพลาหกเทวดา วาตพลาหกเทวดา และทวยเทพชั้นจาตุมหาราชิกา ดาวดึงส์ ยามา ดุลิตา นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี



พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๖

ก็รับกันขึ้นไปเป็นทอดๆ เรือนยอดได้ถูกส่งต่อๆ กันขึ้นไปจนถึง
พรหมโลก เมื่อบูชาแล้ว พวกพรหมได้ให้เรือนยอดแก่พวกเทวดา
แล้วส่งกลับลงมาอบคินให้ช่างตามเดิม เทวดาแต่ละองค์ได้นำ
ท่อนจันทน์ประมาณ ๔ องค์ มาองรวมเป็นจิตกาธาน สูง ๙
โยชน์ พวกเทวดายกเรือนยอดขึ้นสู่จิตกาธาน เพื่อถวายพระเพลิง

ฝ่ายภิกษุชฎินาสพประมาณ ๕๐๐ รูป ก็เหาะมาร่วมพิธี
มีการสาธยายธรรมตลอดทั้งคืน พระอนุรุทธเถระเหาะมาแสดง
ธรรม ทำให้เหล่าเทวดาเป็นอันมากได้ตรัสรู้ธรรม พอเวลา
อรุณขึ้น เทวดาให้ดับจิตกาธาน เอาพระธาตุที่มีสีเหมือนดอก
มะลิตูม น้อมเข้าไปวางไว้ในพระหัตถ์ของพระบรมศาสดา
พระพุทธร่องค์ทรงเหยียดพระหัตถ์ไปที่แผ่นดิน พระเจดีย์ที่มีสี
เงินยวงก็ชำแรกแผ่นดินขึ้นมาทันที พระพุทธร่องค์ทรงบรรจุ
พระธาตุไว้ในพระเจดีย์เพื่อให้มนุษย์และเทวดาได้กราบไหว้บูชา

งานประชุมถวายพระเพลิงของท่าน ช่างแปลกและ
ยิ่งใหญ่อลังการไม่มีใครเหมือน เป็นความรู้ที่ควรจะได้ศึกษาไว้
เราศึกษาชีวประวัติของท่านก็เพื่อที่จะได้ยกท่านเป็นแบบอย่าง
ในการสร้างบารมี และเราจะได้มีกำลังใจในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ
ขึ้นไป จะได้บรรลุธรรมเหมือนกับท่าน มีสวรรค์และพระนิพพาน
เป็นที่ไปกันทุกๆ คน



อัครสาวก ข้าย - ขว

ชนเหล่าใด มีปกติรู้ในสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ว่าเป็นสาระ
และเห็นในสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความ
ดำริผิดเป็นอารมณ์ ย่อมไม่ประสบสิ่งที่เป็นสาระ ชนเหล่าใด
รู้สิ่งที่เป็นสาระโดยความเป็นสาระ และสิ่งไม่เป็นสาระโดย
ความไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นอารมณ์
ย่อมประสบแต่สิ่งที่เป็นสาระ





อัครสาวก ชาย-ขวา

๒๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าเป็นศาสดาเอกของโลก ไม่มีใครทั้งในโลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก และพรหมโลกที่จะยอดเยี่ยมกว่าพระองค์ได้ ทรงเป็นครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ความรู้ทั้งหมดที่พระองค์ทรงนำมาแสดงนั้น กลั่นออกมาจากกลางของพระธรรมกาย ซึ่งเกิดจากการได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณใต้ควงไม้พระศรีมหาโพธิ์ เป็นความรู้ที่บริสุทธิ์ เป็นไปเพื่อความขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป ผู้ที่ปฏิบัติตามพุทธโอวาท จึงเป็นผู้ดำเนินชีวิตไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นตามพระองค์ไปด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ชนเหล่าใด มีปกติรู้ในสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ว่าเป็นสาระ และเห็นในสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริผิดเป็นอารมณ์ ย่อมไม่ประสบสิ่งที่เป็นสาระ ชนเหล่าใด รู้สิ่งที่เป็นสาระโดยความเป็นสาระ และสิ่งไม่เป็นสาระ โดยความไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นอารมณ์ ย่อมประสบแต่สิ่งที่เป็นสาระ”

ชีวิตเราจะมีสาระหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตน ถ้าปฏิบัติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือทำศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดขึ้นมา และปฏิบัติตามมรรค



อัครสาวก ซ้าย-ขวา

๓๐

มีองค์ ๘ โดยเริ่มตั้งแต่ความเห็นถูกเรื่อยไปจนถึงทำสมาธิถูกต้อง รวมทั้งไม่เบียดเบียนตน และผู้อื่นให้ได้รับความเดือดเนื้อร้อนใจ การดำเนินชีวิตอย่างนี้นับว่าเป็นชีวิตที่มีคุณค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาแล้วได้ทำความดีได้สร้างบารมี บุญบารมีก็เพิ่มขึ้น

สิ่งใดที่ไม่ดีเป็นบาปอกุศล เราก็ลด ละ เลิกเสีย อะไรที่เป็นข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สิ่งใดที่ไม่เป็นสาระก็เลิกทำ ทำแต่สิ่งที่เป็นสาระ เมื่อรู้ว่าอะไรเป็นสาระแก่นสารของชีวิต ก็ดำเนินชีวิตให้ถูกต้อง ไม่อาศัยทิฏฐิमानะที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นได้ ควรเปิดใจให้กว้างเพื่อรับสิ่งที่ดีงามเข้ามาในชีวิต ไม่หลงติดอยู่กับการปฏิบัติผิดๆ ที่สืบต่อๆ กันมา

*ในช่วงเริ่มต้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สมัยนั้น ชมพูทวีปนับว่าเป็นศูนย์รวมของเจ้าลัทธิต่างๆ จำนวนมาก ในจำนวนนี้ลัทธิชัชปริพาชกถือเป็นเจ้าลัทธิผู้หนึ่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก แม้แต่พระสารีบุตรกับพระมหาโมคคัลลานะสมัยที่เริ่มแสวงหาโมกขธรรม เคยมาเป็นศิษย์ และเนื่องจากท่านทั้งสองเป็นผู้มีปัญญามาก เพียงศึกษาเล่าเรียนได้ไม่กี่วัน ก็แทงตลอด

*มก. เล่ม ๓๒ หน้า ๒๖๙



อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๑

ในความรู้ของอาจารย์จนหมดสิ้น จนอาจารย์เอ่ยปากให้มาช่วยกันสอนคนอื่นๆ ด้วย

แต่ท่านทั้งสองได้สั่งสมสาวกบารมีญาณมาเต็มเปี่ยมบริบูรณ์แล้ว รู้ว่าความรู้ที่ศึกษามาไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร ถึงปฏิบัติต่อไปก็ไม่ทำให้พ้นทุกข์ จึงออกเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้จากท่านผู้รู้อื่นๆ ที่จะสามารถบอกหนทางแห่งความหลุดพ้นได้ ท่านทั้งสองจึงเดินทางไปทั่วชมพูทวีป จนกระทั่งวันหนึ่งอุปติสสะได้มาพบกับพระอัสสชิเถระ ซึ่งกำลังเดินบิณฑบาตอยู่แค่เห็นท่านนั้นก็เกิดความเลื่อมใสในอากัปกิริยาของท่าน จึงได้ถามว่า

“ท่านผู้เจริญ อินทรีย์ของท่านผ่องใสยิ่งนัก อิริยาบถของท่านก็งดงาม ท่านบวชเพราะใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน ท่านชอบใจธรรมของใคร” พระเถระตอบว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เราชอบใจธรรมของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น” อุปติสสะถามพยามต่อไปว่า “ก็ศาสดาของท่านมีปกติสอนว่าอย่างไร”

พระเถระคิดว่า “ธรรมดาปริพาชกทั้งหลายเป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทธศาสนา เราจักแสดงความลึกซึ้งในพระศาสนาให้ปริพาชกนี้ได้ทราบ” เนื่องจากท่านเป็นผู้ถ่อมตนจึงกล่าวว่า



อัครสาวก ข้าย-ขวา

๓๒

“เราเป็นผู้บวชใหม่ยังไม่นานเพิ่งมาสู่พระธรรมวินัยนี้ เราไม่อาจจะแสดงธรรมโดยพิสดารได้” อุปติสสะจึงคะยั้นคะยอว่า “ขอท่านจงกล่าวธรรมตามความพอใจเถิด จะน้อยหรือมากก็ตาม การแทงตลอดธรรมนั้นเป็นภาระของข้าพเจ้าเอง” พระเถระจึงได้กล่าวสอนว่า

“เย ธมฺมา เหตุปฺปภา เตสํ เหตุํ ตถาคโธ
เตสญฺจ โย นิโรธो จ เอวํวาทิ มหาสมโณ”

“ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตเจ้ามีปกติตรัสเหตุแห่งธรรมนั้น และความดับแห่งธรรมนั้น พระมหาสมณะมีปกติกล่าวสอนอย่างนี้”

เมื่อจบคาถา อุปติสสปริพาชกสามารถพิจารณาเนื้อความอันลึกซึ้งนั้นได้ เนื่องจากท่านได้สั่งสมบุญเก่ามาดี จึงแทงตลอดในคำสอนนั้น ซึ่งคนธรรมดาไม่สามารถจะเข้าใจได้ง่ายๆ เพราะเป็นการกล่าวถึงทุกข์ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ เมื่อรู้ที่เกิดทุกข์แล้วก็ดับทุกข์เสีย เป็นธรรมเพียงบทสั้นๆ แต่อุปติสสะก็มีดวงตาเห็นธรรมได้บรรลุเป็นพระโสดาบันทันที

จากนั้น ท่านได้อำลาพระเถระเพื่อไปหาสหาย และได้กล่าวคาถาที่ตนฟังมาทั้งหมดให้โกลิตะผู้เป็นสหายฟัง พอจบคาถาโกลิตะมีดวงตาเห็นธรรมตั้งอยู่ในโสดาปัตติผลเช่นกัน ทั้งสองท่าน



อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๓

เป็นผู้มีความกตัญญูทเวทิตาอยู่ในใจ จึงคิดว่า เราจะบอก
อมตธรรมที่ได้บรรลุนี้แก่อาจารย์สัญญาชัยบ้าง เมื่อท่านรู้แล้ว
จะแทงตลอด แต่ถ้าไม่แทงตลอดก็จะเชื่อพวกเรา แล้วจะตาม
ไปเฝ้าพระบรมศาสดาพร้อมๆ กัน

เมื่อทั้งสองมาถึงสำนักของสัญญาชัยก็กล่าวเชิญชวนว่า
“ท่านอาจารย์ พระรัตนตรัยได้บังเกิดขึ้นแล้วในโลก เชิญท่าน
อาจารย์ไปเฝ้าพระบรมศาสดากันเถิด” สัญญาชัยปริพาชกแม้จะรู้
ว่าตนเองไม่มีคุณวิเศษอะไร แต่เป็นเพราะทิฏฐิमानะที่เป็น
อาจารย์ใหญ่ มีบริวารมาก จึงไม่ยอมไปเป็นลูกศิษย์ใครอีก ได้
กล่าวว่า “เธอทั้งสองไปกันเถิด เราไม่อาจจะเป็นศิษย์ของใครได้
การอยู่เป็นศิษย์ของบุคคลอื่น เป็นเช่นกับจระเข้ที่เขาขังไว้ใน
ตุ่มน้ำ”

เมื่อสัญญาชัยถูกลูกศิษย์เอกทั้งสองคะยั้นคะยอจะให้ไปให้ได้
จึงถามสองสหายว่า “ในโลกนี้คนโง่กับคนฉลาดอย่างไรหนามีมาก
กว่ากัน” ท่านทั้งสองจึงตอบว่า “คนโง่มีจำนวนมากกว่า ส่วน
คนฉลาดมีน้อย” สัญญาชัยจึงกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้น พวกคนโง่จะมา
สู่สำนักของเรา ส่วนคนฉลาดจะไปสู่สำนักของพระสมณโคดม
พวกเธอจะไปกันเถิด” เมื่อท่านชวนอาจารย์ไม่สำเร็จ จึงพากัน
ออกเดินทางจากมา และยังมีบริวารอีก ๕๐๐ คนตามมาด้วย



อัครสาวก ชาย-ขวา

๓๔

ทั้งสองสหายเมื่อมาถึงวัดพระเชตุวันแล้ว ได้กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงทราบ พระพุทธองค์ตรัสว่า “ลัญชัยถือเอาสิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ ถือเอาสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ เพราะเป็นมิจฉาทิฎฐิ ส่วนพวกเธอรู้สิ่งที่เป็นสาระว่าเป็นสาระ รู้สิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ จึงนับว่าเป็นบัณฑิตที่แท้จริง” ต่อมาท่านทั้งสองก็ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ ซึ่งพระสารีบุตรเถระได้รับแต่งตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องขวา ผู้เลิศทางด้านมปัญญา ส่วนพระโมคคัลลานเถระได้รับแต่งตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย ผู้เลิศทางด้านมฤทธิ ตั้งแต่บัดนั้นมาก็ได้ทำหน้าที่เผยแผ่คำสอนของพระบรมศาสดาให้กว้างไกลออกไป ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้มีปัญญาต้องพิจารณาให้ดีว่า สิ่งใดเป็นสาระหรือไม่เป็นสาระ เพื่อจะได้เลือกปฏิบัติให้ถูกต้อง ชีวิตจะได้ปลอดภัย เพราะถ้าปฏิบัติผิดๆ เนื่องจากมีความเห็นผิด จะเป็นอันตรายต่อชีวิตอย่างยิ่ง ความเห็นผิดนำไปสู่อบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แต่ถ้ารู้ตัวว่าตนเองเห็นผิดไปแล้ว และรีบกลับตัวกลับใจ ลงมือปรับปรุงแก้ไขตนเองเสียใหม่ อย่างนี้ก็จะสามารถกลับมาเป็นบัณฑิตได้

ปัจจุบันนี้มีบัณฑิตทางโลกที่จบปริญญาตามมหาวิทยาลัย



อัครสาวก ช้าย-ขวา

๓๕

ต่างๆ เกิดขึ้นมาก แต่น้อยคนนักที่จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งทางโลกและทางธรรม ถ้าได้ศึกษาพระธรรมคำสอนควบคู่ไปด้วย จะมีทั้งความรู้และคุณธรรม จะได้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อโลก ชาวโลกจะได้หันมาทำแต่สิ่งที่เป็นสาระ เป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต มาสร้างบุญสร้างบารมี มุ่งปฏิบัติธรรม ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตน เพื่อเข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต

เพราะฉะนั้น วิธีชีวิตที่ถูกต้อง จะต้องดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา ปฏิบัติตามแบบอย่างของบัณฑิตในกาลก่อน คือ ทั้งสิ่งที่ไม่เป็นสาระ แล้วหันมาปฏิบัติในสิ่งที่เป็นสาระ เร่งปรารภความเพียร ทำพระนิพพานให้แจ้ง อย่าเกียจคร้านในการปฏิบัติธรรม ให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งทุกๆ วัน แล้วเราจะได้สมปรารถนากันทุกๆ คน







พ ร ะ ม ห า กั ส ส ป เ ถ ร ะ

(๑)

ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ ความ
เกิดในตระกูลสูง และความเพลินใจ พึงทำความไม่ประมาทให้
มากยิ่งขึ้น บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทใน
การทำบุญ บัณฑิตผู้ไม่ประมาทแล้ว ย่อมยึดถือประโยชน์ทั้ง
สองไว้ได้ คือประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในสัมปรายภพ



พระมหาทักษส ปุณฺณโก (๑)

๓๘

เวลาแห่งการประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมที่นำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล และไม่ต้องวนเวียนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์อีกต่อไป ดังนั้นเวลาที่เราได้ฝึกฝนอบรมใจให้หยุดนิ่งนี้ จึงเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุด ต่อตัวของเราเอง เมื่อเรารักตัวเองห่วงใยตัวเอง ก็ควรทำตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์มุ่งแสวงหาความสุข แสวงหาสาระที่แท้จริงของชีวิต คือพระรัตนตรัยภายในตัวให้ได้เร็วที่สุด ชีวิตเราจะได้ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสพุทธพจน์ใน อัญญสูตฺร ว่า

“ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ ความเกิดในตระกูลสูง และความเพลินใจ พึงทำความไม่ประมาทให้มากยิ่งขึ้น บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญความไม่ประมาทในการทำบุญ บัณฑิตผู้ไม่ประมาทแล้ว ย่อมยึดถือประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือประโยชน์ในปัจจุบัน และประโยชน์ในสัมปรายภพ”

ความหวังและความปรารถนาทั้งมวลจะกลายเป็นจริงได้ ต้องอาศัยบุญช่วย ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยากให้มีอยากให้เป็นนั้น



พระมหากัสสปเถระ (๑)

๓๕

ลำพังการสวดอ้อนวอนอย่างเดียว ไม่สามารถช่วยให้ความปรารถนาของเราสำเร็จได้ ต้องประกอบเหตุคือทำบุญไว้ เพราะบุญเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุข และความสำเร็จทุกอย่าง ผลบุญที่ได้ทำไว้อย่างดีแล้วในอดีต จะส่งผลเป็นความสุขในปัจจุบัน เมื่ออยากให้ปัจจุบันเป็นอดีตที่ดีของอนาคต ต้องหมั่นสั่งสมบุญไว้ให้มากๆ

เพราะฉะนั้น เมื่ออธิษฐานจิต คิดปรารถนาสิ่งใดๆ ไปได้ ต้องทุ่มเทสั่งสมบุญควบคู่กันไปด้วย เหมือนเรื่องราวการสร้างบารมีของพระมหากัสสปเถระ ผู้ปรารถนาอยากได้บรรลุมรรคผลนิพพานพร้อมกับให้ได้ความเป็นเลิศในหมู่ภิกษุสงฆ์ผู้ทรงจุดศรัทธา ๑๓ ท่านได้ทุ่มเทสร้างบุญทุกอย่างเพื่อต่อเติมความปรารถนาที่ตั้งใจไว้ให้กลายเป็นจริง กว่าความปรารถนานั้นจะสำเร็จ ต้องใช้เวลายาวนานผ่านไปถึงหนึ่งแสนกับ

*เรื่องมีอยู่ว่า ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ มีกุฎุมพิตานหนึ่งชื่อ เวเทหะ มีทรัพย์สมบัติ ๘๐ โกฏิ อาศัยอยู่ในเมืองหงสาวดี กุฎุมพิตานนี้ เป็นอุบาสกผู้นับถือพระรัตนตรัย ยึดเอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก ตามปกติช่วงสายท่านจะไปถวายภัตตาหารที่วัด เวลาเย็นก็ถือ



พระมหาทักษสกลเถระ (๑)

๔๐

ของหอม และดอกไม้เพื่อไปฟังธรรม ท่านมีจิตเลื่อมใสสักการบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นประจำ

มีอยู่วันหนึ่งท่านได้นิมนต์พระลัมมาลัมพุทเธเจ้า พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์จำนวนมากไปฉันภัตตาหารที่บ้าน ในระหว่างนั้นพระมหานิสสเถระได้เดินบิณฑบาตผ่านไปบริเวณหน้าบ้านของเวเทหอุบาสกพอดี อุบาสกเห็นเข้า จึงลุกไปกล่าวเชื้อเชิญให้ท่านเข้ามาฉันภัตตาหารในบ้านร่วมกับพระบรมศาสดา และเหล่าภิกษุสงฆ์ แต่พระเถระเป็นผู้ประพฤติดุรงค์คุณข้อบิณฑบาตเป็นวัตร ฉะนั้นท่านจึงตอบปฏิเสธอุบาสก และเมื่อท่านได้รับอาหารแล้วก็ออกเดินจากไป

ครั้นอุบาสกส่งพระเถระไปแล้ว ก็เข้าไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระมหานิสสเถระ แม้เมื่อข้าพระองค์เชื้อเชิญให้มาฉันภัตตาหาร ร่วมกับพระพุทเธองค์ก็ไม่ปรารถนาจะเข้ามา พระเถระนี้มีคุณยิ่งกว่าพระองค์หรือพระเจ้าข้า” ธรรมดาการตระหนี่คุณความดีไม่มีกับพระพุทเธเจ้าอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นพระองค์จึงตรัสว่า “ดูก่อนอุบาสก พวกเรานั่งคอยรับภิกษาอยู่ในบ้าน แต่ภิกษุนั้นไม่รอคอยรับอาหารจากใคร พวกเราอยู่เสนาสนะใกล้บ้าน ส่วนภิกษุนั้นอยู่เฉพาะในป่าเท่านั้น พวกเราอยู่ในที่มุงบัง แต่ภิกษุนั้นอยู่เฉพาะกลางแจ้ง



พระมหาสังฆมณฑล (๑)

๔๑

เท่านั้น” จากนั้นพระองค์ก็พรรณนาคุณของพระมหานิสกเถระ
ประหนึ่งจะทำมหาสมุทรให้เต็ม

พระเถระท่านเป็นผู้ถือธุดงค์วัตร ๑๓ อย่าง เรามา
ศึกษาดูว่าคืออะไร และมีอะไรบ้าง ธุดงค์ คือ องค์คุณหรือข้อ
วัตรปฏิบัติสำหรับเป็นอุบายขัดเกลาจิตใจ เป็นจริยาวัตรพิเศษ
สำหรับภิกษุ ที่ช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ จะมี
ใครสมภารใจสมาทานก็ได้ไม่ได้บังคับว่าจะต้องปฏิบัติทุกรูป มี ๑๓
ข้อ คือ **ปิงสุกุลิกังคะ** ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร หมายถึงไม่รับจีวร
ที่เขาถวาย แต่จะเที่ยวแสวงหา และใช้เฉพาะผ้าบังสุกุลเท่านั้น

เตจวิริกังคะ ถือการใช้เฉพาะผ้าไตรจีวรเป็นวัตร คือใช้
ผ้าเพียง ๓ ผืนเท่านั้น ท่านจะไม่มีจีวรมากไปกว่านี้ **ปิมทปาทิกังคะ**
ถือการเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร คือเมื่อออกบิณฑบาตยามเช้าได้
อาหารมาเท่าไร ก็จะฉันเฉพาะที่ได้มาเท่านั้น ไม่ยินดีที่จะหามาเพิ่ม
หรือญาติโยมจะถวายเพิ่มอีกท่านก็ไม่รับ

สพทานจาริกังคะ ถือการเที่ยวบิณฑบาตไปตาม
ลำดับตรอกเป็นวัตร ไม่เจาะจงว่าจะไปรับบาตรหลังใดหลังหนึ่ง
ถึงบ้านหลังไหนก่อนก็รับหลังนั้น ไม่จำแนกว่าเป็นอาหาร
ประณีตหรือไม่ประณีต

เอกาสนิกังคะ ถือการนั่งฉันครั้งเดียวเป็นวัตร หมายถึง



พระมหาทักษสปเถระ (๑)

๔๒

ฉันวันละครึ่งหรือมือเดียวเท่านั้น ถ้าลูกจากอาสนะแล้วจะไม่ฉันอาหารอีก **ปัตตปิณฑิกังคะ** ถือการฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร ไม่ใช่ภาชนะอย่างอื่น ซึ่งพวกเราคงเคยเห็นพระป่าหรือพระธุดงค์ ท่านมักจะฉันเฉพาะในบาตร แสดงว่าท่านกำลังประพฤติธุดงค์วัตรข้อนี้อยู่

ขลุปัจจัยกัตติกังคะ ถือการไม่รับภัตที่เขานำมาถวาย ภายหลัง หมายถึงเมื่อตั้งใจลงมือฉันแล้ว แม้จะมีคนนำอาหารอย่างดีมาถวายอีกก็จะไม่รับเพิ่ม มีเท่าไรก็ฉันเท่านั้น **อารัญญิกังคะ** ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร อยู่ตามป่าตามถ้ำ ไม่พักในบ้านหรือในเมืองที่มีผู้คนอาศัยอยู่ **รุกขมูลิกังคะ** ถือการอยู่โคนต้นไม้เป็นวัตร คือจะปฏิบัติธรรมอยู่ตามโคนต้นไม้เท่านั้น ไม่เข้าไปอาศัยอยู่ตามกุฏิวิหาร แม้ฝนจะตกแดดจะออกก็ตาม ท่านจะอาศัยเพียงกลดเป็นเครื่องมุงบัง

อัปภোগาลิกังคะ ถือการอยู่ในที่โล่งแจ้งเป็นวัตร **โสสานิกังคะ** ถือการอยู่ป่าช้าเป็นวัตร **ยถาสันถติกังคะ** ถือการอยู่ในเสนาสนะแล้วแต่เจ้าหน้าที่จัดให้ ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดี ก็ที่พักอาศัยและใช้สอยตามที่ได้รับมา ไม่เป็นคนเลือกมาก และประการสุดท้ายคือ **เนลัชชิกังคะ** ถือการนั่งเป็นวัตร หมายถึงการอยู่ด้วยอิริยาบถ ๓ คือ การเดิน การยืน การนั่ง เว้นการนอน



พระมหาโกศลปเถระ (๑)

๔๓

นี่เป็นจุดคงควัตร ๑๓ ข้อโดยย่อ ฝ่ายอุบาสกได้ฟังแล้ว บังเกิดความเลื่อมใสในท่านพระมหาวิมลโกศลเถระมากยิ่งขึ้น จึงปรารถนาอยากได้เป็นผู้มีคุณธรรมสูงส่งอย่างนั้นบ้าง และตั้งความปรารถนาอยากจะเป็นผู้เลิศแห่งภิกษุทั้งหลายผู้ทรงจุดคง และกล่าวสอนจุดคง ในศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาล

ก่อนที่พระบรมศาสดาจะเสด็จกลับวัด อุบาสกได้นิมนต์พระบรมศาสดามาฉันภัตตาหารที่บ้านอีกครั้ง พระพุทธองค์ตรัสถามว่า “อุบาสก ภิกษุสงฆ์สาวกของตถาคต มีจำนวนมากถึงหกล้านแปดแสนรูป เธอจะนิมนต์มาฉันกี่รูปล่ะ” อุบาสกผู้มีใจกว้างใหญ่กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญขอภิกษุสงฆ์ทุกรูปจงรับภิกษาของข้าพระองค์ อย่าให้เหลือแม้สามเณรรูปเดียวไว้ในวิหาร พระเจ้าข้า” อุบาสกเมื่อรู้ว่า พระบรมศาสดาทรงรับนิมนต์แล้ว จึงได้เที่ยวชักชวนญาติมิตรสหาย และสัมพันธชนให้มาร่วมกันเอาบุญใหญ่ ช่วยกันถวายภัตตาหารเป็นมหาสังฆทานร่วมกัน

ลองนึกดูว่า การมีโอกาสดำถวายทานกับพระภิกษุสงฆ์มากถึง ๖,๘๐๐,๐๐๐ รูป แล้วยังไม่รวมถึงสามเณรซึ่งไม่รู้ว่าจะมีเท่าไร การสร้างบุญในสมัยนั้นจะก่อให้เกิดมหาปีติขนาดไหน



พระมหาทักษส ปุณฺณโก (๑)

๔๔

ผู้ที่สามารถจะเลี้ยวพระได้มากขนาดนั้น แสดงว่าต้องมีกำลังบุญมาก มีกำลังทรัพย์ และกำลังหมู่ญาติพวกพ้องบริวารมาก ส่วนว่าท่านจะเลี้ยวพระได้อย่างไร และอานิสงส์แห่งการถวายมหาสังฆทานในครั้งนั้น จะส่งผลอันยิ่งใหญ่ต่ออุบาสิกท่านนี้ อย่างไรบ้าง คงต้องมาติดตามกันในครั้งต่อไป คราวนี้ก็ให้ทุกคนนั่งธรรมะกันอย่างมีความสุข ให้รักในการสั่งสมบุญกุศลให้มากๆ ให้เก็บเกี่ยวเอาบุญเป็นเสบียงในการเดินทางไกลข้ามวัฏสงสารไปได้มากที่สุด เราจะได้ไปถึงจุดหมายปลายทางคือ ที่สุดแห่งธรรมพร้อมๆ กัน





พ ร ะ ม ห า กั ส ส ป เถ ร ะ

(๒)

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ถวายทานอยู่ตลอด
๗ วัน เข้าไปตั้งเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโน-
กรรมอันใด ด้วยกรรมอันนี้ข้าพระองค์ไม่ปรารถนาสมบัติอย่างอื่น
ไม่ได้ปรารถนาสมบัติของท้าวสักกะจอมเทพ มารสมบัติและ
พรหมสมบัติ ก็กรรมของข้าพระองค์นี้ จงเป็นไปเพื่อความ
เป็นเลิศแห่งภิกษุทั้งหลาย ผู้ทรงรู้ดังค์คุณ ๑๓ ด้วยเถิด





พระมหาทักษสกลเถระ (๒)

๔๓

พระลัมมาลัมพุทเจ้าเมื่อครั้งที่ท่านยังเป็นพระบรม-
โพธิสัตว์ สร้างบารมีเพื่อแสวงหาหนทางพระนิพพานอยู่นั้น
ตลอดชีวิตของท่านได้ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนให้มีความบริสุทธิ์กาย
วาจา ใจ ทำแต่ความดีเรื่อยไปจนกระทั่งหมดอายุขัย และ
ตลอดระยะเวลาแห่งการสร้างบารมี ท่านไม่เคยละเลยต่อการ
ฝึกฝนอบรมใจ ทรงทำอย่างนี้ทุกภพทุกชาติ จนบารมีของท่าน
เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ และได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตลัมมาลัมพุทเจ้า
เป็นบรมครูของเรา สั่งสอนสัตว์โลกให้เข้าถึงธรรมตามพระองค์
ไปด้วย ดังนั้นเราควรหมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ
จะได้เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกๆ คน

ท่านกล่าวพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน มหาทักษสกลเถรอปทาน
ไว้ว่า

***“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ถวายทานอยู่
ตลอด ๗ วัน เข้าไปตั้งเมตตาทายกรรม เมตตาวจีกรรม
เมตตามโนกรรมอันใด ด้วยกรรมอันนี้ ข้าพระองค์ไม่
ปรารถนาสมบัติอย่างอื่น ไม่ได้ปรารถนาสมบัติของท้าวสักกะ-
จอมเทพ มารสมบัติ และพรหมสมบัติ ก็กรรมของข้าพระองค์นี้**



พระมหากัสสปเถระ (๒)

๔๘

**จงเป็นไปเพื่อความเป็นเลิศแห่งภิกษุทั้งหลาย ผู้ทรงรุดงค์คุณ
๑๓ ด้วยเถิด”**

นี่เป็นคำอธิษฐานของพระมหากัสสปเถระ ผู้ได้ชื่อว่า เป็นเลิศในด้านทรงรุดงค์คุณทั้ง ๑๓ ประการ ซึ่งท่านได้อธิษฐานจิตไว้เมื่อแสนกัปที่แล้ว พอล่วงกาลผ่านมาถึงยุคสมัย พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ความปรารถนาของท่านก็เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ เหมือนพระจันทร์วันเพ็ญที่ฉายแสงเรืองรองสว่างไสว ในยามรัตติกาล ท่านได้เป็นผู้ที่พระบรมศาสดาทรงยกย่องว่า มีคุณธรรมเสมอกับพระพุทธรองค์

ตามตำราได้บันทึกไว้ว่า พระเถระสามารถครองสังฆาฏิผืนเดียวกับที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้ ภิกษุสงฆ์ทั่วไปไม่สามารถครองสังฆาฏิของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เพราะไม่สามารถรองรับคุณธรรมอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ได้ แต่ท่านพระมหากัสสปเถระสามารถใช้สอย และแลกเปลี่ยนผ้ากับพระพุทธรองค์ได้ตามปกติ นี่เป็นเหตุน่าอัศจรรย์ไม่น้อย บ่งบอกถึงว่าท่านได้ฝึกฝนอบรมตนเองมาอย่างยิ่งยวดนับภพนับชาติไม่ถ้วน และต้องได้สั่งสมบุญใหญ่ไว้ในอดีตชาติอย่างเต็มที่

เพราะฉะนั้น ครั้งนี้เรามาติดตามศึกษาเบื้องหลังการสร้างบุญของท่านกันต่อว่า ได้สร้างบารมีอย่างไรจึงเป็นผู้เลิศ



พระมหาทักษสกลเถระ (๒)

๔๕

ในด้านผู้ทรงรุดตควัตร ขอย้อนไปเมื่อครั้งที่แล้วที่อุบาสกผู้
ใจบุญตัดสินใจเด็ดเดี่ยวว่า จะขอถวายภัตตาหารแด่ภิกษุสงฆ์
หมดทั้งวัดเป็นจำนวนถึง ๖,๘๐๐,๐๐๐ รูป และรวมไปถึง
สามเณรอีกเป็นจำนวนมาก นั้นหมายความว่า จำเป็นต้องใช้
กำลังคนที่จะมาช่วยอุปฐาก และถวายภัตตาหารเป็นล้านคน
ชาวอันเป็นสิริมงคลนี้ก็กล่าวขานกันไปทั่วเมือง ทำให้มหาชน
มีจิตเป็นกุศลตามไปด้วย อยากมีส่วนร่วมในบุญใหญ่กับอุบาสก
ผู้ใจบุญท่านนี้ จึงมาช่วยกันเตรียมงานด้วยใจที่ปิติเบิกบาน

ฝ่ายหญิงก็จัดเตรียมอาหารหวานคาว เตรียมน้ำดื่ม น้ำฉัน
น้ำใช้ ดอกไม้หอม และไทยธรรมชนิดต่างๆ ทำกันอย่างประณีต
ส่วนฝ่ายชายช่วยกันสร้างปะรำพิธีขึ้นช่วยกันคนละไม้คนละมือ
ทำกันตลอดคืนยันรุ่ง โดยไม่ต้องมีการว่าจ้างแต่อย่างใด ทำกัน
ด้วยใจศรัทธาเลื่อมใสจริงๆ พอถึงวันรุ่งขึ้น การเตรียมงาน
สำเร็จลุล่วงอย่างอัศจรรย์ ครั้นถึงเวลา พระผู้มีพระภาคเจ้า
พร้อมด้วยหมู่ภิกษุสงฆ์ทั้งหมด ได้เสด็จไปบ้านของอุบาสก
เมื่อเสด็จไปถึงได้รับการต้อนรับจากอุบาสก และสาธุชนผู้ใจบุญ
เป็นอย่างดี ทุกคนได้ช่วยกันประเคนภัตตาหาร ถวายน้ำร้อน
น้ำเย็น ผ้าเช็ดหน้า คอยอำนวยความสะดวกต่อท่านทุกอย่าง

พวกเราอาจสงสัยว่า การถวายภัตตาหารแก่พระเป็น
ล้านๆ รูป เขาทำกันได้อย่างไร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้



พระมหาทักษสกลเถระ (๒)

๕๐

สำหรับปรุงอาหารจะหามาจากไหน ในเวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมง ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจก่อนว่า คนในยุคสมัยนั้นล้วนเป็นยุคของผู้มีบุญลงมาเกิด เกิดมาเพื่อสร้างบารมี ใจของท่านสะอาด บริสุทธิ์มาก สมบัติข้าวของเครื่องใช้ทุกอย่างจึงมีพร้อมหมด อายุขัยของมนุษย์สมัยนั้นยืนยาวถึงหนึ่งแสนปี รูปร่างก็ใหญ่โตไปตามอายุ ดิน อากาศ ฟ้าก็ดี ไม่มีมลภาวะเหมือนยุคปัจจุบัน ที่มนุษย์อายุขัยโดยเฉลี่ยเพียง ๗๕ ปีเท่านั้น เพราะฉะนั้น การเลี้ยงพระสักล้านรูปถือว่าเป็นเรื่องไม่ยากอะไร

เวทเทอุบาสกได้ทุ่มเทสุดกำลังความสามารถ ที่จะถวายอาหารที่มีรสอร่อยไม่ให้ขาดตกบกพร่อง และถวายมหาทานอย่างนั้นตลอด ๗ วัน ในวันที่ ๗ ถวายไตรจีวรแก่ภิกษุสงฆ์ทุกรูป มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธาน แล้วหมอบลงแทบพระบาทของพระบรมศาสดา กราบทูลว่า “เมื่อข้าพระองค์ถวายทานอยู่ตลอด ๗ วันนี้ ข้าพระองค์ไม่ปรารถนาสมบัติอย่างอื่นเลย ข้าพระองค์ไม่ได้ปรารถนาเทวสมบัติ มารสมบัติ และพรหมสมบัติ แต่กุศลกรรมของข้าพระองค์นี้ จงเป็นไปเพื่อความ เป็นเลิศแห่งภิกษุทั้งหลายผู้ทรงรุดงค์ ๑๓ ในสำนักของพระพุทธรเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาลด้วยเถิด”

พระบรมศาสดาทรงตรวจดูว่า อุบาสกนี้ปรารถนาตำแหน่งใหญ่หลวงนัก เป็นตำแหน่งที่ทำได้ยาก และบังเกิดขึ้น



พระมหากัสสปเถระ (๒)

๕๑

ได้ยาก แต่ทรงเห็นความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นด้วยอนาคตังสญาณ อันแจ่มใส จึงตรัสพยากรณ์ว่า “ท่านปรารถนาตำแหน่งอันเลิศ ไตในอนาคตกาล ในที่สุดแสนกัปนับจากกัปนี้ไป พระพุทธเจ้า พระนามว่า โคดม จักอุบัติขึ้น ท่านจักเป็นพระสาวกองค์ที่ ๓ ของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น จักมีชื่อว่า มหากัสสปเถระ ผู้ทรง ธุตงค์คุณ”

อุบาสกได้ฟังดังนั้น ปีติดีใจประหนึ่งว่า ท่านจะได้ ตำแหน่งอันเลิศในวันรุ่งขึ้น ตั้งแต่นั้นมา ก็ตั้งใจให้ทาน สมาทาน ศีล บำเพ็ญบุญกุญริยารัตถุ ๑๐ เรื่อยมา นอกจากนี้ยังมีบุญพิเศษ ที่ท่านได้ทำในสมัยนั้น คือในครั้งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ปรีณิพพานแล้ว ท่านได้ชักชวนมหาชนช่วยกันสร้างมหา- สวรรณเจดีย์สูงร้อยศอก สร้างปราสาทร้อยหาลิบศอกสูงจรด ท้องฟ้า เพื่อบูชาพระคุณอันไม่มีประมาณของพระพุทธองค์ เจดีย์ที่ช่วยกันสร้างขึ้นมาด้วยทองคำนั้น รุ่งเรืองสว่างไสว เหมือนกองไฟลูกโพล่งอยู่ในอากาศตลอดเวลา

อุบาสกเห็นผลงานที่ได้ทำไว้ ก็ยังจิตให้เลื่อมใสอยู่ ตลอดเวลา เมื่อละโลกไปแล้ว ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มียานทิพย์เทียมด้วยม้าสินธพพันธุ์ วิมานทองของท่านสูง ตระหง่าน มีบริวารมากมาย ปราสาทพันทหนึ่งสำเร็จด้วยทองคำ



พระมหา กัสสปเถระ (๒)

๕๒

ล้วนๆ รุ่งเรืองส่องแสงสว่างไสวไปทั่วทุกทิศ เทพองค์ใดผ่านมา
ใกล้บริเวณวิมานของท่าน ก็เกิดความอัศจรรย์ใจในผลบุญ
อันยิ่งใหญ่ไพศาลที่บังเกิดขึ้นกับท่าน ต่างเข้ามาชื่นชมวิมาน
ทองของท่านอยู่ไม่ขาด

ท่านเสวยทิพยสมบัติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ครั้นหมด
อายุขัย ก็จุติไปเกิดบนสวรรค์ชั้นที่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ เมื่อเสวย
ทิพยสมบัติจนครบอายุขัยของสวรรค์แต่ละชั้นแล้ว ได้จุติลงมา
เกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิหลายครั้ง รวมแล้วเป็นเวลานานถึง
หกหมื่นกับ โดยเฉพาะในภพที่นี้ ท่านได้เป็นพระเจ้า-
จักรพรรดิผู้มีกำลังมากอีก ๓๓ ครั้ง ด้วยกุศลผลบุญที่ได้ทำไว้
อย่างดีแล้วนั้น ได้ประทับประคองให้ท่านเป็นผู้ไม่เคยพลัดตกไป
ในอบายภูมิเลย ครั้นมาในภพชาติสุดท้ายนี้ ท่านได้จุติลงมา
เกิดเป็นมหาเศรษฐีชื่อ ปิณฑลิมาณพ และได้สละทรัพย์สมบัติ
ออกบวชเฉพาะเจาะจงต่อพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านใช้
เวลาบำเพ็ญเพียรอยู่เพียง ๗ วัน ก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์
และต่อมาท่านได้ฉายานามใหม่ว่า พระมหา กัสสปเถระ ผู้ได้รับ
ยกย่องในตำแหน่งเอตทัคคะว่า เป็นผู้เลิศในด้านภิกษุผู้ทรง
อุดมการณ์ มีคุณสมบัติเหมือนพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราจะเห็นว่า การเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏของผู้ที่



พระมหาทักษส ปณฺเฑระ (๒)

๕๓

ขยันสั่งสมบุญกุศล ทำบุญชนิดทุ่มสุดตัวสุดหัวใจ ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น พลังบุญพลังบารมีจะช่วยคำจุนให้ได้ดำเนินอยู่บนเส้นทางสวรรค์ และนิพพาน ชีวิตก็ปลอดภัยและมีชัยชนะตลอดไป เพราะฉะนั้นบุญจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อตัวของเรายิ่งกว่าสิ่งอื่นใด เมื่อทุ่มเททำบุญ บุญจะสนับสนุนให้เราได้ประสบความสำเร็จทุกอย่าง ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญทุกๆ วัน และทำให้เต็มทีเต็มกำลัง โดยเฉพาะบุญที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา ซึ่งเป็นบุญใหญ่ เราต้องขยันนั่งธรรมะให้ได้ทุกๆ วัน ใจของเราจะได้เป็นทางมาแห่งบุญบารมี แห่งความบริสุทธิ์ จะได้เข้าถึงความสุขภายใน เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน







พ ร ะ ว น วั จ ณ ะ

ผู้ อ ยู่ ใน ป่า

ความสวยงามเกิดขึ้นเพราะมันสัมผัสเป็นปัจจัย
เช่นเป็นสุขก็ดี เป็นทุกข์ก็ดี ไม่ใช่ทุกข์ไม่ใช่สุขก็ดี เมื่อ
เบื่อหน่ายในความสวยงามนั้นนั้น ย่อมคลายความกำหนด
เมื่อคลายความกำหนด จิตย่อมหลุดพ้น เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว
ก็มีญาณรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว พระอริยสาวกย่อมทราบชัดว่าชาติ
สิ้นแล้ว พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว กิจอื่นที่ควรทำ ได้ทำเสร็จแล้ว
กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้ มิได้มีอีกต่อไป



พระวันวัจนะ ผู้อยู่ในป่า

๕๖

ความเชื่อทุกความเชื่อ จะได้รับการกลั่นกรองว่าถูกต้องหรือไม่ และชาวโลกจะได้ประจักษ์ ก็ต่อเมื่อทุกคนได้เข้าถึงพระธรรมกาย เพราะพระธรรมกายสามารถพิสูจน์ความเชื่อทั้งหลาย เนื่องจากมีธรรมจักร และญาณทัสสนะ จึงสามารถรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในนิพพาน ภพสาม โลกันต์ เมื่อเรายังไม่รู้ว่าจะอะไรคือความเชื่อที่ถูกต้องสมบูรณ์ เราควรจะวางความเชื่อไว้บนหิ้ง แล้วมาพิสูจน์ความจริงกันดีกว่า พิสูจน์ด้วยการเจริญสมาธิภาวนาให้เกิดภาวนามยปัญญา ความรู้ที่เกิดจากการเห็นแจ้ง ไม่ใช่เกิดจากการฟังหรือการคิด

ฉะนั้น เมื่อเรามีบุญได้เกิดมาเป็นมนุษย์ สมควรอย่างยิ่งที่เราจะต้องเข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ การจะเข้าถึงได้นั้น ต้องหมั่นเจริญสมาธิภาวนา และสร้างบุญกุศลคุณงามความดีให้มากๆ เมื่อบุญเราเต็มเปี่ยมสักวันหนึ่งเราจะเข้าถึงพระธรรมกายกันได้อย่างแน่นอน

มีวาระแห่งธรรมภาสิตที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย อปทาน ความว่า

“ความส่วยอารมณ์เกิดขึ้นเพราะมโนสัมผัสเป็นปัจจัย เช่นเป็นสุขกิต্তิ เป็นทุกข์กิตติ ไม่ใช่ทุกข์ไม่ใช่สุขกิตติ เมื่อเบื่อหน่ายในความส่วยอารมณ์นั้น ย่อมคลายความกำหนัด



พระวนวัจจะ ผู้อยู่ในป่า

๕๖

เมื่อคลายความกำหนด จิตย่อมหลุดพ้น เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว ก็มีญาณรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว พระอริยสาวกย่อมทราบชัดว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว กิจอื่นที่ควรทำ ได้ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้ มิได้มีอีกต่อไป”

เรื่องของการเวียนว่ายตายเกิดเป็นเรื่องราวที่สำคัญต่อทุกชีวิต เราจำเป็นต้องรู้ ไม่รู้ไม่ได้ ไม่รู้แล้วไม่ปลอดภัย เมื่อเรารู้ก็ต้องเลือกเอาเฉพาะหนทางที่ปลอดภัย ซึ่งเราต้องศึกษาว่าควรที่จะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด เรามีโอกาสที่ดีกว่าคนอื่นอีกนับหมื่นนับแสนนับล้านคน เพราะมีผู้ที่ยังไม่รู้เรื่องราวของชีวิตอีกมาก หากเราหมั่นปฏิบัติธรรมจนสามารถเข้าถึงพระธรรมกายที่ชัดใส สว่าง ความทุกข์ ความเบื่อหน่าย ความก্লุ้ม หรือความยินดียินร้ายในโลกธรรมทั้งหลายจะหมดสิ้นไป จิตใจจะใสสะอาดบริสุทธิ์ ถึงแม้ว่าจะยังไม่หมดกิเลส แต่ใจจะไม่ห่างจากธรรมะ เหมือนเรื่องของพระวนวัจจะเถระ ที่แม้ชีวิตจะมีขึ้นมีลงแต่ก็ไม่ยอมห่างจากธรรมะ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า กัสสปะ พระเถระได้มาบังเกิดเป็นลูกของเศรษฐี พอบรรลุนิติภาวะแล้ว



พระวันวัจนะ ผู้อยู่ในป่า

๕๘

ท่านได้สดับพระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดา เมื่อฟังแล้ว
เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจึงได้ออกบวชเป็นบรรพชิต ดำรงอยู่
ในเพศบรรพชิตจนกระทั่งหมดอายุขัย จุตติจากอภัพนั้นแล้ว
ได้ไปบังเกิดในเทวโลก

ครั้นจุตติจากเทวโลก ช่วงนี้กรรมเก่าในอดีตชาติตามมาทัน
จึงไปบังเกิดในกำเนิดนกพิราบ อาศัยอยู่ใกล้กับพระภิกษุผู้อยู่ใน
ป่า นกพิราบมีความรักเคารพในหมู่ภิกษุ ได้ฟังเสียงสวดมนต์
เสียงพระธรรมเทศนา มีใจฟ่องใสจุตติจากอภัพนั้นก็กลับไป
เกิดในเทวโลกอีก

พอมาถึงในยุคสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา
ท่านได้จุติมาบังเกิดในตระกูลพราหมณ์ ในกรุงกบิลพัสดุ์ ขณะที่
ท่านอยู่ในท้องของมารดา มารดาได้เกิดอาการแพ้ท้อง อยาก
จะอยู่ในป่า เพราะในภพชาติก่อนๆ บุตรในครรภ์คุ้นเคยกับการ
อยู่ในป่า จึงทำให้มารดาเกิดอาการอย่างนี้ และในที่สุดมารดา
ก็ได้คลอดบุตรชายในป่านั้นเอง กอปรกับในขณะนั้นเป็นเวลา
ที่พระโพธิสัตว์ได้ทรงอุปบัติขึ้นเหมือนกัน พระราชาทรงมีรับสั่งให้
ราชบุรุษนำเด็กที่เกิดในวันเดียวกันนั้นมาเลี้ยงร่วมกับพระโพธิสัตว์
เพราะเป็นสหชาติกัน

เมื่อพระโพธิสัตว์ เสด็จออกสู่พระมหาภิเนษกรรมออก



พระวันวัจนะ ผู้อยู่ในป่า

๕๕

ผนวช วันวัจนะได้ไปอยู่ที่ป่าหิมพานต์เหมือนกัน หลังจากพระ-
โพธิสัตว์ตรัสรู้ธรรมแล้ว วันวัจนะได้พบพระมหากัสสปเถระ
ผู้ทรงรุดงควัตร มีความเลื่อมใสในโอวาทของท่านมาก ชอบใน
ปฏิบัติท่านนี้ และท่านก็ได้ทราบข่าวการตรัสรู้ จึงไปเฝ้าพระบรม-
ศาสดา ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์แล้ว จึงตัดสินใจออกบวช
ท่านบำเพ็ญสมณธรรมไม่นานนัก ก็ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์
พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาญาณ ๔ อภิญญา ๖ เมื่อบรรลุธรรมแล้ว
ได้ระลึกถึงบุญกรรมของท่านเอง ได้เห็นและเกิดความโสมนัสใจ
ถึงกับประกาศเรื่องราวที่ตนเคยประพฤตินีกาลก่อนว่า

ในภทท์ภักนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ
ผู้ยิ่งใหญ่กว่าพรหม ทรงพระยศใหญ่ ประเสริฐกว่านักปราชญ์
ทั้งหลาย ได้เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ครั้งนั้น เราบวชในศาสนาของ
พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ประพฤติพรหมจรรย์ตราบเท่าสิ้นชีวิต
จุติจากอภัพนั้นแล้ว เพราะกรรมที่ทำไว้ดี และเพราะการ
ตั้งเจตจำนงไว้ เราละร่างมนุษย์นั้นไป ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ จุตติจากภพนั้นได้มาเป็นนกพิราบอยู่ในป่า ภิกษุผู้
สมบูรณ์ด้วยคุณ ยินดีในฌานทุกเมื่อ อาศัยอยู่ในป่า ท่านผู้มีจิต
เมตตาประกอบด้วยกรุณา มีหน้าเบิกบาน เป็นผู้วางเฉย
มีความเพียรมาก ปราศจากนิวรณ์ มีอหยาศัยใครประโยชน์แก่
สรรพสัตว์ ไม่นานนัก เราคุ้นเคยกับพระสาวกของพระสุคต



๖๐

เมื่อเราบินเข้าไปจับอยู่แทบเท้าของท่านผู้นั่งอยู่ในอาศรม บางครั้งท่านก็ให้อาหาร บางครั้งท่านก็แสดงธรรมเทศนา ถึงแม้เราจะไม่ทราบถึงเนื้อความอันลึกซึ้งของพระธรรมเทศนา แต่เราก็มีความยินดี และมีความสุขที่ได้ฟัง

ครั้งนั้น เราได้ความคุ้นเคยกับท่านผู้เป็นโอรสของพระพิชิตมาร ด้วยความรักอันไพบุลย์ เมื่อจุติจากอัฐภพนั้นแล้วได้ไปบังเกิดในสวรรค์อีก ปานประหนึ่งออกจากที่อยู่แล้วกลับไปยังเรือนของตัวเราจุติจากสวรรค์ก็มาเกิดเป็นมนุษย์ด้วยบุญกรรมได้ละทิ้งเรือนนอกบวช เราได้เป็นสมณะ ดาบส พราหมณ์ นักพรตอยู่ในป่าหลายร้อยชาติ ภพชาติสุดท้ายนี้ เรายังลงสู่ครรภ์ภรรยาของพราหมณ์วัจนโคตร ในกรุงกบิลพัสดุ์อันน่ารื่นรมย์ เมื่อเรายังอยู่ในครรภ์ของมารดา มารดาของเราแพ้ท้องในเวลาที่เรากำลังจะคลอด จึงปรารถนาจะเข้าไปอยู่ในป่า จากนั้น มารดาของเราได้คลอดเราภายในป่าอันน่ารื่นรมย์ เมื่อเราออกจากครรภ์มารดา ชนทั้งหลายเอาผ้ากาสาयरองรับเราไว้ เพราะความปรารถนาจะเป็นนักรบของเรา

ในขณะนั้น พระลัทธิธรรมาชกุมารผู้เป็นธงชัยของสัตว์โลก ก็ได้ประสูติเช่นกัน เราเป็นสหชาติ เป็นสหทัยรักสนิทชิดชอบของพระองค์ เมื่อพระองค์ละยศอันไพบุลย์ เสด็จออกมหาภิเนษกรรมเพื่อสละประโยชน์แก่สัตว์เราได้เข้าไปสู่ป่าหิมพานต์



๖๑

และพบกับพระมหากัสสปะ ผู้อยู่ป่านำสรรเสริญบอกกล่าวรุดงค์ จึงได้สดับข่าวว่า พระพิชิตมารเสด็จอุบัติขึ้น จึงได้เข้าไปเฝ้า พระพุทธเจ้าผู้เป็นสารถิฝีกคนที่ควรฝึก พระองค์ทรงแสดง พระธรรมเทศนาประกาศประโยชน์ทุกประการแก่เรา จากนั้น เราได้บวชแล้วเข้าไปในป่าตามเดิม เมื่อเราอยู่ในป่า เราเป็นผู้ ไม่ประมาท จึงได้สำเร็จกิจในทางพระพุทธศาสนา เราเผากิเลส ทั้งหลายแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้าเราได้ทำเสร็จแล้ว

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ความเพียรเผากิเลสเป็นกรณีกิจ ของทุกๆ คนที่ต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง แม้จะเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แต่เมื่อเราตั้งใจทำแล้ว เราจะได้รับผลอันคุ้มค่าได้สมปรารถนา อย่างแน่นอน ไม่ว่าจะมากหรือน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ การประกอบเหตุของตัวเราเอง

เมื่อเราอยากรู้ความเป็นจริงของชีวิตว่า กว่าจะมาถึง ตอนสุดท้าย มั่นวทวนแค่ไหน เราต้องเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งจะเข้าใจเรื่องนี้ได้ดีต้องทำให้เป็นกลาง โดยวางความเชื่อ ไว้บนหิ้ง แล้วมาพิสูจน์ความจริง ด้วยการลงมือปฏิบัติธรรม เมื่อเราเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องกิเลส กรรม วิบาก จะได้มุ่งหน้า สร้างความดีอย่างเดียว โดยละชั่ว ทำความดี ทำให้มีช่องโหว่ เพื่อให้เราจะได้บรรลุผลนิพพานกันทุกๆ คน





พ ร ะ อ ำ น น ท์

พ ุ ท ธิ อ นุ ช า

สหาย เป็นมิตรของคนผู้มีความต้องการเกิดขึ้นบ่อยๆ
บุญทั้งหลายที่ตนทำไว้ดีแล้ว จะเป็นมิตรในสัมปรายภพ



พระอานนท์พุทธธำมรงค์

๖๔

พวกเราทั้งหลายเกิดมาได้อัตภาพเป็นมนุษย์ มาพบ พระพุทธานุชา ถือว่าเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐแล้ว เพราะ การได้อัตภาพเป็นมนุษย์นี้ เป็นสิ่งที่หาได้ยากอย่างยิ่ง ต้องสั่งสม บุญบารมีกันมานาน แต่สิ่งที่สรรพสัตว์ได้มาโดยยากนี้ เราก็ได้ สิ่งนั้นมาแล้ว โดยเฉพาะพวกเราได้โอกาสในการสั่งสมบุญ และฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อทำมรรคผลนิพพานให้แจ้ง นับว่า เป็นโอกาสที่ดีมากๆ เนื่องจากการสร้างบารมีในเพศภาวะของ มนุษย์นี้ทำได้ดีที่สุด แม้จะดูว่าเป็นเรื่องที่ยาก บางครั้งมีอุปสรรค มากมายเกิดขึ้น แต่ก็ง่ายกว่าอัตภาพอื่นมากนัก เพราะฉะนั้น เมื่อโอกาสดีนี้มาถึงแล้ว เราควรเร่งรีบสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ และหมั่นฝึกใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง จะได้เข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของพวกเราทุกๆ คน

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

“สหาโย อตฺถชาตสฺส โหติ มิตฺตํ ปุณฺณํ
สยํ กตานิ ปุณฺณานิ ตํ มิตฺตํ สมฺปรายิกํ

สหาย เป็นมิตรของคนผู้มีความต้องการเกิดขึ้นบ่อยๆ บุญทั้งหลายที่ตนทำไว้ดีแล้ว จะเป็นมิตรในสัมปรายภพ”

เวลาเราเกิด เราไม่ได้ทำอะไรติดตัวมาแม้แต่ชิ้นเดียว



พระอานนท์พุทธอนุชา

๖๕

มากขึ้นตัวเปล่า มีเพียงบุญและบาปเท่านั้นที่ติดตามตัวเรา มาบุญจะปรุงแต่งให้เรามีความสมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง ให้เราได้รับสมบัติ มีรูปกายที่งดงามแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยไข้ หรือเกิดมาก็มีมหาสมบัติรอคอยอยู่ ไม่ต้องลำบากในการทำมาหากิน มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่กฉานทั้งทางโลกและทางธรรมบุญจะอำนวยประโยชน์สุขให้เราได้มีทุกอย่างบริบูรณ์อย่างนี้

แต่ถ้าบาปส่งผลเป็นชนกกรรม คือ กรรมนำไปเกิด ให้เกิดมาตัวเปล่าจริงๆ พ่อแม่ก็ไม่มีสมบัติให้ใช้ ต้องแสวงหากันเองสุขภาพร่างกายก็ไม่เอื้ออำนวย จะประกอบธุรกิจการงานอันใดก็ติดๆ ขัดๆ ชีวิตอัศจรรย์ขาดแคลน หาความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตได้ยากเหลือเกิน ถ้าผลของบาปส่งผลจะเป็นอย่างนี้

ฉะนั้น ต้องดูว่า ถ้าเราอยากให้บุญเป็นมิตรแท้ในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เป็นที่พึ่งที่ติดตามตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ เราต้องหมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ เพราะบุญจะเป็นสหายในยามเดินทางไกลไปสู่ที่สุดแห่งธรรม และถ้าหากเราได้สั่งสมบุญไว้อย่างดีแล้ว สมบัติทั้งหลายจะบังเกิดขึ้นมาเองมาอย่างเย็นๆ และอยู่ให้เราได้ใช้สร้างบารมีอย่างเต็มที่อยู่อย่างสะดวกสบาย

เมื่อเราเห็นคุณค่าของบุญอย่างนี้แล้ว ควรอย่างยิ่งที่



พระอานนท์พุทธอุปัชฌาย์

๖๖

เราจะต้องบำเพ็ญบารมีเยี่ยงพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ที่ท่านมองเห็นคุณค่าของบุญบารมี ว่าเป็นสิ่งที่สูงค่ายิ่งกว่าสิ่งใดๆ หรือเหมือนอย่างพระอานนท์เถระ ผู้ทำหน้าที่พุทธอุปัชฌาย์ ได้อย่างยอดเยี่ยม กว่าท่านจะได้ตำแหน่งนี้มา ต้องสั่งสมบุญอย่างมาก ท่านได้เล่าถึงสมัยที่เคยเป็นพระราชกุมารพระนามว่า สุมณะ เป็นน้องต่างพระมารดาของพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า

*ในครั้งนั้น ท่านได้อาสาอกรบเพื่อปราบปรามโจรผู้ร้ายด้วยตนเอง และสามารถปราบกบฏลงได้อย่างราบคาบ พระราชบิดาทรงปีติโสมนัสมากที่พระราชโอรสมีความเก่งกล้าสามารถ จึงรับสั่งให้สุมณกุมารเข้าเฝ้า พร้อมกับประทานพรให้สุมณกุมารผู้เป็นบัณฑิต ท่านมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก พอพระราชบิดาตรัสประทานพรให้ท่านจึงกราบทูลขออุปฐากพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยปัจจัย ๔ ตลอด ๓ เดือน

พระราชาทรงแปลกพระทัย ที่แรกคิดว่าถ้าสุมณกุมารทูลขอราชสมบัติ ก็จะมีมอบให้ตามความปรารถนา แต่กลับขอทำบุญ ซึ่งพระราชาก็ปรารถนาจะทำบุญเช่นกัน จึงไม่ให้พรนี้



พระอานนท์พุทธอุทตฺต

๖๓

พระกุมารทูลว่า “ขึ้นชื่อว่ากษัตริย์ ตรัสแล้วไม่คืนคำ ขอพระองค์ได้โปรดพระราชทานพรนี้แก่ข้าพระองค์เถิด” พระราชาเมื่อเห็นความตั้งใจมั่นของพระราชโอรส ในที่สุดก็อนุญาตให้อุปัฏฐากบำรุงพระลัมมาลัมพุทธเจ้าตลอด ๓ เดือน

พระราชกุมารจึงไปทูลอาราธนานิมนต์พระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมด้วยพระอรหันตสาวกอีกหนึ่งแสนรูป มาฉันภัตตาหารที่พระราชวังทุกวัน แต่ระยะทางระหว่างวัดที่พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงจำพรรษากับพระราชวังไกลกันถึง ๒,๐๐๐ โยชน์ เพื่อความสะดวกในการบำเพ็ญบุญจึงให้สร้างวิหารในที่ทุกๆ ๑ โยชน์ แล้วให้สร้างพระวิหารในอุทยาน สร้างพระคันธกุฎี สำหรับพระผู้มีพระภาคเจ้า สร้างอาคารที่พักสำหรับภิกษุทั้งหลาย ท่านมีมหาปีติตลอดเวลา เห็นบุญใหญ่รออยู่ข้างหน้าซึ่งมีค่ายิ่งกว่าภูเขาเพชรภูเขาทองเสียอีก สมบัติอะไรก็ไม่อยากได้นอกจากบุญอย่างเดียว อยากทำบุญใหญ่กับพระลัมมาลัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์

คำว่าทำบุญกับพระแสนรูปนั้น เมื่อก่อนเราอาจเกิดความรู้สึกว่าทำได้ยาก เพราะจะหาพระมารับนิมนต์เพียงไม่กี่รูปก็หายากแล้ว แต่พวกเราทำบุญมากที่ได้ทำบุญใหญ่กับพระซึ่งมาร่วมงานฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ที่ผ่านมาก็ดี มาร่วมงาน

ทอดผ้าป่าในวาระสำคัญๆ ที่ผ่านมาก็ดี ได้ทำบุญกับพระเป็น
จำนวนเรือนแสนกัน

ตลอดพรรษานั้น สุนนราชกุมารถวายนมหาทานกับพระ-
ภิกษุสงฆ์จำนวนเรือนแสน โดยมีพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าเป็นประมุข
ท่านสมาทานศีล ๘ และรักษาศาอุโบสถศีลตลอดพรรษา ทานที่ถวาย
จึงบริสุทธ์ทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ ตลอดจนวัตถุทานก็บริสุทธ์
และท่านสังเกตเห็นว่า พระสุนนเถระผู้เป็นอุปัฏฐากของพระ-
ลัมมาลัมพุทเธเจ้า ได้ไถ่ชีวิตพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าที่สุด ท่านจึง
ปรารถนาอยากจะเป็นอุปัฏฐากอย่างนั้นบ้าง ในวันออกพรรษา
ท่านได้ถวายผ้าไตรจีวรแสนชุดให้กับพระสงฆ์ทุกรูป แล้วกราบ
ทูลพระพุทเธองค์ว่า “ด้วยบุญกุศลที่ข้าพระองค์ได้ทำในครั้ง
นี้ ขอให้ข้าพระองค์ได้ออกบวชเป็นพุทธอุปัฏฐาก เหมือนกับ
พระสุนนเถระด้วยเถิด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรวจดูบุญในตัวของสุนนกุมารว่า
ความคิดอันยิ่งใหญ่นี้จะสำเร็จไหม ทรงทราบว่ในกัปที่หนึ่งแสน
นับแต่ภัทรกัปนี้ไป พระพุทเธเจ้าทรงพระนามว่า โคตม จักเสด็จ
อุบัติขึ้น สุนนกุมารจะได้เป็นอุปัฏฐากของพระโคตมพุทธเจ้า จึง
ตรัสให้พรว่า “ขอให้สิ่งที่พระกุมารตั้งความปรารถนาไว้ จงเป็น
ผลสำเร็จเถิด”



พระอานนท์พุทธอนุชา

๖๕

ตั้งแต่นั้นมา พระกุมารทรงให้ท่านตลอดแสนปี ตั้งใจ
ทำความดีทุกอย่าง ทำอะไรท่านก็อธิษฐานจิตว่า ขอให้ได้เป็น
อุปัฏฐากของพระลัมมาลัมพุทธเจ้า และในภพชาติสุดท้าย ท่าน
ก็สมปรารถนา ได้มาเป็นพระอานนท์พุทธอนุชา แล้วยังได้รับ
ตำแหน่งให้เป็นพุทธอุปัฏฐากอีก ท่านทำหน้าที่ของท่านได้อย่าง
สมบูรณ์ กระทั่งพระลัมมาลัมพุทธเจ้าชื่นชมว่าเป็นอุปัฏฐาก
ที่ทำหน้าที่ได้ยอดเยี่ยมจริงๆ

เราจะเห็นได้ว่า หัวใจของยอดนักสร้างบารมี เมื่อรู้ว่
เวลาของการทำความดีมีไม่มาก อย่างพระกุมารท่านมีจำกัด
เพียงแค่ ๓ เดือนเท่านั้น จึงได้ใช้เวลาทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างบุญ
อย่างเต็มที่ แล้วบุญนี้ก็เป็นมิตรแท้ติดตามท่านไปทุกภพทุกชาติ
จนกระทั่งได้สมปรารถนาในชาติสุดท้าย ดังนั้นความสำเร็จต่างๆ
ที่บังเกิดขึ้นในชีวิต เกิดขึ้นได้ด้วยอานุภาพแห่งบุญ บุญจะอยู่
เบื้องหลังความสำเร็จทุกอย่าง

ในนิธิกัณทสูตร พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ขุมทรัพย์
คือบุญที่ฝังไว้แล้วด้วยการทำทานในสงฆ์ก็ดี รักษาดี มี
ความสำรวม และหมั่นฝึกฝนอบรมตนเองก็ดี ขุมทรัพย์นั้น
ชื่อว่า ฝังไว้ดีแล้ว เป็นของติดตามตนไปได้ ขุมทรัพย์คือบุญนี้
ไม่สาธารณะแก่ชนเหล่าอื่น โจรก็ลักไปไม่ได้ บุญนิธินั้น
อำนวยการที่นำปรารถนาทุกอย่างแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

เทวดาและมนุษย์ปรารถนาอิฏฐผลใดๆ อิฏฐผลทั้งหมดนั้นอันบุคคลย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้”

ดังนั้น ความสำเร็จทุกอย่าง จึงเกิดจากบุญที่เราได้สั่งสมกันมาอย่างดีแล้ว ไม่ว่าจะเป็นสมบัติของมนุษย์สมบัติในเทวโลก และสมบัติอย่างยิ่งคือพระนิพพาน อิฏฐผลทั้งหมดนั้นย่อมสำเร็จได้ด้วยบุญทั้งสิ้น การที่จะให้ได้บรรลुวิชา ๓ วิชา ๘ อภิญญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณ ๔ จรรณะ ๑๕ ก็สำเร็จได้ด้วยบุญนิธินี้

เพราะฉะนั้นบัณฑิตผู้มีปัญญา จึงสรรเสริญการสั่งสมบุญอยู่เสมอ เพราะบุญจะคอยดึงดูดทั้ง รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และคุณสมบัติต่างๆ มาสู่ตัวเรา ทั้งสติปัญญา ความสามารถ เราจะเป็นที่นับหน้าถือตา เป็นที่สรรเสริญของมนุษย์และเทวา เป็นทั้งต้นแบบและต้นบุญในการสร้างบารมี ดังนั้นบุญจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเราที่จะทำให้เราก้าวเดินไปสู่ความสำเร็จของชีวิตอย่างมั่นคงและปลอดภัย ฉะนั้นอย่าได้ละเลยในการสั่งสมบุญกัน แล้วเราจะสมปรารถนาในทุกสิ่งที่ปรารถนาไว้





พ ร ะ ภั ท ทิ ย เถ ร ะ

ผู้ใดตัดความข้องทั้งปวงแล้ว
บรรเทาความกระวนกระวายใจได้
ผู้นั้นถึงความสงบใจ เป็นผู้สงบระงับ
ย่อมอยู่อย่างมีความสุข





พระภัททิยเถระ

๓๓

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ พุทธศาสนิกชนที่ตีความตั้งใจศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระบรมศาสดา เพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของชีวิต ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ บรรลุมรรคผลนิพพาน เมื่อใดที่เราปฏิบัติธรรมอย่างถูกวิธี เมื่อนั้นเราจะเห็นผลของการปฏิบัติได้ทันที โดยไม่ต้องไปรอคอยผลในภพชาติหน้า ถ้าหากเราบออุปสรรคในขณะที่กำลังทำความเพียร หรือสร้างความดี ขอย้ำท้อแท้หรือสิ้นหวัง เพราะอุปสรรคเป็นเพียงเครื่องทดสอบกำลังใจของเราเท่านั้น เราจะมีกำลังใจไม่สิ้นสุด ต่อเมื่อได้นำใจมาหยุดที่ศูนย์กลางกาย-ฐานที่ ๗ เพราะตรงนี้เป็นต้นแหล่งของพลังแห่งความดีที่ทำให้ใจของเรามีพลัง ไม่ท้อแท้หรือสิ้นหวัง แต่จะมีกำลังใจที่สูงส่งตลอดเวลา

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ว่า

“สพฺพา อาสตุตฺติโย เจตฺวา วิเนยฺย ททเย ทธํ
อุปสนฺโต สุขํ เสติ สนฺติ ปปฺปยุยฺย เจตฺโส

ผู้ใดตัดความข้องทั้งปวงแล้ว บรรเทาความกระวน-
กระวายใจได้ ผู้นั้นถึงความสงบใจ เป็นผู้สงบระงับ ย่อมอยู่
อย่างมีความสุข”



พระภิกษุเทวีเถระ

๓๔

ทุกชีวิตที่เกิดมาต่างต้องเจอกับความรอบด้าน ทั้ง
อัคคีภัย โจรภัย ราชภัย และภัยทุกชนิด ยิ่งในสถานการณ์
ปัจจุบันเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ซึ่ง
ส่งผลกระทบไปทั่วโลก ทำให้ได้รับความลำบากในการครองชีพ
ทรัพย์สินสมบัติที่แสวงหามาได้ หรือบ้านเรือนที่ปลูกสร้างขึ้นมา
ต้องพังพินาศไป ผู้คนมากมายต้องมาสังเวทชีวิตจมอยู่ใต้พิภพ
อันตรายของชีวิตเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาไม่เว้นแต่ละวัน

ผู้มีปัญญาจึงได้พยายามแสวงหาหนทางที่จะทำให้
หลุดพ้นจากภัยเหล่านั้น จะได้ไม่ต้องตกอยู่ในทะเลทุกข์อีกต่อไป
โดยเฉพาะการจัดภัยภายในคือ กิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในใจ
ที่เป็นเหตุให้เราสร้างกรรม และมีวิบากเป็นผลอันเผ็ดร้อน
ท่านผู้รู้ทั้งหลายจึงไม่ข้องอยู่กับคน สัตว์ สิ่งของ แต่มุ่งจะสละ
ความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ไม่เป็นสาระแก่นสารยึดเอาพระรัตนตรัย
เป็นที่พึ่งอันเกษม เมื่อถึงจุดนั้นแล้ว ก็จะไม่หวั่นไหวต่อภัยพิบัติ
ใดๆ ทั้งสิ้น เพราะในใจมีพระนิพพานเป็นอารมณ์แล้ว

ดังเช่นเจ้าชายสิทธัตถะ ท่านได้สละฆราวาสวิสัยที่
พรั่งพร้อมด้วยเบญจกามคุณ เพราะทรงตระหนักว่า สิ่ง
ที่พระองค์ครอบครองอยู่นี้ ไม่ได้ให้ความสุขอันเป็นอมตะ จึง
สละราชสมบัติมุ่งแสวงหาอภิสมมาลัมโพธิญาณ และในที่สุด
พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนชาวโลก



พระภัททิยเถระ

๓๕

ให้บำเพ็ญอุริยมรรค เพื่อตัดเครื่องร้อยรัดคือ กามโยคะ ภวโยคะ ทิฏฐิโยคะ และอวิชชาโยคะ อันเป็นกิเลสที่ตรึงสัตว์โลกไว้ใน
ภพ ๓

*ในสมัยพุทธกาล มีเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินผู้ปรารถนาจะพ้น
ทุกข์เช่นเดียวกับพระพุทธองค์ พวกนี้ออกบวชเป็นจำนวนมาก
โดยเฉพาะพระประยูรญาติของพระองค์ ได้แก่ เจ้าชายอนรุทธะ
เจ้าชายอาณนท์ เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายภคคุ เจ้าชายกิมพิละ
และเจ้าชายเทวทัต มีนายอุบาลี ซึ่งเป็นช่างกลบกลหรือช่างตัดผม
ติดตามไปด้วย

ในวันที่เสด็จออกผนวช เมื่อเจ้าชายทั้ง ๖ พระองค์
เสด็จไปถึงเขตแดนของกษัตริย์พระองค์อื่น ได้รับสั่งให้นาย-
อุบาลีนำเครื่องอาภรณ์ และเครื่องประดับอันมีค่ากลับไป ครั้น
อุบาลีเดินทางกลับไปได้ไม่ไกล ก็คิดว่า “พระราชกุมารเหล่านี้
ทรงสละทรัพย์สมบัติให้เราโดยไม่ใยดี เหมือนถ่มน้ำลายทิ้ง
การบวชน่าจะประเสริฐกว่าทรัพย์สมบัติเหล่านี้แน่นอน” คิด
ดังนั้นแล้วจึงนำเครื่องประดับและอาภรณ์แขวนไว้ที่กิ่งไม้
แล้วจึงรีบติดตามเจ้าชายทั้ง ๖ ไป เพื่อขอออกบวชด้วย



พระภิกษุติยเถระ

๗๖

เมื่อเจ้าชายทั้ง ๖ พร้อมทั้งอุบาลีเข้าไปถึงที่ประทับของ พระพุทธองค์ เจ้าชายทั้ง ๖ ได้กราบทูลว่า “พระพุทธเจ้าข้า พวกข้าพระองค์ยังมีทิฏฐิมานะอยู่มาก อุบาลีนี้เป็นช่างตัดผมรับใช้ พวกข้าพระองค์มานานแล้ว ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงให้เขาบวชก่อนเถิด พวกหม่อมฉันจะได้อภิวัต ลูกขึ้นรับ กระทำอัญชลี และสามีจิกรรมแก่เขา เพื่อลดทิฏฐิมานะของตนเอง ความ ถือตัวว่าเป็นเจ้าศากยะจะได้หมดไป”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงโปรดให้อุบาลีบวชก่อน และให้ ศากยกุมารบวชทีหลัง หลังจากบวชแล้ว ทุกรูปตั้งใจทำความ เพียรกันเต็มที่ แต่ละรูปได้บรรลุธรรมลุ่มลึกไปตามลำดับ ส่วน พระภิกษุที่ยะก็สมปรารถนาเช่นกันคือได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ ท่านมีความปีติสุขเบิกบานใจตลอดเวลา เพราะฉะนั้น เวลาที่ท่านเข้าไปในป่า ไม่ว่าจะอยู่ที่โคนไม้ อยู่เรือนว่างหรือที่ไหนก็ตาม มักจะเปล่งอุทานเสมอๆ ว่า “สุขจริงหนอๆ”

พระภิกษุที่เป็นสมมุติสงฆ์ได้ยินดังนั้น ต่างเข้าใจผิดคิด ว่าท่านคงระลึกถึงความสุขเมื่อครั้งยังเป็นกษัตริย์เสวยสุขอยู่ใน ราชสมบัติ จึงพากันไปกราบทูลเรื่องนี้ต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์จึงรับสั่งให้เรียกท่านมา แล้วตรัสถามว่า “ที่ท่านเปล่ง อุทานว่า สุขจริงหนอ สุขจริงหนอ นั้นจริงหรือ” พระภิกษุที่ยะ ทูลรับว่า “เป็นความจริง”



พระภัททิยเถระ

๓๓

ท่านได้กราบทูลต่อว่า “เมื่อก่อนข้าพระองค์เป็นพระเจ้าแผ่นดิน แม้ว่าภายในพระนคร ได้จัดการรักษาอย่างเรียบร้อย ภายนอกจะจัดการอารักขาอย่างเข้มแข็ง และทั่วทั้งพระนคร มีการดูแลรักษาอย่างดีทั่วถึงเพียงไรก็ตาม แต่ข้าพระองค์ก็ยังมี ความหวาดกลัวอยู่ แต่บัดนี้ข้าพระองค์อยู่ในเพศบรรพชิต ไม่ว่าจะไปสุปัฏา อยู่ตามโคนไม้ หรือในเรือนว่างก็ดี ข้าพระองค์ไม่มีความหวาดหวั่นหรือสะดุ้งกลัวเลย ข้าพระองค์พิจารณาเห็น ประโยชน์ของชีวิตนักบวชที่ไม่มีความกังวลอย่างนี้ จึงได้แปลง อุทานอยู่เนืองๆ ว่า สุขจริงหนอๆ พระเจ้าข้า”

เพราะฉะนั้น ที่ท่านแปลงอุทานถึงความสุข เพราะว่า ท่านได้เข้าถึงแหล่งแห่งความสุขภายใน เป็นสุขอยู่ในกลาง ธรรมกายที่มีแต่ความสุขล้วนๆ ไม่มีความทุกข์เจือปน ความ เดือดเนื้อร้อนใจก็หมดไป จิตใจเบิกบาน สดชื่น เพราะพระ- รัตนตรัยเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข ความเบิกบานใจ ที่ไม่มีสิ่งใด จะมาเปรียบปานได้

ความสุขความเบิกบานจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อใจเรา ปราศจากกิเลสเครื่องร้อยรัด ใจจึงขยายออกไปอย่างไม่ มีขอบเขต และในขณะที่ใจขยายออกไป จะมีพลังแผ่ซ่านออกไป ด้วย เป็นพลังแห่งความดี ความบริสุทธิ์ ความปิติสุขขยาย



พระภิกษุเทวีเถระ

๓๘

ออกไป นี่คือการของจิตที่เบิกบานอย่างแท้จริงคือ จิตเบิก
ออกจากสิ่งที่มีดมัว แล้วก็แบ่งบานคลี่ขยาย เหมือนดอกบัว
บานรับอรุณในยามเช้า ใจขยายออกไปเรื่อยๆ พร้อมกับความสุข
ที่อยู่กับรัตนตรัยภายในตัว

ดังนั้น การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงความสุขภายใน จึง
เป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องฝึกใจให้เข้าถึงให้ได้ เมื่อเข้าถึงแล้ว
เราจะบันเทิงใจทั้งในโลกนี้และโลกหน้า คือเมื่อยังมีชีวิตก็สดชื่น
เบิกบาน เห็นรัตนะภายในสว่างไสวอยู่ในตัว ใสเกินใส สวยเกินสวย
จนไม่มีตัวอย่างใดๆ ในโลกจะมาเปรียบเทียบกับได้ เป็นความสุขที่
ยากจะสรรหาคำใดมาพรรณนาได้ นี่เรียกว่าบันเทิงในโลกนี้
เมื่อจะละโลก ร่างกายเสื่อมโทรม โรคภัยเบียดเบียน ร่างกาย
ทนไม่ไหวต้องแตกสลายไป ความบันเทิงใจ จะเคลื่อนย้ายจาก
ที่อยู่ในกายมนุษย์ แล้วออกไปบันเทิงในโลกหน้า ที่เป็นกายทิพย์
ที่ละเอียด สวยงาม มีความประณีตมากกว่ากายเนื้อนี้มากมาย
หลายเท่าตัว มีความเบิกบานตลอดไปจนถึงโลกหน้าเลย

เมื่อเราเข้าถึงพระรัตนตรัยอันบริสุทธิ์ได้ เราจะข้ามพ้น
จากทุกคติ อบายภูมิต่างๆ ไปสู่สุคติภูมิที่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ คล้าย
กับเรือที่เราอาศัยข้ามฟาก จากฝั่งนี้ไปสู่ฝั่งโน้น และหาก
บริสุทธิ์ผ่องใสกันจริงๆ จนบรรลुकายธรรมอรหัต กายธรรมนั้น



พระภัททิยเถระ

๓๕

จะพาเราข้ามวัฏสงสารไปสู่ฝั่งพระนิพพานได้ เพราะฉะนั้น พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ สามอย่างนี้จึงเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ที่จะให้ทั้งความสุขความบันเทิงใจในปัจจุบัน และในอนาคต จนกระทั่งถึงสุขอย่างยิ่งคือ พระนิพพาน เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านตั้งใจฝึกใจให้หยุดนิ่ง ทำไปจนกว่าจะได้ เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน







พ ร ะ สุ ภู ตี เ ถ ร ะ

ท่านจงเจริญพุทธานุสติอันยอดเยี่ยมกว่าภavanaทั้งหลาย
ครั้งเจริญพุทธานุสตินี้แล้ว จักยังมนัสให้บริบูรณ์ จักรื่นรมย์
ในเทวโลกตลอดสามหมื่นกัป จักได้เป็นจอมแห่งเทวดาเสวย
เทวสมบัติถึง ๘๐ ครั้ง จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ อยู่ใน
แว่นแคว้น ๑,๐๐๐ ครั้ง จักได้เป็นพระเจ้าประเทศราชอัน
ไพบุลย์ โดยคณานับมิได้ จักได้เสวยสมบัตินั้นทั้งหมด นี่เป็นผล
แห่งการเจริญพุทธานุสติ



พระสุภาวดีเถระ

๘๒

ธรรมดาของชีวิตมีการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการดับสลายไปตามลำดับ ชีวิตหลังความตายจึงเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวสำหรับผู้ที่ไม่ได้สั่งสมบุญไว้ แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้มีบุญที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้ว เพราะการตายเป็นเพียงการเปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิใหม่เท่านั้น ผู้เป็นบัณฑิตเห็นว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เลวร้ายอย่างที่คนส่วนใหญ่มักจะทุกข์อกทุกข์ใจ เมื่อมีญาติอันเป็นที่รักได้ละสังขารจากไป การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยจะเป็นการเพิ่มความมั่นใจในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพ เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันอบอุ่นและปลอดภัย ที่จะนำไปสู่สวรรค์และพระนิพพาน

พระบรมศาสดาตรัสสอนไว้ใน สุภาวดีเถรคาถา ว่า

*“ท่านจงเจริญพุทธานุสติอันยอดเยี่ยมกว่าภาวนาทั้งหลาย ครั้นเจริญพุทธานุสตินี้แล้ว จักยังมนัสให้บริบูรณ์ จักรื่นรมย์ในเทวโลกตลอดสามหมื่นกับ จักได้เป็นจอมแห่งเทวดาเสวยเทวสมบัติถึง ๘๐ ครั้ง จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิอยู่ในแคว้นแคว้น ๑,๐๐๐ ครั้ง จักได้เป็นพระเจ้าประเทศราช



พระสุภูติเถระ

๘๓

อันไพบุลย์ โดยคณานับมิได้ จักได้เสวยสมบัตินั้นทั้งหมด นี้เป็นผลแห่งการเจริญพุทธานุสติ”

การเจริญพุทธานุสติ มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ มีอานิสงส์ใหญ่ จะส่งผลให้ใจของเราสะอาดบริสุทธิ์ เกลี้ยงเกลามาจากสิ่งที่ไม่บริสุทธิ์ทั้งหลาย เพราะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ยิ่งใหญ่ด้วยพระบริสุทธิคุณ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยิ่งด้วยพระปัญญาธิคุณ รู้แจ้งแทงตลอดในภพสาม สัพพัญญุตญาณของพระองค์รู้แจ้งในสรรพสัตว์และสรรพสิ่ง ไม่มีสิ่งใดมาปิดบังดวงปัญญาอันบริสุทธิ์ของพระองค์ได้ เหมือนเอาผลมะขามป้อมมาวางไว้บนฝ่ามือ ทรงเป็นผู้ยิ่งใหญ่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ มีความปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่า หวังอยากจะให้หลุดพ้นจากทุกข์ในวัฏสงสารอันยาวไกล การที่เราส่งใจไปถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงนับว่าเป็นการส่งใจไปยังบุคคลผู้เลิศที่สุดของโลกและจักรวาล อานิสงส์อันไพศาลย่อมบังเกิดขึ้นกับตัวของเราเอง

มีพระอรหันต์รูปหนึ่งชื่อว่า พระสุภูติ ท่านได้รับตำแหน่งเอตทัคคะเป็นผู้เลิศในด้านความเป็นพระทักขิไณยบุคคล และเป็นผู้เลิศในการอยู่โดยไม่มีข้าศึกคือ กิเลส เมื่อตัดสินใจออกบวชขณะที่ปลงผมเสร็จก็ได้บรรลอรหัตตผลทันที ท่านได้



พระสุภาติเถระ

๘๔

ระลึกชาติหนหลังด้วยบุพเพนิวาสานุสติญาณ ตรวจดูว่าภพในอดีตท่านได้ทำบุญอะไรไว้ เมื่อย้อนไปดูการสร้างบารมีในอดีตชาติจึงรู้ว่า เป็นเพราะได้ประกอบเหตุด้วยการทำจิตให้เลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกล่าวสรรเสริญพระพุทธรูปอยู่เป็นประจำ

ท่านได้เล่าว่า ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า ปทุมุตตระ ท่านเกิดในตระกูลพราหมณ์ เป็นลูกของพราหมณ์มหาศาลมีชื่อว่า นันทมาณพ มีทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก แต่ก็เป็นผู้ไม่ประมาท ไม่มีความตระหนี่หวงแหนทรัพย์ ต่อมาท่านพิจารณาเห็นสิ่งที่ไม่เป็นสาระในการครองเรือน จึงบวชเป็นฤาษีอยู่ที่เชิงเขา พร้อมด้วยมาณพ ๔๔,๐๐๐ ได้บรรลุกุญญา ๕ สมบัติ ๘ ส่วนอันเตวาลิกได้มานอกุญญาเหมือนกันหมดทุกคน อยู่กันอย่างมีความสุขเป็นเวลานานถึง ๓ หมื่นปี

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นอุปนิสัยแห่งอรรถัตถผลของเหล่าชฎิล ผู้เป็นอันเตวาลิกของนันทดาบส และความปรารถนาตำแหน่งสาวก ที่ประกอบไปด้วยองค์สองของนันทดาบส จึงเสด็จเหาะไปประทับยืนอยู่กลางอากาศหน้าอาศรมของนันทดาบส เมื่อดาบสเห็นพุทธานุภาพ และความบริบูรณ์แห่งพระพุทธรูปลักษณะ จึงพิจารณาคุณสมบัติสำหรับทำนายลักษณะ ก็ทราบทันที



พระสุภูติเถระ

๘๕

ว่าผู้ประกอบด้วยลักษณะเช่นนี้ เมื่ออยู่ครองเรือนจะได้เป็น
พระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อออกบวชจะได้เป็นพระสัมพันธ-
พุทธเจ้าผู้ตัตตวัฏฏะในโลกได้เด็ดขาด บุรุษอาชาไนยผู้นี้จักเป็น
พระพุทธเจ้าโดยไม่ต้องสงสัยแน่ จึงรีบเข้าไปต้อนรับ ปูลาด
อาสนะถวาย

พระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับนั่งบนอาสนะที่ตาบส
ปูลาดไว้แล้ว ขณะนั้น ชฎิลอันเตวาลิก ๔๔,๐๐๐ คน ถือเอา
ผลไม้มีรสเลิศล้วนแต่ประณีตมาถึงสำนักของอาจารย์ มองดู
อาสนะที่พระพุทธเจ้าประทับ และที่นั่งของอาจารย์แล้ว ต่างพูด
ว่า “ข้าแต่ท่านอาจารย์ พวกข้าพเจ้าเข้าใจกันว่าในโลกนี้ไม่มี
ใครยิ่งใหญ่กว่าท่าน แต่สงสัยบุรุษผู้นี้ จักยิ่งใหญ่กว่าท่าน”
นันทดาบสรีบกล่าวห้ามว่า “พวกท่านพูดอะไรอย่างนั้น ท่าน
ประสงค์ จะเปรียบเขาสีเนรราชที่สูง ๖๔๐,๐๐๐ โยชน์ กับเมล็ด
พันธุ์ฝักกาด พวกท่านอย่าเอาเราเข้าไปเปรียบกับพระ-
สัมพันธพุทธเจ้าเลย” เมื่ออาจารย์พูดอุปมาอย่างสูงส่งถึง
เพียงนั้น ลูกศิษย์ทุกคนรีบก้มลงกราบอย่างนอบน้อมต่อพระผู้มี
พระภาคเจ้าทันที

นันทดาบสได้นำเอาดอกโกสุมมาเป็นอาสนะปูลาดถวาย
ถือฉัตรดอกไม้ยืนกันถวายพระบรมศาสดา ยังเวลาให้ล่วงไป



พระสุภูติเถระ

๘๖

ด้วยปีติสุขอย่างเดียวยตลอด ๗ วัน ๗ คืน เมื่อพระองค์ออกจาก
นิโรธสมาบัติแล้ว ทรงแสดงธรรมให้ดาบสฟัง ในเวลาจบ
พระธรรมเทศนา ดาบส ๔๔,๐๐๐ ทั้งหมดได้บรรลุเป็นพระอรหันต์
พระบรมศาสดาทรงเหยียดพระหัตถ์ออก ตรัสว่า “เธอทั้งหลาย
จงเป็นภิกษุมาเถิด” ทันใดนั้นเอง ผมและหนวดของดาบสก็
อันตรธานหายไป บริหาร ๘ พร้อมอยู่ในกายของดาบสครบ
ถ้วนทุกองค์

ส่วนนั้นทดาบสไม่ได้บรรลุคุณวิเศษอะไร เพราะปรารถนา
ตำแหน่งเอตทัคคะในอนาคตกาล และพระบรมศาสดาได้ทรง
แนะนำให้ท่านเจริญพุทธานุสติแล้วจะได้อานิสงส์ใหญ่ จากนั้น
พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ว่า “จากนี้อีกแสนกัป พระพุทธเจ้า
ทรงพระนามว่า โคตม จักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ท่านจะสละทรัพย์
๘๐ โกฏิ พร้อมด้วยข้าทาสและบริวารเป็นอันมาก จักบวชใน
ศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น จักได้เป็นสาวกของ
พระศาสดามีนามว่า สุภูติ พระองค์จักทรงแต่งตั้งท่านว่าเป็นเลิศ
ใน ๒ ตำแหน่งคือ ในความเป็นพระทักขิไณยบุคคล และใน
ความเป็นผู้เลิศในการอยู่โดยไม่มีข้าศึกคือ กิเลส”

ครั้นพระลัมบาลัมพุทธเจ้าตรัสพยากรณ์นั้นทดาบส
อย่างนั้นแล้ว ก็เสด็จเหาะขึ้นสู่อากาศดุจดุจพญาหงส์ทะยานขึ้นไป



พระสุภูติเถระ

๘๓

ท้องฟ้ากลับสู่มหาวีรหาร เมื่อท่านดาบสได้รับคำแนะนำจากพระ-
ตถาคตเจ้าแล้ว ก็เกิดมหาปีติเบิกบานใจมาก นับตั้งแต่วันนั้น
เป็นต้นมา ได้หมั่นเจริญพุทธานุสติไม่เคยขาด เมื่อละจาก
อัฐภาพนั้นแล้ว ไปสู่ภพดาวดึงส์ ได้เป็นจอมเทพเสวยทิพย-
สมบัติ ๘๐ ครั้ง และได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ๑,๐๐๐ ครั้ง พุทธ-
พยากรณ์ได้เป็นความจริงทุกประการ เมื่อพระเถระพิจารณาเห็น
ผลบุญอย่างนั้นแล้ว ท่านได้เปล่งอุทานว่า “ในแสนกัปแต่กัปนี้
ด้วยผลแห่งการเจริญพุทธานุสติ เราไม่รู้จักทุกข์เลย คุณวิเศษ
เหล่านี้คือ ปฏิสัมภีทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ เราได้ทำให้
แจ้งแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้าเราได้กระทำเสร็จแล้ว”

ทุกท่านคงเห็นแล้วว่า อานิสงส์ของการเจริญพุทธานุสติ
นี้มีคุณอนันต์มากเพียงไร หลวงพ่อได้ยกตัวอย่างให้ทุกท่าน
รับทราบกันแล้ว ความเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามี
อานุภาพยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ ควรที่เราจะต้องเจริญพุทธานุสติ
กันตลอดเวลา ระลึกรึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์
และยิ่งหมั่นกล่าวสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัยด้วยจิตที่เลื่อมใส
ก็ยิ่งจะเป็นเหตุให้เราได้เข้าถึงพระธรรมกายอย่างสะดวกสบาย
อย่างง่ายดาย

การที่พวกเราตั้งใจปฏิบัติธรรม หมั่นสวดมนต์สรรเสริญ



พระสุภูติเถระ

๘๘

คุณของพระรัตนตรัยก็ดี นับว่าได้ดำเนินรอยตามเยี่ยงอย่าง
ของบัณฑิตในกาลก่อน จึงเป็นสิ่งที่ดีมาก บุญนี้จะบันดาลให้เรา
ได้บังเกิดในยุคสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้น หรือมี
พระพุทธานุภาพเจริณรุ่งเรือง แล้วยังเป็นเหตุให้ได้บรรลุลุทธิธรรม
เช่นเดียวกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย
ดังนั้นให้ทุกท่านหมั่นสวดมนต์นั่งสมาธิเจริญพุทธานุสสติอย่าง
สม่ำเสมอ แล้วเราจะได้พบกับความนำอัศจรรย์ ของคุณแห่ง
พระรัตนตรัยอันไม่มีประมาณนั้นได้ด้วยตัวของเราเองในที่สุด





พ ร ะ ม ห า กั จ จ า ย น เถ ร ะ

หากว่าบุรุษพึงจะทำบุญไซ้
ก็ควรทำบุญนั้นให้บ่อยๆ ควรทำความพอใจในบุญนั้น
เพราะการสั่งสมบุญเป็นเหตุนำความสุขมาให้





พระมหาทักษายนเถระ

๕๑

เวลาในโลกมนุษย์ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เดียววันเดียวคืน เวลาที่ผ่านไปนั้นไม่ผ่านไปเปล่าได้นำเอาความแก่ชราความไม่เที่ยงแห่งสังขารให้เกิดขึ้นกับตัวเรา สำหรับชีวิตของนักสร้างบารมีนั้น ย่อมไม่ปล่อยให้สังขารเสื่อมไปเปล่า แต่จะเก็บเกี่ยวเอาบุญกุศล ไปพร้อมๆ กับเวลาที่สูญเสียไป ยิ่งแก่ บารมียิ่งเพิ่มพูน แก่บุญ แก่บารมี บุญในตัวก็เพิ่มขึ้นทุกๆ วัน การใช้ชีวิตให้เป็นไปเพื่อการสร้างบารมีด้วยอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต การเกิดมาของผู้นั้นเป็นการเกิดมาอย่างมีคุณค่า ได้ทำหน้าที่ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ในภพชาตินั้นๆ ได้อย่างสมบูรณ์

มีพุทธพจน์บทหนึ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ธรรมบท ว่า

“บุญฉณเจ ปุริโส กยิรา กยิราเถนํ ปุนปฺปุนํ
ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิราถ สุโข ปุณฺณสฺส อจฺจโย

หากว่าบุรุษพึงทำบุญไซ้ไร ก็ควรทำบุญนั้นให้บ่อยๆ ควรทำความพอใจในบุญนั้น เพราะการสั่งสมบุญเป็นเหตุ นำความสุขมาให้”

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ล้วนเกิดมาเพื่อแสวงหาความสุขด้วยกันทั้งนั้น แล้วมีใครรู้บ้างว่า ความสุขที่แท้จริงนั้น เกิด



พระมหาทักษิณเถระ

๕๒

จากการสั่งสมบุญอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ เพราะบุญคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุขและความสำเร็จทั้งปวง ถ้าชาวโลกรู้จักต้นทางแห่งความสุขอย่างนี้ แล้วหันมาสั่งสมบุญให้ใจเกาะเกี่ยวอยู่กับกุศลธรรม อกุศลซึ่งเป็นเหตุแห่งความทุกข์จะไม่เกิดขึ้น เพราะความสุข และความทุกข์เป็นผลที่เกิดมาจากบุญและบาปที่เราทำไปแล้ว เพราะฉะนั้นเมื่ออยากมีความสุขก็ต้องสั่งสมบุญ

ในทางพุทธศาสนา พระบรมศาสดาของเราทรงสอนวิธีการจะให้ได้พบกับความสมหวังในสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่า เมื่อทำบุญอะไรแล้ว ต้องอธิษฐานกำกับด้วย แรงอธิษฐานจะเป็นเสมือนทางเสือเรือที่คอยค้ำตัวย่นาวาชีวิตให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัย เป็นการตอกย้ำเป้าหมายที่ตั้งไว้ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายระยะใกล้หรือไกลก็ควรอธิษฐานจิตไว้ให้มัน แต่ต้องเป็นการอธิษฐานที่เป็นไปในสิ่งประกอบด้วยกุศล เป็นไปเพื่อการบรรลุมรรคผลนิพพาน การตั้งจิตอธิษฐานคอยกำกับไว้แบบนี้ จะทำให้เราประสบความสำเร็จและความสำเร็จที่เราตั้งใจไว้จะเป็นอัศจรรย์ เรียกได้ว่า แรงบุญหนุนแรงอธิษฐานให้กลายเป็นจริงได้

เหมือนอย่างพระเถระรูปหนึ่งที่หลวงพ่อกับจะนำมาเล่าในครั้งนี้นี้ ท่านเป็นตัวอย่างในการทำบุญแล้วรู้จักอธิษฐานจิต



พระมหาทักษิณเถระ

๕๓

ทุกครั้งที่ท่านทำบุญ ท่านจะตั้งจิตอธิษฐานไว้ทุกๆ ครั้ง พระเถระรูปนี้ก็คือ พระมหาทักษิณเถระ ท่านได้บำเพ็ญกุศลต่างๆ มากมายกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีตมาหลายพระองค์ ได้สั่งสมบุญที่เป็นอุปนิสัยแห่งการได้นิพพานสมบัติในภพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือเทวดา

*เหมือนในสมัยของพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านได้บังเกิดในตระกูลคฤหบดี วันหนึ่งมีโอกาสไปฟังธรรมในสำนักของพระบรมศาสดา ได้เห็นภิกษุรูปหนึ่งซึ่งพระบรมศาสดาทรงสถาปนาไว้ในตำแหน่งที่สามารถจำแนกเนื้อความพุทธพจน์ที่พระบรมศาสดาตรัสไว้โดยย่อ แม้เพียงเล็กน้อย ให้พิสดารโดยลึกซึ้งได้ ตัวท่านเองปรารถนาอยากได้ตำแหน่งนั้นบ้าง จึงหมั่นทำบุญให้ทานทุกอย่างจนตลอดชีวิต พร้อมกับอธิษฐานจิตตอกย้ำเป็นผังสำเร็จ ตัดแน่นที่ศูนย์กลางกาย ตลอดเวลา เมื่อละโลกไปแล้ว บุญนั้นส่งผลให้ท่านได้ไปเสวยทิพยสมบัติในเทวโลกเป็นเวลายาวนาน

ต่อมาในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า สุธัมมะ ท่านเกิดเป็นวิทายาธรทองเที้ยวไปทางอากาศ เห็นพระผู้มี-



พระมหา กัจจายนเถระ

๕๔

พระภาคเจ้าซึ่งประทับนั่งในป่าตามลำพัง จึงเกิดความเลื่อมใส เอาดอกกรรณิการมาทำสักการบูชาด้วยความนอบน้อม ด้วยผลบุญนั้น ได้ส่งให้ท่านกลับไปเสวยทิพยสมบัติเหมือนเดิม และเวียนวนอยู่ในสุคติภูมิอย่างเดียว ตั้งแต่ภพชาตินั้นมา ท่านไม่เคยตกไปในอบายภูมิเลย

ครั้นได้มาบังเกิดในยุคสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า กัสสปะ ท่านเกิดเป็นลูกเศรษฐีในกรุงพาราณสี เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านได้นำเอาแผ่นอิฐทองคำมีราคาแสนหนึ่งบูชาที่เจดีย์ทองสำหรับบำเพ็ญกัมมัฏฐาน ได้ตั้งความปรารถนาไว้ว่า “ด้วยผลแห่งบุญนี้ ขอให้สรีระของข้าพระองค์คงมีวรรณะดุจทองคำในทุกภพทุกชาติที่ได้บังเกิดแล้วด้วยเถิด” เมื่ออธิษฐานจิตมั่นอย่างนั้นแล้ว ก็ตั้งใจทำบุญทะนุบำรุงพุทธศาสนาไม่เคยขาดเลยจนตลอดชีวิต

ครั้นละจากอัตภาพนั้นแล้ว ได้ไปเสวยทิพยสมบัติในเทวโลกอีก พอครบหนึ่งพุทธันดร ในพุทธรูปบาทกาลนี้ได้ลงมาเกิดเป็นลูกของพราหมณ์ ซึ่งเป็นปุโรหิตของพระเจ้าจันทปัชชิต ในกรุงอุชเชนี เนื่องจากท่านมีผิวพรรณวรรณะเปล่งปลั่งดังทองคำ จึงได้รับการขนานนามว่า กัญจนกุมาร แต่บางท่านก็เรียกว่า กัจจายนกุมาร เพราะเป็นชื่อของวงศ์สกุล พอเติบโตใหญ่



พระมหาทักษิณเถระ

๕๕

ได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนแตกฉานในไตรเพท และต่อมาก็ได้
ตำแหน่งปุโรหิตแทนบิดาซึ่งล่วงลับไปแล้ว

เมื่อพระเจ้าจันทรปักษ์โชตได้สดับข่าวว่า พระพุทธเจ้า
ทรงอุบัติขึ้นแล้ว จึงมีพระราชโองการให้ท่านปุโรหิตออก
เดินทางไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา เพื่อกราบอาราธนามาโปรด
ชาวเมืองที่กรุงอุชเชนี ท่านปุโรหิตพร้อมทั้งเพื่อนรวมเป็น ๘ ท่าน
จึงออกเดินทางไป เมื่อไปถึงก็เข้าไปกราบพร้อมกับนั่งฟังธรรม
ร่วมกับมหาชน ได้ตั้งใจฟังธรรมขณะที่พระพุทธองค์ทรงแสดง
ในเวลาจบพระธรรมเทศนา ท่านปุโรหิตพร้อมกับเพื่อนอีก ๗ คน
ดำรงอยู่ในอภัตตผล พร้อมด้วยปฏิบัติสัมปทาญาณ

จากนั้น พระบรมศาสดาจึงทรงเหยียดพระหัตถ์ออก
แล้วตรัสว่า “พวกเธอ จงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว
เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด” ทันใดนั้น ภิกษุเหล่านั้นมีผม
และหนวด ยาวประมาณ ๒ องคุลี ทรงบาตรและจีวรอันสำเร็จ
ด้วยบุญฤทธิ์ และพุทธานุภาพ ได้เป็นเหมือนพระเถระบวชมาแล้ว
๖๐ พรรษา เมื่อบวชเสร็จแล้ว วันหนึ่ง พระเถระได้กราบทูล
พระบรมศาสดาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าจันทรปักษ์โชต
ปรารถนาจะอภิวาท และฟังธรรมของพระองค์”

พระบรมศาสดาตรัสว่า “กัจจายนะ เธอจะเป็นตัวแทน



๕๖

ของเรา เมื่อเธอไปถึงที่นั่นแล้ว พระราชาจักรทรวงเลื่อมใส” เมื่อได้รับมอบหมายจากพระพุทธรองค์เช่นนั้นแล้ว พระเถระพร้อมกับเพื่อนสหธรรมิกทั้ง ๘ รูป ก็ทูลลาออกเดินทางกลับไปกรุงอุชเชนี ท่านได้แสดงธรรมจนทำให้พระราชาทรวงเลื่อมใสแล้วได้ประดิษฐานพระศาสนาไว้ในวันติชนบทอย่างมั่นคง หลังจากนั้น จึงกลับมาเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ด้วยอำนาจความปรารถนาที่ท่านตั้งไว้ดีแล้วนั้น ทำให้ปภังค์ทั้ง ๓ คือ กัจจายนปภังค์ มหานิรุติปภังค์ และเนตติปภังค์ ได้ปรากฏแก่ท่านอย่างชัดเจน ทำให้ท่านสามารถจำแนกธรรมที่พระพุทธรองค์ทรวงแสดงไว้อย่างพิสดารได้เป็นอัศจรรย์

คุณสมบัติพิเศษของท่านที่ไม่เหมือนใครนี้ และแรงอธิษฐานที่ท่านตั้งไว้ ทำให้ท่านได้รับการสถาปนาจากพระผู้มีพระภาคเจ้าในท่ามกลางมหาสังฆสมาคมว่า เป็นเอตทัคคะผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในการจำแนกเนื้อความโดยย่อให้พิสดารได้ ท่านได้ทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธรศาสนา ในการเผยแผ่พระพุทธรศาสนาให้ขจรขยายออกไป เพื่อเป็นที่พึ่งแก่ชาวโลกทั้งหลาย

เราจะเห็นได้ว่าการสั่งสมบุญต้องทำกันเป็นเวลายาวนาน สั่งสมทีละเล็กทีละน้อย ทำกันให้บ่อยๆ ลักวันหนึ่งเมื่อบุญส่งผล



พระมหาทักษายนเถระ

๕๓

เต็มที่ วิชากรรมหรือวิบากมารก็ขวางไม่อยู่ สิ่งดีๆ ที่เราทำไว้ จะเฟล็ดผลให้ได้พบแต่สิ่งที่ดีงาม และที่สำคัญการทำบุญต้อง อธิษฐานกำกับด้วยทุกครั้ง เพราะจะทำให้เป้าหมายที่เราตั้งไว้ สำเร็จได้ตามฝัน และเป็นการย่นย่อระยะทางในการสร้างบารมี ของเราให้สั้นลงอีกด้วยเหมือนอย่างที่เราเถระท่านได้ทำไว้เป็น แบบอย่าง ท่านทำบุญใหญ่ด้วย และอธิษฐานจิตควบคุมกันไปด้วย ทำให้เส้นทางชีวิตของท่านดำรงอยู่บนเส้นทางสุคติโลกสวรรค์ และมนุษยโลก ไม่เสียเวลาไปเสียทุกข์ในอบายภูมิ มีแต่สังสม บุญกุศล จนได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติเรื่อยมา

สุดท้าย ท่านก็สมปรารถนาได้นิพพานสมบัติ ยุติการ เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอีกต่อไป มีแต่ความสุขในอายตณ- นิพพานอย่างเดียว เพราะฉะนั้นให้ทุกท่านหมั่นสังสมบุญให้ได้ ทุกอย่าง ทำให้ครบถ้วนบริบูรณ์ อย่าประมาทชะล่าใจว่า เรามี บุญมากแล้ว หรือทำกันมามากแล้ว อย่าพึงคิดอย่างนั้น ให้ พุ่มเททำกันให้เต็มที่ ทำจนสุดกำลังและสุดใจ บุญใหญ่จะได้ บังเกิดขึ้นกับเรา และจะเป็นที่พึงให้กับตัวของเราได้ทั้งในภพนี้ และภพหน้า







พ ร ะ ม ห า กั ป ปั น เถ ร ะ

บุคคลผู้เฝ้าในธรรม มีใจผ่องใส ย่อมอยู่เป็นสุข
บัณฑิตย่อมยินดีในธรรมที่พระอริยเจ้าประกาศแล้วทุกเมื่อ



พระมหาทักษิณเถระ

๑๐๐

พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ๓ อย่างนี้เท่านั้น คือ
สิ่งที่มนุษย์เราควรจะมีติดมือเป็นที่พึ่งที่แท้จริง เมื่อเราประสบ
ทุกข์เราก็มเข้าไปพึ่งท่านได้ พึ่งท่านแล้วจะมีแต่ความสุข มีสติ
และปัญญาเกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้
และเป็นทีระลึกอันสูงสุด ควรที่จะระลึกถึงท่านให้ได้อยู่เสมอ
นึกแล้วจะมีความสุขสดชื่น ใจของเราจะบริสุทธิ์ยิ่งๆ ขึ้นไปตาม
ลำดับ

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ธมมปีติ สุขํ เสติ วิปัสสนเนน เจตสา
อริยปุปเวทิตเต ธมฺเม สทา รมติ ปณฺฑิโต

บุคคลผู้เฝ้าอิมในธรรม มีใจผ่องใส ย่อมอยู่เป็นสุข
บัณฑิตย่อมยินดีในธรรมที่พระอริยเจ้า ประกาศแล้วทุกเมื่อ”

มนุษย์ทุกคนในโลกล้วนแสวงหาความสุขด้วยกันทั้งสิ้น
บ้างก็แสวงหาจากการดื่ม จากการกิน จากการเที่ยว หรือจาก
การได้รับของที่ถูกใจ แต่ความสุขเหล่านั้น เป็นความสุขชั่วคราว
ไม่ยั่งยืน เมื่อได้รับแล้วต้องแสวงหากันใหม่อยู่ร่ำไป ถ้าจะเรียก
ให้ถูก ต้องเรียกว่าเป็นความเพลินมากกว่า แล้วอะไรคือความ
สุขที่แท้จริง อยู่ที่ไหน มีลักษณะอย่างไรบ้าง



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๑

ความสุขที่แท้จริง ต้องเป็นความสุขที่เป็นอมตะ และเป็นความสุขที่เข้าถึงได้ สัมผัสได้ นั่นคือความสุขที่เกิดจากการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน เป็นสุขล้วนๆ ที่ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นความสุขที่คู่ไปกับความบริสุทธิ์ จะเข้าถึงความสุขนี้ได้ ก็ด้วยวิธีการทำให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกาย เท่านั้น เหมือนอย่างพระมหากัปปินะ เมื่อมีความสุขภายในแล้ว ท่านมักจะอุทานอยู่เสมอๆ ว่า “สุขจริงหนอ สุขจริงหนอ”

*เรื่องมีอยู่ว่า ในสมัยพุทธกาล มีพระราชอาชญาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า มหากัปปินะ ทุกๆ เข้าพระองค์จะส่งทหารออกไปสืบข่าวว่า ขณะนี้มีพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ บังเกิดขึ้น แล้วหรือยัง ทรงทำเช่นนั้นอยู่เป็นเวลานาน ก็ยังไม่ทราบคำตอบ

ต่อมาในวันหนึ่ง ขณะที่พระองค์เสด็จประพาสอุทยาน พร้อมกับมหาอำมาตย์หนึ่งพันคน เห็นพ่อค้า ๕๐๐ คนเดินทางผ่านมา จึงตรัสถามว่า “ท่านทั้งหลายเดินทางมาจากที่ไหนล่ะ” พ่อค้ากราบทูลว่า “ข้าพระองค์มาจากเมืองสาวัตถี ซึ่งอยู่ไกลจากเมืองนี้ ๑๒๐ โยชน์ พระเจ้าข้า” พระองค์ตรัสต่อว่า “ในบ้านเมืองของท่าน มีข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ดีหรือ พระราชาของพวกท่านตั้งอยู่ในศีลในธรรมดีหรือ”

*มก. เล่ม ๔๑ หน้า ๓๐๔



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๒

“บ้านเมืองของข้าพระองค์สมบูรณ์ทุกอย่าง ทั้งพระราชา ก็ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม พระเจ้าข้า” พระองค์ทรงถามว่า “แล้วมีเรื่องอะไรน่าสนใจ เกิดขึ้นในประเทศของพวกท่านบ้างล่ะ” พ่อค้ากราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นสมมติเทพ บัดนี้ พุทธรัตนะบังเกิดขึ้นแล้วในประเทศของข้าพระองค์ พระเจ้าข้า” ทันทิที่พระมหากัปปินะได้ทรงสดับว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จอุบัติขึ้นแล้วในโลกทรงเกิดความปีติแผ่ซ่านไปทั่วพระวรกาย จนมิอาจจะข่มความปีตินั้นได้ จึงตรัสถามซ้ำไปอีกว่า “พวกท่าน กล่าวว่าจะไรนะ”

“พวกข้าพระพุทธเจ้ากราบบังคมทูลว่า พุทธรัตนะบังเกิดขึ้นแล้วพระเจ้าข้า” ทรงสดับนั่งอยู่ครู่หนึ่งด้วยปีติอันแรงกล้า แล้วตรัสถามซ้ำเป็นครั้งที่ ๓ พวกพ่อค้าก็ยืนยันเช่นเดิม พระองค์ทรงเบิกบานพระทัยเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทราบข่าวดีนี้ จึงพระราชทานทรัพย์ ๑ แสน เป็นรางวัลแก่พ่อค้า พระราชาได้ ตรัสถามต่อไปอีกว่า “มีข่าวดีอะไรเกิดขึ้นอีกบ้างไหม” พ่อค้ากราบบังคมทูลว่า “มีพระเจ้าข้า พระธรรมได้บังเกิดขึ้นแล้ว พระเจ้าข้า”

พระอาการปีติใหญ่หลวงได้เกิดขึ้นอีก ทรงนั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วตรัสถามย้ำถึง ๓ ครั้ง พ่อค้าก็ตอบเช่นเดิม ทรงเบิกบาน



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๓

พระทัยเป็นอย่างยิ่ง จึงพระราชทานรางวัลให้แก่พ่อค้าอีก ๑ แส่น พระองค์ได้ตรัสถามต่ออีกว่า “มีข่าวดีอะไรเกิดขึ้นอีกไหม” พ่อค้าตอบว่า “มีพระเจ้าข้า พระสงฆ์ได้บังเกิดขึ้นแล้วพระเจ้าข้า” พระองค์ทรงมีปีติแผ่ซ่านไปทั่วพระวรกาย แล้วตรัสถามย้าถึง ๓ ครั้ง พระราชาพระราชทานทรัพย์อีก ๑ แส่น ให้เป็นรางวัล

พระมหากัปปินะตรัสกับเหล่าอำมาตย์ทั้งหลายว่า “ท่านทั้งหลาย บัดนี้ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ได้บังเกิดขึ้นแล้ว เรามิอาจจะครองราชย์ได้อีกต่อไป เราจะออกบวชในวันนี้แหละ” เหล่าอำมาตย์ได้เคยสังสมบุญมาร่วมกับพระราชา จึงพากันทูลว่า “พวกข้าพระองค์จะขอบวชกับพระองค์ด้วย พระเจ้าข้า” แล้วทั้งหมดก็มุ่งตรงไปยังสำนักของพระบรมศาสดาทันที

ในระหว่างทาง พระมหากัปปินะและอำมาตย์พันคน เสด็จมาถึงฝั่งแม่น้ำอารวปัจจัยา มีขนาดกว้าง ๒ คาวุต ลึก ๑ คาวุต แม่น้ำเต็มฝั่ง จะหาแพหรือเรือก็ไม่มี พระองค์ดำริว่า “ถ้าจะทรงตระเตรียมเรือแพจะเสียเวลามาก ซึ่งถูกความชรากรูรานอยู่ทุกวินาที นำเราทั้งหลายเข้าไปสู่ความตาย” พระองค์จึงทรงตั้งสัตยาธิษฐานว่า “เราไม่มีความกลางแคลงสงสัยในพระรัตนตรัย และออกบวชอุทิศชีวิตเพื่อพระสัมมาสัมพุทฺธเจ้า ด้วยอานุภาพแห่งพุทฺธรัตนะ ขอแม่น้ำนี้จะเป็นเหมือน



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๔

แผ่นดินเกิด” ตรัสแล้วทรงควมม้าวิ่งไปบนผิวน้ำพร้อมอำมาตย์
พันคน ม้าเหล่านั้นวิ่งไปบนผิวน้ำดุจวิ่งไปบนแผ่นดิน แม้เพียง
ปลายกีบก็ไม่เปียกน้ำ

เมื่อพระองค์เสด็จมาถึงแม่น้ำสายที่ ๒ ชื่อ นิลวาหนา
ซึ่งมีความกว้างและลึกประมาณครึ่งโยชน์ พระองค์จะหาแพ
หรือเรือก็ไม่มี พระองค์ดำริถึงการเสียเวลาในการแสวงหา จึงตั้ง
สัตยาธิษฐานว่า “เราไม่มีความกลางแคลงสงสัยในพระรัตนตรัย
และออกบวชอุทิศชีวิตเพื่อพระธรรม ด้วยอำนาจของธรรม-
รัตนะ ขอแม่น้ำนี้จงเป็นเหมือนแผ่นดินเกิด” ตรัสแล้วทรงควม
ม้าไปบนผิวน้ำได้อย่างอัศจรรย์

เมื่อมาถึงแม่น้ำสายที่ ๓ ชื่อ จันทกาคา กว้างและลึก
ประมาณ ๑ โยชน์ แม่น้ำนั้นเต็มเปี่ยม จะหาแพหรือเรือก็ไม่มี
พระองค์ดำริเช่นเดิม และตั้งสัตยาธิษฐาน “ระลึกถึงคุณของ
พระสงฆ์” แล้วได้เสด็จไปบนผิวน้ำได้อย่างอัศจรรย์เช่นเดียวกัน

ในเวลาย่ำรุ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรวจดูสัตว์โลกว่า
ผู้มีบุญท่านใดหนอ จะเข้ามาในข่ายพระญาณ ทรงทราบว่าพระ-
มหากัปปินะออกผนวชอุทิศเฉพาะพระองค์ จึงทรงเหาะไป
ประทับรออยู่ใต้ต้นไทรใหญ่ ทรงนั่งสมาธิคู้บัลลังก์ แล้วเปล่ง
ฉัพพรรณรังสีไปหาพระราชา จนทำให้บริเวณนั้นมีสีเหลืองทอง



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๕

อร่ามเปล่งปลั่งดังทองคำ

พระมหากัปปินะพร้อมอำมาตย์เห็นฉัพพรรณรังสีส่องสว่างนำทาง จึงดำริว่า แสงสว่างนี้ไม่ใช่แสงของดวงจันทร์ ไม่ใช่แสงของดวงอาทิตย์ ไม่ใช่รัศมีของเทวดา พรหม อรูปพรหม จะต้องเป็นแสงแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าแน่นอน ทรงเสด็จตามแสงนั้นไป แล้วน้อมพระวรกายเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมอันไพเราะ บริสุทธิบริบูรณ์พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ งดงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย โปรดพระราชาและอำมาตย์ทั้งหลาย ทำให้พระมหากัปปินะพร้อมอำมาตย์ มีใจสงบ หยดหนึ่งที่ศูนย์กลางกายได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน และได้รับการอุปสมบทจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฝ่ายพระมหะเลสีพร้อมด้วยภรรยาของเหล่าอำมาตย์ เมื่อได้ทราบข่าวการบังเกิดขึ้นของพระรัตนตรัยจากพ่อค้าแล้ว ทรงปีติยินดี ได้พระราชทานทรัพย์ถึง ๙ แสน เป็นรางวัลให้แก่พ่อค้าแล้วตรัสว่า “บัดนี้ พระรัตนตรัยบังเกิดขึ้นแล้ว พระราชาทั้งราชสมบัติให้เรา ทำให้เราเป็นทุกข์ สมบัตินี้อุปมาเหมือนพระเขษะ หรือน้ำลายที่พระองค์ทรงบ้วนทิ้งแล้ว เราไม่อาจจะรับไว้ได้ เราจะออกบวชเช่นกัน” บรรดาภรรยาอำมาตย์ก็ขอ



พระมหากัปปินเถระ

๑๐๖

ออกบวชตามด้วย แล้วทั้งหมดออกเดินทางไปเข้าเฝ้าพระบรม-
ศาสดา

พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงทราบด้วยญาณทัสสนะถึง
การเสด็จมาของพระมเหสี และภรรยาอำมาตย์ เพื่อให้ใจของ
ทุกคนคลายจากความตื่นเต้น แล้วมีใจสงบพร้อมที่จะรองรับ
ธรรมะอันบริสุทธิ์ได้ จึงทรงแสดงปาฏิหาริย์ด้วยพุทธานุภาพ
ไม่ให้พระมเหสีและคณะ มองเห็นพระราชาและเหล่าอำมาตย์
เมื่อพระมเหสีพร้อมคณะเสด็จมาถึง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง
แสดงธรรมให้ฟัง ทำให้พระมเหสีและคณะมีใจสงบหยุดนิ่ง
เข้าถึงพระรัตนตรัย บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ในขณะเดียวกัน
พระมหากัปปินะและอำมาตย์หนึ่งพัน ได้ฟังพระธรรมเทศนา
ซ้ำอีกรอบหนึ่ง จึงได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ในที่นั่นเอง

พระมหากัปปินะเมื่อเข้าถึงกายธรรมอรหัตแล้ว ไม่ว่า
พระองค์จะประทับนั่ง นอน ยืน เดิน หรือจะพำนักใต้โคนไม้
บนกองฟาง หรือที่ใดก็ตาม พระองค์มักจะเปล่งพระอุทานว่า
“สุขจริงหนอ สุขจริงหนอ” อยู่เสมอๆ พระภิกษุทั้งหลายที่ยัง
เป็นพระปุถุชน หรือเป็นสมมุติสงฆ์อยู่ ยังไม่รู้จักความสุขอัน
ประณีตที่เกิดจากการเข้าถึงธรรม ต่างก็คิดว่า พระองค์ยังทรง
รำพึงถึงความสุขเมื่อครั้งยังเป็นพระราชาอยู่



พระมหาทักษิณเถระ

๑๐๗

พระบรมศาสดาทรงทราบเรื่องนั้น จึงตรัสว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย บุตรของเราไม่ได้เปล่งอุทานถึงความสุขในครั้งที่ เคยเสวยราชสมบัติ แต่เรามีความสุขจากการได้เข้าถึงธรรม ที่บังเกิดขึ้น บัดนี้ เธอได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว” ครั้น ตรัสรับรองดังนี้แล้ว จึงตรัสต่อไปว่า

**“บุคคลผู้เฝ้าอัมในธรรม มีใจผ่องใส ย่อมนอนเป็นสุข
บัณฑิตย่อมยินดีในธรรม ที่พระอริยเจ้าประกาศแล้วทุกเมื่อ”**

เราจะเห็นว่า บัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน เมื่อทราบ การบังเกิดขึ้นของพระรัตนตรัยแล้ว ต่างไม่รอช้า มุ่งที่จะ แสวงหาว่า ทำอย่างไรจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัย พวกเราก็ควร จะเป็นเช่นนั้น บัดนี้ เรารู้แล้วว่า พระรัตนตรัยอยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร เหลืออยู่เพียงอย่างเดียวคือ ต้องลงมือ ปฏิบัติจริงๆ จังๆ หมั่นฝึกใจให้หยุด ให้นิ่ง ให้ได้ทุกๆ วัน ไม่ช้า เมื่อใจหยุดนิ่งได้สนิทแล้ว เราทุกคนจะได้พบที่พึ่ง และเข้าถึง ความสุขที่แท้จริงภายในเช่นเดียวกัน





๑๒



พ ร ะ วัก ก ลี เถ ร ะ

ชนใดแล มีศรัทธาตั้งมั่น มีฉันทะตั้งมั่นในพระรัตนตรัย
โดยส่วนเดียว เลื่อมใสยิ่งแล้ว ไปเพื่อเห็นตถาคตหรือสาวก
ของตถาคต ภิกษุทั้งหลาย บรรดาการเห็นทั้งหลาย
ที่ชนมีศรัทธาตั้งมั่น เลื่อมใสยิ่งแล้ว ไปเพื่อเห็นตถาคตหรือ
สาวกของตถาคตนั้น ชื่อว่าเป็นศรัทธาที่ยอดเยี่ยม
ย่อมเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย



พระวักกลีเถระ

๑๑๐

การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นการยาก และการดำรงชีวิตให้เป็นอยู่ด้วยความบริสุทธิ์ มีจิตใจสูงส่ง มั่นคงในคุณธรรม ดำเนินอยู่บนเส้นทางการสร้างบารมี เส้นทางแห่งอริยมรรคของพระอริยเจ้าให้ได้ตลอดนั้น ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเช่นกัน ผู้มีบุญมีดวงปัญญาบริสุทธิ์ มีดวงใจที่ผ่องใสเท่านั้น จึงจะใช้ชีวิตได้อย่างคุ้มค่า เดินหน้าไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องปลอดภัย เพราะฉะนั้นเราจะต้องสั่งสมบุญให้มากๆ และมีความหนักแน่นตั้งมั่นอยู่ในเส้นทางแห่งความดี รักในการประพฤติปฏิบัติธรรม และหมั่นนั่งธรรมะทุกๆ วัน อย่าให้ขาดแม้แต่วันเดียว ต้องตั้งใจมั่นอย่างนี้ จึงจะพบกับความสุขสวัสดิ์ ได้ที่พึงที่ระลึกภายในคือ พระรัตนตรัยกันทุกคน

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน อนุตตรยสูตร ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย คนบางคนในโลกนี้ ไปดูรัตนะคือช้าง บ้าง ไปดูรัตนะคือม้าบ้าง ไปดูรัตนะคือแก้วมณีบ้าง หรือไปเพื่อเห็นรัตนะสูงต่ำ ไปเพื่อเห็นสมณะหรือพราหมณ์ผู้ปฏิบัติผิด ภิกษุทั้งหลาย ความเห็นนั้นมีอยู่ เราไม่กล่าวว่าความเห็นนั้นไม่มี ก็แต่ความเห็นนั้นนั่นแล ยังทราหม เป็นของชาวบ้าน เป็นของปฤชชน ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ย่อมไม่เป็นไปเพื่อนิพพิทา เพื่อวิราคะ เพื่อนิโรธะ เพื่ออุปสมะ เพื่ออภิญญา เพื่อลัมโพธะ เพื่อพระนิพพาน



พระวัฏฏลีเถระ

๑๑๑

ภิกษุทั้งหลาย ส่วนชนใดแล มีศรัทธาตั้งมั่น มีฉันทะตั้งมั่นในพระรัตนตรัยโดยส่วนเดียว เลื่อมใสยิ่งแล้ว ไปเพื่อเห็นตถาคตหรือสาวกของตถาคต ภิกษุทั้งหลาย บรรดาการเห็นทั้งหลาย ที่ชนมีศรัทธาตั้งมั่น เลื่อมใสยิ่งแล้ว ไปเพื่อเห็นตถาคตหรือสาวกของตถาคตนั้น ชื่อว่าเป็นศรัทธาที่ยอดเยี่ยม ย่อมเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เพื่อความก้าวล่วงซึ่งโลกะและปริเทวะ เพื่อความตั้งอยู่ไม่ได้แห่งทุกข์ และโศมนัส เพื่อบรรลุญะธรรม เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน ภิกษุทั้งหลายนี้เราเรียกว่า ทสสนานุตตริยะคือการเห็นอันยอดเยี่ยม”

ทุกชีวิตที่เกิดขึ้นในโลกนี้ ต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป เช่น หลายคนบอกว่ามนุษย์มีต้นกำเนิดมาจากลิง บ้างก็บอกว่ามนุษย์เกิดมาจากปากของพรหม เป็นต้น ส่วนจะเชื่อถือกันอย่างไรนั้น เป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามความเชื่อเหล่านั้นไม่ได้ทำให้คนเชื่อไปสู่สวรรค์ และนิพพาน

แต่สิ่งสำคัญคือ ความเชื่อที่จะทำให้เราบริสุทธิ์ หลุดพ้นจากวงเวียนของวัฏฏะได้ ต้องเป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญาบริสุทธิ์ ต้องอยู่บนพื้นฐานของสัมมาทิฐิ คือความเห็นที่ถูกต้อง เมื่อเรามีความเชื่อที่ถูกต้องแล้ว ความเชื่อนั้นจะปรุงแต่งใจของเรา ให้เป็นความศรัทธามั่น ไม่คลอนแคลน



พระวักกิลีเถระ

๑๑๒

เมื่อศรัทธาเราเปี่ยมล้น ไม่ว่าจะทำบุญทำกุศลอะไร จะมีผลานิสงส์มาก และสามารถนำเราไปสู่จุดสูงสุดของชีวิตคือการได้บรรลุธรรมมาภิสมัยนั่นเอง

*เหมือนเรื่องของพระอรหันต์รูปหนึ่ง ท่านมีความเชื่อ มีความศรัทธาอย่างแรงกล้า ท่านเริ่มต้นด้วยความศรัทธา เลื่อมใสในพระบรมศาสดา มีความเชื่อว่าการได้เห็นได้ศรัทธา ในพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ซึ่งมีลักษณะมหาบุรุษครบถ้วน ๓๒ ประการ และอนุพยัญชนะ ๔๐ มีพระรัศมีแผ่ชานออกจากพระวรกายข้างละ ๑ วา ถือเป็นทศसनานุตตริยะคือการเห็นอันยอดเยี่ยม ที่ประเสริฐยิ่งกว่าได้เห็นสิ่งอื่นใดในโลก

ก่อนที่จะท่านจะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์นั้น ท่านได้วางความเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัยที่เป็นไปในภายนอกเท่านั้น ยังไม่ถึงแก่นของพระรัตนตรัยภายใน ท่านบอกตนเองว่า ถ้ายังเป็นคฤหัสถ์ผู้อยู่ครองเรือน จะไม่มีโอกาสได้พบเห็นพระบรมศาสดาเป็นประจำ จึงตัดสินใจออกบวชเป็นพระภิกษุเพื่อที่จะได้ใกล้ชิดพระพุทธรองค์ แต่ถึงกระนั้น ท่านก็ยังไม่ยอมลงมือปฏิบัติธรรม ได้แต่เฝ้าติดตามดูพระรูปอันงดงามของพระผู้มี-



พระวัฏกาลีเถระ

๑๑๓

พระภาคเจ้าทั้งเข้าและเย็น เห็นแล้วก็มีความสุขใจ ไม่รู้สึก
เบื่อหน่ายในการเฝ้าดูพระวรกายของพระองค์

พระบรมศาสดาทรงรู้ว่าท่านเพียงเลื่อมใสในพระวรกาย
ที่ประกอบด้วยชั้น ๕ อันตกอยู่ในไตรลักษณ์ เลื่อมใสในสิ่งที่
หาสาระแก่นสารไม่ได้ ไม่ได้มีความเลื่อมใสในธรรมปฏิบัติของ
พระองค์ คือไม่ได้ตั้งใจปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของพระ-
รัตนตรัยภายใน

แม้พระพุทธรองค์จะทรงรู้ว่า พระภิกษุรูปนี้มีความศรัทธา
ยังไม่สมบูรณ์ พระองค์ก็ยังทรงพระกรุณาอวยความแກ່รอบ
แห่งญาณของท่าน ถึงแม้ท่านจะเที่ยวติดตามไปดูรูปกายของ
พระองค์ทุกๆ วัน วันละหลายเวลา พระองค์ก็ได้ตรัสสอนอะไร
กระทั่งวันหนึ่ง ญาณของท่านแກ່รอบเต็มที่พระพุทธรองค์จึงตรัสว่า
“ดูก่อนวัฏกาลี จะมีประโยชน์อะไรที่เธอต้องมาดูร่างกายอัน
เปื่อยเน่านี้ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา
ผู้นั้น ชื่อว่าเห็นธรรม นั่นคือ ผู้ใดเห็นธรรมกาย ผู้นั้นชื่อว่า
เห็นเราตถาคต เพราะตถาคตคือธรรมกายนั่นเอง”

แม้พระพุทธรองค์จะตรัสสอนอย่างนี้ พระวัฏกาลีก็ไม่ยอมละ
การมองดูพระรูปอันงดงามของพระองค์ ทั้งไม่ยอมแยกย้ายไป
บำเพ็ญสมณธรรมเหมือนภิกษุรูปอื่นๆ พระองค์จึงทรงดำริว่า



พระวักกलिเถระ

๑๑๔

“ภิกษุนี้ถ้าไม่ได้ความลั้งเวช ก็จักไม่ได้ตรัสรู้แน่” ครั้นใกล้วันเข้าพรรษา พระองค์จึงขับไล่พระวักกलिให้ไปอยู่ที่อื่น ท่านน้อยใจจึงตัดสินใจขึ้นไปบนยอดเขาศิขณภูฏ หมายจะกระโดดลงมาเพื่อฆ่าตัวตาย

พระบรมศาสดาทรงรู้ด้วยพุทธญาณว่า “หากภิกษุนี้ไม่ได้รับความสบายใจจากเรา จะทำให้อุปนิสัยแห่งมรรคผลนิพพานพินาศไป” จึงแปลงพระโอภาสไปปรากฏต่อหน้าพระวักกलिตรัสว่า “ภิกษุผู้มากไปด้วยความปรามิทย์เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จะพึงบรรลุสันตบพ อันเข้าไประงับสังขารเป็นสุขได้” แล้วทรงเหยียดพระหัตถ์ พร้อมกับตรัสว่า “มานี้เกิด วักกलि” พระวักกलिเกิดอุพเพกขาปีติว่า พระบรมศาสดาทรงตรัสเรียกเราแล้ว ก็คิดว่าจะไปทางไหนดีหนอ เพราะพระพุทธรองค์ทรงลอยอยู่กลางอากาศ เมื่อไม่รู้หนทางที่จะไปเฝ้า จึงอาศัยความศรัทธาที่เต็มเปี่ยมในพระพุทธรองค์ ทำให้กายเบาใจเบา ครั้นกายฟ่องเบา ท่านก็สามารถเดินไปในอากาศได้ ขณะที่เท้าข้างหนึ่งเหยียบบนพื้น อีกข้างหนึ่งก้าวไปในอากาศ ท่านข่มปีติในอากาศได้ก็บรรลุพระอรหัต พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาญาณ ๔ ในขณะนั้นเอง นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้ท่านได้รับแต่งตั้งจากพระพุทธรองค์ว่า เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นลัทธิอาธิมุต คือ หลุดพ้นด้วยศรัทธา



พระวัชกาลิเถระ

๑๑๕

จากเรื่องนี้ เราจะเห็นได้ว่า ลำพังเพียงความศรัทธา เลื่อมใสในพระรัตนตรัยที่สมบูรณ์ ก็ยังต้องเป็นศรัทธาที่เป็นไป เพื่อให้เกิดมรรคผลนิพพาน ไม่ใช่ศรัทธาเพียงผิวเผินเท่านั้น พวกเราทุกคนก็เช่นกัน ลำพังเพียงศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า หรือหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายเพียง อย่างเดียวนั้นไม่พอ ต้องปฏิบัติให้เข้าถึงแก่นของพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความศรัทธาเลื่อมใสคือ ให้เข้าถึงธรรมกาย ภายในด้วย เมื่อนั้นศรัทธาของเราจึงจะเป็นอจลศรัทธา คือไม่ คลอนแคลนอีกต่อไป ดังนั้นให้ทุกคนหมั่นรักษาศรัทธาไว้ให้ดี และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งยิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่าจะเข้าถึง พระธรรมกาย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกคน







พ ร ะ พ า หิ ย ท า รุ จิ รีย เถ ร ะ

กาลย่อมล่วงไป ราตรีย่อมผ่านไป
ชั้นแห่งวัยย่อมละไปตามลำดับ
บุคคลเมื่อเห็นมรณภัยแล้ว
พึงละอาภิสในโลกเสีย
มุ่งสู่สันติเถิด



๑๑๘

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่ทำให้ใจเรา
บริสุทธิ์ที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริงที่มั่นคง
ที่สุดไม่มีการเปลี่ยนแปลง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพบว่า
พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด และมีอยู่ในตัวของพวกเรา
ทุกคน เป็นธรรมที่สงบ ละเอียดย ปรณัต ลึกซึ้ง เราจะนึกคิด
หรือคาดคะเนไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึง
หากเมื่อใดที่เราสามารถปรับใจที่หยาบให้ละเอียดลุ่มลึกไปตาม
ลำดับ จนกระทั่งเราเข้าไปถึงแหล่งของสติแหล่งของปัญญา
เมื่อนั้นเราย่อมรู้เห็นธรรมะทั้งหลายไปตามความเป็นจริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อัจเจนตีสสูตร ว่า

“อจฺเจนฺติ กาลา ตรยฺณฺติ รตฺตํ โย
วโยคฺฌา อนุปฺพุทฺธํ ชนฺนํ
เอตํ ภยํ มรณํ เปกฺขมาโน
โลกามิสํ ปชฺเห สนฺติเปกฺโข

กาลย่อมล่วงไป ราตรีย่อมผ่านไป ชั้นแห่งวัยย่อมละ
ไปตามลำดับ บุคคลเมื่อเห็นมรณภัยแล้ว พึงละอาภิสในโลก
เสียมุ่งสู่สันติเถิด”

วันคืนที่ล่วงไปๆ ได้นำเอาความเสื่อม และความชรามา
ให้กับทุกชีวิต ซึ่งทำให้เรี่ยวแรงค่อยๆ ถดถอยลงไป สังขารมี

๑๑๕

การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมและในที่สุดก็สลายไปสู่ความตาย
ชั้นแห่งวัยของชีวิตได้เลื่อนไปตามลำดับอย่างนี้ ท่านจึงสอน
ต่อไปอีกว่า ผู้ไม่ประมาทในชีวิตต้องมองให้เห็นโทษของมรณภัย
คือ ความตายที่เข้ามาเยือนอยู่ทุกขณะจิต ว่าเป็นภัยใหญ่หลวง
ซึ่งจะหลีกเลี่ยงอย่างไรก็ไม่พ้นแน่นอน

เพราะฉะนั้น ผู้มีปัญญาจึงละอาภิสคือ เพี้ยล่อที่ทำให้
ติดอยู่ในโลก ติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ที่ทำให้เรา
เพติดเพลินอยู่ในกามภพ หาหนทางหลุดพ้นจากภพสามไปไม่ได้
จึงทำให้เราปรมาทหลงทางจากพระนิพพาน ดังนั้นเราจึงควร
ละอาภิสในโลก แล้วมุ่งทำใจให้หยุดนิ่ง เพื่อเข้าไปสู่สันติสุขภายใน
เข้าถึงของกลางไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงแหล่งแห่งบรมสุขคือ
พระนิพพาน ที่มีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน ไม่มีความเกิด แก่
เจ็บ ตาย เป็นชีวิตอันอมตะ

*ดังเช่น เรื่องของพระพหิตยทารุจริยเถระ ท่านเป็นผู้ที่พระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายใน
ด้านการตรัสรู้เร็ว เพราะเหตุที่ท่านได้สั่งสมบุญมาอย่างดี และ
เป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ไม่ประมาทในชีวิต เรื่องมีอยู่ว่า

ครั้งหนึ่ง เรือเดินสมุทรลำหนึ่งแล่นไปกลางมหาสมุทร ได้เผชิญกับพายุใหญ่จนอัปปางลง คนจำนวนมากเสียชีวิต กลายเป็นอาหารของปลาและเต่า แต่มีบุรุษหนึ่งจับไม้กระดาน ไว้ได้ จึงพยายามว่ายน้ำเข้าฝั่ง และในที่สุดก็ถึงฝั่งซึ่งเป็นท่าเรือชื่อว่า สุปารกะ

ขณะนั้น ผ้าถุงห่มของท่านหลุดไปหมด ท่านจึงเอา เปลือกไม้แห้งมาทำเป็นผ้าถุง แล้วถือกระเบื้องที่เย็บขออาหาร ที่ท่าเรือแห่งนั้น ผู้คนต่างให้ข้าวยาคุ และอาหารมากมาย เพราะคิดว่าท่านเป็นพระอรหันต์ เมื่อมีคนนำผ้ามาให้ท่านนุ่ง ท่านกลับไม่ยอมนุ่ง เพราะกลัวว่าเมื่อนุ่งผ้าแล้วลากลับการะ จะเสื่อมไป ดังนั้นท่านจึงไม่รับผ้ายังคงนุ่งแต่เปลือกไม้ เมื่อผู้คน ต่างยกย่องท่านว่าเป็นพระอรหันต์ ท่านจึงหลงเข้าใจผิดว่าตน เป็นพระอรหันต์จริงๆ

ต่อมามีพรหมองค์หนึ่ง ในพรหมโลกซึ่งเคยบำเพ็ญ สมณธรรมร่วมกับท่านในชาติก่อน โดยได้พากันปีนขึ้นไปบน ภูเขาแล้วปลักบันไดลงมา ตั้งใจบำเพ็ญสมณธรรมชนิดเอา ชีวิตเข้าแลกจนกระทั่งเสียชีวิต เพื่อนพรหมได้รู้ถึงความคิด ของท่านว่า ท่านกำลังหลงผิดคิดว่าตนเองเป็นพระอรหันต์ เทียบหลอกลวงชาวบ้านเพื่อแลกกับอาหารมาดำรงเลี้ยงชีพ

โดยไม่รู้ว่บาปอกุศลกำลังเกิดขึ้น จึงคิดที่จะช่วยเหลือเพื่อน ให้มีสัมมาทิฐิ

มหาพรหมจึงได้ลงจากพรหมโลกมาบอกท่านว่า “พาทิยะ ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ ท่านยังไม่ได้บรรลุอะไรเลย ข้อปฏิบัติที่ท่านกำลังกระทำอยู่ ก็ไม่ใช่หนทางที่จะบรรลุพระอรหันต์” พาทิยะได้ฟังมหาพรหมยืนพูดอยู่ในอากาศ รู้ตัวทันทีว่าตนได้หลงผิดทำกรรมหนักเสียแล้ว เพราะที่จริงตนก็ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์แต่อย่างใด

เมื่อสำนึกได้เช่นนั้น จึงถามมหาพรหมว่า “ในโลกลี้ยังมีพระอรหันต์อยู่ไหม” พรหมตอบว่า “มี” แล้วให้ท่านพาทิยะเดินทางไปยังนครสาวัตถี ซึ่งพระอรหันต์ลั้มาลัมพุทเจ้ายังทรงประทับอยู่ที่นั่น และทรงแสดงธรรมโปรดสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ได้เป็นพระอรหันต์กันเป็นจำนวนมาก

พาทิยะฟังคำของมหาพรหมรู้สึกดีใจมาก เหมือนผู้ที่กำลังหลงทางอยู่ในป่ารกชัฏหาทางออกไม่ได้ แล้วมีผู้รู้หนทางมาช่วยชี้บอกทางออก ท่านจึงรีบเดินทางไปเข้าเฝ้าพระลั้มาลัมพุทเจ้าทันที

ขณะนั้นเอง พระบรมศาสดาเสด็จเข้าไปบิณฑบาตในกรุงสาวัตถี เมื่อท่านพาทิยะเดินทางมาถึงวัดพระเชตะวัน ไม่พบ

พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงถามพระภิกษุว่า “ตอนนี้พระบรมศาสดาประทับอยู่ที่ไหน” พระภิกษุตอบว่า “พระองค์เสด็จเข้าไปในกรุงสาวัตถีเพื่อบิณฑบาต พระภิกษุถามท่านว่ามาจากไหน ครั้นรู้ว่ามาจากท่าสุปปารกะ พระภิกษุเกิดความเมตตาว่า ท่านเดินทางมาไกลจึงบอกให้พักผ่อนรออยู่ที่วัดก่อน จนกว่าพระบรมศาสดาจะเสด็จกลับจากบิณฑบาต

พาคีย์ตอบว่า “ข้าพเจ้าไม่อาจรู้ได้ว่าพระบรมศาสดาจะดับขันธปรินิพพานเมื่อใด และตัวของข้าพเจ้าเองจะตายเมื่อใดก็ไม่รู้เช่นกัน ข้าพเจ้าสู้อุตส่าห์เดินทางมาเป็นระยะทางไกลถึง ๑๒๐ โยชน์ โดยไม่ได้พักผ่อนเลย ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่งที่จะเห็นพระบรมศาสดา หากได้เข้าเฝ้าและฟังพระธรรมเทศนาแล้ว ข้าพเจ้าจึงจะพักเหนื่อย”

กล่าวจบท่านรับลาพระภิกษุทั้งหลาย เข้าไปยังกรุงสาวัตถีทันที พบพระบรมศาสดากำลังเสด็จบิณฑบาตอยู่ ครั้นได้เห็นพระพุทธรูปอันหาที่เปรียบมิได้จึงเกิดมหาปีติ ท่านน้อมตัวนั่งลงกราบถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์บนพื้นถนน แล้วจับที่ข้อพระบาททั้งสองของพระองค์ไว้แน่น พลากราบทูลขอให้พระองค์เมตตาแสดงธรรมโปรดตนด้วย

พระบรมศาสดาทรงห้ามว่า “พาคีย์ ตอนนี้ไม่ใช่เวลา

แสดงธรรม เรากำลังบิณฑบาตอยู่” พาทิยะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ไม่อาจรู้ได้ว่ามรณภัยจะเกิดขึ้นแก่พระองค์ หรือว่าข้าพระองค์เมื่อใด ขอพระองค์ได้โปรดแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์เถิด” แม้ครั้งที่ ๒ พระบรมศาสดาก็ตรัสห้ามอีก จนท่านอ้อนวอนเป็นครั้งที่ ๓ พระพุทธองค์จึงทรงแสดงธรรมเพียงบทสั้นๆ ว่า “พาทิยะ เมื่อเธอเห็นรูปจงเพียงสักแต่ว่าเห็นเท่านั้น” พาทิยะฟังธรรมจบก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ทันที และทูลขอบรรพชา กับพระผู้มีพระภาคเจ้าในขณะนั้นนั่นเอง

เนื่องจากท่านไม่เคยถวายบาตรและจีวรมาก่อน จึงไม่มีบาตรและจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ พระบรมศาสดาจึงให้ท่านไปหาบาตรและจีวร แต่ในขณะที่ท่านกำลังแสวงหาบาตรและจีวรนั้น ได้ถูกโคแม่ลูกอ่อนวิ่งเข้ามาขวิดเสียชีวิตทันที เมื่อปริณิพพานแล้ว พระพุทธองค์ได้รับสั่งให้ภิกษุจัดฌาปนกิจ และก่อพระสถูปเพื่อบรรจุพระธาตุไว้ให้มหาชนได้สักการบูชา และทรงยกย่องท่านไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะในด้านผู้ตรัสรู้เร็ว

ดังนั้น จงอย่าประมาทในชีวิต เพราะเราไม่รู้ว่าชีวิตจะสิ้นสุดลงเวลาใด และที่ใด เราจะต้องแสวงหาสิ่งที่เป็นที่พึ่งที่แท้จริง ด้วยการหมั่นสั่งสมบุญบารมีอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทำทาน รักษาศีลให้บริสุทธิ์ และเจริญภาวนาให้ใจหยุดใจนิ่ง ให้เข้าถึง



พระพาทียทวารัจริยเถระ

๑๒๔

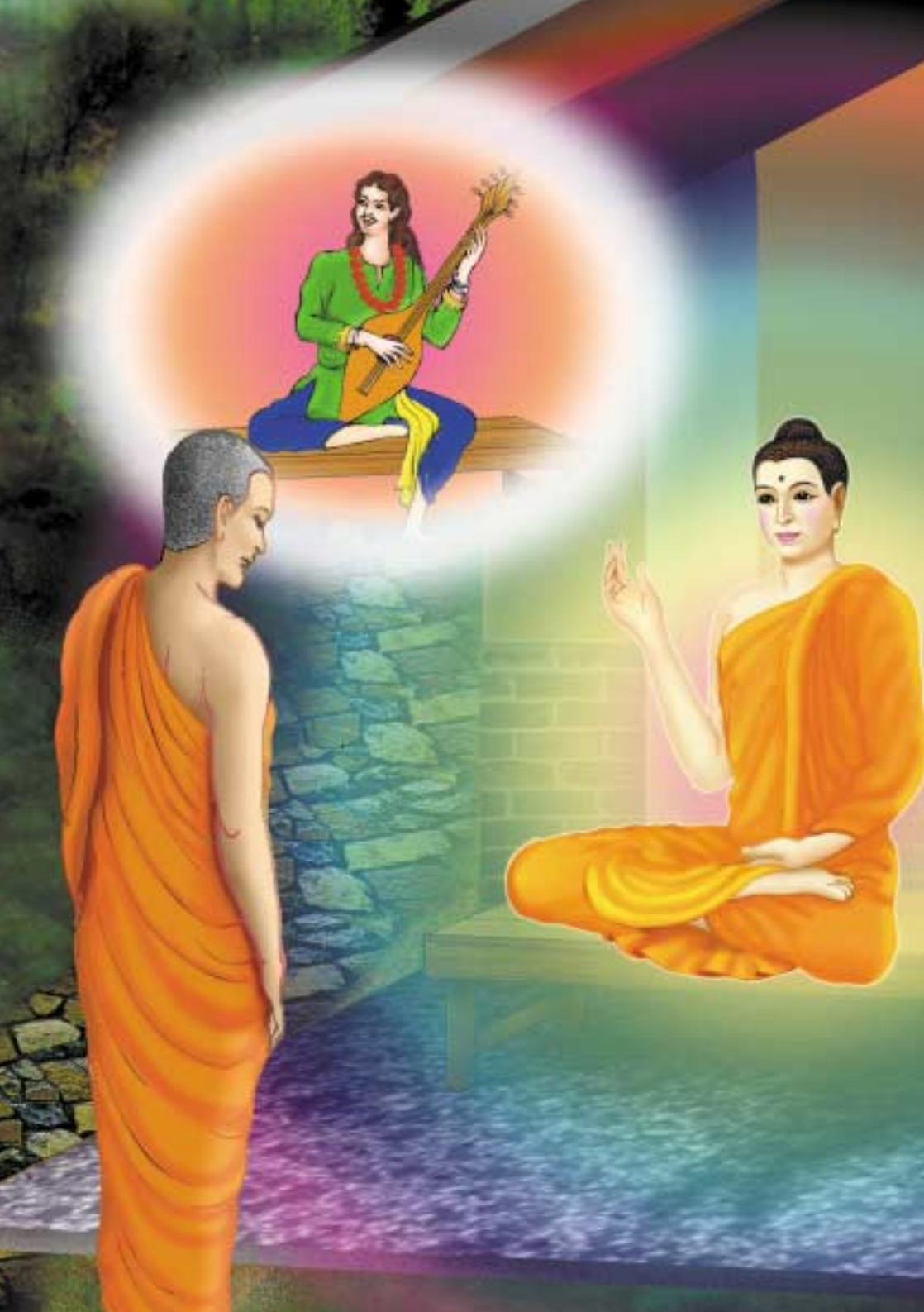
พระธรรมกายภายใน และจะต้องเป็นกัลยาณมิตรให้แก่กันและกัน
เหมือนมหาพรหมที่มาเป็นกัลยาณมิตรให้ท่านพาทียะ จนกระทั่ง
ท่านได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ดังนั้นให้ใช้เวลาทุกอนูวินาที
สร้างบารมีให้เต็มที่กันทุกคน





พ ร ะ โ ส ณ โ ก พื ้ วิ ส เ ถ ร ะ

ควรทำวันคืนไม่ให้เปล่าจากประโยชน์
ไม่ว่าจะน้อยหรือมากก็ตาม
เพราะวันคืนผ่านบุคคลใดไป ชีวิตของบุคคลนั้น
ย่อมพร่องจากประโยชน์นั้น





พระโสมโกวิธเถระ

๑๒๓

พระรัตนตรัยเป็นสรณะอันเกษม เป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีอานุภาพเป็นอจินไตย ยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณ เกินกว่าที่ผู้มีรู้มีญาณจะคาดคะเนเอาได้ ผู้ที่เข้าถึงพระรัตนตรัย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย จึงจะخابซึ่งในพระคุณอันไม่มีประมาณ เมื่อมีทุกข์ท่านจะช่วยขจัดปัดเป่าให้พ้นทุกข์ มีสุขแล้วก็ทำให้สุขยิ่งขึ้นไป ชีวิตของเราจะได้รับการคุ้มครองดูแลจากท่าน ทำให้ปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง ผู้รู้ทั้งหลายจึงยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกสูงสุดในชีวิต การทำสมาธิภาวนา ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่จะทำให้เราเข้าไปพบพระรัตนตรัยภายในได้

มีวาระพระบาลีที่พระสิริมณฑลเถระกล่าวไว้ในขุททกนิกาย เถรคาถา ว่า

“อโมฆํ ทิวส์ กยิรา อปฺเปน พหุเกณ วา
ยํ ยํ วิวหเต รตุติ ตพฺพนนฺตสฺส ชีวิตํ

ควรทำวันคืนไม่ให้เปล่าจากประโยชน์ ไม่ว่าจะน้อยหรือมากก็ตาม เพราะวันคืนผ่านบุคคลใดไป ชีวิตของบุคคลนั้น ย่อมพร่องจากประโยชน์นั้น”

ฤดูกาลเข้าพรรษาได้ผ่านพ้นไปแล้ว เหล่านี้ตถุ คือ หน้าหนาวเข้ามาแทน หลายท่านได้ตั้งใจสั่งสมบุญกันมาตลอด



พระโศภนโกวิทเสถระ

๑๒๘

พรรษา ไม่ว่าจะเป็นการให้ทาน รักษาศีล หรือเจริญภาวนา ต่างทำได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ และหากมองย้อนกลับไปถึงจะเป็นภาพประวัติศาสตร์ชีวิตอันงดงาม สมกับที่ได้ชื่อว่า เราเกิดมา เพื่อสร้างบารมี มีพระนิพพานเป็นเป้าหมาย หลายท่านมาวัดทุกวันอาทิตย์ มาร่วมสร้างบารมีกับหมู่คณะใหญ่ หลากๆ ครอบครัวเพิ่มเติมบุญบารมีจากที่ได้รักษาศีล ๕ เป็นประจำ ก็ยกระดับจิตใจขึ้นมาเป็นรักษาศีล ๘ ในวันสำคัญและวันพระต่างพร้อมใจกันนั่งสมาธิเจริญภาวนาทุกวันมิได้ขาด นี่เป็นสิ่งที่น่าปีติยินดี หลวงพ่อชอนนุโมทนาบุญในความตั้งใจดีของทุกๆ ท่านด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะออกพรรษาแล้ว แต่สิ่งที่เรายังคงต้องทำกันต่อไปคือการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ทำความเพียรเพื่อชำระกาย วาจา ใจ ให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ตราบใจที่เราจะไปไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ไม่ถึงที่สุดแห่งธรรม ก็ต้องสร้างบารมีสั่งสมบุญกันไปทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นบุญเล็กบุญน้อยเราต้องเก็บเกี่ยวเอาไปให้ได้มากที่สุด ไม่ยอมให้วันเวลาผ่านไปอย่างไรคุณค่าคือ ไม่ให้ว่างเว้นจากคุณงามความดีนั่นเอง

หลวงพ่อย้ำเสมอว่า บางสิ่งบางอย่างเราก็ควรสันโดษ แต่บางอย่างต้องทุ่มเทชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน โดยเฉพาะการสั่งสมบุญ และการทำความเพียรเพื่อเพื่อกิเลสอาสวะที่นอน



พระโศภนโกวิทเสถระ

๑๒๕

เนื่องอยู่ในใจนั้น เป็นสิ่งที่ต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจเอาจริงเอาจังกัน เพราะการสั่งสมบุญ และการปรารภความเพียรนี้ ต้องทำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ เหมือนเป็นลมหายใจเข้าออกของเราอย่างนั้น ที่จะต้องทำกันทุกเวลานาที ทำกันไปทุกฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็นหน้าร้อน หน้าฝนหรือหน้าหนาว ทุกฤดูกาลคือ เวลาแห่งการสร้างความดี คิดกันอย่างนี้ ใจเราจะได้เกาะเกี่ยวอยู่กับบุญกุศล และหาวิธีการว่าทำอะไรใจจึงจะหยุด ทำอย่างไรใจถึงจะนิ่ง ทำอย่างไรจะเข้าถึงพระธรรมกายได้ ถ้าคิดกันอย่างนี้ พญามาร สะดุ้งพริบทีเดียว เพราะพญามารจะหวั่นไหวต่อผู้มีใจหยุดนิ่ง

*พระโศภนเถระ ท่านเป็นต้นแบบของผู้ที่ปรารภความเพียรอย่างไม่ลดละ ไม่ได้เป็นไม่เลิกเด็ดขาด ยอมตายกันเลย เป็นผู้ที่พวกเราควรยึดเอาเป็นแบบอย่าง จะได้มีกำลังใจในการทำ ความเพียร ก่อนมาเกิดในสมัยพุทธกาลนั้น ท่านเป็นลูกชายของมหาเศรษฐี ได้มีโอกาสสร้างบรรณศาลถวายพระปัจเจกพุทธเจ้า และปลูกผ้ากัมพลเป็นทางเดินสำหรับพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วย ขณะนั่นเอง ลูกเศรษฐีเห็นรัศมีออกจากสระของพระปัจเจกพุทธเจ้า กระแทกกับสีของผ้ากัมพลดูแล้วเลื่อมพราย



พระโสณโกปิวิเสสเถระ

๑๓๐

งดงาม เกิดความเลื่อมใสศรัทธามาก จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า “ทันทีที่พระองค์เจ้าเหยียบผ้ากัมพล ปรากฏแห่งผ้ากัมพลนี้ แฉวาวอย่างยิ่ง ฉันทใด แม้วรรณะแห่งมือและเท้าของข้าพเจ้า จงงดงามอย่างนั้นในที่ที่ข้าพเจ้าเกิดแล้ว ฉันทนั้น ขอให้ผัสสะของข้าพเจ้า จงมีความนุ่มนวลละเอียดอ่อน เหมือนกับผัสสะของผ้ากัมพลที่ฟอกแล้วถึง ๗ ครั้งด้วยเถิด”

บุญกุศลที่ท่านทำด้วยความศรัทธาในครั้งนั้น ส่งผลให้ท่านไปเกิดเป็นเทวดาผู้มีฤทธานุภาพมาก เสวยสุขอยู่ในสุคติภูมิเป็นเวลายาวนาน ครั้นมาในสมัยพุทธกาลนี้ ท่านได้มาเกิดเป็นลูกเศรษฐีอีก เนื่องจากเป็นผู้มีผิวพรรณวรรณะที่ละเอียด และมีรัศมีออกจากกาย พ่อแม่จึงตั้งชื่อว่า โสณกุมาร พวกพี่เลี้ยงนางนมช่วยกันดูแลท่านเป็นอย่างดีให้มีความสุขเหมือนเทพกุมาร เนื่องจากท่านเป็นผู้มีบุญมาก เวลาจะเดินไปทางไหน ผ้ามือผ้าเท้าของโสณกุมาร ซึ่งมีวรรณะผ่องใส มีเส้นขนขาวใสเหมือนแก้วมณีเกิดที่ฝ่าเท้า มีความละเอียดอ่อนเหมือนสัมผัสของปุยฝ้ายที่ฟอกแล้วถึง ๗ ครั้ง ความปรารถนาอันใดที่ท่านตั้งไว้ ก็สำเร็จสมปรารถนาทุกอย่าง

ทุกขณะที่โสณกุมารก้าวเดินไป จะต้องนิมิตมารองรับฝ่าเท้าตลอดเวลา ถ้าไปไกลๆ ก็มีรถหรือวอทองแห่ไป และหากโสณกุมารโกรธใครขึ้นมา จะพูดไม่เหมือนคนอื่น ท่านจะบอกว่า



พระโสมนังโกปิยสเถระ

๑๓๑

“เดี๋ยวก็ลงเหยียบบนพื้นดินชะหรงก” ทำเอาคนใช้ตกอกตกใจ กันใหญ่รีบเกลี้ยกล่อมให้ท่านเดินบนพรม ผู้มีบุญมากจะได้รับ สมบัติที่ประณีต และมีคนเอออกเอาใจอย่างนี้

เมื่อมีโอกาสดำฟังธรรมจากพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่าน เข้าใจเรื่องราวของตนเองว่า ความสุขที่ยิ่งกว่าเบญจกามคุณที่ ท่านได้รับอยู่นี้ ยังมีอยู่ เป็นความสุขที่ไม่ต้องอาศัยวัตถุภายนอก หากเป็นความสุขที่เกิดจากการชำระกาย วาจา ใจให้สะอาด บริสุทธิ์ที่สุด จนกระทั่งหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหมด ความ สุขแบบนี้เป็นสิ่งที่ตัวท่านเอง และมวลมนุษยชาติ ต่างพากัน แสวงหา และเมื่อท่านได้มาพบเส้นทางอันบริสุทธิ์นี้แล้ว จึง ตัดสินใจสละความสุขทั้งหมดทางโลก ออกบวชเป็นสาวกของ พระผู้มีพระภาคเจ้าทันที

ครั้นบวชแล้ว ท่านตั้งใจมั่นว่าจะต้องทำใจให้บริสุทธิ์ หมดนิง ระลึกถึงพระพุทธพจน์ที่ว่า สัพพทกฺขณิสสรณนิพฺพาน สจฺฉิกรณตฺถาย คือบวชมาแล้วจะต้องทำพระนิพพานให้แจ้งให้ได้ เนื่องจากท่านเป็นผู้มีฝ่าเท้าที่ละเอียดอ่อนมาก เวลาเดินจงกรม จึงรู้สึกเจ็บปวด เท้าของท่านถึงกับบวมเป่งขึ้นมาและมีเลือดไหล ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานมาก แต่ท่านก็อดทนไม่ให้สิ่งเหล่านั้น มาเป็นอุปสรรค จนพระบรมศาสดาต้องเสด็จมาโปรด และแนะ ฤคโถบายที่จะให้เข้าถึงธรรมอย่างง่าย ๆ



พระโสณโกปิวิสเถระ

๑๓๒

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามว่า “ดูก่อนโสณะ เมื่อครั้งเธอยังเป็นคฤหัสถ์ เธอมีฝีมือในการเล่นพิณมิใช่หรือ” พระเถระทูลตอบว่า “อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า” พระพุทธองค์ตรัสถามต่อไปว่า “โสณะ เธอจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน คราวใดสายพิณของเธอตึงเกินไปก็ดี หย่อนเกินไปก็ดี คราวนั้นเสียงพิณของเธอยอมไม่ไพเราะเสนาะโสตทั้งต่อตัวเธอเอง และผู้ฟังก็ไม่ชอบใจมิใช่หรือ” “อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ดูก่อนโสณะ คราวใดที่สายพิณของเธอไม่ตึงนัก ไม่หย่อนนัก ซึ่งได้พอดีๆ คราวนั้น เสียงพิณของเธอก็มีเสียงไพเราะน่าฟังใช่ไหม” “เป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า” “ดูก่อนโสณะ การปรารภความเพียรก็เช่นเดียวกัน หากมีความตึงเครียดเกินไป จะเป็นไปเพื่อความฟุ้งซ่าน ความเพียรที่ย่อหย่อน จะเป็นไปเพื่อความเกียจคร้าน ฉะนั้น เธอจงตั้งความเพียรแต่พอเหมาะ จงรู้ข้อที่อินทรีย์ทั้งหลายเสมอกัน และจงถือนิมิตในความสม่ำเสมอขึ้นเถิด” เมื่อพระเถระทราบดีว่าต้องแสวงหาความพอดี คือ มีทั้งความสบายกาย และสบายใจในการเจริญภาวนา ทำสองอย่างควบคู่กันไป ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน และทำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในที่สุดท่านก็สมปรารถนาได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต



พระโสณโกปิวิเสระ

๑๓๓

พวกเราเหมือนกัน การปรารภความเพียรนั้น นอกจาก
จะมีความตั้งใจดีแล้ว ต้องรู้จักปรับปรุงแก้ไขวิธีการด้วย ตั้งไป
ก็ผ่อน หย่อนไปก็ปรับใหม่ ให้พอดีๆ เพราะการปฏิบัติธรรมคือ
การแสวงหาความพอดี ค่อยๆ ทำไป ใจเย็นๆ อย่ากลัวช้ากลัว
เสียเวลา อย่ากลัวว่าจะปฏิบัติไม่ได้ หลวงพ่อรับรองว่าหาก
พวกเราทุกคนปรารภความเพียรอย่างต่อเนื่อง คิดแต่เรื่อง
ศูนย์กลางกาย ตามที่หลวงพ่อนำไว้ เอาใจจดจ่ออยู่ที่ตรงนั้น
ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถไหน ก็หยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนั้นอย่างสบายๆ
รับรองว่าจะสมปรารถนาทันทุกคน ถ้าเราหมั่นสังเกต จะพบ
เหตุแห่งความบกพร่อง และช่องทางแห่งความสำเร็จ ช่องทาง
ที่จะทำให้เราเข้าถึงธรรมนั้นมีอยู่แล้ว เหลือแต่ทำให้ถูกวิธี
ทำให้สม่ำเสมอ ดังนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ปรารภความ
เพียรให้เต็มที่ ทำกันไปจนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกาย มีพระ-
รัตนตรัยเป็นที่พึ่งภายในกันทุกคน







พ ร ะ ปิ ลี น ท วั จ ณะ
(๑)

สัตว์ทั้งปวงซึ่งเป็นมิตรและมีใช้มิตร
ย่อมไม่เบียดเบียนเรา
เราเป็นที่รักของสัตว์ทุกจำพวก
นี้เป็นผลแห่งบุญกรรม



พระปิลินทวัจฉะ (๑)

๑๓๖

เส้นทางในสังสารวัฏเป็นเส้นทางอันยาวไกล ที่จะต้อง
สั่งสมบุญบารมีอย่างเต็มที่ จึงจะไปถึงจุดหมายปลายทางได้
เรื่องการทำบุญนั้น เราจะดูเบาคิดว่าจะทำเมื่อไรก็ได้ หรือไม่ทำ
ก็ได้ อย่าคิดอย่างนั้น เพราะกว่าที่เราจะได้บรรลุเป้าหมาย
ที่แท้จริงของชีวิต คือ สามารถจัดอาสวกิเลสให้หมดสิ้นไป
ไม่ใช่เรื่องพอดิพอร้ายเลย

หากเรายังเป็นผู้ที่ประมาทไม่เร่งสั่งสมบุญ และทำ
ความเพียรด้วยการทำใจหยุดนิ่งควบคู่กันไป เส้นทางนั้นจะยิ่ง
ยาวไกลออกไป ดังนั้นการสั่งสมบุญ และหมั่นปฏิบัติธรรม
ให้สม่ำเสมอ จึงเป็นภารกิจหลักที่เราต้องเอาใจใส่ อย่าได้
ประมาทกัน

มีวาระแห่งพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน ปิลินทวัจฉเถรา-
ปทาน* ความว่า

“มา มํ มิตฺตา อมิตฺตา วา หีสนฺติ สพุพปาณโน
สพุเพสํ จ ปิโย โหมิ ปุญญกมฺมสุสิทํ ผลํ

สัตว์ทั้งปวงซึ่งเป็นมิตรและมีใช้มิตร ย่อมไม่
เบียดเบียนเรา เราเป็นที่รักของสัตว์ทุกจำพวก นี่เป็นผล
แห่งบุญกรรม”

*มก. เล่ม ๗๑ หน้า ๒๘



พระปิตินทวัจฉะ (๑)

๑๓๖

ทุกๆ คนที่เกิดมาในโลกนี้ หากเกิดมาแล้วพบเจอแต่สิ่งที่ดีงาม ไม่ว่าจะเป็นย่างก้าวไปสถานที่แห่งใด ก็มีแต่คนคอยต้อนรับ คอยอำนวยความสะดวกสบายให้ หรืออย่างน้อยก็ก้าวไปถึงไหนได้พบแต่ความสุขสบายใจที่นั่น อย่างนี้ก็เนื่องจากสั่งสมบุญเก่ามาดี เพราะบุญที่เราสร้างเท่านั้น ที่สามารถอำนวยความสะดวกสุขทุกๆ อย่างที่เราปรารถนาได้

การเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ ผลแห่งบุญที่แต่ละคนทำย่อมมีผลที่แตกต่างกันไป แม้จะแตกต่างกันออกไปตามเหตุที่ประกอบ แต่ถึงกระนั้นก็ยังเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า อานุภาพแห่งบุญนั้นมีจริง สามารถที่จะทำความปรารถนาให้สำเร็จได้จริง เหมือนความปรารถนาของนักสร้างบารมีในกาลก่อน ที่นำศึกษานำเอาเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี

เรื่องนี้เกิดขึ้นในกาลแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ ได้มีกุลบุตรท่านหนึ่งเกิดในตระกูลที่มีโศกะมาก เป็นตระกูลที่เพียบพร้อมด้วยโลกียสมบัติ อาศัยอยู่ที่เมืองหงสาวดี ตระกูลนี้นับว่าเป็นตระกูลสัมมาทิฐิ ล้วนแต่มีศรัทธาในพระรัตนตรัย รักการสร้างบารมี และมักจะหาโอกาสสร้างบุญพิเศษอยู่เสมอ กุลบุตรท่านนี้ก็เช่นกัน แม้จะเป็นมาณพหนุ่มที่มีทรัพย์สมบัติบริบูรณ์ แต่ก็ไม่เคยหวงแหนหรือยึดติดอยู่ในสมบัติเลย



พระปิตินทวัจฉะ (๑)

๑๓๘

จะคิดอยู่เสมอๆ ว่า ทำอย่างไรจึงจะสามารถเปลี่ยนทรัพย์สินทั้งหลาย ที่มีอยู่นี้ ให้กลายเป็นทรัพย์ละเอียดติดตัวไปได้

มีอยู่วันหนึ่งได้ไปเข้าเฝ้าพระศาสดาลัมมาสัมพุทธเจ้า และฟังธรรมของพระพุทธองค์ ก็ได้เห็นพระปทุมุตตรลัมมา- สัมพุทธเจ้า ทรงสถาปนาพระอรหันตองค์หนึ่งไว้ในตำแหน่ง เอตทัคคะ เป็นภิกษุผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในความเป็นที่รัก ของเทวดา ทำให้กุลบุตรท่านนั้นปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้ ตำแหน่งอันทรงเกียรตินั้น ก็คิดว่า พระบรมศาสดาตรัสว่า บุญ เท่านั้นที่สามารถให้ผลได้ในทุกสิ่งทีปรารถนา จะต้องสร้างบุญ ให้มากๆ จึงจะได้เป็นอย่างที่พระภิกษุเอตทัคคะรูปนั้น

เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ได้ตั้งใจสร้าง บารมีอย่างเต็มที่ โดยไม่มีข้อแม้ข้ออ้างหรือเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ตั้งหน้าตั้งตาทำความดีอย่างเต็มที่ แล้วตั้งความปรารถนาให้ ได้ตำแหน่งอันเป็นที่รักของเทวดาทั้งหลายในสมัยของพระ- สัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า หลังจากที่ท่านละจากโลกแล้ว ได้ไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติทีละเอียดประณีตด้วยอำนาจแห่งบุญที่ตนเอง ได้สั่งสมไว้ พอหมดบุญจากเทวดาก็จุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ละ จากมนุษย์ก็ไปเกิดเป็นเทวดา เวียนวนอยู่อย่างนี้นับภพนับชาติ



พระปิตินทวัจฉะ (๑)

๑๓๕

กันไม่ถ้วน

ในกาลแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า สุเมธะ กุลบุตรนี้ได้ลงมาเกิดสร้างบารมี นับว่าเป็นความโชคดียิ่งยิ่ง ที่ได้มีโอกาสลงมาสร้างบุญเพิ่มเติมในยุคที่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น อยู่ใต้ร่มเงาศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า สุเมธะ ได้ตั้งใจสร้างบุญอย่างเต็มที่ทุกอนุนิวาที พอพระบรมศาสดาดับขันธปรินิพพานแล้ว พุทธบริษัทพากันสร้างพระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อให้มนุษย์และเทวดาทั้งหลายได้กราบไหว้บูชา

กุลบุตรนี้ก็คิดว่า “ตอนที่พระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ เราก็คงชวนถวายเอาบุญอย่างเต็มที่ ตอนนี้อยู่พระพุทธรูปดับขันธปรินิพพานแล้ว เราเองก็ไม่ควรที่จะประมาท ควรที่จะสร้างบารมีพิเศษให้ยิ่งๆ ขึ้นไป” เมื่อคิดอย่างนั้นแล้ว ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ท่านได้ตั้งใจเอาบุญด้วยการบูชาพระเจดีย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างสม่ำเสมอ แล้วยังได้นิมนต์พระชีณาสพมาเป็นเพื่อนบุญที่บ้าน ได้ถวายสังฆทานอย่างเต็มกำลัง ตั้งใจสร้างบารมี ด้วยการบูชาพระเจดีย์ด้วยของหอมอย่างนี้ จนกระทั่งตลอดชีวิต

หลังจากละโลกแล้วได้ไปบังเกิดบนสวรรค์ ท่องเที่ยวอยู่



พระปิลินทวัจฉะ (๑)

๑๔๐

เฉพาะเทวโลก และมนุษย์โลก เมื่อลงมาเกิดเป็นมนุษย์ทำให้ได้บังเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ สมบูรณ์ด้วยมหาสมบัติจักรพรรดิ ตักไม่พร่อง นับภพนับชาติไม่ถ้วน จนกระทั่งมาถึงพุทธกาลนี้ ได้เกิดในตระกูลพราหมณ์ในกรุงสาวัตถี หมู่ญาติทั้งหลายได้ตั้งชื่อท่านว่า ปิลินทะ ส่วนคำว่า วัจฉะ เป็นชื่อโคตร ต่อมาปรากฏนามว่า ปิลินทวัจฉะ และท่านก็ได้ออกบวชเป็นปริพาชก สำเร็จคุณวิเศษสามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ และรู้ใจผู้อื่นได้ สมบูรณ์ด้วยลาภสักการะ อาศัยอยู่ที่กรุงราชคฤห์

ครั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราตรัสรู้แล้ว พระองค์เสด็จจาริกไปเผยแผ่พระสัทธรรมที่กรุงราชคฤห์ ตั้งแต่พระบรมศาสดาเสด็จไปถึงกรุงราชคฤห์ ปิลินทวัจฉปริพาชกก็ไม่สามารถที่จะแสดงฤทธิ์ได้ ทำให้ฉุนใจคิดว่า มหาสมณะนี้ชะรอยจะมีวิชาที่แก่กล้ากว่าเรา ทำให้วิชาของเราไม่สามารถที่จะแสดงอานุภาพได้ เมื่อคิดอย่างนี้ท่านก็เดินทางไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา พระบรมศาสดาทรงอนุญาตให้บวชและแสดงธรรมแก่ท่าน ได้ตรัสบอกกัมมัญฐานที่ควรแก่อุปนิสัย ทำให้ปิลินทวัจฉภิกษุสามารถทำใจหยุดใจนิ่งเข้าถึงพระธรรมกาย บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในที่สุด

ตั้งแต่ท่านบรรลุธรรม เทวดาทั้งหลายที่เคยตั้งอยู่ใน



พระปิตินทวัจฉะ (๑)

๑๔๑

โอวาทของพระเถระในชาติก่อนๆ เกิดความรักนับถือท่านมาก จึงมักจะเข้ามาหาพระเถระทั้งเวลาเช้าและเย็น พระบรม-ศาสดามองย้อนไปในอดีต พบความปรารถนาของพระเถระ ในสมัยที่ยังสร้างบารมีอยู่ จึงสถาปนาท่านไว้ในตำแหน่งเอ-ตทัคคะด้านผู้เป็นที่รักของเทวดา ส่งผลให้ท่านบรรลุถึงความ ปรารถนาในสิ่งที่ต้องการ

หลังจากที่บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว พระเถระได้ ระลึกชาติไปดูการสร้างบารมีของท่านที่ผ่านมา ได้เห็นบุญต่างๆ ที่ท่านได้สร้างไว้ ก็เกิดมหาปิติได้เปล่งอุทานว่า “เมื่อพระสุเมธ-พุทฺธเจ้าปรีณิพพาน เรามีความเลื่อมใสมีใจโสมนัสได้บูชาพระเจดีย์ ของพระองค์ ได้ถวายสังฆทานแด่พระชินาสพ อานุภาพบุญนั้น ทำให้เราเข้าถึงทิพยสมบัติ ครอบงำเทวดาทั้งหลาย สมบูรณ์ ด้วยสมบัติจักรพรรดิ เข้าถึงความเป็นที่รักของเทวดาทั้งหลาย บัดนี้ ความปรารถนาทั้งปวงของเราสำเร็จแล้ว อานุภาพแห่ง บุญนี้ให้ผลได้ตั้งใจปรารถนา”

ดังนั้น ใครก็ตามที่สร้างบุญบารมี โอกาสที่ดีก็ย่อมจะมา ถึงบุคคลผู้นั้นอย่างแน่นอน เราปรารถนาสิ่งใด หากเราสร้าง บารมีอย่างเต็มที่ชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เราจะสมปรารถนา ทุกๆ อย่าง โดยไม่มีอุปสรรคอันใดมาขัดขวาง การตั้งใจสร้าง



พระปิตินทวัจฉะ (๑)

๑๔๒

บารมีอย่างเต็มๆที่เต็มกำลังนี้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่ไม่ควรดูเบา
เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วต้องตั้งใจสร้างบารมีให้สมกับที่ได้เกิดมา
เก็บเกี่ยวบุญทุกๆ อย่าง ทั้งการทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา
ให้ตั้งใจทำอย่างนี้จนกว่าชีวิตจะหาไม่ จนกว่าจะเข้าถึงที่สุดแห่ง
ธรรมกันทุกๆ คน





พ ร ะ ปิ ลิน ท วั จ ณะ

(๒)

หมู่สัตว์ที่เกิดมาแล้วจำจะต้องตายในโลกนี้ หากได้ทำ
กรรมอันใดไว้คือบุญและบาป บุญและบาปทั้งสองประการ
นั้นแลเป็นสมบัติของเขา เขาจะพาเอาบุญและบาปนั้นไป
อนึ่ง บุญและบาปย่อมเป็นของติดตามเขาไป ประดุจเงา
ติดตามคนไป เพราะฉะนั้น บุคคลพึงทำกัลยาณกรรมสะสมไว้
เป็นสมบัติในปรโลก ด้วยว่า บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึงของ
สัตว์ทั้งหลายในปรโลก





พระปิตินทวัจนะ (๒)

๑๔๕

ทุกความสำเร็จของชีวิตล้วนต้องแลกมาด้วยความเพียรพยายาม หากเราปรารถนาความสุข และความสำเร็จในชีวิตมากเพียงใด เราก็ต้องใช้ความเพียรพยายาม และสั่งสมบุญบารมีให้มากขึ้นเพียงนั้น แม้ว่าบนเส้นทางการสร้างบารมีจะมีอุปสรรคมากมาย แต่ถ้าเรามีความเพียร และขยันขันแข็งแล้ว จะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคนั้นต่อไปได้ ฉะนั้นเราต้องหมั่นฝึกฝนอบรมตนเองให้มีความมุ่งมั่น และจดจ่ออยู่ที่ความสำเร็จ มีความเข้มแข็ง และอดทน เพื่อเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิตคือ การได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ปิยสูตร ว่า

“หมู่สัตว์ที่เกิดมาแล้วจำจะต้องตายในโลกนี้ หากได้ทำกรรมอันใดไว้คือบุญและบาป บุญและบาปทั้งสองประการนั้นแลเป็นสมบัติของเขา และเขาจะพาเอาบุญและบาปนั้นไป อนึ่ง บุญและบาปย่อมเป็นของติดตามเขาไป ประดุจเงาติดตามตนไป เพราะฉะนั้น บุคคลพึงทำกัลยาณกรรมสะสมไว้เป็นสมบัติในปรโลก ด้วยว่า บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลายในปรโลก”

ทุกสรรพชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ลักวันหนึ่งย่อมต้องก้าวล่วงสู่จุดสุดท้ายแห่งชีวิตคือ ความตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น



พระปิลินทวัจฉะ (๒)

๑๔๖

ความตายไม่ใช่เรื่องสำคัญ ความสำคัญอยู่ที่ว่า ก่อนตายเราควรจะทำชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง และชาวโลกได้อย่างไร นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายท่านได้พิจารณาเห็นคุณค่าของชีวิต จึงพากเพียรพยายามสั่งสมแต่กัลยาณธรรม สร้างคุณงามความดีไว้ให้ได้มากที่สุด เพื่อยังประโยชน์สุขในปัจจุบัน และในภพเบื้องหน้าให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง เพราะท่านรู้ว่าบุญท่านนั้นเป็นที่พึ่งของชีวิตในปรโลก จะสุขหรือทุกข์ก็ขึ้นอยู่กับบุญในตัว

บุญกุศลที่เราได้ทำไว้จะเป็นเสมือนเงาติดตามตัวเราไปทุกหนทุกแห่ง และความดีที่เราทำก็ยังเป็นแบบอย่างอันดีงามให้อนุชนรุ่นหลังได้ประพฤติปฏิบัติตามอีกด้วย เหมือนดังเรื่องของพระปิลินทวัจฉเถระ ผู้ได้ถวายไทยธรรมแด่ภิกษุสงฆ์แสนรูป มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข ตลอดชีวิตของท่านนั้นเป็นชีวิตที่งดงามด้วยบุญกุศลล้วนๆ ท่านได้ถวายไทยธรรมเป็นจำนวนมากถึง ๑๐๘ ชนิด ไทยธรรมแต่ละชนิดที่ท่านถวายก็มีอันานิสงส์แตกต่างกันออกไป เป็นเรื่องที่น่าทึ่ง หลวงพ่อจึงขอนำอันานิสงส์ที่ท่านได้ถวายไทยธรรมชนิดต่างๆ มาเล่าไว้ เพื่อเป็นกำลังใจแก่นักสร้างบารมีทุกๆ ท่าน ณ ที่นี้

*พระปิลินทวัจฉเถระเป็นหนึ่งในอสีติมหาสาวกที่ได้รับ



พระปิลินทวัจฉะ (๒)

๑๔๓

ตำแหน่งเอตทัคคะ คือเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นที่รักของเทวดา ก่อนบวชท่านเป็นลูกของพราหมณ์มหาศาล แต่เนื่องจากท่านเห็นภัยในสังสารวัฏ จึงออกบวชเป็นปริพาชก จนเรียนสำเร็จวิชาจุฬคันธาระ สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้แล้วยังสามารถรู้วาระจิตของผู้อื่น ท่านเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยลาภยศ และสักการะอันเลิศ อาศัยอยู่ในกรุงราชคฤห์

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ได้เสด็จเข้าไปในกรุงราชคฤห์ พระพุทธองค์ปรารภจะอนุเคราะห์ปริพาชกท่านนี้ จึงบันดาลให้วิชาของปิลินทวัจฉะเสื่อมไป ไม่สามารถเหาะได้ ปิลินทวัจฉปริพาชกจึงถูกคิดขึ้นว่า มนต์จุฬคันธาระที่เราใช้ได้แคล่วคล่องนี้เสื่อมไปตั้งแต่พระสมณโคดมเสด็จมา พระองค์จะต้องมีมนต์มหาคันธาระที่ยิ่งกว่าหรือเป็นเจ้าของวิชานี้อย่างแน่นอน เมื่อคิดอย่างนี้แล้วท่านก็เดินเข้าไปกราบเพื่อขอเรียนมหาคันธารวิชาให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พระบรมศาสดาตรัสว่า ถ้าจะเรียนมนต์นี้ต้องบวชเสียก่อน ท่านก็ไม่ลังเลเลยเพราะอยากได้วิชาจึงตัดสินใจบวชเป็นพระภิกษุทันที เมื่อได้ฟังคำสอนของพระพุทธองค์ ความรู้ก็ลึกลงเข้าไปเรื่อยๆ เพียงไม่กี่วันก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เป็นผู้ที่มีเดชมีอานุภาพมาก เทวดาที่เคยสวดยสมบัติร่วมกับท่านมาหลายชาติ เมื่อรู้ว่าท่านได้เป็นพระอรหันต์แล้ว จึงเข้า



พระปิตินทวัจฉะ (๒)

๑๔๘

มาหาท่านทั้งเย็นและเช้า เพราะฉะนั้นท่านจึงได้รับตำแหน่ง
ภิกษุผู้เลิศทางด้านเป็นที่รักของเทวดา

ท่านได้ระลึกาติไปดูเส้นทางบุญของท่านที่ผ่านมาว่าได้
ทำกุศลกรรมอะไรไว้บ้าง ก็พบว่าได้สร้างบารมีกับพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้ามาหลายพระองค์ โดยเฉพาะในยุคสมัยของพระ-
พุทธมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านได้ถวายขันตักน้ำแด่ภิกษุสงฆ์
จำนวนแสนรูป อานิสงส์นั้นทำให้ท่านได้ขันทองคำ ขันแก้วมณี
ขันแก้วผลึก ขันแก้วทับทิม ขันมีรูปใบบัว และชั้นที่ทำด้วยสังข์
ที่สามารถทำน้ำจิตให้หวานได้ ภพชาตินี้บุญยังส่งผลให้ท่าน
เป็นผู้มีจริยาวัตรที่งดงาม นำมาซึ่งความเลื่อมใสแก่ผู้ที่พบเห็น

อานิสงส์การถวายเภสัช ทำให้ท่านได้อานิสงส์ถึง ๑๐
ประการคือ ทำให้เป็นผู้มีอายุยืน มีพลังกำลังมาก มีปัญญามาก
มีวรรณะผ่องใส มียศ มีความสุข ไม่มีอันตราย ไม่มีอุปมงคลใดๆ
มากล้ำกราย มหาชนต่างให้ความเคารพยำเกรง ท่านไม่เคย
พลัดพรากจากของอันเป็นที่รัก จึงเป็นผู้ได้รับความสุขมาตลอด
ทุกภพทุกชาติ

และการที่พระเถระได้ถวายรองเท้าหนึ่งแสนคู่ ทำให้
ท่านได้วอทอง ได้ยานช้าง ยานม้า รถหกหมื่นคันแวดล้อมท่าน
ตลอดเวลา เมื่อท่านท่องเที่ยวอยู่ในสวรรค์ รองเท้าแก้วมณี



พระปิตินทวัจฉะ (๒)

๑๔๕

รองเท้าทองคำ รองเท้าเงิน ย่อมเกิดขึ้นในขณะที่ยกเท้าขึ้น
อานิสงส์ที่ท่านถวายผ้าเช็ดหน้าหนึ่งแสนผืน ทำให้ได้เสวย
อานิสงส์ ๕ อย่าง คือ เป็นผู้ที่มีผิวพรรณเปล่งปลั่งดุจทองคำ
ปราศจากธุลี มีรัศมีผ่องใส มีฤทธิ์มีเดช เนื้อตัวของท่าน
ละเอียดอ่อน ผุ่นละอองไม่ติดที่ผิวกายของท่าน และท่านยังได้
ถวายไม้เท้าแก่พระเถระผู้มากพรรษากาล อานิสงส์นั้นทำให้
ท่านเป็นผู้มีบุตรมาก ไม่มีความสะดุ้งหวาดกลัว ใครๆ ก็ข่มเหง
ไม่ได้ ท่านทำอะไรไม่เคยพลั้งพลาด ทำให้ไม่พลัดไปเกิด
ในอบายภูมิเลย

อานิสงส์ของการถวายยาหยอดตา ทำให้เป็นผู้มี
นัยน์ตาสวยงาม นัยน์ตาไม่พร่ามัว มีนัยน์ตาแจ่มใส ท่านไม่เคย
เป็นโรคเกี่ยวกับดวงตาเลย และยังทำให้ได้ตาทิพย์ ได้ปัญญา
จักขุ คือรู้แจ้งแทงตลอดในศาสตร์ทั้งปวง พอออกบวชก็มี
ดวงตาเห็นธรรม เป็นพระอรหันต์ผู้หลุดพ้นจากอาสวกิเลส
และการที่ท่านได้ถวายลูกกุญแจและแม่กุญแจ ทำให้ได้ญาณ
อันเป็นเครื่องรู้ในธรรมทั้งหลาย เป็นผู้ไม่มีความคับแค้นใจ
มีแต่ความปลอดโปร่งใจ

อานิสงส์การถวายยานัตถ์ ทำให้ท่านมีความศรัทธา
ในพระศาสนาไม่คลอนแคลน มีศีลบริสุทธิ มีhiriโอดตปปะ
ถึงพร้อมด้วยสุตะ จาคะ ขันติ และปัญญา ความเป็นผู้มีศีล



พระปิตินทวัจฉะ (๒)

๑๕๐

และมีปัญญาในการประคับประคองตนเองนี้ ทำให้ท่านมีแต่
สุคติภูมิ เสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ และลงมาสร้างบารมี
บนโลกมนุษย์อย่างมีความสุขสะดวกสบาย นอกจากนี้ ท่านยัง
ได้ถวายตั้ง พอมาเกิดทำให้บังเกิดในสกุลสูง เป็นผู้มีโภคทรัพย์
สมบัติมาก มีชื่อเสียงโด่งดัง เมื่อเป็นเทวดาในสวรรค์ บัลลังก์
อันวิจิตรก็เกิดกับท่านเป็นเวลาถึงแสนกับ

อานิสงส์ที่ท่านถวายน้ำมันทาเท้า ไม่ว่าจะเกิดภพชาติ
ท่านไม่เคยเจ็บป่วยเลย เป็นผู้มียูบร้างงดงามแข็งแรง มีประสาท
รับรสได้เร็ว และก็เป็นผู้มีอายุยืน ไม่เคยตายก่อนอายุขัย และ
อานิสงส์จากการถวายน้ำบัวนปาก ยังทำให้ท่านได้อานิสงส์ใหญ่
ถึง ๕ ประการ คือ ทำให้ท่านเป็นผู้มีลำคอกกลมกลึง มีเสียงไพเราะ
ไม่มีโรคเกี่ยวกับปากและลำคอ และยังมีกลิ่นดอกกุบลหอมฟุ้ง
ออกจากปากของท่านตลอดเวลา

เราจะเห็นว่า ทุกบุญมีอานิสงส์ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็น
บุญเล็กบุญน้อย ถ้าทำถูกเนื่อนาบุญแล้ว ย่อมมีอานิสงส์
ยิ่งใหญ่ไพศาล ในขณะที่ยังมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ
ให้แก่เรา ก็ให้รับชิงช่วงสร้างบารมีก่อนที่จะถูกช่วงชิงไป เรามี
เวลาอยู่ในโลกนี้ไม่นานก็ต้องจากโลกนี้ไปแล้ว ก่อนที่ความตาย
จะเข้ามาเยือน ให้รีบสั่งสมบุญไว้มากๆ เพราะการชิงช่วงกับ



พระปิตินทวัจฉะ (๒)

๑๕๑

ช่วงชิงนี้มันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทุกอนูวินาที ทรัพย์ที่เราถืออยู่นอกจากมีไว้สำหรับหล่อเลี้ยงสังขารร่างกายแล้ว ก็มีไว้สำหรับสั่งสมบุญบารมี นำออกให้เป็นประโยชน์แก่ตน และชาวโลก ทรัพย์นั้นจะได้เป็นอริยทรัพย์ติดตามตัวเราไปข้ามชาติ เป็นเสบียงสำหรับสร้างบารมีให้เต็มเปี่ยมครบถ้วนบริบูรณ์ จะได้ไปถึงจุดหมายปลายทางสวดกสบาย

ฉะนั้นอย่าประมาทเพราะเวลาในโลกนี้มันเหลือน้อยเต็มที เดี่ยววันเดียวคืนเดียว ก็หมดเวลาแล้ว ให้มันสั่งสมบุญทุกๆ วัน โดยเฉพาะบุญที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา ให้ขยันนั่งธรรมะให้ได้ทุกๆ วัน ใจของเราจะได้เป็นบ่อเกิดแห่งบุญบารมี ใจใสสะอาดบริสุทธิ์ จะได้เข้าถึงความสุขภายใน เข้าถึงพระธรรมกายภายในกันทุกๆ คน







พ ร ะ นั น ท ก เ ถ ร ะ

(๑)

ความเคลือบแคลงสงสัยของหมู่ชน ย่อมไม่มีในวัน
อุโบสถขึ้น ๑๕ คำ ว่าพระจันทร์จะพร่องหรือเต็มก็ตาม แต่
พระจันทร์ก็คงเต็มดวง ฉันทใด ภิกษุณีเหล่านั้น มีความชื่นชม
ยินดีต่อการแสดงธรรมของพระนันทกะ และมีความดำริ
บริบูรณ์แล้ว ก็ฉันทนั้น



พระนันทกเถระ (๑)

๑๕๔

การเดินทางในสังสารวัฏอันหาเบื้องต้น ท่ามกลาง และ
เบื้องปลายไม่ได้นี้ หมุ่สัตว์ถูกอวิชชา คือความไม่รู้แจ้งเห็นจริง
ปิดบัง เห็น จำ คิด รู้ ให้มีตนนอนธการ เมื่อเกิดมาและตกอยู่
ในความประมาท มัวเมาในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และ
ธรรมารมณ์อันเป็นบ่วงของพญามาร ถูกสิ่งเหล่านี้ร้อยรัดไว้
ทำให้เพลิดเพลिन และหลงลืมเป้าหมายดั้งเดิมที่เกิดมาเพื่อ
แสวงหาหนทางของพระนิพพาน สรรพสัตว์ได้ถูกกิเลสอาสวะ
ครอบงำจิตใจอยู่อย่างนี้มายาวนาน ทำให้ไม่ได้เฉลียวใจว่าเกิด
มาทำไม ตายแล้วจะไปไหน มีอะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต

หากว่าใครก็ตาม ได้มีโอกาสตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม
ด้วยการหมั่นตรีกะลิกนิกถึงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จนใจหยุด
นิ่งใสสะอาดบริสุทธิ์ ก็จะได้รู้เห็นเรื่องราวของชีวิตไปตามความ
เป็นจริง

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน นันทโกวาทสูตร ว่า

“ความเคลือบแคลงสงสัยของหมู่ชน ย่อมไม่มีในวัน
อุโบสถขึ้น ๑๕ คำ ว่าพระจันทร์จะพร่องหรือเต็มก็ตาม แต่
พระจันทร์ก็คงเต็มดวง ฉันทใด ภิกษุทั้งหลายนั้น มีความชื่นชม
ยินดีต่อการแสดงธรรมของพระนันทกะ และมีความดำริ
บริบูรณ์แล้ว ก็ฉันนั้น”



พระนันทกเถระ (๑)

๑๕๕

*ในสมัยพุทธกาล พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับอยู่ที่วัดพระเชตวัน พระนางมหาปชาบดีโคตมีเถรีพร้อมด้วยภิกษุณี ๕๐๐ รูป เข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ แล้วกราบทูลขอให้ทรงแสดงธรรมแก่ภิกษุณีสงฆ์ พระบรมศาสดารับสั่งให้ภิกษุสงฆ์ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปให้อโวาทแก่ภิกษุณีตามวาระ เมื่อวาระการสอนธรรมะมาถึงพระนันทกเถระ ท่านก็ให้ภิกษุรูปอื่นไปแทนทุกครั้ง เนื่องจากพระเถระได้เห็นด้วยญาณทัสสนะว่า พวกนางภิกษุณีเหล่านั้นเคยเกิดเป็นนางสนมของท่าน เมื่อครั้งเกิดเป็นพระราชานในอดีตชาติ เพื่อจะเปลื้องตนเองจากคำครหา นินทาต่างๆ จึงส่งภิกษุรูปอื่นไปแทน แต่นางภิกษุณีทั้ง ๕๐๐ รูปอยากจะได้รับฟังโอวาทจากท่านพระนันทกะ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบว่า ยกเว้นพระนันทกะแล้ว ไม่มีใครสามารถแนะนำให้ภิกษุณีได้เข้าถึงธรรมภายในได้ จึงมีพุทธบัญญัติให้ท่านไปด้วยตนเอง เมื่อพระนันทกะรับพระดำรัสแล้ว จึงเดินทางไปแสดงธรรมแก่ภิกษุณีด้วยตัวเอง

พวกภิกษุณีครั้งเห็นพระนันทกะมา พวกเธอก็มีใบหน้า อึมเิบเบิกบาน เหมือนดอกไม้ที่แย้มบานในยามรุ่งอรุณ ได้จัด



พระนันทกเถระ (๑)

๑๕๖

เตรียมอาสนะเป็นการใหญ่ นิมนต์ให้ท่านนั่งบนอาสนะด้วยความเคารพนอบน้อม ภิกษุณีทั้งหมดเข้ามากราบพระเถระ แล้วพากันหาที่นั่งเพื่อฟังธรรม

พระเถระได้เทศน์ให้ภิกษุณีฟังเป็นลักษณะปุจฉาวิสัชนา พระเถระได้เทศน์เรื่องอายตนะภายในกับอายตนะภายนอกว่า “ดูก่อนน้องหญิง พวกเธอเข้าใจว่าอายตนะภายใน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และอายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ทั้งหลาย เมื่อเกิดการกระทบกัน จึงเกิดความรู้แจ้งทางจักขุวิญญาณ โสทวิญาณ ฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ มโนวิญญาณ อายตนะนั้นเที่ยงหรือไม่เที่ยง”

เมื่อพวกนางภิกษุณีตอบว่า “ไม่เที่ยง เจ้าข้า” พระเถระจึงกล่าวเสริมอีกว่า “สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ มีความแปรปรวนไปเป็นธรรมดา การเห็นสิ่งนั้นว่าเป็นเรา เป็นตัวตนของเรา ควรหรือไม่หนอ” พวกภิกษุณีพากันเรียนว่า “ไม่ควร เจ้าข้า” พระเถระจึงค่อยๆ กล่าวสอนพวกเธอ ให้รู้แจ้งเห็นจริงในเรื่องอายตนะภายในและภายนอก ให้พิจารณาเห็นความไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา บังคับบัญชาไม่ได้ แล้วกล่าวต่ออีกว่า “ความเห็นที่ไม่เที่ยงของอายตนะภายในและภายนอกอย่างนี้ ย่อมมีแก่พระอริยสาวก ผู้เห็นอย่างแจ่มแจ้งด้วยวิปัสสนาญาณ



พระนิพนธ์ทศกัณฐะ (๑)

๑๕๓

เหมือนบุคคลจุดประทีปน้ำมัน น้ำมันก็ติ ไส้ก็ติ เปลว-
ประทีปก็ติ แสงประทีปก็ติ ล้วนแต่เป็นของไม่เที่ยง มีความแปร-
ปรวนไปเป็นธรรมดา หากมีผู้กล่าวว่า ประทีปน้ำมันเมื่อถูกไฟไหม้
น้ำมันก็ติ ไส้ก็ติ เปลวประทีปก็ติ ล้วนแต่เป็นของไม่เที่ยง มีการ
แปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา เว้นแต่แสงประทีปเท่านั้นเป็นของ
เที่ยง มีความยั่งยืนถาวร ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้นั้นกล่าวถูกหรือไม่”

ภิกษุณีเหล่านั้นเรียนว่า “ไม่ถูกเลย เจ้าข้า เพราะว่า
เมื่อประทีปน้ำมันถูกไฟไหม้อยู่ น้ำมันก็ติ ไส้ก็ติ เปลวประทีปก็ติ
ล้วนแต่ไม่เที่ยง มีการแปรเปลี่ยนไปทั้งหมด ดังนั้นแสงประทีป
ก็ต้องเป็นของไม่เที่ยง มีการแปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา เพราะ
แสงประทีปจะมีได้นั้น ก็ต้องอาศัยไส้ และน้ำมัน”

พระเถระจึงสรุปว่า “ข้ออุปมานี้ก็เหมือนกัน ผู้ใดกล่าวว่า
อายตนะภายใน ๖ ของเราเป็นของไม่เที่ยง เราอาศัยอายตนะ
ภายในเสวยเวทนาที่เป็นสุขหรือทุกข์ หรือไม่ใช่ทุกข์ไม่ใช่สุข
เวทนานั้นเป็นของเที่ยง มีสภาพยั่งยืน คงทนถาวร ไม่แปรเปลี่ยน
ผู้นั้นกล่าวถูกหรือไม่”

พวกภิกษุณีเรียนท่านว่า “ไม่ถูก เจ้าข้า เพราะเวทนาที่
เกิดจากอายตนะภายในนั้น อาศัยปัจจัยที่เกิดจากอายตนะภายใน
นั้นแล้ว จึงเกิดขึ้นได้ เมื่อปัจจัยนั้นดับ เวทนาที่เกิดจาก



พระนันทกเถระ (๑)

๑๕๘

อายตนะภายในนั้น จึงดับไปด้วย” พระเถระรับว่า “ถูกต้อง” แล้วกล่าวเปรียบเทียบต่ออีกว่า “ราก ลำต้น กิ่ง ใบ ของต้นไม้ใหญ่ เป็นของไม่เที่ยง มีการแปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา แต่ว่าเงา ของต้นไม้ใหญ่นั้น เป็นของเที่ยง คือ เป็นของยั่งยืนคงทนไม่ แปรเปลี่ยน การกล่าวนั้นถูกต้องหรือไม่”

พวกภิกษุณีพากันเรียนว่า “ไม่ถูก เจ้าข้า เพราะว่า ราก ลำต้น กิ่ง ใบ ตลอดถึงเงาของต้นไม้ใหญ่นั้น ล้วนแต่เป็นของ ไม่เที่ยง มีการแปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา เพราะเมื่อต้นไม้ยังไม่ เที่ยง เงาของต้นไม้จะเที่ยงได้อย่างไร”

พระเถระกล่าวเสริมว่า “ข้อนี้ก็ฉันนั้น ผู้ใดกล่าวว่า อายตนะภายนอก ๖ ของเรา เป็นของไม่เที่ยง เราอาศัย อายตนะภายนอกเลยเวทนาที่เป็นสุขหรือทุกข์ หรือไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่สุข เวทนานั้นเป็นของเที่ยง เป็นของยั่งยืนคงทนถาวร ไม่ แปรผัน การกล่าวนี้อาจถูกหรือไม่หนอ”

พวกภิกษุณีกล่าวว่า “ไม่ถูกเลย พระคุณเจ้า เพราะ เวทนาที่เกิดจากอายตนะภายนอกนั้น อาศัยปัจจัยที่เกิดจาก อายตนะภายนอกนั้นๆ แล้วจึงเกิดขึ้นได้ เพราะปัจจัยนั้นดับ เวทนาที่เกิดจากอายตนะภายนอกนั้นๆ จึงดับไปด้วย”

พระเถระรับว่า “ถูกแล้ว ความเห็นเช่นนั้น ย่อมมีแก่



พระที่นั่งทิวาราญ (๑)

๑๕๕

พระอริยสาวก ผู้เห็นแจ้งด้วยปัญญาตามความเป็นจริง” เมื่อพระเถระสอนธรรมะแก่ภิกษุณีเสร็จแล้ว จึงให้พวกเธอกลับไป ภิกษุณีสงฆ์ต่างชื่นชมยินดีในพระธรรมที่พระเถระแสดง จึงพากันเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลสรรเสริญความเป็นธรรมกถึกของพระเถระให้ทรงทราบ เมื่อพวกภิกษุณีกลับไปแล้ว พระบรมศาสดาตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า “ความเคลือบแคลงสงสัยของหมู่ชนย่อมไม่มีในวันอุโบสถที่ ๑๕ คำว่าพระจันทร์พร่องหรือเต็ม แต่พระจันทร์ก็ยังพร่องอยู่ ฉันทใด ภิกษุณีเหล่านั้น ถึงจะมีความยินดีต่อการแสดงธรรมของพระนันทกะก็จริง แต่ความประสงค์ยังไม่เต็มเปี่ยม คือยังไม่ได้บรรลุอรหัตตผล ฉันทนั้น”

แล้วพระองค์ทรงตรัสสั่งพระนันทเถระว่า “ดูก่อนนันทกะ พรุ่งนี้เช้า เธอจงสอนภิกษุณีเหล่านั้นด้วยธรรมโมกขาทิพพะธรรมวินัยอีกครั้งหนึ่ง” พระเถระรับพุทธบัญชาแล้ว พอรุ่งเช้าจึงไปสอนภิกษุณีอีกครั้ง พวกภิกษุณีครั้งฟังธรรมิกถานั้นซ้ำอีก ก็ได้บรรลุอรหัตตผล ภิกษุณีรูปที่บรรลุคุณวิเศษอย่างต่ำที่สุดได้เป็นพระโสดาบัน ความสามารถพิเศษในการแสดงธรรมต่อภิกษุณีของท่านนันทกะนี้ จึงเป็นที่เลื่องลือไปทั่วหมู่สงฆ์ จนได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า เป็นเลิศในด้านสอนธรรมแก่ภิกษุณี

นี่ก็เป็นเรื่องความสามารถเฉพาะตัวของท่านพระนันทเถระ ตามปกติแล้วหมู่สัตว์จะเข้ากันได้ เพราะมีธาตุธรรม



พระนันทกเถระ (๑)

๑๖๐

ใกล้เคียงกัน อีกทั้งพระเถระเคยสร้างบารมีร่วมกับภิกษุณีเหล่านี้
มาหลายภพหลายชาติ เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น
ในปัจจุบัน ต่างก็เกิดจากการประกอบเหตุไว้ในอดีตทั้งนั้น ส่วน
ว่าเหตุในอดีตท่านได้สร้างบุญอะไรร่วมกันมา คงต้องมาติดตาม
กันอีกครั้งต่อไป สำหรับครั้งนี้ ให้ทุกท่านหมั่นเพิ่มเติมบุญบารมี
ให้กับตนเอง และประคับประคองใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้ได้เข้า
ถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกๆ คน





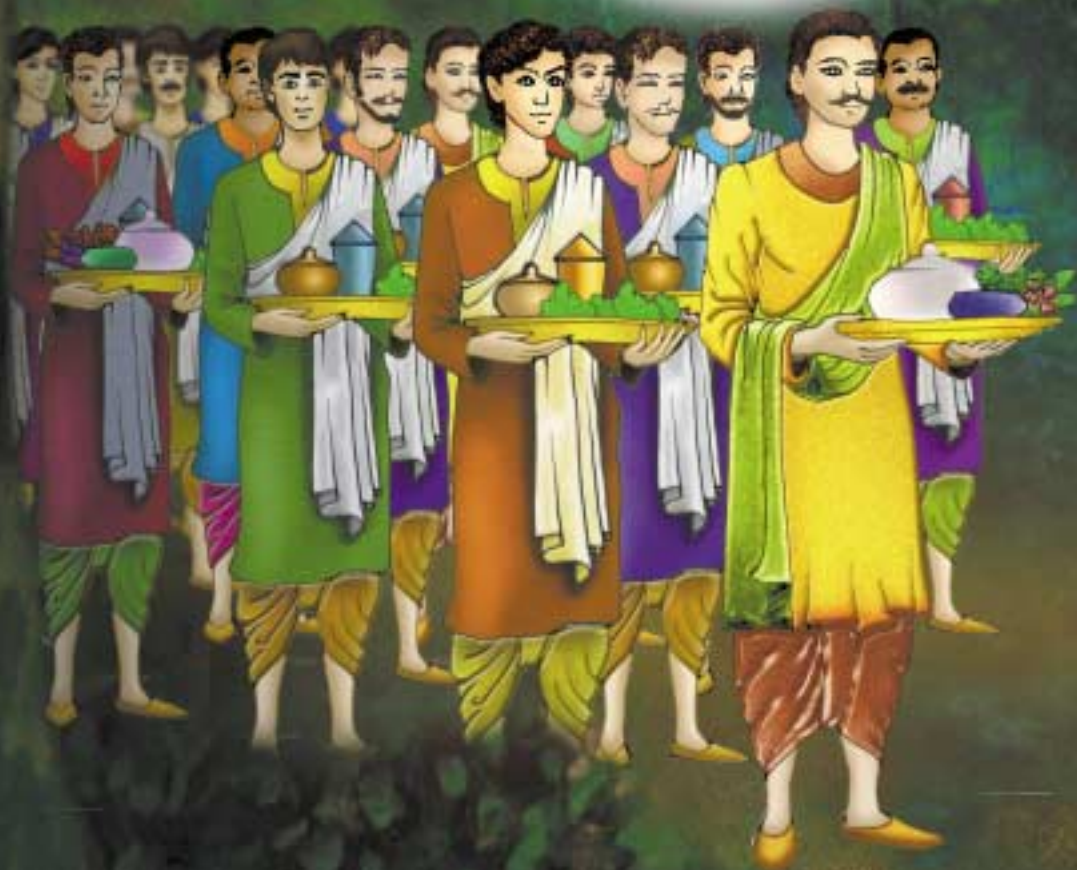
พ ร ะ นั น ท ก เ ถ ร ะ

(๒)

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย

บรรดาภิกษุผู้เป็นสาวกของเรา

พระนันทกะเป็นเลิศทางด้านให้อิโฉวาทแก่ภิกษุณีสงฆ์





พระนิพนธ์พระสังฆราช (๒)

๑๖๓

สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมา ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย สิ่งที่จะเป็นอนุสรณ์แห่งชีวิต ให้อนุชนรุ่นหลังได้อนุโมทนาคือ บุญกุศล และคุณงามความดีที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้วเท่านั้น ดังนั้นเราจึงไม่ควรประมาทในชีวิต ควรใช้วันเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีกันให้เต็มที่ หมั่นฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สั่งสมความบริสุทธิ์ สั่งสมบุญกุศล ซึ่งจะเป็นเพื่อนแท้ในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เราจะได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เข้าถึงเอกนัตบรมสุข คือสุขที่คงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย เถรคาถา ว่า

**“เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สวากานํ ภิกฺขุณํ ภิกฺขุโนวาทานํ
ยทฺธิ ภิกฺขเว นนทโก**

**ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย บรรดาภิกษุผู้เป็นสาวกของเรา
พระนันทกะเป็นเลิศทางด้านให้อโวาทแก่ภิกษุณีสงฆ์”**

การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะได้รับตำแหน่งใหญ่โต หรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลิศกว่าผู้อื่นในด้านต่างๆ แสดงว่าได้ประกอบเหตุไว้ดี ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน เหมือนอย่างท่านพระนันทกเถระ ที่ได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดาว่า เป็นเลิศในด้านให้อโวาท



พระนันท์ทกเถระ (๒)

๑๖๔

แก้ภิกษุณีสงฆ์ เพราะท่านได้เคยทำบุญใหญ่ไว้ในสมัยของ
พระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ถวายมหาสังฆทานแด่ภิกษุ
สงฆ์ถึง ๑ แสนรูป เป็นเวลา ๗ วัน เมื่อทুমเทเต็มทีอย่างนี้
ครั้นเอยปากขอพรจากพระพุทธองค์ว่า ขอให้เป็นเลิศทางด้าน
ให้อิโวาทแก้ภิกษุณีสงฆ์ในภพชาติสุดท้าย ท่านก็ได้เป็นเลิศ
สมความปรารถนา

*ครั้งนี้ เราผ่านประวัติการสร้างมหาทานบารมีของท่าน
ไปก่อน เรามาดูว่า ทำไมพวกภิกษุณี ๕๐๐ รูป ฟังธรรมแล้วจึง
ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ และชอบฟังธรรมจากท่านมากกว่า
ที่จะฟังจากภิกษุรูปอื่น นี่ไม่ใช่ความบังเอิญ แต่จริงๆ แล้วเป็น
เรื่องของบุญเก่า ท่านเหล่านั้นล้วนแต่เคยสั่งสมบุญร่วมกันมา
หลายภพหลายชาติ

ชาติหนึ่งในอดีตกาล มีพวกทาสและทาสีฝ่ายละ ๕๐๐ คน
ทำงานและอาศัยอยู่ร่วมกันในกรุงพาราณสี สมัยนั้น ท่าน
พระนันท์ทกเถระเกิดเป็นหัวหน้าทาส ส่วนพระนางมหาปชาบดีโคตมี-
เถรีเกิดเป็นหัวหน้านางทาสี ซึ่งเป็นภรรยาของหัวหน้าทาสนั้น
นางเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด พวกทาส และทาสีทั้งหนึ่ง



พระนิพนธ์ทกเถระ (๒)

๑๖๕

พันนั้นมีความสนิทสนมกันมาก และรักในการทำมาดีด้วยกันมา เหมือนกับเป็นการทำบุญร่วมชาติ ตักบาตรร่วมขัน เกิดชาติ หน้าฟ้าใหม่จะได้พบกัน มีโอกาสได้ร่วมสร้างบุญบารมีด้วยกันอีก

อยู่มาคราวหนึ่ง เมื่อถึงฤดูเข้าพรรษา พระปัจเจกพุทธเจ้า ๕ องค์ เหาะมาจากเจ็อมเขานันทมุลกะ พักอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันในกรุงพาราณสี ท่านได้ปรึกษารื้อกันว่า จะไป บิณฑบาตในเมือง แล้วขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน เพื่อ ช่วยสร้างที่พักให้ จะได้จำพรรษาที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระ- ปัจเจกพุทธเจ้าจึงชักชวนกันเข้าไปในเมือง เดินไปด้วยอาการ สงบสำรวม ในขณะเดียวกันนั้น หัวหน้านางทาสีกำลังทุน หมอน้ำเดินไปตักน้ำที่ท่าน้ำ บังเอิญพบพระปัจเจกพุทธเจ้าเข้า พอดี เห็นท่านกำลังเดินเข้าไปในเมือง เกิดความเลื่อมใสอยู่ใน ใจลึกๆ แต่ก็ยังไม่กล้าสนทนากับท่าน

เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าเดินไปถึงบ้านของเศรษฐีท่านหนึ่ง ได้บอกความประสงค์ให้เศรษฐีทราบ แต่เนื่องจากเศรษฐีไม่มี ศรัทธา ก็บอกปฏิเสธท่านไปว่า “กระผมคงไม่มีเวลา ขอ พระคุณเจ้าทั้งหลาย ได้โปรดกลับไปก่อนเถิด ขอรับ” พระ- ปัจเจกพุทธเจ้าเมื่อถูกปฏิเสธอย่างนั้น ก็ได้พากันกลับไป ใน ขณะที่ท่านกำลังออกจากเมืองนั้น นางทาสีผู้เป็นหัวหน้ากำลัง



พระรัตนทกเถระ (๒)

๑๖๖

เดินกลับมาจากทำน้ำพอดิ นางเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว วางหม้อน้ำลง ยกมือขึ้นไหว้ด้วยจิตเลื่อมใส ได้เรียนถามถึง วัตถุประสงค์ในการเข้าไปในเมืองของท่าน

พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงตรัสบอกให้นางทราบที่กำลังมา ชักชวนผู้ใญ่บุญให้ไปช่วยสร้างที่พำนักเพื่อใช้เป็นที่จำพรรษา แต่ก็ยังไม่มีใครรับอาสา นางหัวหน้าทาสียากจะได้บุญใหญ่ในการสร้างที่พักถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าเสียเอง แต่เนื่องจาก เธอมีฐานะยากจนเหลือเกิน จึงไม่แน่ใจว่าจะได้รับอนุญาต หรือไม่ เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าบอกให้ทราบว่า ขอให้มีความศรัทธา ถေး ใครๆ ก็สามารถทำได้

นางหัวหน้าทาสีได้กราบเรียนด้วยความดีใจว่า จะขอ อนุญาตพาเพื่อนๆ ไปช่วยกันสร้างที่พำนักให้ ขอพระคุณเจ้าทั้งหลายได้โปรดไปรับภิกษาที่บ้านของดิฉันด้วยเถิด เมื่อได้นิมนต์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็รีบมาบอกพวกนางทาสีที่มาดักน้ำด้วยกัน ว่า “พวกท่านจะยอมเป็นทาสของผู้อื่นอยู่อย่างนี้ตลอดไป หรือ ว่าต้องการจะพ้นจากความเป็นทาสเล่า” พวกทาสีตอบว่า “อัน ที่จริงก็อยากพ้นจากความเป็นทาสของคนอื่นในวันนี้แน่แหละ”

นางหัวหน้าทาสีจึงชักชวนว่า “ถ้าอย่างนั้น ฉันได้นิมนต์ พระมาฉันภัตตาหารที่บ้าน พรุ่งนี้เช้าพวกเธอจงขออนุญาตสามี



พระนิพนธ์ทกเถระ (๒)

๑๖๗

แล้วไปช่วยกันสร้างที่พักถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยกันสักวันหนึ่งเถิด” พวกนางทาสีได้รับกลับไปบอกสามีที่เพิ่งกลับจากหาฟันในป่าให้ทราบ ฝ่ายสามีของแต่ละคนต่างก็มีความปิติยินดีในบุญนี้ จึงอนุญาตและยินดีที่จะไปช่วยสร้างที่พักให้ด้วย

พอรุ่งขึ้น นางหัวหน้าทาสีได้จัดการถวายภัตตาหารแก่พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้ง ๕ รูป แล้วนัดแนะกับพวกทาสีให้ออกไปช่วยกันทำงาน พวกทาสีหำร้อยคนพร้อมใจกันเข้าป่าไปหาไม้มาสร้างที่พัก และที่เดินจงกรม ได้จัดหาเครื่องใช้ไม้สอยจัดแจงไว้เสร็จสรรพ เมื่อพร้อมแล้วจึงนิมนต์พระปัจเจกพุทธเจ้าให้เข้าอยู่จำพรรษา และหมั่นเวียนเปลี่ยนวาระกันรับบุญถวายอาหาร ต่างก็ปิติเบิกบานในบุญตลอดพรรษา

วันออกพรรษา หัวหน้าทาสีทั้งฝ่ายชายและหญิงได้ชักชวนกันถวายผ้าแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อท่านรับผ้าแล้วก็อนุโมทนาให้พรทุกคน จากนั้นก็อำลากลับไปเยี่ยมเขานันทมูลกะตามเดิม ฝ่ายทาสและทาสีทั้งหมด ต่างก็ตามระลึกถึงบุญด้วยความปลื้มปิติ ได้อธิษฐานจิตให้ได้เกิดมาสร้างบารมีร่วมกันทุกภพทุกชาติ ครั้นละจากอภัพนั้นแล้ว ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อจุติจากสวรรค์ ก็ลงมาเกิดเป็นสามีภรรยาอีก

ส่วนหัวหน้าทาสกลับลงมาเกิดในราชตระกูล ซึ่งต่อมา



พระนันทกเถระ (๒)

๑๖๘

ภายหลังได้เป็นพระราชา ส่วนเหล่านางทาสีที่ได้ไปเกิดเป็น เทพธิดาทั้ง ๕๐๐ นาง บางชาติก็ลงมาเกิดเป็นภรรยาของชาย ทั้ง ๕๐๐ คน บางชาติก็ลงมาเกิดเป็นภรรยาของชายผู้เป็น หัวหน้าทาสเท่านั้น ซึ่งในภพชาติหนึ่ง หัวหน้าทาสจุติจาก เทวโลกแล้วมาบังเกิดในราชตระกูล ฝ่ายเทพกัญญาทั้ง ๕๐๐ นาง ได้มาเกิดในตระกูลที่มีสมบัติมาก เมื่อเจ้าชายได้เสวยราชสมบัติ พวกเธอได้มาเป็นนางสนมของพระราชา

ครั้นพอถึงยุคสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา อดีตหัวหน้าทาสได้มาเกิดเป็นพระนันทกเถระ ส่วนอดีตหัวหน้า นางทาสีได้มาบังเกิดเป็นพระนางมหาปชาบดีโคตมี ฝ่ายพวก ทาสผู้เป็นสามีได้มาเกิดเป็นพระราชกุมารหรรษาพระองค์ แล้ว ออกบรรพชาในพระพุทธศาสนา ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์กัน ทุกองค์ ทางด้านทาสีผู้เป็นภรรยาได้มาเกิดเป็นชัตติยกัญญาใน ศากยตระกูลในโกถลินคร และเทวทหนคร และได้ออกบรรพชา เป็นภิกษุณีตามสามีอยู่ในสำนักของพระนางมหาปชาบดีโคตมีเถรี

นี่ก็เป็นเรื่องในอดีตชาติของพระนันทกเถระ และภิกษุณี ทั้งหรรษารูปที่มีความผูกพันกัน เราจะเห็นได้ว่าการสั่งสมบุญ ร่วมกันที่เรียกว่า ทำบุญร่วมชาติ ตักบาตรร่วมขัน มาข้ามภพ ข้ามชาตินี้เอง ทำให้เกิดเป็นบุพเพสันนิวาส ส่งผลให้ท่าน



พระนันทกเถระ (๒)

๑๖๕

พระนันทกะสามารถเทศน์โปรดภิกษุณีทั้ง ๕๐๐ รูป ได้บรรลุวิมรรคขั้นสูง จนเป็นที่เลื่องลือกันในหมู่สงฆ์ทั้งสองฝ่าย

เพราะฉะนั้น ภพชาตินี้เราจะต้องประกอบเหตุดีๆ ไว้ให้มากๆ ต้องรู้จักเกื้อกูลกันไว้ ให้มีใจประกอบด้วยความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน พอเกิดมาชาติหน้าได้ฟ้าเดียวกัน จะได้สร้างบารมีร่วมกันต่อไป จนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางคือที่สุดแห่งธรรม





๑๙



พ ร ะ โป จู ล เถ ร ะ

การเรียนนิยายหนึ่งก็ดี สองนิยายก็ดี จบพุทธวจนะคือ
พระไตรปิฎกก็ดี ตามสมควรแก่ปัญญาของตนแล้วทรงไว้
กล่าวบอกพุทธวจนะนั้น ชื่อว่า การศึกษาค้นถุระ ส่วนการ
เริ่มตั้งความสิ้นไป และความเสื่อมไปในอรรถภาพ เจริญ
วิปัสสนาด้วยอำนาจความเพียรพยายามแล้ว บรรลุพระอรหัต
ชื่อว่า วิปัสสนาธุระ



พระปณิธาน

๑๗๒

ความรู้ในทางพระพุทธศาสนา เป็นความรู้ที่นำไปสู่การรู้แจ้ง มีความละเอียดลึกซึ้ง ไม่ใช่ความรู้ที่เกิดจากการคาดคะเน จะรู้ได้เฉพาะผู้ที่ลงมือปฏิบัติเท่านั้น เป็นของเฉพาะตน ผู้ที่ได้บรรลุจะรู้เห็นเอง เพราะพระพุทธองค์ทรงเป็นเพียงผู้ชี้แนะหนทาง หากเราตั้งใจปฏิบัติกันจริงๆ และปฏิบัติอย่างถูกวิธี เราย่อมเข้าถึงธรรมอย่างแน่นอน เนื่องจากธรรมทั้งหลายมีอยู่ภายในตัวของทุกคน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ใครสร้างขึ้นหรือสมมติขึ้นมาเอง แต่เป็นของที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก ซึ่งจะเข้าถึงได้ต่อเมื่อทำใจให้หยุดนิ่งเท่านั้น และการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้เราเข้าใจคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้อง ชีวิตของเราจะดำเนินไปในทางแห่งความสุข ทางที่ถูกต้องดีงาม และปลอดภัยเสมอ

พระบรมศาสดาตรัสเรื่องกิจที่ต้องทำในทางพุทธศาสนาไว้ ๒ ประการว่า

“การเรียนนิกายหนึ่งก็ดี สองนิกายก็ดี จบพุทธวจนะคือพระไตรปิฎกก็ดี ตามสมควรแก่ปัญญาของตนแล้วทรงไว้กล่าวบอกพุทธวจนะนั้น ชื่อว่า การศึกษาค้นถุระ ส่วนการเริ่มตั้งความสิ้นไป และความเสื่อมไปในอรรถภาพ เจริญวิปัสสนาด้วยอำนาจความเพียรพยายามแล้ว บรรลุพระอรหัตต์ชื่อว่า วิปัสสนาธุระ”



พระโปฬัสเถระ

๑๓๓

วิชาความรู้ในทางพระพุทธศาสนา เป็นความรู้ที่นำไปสู่ การเห็นแจ้งภายใน ยิ่งเรียนก็ยิ่งมีความสุข อยากเพิ่มพูน ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจให้มากยิ่งขึ้น ผู้ได้ศึกษาคำสอนของ พระบรมศาสดา นับว่าเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ เพราะความรู้ นี้ไม่ใช่เกิดจากการวิเคราะห์วิจัยวิจารณ์ หรือทดลองได้ผล ระดับหนึ่ง แล้วนำมาเขียนเป็นตำรับตำราสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหา แต่เป็นคำสอนที่เกิดจากการรู้แจ้งเห็นจริงที่เรียกว่า เกิดจาก การตรัสรู้ธรรม เป็นความรู้ที่หล่อหลอมมาจากกลางพระธรรม- กายอรหัตตของพระพุทธองค์ เป็นความรู้ที่คู่กับความสุข และ ความบริสุทธิ์ ผู้ที่มีโอกาสได้ศึกษาจึงเหมือนกับได้เข้าไปนั่งใกล้ พระพุทธองค์ นั่งใกล้พระรัตนตรัย

พระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านได้มี มหากรุณาแสดงไว้ ตลอด ๔๕ พรรชานั้น มีทั้งที่เป็นคำสั่งที่เรียกว่า วินัยปิฎก และคำสอนที่เรียกว่า พระสุตตันตปิฎก รวมทั้งพระ- อภิธรรมปิฎก ซึ่งเป็นความรู้ชั้นสูง ที่เหล่าพุทธศาสนิกชนควร ศึกษา รวมแล้วเรียกว่า พระไตรปิฎก ที่พระมหาเถระพระอรธ- กถาจารย์ทั้งหลาย ได้รวบรวมเรียบเรียงไว้เป็นหมวดเป็นหมู่ สืบทอดกันมาจนถึงพวกเรา ทำให้ได้รู้ถึงความยิ่งใหญ่ของ พระบรมศาสดา ได้รู้จักหลักคำสอนที่เป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ หลุดพ้นอย่างแท้จริง



พระโปฐิลเถระ

๑๗๔

คำสอนของพระบรมศาสดา ปัจจุบันเราสามารถหา
ศึกษาได้จากในพระไตรปิฎก หรือในคัมภีร์โบราณบ้าง พวกเรา
ในฐานะเป็นสาวกของพระองค์ควรหาโอกาสศึกษาให้มีความรู้
แตกฉานให้สมกับที่เป็นพุทธศาสนิกชนที่แท้จริง นอกจากจะได้
ความรู้ที่เป็นสุดมยปัญญาแล้ว ยังจะเป็นพลพัจจัยเพิ่มพูน
ปัญญาบารมีของเรา และยังเป็นเหตุให้ก้าวไปสู่ขั้นภาวนามย-
ปัญญาได้อย่างง่ายดาย เพื่อนำไปสู่หนทางแห่งการหลุดพ้นจาก
ทุกข์ในสังสารวัฏ

*เหมือนดังเรื่องของพระโปฐิลเถระ ซึ่งเรารู้จักกันใน
นามของพระโปลานเปเล่า ท่านเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎกใน
ศาสนาของพระพุทธเจ้ามาถึง ๗ พระองค์ ครั้นออกบวชก็ตั้งใจ
ศึกษาพระไตรปิฎกจนแตกฉาน และยังสอนธรรมะให้กับพระภิกษุ
๕๐๐ รูป นอกจากนี้ ท่านยังเป็นเจ้าคณะใหญ่ถึง ๑๘ คณะ
ทำให้เป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของภิกษุสามเณรเป็น
อย่างดี

พระบรมศาสดาปรารถนาจะให้พระโปฐิลเป็นผู้มีความ
รู้ทั้งทางด้านปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ และเทศนาคือ ได้ทั้งคันถธุระ



พระโปฐิตเถระ

๑๗๕

และวิปัสสนาธุระ สมกับที่เป็นสาวกของพระพุทธองค์ แต่เนื่องจากพระโปฐิตละมัวแต่สอนคนอื่นจนไม่มีเวลาสอนตนเอง ไม่ยอมปลีกวิเวกไปบำเพ็ญสมณธรรมตามลำพังบ้าง วันๆ ได้แต่เตรียมสอนธรรมะ และตอบปัญหาข้อสงสัยให้กับลูกศิษย์ลูกหามากมาย ท่านจึงไม่มีความคิดที่จะสลัดออกจากกองทุกข์ เพื่อมุ่งสู่พระนิพพาน

เพราะฉะนั้น เวลาท่านไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา จึงถูกพระพุทธองค์ทักทายว่า “ท่านโบลานเปล่ามาแล้วหรือ เชิญนั่งเถิด ท่านโบลานเปล่า” ครั้นท่านกราบนมัสการลา ก็ถูกทักอีกว่า “ท่านโบลานเปล่าไปแล้วหรือ” ทำให้ท่านกลับไปคิดตรិตรองว่า “เราเป็นผู้ทรงไว้ทั้งพระไตรปิฎก แต่พระบรมศาสดาก็กังตรัสเรียกเราว่าโบลานเปล่า อาจเป็นเพราะเราเป็นผู้ไม่มีคุณวิเศษภายใน”

เนื่องจากท่านมีปัญญามาก จึงรู้ถึงนัยของพระพุทธองค์ กล่าวคือ ผู้รู้ เขาแค่เตือนแบบสะกิดกันนิดเดียว ก็สามารถเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง พระเถระรู้ตัวเช่นนี้เกิดความสลดสังเวช ใจว่า ที่ผ่านมาตนเองเปรียบเหมือนคนเลี้ยงโค แต่ไม่เคยตีมันกินหญ้าโครส คือรู้ธรรมะด้วยสุดมยปัญญา เพราะอ่านมามาก ได้ยินได้ฟังมามาก แต่ไม่เคยลงมือปฏิบัติให้เข้าถึงเลย



พระโปฐิตเถระ

๑๗๖

ท่านตัดสินใจออกปลีกวิเวกตามลำพังในป่า แต่เมื่อจะลงมือปฏิบัติ กลับไม่ได้ง่ายอย่างที่คิดเลยคือ รู้มากยิ่งยากนาน ครั้นจะถามพระเถระในวัดก็เขินอาย เพราะเกือบทุกรูปล้วนเคยเป็นลูกศิษย์ของท่าน ท่านจึงออกเดินทางไปไกลถึงสองพันโยชน์ แต่ถึงกระนั้นก็ยังมิผู้จำท่านได้ ตั้งแต่พระสังฆเถระ ไล่เรื่อยลงมาจนถึงพระนวกะ ต่างก็ปฏิเสธที่จะแนะนำธรรมะให้ท่าน เพราะรู้ว่าท่านเป็นพระธรรมกถึกผู้มีชื่อเสียงมาก และที่ท่านเหล่านั้นได้บรรลุธรรมาภิสมัยก็เพราะอาศัยพระเถระเป็นอาจารย์ ดังนั้น ต่างเกรงว่าสิ่งที่แนะนำไปจะเป็นการเอามะพร้าวห้าวไปขายสวน

เมื่อไม่มีใครแนะนำ สุดท้ายท่านต้องยอมตนไปขอความรู้ภาคปฏิบัติกับสามเณรน้อยซึ่งอายุเพียง ๗ ขวบ แต่เป็นสามเณรอรหันต์ พระเถระเป็นผู้ทรงภูมิรู้ภูมิธรรมมาก แต่ท่านยอมทำตัวเหมือนเด็กอนุบาล เป็นนักศึกษาที่ดีมาก แม้สามเณรจะทดสอบให้ท่านเดินลงไปในสระน้ำ ท่านก็ไม่ได้ลังเลใจ ยอมทำตามที่สามเณรบอกทันที

สามเณรเห็นว่า พระโปฐิตจะเป็นผู้ว่าง่าย ยอมอยู่ในโอวาท แม้จะให้ไปกระโจนลงเหว หรือกระโดดเข้ากองเพลิง ท่านก็ยอมทำตามทุกอย่าง สามเณรจึงให้ท่านกลับขึ้นมาขึ้นที่ริมฝั่ง



พระโพธิสัตว์เถระ

๑๗๗

แล้วกล่าวให้นัยว่า “ในจอมปลวกแห่งหนึ่ง มีช่องอยู่ ๖ ช่อง
เหยี่ยวได้เข้าไปในจอมปลวกช่องหนึ่ง ผู้หวังจะจับเหยี่ยว จึงอุดช่อง
ทั้ง ๕ ไว้ คอยจับเหยี่ยวออกทางช่องที่ ๖ บรรดาทวารทั้งหก แม้
ท่านจงปิดทวารทั้ง ๕ แล้วเปิดมโนทวาร กำหนดใจให้หยุดให้หนึ่ง
อยู่ที่ตรงนั้น”

เนื่องจากพระเถระเป็นพหูสูต ทรงพระไตรปิฎกมาหลาย
ภพหลายชาติ นัยที่สามเถระให้จึงเป็นประดุจการลูกโป่งขึ้น
ของดวงประทีป ท่านเริ่มประคองใจให้หยุดนิ่งอยู่ภายใน มีสติ
ตั้งมั่นเป็นสมาธิ แม้พระบรมศาสดาประทับนั่งในทิโกลถึง ๑๒๐
โยชน์ ทรงเห็นความแกร่งบ่มแห่งญาณของพระโพธิสัตว์ จึงเปล่ง
รัศมีออกไปดุจปรากฏต่อหน้าพระเถระ แล้วตรัสว่า “ปัญญาย่อมเกิด
เพราะการประกอบความเพียร ท่านพึงตั้งตนไว้โดย
ประการที่ปัญญาจะเจริญขึ้นได้เถิด” พระเถระตั้งใจทำภาวนา
จนเกิดภาวนามยปัญญา และในที่สุดก็แทงตลอดในคำสอนของ
พระบรมศาสดา บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในทำนองนั้นเอง

ดังนั้น อานิสงส์ของการศึกษาธรรมะมามาก เมื่อถึงคราว
ที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติก็สามารถทำให้เราได้รู้แจ้งเห็นจริงใน
สัจธรรมได้ จากสุตมยปัญญาก็กลายมาเป็นภาวนามยปัญญา
เป็นปัญญาที่เกิดจากการรู้แจ้ง เพราะเกิดจากความเจริญของ



พระโปธิ์เถระ

๑๗๘

ใจที่หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์ เพราะฉะนั้น ในขณะที่เรากำลังสร้างบารมี เราควรทำความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นควบคู่กันไปทั้งคันถธุระ คือศึกษาเล่าเรียนธรรมะในภาคทฤษฎี และวิปัสสนาธุระ ก็ต้องลงมือปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้

สรุปคือ เมื่อเราเรียนรู้แล้วเข้าใจแล้ว ควรหาโอกาสลงมือปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การรู้แจ้งเห็นจริงภายใน จะได้ช่วยตนเองให้พ้นทุกข์ เพราะการศึกษาศาสนศาสตร์จะต้องอาศัยใจที่หยุดนิ่งเพียงอย่างเดียว จะไปวิเคราะห์วิจารณ์กันอย่างไรก็หาข้อสรุปได้ยาก จำเป็นต้องรู้เองเห็นเองว่าความสุขที่เกิดจากการปฏิบัตินั้นเป็นอย่างไร ดวงธรรมต่างๆ ภายใน หรือพระธรรมกายเป็นอย่างไร ดีอย่างไร เมื่อรู้แล้วเห็นแล้วจะได้หายสงสัย เพราะฉะนั้นเหลืออยู่อย่างเดียว คือลงมือปฏิบัติกันอย่างจริงจัง จังๆ โดยเฉพาะในช่วงพรรษานี้ ควรเป็นพรรษาที่พิเศษกว่าทุกพรรษาที่ผ่านมาคือ ตั้งใจศึกษาธรรมะทั้งภาคปริยัติและปฏิบัติควบคู่กันไป ใช้วันเวลาที่ผ่านไปให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการประพาสปฏิบัติธรรม แล้วเราจะสมปรารถนาได้เข้าถึงธรรมภายในพรรษานี้กันทุกๆ คน



๒๐



พุทฺธชโนรส

(๑)

สุทินน์ วัต เมทาน์ อสวกุขยาวห์ นิพพาน์ โหตุ
ขอทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้ว
จงนำไปสู่พระนิพพานอันสุญสิ้นกิเลสอาสวะ





พุทธชิโนรส (๑)

๑๘๑

คนส่วนใหญ่มักมองเห็นความทุกข์เป็นความสุข เห็นสิ่ง
ที่ไร้สาระว่าเป็นสาระ เป็นกำไรของชีวิต ทั้งๆ ที่ความจริงสิ่งต่างๆ
เหล่านี้ ล้วนเป็นการขาดทุนชีวิตทั้งสิ้น พระลัมมาลัมพุทธเจ้า
ตรัสไว้ว่า การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นการยาก ดังนั้นเมื่อเราได้
กายมนุษย์ซึ่งเปรียบเสมือนต้นทุนมาแล้ว อยู่ที่ว่าใครจะใช้ชีวิต
นี้ได้คุ้มค่ามากกว่ากัน จะกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับ การดำเนิน
ชีวิตของเรา เพราะฉะนั้นผู้รู้ทั้งหลายต่างหมั่นสั่งสมบุญกุศลกัน
อย่างเต็มที่ บุญกุศลที่เพิ่มขึ้น บารมีที่เพิ่มขึ้นนี้ได้ชื่อว่า เป็น
กำไรชีวิตอย่างแท้จริง โดยเฉพาะถ้าเราเข้าถึงพระรัตนตรัย
ภายในได้ มีที่พึ่งที่ระลึกภายใน ชีวิตจะปลอดภัย และชื่อว่าได้
บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิต เป็นกำไรชีวิตที่คุ้มค่ายิ่งกว่ากำไร
ทั้งปวง

มีพระโบราณจารย์ ได้สอนการอธิษฐานจิตไว้ว่า

“สุทินัน วต เม ทานํ อสวกุขยาวหํ นิพพานํ โหตุ

ขอทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้ว จงนำไปสู่พระนิพพาน
อันสุขุณลีนกิเลสอาสวะ”

โบราณจารย์ทั้งหลายท่านมักจะสอนว่าเวลาที่เรำทำบุญ
ไม่ว่าจะเป็นบุญที่เกิดจากให้ทาน รักษาศีล หรือเจริญภาวนาก็ตาม
อย่าลืมอธิษฐานจิตกำกับไว้เพื่อเป็นแผนผังชีวิตในการเดินทาง



พุทธชินราช (๑)

๑๘๒

ไกลในสังสารวัฏ ส่วนการอธิษฐานนั้น คำอธิษฐานจะต้องมีคำว่า ขอให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน หรือให้เป็นพลวปัจจัยให้ได้ บรรลุมรรคผลนิพพาน นอกนั้นเป็นคำอธิษฐานที่รองลงมา การอธิษฐานจิตไว้ผิดจะทำให้ชีวิตมีตมม เหมือนเรื่องในอดีตชาติของพระราहुลเถระ

*ในสมัยของพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ประมาณ หนึ่งแสนกัปจากภัทรกัปนี้ พระราहुลท่านเคยเกิดเป็นบุตรของ คฤหบดีเช่นเดียวกับพระรัฐบาลเถระ ในเมืองหงสาวดี เมื่อบิดา ของแต่ละท่านล่วงลับไปแล้ว ท่านทั้งสองได้รับทรัพย์มรดกที่ ตกทอดมาทั้งหมด ครั้นได้รับแล้ว ก็คิดว่าทรัพย์สมบัติจำนวนมากขนาดนี้ ติดตัวบรรพชนของเราไปไม่ได้ ต่างพากันทอดทิ้งไว้ เราทั้งสองควรจะหาทางทำให้ทรัพย์เหล่านี้ นำติดตัวไปได้ใน ภพชาติเบื้องหน้า

เมื่อคฤหบดีบุตรทั้งสองคิดหาวิธีการได้แล้ว สั่งให้สร้าง โรงทานขึ้นที่ประตูเรือนทั้ง ๔ แห่ง ท่านทั้งสองได้ตั้งใจบริจาค มหาทานแก่มหาชน มีคนกำพร้า และคนเดินทางไกลเป็นต้น แต่ว่าการบริจาทานของสองสหาย มีความแตกต่างกันคนละ

*มก. เล่ม ๓๒ หน้า ๓๙๕



พุทธชิโนรส (๑)

๑๘๓

แบบคือ คนหนึ่งก่อนให้ทานสิ่งใด จะถามผู้มาขอก่อนว่า ต้องการอะไร แล้วจึงค่อยมอบสิ่งนั้นให้ จึงได้นามว่า “อาคตวาจก” ซึ่งแปลว่า ผู้ให้ตามที่ผู้ขอต้องการ ส่วนอีกคนหนึ่งไม่เคยถามผู้มาขอ เมื่อมีผู้มาขอก็จัดสิ่งของใส่ลงในภาชนะของผู้ขอทันที และส่งให้ไป ดังนั้นจึงได้นามว่า “อนาคตวาจก” หมายถึง ผู้ไม่ให้ตามที่ผู้ขอต้องการ

วันหนึ่ง ท่านทั้งสองชวนกันออกไปนอกบ้านแต่เช้าตรู่ เพื่อจะอาบน้ำชำระร่างกาย ขณะนั้นเอง มีดาบสผู้ทรงอภิญญามีฤทธิ์มาก ๒ ตน เหาะมาจากป่าหิมพานต์ ได้เหาะลงมายืนในสถานที่ใกล้ๆ กันกับที่ท่านทั้ง ๒ ยืนอยู่ ดาบสทั้งสองท่านกำลังจัดเครื่องบริวาร เตรียมจะเข้าสู่หมู่บ้านเพื่อภิกขาจาร ท่านทั้งสองจึงชักชวนกันตรงไปหาดาบส แล้วนมัสการด้วยความเคารพ จากนั้นเชื้อเชิญให้ดาบสนั้นไปฉันภัตตาหารที่บ้านของตน หลังจากถวายภัตตาหารให้ดาบสทั้งสองขบฉันเสร็จแล้ว ก็ถือโอกาสนิมนต์ให้ท่านมาฉันภัตตาหารที่บ้านเป็นประจำ

ซึ่งตามปกติเมื่อดาบสทั้งสองฉันอิ่มแล้ว จะมีที่พักกลางวันแตกต่างกัน คนหนึ่งเป็นคนขี้ร้อน มักจะไปพักกลางวันอยู่ในนาคพิภพใต้มหาสมุทร จึงทำให้เวลามาฉันภัตตาหารที่บ้านของอุปัฏฐากของตนมักจะให้พรว่า “ขอให้ภพอันเป็นที่อยู่



พุทธชินราช (๑)

๑๘๔

ของท่านอุปัฏฐาก จงเป็นประดุจดั่งภพของพญาปลฐวินทร-
นาคราชเถิด” ทำให้คฤหบดีบุตรท่านนั้นสงสัยแต่ไม่มีโอกาสถาม
จนกระทั่งวันหนึ่งก็กล่าวว่า “ข้าพเจ้ายังไม่ทราบความหมาย
ของคำอนุโมทนาทานนั้นเลย ช่วยเล่าเรื่องภพของนาคราชให้
ข้าพเจ้าฟังด้วยเถิด”

ดาบสชี้แจงให้ฟังว่า “ท่านกุฎุมพี คำอนุโมทนาทานนั้น
หมายความว่า ขอให้สมบัติของท่านจงเป็นเช่นกับสมบัติของ
พญานาคราช สมบัติของวังบาดาลนั้น มีความสวยงาม
วิจิตรอลังการยิ่งนัก อาตมาอยากให้คุณได้ไปเสวยสมบัติใน
พิภพของพญานาค จึงได้กล่าวอนุโมทนาทานของท่าน” ท่าน
คฤหบดีผู้เป็นอุปัฏฐาก เมื่อทราบความหมายแล้ว จึงตั้งความ
ปรารถนาทุกครั้งที่ถวายทาน เพื่อให้ได้สมบัติแห่งพญาปลฐวิน-
ทรนาคราช

ส่วนดาบสอีกตนหนึ่ง มักจะเหาะขึ้นไปบนสวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ไปพักผ่อนกลางวันที่เสรีสภวิมานที่ว่างเปล่าจากเทพบุตร
และเทพธิดา เมื่อได้เห็นทิพยสมบัติอันมากมายของท้าวสักก-
เทวราชแล้ว จึงกล่าวให้พรแก่คฤหบดีบุตรผู้เป็นอุปัฏฐากของ
ตนว่า “ขอให้ที่อยู่ของท่าน จงเป็นดังวิมานของท้าวสักกเทว-
ราชเถิด” คฤหบดีบุตรเกิดข้องใจ จึงถามท่านดาบสนั้นว่า “ทำไม



พุทธชิโนรส (๑)

๑๘๕

พระผู้เป็นเจ้าจึงกล่าวอย่างนั้น” ครั้นทราบความหมายของคำให้พรแล้ว ก็ตั้งความปรารถนาเป็นท้าวสักกเทวราชตลอดมา

คฤหบดีบุตรทั้งสองละโลกไปแล้ว ได้ไปเกิดในสถานที่ตามที่ตั้งความปรารถนาไว้ คนที่ตั้งความปรารถนาเพื่อจะได้สมบัติของพญาปฐวิทรนาคราช ก็ไปบังเกิดเป็นพญานาคชื่อว่า ปฐวิทร พญานาคนั้นเมื่อเห็นอัธยาของคนที่ต้องเลื้อยไปด้วยท้อง เกิดความเสียใจ หวนคิดว่า ดาบสพรรณาคณของสถานที่อันไม่เป็นที่เจริญใจแก่เราเลย เพราะกำเนิดของนาคนี้ต้องเลื้อยไปด้วยท้อง สงสัยดาบสที่เราอุปฐาก คงจะไม่รู้จักสถานที่อันเป็นแน่

ขณะนั้นเอง พวกนางนาคที่ประดับตกแต่งร่างกายงดงามต่างถือเครื่องทิพยดุริยางค์ดนตรีมาบรรเลงขับกล่อมขึ้นทั่วทุกทิศทางแก่พญานาคนั้น และในขณะเดียวกัน พญานาคปฐวิทรก็กลายร่างเป็นมาณพหนุ่มทันที ซึ่งตามปกติ เมื่อเหตุ ๕ อย่างตั้งแต่ถือปฏิสนธิ ลอกคราบ นอนหลับ เสพเมถุนกับนางนาค และตนเองจะต้องจุติ เกิดขึ้นกับนาคทั้งหลายที่แปลงเป็นมนุษย์จะต้องกลายร่างกลับเป็นนาคตามเดิมทันที

ส่วนคฤหบดีบุตรอีกท่านหนึ่ง ได้ไปบังเกิดเป็นท้าวสักกเทวราชสมความปรารถนา ส่วนว่าทั้งสองท่านนั้น เมื่อมาพบ



พุทธชินราช (๑)

๑๘๖

กันในลัมปราภพแล้วจะรู้สึกอย่างไร และเรื่องราวจะเป็น
อย่างไรต่อไปนั้น เราคงต้องมาติดตามศึกษากันในคราวต่อไป

จะเห็นได้ว่าการตั้งเป้าหมายการดำเนินชีวิตในสังสารวัฏนั้น
มีความสำคัญมาก ถ้าเราตั้งเป้าหมายไว้ถูกต้อง จะทำให้เรา
ย่นย่อหนทางการสร้างบารมีให้สั้นลง และถึงจุดหมายปลายทาง
ได้เร็วยิ่งขึ้น แต่ถ้าตั้งเป้าหมายไว้ผิดพลาด ชีวิตจะคลาดเคลื่อน
จากพระนิพพาน เหมือนคนเดินหลงทาง ต้องเสียเวลา กว่าที่จะ
กลับมาสู่เส้นทางที่ถูกต้อง และพบทางออกได้ ต้องใช้เวลา
นานมาก เสียทั้งเวลาและอารมณ์

ดังนั้น การได้รับคำแนะนำจากกัลยาณมิตรผู้ชี้หนทาง
สว่าง ซึ่งเปรียบเสมือนการกำหนดเข็มทิศของชีวิต ที่จะนำเรา
ไปสู่เป้าหมาย คือที่สุดแห่งธรรม จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
เพราะฉะนั้นให้พวกเราทุกคน หมั่นคบหากับกัลยาณมิตรผู้ชี้
ทางสว่าง เราจะได้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ ผู้รู้ทางออกจาก
สังสารวัฏ ทำให้เราไม่ประมาทในการสั่งสมบุญ กลับเร่งเพิ่มพูน
ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจอย่างเต็มที่ เมื่อเรามีความบริสุทธิ์
บริบูรณ์ เราจะเป็นกัลยาณมิตรให้แก่ตนเอง และชาวโลกได้
อย่างแท้จริง



๒๑



พุ ท ธ ชี โ น ร ส

(๒)

จิตซึ่งบุคคลตั้งไว้ผิด พึงทำบุคคลนั้น
ให้เลวทรามยิ่งกว่าความพินาศเสียหาย
ที่โจรเห็นโจร หรือคนจองเวรเห็นคนจองเวร
ทำแก่กันนั้นเสียอีก





พุทธชินนรสถ (๒)

๑๘๕

บุญ คือ ทุกสิ่งของชีวิต เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข และความสำเร็จ ตั้งแต่ปู่ชนไปจนถึงพระอริยเจ้า บุญเปรียบเสมือนกระแสไฟฟ้าที่สามารถทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ทำงานได้ พระนิพพานซึ่งเปรียบเสมือนโรงผลิตกระแสไฟฟ้าที่คอยจ่ายกระแสบุญมาที่ศูนย์กลางกายของมนุษย์ หากมนุษย์คนใดทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลางกายได้ ก็จะไปเชื่อมกระแสบุญกับพระนิพพาน เมื่อบุญในตัวเกิด บุญนี้จะไปดึงดูดสมบัติอันเลิศในเมืองมนุษย์ ให้เราได้ใช้สร้างบารมี ประราณาสังขัตติยะจะสมความปรารถนา ทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ยิ่งถ้าเราเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ใจจะชุ่มอยู่ในอู่แห่งทะเลบุญ จะดึงดูดสมบัติมาทั้งหยาบ และละเอียด ทำให้เราได้สมปรารถนาในทุกสิ่ง

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

“ทีโส ทิสํ ยนฺตํ กยิรา เวรี วา ปน เวรีนํ
มิจฺฉาปณฺหิตํ จิตฺตํ ปาปิโย นํ ตโต กเร

จิตซึ่งบุคคลตั้งไว้ผิด พึงทำบุคคลนั้น ให้เลวทราม
ยิ่งกว่าความพินาศเสียหาย ที่โจรเห็นโจร หรือคนจองเวร
เห็นคนจองเวรทำแก่กันนั้นเสียอีก”

การเดินทางไกลในสังสารวัฏ เราจำเป็นที่จะต้องตั้ง
เป้าหมายให้ถูกต้อง และชัดเจน เพราะเป้าหมายที่ผิดพลาด



พุทธชิโนรส (๒)

๑๕๐

หมายถึง การสูญเสียเวลาและโอกาสในสร้างบารมี โจรหรือบุคคลผู้ไม่ปรารถนาดีต่อกัน จะประสงค์ร้ายหรือทำร้ายกัน อย่างมากก็แค่ให้ถึงแก่ชีวิตในภพชาติปัจจุบันนี้เท่านั้นแต่เป้าหมายที่บุคคลตั้งไว้ผิด ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายข้ามภพข้ามชาติ ชนิดที่บางครั้งเราเองนึกไม่ถึง ฉะนั้นจุดหมายปลายทางของสรรพชีวิตในสังสารวัฏคือ พระนิพพาน จึงเป็นเสมือนเส้นทางในการเดินทางไกล ที่เราจะต้องมุ่งหน้าไปให้ถึง เพราะถ้ามัวแวะข้างทาง จะทำให้เราเสียเวลา เหมือนกับอดีตชาติของพระ-ราहुลเถระ เมื่อครั้งที่ยังสร้างบารมีอยู่

*เมื่อคราวก่อนได้เล่าถึงตอนที่คฤหบดีบุตรทั้งสองละจากโลกไปแล้ว ก็ไปบังเกิดตามภพภูมิที่ตนปรารถนา ท่านหนึ่งไปเกิดเป็นพญานาค ส่วนอีกท่านหนึ่งไปบังเกิดเป็นท้าวสักก-เทวราช ในภพของพญานาคนั้นมีกฎอยู่อย่างหนึ่งคือ ท้าวมหาราชทั้ง ๔ จะต้องขึ้นไปเฝ้าพระอินทร์ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ทุกกึ่งเดือน เพราะฉะนั้นพญานาคปฐวิทรซึ่งเป็นบริวารของท้าววิรูปักษ์ จะต้องขึ้นไปเฝ้าพระอินทร์พร้อมกับท้าววิรูปักษ์

ฝ่ายพระอินทร์ทอดพระเนตรเห็นพญานาคมาแต่ไกล ทรงจำได้ จึงตรัสถามว่า “ดูก่อนสหาย ท่านได้ไปเกิดในที่ไหนหรือ”

*มก. เล่ม ๓๒ หน้า ๓๙๕



พุทธชิโนรส (๒)

๑๕๑

พญานาคกราบทูลด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจว่า “ข้าแต่ทเววราช ขอพระองค์อย่าตรัสถามเลย เพราะว่าข้าพระองค์ไปเกิดใน กำเนิดของผู้ต้องไปด้วยท้อง สำหรับพระองค์ทรงอธิษฐานไว้ดี จึงทรงบังเกิดในสถานที่อันรื่นรมย์”

พระอินทร์ตรัสปลอบพญานาคว่า “สหาย ท่านอย่ามัว เสียใจไปเลย พระปทุมุตตรลัมพามาลัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นใน โลกแล้ว ท่านจงทำบุญกุศลกับพระพุทธองค์เถิด แล้วตั้งความ ปราารถนาให้ได้สวรรค์สมบัติ เราทั้งสองจะได้เสวยทิพยสมบัติ ด้วยกัน” พญานาคปฐวินทรก็รับคำ และทูลลากลับมายังนาคพิภพ แต่ก่อนจะไปสู่นาคพิภพได้แวะเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลอาราธนาให้พระองค์เสด็จไปเสวยพระกระยาหารยัง นาคพิภพของตน ครั้นกลับมาถึงนาคพิภพแล้ว ให้นาคบริวาร ช่วยกันจัดแจงเครื่องสักการบูชาตลอดคืน

รุ่งเช้า พระบรมศาสดาตรัสกับพระสุมนเถระผู้เป็น อุปัชฌาว่า “สุมนะ วันนี้ตถาคตจะไปบิณฑบาตในที่ไกล อย่าให้ ภิกษุบุรุษชนไปด้วยเลย จงให้ไปเฉพาะภิกษุผู้ทรงอภิญญา ๖ เท่านั้น” พระสุมนเถระรับพุทธบัญชาแล้ว แจ้งให้ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบทั่วกัน ทำให้ในวันนั้นมีพระภิกษุสงฆ์ถึง ๑๐๐,๐๐๐ รูป ซึ่งล้วนแต่ทรงอภิญญา เหาะตามเสด็จพระพุทธองค์ไปยัง นาคพิภพ



พุทธชิโนรส (๒)

๑๕๒

พญานาคปฐวินทรพร้อมด้วยบริวารพากันออกไปต้อนรับพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมหมู่พระภิกษุสงฆ์ และได้แลดูหมู่สงฆ์ทุกรูปตั้งแต่รูปแรกไล่เรื่อยไปจนกระทั่งเห็นสามเณรผู้เป็นพระโอรสของพระตถาคต ซึ่งมีอายุน้อยที่สุดในหมู่ภิกษุสงฆ์ เมื่อเห็นสามเณรแล้วก็พิจารณาดูร่างกายของสามเณร ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับพระผู้มีพระภาคเจ้ามาก ครั้นพิจารณาแล้วเกิดปิติปราโมทย์ว่า “อิทธานุภาพของภิกษุสงฆ์สาวกแม้มีมากมาย แต่ก็ไม่นำอัครรรย ส่วนว่าอิทธานุภาพของสามเณรน้อยรูปนี้ น่าอัครรรยยิ่งนัก”

เมื่อพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับนั่งเหนือพุทธอาสน์ และเหล่าภิกษุสงฆ์สาวกนั่งถัดกันไปตามลำดับแล้วสำหรับอาสนะของอุปเวตสามเณร แม้จะอยู่ด้านหลังของภิกษุสงฆ์ แต่ก็อยู่ตรงเบื้องพระพักตร์ของพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าพอดี

ขณะที่พญานาคราชถวายภัตตาหารด้วยจิตเลื่อมใสอยู่นั้น ได้ชำเลืองดูพระผู้มีพระภาคเจ้าบ้าง ชำเลืองดูสามเณรบ้าง เมื่อยังพิจารณาดูสามเณรผู้มีรูปร่างคล้ายกับลักษณะมหาบุรุษของพระบรมศาสดา จึงคิดว่า สามเณรน้อยรูปนี้ มีลักษณะคล้ายกับพระพุทธองค์เหลือเกิน สงสัยสามเณรจะต้องเป็นอะไรกับพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นแน่ เมื่อคิดแล้วจึงเรียนถามพระ-



พุทธชินราช (๒)

๑๕๓

ภิกษุรูปหนึ่งซึ่งนั่งอยู่ใกล้ๆ ว่า “ท่านเจ้าข้า สามเณรรูปนี้ เป็นอะไรกับพระตถาคต ขอรับ”

ภิกษุรูปนั้นตอบว่า “สามเณรนี้เป็นพระพุทธรชินราช” พญานาคจึงคิดต่อไปว่า สามเณรนี้เป็นผู้ประเสริฐ ได้เป็นพระโอรสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐเลิศด้วยพระสิริโฉม มีรูปงามเช่นกับพระองค์ ดังนั้นในอนาคตกาล เราควรจะได้รูปสมบัติเหมือนดังสามเณรรูปนี้บ้าง เมื่อคิดแล้วก็ตั้งใจยิ่งขึ้น พญานาคได้ถวายมหาทานอยู่ตลอด ๗ วัน

เมื่อครบ ๗ วัน ได้ตั้งความปรารถนาเฉพาะพระพักตร์ของพระบรมศาสดาว่า “ด้วยอานุภาพแห่งมหาทานตลอด ๗ วันนี้ ขอให้ข้าพระองค์ได้เป็นพระโอรสของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคตกาลเหมือนกับสามเณรอุปเวรตะพู้นำเลื่อมใสนี้ด้วยเถิด พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ทรงเห็นด้วยอนาคตังสญาณว่า ความปรารถนาของพญานาคนี้จะสำเร็จแน่นอน จึงทรงพยากรณ์ว่า “ท่านจะได้เป็นพระโอรสของพระสมณโคดมพุทธเจ้าในอนาคตกาลสมตามความปรารถนา” ครั้นทรงพยากรณ์แล้ว เสด็จจากนาคพิภพกลับสู่วิหารตามเดิม

เมื่อถึงกำหนดกึ่งเดือน พญานาคขึ้นไปเฝ้าท้าวลักกเทวราช พร้อมกับท้าววิรูปักษ์ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ตามปกติ



พุทธชิโนรส (๒)

๑๕๔

ส่วนพญานาคปฐวิทรกับท้าวลักกเทวราชจะสนทนากันว่า
อย่างไร ทั้งสองท่านปรารถนาจะไปบังเกิดเป็นอะไร และจะ
ต้องสร้างบารมีกันอย่างไร คงต้องมาฟังกันในครั้งต่อไป

จากเรื่องที่เล่ามานี้ เราจะเห็นได้ว่า ต้นแบบที่ถูกต้อง
เป็นสิ่งที่หาได้ยากมากในโลกยุคปัจจุบันนี้ เพราะคนส่วนใหญ่
กำลังมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มีแบบอย่างที่ไม่สมบูรณ์ ถ้าเขาได้
บุคคลต้นแบบของการทำความดี ชาวโลกจะได้ดำเนินไปบนเส้น
ทางที่ถูกต้องดีงาม เราอยากให้โลกเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับตัวเรา
โดยเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน จะต้องทำความดีเป็นแบบอย่างให้กับ
ชาวโลก เมื่อชาวโลกเห็นเราทำความดี เกิดแรงบันดาลใจ
อยากจะทำประพฤติดุปฏิบัติตามเรา กระแสแห่งความดีจะค่อยๆ
ขยายออกไป ดังนั้นให้พวกเราทุกคน หมั่นสั่งสมบุญกุศลทั้งทาน
ศีล ภาวนาให้เต็มที่ เป็นต้นบุญต้นแบบในสิ่งที่ชาวโลกกำลัง
แสวงหา และขาดแคลน ถ้าทำได้อย่างนี้ ทั้งตัวเราและชาวโลก
จะมีความสุขสมปรารถนา และจะได้เห็นโลกในอุดมคติในยุค
ของเรา



๒๒



พุทธชิโนรส

(๓)

มารดาบิดาหรือว่าหมู่ญาติทั้งหลาย
ไม่พึงทำเหตุนั้นให้ได้
แต่จิตที่บุคคลตั้งไว้ชอบ
พึงทำบุคคลนั้นให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้น





พุทธชิโนรส (๓)

๑๕๖

เวลาเป็นสิ่งที่เราควรห่วงหาพันไว้ เพราะเรามีเวลาที่จะอยู่บนโลกนี้อย่างจำกัด การเสียเวลาของชีวิตจึงเป็นการสูญเสียสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่ง เวลาที่เราเสียไปแล้วจะเอาทรัพย์สินพันล้าน แลกกลับคืนมาก็ไม่ได้ และเมื่อเวลาผ่านไปก็ได้นำความแก่ ความเจ็บ และความตายมาให้ นั่นหมายถึงโอกาสและเวลาในการสร้างบารมีของเราเหลือน้อยลงแล้ว ดังนั้นเวลาจึงหมายถึงชีวิต หมดเวลาคือหมดชีวิต เราเองไม่รู้ว่าเราจะเหลือเวลาอีกเท่าไร มากหรือน้อยขนาดไหน เพราะความตายนั้นไม่มีนิมิตหมาย ดังนั้นเมื่อเรารู้อย่างนี้ จึงควรใช้เวลาที่ยังเหลืออยู่น้อยนี้ ในการแสวงหาหนทางพระนิพพาน ด้วยการทำให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในให้ได้ เราจะได้ชื่อว่าเกิดมาใช้เวลาได้คุ้มค่าอย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ตรัสไว้ใน จิตตวรรค คาถาธรรมบท ว่า

“น ตัม มาตา ปิตา กยิรา อญฺเฆ วาปี จ ฌาตกา
สมฺมาปณฺธิตํ จิตฺตํ เสยฺยโส นํ ตโต กเรฯ”

มารดาบิดาหรือว่าหมู่ญาติทั้งหลาย ไม่พึงทำเหตุนั้นให้ได้ แต่จิตที่บุคคลตั้งไว้ชอบ พึงทำบุคคลนั้นให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้น”

มารดาบิดาหรือหมู่ญาติ ให้การเลี้ยงดูบุตรธิดา ให้การ



พุทธจริยธรรม (๓)

๑๕๘

ศึกษา ให้ทรัพย์สมบัติ เพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงชีวิตในปัจจุบัน-ชาติได้อย่างสบาย แต่ไม่มีมารดาบิดาคนใดในยุคปัจจุบันนี้ ที่จะสามารถมอบความเป็นพระเจ้าจักรพรรดิในทวีปทั้ง ๔ ให้แก่ลูกได้ไม่ต้องพุดถึงโลกุตตรสมบัติ หรือโลกียสมบัติมีปฐมฌาน เป็นต้น ยิ่งถ้าเป็นโลกุตตรสมบัตียิ่งยาก แต่ว่าจิตที่บุคคลตั้งไว้โดยชอบเท่านั้น จึงจะสามารถให้สมบัติเหล่านั้นได้ทั้งหมด เหมือนกับเรื่องราวการสร้างบารมีของพระราहुลเถระ ที่ตั้งจิตไว้ชอบ จึงทำให้สามารถได้สมบัติใหญ่ทั้งหลายในอนาคตได้

*ครั้งก่อนได้กล่าวถึงตอนที่ปฐวินทรพญานาค ถวายมหาทานกับพระบรมศาสดาตลอด ๗ วัน และตั้งความปรารถนาให้ได้บังเกิดเป็นพระโอรสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต จากนั้นก็ไปเข้าเฝ้าท้าวสักกเทวราชพร้อมกับท้าววิรูปักษ์ แล้วทูลท้าวสักกะว่า “ข้าพระองค์ทำบุญแล้วแต่มิได้ปรารถนาให้มาเกิดในเทวโลกนี้ พระเจ้าข้า” ท้าวสักกะจึงตรัสถามหาสาเหตุว่า “ที่ท่านเห็นโทษหรือความไม่ดีอะไรหรือ”

พญานาคทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่ได้เห็นความไม่ดีแต่อย่างใด แต่ได้เห็นอุปเวตสามเณร ผู้เป็นพระโอรสของพระ-ปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเกิดความประทับใจ จึงตั้งความ



พุทธชิโนรส (๓)

๑๕๕

ปรารภนาเป็นพระพุทธรูปชิโนรสในอนาคตกาล พระเจ้าข้า” เมื่อพญานาคทูลชี้แจงให้ทรงทราบและทูลเชิญชวนว่า “ข้าแต่จอมเทพ ข้าพระองค์มีความประสงค์จะขอให้พระองค์ทรงตั้งความปรารภนาไว้สักอย่างหนึ่งเถิด เพื่อว่าเราทั้งสองจะได้เกิดมาสร้างบารมีร่วมกันอีก ไม่ต้องพลัดพรากจากกันในชาติต่อไป”

สมเด็จพระนรินทราธิราชทรงรับคำของพญานาค ต่อมาได้ทรงทัศนากิษุผู้มีอานุภาพมากรูปหนึ่ง ทรงพิจารณาว่า “กุลบุตรนี้ออกจากตระกูลไหนบรรพชาหนอ” ครั้นทราบว่าเป็นบุตรของตระกูลที่มีบุญวาสนา และเป็นกุลบุตรผู้มีศรัทธามาก ขออนุญาตมารดาบิดาออกบวช ชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ยอมอดอาหารอยู่ถึง ๑๔ วัน เพื่อให้ได้บวชในพระพุทธศาสนา”

ครั้นพระองค์ทรงทราบแล้ว ได้ทำสักการบูชาแด่พระชินสีห์อยู่ถึง ๗ วัน จากนั้นทรงตั้งความปรารภนาว่า “ข้าแต่พระชินเจ้า ด้วยอำนาจแห่งมหาฤกษ์นี้ ขอให้ข้าพระองค์ได้เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้บวชด้วยศรัทธาในพระศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต เหมือนกับพระภิกษุผู้บวชด้วยศรัทธารูปนี้เถิด พระเจ้าข้า”

พระตถาคตเจ้าทรงเห็นด้วยอนาคตดังสัจจะว่า “ปณิธาน



พุทธชิโนรส (๓)

๒๐๐

ของท้าวลักกะจักสำเร็จ” จึงทรงพยากรณ์ว่า “มหาบพิตร
พระองค์จะได้เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บวชด้วยศรัทธา
ในพระศาสนาของพระสมณโคตมพุทธเจ้าในอนาคตกาลภาย
ภาคเบื้องหน้า”

เมื่อเวลาล่วงมาถึงพระศาสนาของพระสุสสสัมมา-
สัมพุทธเจ้า ในกัปที่ ๙๒ จากภัทรกัปนี้ ท้าวลักกะเทวราชได้มา
เกิดเป็นเจ้าหน้าที่จัดไทยธรรมถวายแก่พระสงฆ์ โดยคอยรับใช้
พระราชาโอรส ๓ พระองค์ ของพระมหินทราชาที่ทรงร่วมกัน
สมათานศีล ๑๐ และทรงบริจาคทาน

ครั้นมาในภพชาติสุดท้าย ท่านได้มาเกิดเป็นลูกเศรษฐีมี
นามว่า รัฐบาล ท่านออกบวชด้วยศรัทธาอย่างแรงกล้าจนได้
สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ทั้งได้รับยกย่องให้เป็นผู้เลิศกว่าพระ-
ภิกษุทั้งหลายฝ่ายผู้บวชด้วยศรัทธา สมดังมโนปณิธานที่ได้ตั้ง
ความปรารถนาไว้

ฝ่ายพญานาคปฐวินทรนั้น ได้กลับมาเกิดเป็นพระราชา-
โอรสของพระเจ้ากิกิ ในสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระองค์ทรงมีพระนามว่า ปฐวินทรราชกุมาร มีพระกนิษฐภคินี
อยู่ ๗ พระองค์ด้วยกัน ซึ่งทั้ง ๗ พระองค์นั้น ต่างพากันสร้าง
วิหารขึ้น ๗ แห่ง ถวายพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า



พุทธชิโนรส (๓)

๒๐๑

ภายหลังเมื่อพระราชกุมารนั้นได้รับตำแหน่งเป็นอุปราช ก็ตรัสขอวิหารกับพระกนิษฐภคินีทั้ง ๗ พระองค์นั้นว่า “พระน้องนางทั้งหลาย วิหารทั้ง ๗ แห่ง ที่น้องๆ ทั้ง ๗ ได้ช่วยกันสร้างไว้นั้น ขอจงแบ่งให้พี่สักวิหารหนึ่งเถิด”

พระกนิษฐภคินีทั้ง ๗ พระองค์ พากันทูลปฏิเสธว่า “พระเจ้าพี่ แทนที่ท่านจะประทานแก่น้องๆ แต่กลับมาขอแบ่งกับพวกเรา พระเจ้าพี่ได้เป็นอุปราชแล้ว ขอจงสร้างบริเวณวิหารขึ้นใหม่เถิด” เมื่อพระปฐวินทรอุปราชได้สดับเช่นนั้นแล้ว ทรงมีพระวิริยอุตสาหะสั่งให้สร้างวิหารขึ้นใหม่ เป็นวิหารที่มีกุฏิถึง ๕๐๐ หลัง และพระองค์ได้สั่งสมบุญกุศลจนตลอดพระชนม์ชีพ เมื่อละจากอัตภาพนั้นแล้วก็ไปบังเกิดในเทวโลก

ในยุคพุทธกาลนี้ พระปฐวินทรอุปราชได้มาบังเกิดเป็นพระโอรสของเจ้าชายสิทธัตถะ และพระนางพิมพา ในเมืองกบิลพัสดุ์ ในวันที่ประสูติจากครรภ์ของพระมารดานั้น ตรงกับวันที่เจ้าชายสิทธัตถะทรงเสด็จออกผนวชพอดี และทรงได้รับการขนานพระนามว่า ราหุล ซึ่งแปลว่า บ่วง ที่ทรงพระนามเช่นนั้น เพราะว่าเจ้าชายสิทธัตถะทรงอุทานในเวลา que พระโอรสประสูติว่า ราหุล ชาตํ พนฺธํ ชาตํ ซึ่งแปลว่า บ่วงเกิดขึ้นแล้ว เครื่องพันวนการเกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าพระราหุลท่านจะมีพระนามใน



พุทธชินราช (๓)

๒๐๒

ความหมายว่าบ่วง แต่ท่านสามารถหลุดพ้นจากบ่วงแห่งมารได้
เรื่องราวการออกผนวช เพื่อหลุดพ้นจากบ่วงแห่งมารของ
พระราหุลกุมารจะเป็นอย่างไรนั้น เราคงต้องมาติดตามกันใน
ครั้งต่อไป

เราจะเห็นได้ว่า การสร้างบุญแล้วตั้งความปรารถนาให้
เป็นไปในทิศทางที่ต้องการนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าเรือ
ปราศจากหางเสือแล้วคงไปไม่ถึงจุดหมาย ชีวิตถ้าปราศจาก
การอธิษฐานจิต ก็ยากที่จะไปถึงจุดหมายเช่นกัน การอธิษฐานจิต
เป็นการตั้งผังสำเร็จให้กับตัวเรา เมื่อมีความปรารถนา อีก
ไม่นานความสำเร็จก็จะตามมา ดังนั้นทุกครั้งที่เราทำความดีเราต้อง
อธิษฐานจิตให้ดี อธิษฐานอะไรก็ได้ที่ถูกต้องดีงาม แต่อย่าลืม
อธิษฐานให้ได้บรรลุผลานิพพานด้วย เพราะพระนิพพาน
เป็นเป้าหมายอันสูงสุดของทุกชีวิต และก็หมั่นปฏิบัติธรรมเพื่อ
ทำพระนิพพานให้แจ้งกันทุกๆ คน



๒๓



พุทฺธชโนรส

(๕)

พระศากตผู้มีพระปัญญาเฉลียวฉลาด
ทรงสมบุรณ์ด้วยศีล ทรงรักษาเราเหมือนนกต้อยตีวิด
พึงรักษาพืชพันธุ์ เหมือนเนื้อจามรีรักษาขนหางสูงสุดฉะนั้น





พุทธชินนรต (๔)

๒๐๕

ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนเป็นอนุสาวรีย์แห่งความเพียรพยายาม ต้องทุ่มเทพลังกายพลังใจมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง ทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยความเพียรมิใช่वासนาโชคชะตา เนื้อกว้างจะเข้าปากราชสีห์ซึ่งกำลังหลับอยู่ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ฉะนั้นบุคคลจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร ดังนั้นเราต้องเร่งประพฤติปฏิบัติธรรมให้เต็มที่แข่งกับเวลาที่เหลือน้อยลงเรื่อยๆ ถ้าเราไม่ประมาทในการปฏิบัติธรรม ไม่ผัดวันประกันพรุ่งอีกต่อไป ความเพียรที่คิดว่าจะทำในวันพรุ่งนี้ให้เร่งรีบทำเสียตั้งแต่วันนี้ ส่วนความเพียรที่คิดว่าจะทำในวันนี้ ก็ให้ทำเสียตั้งแต่ตอนนี้ เพราะเราไม่รู้ว่าชั่วโมงต่อไปจะมีสำหรับเราหรือไม่ วินาทีนี้เท่านั้นที่เรายังมีลมหายใจอยู่ ฉะนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นทำใจให้หยุดให้นิ่ง ทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่ภายใน ให้ตั้งใจมั่นว่าเราจะทำความเพียรกัน จนกว่าเราจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้

มีเถรวาทีที่พระราหุลเถระกล่าวไว้ใน มัชฌิมนิกาย ว่า

“พระตถาคตผู้มีพระปัญญาเฉลียวฉลาด ทรงสมบูรณ์ด้วยศีล ทรงรักษาเราเหมือนนกต้อยติวิด พึงรักษาไข่ เหมือนเนื้อจามรีรักษาขนหางสูงสุดฉะนั้น”



พุทธชินราช (๔)

๒๐๖

พระลัมมัลัมพุทเจ้าทรงเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต พระองค์ผ่านชีวิตมาทุกระดับชั้น ตั้งแต่ต่ำสุดจนกระทั่งสูงสุด สุตทำยทรงสรุปว่าชีวิตสมณะเป็นชีวิตที่ดีที่สุด พระนิพพานเป็นสมบัติที่ล้ำค่าที่สุด เมื่อพระองค์จะทรงมอบสมบัติให้แก่ราหุลกุมาร ซึ่งเป็นดุษฎีดาบที่พระองค์ทรงรัก และห่วงใย เหมือนดังจามรีที่รักษาขนหางยิ่งกว่าชีวิตของตน เมื่อจะมอบสิ่งใดให้ สิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่พระองค์พิจารณาแล้วว่า เป็นสิ่งที่ดีที่สุด ประเสริฐที่สุด ดังนั้นจึงมอบหนทางอันประเสริฐที่สุดคือ การให้บวชเป็นสมณะ และมอบสมบัติอันล้ำค่าที่สุดคือ นิพพานสมบัติอันประเสริฐกว่าสมบัติใดๆ ในภพทั้งสาม

*เมื่อครั้งก่อนได้กล่าวถึงตอนที่ราหุลกุมารประสูติ พร้อมกับกับเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช ต่อมาภายหลังเมื่อพระองค์ตรัสรู้ธรรมเป็นพระลัมมัลัมพุทเจ้าแล้ว จึงได้เสด็จกลับมาโปรดพระประยูรญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ ประทับอยู่ที่นิโครธาราม

ในวันที่ ๗ พระองค์เสด็จไปยังพระราชนิเวศน์ของพระนางพิมพาพระนางจัดแจงให้ราหุลกุมารทรงเสื่อผ้าอาภรณ์แล้ว



พุทธชินนรต (๔)

๒๐๓

จึงให้พระกุมารเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดาด้วยการแนะนำ พระกุมาร ว่า “ลูกเอ๋ย เจ้าจงดูสมณะผู้มีภิกษุสองหมื่นรูปแวดล้อม ทรงมีวรรณะดุจดั่งสีทองคำ มีรูปกายดุจดั่งพรหมนั้นเกิด สมณะนี้แหละเป็นพระบิดาของเจ้า ในเวลาที่พระบิดาของลูก ประสูติ ได้มีขุมทรัพย์ใหญ่ปรากฏขึ้น แต่ว่าเมื่อพระบิดาของลูก เสด็จออกผนวชแล้ว ขุมทรัพย์ใหญ่เหล่านั้น ได้อันตรายหายไปแล้ว ลูกจงไปกราบทูลขอมรดกนั้นกับพระบิดาเถิด” แล้วพระนางก็ ชักซ้อมคำพูดให้ราหุลกุมารว่า “ข้าแต่พระบิดาหม่อมฉันเป็นกุมาร เมื่อได้อภิเษกแล้วจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ หม่อมฉันมีความ ต้องการทรัพย์สมบัติ ขอพระบิดาโปรดประทานสมบัตินั้นแก่ หม่อมฉัน เพราะว่าบุตรย่อมเป็นเจ้าของทรัพย์สมบัติที่เป็นของ บิดา”

พระกุมารเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าตามพระดำรัสของ พระมารดา ครั้นเสด็จถึงที่ประทับแล้ว ถวายบังคมเสร็จเท่านั้น ความรักเหมือนดังบุตรทั้งหลายรักบิดาก็เกิดขึ้นในทัยของพระ- กุมาร ทรงว่าเรจึงยินดีกราบทูลว่า “ข้าแต่พระสมณะ ร่มเงาของ เสด็จพ่อเป็นสุขอย่างยิ่ง” แล้วประทับยืนอยู่ใกล้กับพระพุทธองค์

พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้นกระทำกตกิจเสร็จแล้ว จึงทรง อนุโมทนาทาน จากนั้นเสด็จลุกจากที่ประทับเสด็จกลับไป ฝ่าย



พุทธชินนรต (๔)

๒๐๘

ราหุลกุมารตามเสด็จไป พร้อมกับทูลขอว่า “ข้าแต่พระสมณะขอโปรดประทานทรัพย์มรดกแก่ข้าพระองค์เถิด” พระกุมารตามเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงพระอาราม แต่พระพุทธรองค์ไม่ได้ให้ราหุลกุมารเสด็จกลับไป และยังไม่มีมอบสมบัติให้

เพราะพระองค์ทรงดำริว่า กุมารนี้ต้องการทรัพย์อันเป็นสมบัติของบิดา ทรัพย์นั้นยังเป็นไปตามวัฏฏะคือ ยังเป็นทรัพย์ภายนอกอยู่ ครั้นได้มาแล้ว ก็ทำให้เกิดความเดือดร้อน ตลาคัดจะไม่ให้ทรัพย์ที่กุมารนี้ขอ แต่จะให้อริยทรัพย์ ๗ ประการที่ตลาคัดได้ ณ ภายใต้วังไม้ศรีมหาโพธิ์แก่เธอ จะทำเธอให้เป็นเจ้าของมรดกอันเป็นโลกุตตรทรัพย์ที่ช่วยให้ตนข้ามพ้นจากวัฏสงสาร

เนื่องจากพระราหุลกุมารยังทรงพระเยาว์อยู่ มีพระชันษายังไม่ครบอุปสมบท พระพุทธรองค์จึงมีพุทธบัญญัติให้พระสารีบุตรเถระเป็นพระอุปัชฌาย์ บรรพชาให้แก่ราหุลกุมาร ซึ่งถือว่าเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาทรงปรารภพระกุมารเป็นมูลเหตุ จึงอนุญาตภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตลาคัดอนุญาตการบวชกุลบุตรเป็นสามเณรด้วยไตรสรณคมน์ ภิกษุพึงให้กุลบุตรบวชอย่างนี้” การบวช



พุทธชิโนรส (๔)

๒๐๕

แบบไตรสรณคมน์ คือ การที่ผู้บวชขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง พร้อมกับให้รับเอาสิกขาบท ๑๐ ข้อ เป็นวินัยในการฝึกฝนตนเอง ตามพระธรรมวินัยต่อไป

ภายหลังบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว พระเจ้าสุทโธทนะ เมื่อทราบข่าวว่าพระราหุลบรรพชาเป็นสามเณร แทนที่จะพอ พระทัยอนุโมทนาในการบวชของสามเณรหลานชาย กลับทรงทุกข์โศกอย่างยิ่ง เพราะทรงหวังจะให้พระกุมารสืบสันตติวงศ์ แต่ก็ทรงสิ้นหวัง เมื่อก่อนเคยมุ่งหวังท่านพระนันทเถระซึ่งเป็น พระราชโอรส แต่ก็ทรงผิดหวังมาแล้ว พระองค์จึงรีบเสด็จไป เฝ้าพระบรมศาสดาแล้วทูลขอพรว่า “หม่อมฉันขอประทาน พระวโรกาส ขออย่าให้พระคุณเจ้าทั้งหลายบวชกุลบุตรที่ มารดาบิดายังมิได้อนุญาตเลย พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์ทรงรับคำ และแสดงธรรมโปรดพระราชนิดาให้คลายความกังวลใจในเรื่องราชบัลลังก์ เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระเจ้าสุทโธทนะได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี จากนั้น ได้เสด็จกลับไป พระพุทธองค์ทรงปรารภราหุลสามเณร จึงมี พุทธบัญญัติว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กุลบุตรที่มารดาบิดาไม่ อนุญาต ภิกษุไม่พึงบวชให้ ภิกษุรูปใดบวชให้ ต้องอาบัติทุกกฏ”

เมื่อสามเณรบวชแล้ว แม้มีวัยได้เพียง ๗ ขวบ แต่ตั้งใจ



พุทธชินนรต (๔)

๒๑๐

ประพฤติปฏิบัติตามพุทธโอวาทเป็นอย่างดี ครั้งหนึ่งพระพุทธรองค์ให้โอวาทแก่สามเณรว่า “ราหุล เธอจงละกามคุณ ๕ อย่าง มีรูปเป็นที่รักใคร่พอใจ เธอได้ออกบรรพชาด้วยศรัทธาแล้ว เธอจงทำทุกขให้หมดสิ้นไป จงคบแต่มิตรที่ดี อยู่ในเสนาสนะอันสงัด จงรู้ประมาณในการฉันอาหาร เธออย่ามีความทะยานอยากในจีวร อาหารบิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัย เธออย่ากลับมาสู่โลกนี้อีก จงสำรวมในปาฏิโมกข์ และในอินทริย ๕ มีสติในกาย ด้วยอานาปานสติบ้าง ด้วยอาหาเรปฏิกูลสัญญาบ้าง จงเป็นผู้มากด้วยความเบื่อหน่ายในการเวียนว่ายตายเกิด จงงดเว้นสุกฺกนิมิต อันก่อให้เกิดราคะ จงอบรมจิตให้มีอารมณ์อย่างเดียว ตั้งมั่นอยู่ด้วยยอสฺสภาวนา จงละอนุสัยคือ มานะ เมื่อเธอละมานะได้แล้ว เธอจะเป็นผู้สงบ” ครั้นสามเณรปฏิบัติตาม ก็บรรลุลุธรรมสำเร็จเป็นพระอรหันต์

สามเณรราหุลมีความโดดเด่นในด้านเป็นผู้ใคร่ในการศึกษามาก ส่วนวิธีการที่ท่านแสดงออกเป็นอย่างไร และมีคุณธรรมอย่างไรมานั้น เราคงต้องมาติดตามในครั้งต่อไป

เราจะเห็นได้ว่า ชีวิตสมณะนั้นเป็นชีวิตที่ประเสริฐที่สุดในสังสารวัฏ เป็นเส้นทางที่สงวนไว้เฉพาะผู้มีบุญเท่านั้น จึงจะได้โอกาสอันประเสริฐเช่นนี้ สมบัติใดที่ว่าเลิศในภพทั้งสาม ก็เทียบ



พุทธชินนรต (๔)

๒๑๑

กับชีวิตภายใต้ร่มผ้ากาสาสวัสดิ์ไม่ได้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทุกๆ พระองค์ทรงทดลองเป็นมาหมดทุกอย่างแล้ว สุดท้าย
สรุปลงตรงกันหมดว่า ชีวิตสมณะเป็นชีวิตที่สูงสุดแล้ว เป็นชีวิต
ที่เรียบง่าย ล้างสมแต่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น เป็นเส้นทางที่ลัด
ที่สะดวกในการออกจากสังสารวัฏ ดำเนินชีวิตเส้นทางอื่นก็เป็นทาง
อ้อม เสียเวลายาวนาน ดังนั้นให้เราหมั่นล้างสมบุญให้มากๆ
อธิษฐานขอให้มีโอกาสได้บวช ส่วนพระภิกษุสามเณรที่ได้บวช
อยู่แล้ว ให้ภาคภูมิใจว่าเรามาถูกทางแล้ว ให้ตั้งใจทำพระนิพพาน
ให้แจ้งกันให้ได้ทุกๆ คน





๒๔



พุก ๓ ๕ โน ร ๕

(๕)

ถ้าวิญญูชนเข้าไปนั่งใกล้บัณฑิตแม่เพียงครูเดียว
เขาย่อมรู้แจ้งธรรมได้ฉับพลัน เหมือนลั่นที่รู้รสแกงกะนั้น



พุทธชินราช (๕)

๒๑๔

การที่เราศึกษาเล่าเรียนเพียงเพื่อใช้แสวงหาทรัพย์ในการหล่อเลี้ยงสังขารร่างกาย ให้มีชีวิตรอดต่อไปได้นั้น แม้มีชีวิตรอดจริงแต่ยังไม่ปลอดภัย แต่ความรู้ทางธรรม เราไม่รู้ไม่ได้ ถ้าไม่รู้ชีวิตไม่ปลอดภัย ทั้งภัยในอบายภูมิ และภัยในสังสารวัฏ เหมือนอาหารถ้าเราไม่รับประทานก็ตาย ความรู้ทางธรรมถ้าไม่ศึกษาก็ตายเช่นกันคือ ตายจากกุศลความดี เห็นห่างจากหนทางพระนิพพาน บางทีอาจต้องไปรับทุกข์ทรมานในอบายภูมิสิ้นกาลนาน เพราะฉะนั้นการศึกษาทางธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ จะรู้แจ้งเห็นจริงได้ต้องอาศัยพระธรรมกายภายใน เมื่อเราเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ได้ศึกษาวิชาธรรมกาย เราจะรู้เรื่องราวของโลก และชีวิตที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา สิ่งที่เป็นความลับจะถูกเปิดเผยออกมา ไม่มีสิ่งใดที่เป็นความลับสำหรับผู้รู้แจ้งภายใน

มีวาระพระบาลีที่ตรัสไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

“มฤตตมปิ เจ วิญญู ปณฺธิตํ ปยิริปาสติ
ชิปปิ ธมฺมํ วิชานาติ ชิวหา สุปรสํ ยถา

ถ้าวิญญูชนเข้าไปนั่งใกล้บัณฑิตแม้เพียงครูเดียว เขาย่อมรู้แจ้งธรรมได้ฉับพลัน เหมือนลิ้นที่รู้รสแกงฉะนั้น”

การคบหากัลยาณมิตรผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์เหมือนการค้นพบขุมมหาสมบัติ แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ แต่เราจะได้



พุทธนิรุต (๕)

๒๑๕

สิ่งที่มีคุณค่ามหาศาล ดังนั้นความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ดีที่พวกเราทุกคนควรมีไว้ เพราะความใฝ่รู้ธรรมะนั้น จะนำพาชีวิตของเราให้พ้นภัย หมั่นเข้าหากัลยาณมิตรผู้ชี้ทางสว่าง รับฟังคำแนะนำตักเตือนจากท่าน เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน วาง่ายสอนง่าย เมื่อนั้นสิ่งที่ดีๆ ทั้งบุญกุศลคุณธรรมความดีทั้งหลาย จะหลั่งไหลมาสู่ตัวเรา เราจะเป็นคนที่สูงค่าเหมือนกับพระราहुลที่ท่านได้ทำเป็นแบบอย่างไว้

สำหรับเรื่องราวของสามเณรราहुล เราได้ติดตามศึกษากันมาหลายตอนแล้วนั้น ครั้งนี้จะได้เรียนรู้กันถึงความเป็นผู้วาง่ายของสามเณรว่าเป็นมาอย่างไร *ในสมัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เมืองโกสัมพี เหล่าพุทธบริษัทสี่พากันไปฟังธรรมที่วิหารเป็นประจำมีการฟังธรรมทั้งกลางวันและกลางคืนวันหนึ่ง หลังจากเลิกฟังธรรมแล้ว พระเถระทั้งหลายต่างพากันกลับไปสู่ที่พักของท่าน

ส่วนพระบวชใหม่ก็นอนปะปนอยู่กับพวกอุบาสกซึ่งนอนค้ำที่วัดอยู่บนศาลา เมื่อพระภิกษุเหล่านั้นนอนหลับไปแบบขาดสติ จึงปรากฏอาการน่ารังเกียจหลายอย่าง เช่น นอนกรน

*มก. เล่ม ๕๕ หน้า ๒๕๙



พุทธชินนอส (๕)

๒๑๖

นอนละเมอ ขบเขี้ยวเคี้ยวฟันเสียงดัง น้ำลายไหลออกจากปาก พวกอุบาสกเห็นอาการเช่นนั้นเข้า จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าให้ทรงทราบ พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติห้ามไม่ให้พระภิกษุนอนร่วมกับผู้ไม่ใช่พระภิกษุต่อไป

หลังจากมีพระพุทธรูปแล้ว ด้วยกลัวจะผิดพระพุทธรูปบัญญัติ คืนวันหนึ่ง พระภิกษุสงฆ์ได้ขอให้ราหุลสามเณรไปนอนเสียที่อื่น ไม่ยอมให้นอนร่วมเหมือนแต่ก่อน สามเณรราหุลเดินออกไปแต่โดยดี ไม่มีข้อแม้หรือแสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง แต่เมื่อหาที่นอนไม่ได้ อีกทั้งไม่รู้ว่าจะไปนอนที่ไหน เลยตรงเข้าไปนอนในวัจกุฏิของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ในเวลารุ่งสาง พระบรมศาสดาเสด็จไปที่วัจกุฏินั้น เพื่อทรงถ่ายพระบังคนหนัก ก่อนจะเสด็จเข้าไปพระองค์ทรงกระแอมไอให้เป็นอาณัติสัญญาณตามธรรมเนียมของผู้จะเข้าไปในวัจกุฏิ ราหุลสามเณรได้ยินเสียงกระแอมของพระพุทธองค์ จึงกระแอมตอบ แล้วรีบออกมาถวายบังคม

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ราหุล ทำไมเธอจึงมานอนอยู่ที่นี่ล่ะ” เมื่อสามเณรราหุลทูลสาเหตุให้ทรงทราบแล้ว ทรงสลดพระทัยว่า ต่อไปภายหน้า ถ้ากุลบุตรทั้งหลายมาบรรพชาเป็นสามเณร พวกภิกษุจะพากันทอดทิ้งไม่สนใจ แม้แต่



พุทธนิรโรค (๕)

๒๑๓

ราहुลสามเณรซึ่งเป็นโอรสของตถาคต ยังถูกทอดทิ้งขนาดนี้

เมื่อเสด็จกลับจากวัจกุฏิแล้ว โปรตให้ประชุมพระภิกษุสงฆ์แต่เช้า และตรัสถามพระสารีบุตรเถระว่า “ดูก่อนสารีบุตร เธอรู้หรือไม่ว่า เมื่อคืนนี้ สามเณรราहुลไปนอนอยู่ที่ไหน” พระเถระทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่ทราบ พระเจ้าข้า” “ดูก่อนสารีบุตร เมื่อคืนนี้ ราहुลไปนอนอยู่ในวัจกุฏิของเรา ถ้าพวกเธอพากันเพิกเฉยต่อราहुลถึงเพียงนี้แล้ว ต่อไปภายภาคหน้า กุลบุตรทั้งหลาย ผู้มีศรัทธามาบรรพชาเป็นสามเณร พวกเธอจะทำอย่างไรกันเล่า”

ครั้นตรัสดังนี้แล้ว ทรงบัญญัติสิกขาบทซ้ำอีกว่า “ให้ภิกษุทั้งหลายนอนร่วมกับผู้ไม่ใช่ภิกษุได้เพียง ๓ คืน พอถึงคืนที่ ๔ ให้เว้นเสียคืนหนึ่ง แล้วนอนต่อไปจนกว่าจะครบ ๓ คืน แล้วเว้นเสียอีกคืนหนึ่ง จนกว่าจะแยกที่นอนกันได้กับผู้ไม่ใช่ภิกษุ” ในเวลาเย็นวันนั้น พวกภิกษุมาประชุมกัน สรรเสริญสามเณรราहुลในโรงธรรมสภาว่า “สามเณรราहुลเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย พระภิกษุบอกกล่าวเพียงคำเดียวเท่านั้น มิได้ขัดขืน ไปนอนอยู่ในวัจกุฏิของพระผู้มีพระภาคเจ้า”

พระบรมศาสดาตรัสบอกภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้ในอดีตราहुลสามเณรก็เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย



พุทธชิโนรส (๕)

๒๑๘

เหมือนกัน” แล้วทรงนำอดีตของสามเนรราหุลมาเล่าให้ฟังว่า

ในอดีตกาล ที่เมืองราชคฤห์ มีเนื้อฝูงใหญ่อยู่ในป่า
แห่งหนึ่ง พระองค์บังเกิดเป็นเนื้อหัวหน้าฝูง และเป็นพี่ของ
นางอุบลวรรณาผู้เกิดเป็นแม่เนื้อ พระราหุลเกิดเป็นลูกเนื้อที่
ฉลาด แม่เนื้อรักและเป็นห่วงลูกมาก จึงนำลูกไปฝากเนื้อพี่ชาย
ให้ช่วยแนะนำสั่งสอนวิธีการเอาตัวรอดให้ด้วย เนื้อพี่ชายรับไว้
และสั่งสอนเล่ห์กลอุบายให้แก่ลูกเนื้อทุกอย่าง ลูกเนื้อก็รำเรียน
ด้วยความว่าง่าย

วันหนึ่ง ลูกเนื้อเข้าไปติดบ่วงของนายพรานแล้วร้อง
เสียงดัง หมูเนื้อได้ยินเสียงร้องก็ตกใจพากันวิ่งหนีไปหมด แม่เนื้อ
ได้ยินเสียงลูกร้องก็จำได้ จึงไปหาเนื้อพี่ชาย เนื้อหัวหน้าฝูงตอบ
ว่า “เจ้าไม่ต้องกังวล ลูกเนื้อเรียนรู้ และฉลาดพอที่จะเอาตัวรอดได้
เพราะเราได้สอนให้รู้จักกลั่นลมหายใจ ผ่อนลมหายใจเข้าออก
ทางช่องจมูกข้างล่าง ซึ่งแนบสนิทติดอยู่กับพื้นดิน จะลวงนาย-
พรานได้ด้วยกลอุบาย ๖ อย่าง คือ จักเหยียดเท้าทั้ง ๔ ออก
แล้วนอนตะแคง เอาเท้าซ้ายหุ้มหัวและฝุ่น แลปลิ้นห้อยลง
ทำให้ท้องพองนูนขึ้น จักถ่ายมูล และคุ่อออกมา และกลั่น
ลมหายใจ อีกอย่างหนึ่ง ลูกเนื้อจักกวาดฝุ่นและทรายมากองไว้
เบื้องหน้า ผลักออกไปบ้าง กระทำอาการตื่นไปมาข้างโน้น



พุทธนิรุต (๕)

๒๑๕

ข้างนี้บ้าง เบ่งท้องขึ้น และแขม่วท้องลงบ้าง เนื้อผู้เป็นหลานชายจะทำอุบายลงนายพรานให้หลงเชื่อได้”

ต่อมาเมื่อนายพรานกลับมาเห็นลูกเนื้อติดบ่วง เข้าใจว่าตายแล้วจึงแก้บ่วงออก ไปเที่ยวหากิ่งไม้และใบไม้มาเพื่อใช้รองเชือดเนื้อของลูกเนื้อ แต่โชคไม่เป็นของนายพราน เพราะลูกเนื้อแสนฉลาดรีบลุกขึ้นสลัดร่างกายวิ่งกลับมาหามารดาโดยปลอดภัย

นี่เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระราหุลเถระ เมื่อครั้งยังสร้างบารมีอยู่ แม้จะเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ก็ยังเป็นสัตว์ที่ว่่านอนสอนง่าย ใฝ่ในการศึกษาหาความรู้ จึงเป็นเหตุ นำพาให้ชีวิตพ้นภัยอันตรายไปได้ คุณธรรมคือ ความเป็นผู้ว่าง่ายนี้สำคัญมาก เพราะจะเป็นต้นทางแห่งความรู้ และคุณธรรมต่างๆ อีกมากมาย เหมือนพื้นทะเลจะสามารถรองรับน้ำทะเลอันกว้างใหญ่ ซึ่งไหลมาจากทุกทิศทุกทางได้ จะต้องอยู่ต่ำกว่าน้ำทะเล

นอกจากจะเป็นผู้ว่าง่ายแล้ว ท่านพระราหุลยังเป็นผู้ใฝ่รู้ในการศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย ทุกๆ วัน ท่านจะลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ เอาหม้อกอบทรายขึ้นแล้วกล่าวว่า วันนี้อธิให้ข้าพเจ้าได้รับโอวาทจากพระศัพท และอุปัชฌาย์อาจารย์ มีประมาณเท่าจำนวนเม็ดทรายในกำมือนี จนกระทั่งภายหลังท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเอตทัคคะ เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในด้านใฝ่ศึกษา



พุทธชินราช (๕)

๒๒๐

หาความรู้ ดังนั้นให้พวกเราทุกคนหมั่นฝึกฝนอบรมตน ให้เป็นผู้มีทั้งความรู้คู่คุณธรรม ฝึกตัวเราให้เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย เราจะได้เป็นแหล่งรวมทั้งความรู้และคุณธรรม จากนั้นจะได้ช่วยกันชี้นำชาวโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้มาพิสูจนหลักธรรมอันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นไปเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวลกันทุกคน



๒๕



พุ ท ธ ชี โ น ร ส

(๖)

ดูก่อนมารผู้กระทำความชั่วที่สุด ตัวท่านเป็นผู้ที่เรากำจัด
เสียแล้ว ชนเหล่าใดสรรพดีแล้ว ด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ
ชนเหล่านั้น ย่อมไม่ตกอยู่ในอำนาจของมาร ชนเหล่านั้น ไม่
เดินตามหลังมาร





พุทธชิโนรส (๖)

๒๒๓

ภายใต้กระแสโลกในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน เพื่อจะเอาชนะ บางคนต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ ชัยชนะภายนอกยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นชัยชนะที่แท้จริง เพราะผู้ชนะย่อมก่อเวร จากคู่แข่งเปลี่ยนมาเป็นคู่แค้น เป็นชัยชนะที่ไม่ยั่งยืน วันหนึ่งก็ต้องกลับพ่ายแพ้ ไม่มีใครที่เป็นผู้ชนะตลอดกาล แต่สำหรับนักสร้างบารมีแล้ว เราต้องเร่งสร้างบารมีแข่งกับวันเวลาของชีวิตที่เหลือน้อยลงไปเรื่อยๆ นี่คือคู่แข่งที่แท้จริงของเรา แม้เวลาจะเหลือน้อยลง แต่บุญบารมีของเราต้องให้เพิ่มขึ้นทับทวี ทั้งทาน ศีล ภาวนา สิ่งเดียวเท่านั้นที่เราจะต้องเอาชนะคือ กิเลสอาสวะภายใน ยามใดที่เรากำจัดกิเลสอาสวะได้หมดสิ้น เมื่อนั้นเราจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ชนะอย่างแท้จริง เป็นชัยชนะที่มีแต่ความสุขล้วนๆ เป็นชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีวันกลับมาแพ้อีก

พระลัมมัลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน สุกสสูตร ที่มณีกาย ว่า

“ดูก่อนมารผู้กระทำซึ่งที่สุด ตัวท่านเป็นผู้ที่เรากำจัดเสียแล้ว ชนเหล่าใดสำรวจดีแล้ว ด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ ชนเหล่านั้น ย่อมไม่ตกอยู่ในอำนาจของมาร ชนเหล่านั้น ไม่เดินตามหลังมาร”

การสำรวจกาย วาจา ใจ เป็นการล้างสมความบริสุทธิ์



พุทธชินนโรส (๖)

๒๒๔

ตั้งแต่กายภายนอก เข้าไปสู่จิตใจภายใน ความบริสุทธิ์อย่างเดียวนั้น ที่จะสามารถกำจัดกิเลสอาสวะเอาชนะพญามารได้ เมื่อความบริสุทธิ์เต็มเปี่ยม ความสะดุ้งกลัวต่อพญามารจะหมดสิ้นไป แต่กลับเป็นฝ่ายมารที่สะดุ้งกลัวต่อบุคคลผู้มีกาย วาจาใจ บริสุทธิ์บริบูรณ์เต็มเปี่ยม ดังนั้นความบริสุทธิ์กาย วาจาใจ จึงเป็นสิ่งที่เราต้องสั่งสมให้เต็มเปี่ยมเหมือนกับพระราหุล ที่ท่านรักษากาย วาจา ใจให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ ชีวิตประวัติของท่านน่าสนใจอย่างมาก สมแล้วที่ได้เป็นพุทธชินนโรส เป็นโอรสทั้งทางโลก และทางธรรม

เมื่อครั้งที่แล้วได้เล่าถึงตอนที่สามณรราหุลบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ ต่อมาบวชเป็นพระภิกษุ แม้บวชแล้วท่านก็ยังคงหาโอกาสรับโอวาทจากพระพุทธองค์อยู่เสมอ ท่านประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และอยู่ในโอวาทเสมอมา เมื่อบวชพระได้ครึ่งพรรษา ท่านได้รับโอวาทจากพระพุทธองค์ว่า

“ดูก่อนราหุล เธอประสงค์จะทำความใดด้วยกาย ด้วยวาจา หรือด้วยใจ ต้องพิจารณากรรมนั้นก่อนว่า กรรมนี้ที่เราประสงค์จะทำความใดด้วยกาย วาจา หรือใจนั้น จะเป็นการเบียดเบียน



พุทธชินนอส (๖)

๒๒๕

ตัวเรา เบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนทั้งตัวเราและผู้อื่นหรือไม่
กรรมนี้เป็นอกุศลมีทุกข์เป็นกำไร มีทุกข์เป็นผลหรือไม่หนอ
ถ้าหากเธอเห็นว่า จะเป็นการเบียดเบียนตัวเราหรือผู้อื่น หรือ
เบียดเบียนทั้งตัวเราและผู้อื่น กรรมนี้เป็นอกุศล มีทุกข์เป็นกำไร
มีทุกข์เป็นผล ก็ไม่ควรทำกรรมนั้น

แต่ถ้าหากเธอพิจารณาเห็นว่า กรรมนี้ที่เราประสงค์จะ
ทำด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ ไม่เป็นการเบียดเบียนตัวเรา
ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือไม่เบียดเบียนทั้งตัวเราและผู้อื่น กรรมนี้
เป็นกุศล มีสุขเป็นกำไร มีสุขเป็นผล จึงควรทำกรรมนั้น และใน
เวลาที่เธอทำกรรมนั้นอยู่ ควรคิดอย่างนี้เรื่อยไป หากเธอ
พิจารณาเห็นว่า กรรมนี้ที่เรากำลังทำด้วยกาย วาจา หรือใจ
จะเป็นการเบียดเบียนตัวเราหรือผู้อื่น หรือเบียดเบียนทั้งตัวเรา
และผู้อื่น เธอพึงเลิกทำกรรมนั้นเสีย

แต่ถ้าหากเธอพิจารณาเห็นว่า กรรมนี้ที่เรากำลังทำ
ด้วยกาย ไม่เป็นการเบียดเบียนตัวเรา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือ
ไม่เบียดเบียนทั้งตัวเราและผู้อื่น เธอพึงทำกรรมนั้นต่อไป
แม้ครั้นเธอทำกรรมนั้นด้วยกายแล้ว ควรพิจารณาดูอย่างนั้นอีก
ถ้าเธอเห็นว่า กรรมที่เราทำนี้ เป็นอกุศล มีทุกข์เป็นกำไร
มีทุกข์เป็นผล ให้เธอเปิดเผยต่อครูบาอาจารย์ หรือต่อเพื่อน



พุทธชินนอส (๖)

๒๒๖

พรหมจรรย์ในพระศาสนา แล้วเธอพึงสำรวจระวังต่อไป

เมื่อเธอพิจารณาเห็นว่า กรรมนี้ที่เราทำด้วยกาย วาจา ใจ เป็นกุศล มีสุขเป็นกำไร มีสุขเป็นผล เธอพึงมีปิติปราโมทย์ แล้วตั้งใจศึกษาในกุศลธรรมทั้งหลาย ทั้งกลางวัน และกลางคืน ดูก่อนราहुล สมณะหรือพราหมณ์ทุกจำพวกในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ได้ชำระกายกรรม วลีกรรม และมโนกรรมของตน ให้บริสุทธิ์ ล้วนต่างก็พิจารณาอย่างนี้ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นเธอ ควรศึกษาว่า เราจะพิจารณาบ่อยๆ แล้วจึงชำระกายกรรม วลีกรรม มโนกรรมของเราให้บริสุทธิ์”

วันหนึ่ง ขณะที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี ตรัสพระธรรมเทศนาปรารภถึงมาร เข้ามาผจญพระราहुลว่า ในยามวิกาลวันหนึ่งมีพระเถระจำนวนมากพากันเดินทางมาเพื่อฟังธรรม เห็นพระราहुลบวชใหม่ ก็บอกให้ท่านไปหาที่จำวัดในที่อื่น ซึ่งในตอนนั้นพระราहुลได้บรรลुพระอรหัตตผลแล้ว แต่เพ็งบวชพระยังไม่ทันได้พรรษา

เนื่องจากพระราहुลเป็นผู้ว่าง่าย เพื่่อำนวยความสะดวกต่อพระเถระอาคันตุกะ ท่านจึงลุกออกไปจากที่พัก เมื่อหาที่จำวัดที่เหมาะสมภายในพระเชตวันไม่ได้ ท่านจึงได้ไปนอนอยู่หน้ามุขพระคันธกุฎีของพระผู้มีพระภาคเจ้า



พุทธชินราช (๖)

๒๒๓

ในขณะนั้นเอง ท้าวสวตติมารเห็นพระราหุลจำวัดอยู่ที่หน้ามุขพระคันธกุฎี จึงคิดว่า พระหน่อเนื้อพุทธางกูรผู้เป็นเสมือนแก้วตาดวงใจของพระสมณโคดมนอนอยู่ข้างนอก ส่วนพระองค์บรรทมอยู่ภายในพระคันธกุฎี เมื่อเราบีบคั้นพระโอรส พระพุทธร่องค์ก็จะเป็นเหมือนถูกบีบคั้นไปด้วย มารผู้ลามกเมื่อคิดแล้ว ก็แปลงเป็นช้างใหญ่แล้วเอางวงรัดศีรษะของพระราหุล และมารยังได้ส่งเสียงแผดร้องดั่งลั่น

พระบรมศาสดาบรรทมอยู่ในพระคันธกุฎี ทรงทราบวาทะข้างนั้นเป็นท้าวสวตติมาร จึงตรัสว่า “ดูก่อนมารผู้ลามก บุคคลเช่นท่าน แม้มีจำนวนเป็นแสน ก็ไม่สามารถเพื่อจะให้เราหุลบุตรของเราเกิดความสะดุ้งกลัวได้ เพราะบุตรของตถาคตเป็นผู้มีปกติไม่สะดุ้งกลัว ไม่มีตัณหา มีความเพียรมาก มีปัญญามาก” จากนั้นก็ได้ตรัสต่ออีกว่า

“ภิกษุผู้ถึงความสำเร็จแล้ว ไม่มีความสะดุ้งกลัว ปราศจากตัณหา ไม่มีกิเลสเครื่องยั่ววนใจ ฉลาดในนิรุตติ และบทรู้จักความประชุมเบื้องต้น และเบื้องปลายแห่งอักษรทั้งหลาย ภิกษุนั้น ตถาคตกล่าวว่า มีปัญญามาก เป็นมหาบุรุษ” ครั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสจบ ท้าวสวตติมารผู้มีใจบาปก็ได้อันตรธานหายไป เพราะคิดว่า พระสมณโคดมพุทธเจ้าทรงรู้จักตัวเรา



พุทธนิรโรค (๖)

๒๒๘

จะเห็นได้ว่า การสั่งสมความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ เป็นสิ่งที่เราต้องหมั่นสั่งสมไปเรื่อยๆ เพราะความบริสุทธิ์ที่เพิ่มขึ้น จะกำจัดกิเลสเครื่องเศร้าหมองอันเป็นมลทินของใจ ออกไปที่ละเล็กทีละน้อย แม้ท่านพระราहुลจะได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์แล้ว ก็ยังต้องสำรวมระวังกาย วาจา ไม่ให้ไปกระทบใคร ส่วนใจของท่านบริสุทธิ์แล้ว ความคิดเบียดเบียน หรือพยาบาท ไม่มีอีกต่อไป แต่การกระทำอาจพลั้งพลาดไปทำให้ใครชุนเคืองใจก็ได้ เพราะฉะนั้นพระพุทธร่องค์จึงทรงประทานโอวาทให้ท่านฟังบ่อยๆ

ส่วนว่าหน้าที่ของเราในการเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ ก็เริ่มจากหมั่นให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา บุญที่เราสั่งสมบ่อยๆ จะชำระกาย วาจา ใจของเราให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้น เหมือนนายช่างทองขจัดสนิมทองออกไปทีละน้อย โดยเฉพาะความบริสุทธิ์ของใจที่เกิดจากการทำใจหยุดใจนิ่งซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ เป็นความบริสุทธิ์ที่มากคู่กับความสุข เหมือนเพชรที่คู่กับความใส และความสว่าง ยิ่งใจเราหยุดนิ่งมาก ยิ่งมีความบริสุทธิ์มาก มีความสุขมาก และเมื่อความบริสุทธิ์เต็มเปี่ยม เราจะเป็นผู้ที่พญามารสะดุ้งกลัว เพราะกิเลสอาสวะเข้ามาปนเป็นไม่ได้ สมบัติทั้งหลายที่บังเกิดขึ้นกับเรา จะบริสุทธิ์ตามไปด้วย ทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ตลอดจนกระทั่งวิชา-



พุทธชินราช (๖)

๒๒๕

ธรรมกายก็จะเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย จะรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอด
ทะลุปรุโปร่งในธรรมทั้งหลาย เพราะฉะนั้นความบริสุทธิ์กาย วาจา
ใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เราจะต้องสั่งสมไว้มากๆ ให้สมกับเป็น
นักสร้างบารมี นักรบแห่งกองทัพธรรม ที่ได้สร้างบารมีกัน
มานับภพนับชาติไม่ถ้วน





๒๒



สุ ม น ส ำ ม เณ ร

บุคคลใดมีตัจจะ มีธรรมะ มีความไม่เบียดเบียน
มีความสำรวม มีความข่มใจ บุคคลนั้นชื่อว่า
เป็นนักปราชญ์ผู้บริสุทธิ์ ชื่อว่าเป็นเถระ ผู้มั่นคงในธรรม



สุนทรสามเณร

๒๓๒

ช่วงเวลานี้เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของเรา เพราะจะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมนำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ปัจจุบันมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องร้อยรัดพันธนาการ แต่เมื่อได้ฟังพระสัทธรรม จะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต แล้วมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ยมฺหิ สจฺจยฺจ ธมฺโม จ อหิสฺสา สญฺญมฺโม ทโม
ส เว วณฺตมโล อีโร โส เถโรติ ปวฺจจติ

บุคคลใดมีสัจจะ มีธรรมะ มีความไม่เบียดเบียน มีความสำรวม มีความข่มใจ บุคคลนั้นชื่อว่า เป็นนักปราชญ์ ผู้บริสุทธิ์ ชื่อว่าเป็นเถระ ผู้มั่นคงในธรรม”

ผู้ที่จะสมบูรณ์ด้วยคุณธรรมเหล่านี้ มิได้จำกัดอยู่ที่อายุ เพศภาวะ หรือฐานะความเป็นอยู่ หากอยู่ที่การฝึกฝนอบรมตนเอง และมีมโนปณิธานอันสูงส่งที่จะทำให้ถึงที่สุดแห่งการพ้นทุกข์ ด้วยการหมั่นชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์



สุนทรสามเณร

๒๓๓

หากสามารถนำใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายได้ ใจจะมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพานอย่างเดียว ทำให้เป็นผู้สำรวมระวัง สงบ ระวัง มีความอดทนต่อกิเลสเครื่องล่อใจต่างๆ แล้วตั้งใจประกอบคุณงามความดีโดยไม่หวั่นไหว มีใจมั่นคงประดุจขุนเขาที่ไม่หวั่นไหวต่อแรงลมที่พัดมาจากทั่วสารทิศ

บุคคลเช่นนี้ เป็นผู้ที่ได้ยากในโลก จึงไม่ควรล่งเกินหมื่นประมาณ ไม่ว่าท่านจะอายุมากหรือน้อย เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ก็ควรแก่การเคารพนับถือ แม้จะเกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อย แต่จิตใจนั้นสูงส่ง ถึงมีผิวพรรณหยาบกร้านไม่น่าดู แต่มีใจใสสะอาดบริสุทธิ์ หรือแม้ว่ายังเป็นเด็กเล็กอายุไม่กี่ขวบ แต่ใจนั้นยิ่งใหญ่ ยิ่งเป็นผู้ที่บรรลुकุณวิเศษต้องระวัง อย่าไปพลั้งพลาดประพฤติดิตต่อท่าน เพราะจะเกิดโทษมหันต์

ผู้รู้ถึงได้แนะนำไว้ว่า สิ่งที่เราไม่ควรดูหมิ่นมี ๔ อย่าง คือ อย่าดูหมิ่นไฟว่ามีเพียงน้อยนิด อย่าดูหมิ่นอสรพิษว่าตัวน้อย อย่าดูหมิ่นกษัตริย์ว่ายังหนุ่ม และอย่าดูหมิ่นสมณะว่ายังเยาว์ เพราะไฟแม้จะมีประกายเพียงนิดเดียว ถ้าลุกลามก็สามารถทำลายสิ่งต่างๆ ให้หมดไหม้ อสรพิษแม้จะตัวเล็กแต่พิษของมันก็สามารถทำให้เราถึงตาย กษัตริย์แม้ยังหนุ่มแต่ก็สามารถสั่งตัดสินประหารชีวิตคน หรือถ้าปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์



สุนทรสามเณร

๒๓๔

โดยธรรม จะทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข และสมณะแม้ว่าจะ
เป็นเพียงสามเณรน้อย แต่ถ้าบรรลุเป็นพระอรหันต์ ก็เป็นผู้มี
อานุภาพมาก

*เหมือนดังเรื่องของสุนทรสามเณร แม้อายุยังน้อยแต่
สามารถปราบพญานาค ที่มีฤทธิ์อานุภาพมากให้สิ้นฤทธิ์ เรื่องมี
อยู่ว่า มีอุบาสกท่านหนึ่งเป็นผู้มีความศรัทธามาก ได้ให้ลูกชาย
ชื่อ สุนทะ บวชเป็นสามเณรเพื่อคอยอุปัฏฐากพระอนูรุทธเถระ
สุนทะเป็นเด็กที่มีบุญได้สั่งสมบุญเก่ามาดีข้ามภพข้ามชาติ
เพราะฉะนั้นเวลาบวช เพียงโบยมือโกนจรดปลายเส้นผม สามารถ
พิจารณาเห็นแจ้งถึงความไม่เที่ยงของสังขาร แล้วบรรลุธรรม
เป็นพระโสดาบัน พอโกนผมเสร็จทั้งศีรษะก็ได้บรรลุเป็น
พระอรหันต์ทันที

วันหนึ่ง ขณะที่พระอนูรุทธะกำลังเดินจงกรม โรคลม-
เสียดท้องก็เกิดขึ้นกับท่าน สามเณรจึงเรียนถามพระอาจารย์ว่า
“จะให้ช่วยรักษาอย่างไรบ้าง” พระเถระบอกว่า “ถ้าหากได้ตักน้ำ
จากสระโนนดาด ก็จะหายเป็นปกติ” สามเณรจึงอาสาจะไปเอา
น้ำจากสระโนนดาดมาถวาย และรีบเหาะไปที่สระโนนดาดทันที



สงฆ์สามเณร

๒๓๕

วันนั้น พญานาคราชกำลังเล่นน้ำกับนาคบริวารอยู่ พอได้เห็นสามเณรยืนอยู่ในอากาศเหนือศีรษะของตนก็โกรธมาก แล้วคิดว่า “สมณะนี้เหาะมาทางอากาศ ทำให้ฝนที่เทตกลงมา บนศีรษะของเรา ท่านคงจะมาที่นี้ เพราะต้องการน้ำในสระ-
อโนดาตนี้แน่ แต่เราจะไม่ยอมให้น้ำอย่างเด็ดขาด” แล้วพญานาค
ก็ขยายตัวแผ่พังพานปิดสระอโนดาตไว้

สามเณรเห็นอาการของนาคราช ก็ทราบพญานาคราช กำลังโกรธ จึงกล่าวว่า “พญานาคราชผู้มีเดชกล้า มีกำลังมาก เรามาเพื่อจะขอน้ำไปรักษาพระอาจารย์ ซึ่งกำลังอาพาธอยู่ ขอให้ท่านได้ให้น้ำแก่เราด้วยเถิด” นาคราชบอกว่า “แม่น้ำใหญ่ๆ ไหลไปสู่มหาสมุทรมีตั้งหลายสาย ทำไมถึงไม่ไปเอา จะมาเอา จากที่นี่ทำไม”

สามเณรรู้ว่า พญานาคคงจะไม่ให้น้ำง่ายๆ จึงคิดจะ
ทรมานพญานาคให้คลายทิฐิฐิมานะ จึงบอกว่า “ท่านนาคราช
พระอุปัชฌาย์ให้เรานำน้ำจากสระอโนดาตนี้เท่านั้น ขอท่าน
อย่าห้ามเราเลย” พญานาคฟังแล้วยิ่งโกรธหนักขึ้น จึงทำสามเณร
ประลองฤทธิ์

สมุนสามเณรปรารถนาจะยอยกพระพุทธศาสนาให้สูงเด่น
ให้เหล่าเทวดา พรหม อรูปพรหม ได้เห็นอำนาจของพระรัตนตรัย



สุมน สาม เณร

๒๓๖

จึงใช้ฤทธาภาพเหาะไปหาเทวดาทุกชั้นฟ้า เพียงแค่เวลาชั่ว
ลัดนิ้วมือเดียวก็ไปถึงพรหมโลก ประกาศให้เทวดา และพรหม
ได้มาเป็นลักขีพยานว่า “เราเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จะต่อสู้กับป็นนกนาคราชที่สระอโนดาต ขอท่านทั้งหลายจงไปดู
ความพ่ายแพ้หรือชัยชนะที่จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นพยานให้กับเราด้วย”

เหล่าเทวดาทั้งหมดฟังคำของสามเณรแล้ว ก็มาประชุม
กันเนืองแน่นเต็มบริเวณ ซ้อนกันอยู่รายรอบสระอโนดาต
ขณะนั้นพญานาคได้แปลงร่างขนาดใหญ่ แผ่พังพานไม่ให้
สามเณรนำน้ำได้ สามเณรเริ่มประลองฤทธิ์กับพญานาคราช
โดยเหาะขึ้นไปกลางอากาศแล้วเนรมิตกายสูงถึง ๑๒ โยชน์
เหยียบพังพานของพญานาค แล้วกดหน้าให้คว่ำลง

ทันทีที่เหยียบลงไปบนพังพานของพญานาคเท่านั้น
แผ่นพังพานก็ได้หดเข้าเหลือเล็กเท่าทัพพี น้ำในสระอโนดาตพุ่ง
ขึ้นมาให้สามเณรรองใส่ภาชนะที่นำมาจนเต็ม หมู่ทวยเทพต่าง
แซ่ซ้องสาธุการกันไปทั่วบริเวณ ในที่สุดสามเณรก็สามารถนำน้ำ
ไปถวายพระเถระได้สำเร็จ เมื่อท่านฉันทน์นั้นแล้ว จึงหายจาก
อาการปวดท้องทันที

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าสามเณรแม้อายุน้อย แต่
อานุภาพไม่ธรรมดา ฉะนั้นจะไปดูหมิ่นสมณะว่ายังเยาว์ ว่าเป็น



สุม่นสามเณร

๒๓๓

สามเณรน้อยๆ คงไม่มีความสามารถอะไร สามเณรนี้แหละเป็น
เหล้ากอกของสมณะ ที่จะเป็นอายุของพระศาสนา เป็นผู้สืบทอด
พระลัทธิธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาให้ดำรงคงอยู่คู่โลกต่อไป

ดังนั้น แม้จะอยู่ในวัยเด็กหรือผู้ใหญ่ จะร่ำรวยหรือยากจน
จะดำรงอยู่ในสถานะหรืออาชีพใดก็ตาม หากภายในจิตใจเต็ม
เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมปรารถนาจะทำให้สันติสุขบังเกิดขึ้นแก่โลก
นับได้ว่าเป็นผู้ควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง พวกเราก็เป็น
คนหนึ่งที่สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ เริ่มต้นด้วยการให้สิ่งที่ดีงาม
บังเกิดขึ้นในจิตใจของเราก่อน นึกถึงบุญกุศลที่เราได้ทำมา
นึกถึงองค์พระหรือดวงธรรมใสๆ ที่อยู่ในตัวของเรา และหยิบ
ยื่นสิ่งที่ดีงามนี้ให้แก่คนรอบข้าง ตลอดจนถึงคนทั้งโลกเหมือน
กับต้นน้ำที่เพื่อแผ่ธารน้ำอันชุ่มฉ่ำให้แก่สรรพสัตว์ และต้นไม้
ใบหญ้าให้ได้รับความชุ่มชื้นโดยทั่วกัน

สันติภาพของโลกจะบังเกิดขึ้น ต้องเริ่มจากสันติสุข
ภายใน คือ เริ่มที่ใจของเราก่อน ดังนั้นให้ทุกท่านเชื่อมั่นว่า
เราสามารถทำให้โลกเกิดสันติสุขได้ และเราจะช่วยกันทำสิ่งนี้
ให้เกิดขึ้นด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัยที่เราเข้าถึง เราจะ
เปลี่ยนแปลงโลกที่รุ่มร้อน ให้เป็นโลกที่ร่มเย็น เปลี่ยนโลกที่
เห็นแก่ตัวให้เป็นโลกที่รู้จักการแบ่งปัน ฉะนั้นให้เริ่มต้นด้วยการ



สุนทรสามเณร

๒๓๘

หมั่นเอาใจมาหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายให้ได้ตลอดเวลา
ให้เข้าถึงความสุข แล้วแผ่ขยายความสุขไปให้แก่มวลมนุษยชาติ
แล้วเราจะมีความสุขในการทำหน้าที่กัลยาณมิตรกันทุกคน



๒๑



ส ำ ม เณ ร นี โ ค ร ธ

(๑)

ผู้ใดเห็นภิกษุผู้ถึงพร้อมด้วยจรณะ ให้ท่านยืนอยู่
เบื้องหน้า ประคองอัญชลินมัสการแล้ว ผู้นั้นจะได้รับการ
สรรเสริญในปัจจุบัน เมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไปสู่สุคติสวรรค์





สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๑

พระลัมมาลัมพุทเจ้าบรมครูของเรา ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว มีความบริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสอาสวะทั้งปวง ได้เข้าถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน อันเป็นแดนเกษมจากโยคะ ที่ความทุกข์ใดๆ เข้าไปไม่ถึง จึงมีแต่ความสงบเย็น เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย เป็นเอกนัตบรมสุข แต่กว่าที่พระองค์จะบรรลุปะหิมาายสูงสุดนี้ได้ ก็ต้องสั่งสมบารมีกันมายาวนานนับภavnับชาติไม่ถ้วน พวกเราซึ่งเป็นชาวพุทธก็ต้องเจริญรอยตามพระองค์ ตั้งใจสั่งสมความดีให้เต็มที่ หมั่นเจริญสมาธิภาวนากันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ปัพพชิตวิเทฐกชาดก ว่า

“โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺูปปนฺนํ

ปรุกฺขิตฺวา ปณฺชลิโก นมสฺสตี

ทิฏฺฐเฏว ธมฺเม ลภเต ปสฺสํ

สคฺคณฺจ โส ยาตี สรীরเกทา

ผู้ใดเห็นภิกษุผู้ถึงพร้อมด้วยจรณะ ให้ท่านยืนอยู่ เบื้องหน้า ประคองอัญชลินมัสการแล้ว ผู้นั้นจะได้รับการสรรเสริญในปัจจุบัน เมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไปสู่สุคติสวรรค์”

ความสุขในโลกนี้มีอยู่ ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ความสุขที่ต้องอาศัยวัตถุ เรียกว่าอามิสสุข เป็นความสุขที่เกิดจากตาได้เห็น



สามเงื่อนไขโครธ (๑)

๒๔๒

รูปสวยๆ หูได้ยินเสียงเพราะๆ ได้รับประทานอาหารอร่อยๆ ได้สัมผัสที่นุ่มนวล เป็นต้น เป็นสุขภายนอกที่เห็นกันได้ง่าย ความสุขประการที่ ๒ คือ ความสุขที่ไม่ต้องอิงอาศัยวัตถุ เป็นความสุขที่เกิดจากการทำความดี ได้สั่งสมบุญ คือเมื่อได้ทำบุญแล้วสบายใจ ใจปลอดโปร่งเบาสบาย ปราศจากความโลภ เข้ามาครอบงำ โดยเฉพาะสุขที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา เป็นความสุขที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง ได้เข้าถึงธรรมภายใน เมื่อเทียบกับความสุขภายนอก เป็นสุขที่เลิศกว่า ประณีตกว่า เปรียบเทียบกันไม่ได้เลย

ความสุขภายในนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัว ผู้ที่ยังไม่ลงมือปฏิบัติ จะไม่พบกับความสุขชนิดนี้ ทำให้ไม่รู้จัก แม้อ่านจากตำรับตำราที่ยากที่จะเข้าใจ เช่น พระท่านบอกว่า ผู้ที่รักษาศีลแล้วจะมีความสุข จิตจะร่าเริงแจ่มใส ถ้าคนยังไม่เคยปฏิบัติธรรม ก็จะนึกค้านว่าคนรักษาศีลจะร่าเริงได้อย่างไร จะทำอะไรนิดอะไรหน่อยก็ต้องคอยระวังไปหมด ลู้คนไม่มีศีลไม่ได้ จะดื่มจะเที่ยวจะเล่นก็สนุกสนานร่าเริงกว่าการรักษาศีล สนุกกว่าการนั่งหลับตา นั่นเขาคิดเข้าใจไปเอง

แต่เมื่อใดที่ได้รักษาศีล ได้ปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงความสุขชนิดนี้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย และจิตใจ หน้าตา



สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๓

ผิวพรรณวรรณะจะผ่องใส จะพูดจาก็ไพเราะ จิตใจก็ร่าเริงเบิกบาน ผู้ที่เข้าถึงความสุขชนิดนี้คือผู้ที่ประพฤติดุธรรม เช่น สมณะทั้งหลาย ซึ่งถ้าใครได้เห็นแล้วจะเกิดแรงบันดาลใจให้ประพฤติดุธรรม ให้อยากทำความดี อยากให้ท่าน รักษาศีล เจริญภาวนา ก็จะได้รับการกระตุ้นให้ทำความดีจากการได้เห็นสมณะ และเมื่อลงมือสร้างความดีให้เต็มที่ ก็ทำให้มีสุคติโลกสวรรค์

สมณะ แปลว่า ผู้สงบ หมายถึงบรรพชิตที่ได้บำเพ็ญสมณธรรม ฝึกฝนอบรมตนด้วยศีล สมาธิ ปัญญามาแล้วอย่างเต็มที่ จนกระทั่งมีกาย วาจา ใจ ใสสะอาดบริสุทธิ์ สงบจากบาปอกุศล การได้เห็นสมณะท่านเรียกว่า เป็นอุตมมงคล เพราะเป็นต้นทางที่จะทำให้เราได้ทำพระนิพพานให้แจ้ง เมื่อได้เข้าไปหา ได้สนทนารธรรมและฟังธรรม เราจะได้รู้จักเส้นทางไปสู่สวรรค์นิพพาน เหมือนดังเรื่องสามเณรนิโครธผู้เป็นสมณะน้อย แต่เป็นผู้จุดชนวนให้พระเจ้าอโศกผู้มีฝ่ามือชุ่มด้วยโลหิต เปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนา และช่วยยอยกพระพุทธศาสนา ให้เจริญรุ่งเรืองอย่างไม่เคยปรากฏที่ไหนมาก่อน

*เรื่องของสามเณรนิโครธ ผู้เป็นเหล้ากอของสมณะ



สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๔

รูปนี้มีอยู่ว่า หลังพุทธปรินิพพานประมาณ ๓๐๐ ปี หลังจากที่พระเจ้าอโศกทรงเลิกทำสงคราม ก็คิดจะหาความสงบพระทัย เดิมทีพระองค์ทรงนับถือลัทธินิกายพุทธศาสนาอยู่ ๓ ปี ได้ถวายภัตตาหารให้แก่ภิกษุในลัทธิต่างๆ วันละหลายแสนคน พอเข้าปีที่ ๔ ก็ได้หันมาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เพราะอำนาจของสามเณรนิโครธ

สืบเนื่องจากพระเจ้าพินทุสารผู้เป็นพระราชบิดาของพระเจ้าอโศก ทรงนับถือพวกพราหมณ์ พระองค์ได้ทรงตั้งนิตยภัตไว้ให้พวกพราหมณ์ ตาปะชาวและปริพาชก เป็นต้น มีประมาณหกแสนคน พระเจ้าอโศกจึงดำเนินตามพระราชบิดา ในวันหนึ่งได้ประทับยืนอยู่ที่สีหบัญชร ทอดพระเนตรเห็นพวกพราหมณ์ ผู้กำลังบริโภคอาหารด้วยมารยาทที่เหินห่างจากความสงบเรียบร้อย ไม่มีความสำรวมอินทรีย์ ทั้งไม่ได้รับฝึกหัดกิริยามารยาท จึงทรงดำริว่า “การที่เราใคร่ครวญเสียก่อนแล้วให้ทานเช่นนี้ ในเขตที่เหมาะสมจึงจะควร” ครั้นทรงดำริอย่างนี้แล้ว จึงตรัสเรียกพวกอำมาตย์ว่า “พวกท่านจงนำสมณะและพราหมณ์ที่คิดว่าฝึกตัวมาดีแล้ว เข้ามาในพระราชวัง เราอยากถวายทานกับเพื่อนาบุญเช่นนั้น”

พวกอำมาตย์ได้นำนักบวชนอกศาสนา มีตาปะชาว



สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๕

ปริพาชก อาชีวกและนิครนถ์ เป็นต้น มารับภัตตาหาร เพราะเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ พวกนักบวชที่มารับทานจากพระองค์ บางพวกนั่งบนตั่ง บางพวกนั่งบนแผ่นกระดาน นุ่งห่มไม่เรียบร้อย ไม่มีอาจาระที่น่าเลื่อมใสเลย พระราชาทอดพระเนตรเห็นกิริยาการนั่งของผู้ที่แสดงตนว่าเป็นพระอรหันต์เหล่านั้นแล้ว ทรงทราบด้วยพระปัญญาของพระองค์เองว่า นักบวชเหล่านั้นไม่น่าจะมีธรรมที่เป็นสาระอยู่ภายใน พอถวายภัตตาหารแล้ว ทรงส่งกลับไป

มีอยู่วันหนึ่ง พระเจ้าอโศกประทับยืนอยู่ที่สีหบัญชร ได้ทอดพระเนตรเห็นสามเณรนิโครธ ผู้ฝึกฝนตนเองมาดี มีอินทรียัสงบ สมบูรณ์ด้วยอิริยาบถ กำลังเดินผ่านไปทางพระลานหลวงพอดิ สามเณรนิโครธก็คือหลานของพระเจ้าอโศกนั่นแหละ มารดาของสามเณรคืออดีตน้องสะใภ้ของพระเจ้าอโศก ซึ่งพระองค์ได้ประหารชีวิตพี่น้องร่วมอุทรจนหมด แต่น้องสะใภ้คนนี้สามารถหลบหนีออกนอกเมืองไปอยู่ร่วมกับพวกคนจันทาลในขณะที่ยังมีครรภ์แก่

เมื่อให้กำเนิดโอรสก็ตั้งชื่อว่า นิโครธ ชาวบ้านได้ให้เกียรติและดูแลพระนางเป็นอย่างดี เคารพนับถือเหมือนพระเทวี นางตั้งใจเลี้ยงดูโอรสเป็นอย่างดี พอเติบโตขึ้นมีอายุได้ ๗ ขวบ



สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๖

พระอรหันต์รูปหนึ่งชื่อ มหาวรุณ ได้มารับไปบวช เพียงเวลา
ปลงผมเสร็จเท่านั้น สามเณรก็ได้บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์ทันที

วันหนึ่งสามเณรนิโครธได้นุ่งสบงทรงจีวรออกบิณฑบาต
และตั้งใจว่าจะไปเป็นเนื่อนาบุญโปรดโยมมารดาสักครั้งหนึ่ง
เนื่องจากทางลัดไปบ้านโยมมารดาจะต้องเดินผ่านพระราชนิเวศน์
เพราะฉะนั้นพระเจ้าอโศกซึ่งกำลังประทับยืนอยู่ที่สีหบัญชร จึง
ได้ทอดพระเนตรเห็นสามเณรนิโครธ นุ่งห่มเรียบร้อย มีอินทรีย
สบง ทอดสายตาดูประมาณชั่วแอก กำลังเดินผ่านหน้าพระ-
ลานหลวง

ครั้นทอดพระเนตรเห็น ทรงรำพึงว่า พวกพราหมณ์ทั้ง
หลาย มีจิตฟุ้งซ่านเหมือนมฤคที่วิ่งพล่าน ส่วนกุมารนี้ ไม่มีจิต
ฟุ้งซ่าน การมองดู การเหลียวดู การเหยียดแขนคู้แขน ช่าง
สงบเสงี่ยมสง่างามเหลือเกิน ภายในของกุมารนี้น่าจะมีโลกุตตร-
ธรรมอย่างแน่นอน ยิ่งเพ่งพินิจดูกิริยาอาการ ก็ให้บังเกิดความ
เลื่อมใสในสามเณรมาก จึงรับสั่งพวกอำมาตย์ให้ไปนิมนต์
สามเณรเข้ามาในพระราชมณเฑียร

ด้วยความเลื่อมใส และไม่ทันใจพระองค์ พระเจ้าอโศก
จึงส่งอำมาตย์ชุดใหม่ไปโดยรับสั่งว่า จงรับนำสามเณรรูปนั้นมา
โดยเร็ว ฝ่ายสามเณรก็เดินมาตามปกติของท่านอย่างองอาจ



สามเณรนิโครธ (๑)

๒๔๓

สง่างาม เมื่อสามเณรมาถึงแล้ว จะสามารถยกใจพระเจ้าโศก
ให้หันมาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้หรือไม่อย่างไร เรามา
คอยติดตามศึกษากันต่อไป

เราจะเห็นว่า คนที่มีจิตใจสงบ สามารถสยบผู้ที่มีจิตใจ
ว้าวุ่นได้ โดยเฉพาะผู้ที่ฝึกฝนตนเองมาอย่างดีแล้วคือ เป็นคน
สงบกาย วาจา ใจ ผลแห่งการฝึกตัวมาอย่างดีนี้ จะส่งผลดีไป
ถึงคนรอบข้างที่ได้พบเห็น ใครได้พบเห็นและจะประทับใจ
อยากเข้าใกล้ อยากสนทนาปราศรัยด้วย ดังนั้นให้หมั่นฝึกฝน
อบรมตนกันให้ดี ให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา จะได้
ช่วยกันยกยอปอปั้นพระพุทธศาสนา ช่วยกันแนะนำเส้นทางสวรรค์
นิพพานให้กับเพื่อนร่วมโลกที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องโลก และชีวิต
และมุ่งทำให้ใสบริสุทธิ์อยู่เสมอ ทำใจหยุดใจนิ่งกันเรื่อยไป
จนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน





๒๘



ส ำ ม เณ ร นี โค ร ธ

(๒)

หากว่าบุคคลมีธรรมระดับแล้ว เป็นผู้สงบแล้ว ฝึก
ตนแล้ว เป็นคนเที่ยงตรง เป็นพรหมจารี เลิกอาชฎากรรมใน
สัตว์ทั้งปวงพึงประพฤดิธรรมสมา่เสมอผู้นั้นก็เชื่อว่าเป็นพราหมณ์
ผู้นั้นก็เชื่อว่าเป็นสมณะ ผู้นั้นก็เชื่อว่าเป็นภิกษุ



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๐

ความขยันหมั่นเพียรเป็นทางมาแห่งความสำเร็จ เป็นวิริยบารมีที่นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายต่างประพุดติปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยเฉพาะความเพียรในการขจัดกิเลสอาสวะออกจากใจ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของมวลมนุษยชาติ ยิ่งถ้าหากเพียรพยายามชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์มากเพียงใด เราจะมีโอกาสหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ จากความเป็นปาวเป็นทาสของพญามารได้มากเพียงนั้น

ดังนั้น เราจึงต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจ สั่งสมบุญ และเพียรพยายามในการนั่งสมาธิเจริญภาวนาให้มากๆ ให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพานกัน

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“หากว่าบุคคลมีธรรมระดับแล้ว เป็นผู้สงบแล้ว ฝึกตนแล้ว เป็นคนเที่ยงตรง เป็นพรหมจารี เลิกอาชญากรรมในสัตว์ทั้งปวง พึงประพฤติธรรมสม่ำเสมอ ผู้นั้นก็ชื่อว่าเป็นพรหมณ์ ผู้นั้นก็ชื่อว่า เป็นสมณะ ผู้นั้นก็ชื่อว่า เป็นภิกษุ”

สมณะ คือ ผู้สงบกาย วาจา ใจ มาตรฐานของสมณะที่ดีต้องสงบกายคือ มีความสำรวม ไม่คะนองมือคะนองเท้า ต้องอนุปมาโต ไม่เข้าไปทำร้ายใคร นอกจากนี้แล้ว สมณะยังต้องคำนึงถึงสมณสารูป คือ จะทำอะไรต้องให้ควรแก่สมณวิสัย



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๑

คำนึงถึงปณัตติวัชชะ คือ โทษที่เกิดจากประพตติผิดพระ
ธรรมวินัย ที่พระบรมศาสดาทรงบัญญัติไว้ และโลกวัชชะ คือ
สิ่งที่ชาวโลกติเตียน สิ่งไหนที่ชาวโลกทำผิดกฎหมายบ้านเมือง
สมณะก็ต้องงดเว้น อย่าไปทำ เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีวัฒนธรรม
หรือข้อวัตรปฏิบัติที่แตกต่างกัน ฉะนั้นสมณะต้องศึกษาขนบ-
ธรรมเนียมประเพณีให้ดี

สมณะต้องสงบวาจา คือ อนุปวาโท ไม่นินทาว่าร้ายใคร
ไม่ยุยงใส่ร้ายป้ายสีกัน จะเป็นระหว่างพระกับพระ หรือพระกับ
ฆราวาสก็ตาม มีแต่วาจาที่เป็นอรรถเป็นธรรม คุณแต่เรื่องที่เป็น
ไปเพื่อมรรคผลนิพพานอย่างเดียว

สมณะต้องสงบใจ คือ ทำให้หยุดนิ่งเป็นสุขอยู่ภายใน
สงบจากบาปอกุศล ตรึกนึกถึงธรรมเป็นอารมณ์ ไม่ใช่ทำเป็น
สงบแต่เปลือกนอกอย่างเดียว จิตใจของสมณะที่แท้ต้องเต็มไปด้วย
ความเมตตากรุณา ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใครให้คุณอย่างเดียว
ไม่ให้โทษ

การที่มีความสงบกาย วาจา ใจ ทั้ง ๓ ประการนี้ จะส่ง
ผลให้สมณะมีความสงบเสียมสง่างามอยู่ในตัว ถ้าชมชายหนุ่ม
หญิงสาวทั่วไปท่านใช้คำว่า สวยงาม แต่ถ้าจะชมสมณะ ท่านใช้
คำว่า สง่างาม เป็นความงามที่สง่า และยังความเลื่อมใสศรัทธา



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๒

ให้เกิดขึ้น เห็นแล้วมีความเชื่อมั่นในคุณธรรมที่มีอยู่ในตัว มีความอึดเฝ้ายืนหยัดอยู่ในธรรมเป็นต้นบุญต้นแบบของชาวโลก ให้เห็นถึงอานิสงส์ของการประพฤติปฏิบัติชอบ สมณะจึงเป็น มาตรฐานทางความประพฤติของชาวโลกทั้งหลาย

ครั้งนี้เราจะได้มาติดตามศึกษาชีวิตสมณะของสามเณร-นิโครธ ผู้จุดให้พระเจ้าอโศกมหาราชหันกลับมานับถือพระพุทธ-ศาสนาทันต่อ สืบเนื่องจากในครั้งก่อน ที่ได้เล่าถึงตอนที่พระเจ้า-อโศกทอดพระเนตรเห็นสามเณรนิโครธเดินผ่านบริเวณพระราช-นิเวศน์ เพียงได้เห็นก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสในกิริยาอาการอันสงบ สำรวมของสามเณร จึงนิมนต์ให้เข้ามาในพระราชมณเฑียร

*พระราชาอยากทราบว่า สามเณรจะเป็นผู้รู้จักที่ๆ ควร นั่งหรือเปล่า จึงตรัสเชื้อเชิญว่า “ท่านทราบอาสนะที่สมควรแล้ว ก็จงนั่งเถิด” สามเณรแลดูสถานที่อันเหมาะสม และคิดว่า ในที่นี้ ไม่มีภิกษุรูปอื่น จึงเดินเข้าไปใกล้บัลลังก์ ซึ่งยกแควตฉัตรกันไว้ พระราชาทรงเลื่อมใสในความองอาจของสามเณร จึงนิมนต์ให้ นั่งบนบัลลังก์ ทรงน้อมถวายอาหารทุกชนิดที่เตรียมไว้เพื่อ พระองค์แก่สามเณร



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๓

สามเณรรับภัตตาหาร พอยังอัฐภาพของตนให้เป็นไปเท่านั้น เมื่อฉันเสร็จ พระราชาตรัสถามว่า “พ่อเณรรู้พระโอวาทที่พระศาสดาทรงประทานแก่พ่อเณรบ้างไหม” สามเณรถวายพระพรว่า “มหาบพิตร อาตมภาพรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่รู้ละเอียดครอบคลุมทั้งหมด เพราะยังเป็นผู้ใหม่อยู่” พระราชาทรงรับสั่งว่า “พ่อเณร ขอบใจได้แสดงโอวาทที่พ่อเณรรู้แก่โยมบ้างเถอะ”

สามเณรได้กล่าวหัวข้อธรรม เรื่องความไม่ประมาทให้ พระราชาได้สดับว่า อปฺปมาโท อมตํ ปทํ ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย จากนั้นก็เทศน์ด้วยสำเนียงที่ไพเราะเพราะพริ้ง นี่ขนาดถ่อมตนว่ารู้น้อยแล้ว แต่เทศน์ได้ยอดเยี่ยมมาก ไพเราะทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย พระราชาพอได้สดับแล้วก็ปลื้มปิติในธรรมที่สามเณรน้อยได้แสดง ทรงรับสั่งว่า “พ่อเณรโยมจะขอบูชากันต์เทศน์ด้วยการถวายธูภักตประจำแก่พ่อเณรวันละ ๘ สำรับ”

สามเณรถวายพระพรว่า “มหาบพิตร อาตมภาพจะถวายธูภักตเหล่านั้นแก่พระอุปัชฌาย์” พระราชาตรัสถามว่า “พ่อเณรผู้ที่ชื่อว่าอุปัชฌาย์ของท่านคือใคร” สามเณรถวายพระพรว่า



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๔

“มหาบพิตร ผู้ที่เห็นโทษน้อยใหญ่ แล้วคอยดักเตือน และให้ระลึกไม่ให้ทำบาปอกุศล ชื่อว่าพระอุปัชฌาย์”

พระราชาทรงรับสั่งว่า “พ่อเณร โยมโยมจะถวายภัตเพิ่มอีก ๔ สำหรับ แก่พ่อเณร” สามเณรถวายพระพรว่า “มหาบพิตร อาตมภาพจะถวายภัตเหล่านั้นแก่พระอาจารย์” พระราชาตรัสถามว่า “พ่อเณร ผู้ที่ชื่อว่าพระอาจารย์นี้คือใคร” สามเณรถวายพระพรว่า “มหาบพิตร ผู้ที่ให้ฉันเตวาลิก และสัทธิวิหาริก ตั้งอยู่ในธรรมที่ควรศึกษาในพระศาสนา ชื่อว่า พระอาจารย์”

พระราชาทรงรับสั่งว่า “ดีละ พ่อเณร โยมมีจิตศรัทธาจะถวายภัตเพิ่มอีก ๔ สำหรับ เพื่อพระอาจารย์ของสามเณรด้วย” สามเณรเป็นคนรักในการให้ทานเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้ว ก็ถวายพระพรว่า “มหาบพิตร อาตมภาพจะถวายภัตเหล่านั้นแก่พระภิกษุสงฆ์” พระราชาทรงสงสัยในคำที่สามเณรนำมากล่าว จึงตรัสถามว่า “พ่อเณร ผู้ที่ชื่อว่าภิกษุสงฆ์นี้ คือบุคคลเช่นไร” สามเณรถวายพระพรว่า “มหาบพิตร บรรพชาและอุปสมบทของอาจารย์ และอุปัชฌาย์ของอาตมภาพ และบรรพชาของอาตมภาพ อาศัยหมู่ภิกษุใด หมู่ภิกษุนั้น ชื่อว่าภิกษุสงฆ์”

พระราชาทรงพอพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง จึงทรงรับสั่งว่า “พ่อเณร โยมจะถวายภัตเพิ่มอีก ๔ สำหรับ สำหรับ



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๕

ภิกษุสงฆ์” สามเณรจึงทูลรับว่า “ขออนุโมทนากับมหาบพิตรด้วย” ในวันรุ่งขึ้น สามเณรจึงได้ไปอาราธนาภิกษุ ๓๒ รูป เข้าไป ภายในพระราชวัง เพื่อรับภัตตาหารจากพระราชา

พระราชาเห็นหมู่ภิกษุสงฆ์แล้วเลื่อมใส จึงนิมนต์มา เพิ่มอีก ๓๒ รูป ให้มาฉันภัตตาหารในพระราชวัง จากนั้นทรง ให้เพิ่มภิกษุมามากขึ้นทุกวันๆ จาก ๓๒ รูป เป็น ๖๔ รูป จาก ๖๔ รูป เป็น ๑๒๘ รูป เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็น ๒๕๖ รูป ยิ่งเห็นภิกษุสงฆ์มา เป็นเนืองนิตย์มาก ก็ยังปิติในมหาทานที่ได้ทำไป ได้ทรงตัดภัต ของพวกนักบวชนอกศาสนาออก แล้วได้ทรงตั้งนิตยภัตไว้สำหรับ ภิกษุทุกแสนรูปภายในพระราชนิเวศน์ เพราะความเลื่อมใสที่มี ต่อสามเณรนิโครธนั่นเอง ฝ่ายสามเณรนิโครธได้แนะนำให้พระ- ราชาร่วมทั้งเหล่าอำมาตย์ข้าราชการดำรงอยู่ในไตรสรณ- คมน์ และให้สมาทานศีล ๕ ท่านได้เข้าไปเทศน์สอนธรรมะ แนะนำการทำสมาธิภาวนาในพระราชวังเป็นประจำ ให้ทุกคน ดำรงมั่นอยู่ในพระรัตนตรัย เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ สามเณร- นิโครธก็ได้บวชเป็นพระภิกษุผู้เป็นสมณะแท้อย่างแท้จริง

เราจะเห็นว่า อานุภาพของผู้ได้ชื่อว่าเป็นสมณะแท้นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจผู้ไม่ได้เลื่อมใสในพระศาสนาให้หันมา เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึก ผู้ที่



สามเณรนิโครธ (๒)

๒๕๖

ได้ชื่อว่าสมณะนั้น จึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่เอาผ้าเหลืองมาห่มคลุม
กายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกี่ยวไปถึงจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์
สงบนิ่งอยู่ภายในด้วย

สมณะคือ บุคคลต้นแบบในอุดมคติของชาวโลก คนดี
และความดีหากมีอยู่ในที่ใด ย่อมทำให้ที่แห่งนั้นมีความสุข ไม่
เพียงแต่เท่านั้น เรื่องราวของความดี และวิถีชีวิตของคนดี ยัง
สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการทำความดีอย่างกว้างขวาง
ต่อเนื่องไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเหมือนอย่างชีวิตของสามเณรนิโครธ
ที่นึกถึงคราใดก็ปลื้มใจทุกครั้ง เพราะท่านเป็นต้นเหตุให้
พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาถึงยุคของพวกเรา ดังนั้น
เราต้องรักษาพระพุทธศาสนาให้ยิ่งด้วยชีวิต และตั้งใจปฏิบัติ
ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้ จะได้เป็นอายุพระพุทธ-
ศาสนากันทุกคน



๒๙



สามเนรนี้โคธ

(๓)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตผู้มีศีลทั้งหลาย เข้าไป
หาสกุลใด มนุษย์ในสกุลนั้นยอมประสพบุญเป็นอันมาก โดยฐานะ
๕ ประการ คือ สมัยใด บรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปหาสกุล จิตของ
พวกมนุษย์ ย่อมเลื่อมใส สมัยนั้น สกุลนั้นชื่อว่าปฏิบัติปฏิบัติ
ที่ยังสัตว์ให้เป็นไปพร้อมเพื่อสวรรค์





สามเณรนิโครธ (๓)

๒๕๕

การดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยในสังสารวัฏ เราจะ
ต้องรู้ว่าสิ่งไหนเป็นบุญ สิ่งไหนเป็นบาปอกุศล แล้วดำรงตนให้
อยู่ในเส้นทางแห่งบุญ เส้นทางแห่งความดี เพราะถ้าไม่รู้ในสิ่ง
เหล่านี้แล้ว จะทำให้เราพลาดพลั้งไปทำบาปอกุศล ทำให้ชีวิต
มัวหมองได้ เมื่อไม่รู้ก็ต้องแสวงหาผู้รู้ เข้าไปสอบถามในสิ่งที่สงสัย
ที่สำคัญต้องหมั่นเข้าไปหาผู้รู้ภายในคือพระธรรมกาย ด้วยวิธี
การหยุดใจที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แสวงหาความรู้แจ้งที่เกิด
จากปัญญาอันบริสุทธิ์ แล้วเราจะเข้าถึงผู้รู้แจ้งเห็นแจ้งภายใน
และจะได้แนวทางที่ถูกต้องสมบูรณ์

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน กุลสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตผู้มีศีลทั้งหลาย เข้าไป
หาสกุลใด มนุษย์ในสกุลนั้นย่อมประสพบุญเป็นอันมาก โดย
ฐานะ ๕ ประการ คือ สมัยใด บรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปหาสกุล
จิตของพวกมนุษย์ ย่อมเลื่อมใส สมัยนั้น สกุลนั้นชื่อว่า
ปฏิบัติปฏิบัติทางที่ยังสัตว์ให้เป็นไปพร้อมเพื่อสวรรค์”

สมัยใด บรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปหาสกุล พวกมนุษย์พากัน
ลุกต้อนรับ กราบไหว้ ให้อาสนะ สมัยนั้น สกุลนั้นชื่อว่า ปฏิบัติ
ปฏิบัติทางที่ยังสัตว์ให้เป็นไปพร้อมเพื่อเกิดในสกุลสูง

สมัยใด เมื่อบรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปสู่สกุล พวกมนุษย์



สามเณรนิโครธ (๓)

๒๖๐

ยอมกำจัดมลทินคือความตระหนี่ สมัยนั้น สกุนั้นชื่อว่า ปฏิบัติปฏิบัติปฏิบัติทำตนให้เป็นไปพร้อม เพื่อความเป็นผู้มีศักดิ์ใหญ่

สมัยใด เมื่อบรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปสู่สกุล พวกมนุษย์จัดของถวายตามกำลัง สมัยนั้น สกุนั้นชื่อว่า ปฏิบัติปฏิบัติปฏิบัติทำตนให้เป็นไปพร้อม เพื่อความเป็นผู้มีโภคทรัพย์มาก

สมัยใด เมื่อบรรพชิตผู้มีศีลเข้าไปสู่สกุล พวกมนุษย์ยอมไต่ถาม ฟังธรรม สมัยนั้น สกุนั้นชื่อว่า ปฏิบัติปฏิบัติปฏิบัติทำตนให้เป็นไปพร้อม เพื่อความเป็นผู้มีปัญญามาก

อานิสงส์การได้เห็นสมณะ มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกมากมาย เช่น เพียงได้เห็นพระลัมมาสัมพุทธเจ้าชั่วคราวก็เห็นและบังเกิดความเลื่อมใส ครั้นละโลกไปก็ได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ แต่ถ้าความเลื่อมใสนั้นแสดงออกมาทางกาย และวาจา ผลแห่งการเห็นสมณะ จะทับทวีมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้นอีกเหมือนดังพุทธวจนะ ที่ได้ยกขึ้นกล่าวอ้างข้างต้นนั้นแหละ เช่น ถ้าหากเราเห็นเพียงชั่วขณะ ได้เห็นท่านเดินผ่านไป หรือเราเผชิญเดินไปเห็นท่าน และแสดงความเคารพ พนมมือไหว้ด้วยจิตที่เลื่อมใส หากไม่สะดวกในการกราบ ก็ประณมมือไหว้ ถ้าไหว้ไม่สะดวก ก็แสดงความเคารพด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น หลีกทางให้ท่านก่อน อย่างน้อยที่สุด ก็แลดูท่านด้วยจิตที่เลื่อมใส นี่



สามเณรนิโครธ (๓)

๒๖๑

เป็นกิริยาที่จะทำให้เกิดบุญกุศล เกิดสิริมงคลแก่ตัวเรา

ทีนี้เรามาศึกษากันต่อถึงเรื่องการเห็นสมณะของ พระเจ้าอโศกมหาราชว่า ผลแห่งการได้เห็นสมณะน้อยคือ สามเณรนิโครธ พระองค์ได้ทำความเลื่อมใสให้เห็นเป็นรูปธรรม ที่ปรากฏแก่ชาวโลกอย่างไรบ้าง พอพูดถึงสามเณรนิโครธครั้งใด หลวงพ่อรู้สึกปลื้มปิติใจทุกครั้ง เพราะท่านเป็นต้นบุญต้นแบบ ของสามเณร ผู้เป็นเหล้าก่อก่อของสมณะ เป็นแสงสว่างท่ามกลาง ความมืด ที่พลิกใจของพระราชาให้หันมาเลื่อมใสในพระพุทธ- ศาสนา แล้วผลแห่งความเลื่อมใสครั้งนั้น ได้ส่งผลอันยิ่งใหญ่ เรื่อยมาจนถึงพวกเราในปัจจุบัน

*เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อพระเจ้าอโศกเกิดความศรัทธาใน สามเณรนิโครธแล้ว ก็ได้นิมนต์พระมาฉันในพระราชมณเฑียร ยิ่งเห็นกิริยามารยาทที่สงบสำรวม เห็นอินทรีที่ผ่องใสของ ภิกษุสงฆ์ทุกรูป ก็ยิ่งปิติ รู้สึกว่าได้ทำบุญถูกเนื่อนาบุญจริงๆ พระองค์ทรงรับสั่งให้สร้างมหาวิหาร ชื่อว่า อโศการาม ทรงตั้ง ภัตไไว้เพื่อถวายภิกษุหกแสนรูป มีอยู่วันหนึ่งที่ทรงถวาย มหาทานที่อโศการามท่ามกลางพระภิกษุสงฆ์ ท่านได้ตรัสถาม



สาม เณร นิโครธ (๓)

๒๖๒

ปัญหาว่า “ท่านผู้เจริญ พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้ว มีประมาณเท่าไร” พระสงฆ์ถวายพระพรว่า “มหาบพิตร พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้วนั้น มี ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์”

พระราชาทรงเลื่อมใสในพระธรรม จึงรับสั่งว่าจะบูชาพระธรรมขันธ์แต่ละขันธ์ด้วยวิหารแต่ละหลัง ทรงสละพระราชทรัพย์ถึง ๙๖ โกฏิ รับสั่งพวกอำมาตย์ให้ส่งพนักงานไปช่วยกันสร้างวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง ไว้ในพระนคร ๘๔,๐๐๐ นคร ส่วนพระองค์เองได้ทรงเริ่มการทำงานในโอศกมหาวิหาร ในโอศการาม เมื่อมหาวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ทรงรับสั่งให้ประกาศทั่วพระนครว่า อีก ๗ วัน จะมีการฉลองพระวิหาร ขอให้ประชาชนทั้งหมด จงสมათานศีล ๘ เพื่อเตรียมการฉลองพระวิหาร

พอครบ ๗ วัน พระราชามีหมู่เสนาอำมาตย์หลายแสน ซึ่งแต่งตัวด้วยเครื่องอลังการทุกอย่าง เสด็จเที่ยวชมพระนครที่ตกแต่งประดับประดาเป็นอย่างดี เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระวิหาร ได้ประทับยืนอยู่ ณ ท่ามกลางภิกษุสงฆ์ ภิกษุที่ประชุมกัน ในขณะนั้นมีประมาณ ๘๐ โกฏิ ภิกษุณีมีประมาณ เก้าล้านหกแสน เฉพาะภิกษุผู้เป็นพระชีนาสพประมาณแสนรูป



สามเณรนิโครธ (๓)

๒๖๓

และท่านพระชีณาสพเหล่านั้น ได้ทำปาฏิหาริย์ ชื่อว่า โลกวิวรรณ์ คือการเปิดโลก ๓ ให้พระราชาได้ทอดทัศนา

พระราชาประทับยืนอยู่ที่โคศการาม ทรงเหลียวดูตลอด ทั้ง ๔ ทิศ ได้ทอดพระเนตรเห็นชมพูทวีป มองเห็นพระวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลัง ที่รุ่งโรจน์อยู่ด้วยการบูชาในการฉลองพระวิหาร อย่างโอฬาร ทรงประกอบด้วยปติปราโมทย์เป็นอย่างมาก จึง ตรัสถามภิกษุสงฆ์ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ในพระศาสนา ของพระโลกนาถเจ้าของเราทั้งหลาย มีใครบ้าง ได้สละทรัพย์ บริจาคทานมากมายเหมือนอย่างนี้บ้าง”

พระโมคคัลลิบุตรติสสเถระ ได้รับมอบหน้าที่จากภิกษุ-สงฆ์ให้เป็นผู้วิไลชันาปัญหา พระมหาเถระถวายพระพรว่า “มหาบพิตร ขึ้นชื่อว่าผู้ถวายปัจจัยในพระศาสนาของพระ-ทศพลเช่นกับพระองค์ ในเมื่อครั้งพระตถาคตเจ้า ยังทรงมี พระชนม์ชีพอยู่ ไม่มีใครเลย พระองค์เท่านั้น ทรงมีการบริจาค ยิ่งใหญ่” พระราชาทรงสดับคำของพระเถระแล้วก็ยิ่งเกิดความปิติ จึงทรงดำริว่า เราได้เป็นผู้ที่ถวายปัจจัยมากที่สุด เรากำลัง ยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะได้ชื่อว่า เป็นทายาทแห่งพระศาสนาหรือยังหนอ จึงได้ตรัสถามภิกษุสงฆ์ ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ โยมเป็นทายาทแห่งพระศาสนา แล้วหรือยัง”



สามเณรนิโครธ (๓)

๒๖๔

พระเถระถวายพระพรว่า “มหาบพิตร ผู้ถวายปัจจัยได้ชื่อว่าผู้อุปัฏฐากเท่านั้น ผู้ใดพึงถวายจตุปัจจัย กองตั้งแต่แผ่นดินสูงจรดถึงพรหมโลก ผู้นั้นยังไม่ถึงความนับว่า เป็นทายาทในพระศาสนาได้ ส่วนบุคคลใดให้บุตรผู้เป็นโอรสของตนบวช บุคคลนี้ท่านเรียกว่าเป็นทายาทแห่งพระศาสนา” พระเจ้าอโศกเมื่อได้ฟังวิไลเช่นนั้นแล้ว ก็ปรารภกับพระกุมาร ซึ่งตามปกติก็มีพระประสงค์อยากจะผนวชอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้โอกาส ครั้นพระบิดาตรัสถาม พระกุมารเกิดมหาปีติที่ตนจะได้โอกาสบรรพชา จึงทูลขออนุญาตบรรพชา เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว มหิตกุมารพร้อมด้วยพระธิดาลังฆมิตตาก็ออกบรรพชาบวชได้ไม่นานก็บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์

ตั้งแต่นั้นมา พระเจ้าอโศกก็ได้เชื่อว่าเป็นญาติกับพระศาสนา และช่วยทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างเต็มที่เต็มกำลัง พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองไปทั่วชมพูทวีปอีกครั้งหนึ่ง ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการสังคายนาพระไตรปิฎก ส่งพระธรรมทูตไปเผยแผ่ต่างประเทศทั่วโลก และทรงส่งพระโสณเถระกับพระอุตตรเถระมาที่สุวรรณภูมิ ซึ่งก็คือแถบประเทศเขมร ไทย ลาว พม่านี้เอง

เราจะเห็นว่า การได้เห็นสมณะหรือเห็นสามเณรผู้เป็น



สามเณรนิโครธ (๓)

๒๖๕

เหล่ากอของสมณะ เป็นสุดยอดแห่งการเห็นทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะนั่นคือทางมาแห่งบุญกุศลที่ทำให้เราได้สติ ไม่ประมาท ชื่อว่าได้นุชาพระรัตนตรัย ผลบุญนั้นจะส่งให้เราถึงพร้อมด้วย มนุษย์สมบัติ ทิพยสมบัติ และนิพพานสมบัติ

เพราะฉะนั้น พวกเราทั้งหลายได้เกิดในยุคสมัยที่ยังมี สมณะเหลืออยู่ นับว่าเป็นผู้มีโชคอันประเสริฐแล้ว ก็อย่าได้ดูเบา เวลาเห็นพระภิกษุมาตผ่านมาหน้าบ้านของเรา ท่านมาโปรด เราในยามเช้า เพื่อนำบุญมาให้เราถึงหน้าบ้านแล้ว ให้หมั่น ทำบุญตักบาตร ถวายทานกับท่านด้วยความเคารพเลื่อมใส ให้ ทำกันอย่างเต็มที่เต็มกำลัง อย่าได้ขาดเลยแม้แต่วันเดียว





๑๐



ป ช า บ ดี เ ถ ร
ผู้ ร ั ต ตั ญ ญ (๑)

ในที่ใด ไม่มีความแก่หรือความตาย
ไม่มีการสมาคมด้วยสัตว์ และสังขารอันไม่เป็นที่รัก
ไม่มีการพลัดพรากจากสัตว์ และสังขารอันเป็นที่รัก
ที่นั่นนักปราชญ์กล่าวว่า เป็นอสังขตสถาน



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๖๘

คนเราทุกๆ คน ล้วนมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ทั้งชีวิตในภพชาติปัจจุบัน และชีวิตในสัมปรายภพ ตลอดจนกระทั่งชีวิตในสังสารวัฏ จึงพากันแสวงหาบุคคลที่จะเป็นต้นแบบที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินชีวิตให้แก่ตนเอง แม้ว่าเราจะมีพยายามแสวงหาแต่ถ้ายังไม่พบกัลยาณมิตรผู้เป็นต้นบุญต้นแบบ เราจะดำเนินชีวิตผิดพลาดประมาทอยู่เสมอ

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบที่สมบูรณ์ที่สุด ฉะนั้นการได้พบกัลยาณมิตรมีพระลัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น จึงถือว่าเป็นอุดมมงคลอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เราได้เรียนรู้เรื่องราวที่แท้จริงของชีวิต เช่น อยากรู้ว่าเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต อะไรเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด เมื่อเกิดคำถามก็จะทำให้แสวงหาคำตอบ ทำให้เราแสวงหาเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ดำเนินชีวิตอยู่เพื่อความบริสุทธิ์ หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ มุ่งตรงต่อหนทางของพระนิพพาน เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

มีเถรีวาทีอันเป็นอมตวาจาที่ปรากฏใน เถรีคาถา ความว่า

“ในที่ใด ไม่มีความแก่หรือความตาย ไม่มีการสมาคม



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๖๕

**ด้วยสัจว์ และสังฆารอันไม่เป็นที่รัก ไม่มีการพลัดพราก
จากสัจว์ และสังฆารอันเป็นที่รัก ที่นั่นนักปราชญ์กล่าวว่า
เป็นอสังขตสถาน”**

ในทุกโลกธาตุ ชีวิตของสรรพสัจว์ทั้งหลายล้วนมีพื้นฐาน
ของชีวิตเหมือนกัน คือ ต่างก็เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ
ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น ไม่มีทีใดเลยที่จะพ้นจากวัฏจักรอัน
เวียนวนนี้ไปได้ ยกเว้นที่แห่งเดียวเท่านั้นที่ไม่มี ความแก่ ความ
เจ็บหรือความตาย ไม่มีการพลัดพรากจากสัจว์ และสังฆารอัน
เป็นที่รัก ที่นั่นเป็นอสังขตสถานคือ สถานที่ไม่มีการปรุงแต่งใดๆ
บริสุทธิ์ล้วนๆ ด้วยธรรมชาติอันเป็นวิราครธาตุ วิราครธรรม ที่นั่น
ผู้รู้เรียกกันว่า อายตนิพพาน

*หลวงพ่อบอกเล่าถึงอัตชีวประวัติของพระเถรีรูปหนึ่ง
ซึ่งท่านเป็นผู้กล่าวอมตพจน์ข้างต้น ท่านเป็นบุคคลผู้มีความ
สำคัญอย่างมากกับพระบรมศาสดาของเรา เพราะเป็นพระมารดา
ผู้บำรุงเลี้ยงพระพุทธองค์มาตั้งแต่ครั้งทรงพระเยาว์ จนกระทั่ง
เจริญเติบโตเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และท่านเป็นภิกษุณีรูปแรก
ที่ทำให้บริษัทสี่ครบบริบูรณ์ ท่านผู้นี้คือ พระนางมหาปชาบดีโคตมี



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๓๐

มาคิดว่าท่านสังสมบุญอะไรมา จึงทำให้ท่านได้มาบังเกิดเป็นพระ-
มาตุจฉาพระน้านางของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และท่านอธิษฐาน
ตั้งความปรารถนาไว้อย่างไร จึงได้มาเป็นอัครสาวิกา ผู้เลิศกว่า
ภิกษุณีทั้งหลาย ฝ่ายรัตตัญญูคือ ผู้บวชก่อนใคร

ย้อนกลับไปเมื่อแสนกัปแต่ภัทรกัปนี้ เมื่อพระบรม-
ศาสดาปทุมุตตระทรงเสด็จอุบัติขึ้นมาในโลกพระนางมหาปชาบดี-
เถรีเคยเกิดเป็นธิดาในตระกูลของมหาอำมาตย์ผู้มีทรัพย์มาก
ตระกูลหนึ่งในพระนครหงสาวดี วันหนึ่ง นางได้เดินทางไปวัด
พร้อมด้วยบิดาเพื่อฟังธรรมจากพระผู้มีพระภาคเจ้า โดยมีข้าทาส
บริวารห้อมล้อมจำนวนมาก

ในครั้งนั้น นางได้เห็นพระพุทธรูปองค์ทรงแต่งตั้งภิกษุณี
รูปหนึ่ง ซึ่งเป็นพระมาตุจฉาของพระองค์เองไว้ในตำแหน่ง
เอตทัคคะของภิกษุณีผู้บวชก่อนใคร และรู้ราตรีนานกว่าภิกษุณี
ทั้งปวง ก็เกิดจิตเลื่อมใสมีใจปรารถนาตำแหน่งนั้น จึงถวาย
มหาทานบารมี และปัจจัยไทยธรรมเป็นอันมาก แต่พระตถาคตเจ้า
พร้อมทั้งหมู่สงฆ์เป็นเวลาถึง ๗ วัน วันสุดท้ายหลังจากได้ถวาย
ทานแล้ว ท่านได้หมอบกราบแทบพระบาทของพระบรมศาสดา
พร้อมกับตั้งจิตอธิษฐานว่า “ด้วยผลแห่งมหาทานบารมีนี้
ข้าพระองค์หาได้ปรารถนาความเป็นท้าวลัkkเทวราชหรือเป็น



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๗๑

พระเจ้าจักรพรรดิไม่ แต่ข้าพระองค์ปรารถนาความเป็นเลิศ
แห่งภิกษุณีผู้เป็นรัตตัญญู”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสวดส่งด้วยอนาคตังสญาณ
ว่าความปรารถนาของธิดานั้นจะสำเร็จหรือไม่ เมื่อพระองค์ทรง
ทราบว่าการปรารถนาจะสำเร็จต่อไปในอนาคตกาล จึงได้
ตรัสในท่ามกลางมหาสมาคมว่า “แสนกับแต่กับนี้ พระศาสดา
พระนามว่า โคตม ผู้ทรงประสูติในราชวงศ์ของพระเจ้าโอกกา-
ราช จักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ธิดาผู้นี้จักได้เป็นพระมาตุจฉา
บำรุงเลี้ยงพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ภายหลังจักได้เป็นอัศร-
ลาวิกาของศาสดา มีนามว่า โคตมิ จักได้เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุณี
ทั้งหลายฝ่ายผู้รู้ราตรีนาน”

เมื่อท่านได้ฟังอย่างนั้น ก็มีความปีติปราโมทย์ใจเป็น
อย่างยิ่ง เหมือนประหนึ่งว่าจะได้สมบัติใหญ่ในวันรุ่งขึ้น ต่อมา
ภายหลังก็ได้ตั้งใจเป็นกองเสบียงให้กับพระปทุมุตตรพุทธเจ้าจน
ตลอดอายุขัย เมื่อละจากอัตภาพนั้นแล้วไม่รู้จักคำว่าทุกขเลย
ได้ท่องเที่ยวอยู่ใน ๒ ภูมิเท่านั้นคือ สวรรค์ และมนุษย์โลก

ท่านได้บังเกิดเป็นมเหสีของท้าวอมรินทร์เทวอิราชใน
สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แวดล้อมด้วยเหล่านางเทพอัปสรมากมาย
มีวิมานอันประดับประดาด้วยรัตนชาติมีรัศมีกายรุ่งเรืองสว่างไสว



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๓๒

มีทิพยสมบัติอันประณีตกว่าเทพยดาทั้งหลายด้วยองค์ ๑๐ ประการคือ ด้วยรูป เสียง กลิ่น รส ผัสสะ อายุ วรรณะ สุข พละ ยศ และมีความรู้เรื่องครอบงำทวยเทพเหล่าอื่นด้วยความเป็นใหญ่ แต่ท่านนั้นยังไม่หมดกิเลส ยังต้องท่องเที่ยวในวัฏทุกข์นี้อยู่ ยังเป็นผู้ตกอยู่ในกฎแห่งกรรม เมื่อหมดบุญจากสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์นั้นแล้ว ได้ถือกำเนิดในเรือนของทาสที่พระนครของ พระเจ้ากาสิ

สมัยนั้น มีเหล่าทาส ๕๐๐ คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้น นางได้เป็นภรรยาของหัวหน้าทาสในหมู่บ้านนั้น ต่อมาใกล้ฤดู ฝนฤดูหนึ่ง มีพระปัจเจกพุทธเจ้า ๕๐๐ รูป ได้เข้าไปสู่หมู่บ้าน เพื่อบิณฑบาต ภรรยาพร้อมทั้งหมู่ญาติเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เหล่านั้น ก็เกิดจิตเลื่อมใส ได้สร้างกุศล ๕๐๐ หลังถวาย ตั้งใจ อุปัฏฐากพระปัจเจกพุทธเจ้าไม่ขาดตกบกพร่อง เมื่อออกพรรษา ได้ถวายไตรจีวร เมื่อละจากอัตภาพนั้น ภรรยาพร้อมกับสามี ก็ได้ไปบังเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีก

ส่วนในภพชาติสุดท้ายได้มาเกิดเป็นราชธิดาในกรุง- เทวทหะ มีพระชนกพระนามว่า อัญชนศากยะ พระชนนี พระนามว่า สุลักขณา ครั้นถึงวัยอันสมควร ก็ได้ไปสู่พระราชวัง ของพระเจ้าสุทโธทนะในกรุงกบิลพัสดุ์ เมื่อพระนางสิริมหามายา



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๗๓

ผู้เป็นพุทธมารดาสวรคตลง ก็ทรงได้รับการแต่งตั้งให้เป็น
อัครมเหสีผู้ประเสริฐกว่าหญิงทั้งปวง ได้เป็นผู้บำรุงเลี้ยงพระ-
ราชบุตรคือ เจ้าชายสิทธัตถะ

เมื่อพระราชโอรสเสด็จออกมหาภิเนษกรรม และบรรลุนุ-
ตตรสัมมาสัมโพธิญาณได้ไม่นานนัก พระนางพร้อมด้วย
มเหสีของศากยราช ๕๐๐ นาง ก็ได้ออกบวชตามพระบรมศาสดา
และได้บรรลุธรรมสำเร็จเป็นพระอรหันตเถรีในเวลาต่อมา นี่ก็
เป็นบุญกรรมของพระนางมหาปชาบดีโคตมีเถรี ส่วนเรื่องราว
ในภพชาติสุดท้ายของท่านจะเป็นอย่างไรต่อไปนั้น เราจะต้อง
มาติดตามในโอกาสต่อไป

จากเรื่องนี้ เราจะเห็นว่าบุคคลต้นแบบในการทำความดี
นั้นเป็นบุคคลที่สำคัญ และเป็นบุคคลที่หาได้ยากยิ่ง เพราะว่า
ถ้าเราได้ต้นแบบที่ดี หนทางการสร้างบารมีของเราจะถูกย่อ-
ย่นลง เราจะเดินถูกทาง และมีโอกาสที่จะถึงจุดหมายปลายทาง
ได้เร็วขึ้น

ฉะนั้น บุคคลทั้งหลายที่ประสบความสำเร็จในการ
ดำเนินชีวิตในสังสารวัฏ ไม่ว่าจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระ-
อัครสาวกหรือพระอัครสาวิกทั้งหลาย ทุกท่านล้วนมีต้นแบบ
ในการทำความดีทั้งนั้น ทำให้ท่านเกิดแรงบันดาลใจ อยากที่จะ



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๑)

๒๓๔

ทำความดีให้ประสบความสำเร็จเหมือนกับบุคคลต้นแบบ
มีเป้าหมายในการทำความดีที่ชัดเจน มีความปรารถนาอย่าง
แรงกล้า ที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่วางไว้ แล้วประกอบความ
เพียรในการทำความดีให้บรรลุวัตถุประสงค์ จนกระทั่งประสบ
ความสำเร็จในที่สุด ดังนั้นเราต้องทำตามอย่างครู เดินตาม
รอยบาทพระบรมศาสดา ทำความเพียรกันให้เต็มที่ เต็มกำลัง
ไม่ว่าจะเป็นการให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา แล้วเราจะ
สมปรารถนาในชีวิต



๓๑



ป ช า บ ดี เ ถ ร

ผู้ รั ต ตั ญ ญ (๒)

ความชั่วทางกาย วาจา และใจของบุคคลใดไม่มี

เราเรียกบุคคลนั้น

ผู้สำรวมแล้วโดยฐานะ ๓ ว่า เป็นพราหมณ์





ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๗๓

สรรพสัตว์ทั้งหลายต่างก็มีเวลาที่เสียไป ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน แต่สิ่งที่ได้กลับคืนมาไม่เท่ากัน บางคนได้บุญเพิ่ม บางคนได้บาปอกุศลเพิ่มขึ้นในแต่ละวัน ฉะนั้นการที่เรามีความคิดว่า จะต้องมีชีวิตอยู่อีกยาวนานนั้นเป็นสิ่งที่เราคิดเอาเอง เพราะในความเป็นจริงแล้ว อนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน เราจะเดินทางออกจากร่างกายนี้เมื่อไรก็ไม่รู้

ชีวิตในโลกนี้สั้นนิดเดียว แต่ชีวิตหลังความตายนั้นยาวนานนัก เราเหลือเวลาอยู่น้อยเต็มที ที่ว่าน้อยนั้นคือน้อยสำหรับการสร้างบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เพราะฉะนั้นเราต้องใช้เวลาที่เหลือนอยู่น้อยนี้ ล้างสมมติความดีความบริสุทธิ์ทั้งทางกาย วาจา และใจให้เต็มที่

มีวาระพระบาลีที่พระผู้พระภาคเจ้าตรัสไว้ใน พราหมณ์-วรรค ว่า

“ยสฺส กาเยน วาจาย มนสา นตฺถิ ทุกฺกตํ
สํวตฺ ตีติ จาเนหิ ตมทํ พุรุมิ พฺราหฺมณํ

ความชั่วทางกาย วาจา และใจของบุคคลใดไม่มี เราเรียกบุคคลนั้น ผู้สำรวจแล้วโดยฐานะ ๓ ว่า เป็นพราหมณ์”

การจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นจากใจเป็นเป้าหมายสูงสุดของการเกิดมาเป็นมนุษย์ เมื่อเราสามารถกำจัดกิเลส



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๓๘

ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งความชั่วทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้ เราก็คould
ชื่อว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริง บริสุทธิ์ทั้งทางกาย วาจา และใจ
เป็นบุคคลผู้ไม่มีทุกข์ ไม่มีโทษ ไม่มีภัย ทั้งกับตนเองและบุคคลอื่น
เป็นยอดกัลยาณมิตรให้กับตน และชาวโลกได้ พระพุทธรองค์
ตรัสเรียกบุคคลเช่นนี้ว่าเป็นพราหมณ์ เพราะเป็นผู้ลอยบาปออก
จากใจได้แล้ว ส่วนนอกจากนี้ พระพุทธรองค์ท่านไม่เรียกว่า
พราหมณ์ เพราะยังไม่สามารถละเว้นจากอกุศลธรรมทั้งหลายได้
ยังเป็นปุถุชนผู้มีกิเลสหนาอยู่

แต่ถ้าหากบุคคลใดมุ่งมั่นตั้งใจ และกำลังฝึกฝนอบรม
ตนเองเพื่อให้บริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา และใจ ก็พอจะมีเชื้อสาย
ของบัณฑิตนักปราชญ์ เหมือนอย่างพระนางมหาปชาบดีโคตมี
และสตรีอีก ๕๐๐ จากศากยะตระกูล ที่ตั้งใจจะเปลี่ยนวิถีชีวิต
จากที่เคยอยู่อย่างสะดวกสบาย ประสงค์จะออกบวช เพื่อทำ
กิเลสอาสวะให้หมดสิ้นจากใจ เรามาฟังข้อวัตรปฏิบัติของ
พระนางว่า การจะเป็นผู้ลอยบาปออกจากใจได้นั้นทำอย่างไร
กันบ้าง

ครั้งก่อนได้เล่าถึงบุพกรรมของพระนางมหาปชาบดีโคตมี
ในครั้งนี้จะได้เล่าต่อถึงภพชาติปัจจุบัน ที่ท่านได้มาบังเกิดใน
เทวทहनคร เป็นพระกนิษฐภคินีของพระนางสิริมหามายา
ซึ่งเป็นพระพุทธรมารดาของพระบรมศาสดา ซึ่งเมื่อครั้งที่



ปชาบดีเถรี ผู้รัตัญญู (๒)

๒๓๕

พราหมณ์ผู้ชำนาญมนต์ได้ตรวจดูพระลักษณะของพระนาง-
สิริมหามายาและทำนายว่า “ทารกที่อยู่ในพระครรภ์ของพระนาง-
จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ” เมื่อทรงเติบโตเป็นเจ้าหญิงแล้ว
ทรงมงคลอภิเษกกับพระเจ้าสุทโธทนะในกรุงกบิลพัสดุ์

ต่อมา เมื่อพระนางสิริมหามายาทรงให้กำเนิดเจ้าชาย-
สิทธัตถะ ผู้เป็นบรมโพธิสัตว์ได้เพียง ๗ วันเท่านั้น พระนางก็
ทิวงคต พระเจ้าสุทโธทนะจึงสถาปนาพระนางปชาบดีโคตมีไว้
ในตำแหน่งพระอัครมเหสี ครั้นเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช
และได้บรรลุสัมโพธิญาณ ทรงโปรดสรรพสัตว์ไปทั่วชมพูทวีป
และได้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์เพื่อโปรดพระประยูรญาติ พระ-
บรมศาสดาได้ทรงแสดงธรรมให้พระบิดาฟัง พระเจ้าสุทโธทนะ
ทรงสดับพระธรรมเทศนาแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์
ได้ปรินิพพานภายใต้มหาเศวตฉัตร

*ฝ่ายพระนางมหาปชาบดีโคตมีเกิดศรัทธาอยากเสด็จ
ออกผนวช จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งกำลังประทับอยู่
ที่นิโครธาราม พระนางถวายบังคมแล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่
พระองค์ผู้เจริญ ขอใ้มาตุคามพึงได้การออกบวชเป็นบรรพชิต



ปชาบดีเถรี ผู้รัตัญญ (๒)

๒๘๐

ในธรรมวินัยที่พระตถาคตทรงประกาศแล้วเกิด” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนพระนางโคตมิ อย่าเลย พระนางอย่าชอบใจกับการออกบวชเป็นบรรพชิต ในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้วเลย” ถึงแม้พระนางจะทูลขอถึง ๓ ครั้งด้วยกัน แต่พระบรมศาสดาก็ไม่ทรงอนุญาตเหมือนเดิม

ต่อมา เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปทางกรุงเวสาลี พระนางปชาบดีโคตมิตรงตัดลินพระทัยปลงพระเกศา ทรงครองผ้ากาสาวพัสตร์ พร้อมกับเจ้าหญิงสาภิยะอีก ๕๐๐ นาง ได้ออกเดินทางไกลเพื่อขอบวชอีกครั้งหนึ่ง พระนางประทับอยู่ที่ซุ้มประตูด้านนอก ทรงมีพระบาทระบม มีพระกายเปื้อนด้วยฝุ่นละออง

ท่านพระอานนท์เห็นความตั้งใจจริงของพระน้านางเช่นนั้น จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอประทานวโรกาส ขอให้มาตุคามพึงออกบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยที่พระองค์ทรงประกาศแล้วเกิด” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนอานนท์ อย่าเลย เธออย่าชอบใจให้มาตุคามออกบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยที่เราประกาศแล้วเลย” แม้ท่านพระอานนท์จะทูลขอถึง ๓ ครั้ง ก็ไม่ทรงอนุญาตเหมือนเดิม



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๘๑

แต่ท่านพระอานนท์เป็นคนมีไหวพริบ จึงหาหนทางที่จะให้พระน้านางออกบวชให้ได้ ท่านทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มาตุคามออกบวชเป็นบรรพชิต ในธรรมวินัยที่พระตถาคตทรงประกาศแล้ว สามารถจะทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล หรืออรหัตตผลได้หรือไม่ พระเจ้าข้า”

เมื่อได้รับการยืนยันว่า “ได้” พระเถระจึงทูลต่อไปว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าเช่นนั้น พระนางปชาบดีโคตมีทรงมีอุปการะมาก เป็นพระมาตุจฉาของพระองค์ ทรงทะนุถนอมเลี้ยงดูให้พระองค์ทรงต็มน้านม ในเมื่อพระชนนีทิวงคตแล้ว ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอประทานวโรกาส ขอให้มาตุคามพึงได้ออกบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยที่พระตถาคตทรงประกาศแล้วเถิด”

“ดูก่อนอานนท์ ถ้าพระนางมหาปชาบดีโคตมี ทรงรับครุธรรม ๘ ประการ คือ ๑.ภิกษุณีแม้อุปสมบทแล้ว ๑๐๐ ปี พึงกราบไหว้ ลูกรับ ทำอัญชลีกรรม สามิจิกรรมแก่ภิกษุแม้อุปสมบทในวันนั้น ๒.ภิกษุณีไม่พึงเข้าจำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ ๓.ภิกษุณีต้องแสวงหาภิกษุผู้ถามถึงการทำอุโบสถ และการเข้าไปรับโอวาทจากภิกษุสงฆ์ทุกกึ่งเดือน ๔.ภิกษุณีอยู่



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๘๒

จำพรรษาแล้ว ต้องพิจารณาในสงฆ์ทั้งสองฝ่าย ๕.ภิกษุณีต้อง
ครุธรรมแล้ว พึงประพฤติมานัตปักษ์หนึ่ง ในสงฆ์ทั้งสองฝ่าย
๖.ภิกษุณีต้องอุปสมบทในสงฆ์ทั้งสองฝ่าย ๗.ห้ามมิให้ภิกษุณีดำ
ว่ากล่าวแก่ภิกษุสงฆ์ ๘.ห้ามมิให้ภิกษุณีสอนภิกษุ แต่ให้ภิกษุ
กล่าวสอนอย่างเดียว ครุธรรมเหล่านี้ ภิกษุณีต้องลักการะ เคารพ
นับถือ บูชา ไม่พึงก้าวล่วงเลยจนตลอดชีวิต”

ท่านพระอานนทร์รับครุธรรม ๘ ประการนี้แล้ว ก็เข้าไป
หาพระนางมหาปชาบดีโคตมี สอบถามพระนางจะยอมรับครุธรรม
๘ ประการนี้ได้ไหม พระนางนางได้ฟังดังนั้น ก็เกิดปีติยิ่งนัก
เหมือนว่ากำลังจะได้สมบัติจักรพรรดิ ได้น้อมรับครุธรรม ๘
ประการด้วยความยินดี จากนั้นก็เข้าไปถวายบังคมพระบรม-
ศาสดา ตั้งใจนั่งฟังพระธรรมเทศนาด้วยจิตที่เบิกบานผ่องใส
พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมโปรดพระนางนาง และภิกษุณี
ผู้บวชใหม่ทั้ง ๕๐๐ รูป พระนางนางก็น้อมใจไปตามเสียงแห่ง
พระธรรมเทศนา ในที่สุดก็ได้บรรลุลุธรรมเป็นพระอรหันตเถรี
ส่วนภิกษุณี ๕๐๐ รูป ก็บรรลुพระอรหันต์เช่นกัน ต่อมาภายหลัง
พระบรมศาสดาทรงสถาปนาพระมหาปชาบดีภิกษุณีไว้ใน
ตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นสาวิกาผู้เลิศกว่าภิกษุณีผู้เป็นรัตตัญญู
รู้ราตรีนาน



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๒)

๒๘๓

จะเห็นได้ว่า การที่กุลธิดาจะออกบวชเป็นภิกษุณีได้ ต้องอาศัยพลังศรัทธา และพลังใจที่เต็มเปี่ยมล้นปรี่ ต้องปฏิบัติตามครุธรรม ๘ ประการที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ เนื่องจากทรงเป็นห่วงอนาคตของพระพุทธศาสนา และเห็นความไม่ปลอดภัยทางด้านร่างกายของภิกษุณี จึงทรงตั้งกฎกติกามาไว้อย่างเคร่งครัด ทำให้ปัจจุบันภิกษุณีในพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้ขาดหายไป แม้ว่าปัจจุบันจะมีผู้ปรารถนาอยากจะบวชเป็นภิกษุณีเหมือนสมัยพุทธกาล ถ้าจะทำให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยก็เป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก

สำหรับกุลบุตรทั้งหลาย ผู้ได้โอกาสอันประเสริฐนี้และพึงใช้โอกาสนี้ให้เต็มที่ หลวงพ่อไม่อยากให้พลาดโอกาสในการบรรพชาอุปสมบท เพื่อมาฝึกฝนอบรมตนเองในช่วงเข้าพรรษา จะได้เพิ่มเติมเนกขัมมบารมีให้กับตนเอง จะบวชที่วัดไหนก็ตามสะดวก แต่ถ้าจะให้ดีก็ต้องหาวัดที่มีพระอาจารย์ คอยแนะนำพร่ำสอนให้ จะได้มีโอกาสศึกษาพระธรรมวินัย และปฏิบัติธรรมได้อย่างมีความสุข ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิต

โดยเฉพาะการจะไปถึงจุดหมายปลายทางของชีวิตในสังสารวัฏ คือได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ เลย ต้องอาศัยกำลังใจที่เข้มแข็ง และเด็ดเดี่ยวในการประพฤติธรรม



ปชาบดีเถรี ผู้รัตัญญ (๒)

๒๘๔

แม้ในระหว่างทาง เรายังไม่สมหวังดังใจก็ตาม เพราะมีอุปสรรค
ขวากหนามมาขวางกั้น เราต้องอดทนอย่าท้อถอย โดยเฉพาะ
เป้าหมายที่เราจะมุ่งไปสู่ที่สุดแห่งธรรมนั้น ยิ่งต้องมีความมุ่งมั่น
ตั้งใจจริง และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ต้องสร้างบารมี
ชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ฉะนั้นตราบใดที่เรายังไปไม่ถึงที่หมาย
อย่าได้คลายความเพียร ให้พวกเราทุกคนอย่าประมาท หมั่น
ปฏิบัติธรรมทำใจของเราให้ใสบริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้เข้าถึง
พระธรรมกายให้ได้กันทุกๆ คน



๓๒



ป ช ำ บ ดี เ ถ ร

ผู้ รั ต ตั ญ ญ (๓)

อายุของมนุษย์มีน้อย คนดีพึงดูถูกอายุนั้นเสีย
พึงประพาศิตน ดูจคนมีศีรชะถูกไฟไหม้
มฤตยูที่จะไม่มาถึง ย่อมไม่มี





ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๘๓

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายที่ยังต้องวนเวียนอยู่ใน
สังสารวัฏ ล้วนถูกบังคับบัญชาด้วยธรรมสามประการคือ กุศล-
ธรรม อกุศลธรรม และอัปยาคตธรรม ธรรมทั้ง ๓ ประการนี้
จะสลับสับเปลี่ยนกันเข้ามาครอบครองจิตใจของเรา จะมีการ
ชิงช่วง และช่วงชิงกันอยู่ตลอดเวลา

ฉะนั้น เราควรจะวางแผนเวลาที่ผ่านไปในแต่ละวินาที
ให้จิตใจของเราเกาะเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นบุญเป็นกุศล ไม่ควรไป
เสียเวลากับสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ควรใช้เวลาที่ผ่านไปในแต่ละวัน
อยู่กับการสร้างบารมี แล้วชีวิตของเราถึงแม้จะเป็นของน้อย
แต่จะทรงคุณค่าอย่างมหาศาล เป็นเวลาที่จะเป็นไปเพื่อการ
แสวงหาความบริสุทธิ์หลุดพ้น เป็นเวลาที่มุ่งแต่แสวงหาพระ-
รัตนตรัยภายใน เพราะไม่มีสิ่งใดที่จะเลิศไปกว่าใจที่บริสุทธิ์
และไม่มีสิ่งใดที่ประเสริฐกว่า การได้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน

มีพุทธพจน์ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย
สคาถวรรค ว่า

“อปปมายุ มนุสฺसानํ ทิเพยฺย นํ สุปริโส
จเรยฺยาทิตตลีโสว นตฺถิ มจฺจุสฺส นาคโม

อายุของมนุษย์มีน้อย คนดีพึงดูถูกอายุนั้นเสีย พึง
ประพาสจิตตน ดุจคนมีศรัทธาถูกไฟไหม้ มฤตยูที่จะไม่มาถึง
ย่อมไม่มี”



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๘๘

ชีวิตของเรามีระเบิดเวลาที่พญามัจจุรณตั้งไว้ พร้อมทั้งจะระเบิดได้ทุกเวลา เราไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าจะระเบิดขึ้นเมื่อใด และเมื่อระเบิดเวลาในชีวิตได้ระเบิดขึ้น ถึงเวลานั้นเราได้เตรียมตัวสำหรับการเดินทางไกลไปสู่ปรโลกแล้วหรือยัง ถ้าเราเตรียมตัวไว้ไม่พร้อม เราจะหวาดหวั่นต่อมรณภัยที่มาปรากฏอยู่เฉพาะเบื้องหน้า แต่ถ้าเราได้เตรียมตัวไว้อย่างดีแล้ว ไม่ว่าจะระเบิดเวลาจะระเบิดขึ้นเวลาไหนช้าหรือเร็ว เราจะไม่สะดุ้งหวาดกลัวต่อพญามัจจุราช เพราะเรารู้ว่าเราจะจากโลกนี้ไปอย่างผู้มีชัยชนะเหมือนอย่างพระนางมहाปชาบดีโคตมี

*ในครั้งพุทธกาล ขณะที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับอยู่ ณ ภูฏาคารศาลา ในป่ามทวัน กรุงเวสาลี พระนาง-มหาปชาบดีโคตมีเถรี ประทับอยู่ที่สำนักภิกษุณีในกรุงเวสาลี เช่นกัน ในเวลาอรุณรุ่ง พระเถรีออกเที่ยวบิณฑบาตตามปกติ หลังจากฉันภัตตาหารแล้ว ก็เจริญสมาธิภาวนาเสวยวิมุตติสุข อยู่ในผลสมาบัติในสถานที่พักของตน ครั้นออกจากผลสมาบัติแล้ว ก็พิจารณาข้อวัตรปฏิบัติของตนเอง ทำให้เกิดปีติโสมนัสยิ่งนัก พอดตรวจตราดูอายุสังขารของตน ทราบว่าอายุสังขารใกล้จะหมดสิ้นลงแล้ว จึงดำริว่า ถ้าอย่างนั้นเราจะไปทูลขอให้พระผู้มี



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๘๕

พระภาคเจ้าทรงอนุญาต แล้วถือโอกาสอำลาพระเถระทั้งหลาย และเพื่อนสพรหมจารีทุกรูป แล้วค่อยดับขันธปรินิพพาน

ในขณะที่พระเถรีดำรงอยู่นั้นเอง ภิกษุณี ๕๐๐ รูป ล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ ก็ได้มีความปริวิตกเหมือนพระนางมหาปชาบดีเถรีเช่นกัน เมื่อเป็นดั่งนั้น พระนางพร้อมทั้งภิกษุณีเหล่านั้น จึงพากันไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ระหว่างทางพวกอุบาสิกาผู้มีศรัทธาเห็นพระเถรีกำลังเดินทางอยู่ จึงชักชวนกันเข้าไปถามถึงเหตุที่จะไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อทราบว่าเป็นพระเถรีจะไปทูลลาเพื่อดับขันธนิพพาน ก็พากันคร่ำครวญด้วยความห่วงหาอาลัยเป็นการใหญ่ พระเถรีได้แสดงธรรมเป็นการปลอบโยนให้เหล่าอุบาสิกาได้คลายความเศร้าโศกว่า

“พระบรมศาสดาเราก็ได้บำรุงเลี้ยงแล้ว คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ทำให้แจ้งแล้ว ภาระอันหนักเราได้ปลงลงแล้ว ตัณหาอันนำไปสู่ภพ เราได้ถอนเสียแล้ว เราออกบวชเป็นบรรพชิตเพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นเราได้บรรลุแล้วโดยลำดับ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสัทธรรมของพระพุทธองค์ยังดำรงอยู่ตราบใด ตราบนั้นยังคงเป็นกาลที่เราจะนิพพาน ท่านทั้งหลายอย่าได้เศร้าโศกถึงเราเลย ถ้าหากท่านทั้งหลายจะมีความรักหรือความกตัญญูในเรา ขอให้ท่าน



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๕๐

ทั้งหลายจึงทำความเพียรเพื่อความดำรงอยู่แห่งพระสัทธรรมเถิด”

เมื่อพระเถรีสอนเหล่าอุบาสิกาก็คลายความเศร้าโศกแล้วก็เดินทางมุ่งหน้าไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป เมื่อไปถึงเป็นเวลาทีที่พระพุทธรองค์กำลังจะแสดงธรรมพอดิ พระนางจึงขอโอกาสเข้าเฝ้า ได้สนทนาธรรมกับพระพุทธรองค์ ท่านได้กล่าวมธุรวาจาสมกับเป็นพระเถรีผู้รัตตัญญูรู้ธรรมได้บวชก่อนใครในหัวข้อสนทนาธรรมนั้นมีถ้อยคำที่น่าสนใจมาก พระนางได้กราบทูลว่า

“ข้าแต่พระตถาคตเจ้า หม่อมฉันเป็นพระมารดาของพระองค์ก็จริง แต่ว่าพระองค์ทรงเป็นพระบิดาของหม่อมฉัน พระองค์เป็นผู้ประทานความสุขอันเกิดจากพระสัทธรรมให้หม่อมฉัน รูปร่างของพระองค์นี้อันหม่อมฉันทำให้เจริญเติบโต ส่วนพระธรรมกายอันสว่างไสวน่าเพลิดเพลินใจของหม่อมฉันนี้ พระองค์ทรงทำให้เจริญเติบโตแล้ว หม่อมฉันนั้นให้พระองค์ทรงดื่มน้ำนม อันระงับเสียได้ซึ่งความกระหายชั่วคราวหนึ่ง แต่น้ำนมคือพระสัทธรรมอันสงบระงับกิเลสอาสวะนั้น พระองค์ให้หม่อมฉันได้ดื่มแล้ว พระองค์ชื่อว่า มิได้เป็นหนี้แก่หม่อมฉันเลย

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า หอึงทั้งหลายย่อมอยากได้บุตรตามที่ตนปรารถนา หอึงที่เป็นพระมารดาของพระเจ้า-



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๕๑

จักรพรรดิมีพระเจ้านันธาตราช เป็นต้น เชื่อว่าเป็นมารดาผู้ยังบุตรให้จมอยู่ในห้วงมหรณพคือ ภพ ส่วนหม่อมฉันผู้จมดิ่งอยู่ในห้วงมหรณพคือภพ อันพระองค์ให้ข้ามไปจากสาครคือ ภพแล้ว พระนามว่าพระมเหสีพันปีหลวง หญิงทั้งหลายย่อมสามารถได้โดยง่าย แต่พระนามว่าพระพุทธรมารดานี้ หญิงทั้งหลายได้ยากอย่างยิ่ง ก็พระนามว่าพระพุทธรมารดา คือ ผู้บำรุงเลี้ยงนี้ หม่อมฉันได้แล้วตามความปรารถนา หม่อมฉันย่อมปรารถนาจะทิ้งร่างนี้เพื่อเข้าสู่อายตณนิพพาน ขอพระองค์จงทรงอนุญาตเถิด”

เมื่อกล่าวจบ พระนางได้ก้มพระเศียรลงแทบเบื้องพระยุคลบาทของพระบรมศาสดา เพราะเป็นวาระสุดท้ายที่พระเถรีจะได้เห็นพระบรมศาสดา พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสกับพระนางมหาปชาบดีโคตมีว่า “ดูก่อนพระโคตมี คนพาลเหล่าใดสงสัยในการตรัสรู้ธรรมของสตรีทั้งหลาย เธอจงแสดงอิทธิฤทธิ์เพื่อกำจัดเสียซึ่งทิฏฐิของคนพาลเหล่านั้นเถิด” พระเถรีเมื่อได้รับพุทธานุญาตแล้ว ก็ถวายบังคมพระบรมศาสดา เหาะขึ้นสู่เวหาสทันที

ได้แสดงฤทธิ์ต่างๆ มากมาย เช่น เนรมิตเป็นหลายองค์ บ้าง หายตัวไปบ้าง เดินทะลุผากำแพงบ้าง ดำดินอย่างกับดำน้ำบ้าง เดินบนน้ำบ้าง เหาะไปในอากาศบ้าง ไปพรหมโลกด้วย



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๕๒

กายเนื้อบ้าง บังพระอาทิตย์กับพระจันทร์ด้วยปลายนิ้วมือบ้าง หรือเนรมิตน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไวบนฝ่ามือข้างหนึ่ง แล้วทำพายุฝนที่เป็นจุมพามาเมฆบนภูเขาอยู่คันธรให้ตกลงบ้าง

พระเถรีแสดงฤทธิ์เสร็จแล้ว ลงจากนภากาศเข้าไปถวายบังคมพระบรมศาสดาเป็นครั้งสุดท้าย และกราบทูลลาว่า “ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า หม่อมฉันเป็นพระมาตุจฉาของพระองค์ เป็นผู้ทำตามคำสอนของพระองค์ ได้บรรลุประโยชน์ของตนโดยลำดับแล้ว มีอายุได้ ๑๒๐ ปีแล้ว ถึงกาลอันควรที่หม่อมฉันจักขอถวายทูลลาดับขันธนิพพาน”

ฝ่ายอุบาลีกาในพระนครผู้มีความเคารพรักในพระเถรี ได้สดับถึงการปลงอายุสังขารของพระนางปชาบดีโคตมีแล้ว ต่างพากันร้องให้พิไรรำพัน พระเถรีกล่าวสอนว่า “ลูกทั้งหลายเอ๋ย การพร่ำเพ้อซึ่งเป็นไปในบ่วงมารไม่สมควรเลย สังขตธรรมทั้งปวง ล้วนไม่เที่ยง มีแต่จะพลัดพรากจากกัน หวันไหวไปมา ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในการจากไปของเรา จงยินดีในพระนิพพานเถิด” พอสิ้นคำกล่าว พระเถรีเข้าฌานสมาบัติไปตามลำดับ จนถึงเนวสัญญานาสัญญายตนฌาน และเข้าสัญญาเวทยิตนิโรธสมาบัติโดยอนุโลม และปฏิโลม เข้าปฐมฌานไปจนถึงจตุตถฌาน ครั้นออกจากจตุตถฌานแล้วก็เข้านิโรธสมาบัติ



ปชาบดีเถรี ผู้รัตตัญญู (๓)

๒๕๓

ดับขันธไปสู่อายตนิพพาน เหมือนเปลวประทีปที่หมดเชื้อดับไป

นี่เป็นตัวอย่างของผู้ที่จากโลกนี้ไปอย่างผู้ชนะโลก เมื่อท่านรู้ว่าระเบิดเวลาของชีวิตจะเกิดขึ้นเมื่อไร ก็เตรียมพร้อมไว้ทุกเมื่อ ท่านสามารถตายก่อนตายได้ นี่เป็นการเตรียมตัวอย่างถูกหลักวิชา และนำเอาเป็นแบบอย่าง เพราะเมื่อมัจจุราชมมาถึง เราจะได้ไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง ดังนั้น เราต้องหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้หยุดให้หนึ่งให้ได้ตลอดเวลา ถ้าหยุดนิ่งได้ชีวิตก็จะปลอดภัย ให้หมั่นนั่งธรรมะเป็นประจำสม่ำเสมอ ฝึกกันไปจนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน





๑๑



เข มา เถ ร

อ ค ร ส ำ วิ ก ำ เ ป ็ อ ง ข ว ำ

เราเรียกผู้ไม่เชื่อใยในกามทั้งหลายเหล่านั้นว่า
เป็นผู้สงบ เพราะไม่มีกิเลสเป็นเครื่องร้อยรัด
จึงข้ามพ้นค้นหาไปได้



เขมาเถรี อัครสาวิกาสีทอง

๒๕๖

เวลาในโลกนี้แสนสั้น แต่เวลาหลังจากที่ละโลกไปยาวนานมาก นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายท่านมองเห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นทุกข์เห็นโทษในอบายภูมิ และมองเห็นสุขในสุคติภูมิ จึงละชั่วทั้งกาย วาจา และใจ หมั่นสั่งสมบุญกุศลอย่างเต็มที่ ผูกพันใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ชีวิตที่อยู่ในโลกนี้มีคุณค่า และให้ชีวิตในสัมปรายภพมีความปลอดภัย เราทั้งหลายควรดำเนินตามปฏิปทาของบัณฑิตผู้รู้เหล่านั้น ชีวิตเราจะได้ไม่ผิดพลาด ไม่ควรไปยึดติดในคน สัตว์ สิ่งของทั้งหลายในโลกนี้ แม้กระทั่งสังขารร่างกายของเราที่ได้อัตภาพเป็นมนุษย์นี้ เพื่อจะได้มาสร้างบารมีให้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต จึงไม่ควรไปยึดมั่นถือมั่น ควรแสวงหากายภายในที่แท้จริงคือ พระธรรมกาย ซึ่งจะเป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงของตัวเราเอง ด้วยการหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำทุกวัน

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย มหาวรรค ว่า

“ตํ พุริมิ อุปสนฺโตติ กาเมสุ อนเปกฺขินํ
คนฺถา ตสฺส น วิชฺชนฺติ อตาริ โส วิสตุตฺติกํ

เราเรียกผู้ไม่เฝ้าในกามทั้งหลายนั้นว่า เป็นผู้สงบ เพราะไม่มีกิเลสเป็นเครื่องร้อยรัด จึงข้ามพ้นต้นหาไปได้”

ปัจจุบันเราอยู่ในยุคสมัยที่กัปกำลังไถลง จากที่เคยมี



สมาคมเถร อัครสาวิกาเบื่องขวา

๒๕๓

พุทธพยากรณ์ว่า หลังจากพุทธปรินิพพานแล้วทุกๆ ร้อยปี อายุมนุษย์จะลดลง ๑ ปี มนุษย์จากที่เคยมีอายุยืนถึง ๑๐๐ ปี เมื่อเวลาผ่านไป ๒,๕๐๐ ปี อายุมนุษย์จึงลดลงเหลือ ๗๕ ปี เพราะฉะนั้นใครมีอายุยืน ๑๐๐ ปี หรือเกินกว่า ๗๕ ปี ก็ถือว่าเป็นอายุยืนแล้ว นับวันอายุมนุษย์จะถอยลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่งอายุ ๑๐ ขวบ ในยุคนั้น พอคลอดจากครรภ์มารดา อายุได้ ๕ ขวบ ก็คิดเรื่องแต่งงาน อยากมีคู่ครองกันแล้ว โอกาสที่จะแสวงหามรรคผลนิพพานก็แทบจะไม่มี ใจของคนส่วนใหญ่จะหมกมุ่นอยู่กับเรื่องการหากิน เกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งผู้รู้ท่านบอกว่า เป็นเสมือนของร้อนที่ยิ่งเข้าไปผูกพัน ยึดมั่นถือมั่น จะมีแต่ นำความร้อนรุ่มในจิตใจมาให้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด ท่านถึงสอนไม่ให้ไปยึดมั่นถือมั่น แต่ให้มุ่งแสวงหาสาระที่แท้จริงของชีวิต

*มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยพุทธกาล พระนางเขมาเทวี เป็นพระมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร มีรูปกายที่สวยงามประหนึ่งนางฟ้าบนสวรรค์ พระนางทรงสดับที่พระบรมศาสดาทรงแสดงโทษในรูปว่าเป็นของไม่เที่ยง ลักวันหนึ่งก็ต้องเสื่อมสลาย ไม่ให้ไปยึดมั่นถือมั่น ไม่ว่าจะเป็นร่างกายของตนเอง และของคนอื่น



เขมาเถรี อัครสาวิกาเบื้องขวา

๒๕๘

เนื่องจากพระนางเป็นผู้มีวเมาในรูปโฉมของตนเองว่า มีความงามเป็นเลิศ จึงไม่กล้าไปเฝ้าพระทศพล เพราะทรงกลัวว่าพระบรมศาสดาจะทรงแสดงโทษในรูปของพระนาง ฝ่ายพระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นพุทธมามกะ เป็นพระโสดาบันบุคคล มีความปรารถนาอยากให้พระมเหสีได้ฟังพระลัทธิธรรมบ้าง แม้จะทรงชักชวนไปพระวิหารหลายครั้ง แต่พระนางก็บ่ายเบี่ยง

พระราชาก็ใช้กุศโลบายด้วยการให้เหล่านักวิประพันธ์ ความงดงามของพระเวฬุวันราชอุทยาน แล้วให้ไปขบร้องไถ่ลี้ๆ สถานที่ที่พระนางเขมาเทวีจะทรงได้ยิน เมื่อพระนางทรงได้ สดับคำพรรณนาพระเวฬุวัน มีพระประสงค์จะเสด็จไปชม พระราชอุทยาน จึงทูลขออนุญาตพระราชาก็ไปทอดพระเนตร

พระราชาก็ตรัสสั่งเหล่าบุรุษที่ไปกับพระนางว่า หากพระเทวีจะกลับจากสวนโดยไม่ยอมเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ก็ให้ บังคับพานางไปให้ได้ นี่ก็เป็นข้อสังเกตว่า ความตั้งใจดีอยาก ให้คนอื่นได้พบเส้นทางสว่างของชีวิต บางครั้งจะชักชวนธรรมดา ใช้วิธีละมุนละม่อมไม่ได้ ต้องถึงกับบังคับกัน เหมือนเด็กที่เป็นไข้ แล้วไม่ยอมทานยา พ่อแม่ก็ต้องบังคับให้กิน แม้นั่นอาจขม แต่เมื่อพ่อแม่เห็นว่าหากลูกเจ็บประทุรกันดารขนาดนั้น จะหายจาก โรคภัยไข้เจ็บ จึงจำเป็นที่จะต้องบังคับให้ลูกกิน



เขมาเถรี อัครสาวิกาเบ็องขวา

๒๕๕

สมัยนั้น พระนางเขมาเทวีเสด็จชมพระราชอุทยานด้วยความเพลิดเพลิน เมื่อเสด็จกลับก็ไม่เฝ้าพระทศพล เหล่าราชบุรุษจึงใช้พระราชอาชญาบังคับ โดยที่พระนางไม่ค่อยชอบพระทัยเท่าใดนัก พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นพระนางกำลังเสด็จมา จึงทรงเนรมิตเทพอัปสรนางหนึ่ง ซึ่งกำลังถือกำนไบตาลถวายเป็นพัตอยู่ พระนางเขมาเทวีเห็นเทพอัปสรนั้นแล้วทรงพระดำริว่า สตรีท่านนี้สวยงามประดุจเทพอัปสรยังอุตสาหมาเฝ้าพระทศพล ถ้าเราเทียบกับนางแล้วเหมือนนางกากับนางหงส์

คิดอย่างนั้นแล้วก็ยืนดูเทพอัปสรด้วยใจที่เคลิบเคลิ้มหลงใหลในรูปร่างของเทพิดานางฟ้า แต่ด้วยพุทธานุภาพของพระตถาคตเจ้า สตรีนั้นก็ปรากฏแปรเปลี่ยนไปตามวัย ล่วงปฐมวัยตั้งอยู่ในมัชฌิมวัย แล้วก็ล่วงมัชฌิมวัยดำรงอยู่ในปัจฉิมวัย มีหนังเหี่ยวย่น ผมหงอก ฟันหัก หลังโก่ง แล้วสตรีนั้นล้มลงกลิ้งเกลือกพร้อมกับพัตไบตาล ร้องโอดครวญทุกข์ทรมานและเสียชีวิตไปต่อหน้าต่อตา

พระนางเขมาเทวีได้พิจารณาเห็นความไม่เที่ยงของสังขาร และเนื่องจากพระนางเป็นผู้มีบุญบารมีที่สั่งสมไว้อย่างดี จึงสอนตนเองว่าสรีระทั้งดงามถึงเพียงนี้ ยังถึงความวิบัติ



เขมาเถรี อัครสาวิกาเบ็องขวา

๓๐๐

แม้สรีระของเราก็จักมีคติอย่างนี้เหมือนกัน ขณะที่กำลังมีตำริ
อยู่นั้น พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “ชนเหล่าใด ถูกราคะย้อมแล้ว
ย้อมตกไปตามกระแส เหมือนแมลงมุดตกไปตามใยขายที่
ตนเองทำไว้ ชนเหล่านั้นตัดกระแสนั้นได้แล้ว ไม่เยื่อใยใน
กามคุณทั้งหลาย ย่อมเว้นรอบจากกามคุณทุกอย่าง”

พอบจบพระคาถา พระนางทรงอยู่ในอิริยาบถยืนก็บรรลु
อรหัตตผล ถึงพร้อมด้วยปฐวิสัมภिता ธรรมดาว่าผู้อยู่ครองเรือน
บรรลुเป็นพระอรหันต์ จำต้องปรินิพพานหรือบวชเสียในวันนั้น
เพราะเพศภาวะของคฤหัสถ์ไม่อาจจะรองรับคุณธรรมของความ
เป็นพระอรหันต์ได้ พระนางรู้ว่าอายุสังขารของพระองค์ยังเป็น
ไปได้ จึงตัดสินใจที่จะออกผนวชเป็นภิกษุณี จะได้ทำหน้าที่เป็น
กัลยาณมิตรให้กับชาวโลก เมื่อตำริเช่นนั้นแล้ว จึงเสด็จกลับ
พระราชนิเวศน์

พระราชาทรงทราบโดยอาการนั้นว่าพระนางคงจักได้
มรรคผลนิพพานขั้นสูงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะวันนี้พระนาง
มีวรรณะเปล่งปลั่งผ่องใส และมีกิริยาอาการสำรวมน่าเลื่อมใส
มากกว่าวันก่อนๆ จึงตรัสถามเรื่องราวทั้งหมด และทรงอนุญาต
ให้พระนางออกบวชเป็นภิกษุณีตามความประสงค์ เมื่อออก
บวชแล้ว เนื่องจากพระนางมีพระปัญญามาก บรรลุพระอรหันต์
ทั้งที่อยู่ในเพศคฤหัสถ์ พระบรมศาสดาจึงทรงสถาปนาพระ-



เขมาเถรี อัครสาวิกาสาวีถีน

๓๐๑

เขมาเถรีไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นเลิศกว่าภิกษุณีสาวิกาผู้มีปัญญามาก

นี่ก็เป็นตัวอย่างของผู้ที่เคยหลงใหลในรูปรกายของตนเอง แต่เมื่อเทียบกับกายทิพย์ แล้วเทียบกันไม่ได้ เพราะความละเอียดประณีตสวยงามนั้นต่างกันราวฟ้ากับดิน แต่เนื่องจากมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นกายมนุษย์ละเอียด ไม่เคยเห็นกายทิพย์ แม้กายพรหม อรูปพรหมที่มีความละเอียดประณีตใกล้ลักษณะมหาบุรุษเข้าไปทุกที ก็ไม่เคยเห็น ทำให้มัวยึดติดหลงใหลในกายมนุษย์หยาบทั้งที่เต็มไปด้วยของปฏิกูล

เพราะฉะนั้น จะปล่อยวางจากกายภายนอกเหล่านี้ได้ ก็ต้องเข้าไปรู้จักกับกายที่มีความละเอียดประณีตภายในจะเข้าถึงได้ก็ต้องอาศัยใจที่หยุดนิ่ง จึงจะไปรู้ไปเห็นได้ จะรู้เห็นได้ในปัจจุบันกันเลย ไม่ต้องรอให้ตายเสียก่อน ค่อยมารู้จักว่า เทวดาเป็นอย่างไร หรือกายภายในอื่นๆ เป็นอย่างไร หลวงปู่-วัดปากน้ำท่านใช้คำว่า “หยุดให้ได้เสียก่อน ตกลงกันเรื่องหยุด ให้มันได้เสียก่อน เรื่องอื่นใหญ่โตมโหฬารนัก อย่าเพิ่งไปพูดถึง เมื่อว่าหยุดได้แล้ว เรื่องอื่นก็ง่ายละ” เริ่มตั้งแต่หยุดใจเป็น จะเห็นภาพภายใน เห็นว่าที่ศูนย์กลางกายของเรา มีดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสสว่างประดุจดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน



ชมมาเถรี อัครสาวิกาเบ็องขวา

๓๐๒

เมื่อหยุดถูกส่วนเข้า เราจะเข้าไปพบดวงธรรมต่างๆ ภายใน ตั้งแต่ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และกั ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ซ้อนกันเข้าไปเรื่อยๆ สูดกลางดวง- วิมุตติญาณทัสสนะ จะเข้าไปพบกับกายมนุษย์ละเอียด ท่านชาย ก็เหมือนกับท่านชาย ท่านหญิงเหมือนท่านหญิง ต่างกันแต่มี ความละเอียดกว่าเดิม ประณีตกว่าเดิม งดงามกว่าเดิม นี่จะ เห็นกันเข้าไปอย่างนี้ เมื่อหยุดถูกส่วนหนักเข้า จะเข้าไปพบกาย ในกายภายในทั้งหยาบ และละเอียด ตั้งแต่กายทิพย์ กายพรหม กายอรุปรหม และเห็นกายธรรม ซึ่งเป็นกายที่หลุดพ้นจากภพ ทั้งสาม เป็นกายที่ใสเกินใส สวยเกินสวย งามไม่มีที่ติ และเป็น นิจจัง เป็นสุขขัง เป็นอัตตา ที่ควรยึดถือไว้ ยามมีทุกข์ท่านก็ช่วย ให้พ้นทุกข์ได้ มีสุขแล้ว เมื่อนำใจมาหยุดอยู่ในกลางท่าน ความสุขจะเพิ่มพูนทับทวีไม่มีสิ้นสุด

เพราะฉะนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นนำใจมาหยุดมานิ่งที่ ศูนย์กลางกายให้ได้ทุกๆ วัน แล้วเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกกันทุกๆ คน



๑๔



ป ญ า จ า ร า ภี ก มุ ณี เถ ร ี

หยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า ยามต้องแสงอาทิตย์
อุทัยย่อมเหือดแห้งหายไป ตั้งอยู่ไม่นาน ฉันทิ ชีวิตของสัตว์
ทั้งหลาย ย่อมถูกความแก่ ความเจ็บ และความตาย เพลลาญไป
ตั้งอยู่ไม่นาน ฉันทิ





ปฐาจารย์ภิกษุณีเถรี

๓๐๕

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี สร้างความดีไปจนกว่าบุญบารมีของเราจะมากพอ ที่จะเป็นเครื่องสนับสนุนให้เราได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เช่นเดียวกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยที่ยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์อยู่ เมื่อเกิดมาในโลกมนุษย์พระองค์ก็ทำแต่ความดี สร้างความดีอย่างไม่หยุดยั้ง ไปจนกระทั่งหมดอายุขัย และตลอดระยะเวลา นั้น พระองค์ไม่เคยละเลยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ด้วยการเจริญภาวนา ทรงทำอย่างนี้ทุกภพทุกชาติจนบารมีของพระองค์เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นบรมครูของโลก

พระบรมศาสดาทรงเปรียบเทียบชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายว่า

**“หยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า ยามต้องแสงอาทิตย์
อุทัยย่อมเหือดแห้งหายไป ตั้งอยู่ไม่นาน ฉนใด ชีวิตของ
สัตว์ทั้งหลาย ย่อมถูกความแก่ ความเจ็บ และความตาย
เผาผลาญไป ตั้งอยู่ไม่นาน ฉนนัน”**

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ล้วนมีความตายเป็นที่สุด ไม่มีใครเลยที่จะเอาชนะพญามัจจุราชได้ พอแรกลืมตาขึ้นดูโลก ชีวิตก็บ่ายหน้าไปหาหนุมตยู เหมือนพระอาทิตย์เมื่อโผล่พ้นขอบฟ้า และมุ่งหน้าสู่อัสดง แต่ความสั้นยาวของชีวิตแต่ละคน



ปฏาจารย์ภิกษุณีเถรี

๓๐๖

นั้นไม่เท่ากัน เพราะความตายไม่มีเครื่องหมาย ไม่มีสัญญาณ บ่งบอกหรือตักเตือนว่า ชีวิตเราจะดับลงในวันใด เหมือนดวงประทีปตั้งอยู่กลางสายลม บางคนจบชีวิตลงในวัยเด็ก บางคนจบชีวิตลงในวัยหนุ่มสาว บางคนจบชีวิตในวัยชรา

เพราะฉะนั้น เราจึงต้องหมั่นเตือนสติตัวเราเองบ่อยๆ เพื่อความเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต จงมองสังขารร่างกายเหมือนหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้าที่ตั้งอยู่ได้ไม่นาน ในไม่ช้าก็ต้องเหือดแห้งไป ชีวิตเราต้องเสื่อมสลายไปในที่สุดเช่นเดียวกัน เราเองก็ยังไม่รู้ว่าความตายจะมาถึงเราเมื่อไร เพราะชีวิตนี้เป็นของน้อย ควรรีบเร่งทำความเพียรสร้างความดีสั่งสมบารมียิ่งๆ ขึ้นไป แล้วชีวิตของเราจะปลอดภัย แม้ประสบทุกข์อันใหญ่หลวง จะผ่านพ้นไปได้ด้วยบารมีที่สั่งสมมาอย่างดีแล้ว

*ในสมัยพุทธกาล มีลูกสาวเศรษฐีคนหนึ่งในเมืองสาวัตถี มีรูปร่างสวยงามมาก พ่อแม่เลี้ยงดูเป็นอย่างดีให้อยู่บนปราสาทชั้นที่ ๗ มดไม่ให้ไต่ ไรไม่ให้ตอม ต่อมานางไปชอบพอกับคนใช้ของตัวเอง แล้วพากันหนีออกจากบ้านไปอยู่ในป่า ไม่นานก็ตั้งครรภ์ ในสมัยโบราณ ธรรมเนียมของผู้ที่จะคลอดบุตรต้อง



ปฐาจารย์รภักษุณีเถรี

๓๐๓

กลับมาคลอดที่บ้าน นางจึงบอกกับสามีว่าจะขอกลับไปคลอดที่บ้านของนาง แต่สามีไม่ยอมเพราะกลัวจะถูกพ่อของนางลงโทษ

เช้าวันหนึ่ง นางจึงตัดสินใจหลบหนีสามี เดินทางกลับบ้านเกิดของตัวเอง และได้คลอดบุตรระหว่างทาง พอสามีทราบก็รีบตามไป พบว่านางคลอดบุตรแล้ว จึงพากันเดินทางกลับไปที่บ้านในป่าดั้งเดิม อยู่มาไม่นานก็เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันอีก แต่ทว่าเหตุการณ์ครั้งที่สองนี้ เป็นเหตุการณ์ที่พลิกชีวิตของลูกสาวเศรษฐี นางตั้งครรภ์อีกครั้งหนึ่ง เมื่อครรภ์แก่แล้วก็พาลูกชายหลบหนีสามีเพื่อจะกลับบ้านเกิดอีก ฝ่ายสามีเมื่อทราบว่าภรรยาหนีออกจากบ้าน ก็ติดตามไปจนทัน

คืนนั้นได้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ฝนฟ้าตกกระหน่ำ ปรະจวบเหมาะกับนางเจ็บท้องใกล้จะคลอด จึงให้สามีไปแสวงหากิ่งไม้ ใบไม้มาทำที่กำบังฝน เมื่อสามีถือไม้เดินไปเพื่อตัดกิ่งไม้ไปถึงจอมปลวกแห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่อยู่ของงูพิษ งูพิษจึงเลื้อยปราดออกมาฉกสามีของนาง ซึ่งมัวแต่สละวนกับกิ่งไม้อยู่ ล้มลงตาย ณ ที่นั่นเอง

ธิดาเศรษฐีเจ็บครรภ์อย่างหนัก มองหาสามีก็ไม่เห็น ในที่สุดก็คลอดบุตรชายออกมาอีกคนหนึ่ง ขณะเดียวกันฝนก็เทกระหน่ำ เด็กทั้ง ๒ คนส่งเสียงร้องไห้กันจ้าละหวั่น ท่ามกลาง



ปฐาจารย์ภิกษุณีเถรี

๓๐๘

สายฝนที่ปรอยปรายอยู่นั้น นางได้คุกเข่าแล้วคำมือทั้ง ๒ ข้าง กับพื้นดิน กำบังฝนให้ลูกทั้งสองคนพ้นจากสายฝนไปได้บ้าง จนถึงรุ่งเช้า จึงได้พาลูกทั้งสองระหกระเหินไปตามหาสามี พบศพสามีนอนคว่ำหน้าอยู่ที่จอมปลวก ก็ได้แต่เสียใจร้องไห้ ร้องให้คิดถึงสามี

ขณะที่ใจยังไม่คลายโศก นางได้ออกเดินทางเพื่อจะกลับไปบ้านเกิด จึงจุงลูกชายคนโต และอุ้มลูกชายคนเล็กที่ยังเป็นทารกอยู่ไปจนถึงฝั่งแม่น้ำ พาลูกข้ามไปที่ละคน อุ้มลูกคนเล็กเดินฝ่ากระแสน้ำไปวางบนใบไม้ที่ริมฝั่งตรงกันข้าม แล้วเดินกลับมาเพื่อจะรับลูกอีกคนหนึ่ง เมื่อเดินฝ่ากระแสน้ำไปได้ครึ่งทาง มีเหยี่ยวตัวหนึ่งเห็นทารกตัวแดงๆ คิดว่าเป็นชิ้นเนื้อ เลยโฉบมาโฉบเอาทารก นางตกใจเป็นอย่างยิ่ง จึงร้องตะโกน และปรบมือขับไล่ด้วยเสียงอันดัง ลูกชายคนโตเห็นอาการของนาง นึกว่าแม่กวักมือเรียกเลยเดินลงมาในแม่น้ำ ถูกกระแสน้ำพัดหายวับไปในทันที

นางเห็นลูกน้อยทั้งสองหายไปตามหน้าต่อตา จึงร้องให้คร่ำครวญอย่างสุดแสนทรมาณ ในที่สุดนางได้รวบรวมเรี่ยวแรงที่มีอยู่ ตะเกียกตะกายไปหาพ่อแม่ เมื่อเดินไปถึงบ้านจึงทราบข่าวว่า บ้านตัวเองถูกไฟไหม้เพราะฟ้าผ่าเมื่อคืนนี้ พ่อแม่และพี่ชายเสียชีวิตทั้งหมด ๓ คน นางสูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รักพร้อมๆ



ปฏาจาราภิกษุณีเถรี

๓๐๕

กันถึง ๖ คนในเวลาคืนเดียว จึงเสียใจจนไม่สามารถจะตั้งสติ
อยู่ได้ กลายเป็นหญิงเสียสติในตอนนั้น จากนั้นนางเที่ยวเดิน
คร่ำครวญหาผู้ที่ตายไปแล้วเหล่านั้น ด้วยอาการกระเซอะกระเซิง
จนผ้าผ่อนหลุดจากร่างกาย

แต่ธิดาเศรษฐีผู้นี้ จะไม่พบกับทุกข์โศกที่สาหัสไปกว่านี้
อีกแล้ว เพราะบุญในอดีตที่เคยสั่งสมไว้ พร้อมกับความตั้งใจ
ปรารถนาเป็นพระอรหันตสาวิกาผู้เลิศรูปหนึ่ง นำพาให้นางได้
ไปพบพระบรมศาสดา ในขณะที่ทรงแสดงธรรมอยู่ได้ทอด-
พระเนตรเห็นนางเข้ามาในข่ายพระญาณ ขณะนั้นเองนาง
ได้เดินตรงมายังเขตวันมหาวิหาร แหวกฝูงชนเข้ามายังที่แสดง
ธรรม มหาชนเห็นนางผู้เสียสติเดินเข้ามาใกล้ก็พากันขับไล่
แต่พระบรมศาสดาตรัสห้าม แล้วบอกให้นางเข้ามาใกล้ๆ

นางตรงเข้ามาหาพระบรมศาสดา ซึ่งกำลังแสดงธรรม
ให้มหาชนรับฟังกันอยู่ เข้าไปนั่งคุกเข่าร่ำไห้ ณ ที่นั้น พระพุทธ-
องค์จึงตรัสว่า “ดูก่อนน้องหญิง เธอจงกลับได้สติเถิด” ด้วย
พุทธานุภาพ นางจึงกลับได้สติขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง จึงเกิดความ
ละอายที่ตัวเองไม่มีเสื้อผ้าอาภรณ์สวมใส่สาธุชนผู้ใญ่บุญท่านหนึ่ง
ได้โยนผ้าขาวให้นางห่มเพื่อป้องกันความละอาย ความโศกค่อยๆ
มลายหายไปจากใจของนาง พระบรมศาสดาตรัสเทศนาสั่งสอน
ให้นางพิจารณาเห็นความเป็นจริงของชีวิต นางค่อยๆ ไตร่ตรอง



ปฏาจารย์การึกษณึถึ

๓๑๐

ตามกระแสพระธรรมเทศนา เนื่องจากนางเป็นผู้มีบุญเก่า
ที่สั่งสมมาดีแล้ว พอจบพระธรรมเทศนาก็ได้บรรลุธรรมเป็น
พระโสดาบัน และได้ขอบวชเป็นภิกษุณี ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา
นางจึงได้ชื่อว่า “ปฏาจารย์” ซึ่งหมายถึง ผู้มีความประพฤติก
ลับคึนมาดั่งเดิม

วันหนึ่ง นางปฏาจารย์การึกษณึ ถึอเอาน้ำล้างเท้าราดลง
บนพื้นดิน พอราดครั้งแรกน้ำไหลไปได้นิดหน่อย และซึมหายไป
ราดครั้งที่ ๒ น้ำไหลไปไกลกว่าครั้งแรก ราดครั้งที่ ๓ น้ำไหลไป
ไกลกว่าทั้ง ๒ ครั้ง ปฏาจารย์การึกษณึถึอเอาน้ำนั้นเป็นอารมณ์
พิจารณาว่า “เหล่านั้ตัวย่อมตายในปฐมวัย เหมือนน้ำที่เร
าราดไปครั้งแรก ตายในมัชฌิมวัย เหมือนน้ำที่เราราดครั้งที่สอง
ตายในปัจฉิมวัย เหมือนน้ำที่เราราดไปครั้งที่สาม”

พระบรมศาสดาประทับนั่งที่พระคันธกุฎี แลรัศมิ์ไป
เหมือนกับปรากฏอยู่เบื้องหน้า ตรัสว่า “เป็นอย่งนั้นแล ปฏาจารย์
การมีชีวิตอยู่เพียงวันเดียวหรือขณะเดียวของผู้เห็นความเกิดขึ้น
และความเสื่อมไปของขันธ ๕ ประเสริฐกว่าการมีชีวิตอยู่ถึง
๑๐๐ ปี ของผู้ไม่เห็นความเกิด และความเสื่อมของขันธ ๕”
นางปฏาจารย์การึกษณึได้พิจารณาธรรมตามคำสอนของพระ-
พุทธองค์ไปตามลำดับ ใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายได้ถูกส่วน จึง
ดำเนินจิตเข้าไปสู่ภายใน สุดท้ายก็ได้บรรลุกายธรรมอรหัต



ปฎิภาณารากษุณีเถรี

๓๑๑

เป็นพระอรหันตเถรีในขณะนั้นเอง ต่อมาภายหลังพระพุทธองค์ทรงแต่งตั้งให้นางเป็นภิกษุณี ผู้เลิศในด้านทรงจำพระวินัย

จะเห็นว่า จุดหักเหของชีวิตนั้น หากเราสามารถใช้ปัญญาพิจารณา แล้วตัดสินใจให้ถูกต้อง ชีวิตนั้นจะผ่านพ้นห่วงทุกขไปได้ ชีวิตของเรานั้นเปราะบางยิ่งนัก หายใจออกไม่หายใจเข้าก็ตาย หายใจเข้าไม่หายใจออกก็ตาย แม้จะพยายามประคับประคองอย่างดีเพียงใด อยู่ได้ไม่นานก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ และต้องตายในที่สุด ชีวิตเราจึงตั้งอยู่ได้ไม่นาน เหมือนหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า เมื่อต้องแสงพระอาทิตย์ยามเช้า ก็ต้องเหือดแห้งหายไปอย่างรวดเร็ว

ตามธรรมชาติสังขารร่างกายของคนเรา เกิดดับอยู่ตลอดเวลา แต่เนื่องจากสืบทอดกันรวดเร็วมาก เราจึงไม่ค่อยรู้ถึงการเกิดดับ และมองเห็นว่าเป็นของเที่ยงจีรังยั่งยืน เพราะสันตติคือ ความสืบทอดไม่ขาดสายมาดบัง รักรูปลักษณ์ไว้ทำให้เกิดความประมาทลุ่มหลงในวัยและชีวิต กว่าจะรู้ว่าสังขารเสื่อมถอยลง ชีวิตก็ย่างเข้าสู่วัยชรา ไร้เรี่ยวแรงแล้ว ครั้นพอจะหันกลับมาทำความดี มาสร้างบุญบารมีให้เต็มทีเหมือนเมื่อยังเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่ก็ไม่ได้เสียแล้ว

การจะเห็นสังขารได้ตามความเป็นจริง ต้องทำให้



ปฏาจารย์ภิกษุณีเถรี

๓๑๒

หยุดหนึ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นี่แหละ หยุดให้สนิทจนเห็น
กายในกายเข้าไปเรื่อยๆ ตั้งแต่กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์
กายพรหม กายอรุปรพพรหม จนถึงกายธรรม เข้าถึงพระธรรมกาย
ได้เมื่อไร อาศัยธรรมจักรก็คือตาธรรมกายนั้น มองเห็นสังขาร
ทั้งปวงว่า เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา ยังตกอยู่
ในกฎของไตรลักษณ์

การเห็นความไม่เที่ยง ความเกิดดับของสังขาร และสิ่ง
ทั้งปวงตามความเป็นจริงนี้ ทำให้เกิดนิพพิทา คือ ความเบื่อหน่าย
เมื่อเบื่อหน่ายย่อมคลายกำหนด คลายความยึดมั่นถือมั่นในตัว
ตนภายนอก แล้วมุ่งเข้าสู่ความสงบคือ ใจหยุดใจนิ่ง เข้าถึงตัว
ตนภายในคือ กายธรรม ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง ที่เรา
ควรเอาใจใส่ เพราะจะเป็นทางไปสู่ความดับทุกข์ได้ในที่สุด

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว เราจึงไม่ควรประมาท ให้หมั่นปฏิบัติ
ธรรมกันอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน อย่าได้ขาด ฝึกใจให้หยุดนิ่ง
ให้ติดเป็นนิสัย ไม่ว่าจะมีการกิจมากน้อยเพียงใดก็ตาม เราจะ
ไม่เอาภารกิจเหล่านั้นมาเป็นข้ออ้าง ทำให้เราเสียโอกาสในการ
เข้าถึงธรรม เพราะฉะนั้นหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งตลอดเวลา



๑๕



พ ร ะ ภั ท ท ก า ปั ล า นี เ ถ ร

บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ การงานชอบ
เป็นผู้มีการศดับมาก ได้ทำบุญไว้ในชีวิตอันมีประมาณน้อยนิด
ในมนุษยโลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไปย่อมเข้าถึง
สวรรค์





พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๕

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในวัฏสงสาร หากยังเวียนว่ายอยู่ในความมืดมนแห่งทะเลทุกข์ ชีวิตนั้นย่อมต้องทนทุกข์ทรมานอีกยาวนาน ตราบใดที่พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังปรากฏอยู่ ตราบนั้นย่อมมีผู้ได้โอกาสบรรลุธรรมและด้วยความปรารถนาที่จะไปให้ถึงวันแห่งความสำเร็จของชีวิต ผู้ที่มีบุญมีปัญญาจึงรักการสั่งสมบุญบารมี มีมโนปณิธานอันแน่วแน่ ใจจะต้องไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ไม่ว่าชีวิตจะตกอยู่ในภาวะที่เลวร้ายเพียงใด ใจก็ยังมุ่งมั่นต่อเป้าหมายสูงสุดมุ่งมั่นในทางพระนิพพาน เราทั้งหลายโชคดีที่ได้โอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบพระพุทธศาสนา ให้ใช้โอกาสดีนี้สร้างบารมีกันให้เต็มที่

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน สัมมาทิฏฐิสูตร ว่า

“บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ การงานชอบ เป็นผู้มีการสดับมาก ได้ทำบุญไว้ในชีวิตอันมีประมาณน้อยนิดในมนุษย์โลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์”

การดำเนินชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ มากมาย มีทั้งดี และไม่ดี ทั้งสุข และทุกข์ ประสพการณ์ต่างๆ สอนให้แต่ละชีวิตต้องเรียนรู้ในการดำรง



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๖

ชีวิตเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย แต่ถ้าเรารู้จักดำเนินชีวิต มีความคิด คำพูด และการกระทำที่ดีงาม มีเป้าหมายมั่นคงมุ่งตรง ต่อหนทางพระนิพพาน และหมั่นสั่งสมบุญกุศลอยู่ตลอดเวลา เส้นทางชีวิตของเราย่อมจะพบกับความสุขความสมหวังอย่าง แน่นนอน เหมือนพระเถรีภัททกาปิลาณี ผู้เป็นพระอรหันตเถรีใน ครั้งสมัยพุทธกาล ท่านได้เดินข้ามพ้นห้วงแห่งสังสารวัฏแล้ว

*ย้อนไปในกับที่หนึ่งแสนจากภัทรกัปนี้ พระปฐมุตตร-
ลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้เสด็จอุบัติบังเกิดขึ้น ครั้งนั้นในเมือง
หงสาวดี มีเศรษฐีชื่อว่า วิเทหะ เป็นผู้มีทรัพย์มาก ในชาตินั้น
พระเถรีได้เป็นชายาของท่านเศรษฐี บ่อยครั้งที่เศรษฐีพร้อมกับ
บริวารได้เข้าไปเฝ้าเฉพาะพระพักตร์ของพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า
มีโอกาสฟังธรรมซึ่งเป็นเหตุนำความสุขมาให้ พระบรมศาสดา
ทรงประกาศแต่งตั้งสาวกองค์หนึ่งไว้ในตำแหน่งผู้เลิศของสาวก
ผู้กล่าวสรรเสริญอุตตมคัตถ์ ท่านเศรษฐีฟังแล้วบังเกิดความ
เลื่อมใส ได้ถวายทานแด่พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตลอดระยะเวลา
๗ วัน แล้วชบศีระชะลงแทบพระยุคลบาท ปรารถนาตำแหน่ง
นั้นด้วย พระบรมศาสดาเมื่อจะทรงให้บริษัทอาจหาญว่าเงิใน
ธรรม และเพื่ออนุเคราะห์ท่านเศรษฐีจึงได้ตรัสว่า



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๓

“ในกัปที่หนึ่งแสนแต่ภัทรกัปนี้ เธอจะเป็นพระสาวกนามว่า กัสสปะ ในพระศาสนาของพระบรมศาสดาพระนามว่า โคตม ความปรารถนาของเธอจะสำเร็จในพระศาสนาของพระศาสดาพระองค์นั้น” เศรษฐีได้ฟังพุทธพยากรณ์เช่นนั้น ก็มีความร่าเริงเบิกบานใจ จึงตั้งใจสร้างบารมียิ่งๆ ขึ้นไป ได้บำรุงพระภิกษุสงฆ์ด้วยปัจจัยสี่เรื่อยมาจนตลอดอายุขัย

เมื่อพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านเศรษฐีจึงเชิญชนหมู่ญาติมิตรมาประชุมกัน สร้างพระสถูปเจดีย์สำเร็จด้วยรัตนะ สูง ๗ โยชน์ รุ่งเรืองดังพระอาทิตย์ส่องแสงในยามฟ้าใส และได้ปลูกต้นรังมีดอกบานสะพรั่งเพื่อบูชาพระบรมศาสดา ส่วนภรรยาของเศรษฐีได้ให้ช่าง ๗ คน เอารัตนะ ๗ อย่าง ทำเป็นตะเกียง ๗๐๐,๐๐๐ ดวง เอน้ำมันหอมใส่จนเต็มทุกดวง ตามประทีปไว้ในอาณาบริเวณโดยรอบพระเจดีย์แสงประทีปได้ลุกลองสว่างไสวดังไฟไหม้ป่าอ้อ เพื่อบูชาบุคคลผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ผู้อนุเคราะห์สัตว์โลกทั้งปวง และยังให้ช่างทำหม้อ ๗๐๐,๐๐๐ ใบ บรรจุรัตนชาตินานาชนิดจนเต็ม และมีวัตถุที่ควรบูชาที่เป็นทองตั้งไว้ในท่ามกลางระหว่างหม้อทุกๆ ๘ ใบ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

ในกัปที่ ๙๑ แต่ภัทรกัปนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า วิปัสสี ได้เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ครั้นนั้นในเมืองพันธุมดี



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๘

มีพราหมณ์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ดี เป็นผู้มั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยคุณธรรม และทรัพย์สมบัติ แต่ภายหลังกลับตกยาก แม้ครั้งนั้นนางก็ไปเกิดเป็นพราหมณี มีใจศรัทธาเสมอกันกับพราหมณ์นั้น วันหนึ่งพราหมณ์ได้เข้าไปเฝ้าพระมหามุนี ฟังธรรมจากพระองค์แล้ว ก็เบิกบานใจได้ถวายผ้าห่มผืนหนึ่ง มีผ้านุ่งผืนเดียวกลับไปบ้านและบอกให้ภรรยาอนุโมทนาในผลทานนั้น นางพราหมณีก็เกิดความปีติยินดีประนมมืออนุโมทนาสาธุการว่า “ข้าแต่นาย ผ้าห่มผืนนั้น ท่านได้ถวายดีแล้วแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ประเสริฐผู้คงที่ และด้วยบุญนั้นที่ได้ทำไปด้วยความศรัทธา ขอให้ข้าพเจ้ามีส่วนในบุญนั้นด้วยเถิด” บุญนั้นทำให้ทั้งสองมีความเจริญด้วยสุขสมบัติร่วมกัน ได้ท่องเที่ยวไปในสุคติภพ

ต่อมา บุญส่งผลให้พราหมณ์ได้เป็นพระราชอาคันตุกะใหญ่ ในกรุงพาราณสี ครั้งนั้นนางพราหมณีได้เป็นมเหสีของพระราชอาคันตุกะและเป็นทีโปรดปรานเป็นอย่างดี เนื่องจากเคยสร้างบุญร่วมกันมาแต่ชาติปางก่อน ครั้งนั้น พระราชาทอดพระเนตรเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ๘ พระองค์ กำลังเที่ยวบิณฑบาต ได้ถวายบิณฑบาตที่ประณีตแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ด้วยความเบิกบาน พระทัย ทรงนิมนต์ให้อยู่เป็นเพื่อนาบุญ และรับสั่งให้พวกช่างสร้างมณฑปวัดณะที่สำเร็จด้วยทองสูงถึง ๑๐๐ คอก เมื่อสร้างเสร็จ พระราชาทรงอาราธนาพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหมดให้เข้าไปพัก



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๕

อาศัย ได้ถวายทานแด่พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วยพระหัตถ์
ของพระองค์เองไม่เคยขาด แม้ครั้งนั้นพระมเหสีก็ได้ถวายทาน
ร่วมกับพระราชา

มีอยู่ภพชาติหนึ่งท่านได้บังเกิดในตระกูลกุฎุมพีผู้มั่งคั่ง
วันหนึ่งน้องของสามีเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงเอาอาหารที่
เป็นของพี่ชายซึ่งก็คือสามีของท่าน ถวายแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า
แต่เดิมท่านมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อ
เห็นเช่นนั้นจึงโกรธน้องของสามี และน้อยใจในพระปัจเจกพุทธเจ้า
ได้เทปิตุบาทของพระปัจเจกพุทธเจ้าทิ้ง แล้วถวายบาตรที่
เต็มไปด้วยเปือกตมแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ครั้นเห็นสีหน้าของ
สามีแสดงว่ามีจิตที่สงบในการให้ทาน การรับ การไม่เคารพ
และการประทุษร้าย จึงรู้สึกสลดใจมาก เมื่อรับบาตรมาแล้ว
เอาน้ำหอมอย่างดีล้างให้สะอาด พอหายโกรธก็เกิดกุศลจิตขึ้น
มาใหม่ ได้ถวายน้ำตาลกรวดกับเปรียงจนเต็มบาตร หลังจาก
นั้นไม่ว่าท่านจะเกิดในภพชาติใดๆ ก็มีรูปงามเพราะได้ถวายทาน
แต่มีกลิ่นตัวเหม็นเพราะความโกรธที่ได้ทำต่อพระปัจเจกพุทธเจ้า

ต่อมา ในสมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อสามี
สร้างพระเจดีย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จแล้ว นางมี
ความยินดีได้ถวายแผ่นอิฐทองคำอย่างดี เอาแผ่นอิฐนั้นชุบด้วย
น้ำหอมที่เกิดจากเครื่องหอม ๔ ชนิดจนเปียก ให้ช่างเอารัตนะ



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๒๐

๗ ประการ ทำตะเกียง ๗๐๐,๐๐๐ ดวง ใส่เปรียงจนเต็ม ให้ใส่
ไส้พันไส้ตามประทีปตั้งไว้ ๗ แถว บูชาพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า
ผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์โลกด้วยจิตเลื่อมใส ด้วยบุญนั้นจึงทำให้พ้น
จากกรรมที่มีกลิ่นตัวเหม็น

แม้ในครั้งนั้น นางก็มีส่วนในบุญนั้นเป็นพิเศษ เมื่อสามี
มาเกิดในแคว้นกาสิ มีนามปรากฏว่า สมิตตะ นางได้เป็นภรรยา
นายสมิตตะนั้นอีก เจริญด้วยสุขสมบัติร่วมกัน ทั้งยังเป็นที่รัก
ของสามี ครั้งนั้นสามีได้ถวายผ้าโพกศีรษะเนื้อดีแก่พระปัจเจก-
พุทเธเจ้า แม้นางก็ได้มีส่วนแห่งทานที่ได้อนุโมทนา เมื่อมา
บังเกิดในกำเนิดชาวโกลิยะในแคว้นกาสิ ครั้งนั้นสามีพร้อมกับ
บุตรชาวโกลิยะ ๕๐๐ คน ได้บำรุงพระปัจเจกพุทเธเจ้า ๕๐๐ องค์
อาราธนาพระปัจเจกพุทเธเจ้าเหล่านั้นให้อยู่จำพรรษาตลอด
ไตรมาส และได้ถวายไตรจีวร นางก็ได้มีส่วนร่วมในบุญกุศล
ครั้งนั้นด้วย ครั้นเคลื่อนจากอัฐภาพนั้น สามีได้เกิดเป็นพระ-
ราชาพระนามว่า นันทะ มีพระอิสริยยศยิ่งใหญ่ แม้นางก็ได้เป็น
พระมเหสีของท้าวเธอ เป็นผู้มั่งคั่งในสิริราชสมบัติ

พระเจ้านันทะเคลื่อนจากอัฐภาพนั้นแล้ว เกิดเป็นพระ-
เจ้าพรหมทัต ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน พระนางกับพระเจ้าพรหมทัต
ได้อาราธนาพระปัจเจกพุทเธเจ้า ๕๐๐ องค์ ผู้เป็นพระโอรสของ
พระนางปทุมวดี ให้อยู่ในพระราชอุทยานแล้วอุปัฏฐากบำรุง



พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๒๑

พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นจนตลอดชีวิต ทั้งสองได้สร้างพระเจติยไวัหลายองค์ แล้วพากันบวช เจริญอัปปมัญญา แล้วได้ไปสู่พรหมโลก ครั้นจุติจากพรหมโลก ในที่สุดสามีได้มาเกิดเป็นปิณฑิมาณพมิตรพัสสสัมปัตติมากมาย และนางก็ได้มาเกิดเป็นลูกสาวเศรษฐี แม้ว่าพ่อแม่จะจับทั้งสองให้แต่งงานกัน แต่ทั้งสองไม่ยินดีในการครองเรือนจึงออกบวชพร้อมกัน ในที่สุดเมื่อบารมีเต็มเปี่ยมก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ทั้งสองท่าน และได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดาตามที่ได้ตั้งจิตปรารถนาไว้ทุกประการ

เราจะเห็นว่า ชีวิตของนักสร้างบารมีผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จโดยตลอด เพราะได้สั่งสมบุญบารมีไว้อย่างดีแล้ว บนเส้นทางชีวิตที่เต็มไปด้วยบุญกุศลล้วนๆ แม้บางชาติจะพลั้งพลาดไปบ้าง แต่ถ้ายังยึดมั่นในการสั่งสมบุญบารมีแล้ว ย่อมจะไม่มัววันตกต่ำ แม้เส้นทางจะยาวไกล แต่ถ้าใจเรามั่นอยู่ในการสร้างบารมี เราจะเข้าใกล้พระนิพพานเข้าไปทุกขณะ เพราะฉะนั้นให้ทุกๆ ท่านตั้งใจสร้างบารมีกันให้เต็มที่ และหมั่นตรึกระลึกถึงบุญที่ศูนย์กลางกาย ให้ใจอยู่ในบุญกันตลอดเวลา







รูปปั้นท่าเกร็

สรีระอันกรรมทำให้เป็นนครแห่งกระดูกทั้งหลาย
ฉาบด้วยเนื้อและโลหิต เป็นที่ตั้งลงแห่งขรา มรณะ มานะ
และการลบหลู่คุณท่าน



รูปนั้นท่าเถรี

๓๒๔

ธรรมดาของสรรพสัตว์ และสรรพสิ่งทั้งหลาย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม แม้แต่ชีวิตของเราก็เสื่อมไปตามลำดับ จากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยแก่ชรา นั่นเป็นความเสื่อมที่เรามองเห็นได้ เราถูกความเสื่อมครอบงำแล้วนำไปสู่ความตาย คือในที่สุดทุกชีวิตต้องเสื่อมสลายไปสู่ความตายหมด เพราะฉะนั้นเราไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองเห็นโทษของความเสื่อมนั้น จะได้คลายจากความยึดมั่นถือมั่นในโลกทั้งปวง แล้วแสวงหาหนทางแห่งความหลุดพ้นมุ่งสู่พระนิพพานกันทุกคน

พระลัมมาลัมพุทธรเจ้าตรัสไว้ใน อรรถกถาขุททกนิกาย
คาถาธรรมบท ว่า

“อฏฐินี นครี กตัง มัสโลหิตเลปนัง

ยตถ ชรา จ มลฺล จ มาโน มกุไซ จ โอหิตโต

สรีระอันกรรมทำให้เป็นนครแห่งกระดูกทั้งหลาย
ฉาบด้วยเนื้อและโลหิต เป็นที่ตั้งลงแห่งชรา มรณะ มานะ
และการลบหลู่คุณท่าน”

ร่างกายของมนุษย์นั้น ถ้าเราใช้ปัญญาที่บริสุทธิ์พิจารณาให้คิดจะเห็นว่า เป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ จะหายาบหรือประณีต ก็ขึ้นอยู่กับสภาวะใจของผู้เป็นเจ้าของ



รูปนันทาเถรี

๓๒๕

ถ้ามีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์ดีงาม ผิวพรรณวรรณะก็จะดี ถ้าใครมักโกรธหยาบกระด้าง ผิวพรรณวรรณะจะหยาบกร้าน ร่างกายที่เสื่อมโทรมเน่าเปื่อยได้ง่ายนี้ เป็นโครงกระดูกที่ฉาบด้วยเลือดและเนื้อ ที่นับวันมีแต่จะเสื่อมไปสู่ความแก่ และความตาย แต่ถึงกระนั้น คนส่วนมากก็ยังหลงใหลในกายที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์และไม่ใช้ตัวตนที่แท้จริงนี้อยู่ ดังเช่นเรื่องของหญิงผู้หลงใหลในความงามของตัวเอง ซึ่งต่อมาได้เห็นสัจธรรมความไม่เที่ยง จนในที่สุดก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในครั้งพุทธกาล พระญาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และได้ตัดสินใจออกบวชกันมากมาย พระนางรูปนันทา ผู้มีพระสิริโฉมงดงาม จึงคิดว่า เจ้าพี่ใหญ่ของเราสละสิริราชสมบัติ ออกผนวชเป็นพระพุทธรเจ้า พระนันทะเจ้าพี่ของเราก็ผนวช พระมารดา ก็ออกผนวช เราควร จะออกผนวชบ้าง คิดดังนั้นแล้วพระนางก็ตัดสินใจไปสู่สำนัก-ภิกษุณีเพื่อขอผนวช แต่พระนางเป็นผู้รักสวยรักงาม เมื่อรู้ว่าพระบรมศาสดามักจะตรัสถึงขั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา พระนาง

*มก. เล่ม ๕๔ หน้า ๔๓



รูปนั้นทาเถรี

๓๒๖

ทรงเกรงว่าพระบรมศาสดาจะตรัสถึงโทษในรูปโฉมของตนจึง
ไม่เสด็จไปฟังธรรมจากพระองค์

พระนางมักจะไดยินมหาชนสรรเสริญกันว่า “มนุษย์ใน
โลกนี้ ถ้าได้เห็นพระบรมศาสดาแล้ว ที่จะไม่มีความเลื่อมใสนั้น
เป็นไม่มีเพราะพระองค์ทรงเป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง”
ซึ่งในเรื่องของความเลื่อมใสของบุคคลนั้น ท่านจัดไว้ ๔ จำพวก
ด้วยกัน

พวกที่ ๑ คือ “**รูปปปมาณิกา**” มีความเลื่อมใสในรูป
ใครได้เห็นพระวรกายของพระพุทธองค์ ซึ่งประกอบด้วย
ลักษณะมหาบุรุษ และอนุพยัญชนะครบถ้วนสมบูรณ์ มีพระ-
ฉวีวรรณเปล่งปลั่งประดุจทองคำ สว่างไสวด้วยพระรัศมี ก็เกิด
ความเลื่อมใส

พวกที่ ๒ คือ “**โสมสปปมาณิกา**” มีความเลื่อมใสในเสียง
เมื่อได้มาฟังธรรม ฟังพระสุรเสียงของพระบรมศาสดาที่
ประกอบด้วยองค์ ๘ คือ มีความแจ่มใส ชัดเจน นุ่มนวล น่าฟัง
กลมกล่อม ไม่แตกพรา ลึกซึ้ง ก้องกังวาน ก็เกิดติดอกติดใจ
มีความอาภายาญราเริงในธรรม อยากปฏิบัติตามคำของพระองค์

พวกที่ ๓ คือ “**ลูขปปมาณิกา**” เลื่อมใสในความเศร้าหมอง
สมณะ เรียบง่าย มักน้อย ล้นโทษ เห็นแล้วก็บังเกิดความเลื่อมใส



รูปนันทาเถรี

๓๒๓

พวกที่ ๔ คือ “ธัมมปปมาณิกา” มีความเลื่อมใสในพระธรรม เพราะฟังธรรมแล้วเกิดปัญญา ใคร่ครวญด้วยเหตุด้วยผล เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง จึงเกิดความเลื่อมใส

เมื่อพระนางรูปนันทาเถรีได้ฟังคำพรรณนาคุณของพระบรมศาสดาเช่นนั้น เกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะไปฟังธรรมบ้าง จึงบอกภิกษุณีทั้งหลายว่า จะขอไปฟังธรรมด้วย ภิกษุณีมีใจยินดีว่า นานนักหนาแล้วที่พระนางรูปนันทาเถรีไม่ได้ไปฟังธรรม ถ้าพระนางไปสู่สำนักของพระบรมศาสดา วันนี้พระองค์คงจะแสดงพระธรรมเทศนาอันวิจิตรพิสดารเป็นพิเศษ

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าทรงดำริว่า วันนี้รูปนันทามีอินทรีย์แก่กล้า บารมีเต็มเปี่ยมพร้อมที่จะบรรลุอรหัตตผลแล้ว เมื่อพระเถรีได้เสด็จเข้าไปในพระวิหารพร้อมกับภิกษุณีทั้งหลาย พระนางทรงดำริว่าเราจะไม่แสดงตน ดังนั้นได้แอบอยู่ข้างหลังภิกษุณีเหล่านั้น ทอดพระเนตรพระบรมศาสดาด้วยจิตเลื่อมใส ขณะนั้นเองพระพุทธองค์ทรงเนรมิตหญิงงามประดุจเทพธิดา อายุราว ๑๖ ปี แต่งกายสวยงามประดับประดาด้วยอาภรณ์เครื่องประดับต่างๆ ครอบถ้วน ยืนถวายงานพัดอยู่ใกล้ๆ พระพุทธองค์

พระนางรูปนันทานึกชื่นชมอยู่ในใจ แล้วนึกเปรียบเทียบ



รูปนั้นทาเถรี

๓๒๘

กับตนเองรู้สึกว่าคุณเหมือนกาที่กำลังอยู่ต่อหน้านางพญาหงส์ทอง พระนางมีใจจดจ่อยินดีในรูปของหญิงนั้นมาก จะดูตรงไหน ก็งามไปหมด ทันใดนั้นเองพระบรมศาสดาทรงบันดาลให้รูปของหญิงนั้นหายไปเรื่อยๆ ครั้นพระเถรีได้ทอดพระเนตรเห็นการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ก็เกิดความสลดใจ ร่ำพึงว่า “โอ รูปนี้ ไม่งามเหมือนเมื่อก่อนแล้ว” พระบรมศาสดาทรงเนรมิตรูปนั้น เลื่อมไทรมิไปอีก จนกลายเป็นหญิงชราแก่หง่อม มีฟันหัก ผมหงอก หลังค่อม ทำตัวงกๆ เงินๆ ก็ทรงรู้สึกเบื่อหน่ายเหลือเกิน

จากนั้นพระบรมศาสดาทรงเนรมิตรูปนั้นให้มีพยาธิรุมร้าว ถูกโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ร้องครวญแล้วล้มลงกับพื้น นอนดิ้นทุรนทุรายกลิ้งเกลือกไปมาบนปัสสาวะ และอุจจาระ ของตน พระนางรูปนั้นทาเห็นหญิงนั้นแล้วเบื่อระอามาก ลึกครู่ หญิงนั้นก็สิ้นลมหายใจ ศพพองขึ้นอืด มีน้ำหนองไหลเยิ้ม และมี หมู่หนอนชอนไชไปตามทวารทั้ง ๙ คือ ตา หู จมูก ปาก และ ทวารหนัก ทวารเบา

พระเถรีพิจารณาซากศพนั้นแล้ว เกิดความสลดสังเวช เห็นอัฐภาพของมนุษย์ไปตามความเป็นจริงว่า “หญิงนี้แม้จะ สวยเพียงไร แต่ในที่สุดก็ต้องตาย ไม่ช้าความแก่ ความเจ็บ และความตาย จะต้องเกิดขึ้นกับเราเช่นกัน” คิดดังนี้แล้วจึง



รูปนันทาเถรี

๓๒๕

คลายจากความยินดี คลายความยึดมั่นถือมั่นในอัตภาพร่างกาย
มีใจเป็นกลางๆ พร้อมทั้งจะรองรับธรรมะที่ยิ่งขึ้นไป

พระบรมศาสดาทรงรู้วาระจิตว่า ตอนนี้พระนางมีใจ
บริสุทธิ์ขึ้นแล้ว ตรัสต่อไปว่า “ดูก่อนนันทา เธอจงดูร่างกายอัน
กรรมปรุงแต่ง มีความอาดูร ไม่สะอาด เปื่อยเน่า มีสิ่งสกปรก
ไหลออกอยู่ตลอดเวลา แต่คนพาลมีความลุ่มหลงมัวเมาปรารถนา
กันนัก สรีระของหญิงนั้นเสื่อมไปฉับใด สรีระของเธอนี้ ก็ฉับนั้น
เธอจงมองให้เห็นธาตุทั้งหลายเป็นของว่างเปล่า อย่ามีใจยินดี
ในภพนี้อีกเลย เธอคลายความพอใจในภพได้แล้ว จักเป็นบุคคล
ผู้สงบเทียวไป”

ขณะนั้น พระเถรีได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรม-
เทศนา จิตก็บริสุทธิ์เข้าไปเรื่อยๆ จนได้บรรลุโสดาปัตติผล
เป็นพระโสดาบัน พระบรมศาสดาทรงรู้ว่าพระนางบรรลุ
ธรรมกายแล้ว จึงทรงแนะนำให้เข้าถึงธรรมที่ละเอียดยิ่งขึ้นอีก
เพื่อยกจิตขึ้นสู่วิปัสสนา ให้ได้บรรลุอรหัตตผล จึงตรัสว่า
“ดูก่อนนันทา เธออย่าทำความเข้าใจว่า สาระในร่างกายนี้มีอยู่
เพราะในความเป็นจริงแล้ว มันไม่มีสาระอะไรเลย สรีระนี้ถูก
กรรมปรุงแต่งด้วยกระดูก ๓๐๐ ท่อน เป็นเหมือนนครแห่งกระดูก
เธออย่ายึดมั่นถือมั่นในโลกทั้งปวง จึงจะพ้นทุกข์”



รูปนั้นท่าเถรี

๓๓๐

ขณะฟังพระธรรมเทศนา พระนางก็ปล่อยใจไปตาม กระแสธรรม ไม่ยึดมั่นอะไรทั้งสิ้น จิตก็หลุดพ้นต่อไปอีก จนกระทั่ง หลุดพ้นถึงที่สุด ได้บรรลุอรหัตตผล เป็นพระอรหันตเถรี ผู้อยู่ จบพรหมจรรย์ กิจที่จะทำต่อไปไม่มีอีกแล้ว ภพชาติสิ้นแล้ว ได้บรรลุถึงนิพพาน

ดังนั้น พวกเราจะต้องสละปลดปล่อยวางกันให้ได้ ทำใจ ให้หยุดนิ่งเข้าไปเรื่อยๆ ในกลางกาย อย่าไปเสียตายอาลัย อารมณ์ในสังขารร่างกายนี้ อย่ายึดมั่นถือมั่นอะไรทั้งสิ้น ให้ ทำใจหยุดนิ่งอย่างเดียวนั่น มุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน เพื่อแสวงหาความบริสุทธิ์ภายในที่แท้จริง ให้พวกเราตั้งใจ ปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกาย เราจะได้บรรลุเป้าหมาย ของการเกิดมาเป็นมนุษย์กันทุกๆ คน



๑๑



กิสาโคตมิเถรี

มฤตยูย้อมพาเอานรชน

ผู้มัวเมาในลูก และสัตว์เลื้อย

ผู้มีใจข้องอยู่ในอารมณ์ต่างๆ ไป

เหมือนห้วงน้ำใหญ่ พัดพาเอาชาวบ้านที่ลบลไหลไปจะนั้น





กิตติคุณธรรม

๓๓๓

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่จะทำให้ใจเรา สะอาดบริสุทธิ์ที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริง ที่มั่นคงที่สุด และมีความสุขที่สุด พระลัทธิมหายานเจ้าจารย์ว่า พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด ซึ่งอยู่ในตัวของเรา ในระดับ ที่ละเอียดลุ่มลึกเข้าไปเป็นลำดับ เป็นธรรมที่สงบ ละเอียด ประณีต เป็นธรรมะลึกซึ้ง เราจะนึกคิดหรือคาดคะเนเอาว่าจะต้องเป็น อย่างนั้นอย่างนี้ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึง หากเมื่อใดที่เราสามารถปรับใจที่หยาบให้ละเอียดลุ่มลึกไปตาม ลำดับ เข้าถึงแหล่งของสติ แหล่งของปัญญา เมื่อนั้นเราย่อม รู้เห็นธรรมทั้งหลายไปตามความเป็นจริง

พระลัทธิมหายานเจ้าจารย์ไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ตํ ปุตุตปสฺสมมตตํ พยาสตตมณสํ นรํ

สุตตํ คามํ มโหโฆว มจฺจุ อาทาย คจฺจติ

มฤตยูย่อมพาเอานรชน ผู้มัวเมาในลูก และสัตว์เลื้อย ผู้มีใจข้องอยู่ในอารมณ์ต่างๆ ไป เหมือนห้วงน้ำใหญ่ พัดพา เอาชาวบ้านที่หลับไหลไปฉะนั้น”

หากเราพิจารณาให้ดี จะเห็นว่า สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ใน โลกนี้ จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ล้วนมีความไม่เที่ยง แปรปรวนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม



กิตติคุณธรรม

๓๓๔

แล้วสูญสลายไปในที่สุด

ความเสื่อมเกิดขึ้นตลอดเวลา สืบเนื่องติดต่อกันจนเรา
สังเกตไม่ออก จะเป็นความงดงามของร่างกายก็เสื่อม สติปัญญาก็เสื่อม ความแจ่มใสของดวงตาก็เสื่อม อวัยวะทุกส่วนของเราต่างต้องเสื่อมไปหมด ทั้งภายนอกและภายใน แล้วในที่สุดก็นำไปสู่ความตาย ลักวันหนึ่งตัวเราเองต้องตาย คนอื่นก็ต้องตาย จะช้าหรือเร็วต้องตายทั้งนั้น ไม่มีใครที่จะไม่ตาย ความตายทำให้เกิดการพลัดพราก ทั้งจากร่างกาย จากทรัพย์สินสมบัติ หรือจากคนที่เรารัก

เพราะฉะนั้น เราควรนึกถึงความเป็นจริงของชีวิตเช่นนี้ เพื่อจะได้ไม่ประมาทว่าเรายังมีชีวิตอยู่อีกนาน แล้วผัดวัน-ประกันพรุ่งในการสร้างความดี กลับไปหลงมัวเมาในชีวิต ในความเป็นหนุ่มเป็นสาว ลุ่มหลงในลาภ ยศ สรรเสริญ มัวเพลิดเพลินอยู่ในโลก ถ้าเราปล่อยวาง และทำความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ได้ โดยนึกว่าตัวเราและคนอื่นๆ ต่างจะต้องตายอย่างแน่นอน เราจะตายวันไหน เมื่อไร อย่างไร ที่ไหน ไม่มีใครกำหนดได้ แล้วลองถามตนเองดูว่า ทุกวันนี้เรามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร เราจะพบคำตอบว่าเรามีชีวิตอยู่เพื่อจะแสวงหาสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุด เพื่อให้ชีวิตของเรามีความสุขที่แท้จริง ไม่ให้มีความทุกข์เจือปน



กิตติโกตมีเถรี

๓๓๕

แม้แต่ชนิดเดียว มีแต่ความสุข ความบริสุทธิ์ล้วนๆ นี่คือเป้าหมายที่แท้จริงที่ทุกคนต่างกำลังแสวงหา

หากเราสังเกตให้ลึกลงไป จะพบว่าตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงบัดนี้ ชีวิตนี้ล้วนเต็มไปด้วยความทุกข์ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ทุกชีวิตต่างได้รับทุกข์ทรมานจากโรคร้ายไข้เจ็บบ้าง จากการทำมาหากินบ้าง จากอาสวกิเลสในตัวบ้างหรือจากเหตุปัจจัยภายนอกมากกระทบบ้าง เมื่อเรารู้เห็นและยอมรับตามความเป็นจริงอย่างนี้แล้ว จะเกิดความเบื่อหน่ายในทุกข์ทั้งหลาย เมื่อเบื่อหน่ายก็จะคลายความกำหนัด และคลายความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งปวง เมื่อเราปลดปล่อยวางสิ่งหยาบๆ เหล่านี้ได้ จิตก็หลุดพ้นเป็นลำดับๆ เข้าถึงความบริสุทธิ์ภายใน เข้าถึงกายภายในไปเรื่อยๆ จากกายมนุษย์ละเอียดจนกระทั่งเข้าถึงธรรมกายภายใน ธรรมกายนี้แหละเป็นตัวตนที่แท้จริง หากเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายแล้ว “ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ” ธรรมกายคือเรา เราคือธรรมกาย เมื่อนั้นเราจะพบความสุขที่แท้จริงของชีวิต

เพราะฉะนั้น เป้าหมายของการเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ ก็เพื่อแสวงหาธรรมกายที่มีอยู่ในตัวของเราเอง การจะเข้าถึงธรรมกายได้ จะต้องมีสติสัมปชัญญะ ประกอบ



กิสาคอตมีเถรี

๓๓๖

ความเพียรให้กลั่นกล้ำสละความยินดียินดีร้ายทั้งหลายที่มีอยู่ในโลก และฝึกใจให้หยุดให้นิ่งเข้าไปตามลำดับ

*ในสมัยพุทธกาล มีหญิงรูปร่างผอมบาง เนื้อตัวสะพรังไปด้วยเส้นเอ็นคนหนึ่ง ชื่อว่า กิสาคอตมี นางเกิดในสกุลของคนเข็ญใจในกรุงสาวัตถี เมื่อเจริญวัยขึ้นก็เข้าสู่ชีวิตการครองเรือนเหมือนบุคคลทั่วไป ต่อมานางได้คลอดบุตรคนหนึ่ง แต่ครั้งไม่นานลูกชายสุดที่รักก็มาเสียชีวิตลง นางเศร้าโศกเสียใจมาก จึงอุ้มร่างที่ไร้วิญญาณของลูกน้อยเดินร้องไห้ไปตามบ้านเรือนต่างๆ เพื่อขอยาที่จะทำให้เด็กน้อยฟื้นคืนชีพ ชาวบ้านต่างบอกว่า “ยาที่กินแล้วทำให้คนตายฟื้นไม่มีหรอก” แต่ด้วยความเศร้าโศกและความรักลูกน้อยมาดบังดวงปัญญา นางจึงยังคงเดินเที่ยวหาร่ำไป โดยไม่ฟังคำทัดทานของผู้ใด

กระทั่งมาพบกับบัณฑิตผู้มีปัญญาท่านหนึ่ง เห็นนางพร่ำพิไรรำพันเป็นทุกข์หนัก จึงบอกให้นางไปหาพระผู้มีพระภาคเจ้า เพราะท่านมียาวิเศษ นางคิดว่าพระพุทธร่องค์คงจะมียาดีที่ให้ลูกกินแล้วฟื้นได้ จึงอุ้มลูกน้อยไปวัดพระเชตะวันมหาวิหารทันที นางยืนอยู่ท้ายสุดของพุทธบริษัท และเมื่อเห็นพระผู้มี-



กิสานโคตมีเถรี

๓๓๓

พระภาคเจ้า นางรีบเดินแหวกฝูงชนเข้าไปหาพระองค์ พลางกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์ได้โปรดประทานยาแก้บุตรของข้าพเจ้าด้วยเถิด”

พระบรมศาสดาทรงเห็นอุปนิสัยแห่งอหัตตผลของนาง จึงตรัสว่า “ดูก่อนโคตมี เธอมาที่นี่ถูกแล้ว เรามียานานวิเศษให้เธอ แต่เธอต้องเข้าไปยังพระนคร เดินไปให้ทั่วทุกบ้าน ไปหาว่าบ้านไหนที่ไม่เคยมีคนตาย แล้วเธอจงนำเมล็ดพันธุ์ฝักกาดจากบ้านหลังนั้นมาให้เรา” นางได้ฟังดังนั้นก็ตั้งใจ เริ่มมีความหวังขึ้นมา รีบเดินไปตามบ้านเรือนต่างๆ ในพระนคร เพื่อจะขอเมล็ดพันธุ์ฝักกาดจากบ้านที่ไม่เคยมีคนตาย

เมื่อไปถึงบ้านหลังแรก นางรีบถามว่า “บ้านนี้ยังไม่มีใครเคยตายใช่ไหม” คนในบ้านนั้นตอบว่า “เธอพูดอะไรอย่างนั้น บ้านหลังนี้มีคนตายตั้งหลายคนแล้ว” นางไม่ละความพยายาม เดินค้นหาต่อไป แต่ไม่ว่าจะถามบ้านหลังไหน ทุกบ้านพากันบอกว่าเคยมีคนตายแล้วทั้งนั้น นางเดินถามอยู่ทั้งวันจนเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า กระทั่งความเศร้าโศกได้คลายลง นางจึงเริ่มเกิดปัญญาคิดได้ว่า “ในนครนี้บ้านที่ไม่มีคนตายคงไม่มี พระผู้มีพระภาคเจ้าคงจะอนุเคราะห์เราด้วยเหตุนี้เป็นแน่” นางเกิดความสลดสังเวช เห็นความไม่เที่ยงของชีวิต จึงได้อุ้มร่างที่ไร้



กิตติคุณโคตมีเถรี

๓๓๘

วิญญาณของลูกน้อยไปยังป่าช้า วางลูกลงบนพื้นแล้วพูดว่า “ลูกเอ๋ย แม่คิดว่าความตายเกิดขึ้นเฉพาะเจ้าเท่านั้น แต่แท้ที่จริง ความตายไม่ได้เกิดกับเจ้าคนเดียว มันเป็นธรรมดาที่ต้องเกิด กับทุกคน แม้กระทั่งตัวของแม่เอง”

จากนั้น นางได้เดินไปยังสำนักของพระบรมศาสดา พระพุทธรองค์ตรัสถามว่า “ดูก่อนโคตมี เธอได้เมล็ดพันธุ์ผักกาด แล้วหรือ” นางกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เมล็ดพันธุ์ผักกาดอีกแล้ว เพราะ ความตายเป็นธรรมดาของสัตว์โลก ขอพระองค์ได้โปรดประทาน ที่พึงแก่ข้าพระองค์เถิด” พระพุทธรองค์ตรัสว่า “ดีแล้วโคตมี เธอจงตั้งใจฟัง” แล้วพระพุทธรองค์ทรงตรัสเป็นพระคาถาว่า

“ธรรมดาของสัตว์โลกมีความไม่เที่ยง ความไม่เที่ยงมิใช่ ธรรมของชาวบ้าน มิใช่ธรรมของชาวเมือง และมีใช้ธรรมของ สกกุลใดสกุลหนึ่ง แต่เป็นธรรมของโลกทั้งหมด ตลอดทั้งเทวโลก และพรหมโลก มฤตยูย่อมพาเอาบุคคลผู้มีวเฒาในบุตร เหมือน ห่วงน้ำย่อมพัดพาเอาบุคคล ผู้หลับใหลอยู่ฉะนั้น”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา นางได้บรรลุธรรมกายพระ-โสตาบัน มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง แล้วทูลขอบรรพชา พระบรม-ศาสดาทรงอนุญาตให้บรรพชา และอุปสมบทในสำนักของภิกษุณี



กิลสาโคตมีเถรี

๓๓๕

ต่อมาไม่นาน นางได้เจริญวิปัสสนาบำเพ็ญภาวนาด้วยความไม่ประมาท ทำใจหยุดนิ่งเข้าไปสู่ภายใน เข้ากายธรรมในกายธรรมไปเรื่อยๆ จนกระทั่งบริสุทธิ์หลุดพ้นไปตามลำดับ พระพุทธรองค์ทรงรู้ว่าบัดนี้อินทรีย์ของนางแก่กล้า ถึงเวลาที่จะบรรลุมรรคผลแล้ว จึงได้แปลงฉัพพรรณรังสีไปถึงนาง แล้วตรัสว่า “ผู้ไม่เห็นอมตบพ แม้มีชีวิตอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี ชีวิตของผู้เห็นอมตบพเพียงวันเดียว ยังประเสริฐกว่า”

ครั้นจบพระพุทธรดำรัส นางได้บรรลुकายธรรมมรรค เป็นพระอรหันตเถรีผู้เลิศรูปหนึ่ง มีความเคร่งครัดในการใช้สอยบริวารเครื่องนุ่งห่ม เมื่อนางได้บรรลุพระอรหันต์แล้ว จึงคิดจะไปเฝ้าพระพุทธรองค์ ได้เหาะมาทางอากาศ ขณะนั้นท้าวสักกะกำลังเข้าเฝ้าพระพุทธรองค์นางจึงถวายนั่งแล้วทูลลากลับ ท้าวสักกะทอดพระเนตรเห็น จึงทูลถามพระบรมศาสดาว่า “ภิกษุณีผู้มีกายหอมสะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็นนั้นชื่ออะไรพระเจ้าข้า” พระพุทธรองค์ตรัสว่า “มหาบพิตร ภิกษุณีนั่นชื่อ กิลสาโคตมี เป็นธิดาของเราผู้เป็นเลิศกว่าอรหันตเถรีทั้งหลาย ในด้านผู้ทรงผ้าบังสุกุล” แล้วตรัสกับพระอินทร์ว่า “เราเรียกอริยชน ผู้ทรงผ้าบังสุกุล มีกายหอมสะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น มีปกติเพ่งเพียรอยู่ผู้เดียวในป่าว่าเป็นพราหมณ์ผู้ลอยบาปแล้ว”



กิตติคุณคุณธรรม

๓๔๐

ดังนั้น เราจึงไม่ควรประมาทชั่วช้าในชีวิต เพราะ
พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า “เอย ปมตดา ยถา มตา ผู้ใดประมาท
ไม่ทำความดี แม้มีชีวิตอยู่ ก็เหมือนคนตายแล้ว บุคคลที่เกิดมา
แล้ว แต่กลับไม่ได้แสวงหาสาระที่แท้จริงของชีวิต หรือไม่ได้
ทำสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่ตนเองและผู้อื่น ได้ชื่อว่าตายแล้ว” ดังนั้น
เราควรจะดำเนินชีวิตให้มีคุณค่าสูงสุด ด้วยการตั้งใจทำความดี
และเร่งรีบสร้างบุญสร้างบารมีต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง หมั่นฝึกใจ
ให้หยุดนิ่ง หมั่นนึกถึงความตายอยู่เสมอ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้
ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต



๑๑



อนาถปิณฑิกเศรษฐี (บรรลุมรรค)

ผู้ใดยึดเอาพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ
ผู้นั้นเห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาอันชอบ
สรณะของผู้นั้นเป็นสรณะอันเกษม เป็นสรณะอันสูงสุด
บุคคลอาศัยสรณะนี้แล้ว ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้





อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุธรรม)

๓๔๓

ตถาคต คือ ธรรมกาย ตถาคตเป็นชื่อของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่เราระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้สมบูรณ์พร้อมด้วยวิชา และจรณะ จะทำให้เราผูกพันกับพระพุทธองค์ใจจะบริสุทธิ์ผ่องใส ถ้าเรานึกถึงท่านตลอดเวลา ดวงจิตจะถูกปรับปรุงให้บริสุทธิ์ขึ้น ยิ่งสะอาดบริสุทธิ์ก็ยิ่งมีอานุภาพ ความบริสุทธิ์เป็นทางมาแห่งมหากุศล จะบริสุทธิ์ได้ใจต้องหยุดนิ่ง เพราะฉะนั้นการทำภาวนาจึงเป็นการชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์ที่สุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สามัญญผลสูตร ว่า

“ผู้ใดยึดเอาพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ผู้นั้นเห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาอันชอบ สรณะของผู้นั้นเป็นสรณะอันเกษม เป็นสรณะอันสูงสุด บุคคลอาศัยสรณะนี้แล้ว ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้”

ที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของมวลมนุษยชาติ ไม่มีสิ่งอื่นใดที่จะประเสริฐยิ่งไปกว่าพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ๓ อย่างนี้เท่านั้นที่เราพึ่งแล้วสามารถพ้นจากทุกข์ได้ ถ้าเราหมั่นระลึกถึงท่านอยู่เสมอ ใจเราจะสะอาดบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น จะเป็นเหตุให้ใจเราละเอียดอ่อน และเข้าถึงพระรัตนตรัย และเมื่อเราปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์อย่างถูกต้อง เราจะ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุธรรม)

๓๔๔

รู้เห็นไปตามความเป็นจริงที่เรียกว่า อริยสัจ เห็นด้วยปัญญา
อันชอบซึ่งเป็นปัญญาที่นำไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

พระพุทธหรือพุทธรัตนะมีลักษณะเป็นกายแก้ว สมบูรณ์
ด้วยลักษณะมหาบุรุษทุกประการ ประทับนั่งขัดสมาธิคู้บั๊งบังลังก์
อยู่ในกลางตัวของเราทุกคน เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์
ทุกคน พระธรรมหรือธรรมรัตนะเป็นดวงธรรมใสสว่างอยู่กลาง
พุทธรัตนะ พระสงฆ์หรือสังฆรัตนะเป็นกายธรรมที่ละเอียดอ่อน
อยู่ในกลางธรรมรัตนะ รัตนะทั้ง ๓ นี่เป็นสิ่งที่ต้องยึดไว้เป็นที่
พึ่งให้ได้ จะยึดเอาเป็นที่พึ่งได้ ต้องทำให้หยุดนิ่งอย่างเดียว
เท่านั้น เมื่อหยุดถูกล่วงก็จะเข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ
ท่าน หากทำได้อย่างนี้ ก็ชื่อว่าได้สละของที่พึ่งที่ระลึกอันเกษม

*ครั้งหนึ่งในสมัยพุทธกาล ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้
นำบริวารบรรทุกสินค้า ๕๐๐ เล่มเกวียนไปค้าที่กรุงราชคฤห์
เมื่อเดินทางมาถึงบ้านของท่านราชคหเศรษฐีซึ่งเป็นสหาย
ในเวลาเย็น ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีสังเกตเห็นสหายมัว
สาละวนอยู่กับการสั่งคนใช้ให้ผ้าฟืน หุงข้าว ทำอาหารที่มีรสเลิศ
ตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม แต่ก็สั่งงานด้วยใบหน้าที่เบิกบาน



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุนิกรรม)

๓๔๕

ผ่องใส จึงเกิดความสงสัยว่าเพื่อนของเราไม่ให้การต้อนรับเรา เหมือนที่เคยเป็น จะมีพระราชามหากษัตริย์เสด็จมาที่บ้าน หรือจัดงานวิวาหมงคลกันแน่ จึงได้ถามเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด

ท่านราชคหเศรษฐีจึงบอกว่า บัดนี้ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จอุบัติขึ้นแล้วในโลก ในวันพรุ่งนี้เราจะถวายภัตตาหาร และทำสักการะใหญ่แด่พระพุทธรูปพร้อมด้วยเหล่าพระอรหันตสาวก เมื่อท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ฟังเพียงคำว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นแล้วในโลกเท่านั้น ก็เกิดความปีติปราโมทย์ใจอย่างไม่มีประมาณ

มหาปิตีได้แผ่สานไปทั่วสรรพางค์กายอยู่เป็นเวลานาน ท่านเศรษฐีถึงกับกำหนดอะไรไม่ได้ ท่านถามสหายถึง ๓ ครั้ง สหายก็ได้บอกเรื่องอันเป็นมหามงคลนั้นให้ท่านทราบถึง ๓ ครั้ง เช่นกัน ท่านเศรษฐีได้เปล่งอุทานว่า “โอโฮ พุทฺโธ พระพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นแล้ว การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นการยาก แต่พระองค์ก็ได้เสด็จอุบัติขึ้นแล้ว”

ท่านได้ถามสหายว่า “ตอนนี้พระบรมศาสดาประทับอยู่ที่ไหน เราจะไปเฝ้าพระองค์เดี๋ยวนี้แหละ” สหายเห็นว่าท่านเศรษฐีเพิ่งจะเดินทางมาถึง ยังไม่ได้พักผ่อน จึงกล่าวทัดทานว่า “พระองค์ประทับอยู่ที่ป่าสิตวัน ขอให้ท่านพักผ่อนก่อนเถิด



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุลหรรณ)

๓๔๖

ในวันรุ่งขึ้นท่านจะได้เฝ้าพระบรมศาสดาที่บ้านของเรานี้แหละ”

คืนนั้นท่านเศรษฐีมีจิตส่งไปถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดเวลา ไม่มีความคิดถึงเรื่องการทำมาค้าขาย หรือแม้กระทั่งอาหารเย็นก็ไม่ยอมรับประทาน เพราะท่านมีปิติเป็นรักษาหาร จึงขึ้นไปพักผ่อนบนปราสาทชั้นที่ ๗ แล้วสาธยายคำว่า “พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ” ระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์และนอนหลับไปด้วยความอ่อนเพลีย

เมื่อปฐมยามล่วงไปท่านเศรษฐีได้ตื่นขึ้นมาด้วยใจที่ผูกพันกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเห็นแสงสว่างประดุจประทีปพันดวงลูกโพล่ง ปรากฏเกิดขึ้นในกลางตัว แสงสว่างนั้นสว่างยิ่งกว่าดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน ท่านเกิดปีติมาก จึงอยากจะเห็นพระบรมศาสดาเร็วๆ แต่เมื่อลืมตาสังเกตดูดวงจันทร์บนท้องฟ้า จึงรู้ว่าปฐมยามเพิ่งจะล่วงไปเท่านั้น ยังไม่ถึงเวลาเช้า จึงล้มตัวลงนอนต่อ

พักผ่อนได้ไม่นานก็รู้สึกตัวตื่นขึ้นมาอีก ด้วยอานุภาพของแสงสว่างภายในและความปิติที่ท่านได้สัมผัส แต่พอสังเกตดูดวงจันทร์มัชฌิมยามเพิ่งจะผ่านพ้นไปจึงล้มตัวลงนอนต่อไปอีก ท่านเศรษฐีได้ตื่นขึ้นมาใหม่ในเวลาใกล้ปัจฉิมยาม เนื่องจากท่านมีความปีติมาก ไม่อาจที่จะรอคอยเพื่อเข้าเฝ้าพระพุทธองค์



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุนิพพาน)

๓๔๓

ในวันรุ่งขึ้นได้ จึงตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวเดินทางไปเข้าเฝ้า
พระบรมศาสดาทันที

ตามปกติแล้วคุณหาสน์ของราชคหเศรษฐี จะปิดประตู
ลงกลอนเป็นอย่างดี จะถูกเปิดอีกครั้งในรุ่งอรุณของวันใหม่
แต่ด้วยพุทธานุภาพ เหล่าเทวดาประจำบ้านทั้งหลาย เห็นความ
ตั้งใจอย่างแรงกล้าของท่านเศรษฐีแล้ว จึงประชุมกันว่า “มหา
เศรษฐีท่านนี้ออกไปเพื่อจะเข้าเฝ้าบุคคลผู้เลิศในโลก นับเป็นสิ่ง
ที่น่าอนุโมทนาสาธุการยิ่งนัก ควรแล้วที่พวกเราจะส่งเสริม
ให้ท่านเศรษฐีได้สมหวัง” จึงบันดาลให้ประตูปราสาทเปิดออก
ได้เป็นอัศจรรย์

ในขณะที่เดินทางไปนั้นหนทางก็มีดมืด และมีมนุษย์
ออกหากินมากมายในตอนกลางคืน เมื่อพวกมนุษย์ปรากฏ
กายให้เห็น ผุ่งสุนัขส่งเสียงร้องเห่าหอน ท่านเศรษฐีไม่เคยออก
จากบ้านตามลำพังในยามค่ำคืน จึงเกิดความกลัวจนพองสยอง
เกล้า แต่เมื่อเจริญพุทธานุสติ น้อมใจเจริญระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้า
ความสว่างภายในก็ปรากฏเกิดขึ้นมาอีก ทำให้ความมืด และ
ความกลัวอันตรธานหายไป

พอสักครู่หนึ่งท่านเศรษฐีก็เกิดความวิตกกังวลว่า จะถูก
มนุษย์ทำร้ายบ้าง จะถูกมนุษย์ทำร้ายเอาบ้าง เมื่อจิตไม่ตั้งมั่น



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุลหรรณ)

๓๔๘

จึงเกิดความกลัวขึ้นมาอีก คิดจะเดินทางกลับ เพื่อรอให้รุ่งเช้า
เสียก่อนตั้งหลายหน แต่มนุษย์ที่เป็นลัทธิได้ส่งเสียงให้
กำลังใจว่า “จงก้าวเดินต่อไปเถิดท่านเศรษฐี ช้างแสนหนึ่ง
ม้าแสนหนึ่ง รถเทียมด้วยม้าอัสตรแสนหนึ่ง ก็ไม่ถึงเลี้ยวที่ ๑๖
แห่งการย่างเท้าไปก้าวหนึ่งของท่าน เพื่อไปหาพระบรมศาสดา
ขอท่านจงก้าวเดินต่อไปเถิด”

ขณะที่ท่านเศรษฐีเดินเข้าไปในป่าช้านั้น ได้เห็นพระผู้มี
-พระภาคเจ้ากำลังเสด็จจงกรมอยู่แต่ไกล พระองค์ได้ตรัสเรียก
ชื่อของท่านเศรษฐีว่า “ดูก่อนสุทัตตะ เข้ามาเถิดท่านอย่าได้
กลัวไปเลยตถาคตกำลังรออยู่” เมื่อได้ยินพระพุทธรองค์ตรัส
เรียกชื่อเดิมของตน ก็ยิ่งปีติใจมากทั้งๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน
เลย แต่พระพุทธรองค์ทรงปราศรัยได้ถูกต้อง ท่านเศรษฐีก็ยิ่ง
เกิดความเลื่อมใส จึงได้เข้าไปถวายบังคมแทบพระบาทของ
พระพุทธรองค์

ท่านเศรษฐีกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์
ประทับอยู่เป็นสุขดีหรือพระเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส
ตอบว่า

“พราหมณ์ผู้ดับกิเลสเสียได้แล้ว ไม่ติดอยู่ในกามทั้งหลาย
เป็นผู้เยือกเย็น ปราศจากอุปธิ ย่อมอยู่เป็นสุขตลอดเวลา ผู้ที่



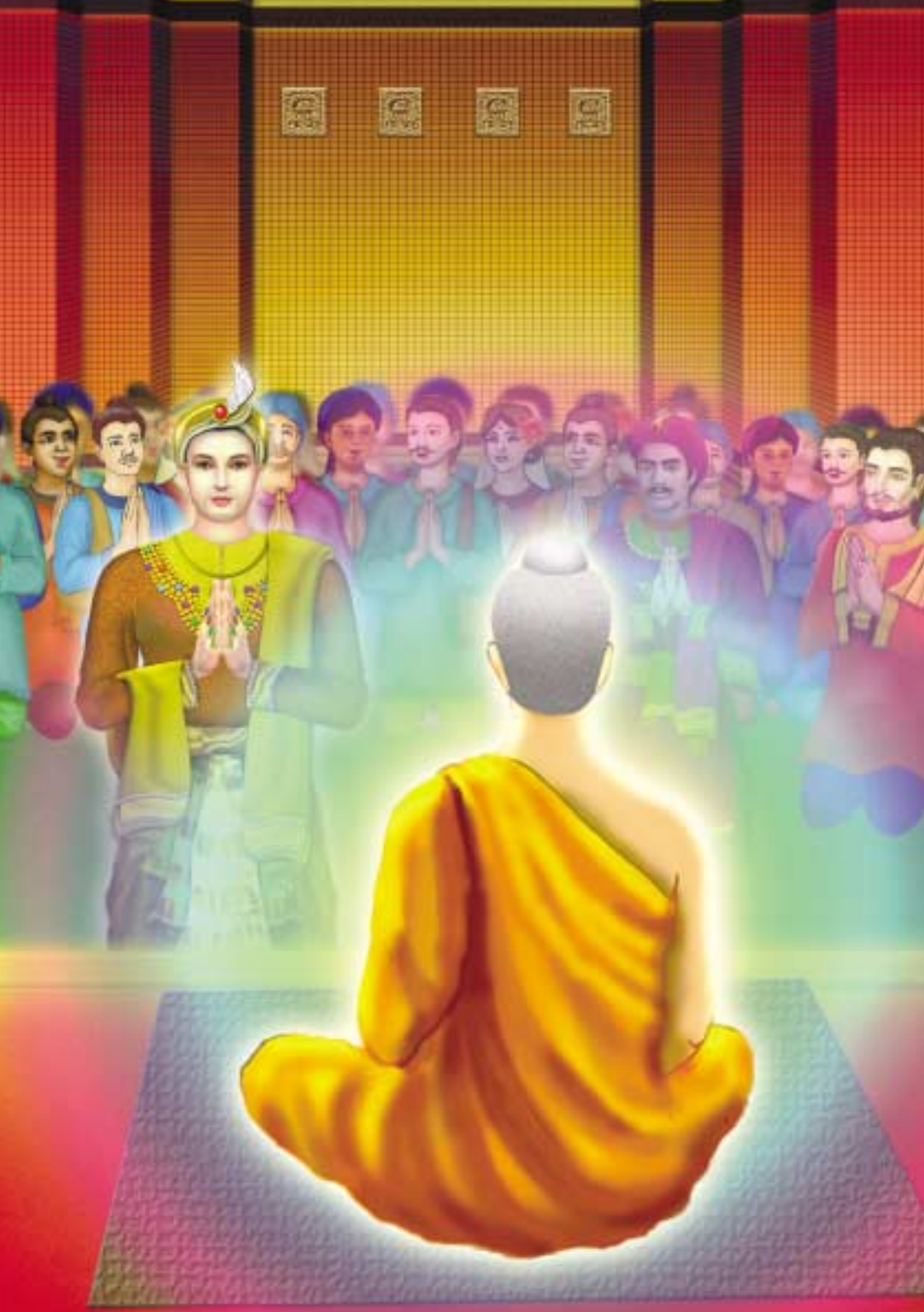
อนาถบิณฑิกเศรษฐี (บรรลุธรรม)

๓๔๕

ตัดค้นหาเครื่องเกี่ยวข้อได้หมดแล้ว กำจัดความกระวนกระวาย
ในใจเสียได้ เป็นผู้มีใจสงบ ย่อมอยู่เป็นสุข เพราะมีใจหยุดนิ่ง
ดีแล้ว”

จากนั้นพระองค์ได้ตรัสพระธรรมเทศนา จนท่านเศรษฐี
เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน
มีความศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย ท่านได้เข้าถึงความเป็น
พระอริยเจ้า เพราะมีใจมุ่งตรงต่อบุคคลผู้ประเสริฐสุดไม่หวั่นเกรง
ต่ออุปสรรคใดๆ แม้จะรอเวลาให้สว่างก็ส่ายเกินไป ใจจดจ่อ
เป็นหนึ่ง จึงเข้าถึงพระรัตนตรัยในที่สุด

พวกเราที่เช่นเดียวกัน จะต้องมีใจแน่วแน่ มุ่งตรงต่อ
หนทางของพระนิพพาน มีใจเป็นหนึ่งไม่หวั่นไหวต่อสิ่งใดทั้งสิ้น
เพราะเส้นทางบุญที่เรากำลังดำเนินอยู่นี้ เป็นเส้นทางที่ถูกต้อง
ที่สุด เป็นทางเอกสายเดียวที่จะนำเราไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น
นำพาตน และสรรพสัตว์ไปถึงที่สุดแห่งธรรม ดังนั้นนักสร้าง-
บารมีจะต้องไม่มีคำว่าหวาดกลัว วิดกกังวลหรือท้อแท้อยู่ในใจ
มีแต่ดวงใจที่มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว ก้าวเดินต่อไปสู่มหาอมตนิพพาน
เพราะฉะนั้นอย่าท้อถอยในการสร้างบารมี ให้ตั้งใจปฏิบัติธรรม
ให้เต็มที่ หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งเรื่อยไป จนกว่าจะเข้าถึงพระ-
ธรรมกายกันทุกๆ คน



๑๔



อนาถปิณฑิกเศรษฐี
(ยอดกัลยาณมิตร)

ผู้ใดถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็น
สรณะแล้วเห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาอันชอบ คือ ทุกข์ และ
ตัณหา อันเป็นแดนเกิดขึ้นแห่งทุกข์ ความกำว่องทุกข์ และ
มรรคมืองค์ ๘ อันไปจากข้าศึก ให้ถึงพระนิพพานเป็นที่เข้าไป
ระงับทุกข์ นี่แท้เป็นสรณะอันเกษม นี่เป็นสรณะอันอุดม
บุคคลอาศัยสิ่งนี้แล้ว ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร์)

๓๕๒

เส้นทางยาวไกลในสังสารวัฏ เป็นเส้นทางที่จะต้องสั่งสมบุญบารมีให้มากๆ เพราะบุญกุศลไม่ใช่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เราจะมองข้าม หรือประมาทคิดว่า จะทำเมื่อไรก็ได้ หรือไม่ทำก็ได้ เพราะกว่าที่เราจะไปถึงเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตคือ ปรารถนาอาสวกิเลสให้หมดสิ้นได้นั้น ไม่ใช่เรื่องพอดิพอร้าย หากเรายังเป็นผู้ที่ประมาทอยู่ ไม่เร่งสั่งสมบุญ และทำความเพียรด้วยการทำใจหยุดนิ่งควบคู่กันไป เส้นทางนั้นก็ยิ่งจะยาวไกลออกไป ดังนั้นการสั่งสมบุญควบคู่ไปกับการหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม จึงเป็นภารกิจหลักที่เราต้องหมั่นทำเป็นประจำสม่ำเสมอ

มีวาระแห่งสุภาสิตปรากฏอยู่ใน ขุททกนิกาย ชาดก ความว่า

“ผู้ใดถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะแล้วเห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาอันชอบ คือ ทุกข์ และตัณหา อันเป็นแดนเกิดขึ้นแห่งทุกข์ ความกำวล่งทุกข์ และมรรคมืองค์ ๘ อันไปจากข้าศึก ให้ถึงพระนิพพานเป็นที่เข้าไประงับทุกข์ นี่แลเป็นสรณะอันเกษม นี่เป็นสรณะอันอุดม บุคคลอาศัยสิ่งนี้แล้ว ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้”

ผู้ใดก็ตามที่มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ชีวิตของบุคคลนั้นย่อมเป็นอยู่อย่างมีความสุข ในอดีตกาลมีพระอริยสาวกมากมาย



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๓

ที่ท่านเข้าถึงพระรัตนตรัย แล้วต้องการที่จะให้เพื่อนร่วมโลกได้ เข้าถึงจุดแห่งบรมสุขที่ท่านเข้าถึง หลวงพ่อจะบอกกล่าวถึงบุคคล สำคัญของโลกที่มีหัวใจยอดกัลยาณมิตรคือ นอกจากจะสร้าง บุญด้วยตนเองแล้ว ยังชักชวนให้เพื่อนพ้องได้มาสู่เส้นทาง ธรรมที่ถูกต้อง

*บุคคลท่านนี้ ท่านเป็นมหาเศรษฐี เป็นผู้ที่ประชาชน พ่อค้า คหบดีต่างก็รู้ว่า ท่านมีศรัทธาอย่างแรงกล้า ได้เข้าถึง พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะอันสูงสุด แม้ว่าจะเข้า สัมคมกับบุคคลที่นับถือต่างศาสนา มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ท่านก็องอาจ ไม่ปิดบังคุณของพระรัตนตรัยแต่อย่างใด ในขณะที่ เดียวกันตัวท่านก็พยายามทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตร ชักชวน เพื่อนให้มาสู่เส้นทางธรรม เพื่อจะได้ฟังธรรม และประพฤติธรรม มีอยู่ครั้งหนึ่ง ท่านเศรษฐีได้ชวนเพื่อนกลุ่มใหญ่ถึง ๕๐๐ คน ที่มี ความเลื่อมใสต่อนักบวชนอกศาสนา โดยเข้าไปเป็นพวกสาวก ของอัญญเดียรธีย์ ท่านเศรษฐีดำริว่า วันนี้อยากจะชวนเพื่อน ไปทำบุญฟังธรรมที่พระวิหารเชตวัน

พอเกิดความคิดอย่างนี้ ท่านเศรษฐีได้ชักชวนเพื่อนผู้ เป็นสหายของท่านทั้ง ๕๐๐ คน ให้ถือระเบียบบดอกไม้ของหอม



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกล้า ณ มิตร)

๓๕๔

เครื่องลูบไล้เป็นอันมาก น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และผ้าเครื่อง
ปกปิดไปยังพระเชตวัน ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า บุชา
ด้วยของหอม และดอกไม้ เป็นต้น และได้ถวายทานด้วยเภสัช
และผ้าแด่ภิกษุสงฆ์ แล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนสุดท้ายหนึ่ง เพื่อนๆ
ที่เป็นสาวกของอัญญเดียรธีย์ ด้วยความที่เกรงใจท่านเศรษฐี
พากันถวายบังคมพระบรมศาสดา เศรษฐีทำอย่างไรตนเองก็ได้
ทำอย่างนั้น และนั่งดูพระพักตร์ของพระบรมศาสดา

แลเห็นพระพักตร์อันงามสง่าดุจพระจันทร์ในวันเพ็ญ
เห็นพระวรกายอันประดับด้วยพระลักษณะมหาบุรุษถึงพร้อม
ด้วยอนุพยัญชนะ มีพระรัศมีรุ่งเรืองแผ่ออกจากพระวรกายด้าน
ละวา พระพุทธรังสีนั้นหนาแน่นเปล่งออกเป็นวงๆ ดุจพวงอุษะ
เป็นคู่ๆ จึงพากันคิดอยู่ในใจว่า พระมหาสมณโคดมนี้ ช่างงดงาม
เหลือเกิน ไม่น่าแปลกเลยว่า ทำไมสาวกทั้งหลายจึง พากัน
เลื่อมใสในองค์พระโคดมเหลือเกิน บัดนี้พวกเราได้พากันนั่งลง
ฟังธรรมของสมณะนั้นด้วยความคิดว่า พระองค์จะแสดงธรรม
ได้สมกับที่เขาร่ำลือกันแค่ไหน จึงพากันนั่งใกล้ๆ ท่าน

ขณะนั้น พระบรมศาสดาได้ตรัสธรรมิกถาอันไพเราะ
วิจิตรด้วยนัยต่างๆ ด้วยพระสุรเสียงประดุจทำวมหาพรหม
ทั้งน่านฟ้ามีความงดงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย
เหล่าสาวกของอัญญเดียรธีย์ทั้งหลาย ได้ฟังพระธรรมเทศนา



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๕

ของพระบรมศาสดาแล้ว ต่างมีจิตเลื่อมใสลุกขึ้นถวายบังคม พระทศพล และได้ประกาศเลิกนับถืออัญญเดียรถีย์ ได้ขอถึง พระพุทธเจ้าเป็นสรณะ ตั้งแต่นั้นมาสหayaของท่านเศรษฐีทั้ง ๕๐๐ ได้พากันไปสร้างบุญที่พระวิหารพร้อมกับท่านเศรษฐีเป็นประจำ ทำความปิติให้บังเกิดแก่ท่านเศรษฐีมาก ที่สามารถ ทำให้เพื่อนของตนกลับมาเป็นสัมมาทิฐิได้

ต่อมา เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จออกจากกรุง-สาวัตถีกลับไปกรุงราชคฤห์ เพื่อเปลี่ยนสถานที่หลีกเร้น ใน เวลาที่พระตถาคตเสด็จไป อดีตสาวกอัญญเดียรถีย์เหล่านั้น ต่างก็พากันเปลี่ยนใจได้ทำลายสรณะนั้นเสีย กลับไปนับถือ พวกอัญญเดียรถีย์อีก ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นความเชื่อเดิม ของตน ครั้น ๗-๘ เดือนผ่านไป พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จ กลับมายังพระเชตวัน ท่านเศรษฐีพาสาวกอัญญเดียรถีย์เหล่านั้น ไปเฝ้าพระบรมศาสดาอีกครั้งหนึ่ง ได้บูชาพระบรมศาสดาด้วย ของหอมและดอกไม้ เป็นต้น ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พวกสาวกอัญญเดียรถีย์ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า

ท่านเศรษฐีกราบทูลแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าถึงเรื่องที่ เพื่อนๆ ของท่านได้แปรเปลี่ยนไปในขณะที่พระองค์ไม่อยู่คือ ได้กลับไปนับถืออัญญเดียรถีย์เป็นสรณะ ได้ดำรงตนอยู่ในฐานะ เดิมอีก พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเผยแผ่มณฑลพระโอษฐ์ ประดุจ



อนาธิปัตย์ (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๖

เปิดผอบแก้วอันเต็มด้วยของหอมต่างๆ อันมีกลิ่นหอมด้วยของหอมอันเป็นทิพย์ เพราะอาณาภาพของวาลุจริตที่ทรงบำเพ็ญมิได้ขาดสายตลอดโกฏิกัปนับไม่ถ้วน เมื่อจะทรงเปล่งพระสุรเสียงอันไพเราะ ก็ตรัสถามว่า “ได้ยินว่าพวกท่านผู้เป็นอุบาสก ทำลายสรวง ๓ เสีย แล้วถึงอัญญเดียรธีย์เป็นสรวง จริงหรือ”

พวกสาวกอัญญเดียรธีย์เหล่านั้นไม่อาจปกปิดไว้ได้ พากันกราบทูลว่า “จริง พระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “ดูก่อน อุบาสกทั้งหลาย ในโลกธาตุเบื้องล่างจตอเวจิมหานรก เบื้องบนจรตมวักคพรหม และไปตามขวางหาประมาณมิได้ ไม่มีใครที่ประเสริฐกว่าพระตถาคต บุคคลจะเป็นอุบาสกหรืออุบาสิกา ก็ตาม ผู้ถึงพระรัตนตรัยอันประกอบด้วยอุดมคุณอย่างนี้ ชื่อว่า จะเป็นผู้บังเกิดในนรกเป็นต้นย่อมไม่มี อนึ่งผู้พ้นจากการบังเกิดในอบายแล้ว ยังจะเกิดขึ้นในเทวโลกได้เสวยมหาสมบัติ เพราะเหตุไร พวกท่านจึงพากันทำลายสรวงเห็นปานนี้ แล้วถึงอัญญเดียรธีย์เป็นสรวง กระทำกรรมอันไม่สมควรเลย”

แล้วพระองค์ก็ตรัสว่า “ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ได้ถึงพระพุทธานุภาพเป็นสรวง ได้ถึงพระธรรมเป็นสรวง ถึงพระสงฆ์เป็นสรวง ชนเหล่านั้น จักไม่เข้าถึงอบายภูมิ ละร่างกายของมนุษย์นี้ไปแล้ว จักยังกายเทพให้บริบูรณ์ มนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมากถูกภัยคุกคาม ย่อมถึงภูเขาบ้าง ป่าบ้าง อาราม และ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๖

ต้นไม้ที่เป็นเจตีย์บ้าง ว่าเป็นสรวง นันแลมิใช่สรวงอันเกษม
นันมิใช่สรวงอันอุดม เขาอาศัยสิ่งนั้นเป็นสรวงแล้ว ย่อมไม่พ้น
จากทุกข์ทั้งปวงได้ ส่วนผู้ใดถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และ
พระสงฆ์ ว่าเป็นสรวงแล้ว เห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาอันชอบ
นี้แลเป็นสรวงอันเกษม นี่เป็นสรวงอันอุดม เขาอาศัยสิ่งนี้แล้ว
ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้”

พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมแล้วตรัสถามว่า “ดูก่อน
อุบาสกทั้งหลาย ชื่อว่าพุทธานุสติกัมมฐาน ธรรมานุสติกัมมฐาน
สังฆานุสติกัมมฐาน ย่อมให้โสดาปัตติมรรค ย่อมให้
โสดาปัตติผล ย่อมให้สกทาคามิมรรค สกทาคามิผล ย่อมให้
อนาคามิมรรค อนาคามิผล ย่อมให้อรหัตตมรรค อรหัตตผล
พวกท่านได้ทำลายสรวงเห็นปานนี้ กระทำกรรมอันไม่สมควร
แล้ว”

พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้นทรงให้โอวาทอุบาสกทั้งหลายแล้ว
ท่านเศรษฐีก็ลุกขึ้นจากอาสนะ ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า
กล่าวชมเชยแล้วประคองอัญชลีเหนือเศียรเกล้า กราบทูลอย่าง
นี้ว่า “บัดนี้ การที่พวกอุบาสกเหล่านี้ ทำลายสรวงอันสูงสุดแล้ว
ถือสรวงที่ผิดยึดถือเอาด้วยการคาดคะเน ยึดถือเอาอย่างผิดๆ
แล้วเกิดความเสื่อมเสียขึ้นนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์
อย่างนี้ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าโปรดแสดงธรรมให้กระจ่างชัด



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ยอดกัลยาณมิตร)

๓๕๘

ทำลายความเห็นผิดของผมของเพื่อนของข้าพระองค์ด้วยเถิด พระเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า พวกท่านจงเจียะโสตพึง โดยเคารพ แล้วพระองค์ทรงแสดงธรรมประกาศอริยสัจ ใน เวลาจบอริยสัจ ๔ อุบาสกทั้ง ๕๐๐ คนทั้งหมดนั้น ดำรงอยู่ใน โสดาปัตติผล เป็นผู้มีความมั่นคงในพระรัตนตรัยไม่คลอนแคลน

เราจะเห็นว่า ศรัทธาของคนเรานั้นต้องอาศัยกัลยาณมิตร คอยประคับประคอง หากว่าได้กัลยาณมิตรผู้มีหัวใจยิ่งใหญ่ ไม่ย่อท้ออย่างเช่นท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีผู้มีหัวใจผู้นำบุญยอด กัลยาณมิตร ที่อุตสาหะชักชวนเพื่อนๆ ให้เข้ามาสู่เส้นทางธรรม ทำให้ได้พบกับสันติสุขที่แท้จริง พบกับพระรัตนตรัยภายใน เมื่อท่านรู้เส้นทางที่ถูกต้องและไม่ทอดทิ้งการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมโลก ทั้งทำความดีด้วยตนเอง และชักชวน คนอื่นทำด้วย ถ้าเราทำอย่างนี้ สิ่งที่เราจะได้ก็คือ บุญกุศล และมหาปิติ ที่ได้ทำหน้าที่ให้แสงสว่างแก่โลก เราจะเกิดความ ภาคภูมิใจไปจนตราบชีวิตจะหาไม่





อ น า ถ ปิ ณ ทิ ก เ ศ ร ษ ฐิ
(ทรัพย์สินหมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

บัณฑิตทั้งหลายย่อมไม่ประพฤติกกรรมอันเป็นบาป
เพราะเหตุแห่งความสุขของคน ถูกทุกข์กระทบแล้ว แม้จะ
พลาดพลั้งลงไป ก็สงบอยู่ได้ไม่ละทิ้งธรรม เพราะความรัก
และความซัง





อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๑

ช่วงเวลาที่มีคุณค่าคือ เวลาที่เราจะได้เพิ่มเติมความสุข
ความสำเร็จให้แก่ชีวิต ด้วยธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
อันเป็นสัจธรรมที่นำมาซึ่งความสุข และหลุดพ้นจากความทุกข์
ทั้งมวล ทุกวันนี้นัมนุญยกำลังสับสน ไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม อะไรคือ
เป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม
เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการ ยากจะสลัดออกได้ ต่อเมื่อ
ได้ฟังพระสัทธรรม จึงจะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต และ
สามารถสร้างคุณค่าให้แก่ชีวิตได้อย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ฎริปัญหา-
ชาดก ว่า

“น ปณฺธิตา อตฺตสุขสฺส เหตุ
ปาปานิ กมฺมานิ สฺมาจรฺนติ
ทุกฺเขน ผุฏฺฐา ขลิตาปิ สฺนฺตา
ฉนฺทา จ โทสา น ชนฺติ ธมฺมํ

บัณฑิตทั้งหลายย่อมไม่ประพฤติกกรรมอันเป็นบาป
เพราะเหตุแห่งความสุขของตน ถูกทุกข์กระทบแล้ว แม้จะ
พลัดพลั้งลงไป ก็สงบอยู่ได้ไม่ละทิ้งธรรม เพราะความรัก
และความซัง”



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๒

การสร้างบารมีเป็นหน้าที่หลักของเราในการเกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติ และในระหว่างการสร้างบารมี บางครั้งเราอาจประสบความยากลำบากและอุปสรรคต่างๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดา เพราะหนทางแห่งการสร้างบารมีมิได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ อุปสรรคที่เกิดขึ้นจะหล่อหลอมให้เราจิตใจที่เข้มแข็งและเป็นเครื่องทดสอบกำลังใจว่า เรามีหัวใจของยอดนักสร้างบารมีเต็มเปี่ยมแค่ไหน สำหรับผู้มีอุดมการณ์ที่มั่นคง มีมรรคผลนิพพานเป็นแก่นสาร จะไม่หวั่นไหวในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะอุปสรรคเหล่านั้นมิไฉนเพื่อทดสอบ และส่งเสริมการสร้างบารมีของเราให้เข้มข้นยิ่งขึ้น หากเราไม่หวั่นไหว อุปสรรคย่อมไหวหวั่น และย่อท้อต่อเราไปเอง

ทุกภพทุกชาติที่สร้างบารมี พระบรมโพธิสัตว์ท่านเอาชีวิตเป็นเดิมพันเสมอ แม้ประสบอุปสรรคนานัปการ พระองค์ไม่เคยคิดท้อแท้หรือเบื่อหน่ายคลายความเพียร และไม่ยอมให้ชีวิตว่างเว้นจากการสร้างบารมี จะแสวงหาบุญตลอดเวลา หากมีปัญหา ท่านจะตั้งสติมั่นใช้ปัญญาแก้ไข ในที่สุดพระองค์ก็ฝ่าฟันเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นได้ทุกครั้ง จนได้มาเป็นพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา

ยอดนักสร้างบารมีที่แท้จริงจะไม่เสียเวลามานึกถึงสิ่งที่



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๓

ทำให้ท้อแท้ หรือวิตกกังวลใดๆ ทั้งสิ้น จะไม่ยอมให้อุปสรรคมาเป็นกำแพงขวางกั้นการสร้างบารมี แต่จะมองข้ามอุปสรรคเหล่านั้น และหากรู้ว่าวิธีการใดเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์หลุดพ้น แม้ด้วยชีวิตท่านก็ยอมแลกได้ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีสิ่งใดขัดขวางการสร้างบารมีของท่านได้ “เมื่อใจใหญ่ โลกก็เหลือใบนิดเดียว”

พวกเราทุกคนเป็นยอดนักสร้างบารมี มีใจของพระบรมโพธิสัตว์ที่ปรารถนาจะเห็นชาวโลก และสรรพสัตว์พ้นจากความทุกข์ เมื่อเราได้อัธภาพของความเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งจะสร้างบารมีได้ดีที่สุดเช่นนี้แล้ว ไม่ควรอย่างยิ่งที่ปล่อยโอกาสดีนี้ให้ผ่านไป ควรใช้โอกาสนี้สร้างบารมีให้เต็มที่ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ให้เอาอย่างนักสร้างบารมีในกาลก่อนที่มีใจมั่นคงยิ่งกว่าขุนเขา แม้มีผู้มาบอกให้เลิกทำความดี และแม้จะประสบความทุกข์ยาก ก็ไม่ยอมว่างเว้นจากการสร้างบารมี

*เหมือนท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ผู้เป็นยอดอุปลุกจากฝ่ายชายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก ถึงกับเอาทองไปปูเต็มพื้นดิน เพื่อแลกกับพื้นที่ที่จะใช้สร้างเป็นวัดเชตวัน ท่านใช้บประมาณในการ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๔

ก่อสร้างถึง ๕๔ โกฏิ เมื่อสร้างวัดแล้ว ท่านหมั้นไปวัดถวายสังฆทาน ฟังธรรมมิได้ขาด โดยไม่เคยไปวัดมือเปล่าเลย ทานทั้งหลายที่ท่านบริจาคนั้นมากมายมหาศาลเกินที่จะคณานับ

ด้วยความใจใหญ่กล้าคิดและทุ่มเทให้กับงานพระศาสนา เทวดาที่สิงสถิตอยู่ชุ่มประตูป้านกล่าวว่าทรัพย์สมบัติของท่าน เศรษฐีจะหมด จึงคอยหาโอกาสบอกให้ท่านเลิกไปวัด เลิกถวายทานแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื่องจากจังหวะชีวิตของท่าน เศรษฐีในขณะนั้น สมบัติขาดมือการค้าขายก็ไม่ค่อยดี เงินทองที่เพื่อนยืมไปก็ไม่ได้อคืน ทรัพย์ที่ฝังไว้ริมตลิ่งก็ยิ่งถูกน้ำพัดหายไปอีก ท่านเศรษฐีจึงยากจนลง แต่ท่านก็ยังลุ่มหลงถวายทานไม่ให้ขาดเลย แม้จะมีเพียงน้ำผักดองกับข้าวปลายเกเรียน ท่านก็ยังคงทำทานอย่างต่อเนื่อง

ครั้นเทวดาได้โอกาสจึงเข้าไปในบ้าน แล้วปรากฏกายสว่างไสวอยู่ต่อหน้าท่านเศรษฐี และพูดเตือนว่า “ท่านเศรษฐี ท่านอย่าได้ทำทานต่อไปเลย ตั้งแต่เข้าวัดมา ก็มีแต่ยากจนลง ท่านควรรีบหันกลับมาทำธุรกิจของท่าน เพื่อจะได้ทรัพย์สมบัติกลับคืนมาบ้าง จงเลิกทำบุญเสียเถอะ”

เศรษฐีได้ฟังดังนั้น แทนที่จะเชื่อฟังคำของเทวดา กลับบอกเทวดาว่า “ท่านเป็นถึงเทวดา ทำไมมาบอกให้เราเลิกทำบุญ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๕

ท่านจงออกไปจากบ้านของเราเสียเถิด เราจะไม่อยมเล็กทำบุญ
เด็ดขาด” เมื่อเทวดาถูกเศรษฐีขับไล่เช่นนั้น ก็ไม่มีวิมานอยู่
เพราะตนเองมีบุญน้อย เกิดลำนิกผิด จึงไปขอร้องให้เทวดาชั้น
ต่างๆ มาช่วยพูดให้เศรษฐียกโทษให้ แต่ก็ไม่มีเทวดาใดๆ มาช่วยได้

พระอินทร์จึงแนะวิธีว่า ถ้าอยากให้เศรษฐียกโทษให้
ต้องไปทวงหนี้คืนให้ท่านเศรษฐี แล้วไปเอาทรัพย์ที่ถูกน้ำพัดพา
ไปกลับคืนมา นอกจากนั้นยังมีสมบัติที่อยู่ใต้ทะเลอีกมาก ให้ไป
ขวนมาให้เศรษฐีเพื่อจะได้ทำบุญต่อ แล้วเศรษฐีจะยกโทษให้
เทวดาตนนั้นจึงทำตามที่พระอินทร์แนะนำทุกอย่าง แล้วกลับมา
บอกท่านเศรษฐี พร้อมทั้งขอให้ท่านยกโทษให้ตน ที่พูดไปอย่าง
นั้นก็ด้วยความเป็นห่วงท่านเศรษฐี

เมื่อท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐียกโทษให้ เทวดาจึงมีวิมาน
อยู่ตามเดิม พระบรมศาสดาทรงตรัสชมเชยท่านเศรษฐีว่า
ทำถูกต้องแล้ว สมกับเป็นยอดนักสร้างบารมีจริงๆ แม้จะทำ
ทานด้วยน้ำผักดองกับข้าวปลายเกเรียนก็ได้บุญมาก เพราะเมื่อ
จิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ทักซิณาทานนั้นชื่อว่ามีผลมาก
แม้ท่านเศรษฐีจะยากจนลง แต่ท่านก็ไม่เคยหวั่นไหว และไม่เคຍ
ว่างเว้นจากการสร้างบารมี เช่นนี้ได้ชื่อว่าทำตามอริยประเพณี
อย่างแท้จริง



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๖

แม้พระพุทธร่องค์เองครึ่งทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิ-
สัตว์ ถึงจะยากจนข้นแค้นเพียงไร พระองค์ก็ไม่เคยเลิกล้มการ
ทำความดี แม้จะมีหญาคาเพียงมัดเดียว เมื่อถูกขอกก็ไม่ได้ปฏิเสธ
และแม้จะถูกพญามารขัดขวางไม่ให้ทำทาน พร้อมทั้งขู่ว่าถ้า
ขึ้นให้ทานอยู่อย่างนี้ จะต้องตกหลุมถ่านเพลิงลึกถึง ๘๐ ศอก
พระองค์ก็ไม่เคยหวั่นไหว เพราะความเป็นผู้มีใจเด็ดเดี่ยวในการ
สร้างบารมีนี้เอง จึงทำให้พระองค์ได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิ-
ญาณในที่สุด

เพราะฉะนั้น ให้พวกเราตระหนักไว้เสมอว่า หากเงิน
ทองที่เคยมีใช้จ่ายอย่างสะดวกสบาย กลับหาได้ยาก และอุปสรรค
ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตทำให้เราท้อแท้บ้าง แสดงว่าบุญใน
ตัวของเรายังพร่องอยู่ เป็นสัญญาณเตือนภัยว่าเราจะต้องรีบ
สั่งสมบุญเพิ่มขึ้น อย่าได้ท้อแท้หรือตระหนกตกใจเกินไป ให้ใช้
สติและปัญญาแก้ไข เพราะอุปสรรคมีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้ลุ่ม
ปัญหาทุกปัญหาล้วนมีทางแก้ไข และจะแก้ไขได้ด้วยปัญญาที่
เกิดจากการทำใจหยุดใจนิ่งดีแล้ว

ไม่ว่าเศรษฐกิจจะตกต่ำหรือมีปัญหาใดๆ มารุมเร้า ล้วน
สามารถแก้ไขได้ด้วยบุญ ฉะนั้นเราต้องขวนขวายทำบุญทุกอย่าง
ตั้งแต่ทำทานเพื่อขจัดความตระหนี่ออกจากใจ หมั่นรักษาศีลให้



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๓

บริสุทธิ เจริญภาวนาให้มากยิ่งขึ้น หมั่นเติมความบริสุทธิให้กับตนเอง เมื่อความตระหนี่หลุดออกจากใจ กาย วาจา ใจของเรา บริสุทธิมากขึ้น ดวงบุญที่ใสสว่างอยู่ในกลางตัวของเรานี้ จะมีอายตนะดึงดูดสิ่งดีๆ เข้ามาแทนที่ จะช่วยพลิกผันเศรษฐกิจ การงาน จากเหตุการณ์ที่เลวร้ายให้กลับกลายเป็นดีขึ้นมาอย่างน่าอัศจรรย์

นักสร้างบารมีที่แท้จริงจะต้องไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ที่เกิดขึ้น ใจจะมุ่งไปข้างหน้าเพียงอย่างเดียว เพราะเป้าหมายของเราคือ การนำตน และสรรพสัตว์เข้าสู่ฝั่งแห่งพระนิพพาน ซึ่งจะต้องอาศัยบุญใหญ่ และกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ ต้องกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าเรามั่นคงในปณิธาน เป้าหมายอันสูงส่ง ความท้อแท้จะไม่บังเกิดขึ้นในใจของเรา อย่างแน่นอน

เมื่อใดที่เราท้อแท้หรือสิ้นหวัง ให้นึกถึงบุญภายในตัวที่ได้สั่งสมมา รวมทั้งภาพอันงดงามที่เราเคยสร้างบารมีร่วมกันมา ให้นำใจมาหยุดไว้ที่ศูนย์กลางกาย ซึ่งเป็นแหล่งแห่งพลังบุญ พลังบารมีอันบริสุทธิ ใจจะชุ่มฉ่ำเยือกเย็นอยู่ภายใน เปลี่ยนจากใจที่สับสนมาเป็นดวงใจที่หยุดนิ่ง จากที่รุ่มรวยเร้าร้อนคืนสู่ความสงบสุขเยือกเย็น แล้วเราจะมีกำลังใจเมื่อใจหยุด ณ ที่ตรงนั้น



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (ทรัพย์หมด แต่ไม่หมดศรัทธา)

๓๖๘

ซึ่งเป็นที่ดีที่สุด เป็นการเพิ่มเติมบารมีให้แก่ตัวของเราเอง
อย่างดีที่สุด

ขอให้ทุกท่านปฏิบัติธรรมกันอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน
อย่าได้ขาด ฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้ติดเป็นนิสัย ไม่ว่าจะมีการกิจ
มากน้อยเพียงไรก็ตาม เราจะไม่เอาภารกิจต่างๆ และความ
เจ็บไข้ได้ป่วย ความง่วง ความเหนื่อย ความเพลีย มาเป็นข้ออ้าง
แล้วเลื่อนเวลาของการปฏิบัติธรรมออกไป ซึ่งจะทำให้เราเสีย
โอกาสในการเข้าถึงธรรมอย่างน่าเสียดาย

ความสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติธรรม
เพราะเมื่อเราหมั่นปฏิบัติธรรมทุกๆ วัน ใจของเราจะได้รับการ
ขัดเกลาให้ละเอียด ให้บริสุทธิ์เข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งในที่สุด
เราจะสมปรารถนา มีดวงตาเห็นธรรมกันทุกคน

งานทางใจนั้น เราสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่
ในอิริยาบถใด จะยืน เดิน นั่ง นอน หรือทำภารกิจอะไรก็แล้วแต่
เราสามารถฝึกใจของเราให้หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายได้
และเมื่อถึงเวลาธรรมกาย เราก็มาปฏิบัติธรรมร่วมกันอย่างนี้
ทุกวัน





อนาถาปิณฑิกเศรษฐี
(เอื้ออกสุดท้ายของชีวิต)

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
มีความเกิดขึ้น และเสื่อมไปเป็นธรรมดา
ครั้นเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป
การเข้าไปสงบระงับสังขารเหล่านั้น นำสุขมาให้





อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เอื่อกสุดท่ายของชีวิต)

๓๗๑

เราทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบุญลามอันประเสริฐที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบพระพุทธศาสนา เป็นลัมมาทิฏฐิ เชื่อเรื่องกรรม และผลของกรรม ตั้งใจมั่นในการทำควมดี เมื่อเรายังไม่ลันอาสวกิเลส เส้นทางชีวิตอาจแบ่งได้เป็น ๒ ทาง คือ ทางหนึ่งไปสู่สุคติ ซึ่งเป็นผลของการทำความดี อีกทางหนึ่งไปสู่ทุคติ ซึ่งเป็นผลบาป บุคคลผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ฉลาดในการใช้ชีวิต ย่อมเลือกเอาเส้นทางที่จะนำไปสู่สุคติ เพราะเป็นทางแห่งความสุขและปลอดภัย

ดังนั้น เราจึงควรสั่งสมบุญทั้งการทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา เมื่อมีโอกาศควรทำให้เต็มที่เต็มกำลัง เก็บเกี่ยวบุญกุศลไว้มากๆ จะได้เป็นเสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏมุ่งสู่เป้าหมายคือ อายตนิพพาน

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อนิจจา วต สงขารานํ อุปปาทวยธมฺมิโน
อุปปชฺชิตฺวาน นิจฺจธมฺมํ เตสํ วุปสโม สฺสฺโข

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีความเกิดขึ้น และเสื่อมไปเป็นธรรมดา ครันเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป การเข้าไปสงบรับสังขารเหล่านั้น นำสุขมาให้”



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เชื้อกษัตริย์ท้าวของชีวิต)

๓๗๒

ที่หลวงพ่อดำยกพุทธพจน์บทนี้ เพราะปรารถนาเหตุเกี่ยวกับสังขารของยอดนักสร้างบารมีผู้มีจิตใจที่งดงาม เริ่มมีความเสื่อมกันบ้างแล้ว บางท่านก็ละสังขารไปก่อนถึงวัยอันสมควร หรือละสังขารไปเพราะสังขารร่วงโรยไปตามกาลเวลาก็มี ในแต่ละวันจึงมีงานฟังสวดพระอภิธรรม และงานฌาปนกิจศพที่ตามวัดต่างๆ ได้เจริญมรณานุสติกันเป็นประจำ ทำให้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต จะได้เร่งรีบสร้างบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

แม้เราจะรู้ว่า กายมนุษย์เท่านั้นที่สามารถสร้างบารมีได้ แต่สังขารนี้ก็เชื่อว่าแข็งแรงเป็นอมตะให้ได้สร้างบารมีไปนานๆ เราไม่สามารถหยุดยั้งกาลเวลาได้ ฉันทใด ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการร่วงโรยของสังขารได้ ฉันทนั้น ในขณะที่จึงควรหมั่นสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ เมื่อความชราหรือความตายเข้ามาเยือน เราจะได้ไม่เสียดายเวลาในภายหลัง

*ดังชีวิตอันทรงคุณค่าของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ซึ่งพวกเราต่างรู้จักกันดีว่า เป็นยอดอุปัฏฐากฝ่ายชายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านตั้งใจสั่งสมบุญอย่างเต็มที่ตลอดชีวิต เป็นแบบอย่างที่ดีที่เราควรเอาเยี่ยงอย่าง แม้บั้นปลายชีวิต



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เชื้อกษัตริย์ของชีวิต)

๓๗๓

ท่านป่วยไข้ด้วยโรคชรา ประกอบกับมีทุกขเวทนารุมเร้า อย่างหนักหลายวัน ยังคิดอยากจะฟังธรรมชะโลมใจก่อนละสังขาร ท่านเรียกคนรับใช้ให้ไปถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อกราบทูลเรื่องความป่วยไข้ของท่านให้พระองค์ทรงทราบ และให้ไปนิมนต์พระสารีบุตรเถระมาแสดงธรรมให้ฟัง จะได้เป็นการเห็นสมณะเพื่อเป็นทัสสนานุตรริยะก่อนละสังขาร

พระสารีบุตรไปแสดงธรรมโดยมีพระอานนท์เป็นปัจฉาสมณะ ท่านเห็นเวทนาของมหาเศรษฐี เป็นเวทนาชนิดที่มีความตายเป็นที่สุด ไม่มีใครสามารถห้ามได้

พระเถระได้ทักเศรษฐีว่า “ดูก่อนคฤหบดี อัดภาพของท่านพอเป็นไปได้อหรือ ทุกขเวทนาของท่านทุเลาลงบ้างไหมหนอ” ท่านเศรษฐีเห็นพระมานั่งอยู่ข้างเตียงได้ยินเสียงของพระเถระเจ้า รู้สึกปิติใจ ได้กล่าวตอบท่านไปว่า “ข้าแต่พระสารีบุตรผู้เจริญ กระผมทนไม่ไหว ทุกขเวทนาของกระผมหนักเหลือเกิน กำเริบขึ้นเรื่อยๆ อาการเจ็บปวดรุมเร้าไปทั่วทั้งเรือนร่าง ไม่ปรากฏว่า จะทุเลาลงเลย”

“ข้าแต่พระสารีบุตรผู้เจริญ ลมเหลือประมาณกระทบขม่อมของกระผมอยู่ เหมือนบุรุษมีกำลังเอาของแหลมคมทิ่มขม่อม กระผมจึงทนไม่ไหว เป็นไปไม่ไหว ทุกขเวทนาของ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เชื้อกษัตริย์ของชีวิต)

๓๗๔

กระผมหนัก ท่านผู้เจริญ ลมเหลือประมาณเวียนศีรษะของ
กระผมอยู่ เหมือนกำลังถูกคนชันชะเนาะที่ศีรษะ ลมปั่นป่วน
ท้องของกระผม เหมือนคนฆ่าโค เอามัดคมๆ มาควั่นท้องให้
ทนทุกข์ทรมาน กระผมจึงทนไม่ไหวอีกต่อไปแล้ว เหมือนตัวเอง
กำลังเข้าไปสู่ความตายทุกขณะ ท่านผู้เจริญ ความร้อนในกาย
ของกระผมเหลือประมาณ เหมือนถูกย่างในหลุมถ่านเพลิง
กระผมจึงรุ่มร้อน ทนไม่ไหว เป็นไปไม่ไหว ทุกขเวทนาของ
กระผมหนัก กำเริบอยู่ตลอดเวลา คงจะมีชีวิตสืบต่อไปอีกไม่นาน”

พระเถระให้กำลังใจท่านว่า “ดูก่อนคฤหบดี ความแค้น
ความเจ็บ ความตายเป็นเรื่องธรรมดา ความตายต้องอย่างกราย
เข้ามาหาเราไม่วันใดก็วันหนึ่ง ขอให้ท่านพึงพิจารณาว่า เรา
จักไม่ยึดมั่นจักชู้ และวิญญูณที่อาศัยจักชู้จักไม่มีแก่เรา พึง
สำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักไม่ยึดมั่นโสต และวิญญูณที่อาศัยโสต
จักไม่มีแก่เรา เราจักไม่ยึดมั่นฆานะ และวิญญูณที่อาศัยฆานะ
จักไม่มีแก่เรา เราจักไม่ยึดมั่นชีวหา และวิญญูณที่อาศัยชีวหา
จักไม่มีแก่เรา เราจักไม่ยึดมั่นกาย และวิญญูณที่อาศัยกาย
จักไม่มีแก่เรา พึงสำเหนียกอย่างนี้ว่า เราจักไม่ยึดมั่นมโน และ
วิญญูณที่อาศัยมโนจักไม่มีแก่เรา ดูก่อนคฤหบดี ท่านพึง
สำเหนียกไว้อย่างนี้เถิด”



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เชื้อเอกสุตท้ายของชีวิต)

๓๗๕

ท่านเศรษฐีค่อยๆ ปลดปล่อยใจไปตามเสียงของพระเถระ ทำตามคำแนะนำที่ท่านบอกไปเรื่อยๆ พยายามแยกกายกับใจ ไม่ยึดมั่นถือมั่นในร่างกาย เอาใจหยุดนิ่งอยู่ในกลางให้ได้ตลอดเวลา จะได้ไม่ต้องทุกข์เวทนา พระเถระเห็นว่าท่านเศรษฐีตั้งใจที่จะข่มทุกข์เวทนาด้วยการฟังธรรม จึงได้แสดงธรรมให้ท่าน เศรษฐีปล่อยวางในขั้นที่ ๕ ว่า “ดูก่อนคฤหบดี เพราะฉะนั้นแล ท่านพึงสำเหนียกอย่างนี้ว่าเราจักไม่ยึดมั่นรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ กระทั่งวิญญานที่อาศัยรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ จักไม่มีแก่เรา”

พระเถระได้สอนธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป ท่านสอนให้พิจารณาเห็นว่า ร่างกายนี้เป็นเพียงแค่วัตถุ และไม่ให้อึดมั่นในธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม อากาศธาตุ วิญญาน-ธาตุ ให้ปล่อยวางในรูปทั้ง ๔ คือ อากาสานัญจายตนะ วิญญาน-ัญจายตนะ อากิญจัญจายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ ให้ปล่อยวาง ไม่ยึดมั่นในโลกนี้โลกหน้า ให้ใจดวงนี้อยู่กับปัจจุบันธรรมอย่างเดียว อารมณ์ใดที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้ทราบ ได้รู้แจ้ง ได้แสวงหา ได้พิจารณาด้วยใจแล้ว อย่าได้ไปยึดมั่นในอารมณ์เหล่านั้น

ขณะที่พระสารีบุตรกล่าวสอนธรรมอยู่นั้น อนาถบิณฑิก-



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เชื้อกษัตริย์ของชีวิต)

๓๗๖

คฤหบดีเกิดความปลื้มปีติถึงกับน้ำตาเย็นหลังออกมา พระ-
อนานท์จึงถามว่า “ดูก่อนคฤหบดี ท่านยังอาลัยในสังขาร
ร่างกายนี้อยู่หรือ” ท่านเศรษฐีบอกว่า “ข้าแต่พระอนานท์ผู้เจริญ
กระผมมิได้อาลัยในสังขารนี้เลย แต่ว่ากระผมได้นั่งใกล้
พระบรมศาสดา และหมู่ภิกษุสงฆ์มานานไม่เคยได้สดับธรรมิกถา
ที่ละเอียดลึกซึ้งถึงปานนี้เลย พระเถระช่างมีความกรุณา มีความ
เมตตามาให้ธรรมกระผมก่อนจะหลับตาลาโลก ช่างเป็นบุญ
ลาภของกระผมจริงหนอ”

พระสารีบุตรและพระอนานท์ เมื่อกล่าวสอนธรรมเสร็จ
แล้ว ก็ถือโอกาสเจริญพรลากลับวัดพระเชตะวัน เมื่อพระเถระ
ทั้งสองรูปคล้อยหลังไปได้ไม่นาน ท่านเศรษฐีก็ได้ทำกาลกิริยา
ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต เป็นเทพบุตรที่มีรัตนวิมานสว่างไสว
แวดล้อมด้วยเทพบริวารมากมาย

เราจะเห็นว่า ชีวิตของยอดนักสร้างบารมีอย่างท่าน
อนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นตัวอย่างที่พวกเราควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง
ท่านได้สั่งสมบุญบนโลกนี้คุ้มเกินคุ้ม ชื่อเสียงเกียรติคุณของ
ท่านจึงได้ถูกจารึกไว้เป็นตำนานเล่าขานมานานกว่า ๒,๕๐๐ ปี
ว่าเป็นยอดพุทธอุปัฏฐากฝ่ายอุบาสก เมื่อถึงคราวหลับตาลาโลก
แม้สังขารร่างกายจะถูกโรครุมเร้าต้องได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (เหี้ยมโหดท้ายของชีวิต)

๓๗๗

ก็สามารถเอาชนะได้ด้วยธรรมโอสถ

พวกเราทุกคนก็เช่นเดียวกัน อย่าได้ประมาทในชีวิตกัน
ขณะที่เรามีเรี่ยวแรงอยู่นี้ ให้ใช้วันเวลาที่ผ่านไปเพื่อการสร้าง
บารมีให้ได้มากที่สุด เมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต มองย้อนกลับมา
ได้เห็นแต่ภาพประวัติศาสตร์ชีวิตอันงดงาม แล้วเราจะเดินทางไป
ไปสู่ปรโลกอย่างปลอดภัยและมีชัยชนะ





๔๒



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

การถวายวิหารแก่สงฆ์เพื่อหลีกเร้นอยู่ เพื่อความสุข
เพื่อเพ่งพิจารณา และเพื่อให้เห็นแจ้ง พระพุทธเจ้าทุกๆ
พระองค์ทรงสรรเสริญว่า เป็นทานอันเลิศ เพราะเหตุนั้นแล
คนผู้ฉลาด เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์
ให้ภิกษุทั้งหลายเถิด



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๐

วันเวลาแห่งการสร้างบารมีที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เราได้ทำความดีอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต ทุกๆ ท่านก็ไม่ได้หวั่นไหวแม้จะต้องสวณกระแส สร้างบารมีกันโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยยาก ต่างก็ทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างบารมีกันเป็นทีมเรื่อยมาเลย นับว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากในยุคนี้น่าอนุโมทนาสาธุการอย่างยิ่ง ความดีที่เราได้ทำไปนี้ นึกถึงทีไรจะเกิดความปลื้มปิติและภาคภูมิใจทุกครั้ง แต่เราก็ไม่ควรประมาทในชีวิต เราจะต้องสร้างให้ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก เพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางคือ ที่สุดแห่งธรรมให้ได้

มีวาระพระบาลีที่ท่านอนาถบิณฑิกเทพบุตรกล่าวไว้ว่า

“มหาวิหารเชตวันนี้มีประโยชน์ มีหมู่สงฆ์ผู้แสวงบุญอยู่อาศัยแล้ว มีพระพุทธองค์ผู้เป็นพระธรรมราชาประทับอยู่เป็นสถานที่นำมาซึ่งความปิติแก่ข้าพระองค์ สัตว์ทั้งหลายย่อมบริสุทธิดด้วยธรรม ๕ อย่างนี้ คือ กรรม วิชชา ธรรม ศีล และชีวิตอุดม ไม่ใช่บริสุทธิดด้วยโคตร หรือด้วยทรัพย์ เพราะฉะนั้น บุคคลผู้เป็นบัณฑิต เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ของตนพึงเลือกเฟ้นธรรมโดยแยบคาย จะบริสุทธิดในธรรมนั้นได้ด้วยอาการอย่างนี้”

นี่คือคำสุภาษิตที่อนาถบิณฑิกเทพบุตรได้กล่าวไว้เฉพาะ



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๑

พระพักตร์ของพระบรมศาสดาในวัดเชตวันมหาวิหาร ซึ่งในสมัยที่เป็นมนุษย์ท่านได้เป็นผู้บุกเบิกก่อสร้างขึ้นมา ด้วยพลังศรัทธาที่มีต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อละสังขารจากโลกนี้แล้ว ก็ได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตรในสวรรค์ชั้นดุสิต มีวิมานที่สว่างไสวมากเป็นพิเศษ รัศมีกายของท่าน สว่างโชติช่วงเหมือนกองทองที่สุกปลั่ง มีทิพยอุทยาน บริวาร และวิมานที่กว้างใหญ่ไพศาล บังเกิดขึ้นรอคอยท่านมหาเศรษฐีผู้ใจบุญ

ท่านได้สำรวจดูว่า ทิพยสมบัติที่ยิ่งใหญ่เหลือเกินนี้ เกิดขึ้นเพราะได้กระทำกุศลกรรมอะไรไว้ในโลกมนุษย์ เมื่อได้เห็นภาพของการประกอบกองการกุศลแล้ว จึงคิดว่า เราบังเกิดเป็นเทพบุตรนี้มีโอกาสที่จะประมาทเล่นเล่ได้ เพราะถ้าหากมัวเมาชื่นชมกับทิพยสมบัติเหล่านี้ ก็จะต้องหลงลืมสติ ทำให้พลาดโอกาสที่จะได้นมัสการพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นทักขิไณยบุคคลอันเลิศ อย่างกระนั้นเลย เราควรไปกล่าวชมเชยวัดวันมหาวิหารที่ได้สร้างขึ้นมาด้วยสมบัติของเรา และกล่าววนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า พระภิกษุสงฆ์ แล้วจึงจะค่อยมาเสวยทิพยสมบัติในภายหลัง

เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว ท่านจึงลงมาจากดุสิตสวรรค์พร้อมด้วยวิมานที่สว่างไสว มาปรากฏกายเฉพาะพระพักตร์ของพระบรมศาสดา พร้อมกับเปล่งอุทานดังถ้อยคำที่หลวงพ่อดีกว่า



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๒

ไว้แล้ว เมื่อมัสการนอบน้อมด้วยความสำนึกในมหากรุณาธิคุณของพระพุทธองค์และหมู่สงฆ์ ที่เป็นต้นบุญให้ท่านได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต แล้วจึงอันตรธานหายไป

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นต้นแบบของพุทธศาสนิกชนที่ดีเยี่ยม ซึ่งนอกจากท่านจะมีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัยจนได้เป็นพระอริยบุคคลแล้ว ยังเป็นต้นบุญต้นแบบในการเผยแผ่พระธรรมคำสอนไปสู่ดวงใจของชาวโลกอีกด้วย เมื่อได้มาพบพระบรมศาสดา ก็ได้อุทิศเวลาทั้งหมดให้กับงานพระศาสนา สนับสนุนการเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธองค์ ด้วยการตัดสินใจสร้างเขตวันมหาริหารถวายแด่ภิกษุสงฆ์ เพื่อใช้เป็นที่ประพฤติปฏิบัติธรรมและเผยแผ่ธรรมะ โดยไม่รู้ลี้กหวงแหนหรือเสียขายทรัพย์สินสมบัติที่มีอยู่เลย

*เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อท่านได้ฟังธรรมจากพระบรมศาสดา จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันแล้ว ก็กลับไปกรุงสาวัตถี ไปชักชวนหมู่ญาติและผู้มีบุญให้มาเอาบุญใหญ่กัน ท่านได้ป่าวประกาศให้มิตรสหายทราบว่า ขณะนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลกแล้ว เพื่อนบ้านได้ยินข่าวอันเป็นสิริมงคล ต่างก็พากันมาเพื่อสร้างอาราม สร้างมหาริหาร



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๓

ส่วนตัวของท่านเศรษฐี เทียวตรวจดูในกรุงสาวัตถีว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าควรจะประทับอยู่ที่ไหนดี ซึ่งเป็นสถานที่ที่ไม่ไกลและไม่ไกลจากหมู่บ้านเกินไปนัก มีการคมนาคมสะดวกสบาย ผู้คนที่มีความประสงค์จะไปกราบนมัสการ ก็ไปมาได้โดยสะดวก อีกทั้งเวลากลางวันไม่จ่อแจจพลุกพล่าน ในยามกลางคืนก็เงียบสงัด ปราศจากกลิ่นไอที่ไม่บริสุทธิ์ เป็นสถานที่ที่ควรแก่การประกอบความเพียร เมื่อตรวจดูแล้ว ก็เห็นว่าพระอุทยานของเจ้าเชตรราชกุมารเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่จะสร้างเป็นวัด

ท่านเศรษฐีจึงเข้าเฝ้าเจ้าเชต และกราบทูลว่า “ขอให้พระองค์ทรงประทานพระราชอุทยานแก่เกล้ากระหม่อม เพื่อจัดสร้างพระอารามด้วยเถิด” เจ้าเชตรราชกุมารรับสั่งว่า “ท่านคหบดี หากท่านต้องการ จงเอาเงินมาปูลาดจนเต็มพื้นที่เถิด” เมื่อได้ฟังอย่างนั้นแล้วเศรษฐีไม่ได้หวั่นไหวหรือท้อใจที่จะซื้อที่ดินผืนนั้นเลย ท่านได้สั่งให้คนเอาเกวียนบรรทุกเงินออกมาเรียงกันให้เต็มพื้นที่ ในขณะที่เศรษฐีให้ปูจนใกล้จะเต็มพื้นที่นั้นเอง เจ้าเชตรราชกุมาร เห็นความตั้งใจมั่นเช่นนั้น ก็บังเกิดความเลื่อมใสมาก ไม่นึกว่าผู้มีจิตใจเด็ดเดี่ยวอย่างนี้จะมีในโลก จึงบอกว่าพอแล้วท่านคหบดี ท่านอย่าได้ปูลาดตรงนี้เลย ท่านจงให้โอกาสแก่เราบ้างเถอะ เราขอร่วมบุญตรงซุ้มประตู”



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๔

อนาถบิณฑิกเศรษฐีเห็นว่า เจ้าเซตเป็นผู้เรืองพระนาม มีคนรู้จักมาก จึงตอบตกลง เมื่อสร้างวัดสำเร็จจุลวง จึงให้สร้างซุ้มประตูหน้าวัด โดยตั้งชื่อว่า วัดพระเซตวัน แล้วสร้างวิหารหลายหลังไว้ในวัด อีกทั้งก่อสร้างกำแพง ซุ้มประตู ศาลา หอฉัน โรงไฟ วัจกุฎี ที่งกรรม บ่อน้ำ สระโบกขรณี มณฑป และสถานที่ต่างๆ จนเป็นที่พอใจ

เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบรมศาสดาเสด็จมาเป็นองค์ประธานในการรับถวายวัดพระเซตวัน ทรงกระทำอนุโมทนากับท่านมหาเศรษฐีว่า “วิหารย่อมป้องกันหนาวร้อน และลัฏฐ์ร้าย ป้องกันงู และยุง กันลมกันฝน นอกจากนั้นวิหารยังป้องกันแสงแดดอันแรงกล้าที่เกิดขึ้นได้ การถวายวิหาร แก่สงฆ์เพื่อหลักเรือนอยู่ เพื่อความสุข เพื่อเพ่งพิจารณา และเพื่อให้เห็นแจ้ง พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ทรงสรรเสริญว่าเป็นทานอันเลิศ เพราะเหตุนั้นแล คนผู้ฉลาด เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ให้ภิกษุทั้งหลายเถิด”

ดังนี้ จะเห็นได้ว่าการทำบุญถวายมหาวิหารนั้น ถือว่าเป็นบุญใหญ่ เป็นการขยายงานของพระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป ให้เป็นที่พึ่งต่อชาวโลก อีกทั้งเป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่คู่โลกตลอดไป เราทั้งหลายควรยึดเอาท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นแบบอย่าง



อนาถบิณฑิกเศรษฐี (มหาเศรษฐีเทพบุตร)

๓๘๕

ดังนั้น ทรัพย์ของเรามีอยู่ ถ้าจะให้มันเป็นประโยชน์ก็ควรนำออกด้วยการให้ทาน มาช่วยกันสร้างโบสถ์ วิหาร ถวายแด่วัดต่างๆ กันเถิด ชาวโลกส่วนใหญ่มีความตระหนี่ในทรัพย์สมบัติ มีแล้วก็หวงแหน หรือมีแล้วใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ใช้ทรัพย์ไม่เป็น และใช้ชีวิตให้หมดไปวันๆ เท่านั้น อย่างนี้เป็นทรัพย์ทุพพลภาพ มีอยู่ก็เหมือนกับไม่มี เพราะไม่ได้เป็นประโยชน์อันใดเลย

แต่สำหรับการสร้างวิหารแต่สงฆ์นั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโลก และจักรวาล มีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ เป็นทั้งต้นบุญ ต้นแบบให้กับนักสร้างบารมีรุ่นหลังได้เรียนรู้ และปฏิบัติตาม นอกจากจะได้ผลบุญ ในปัจจุบันนี้แล้ว ภาวชาติต่อไปในเบื้องหน้า เราจะได้ทิพยสมบัติ อันโอฬารเหมือนกับท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เราจะสมบูรณไปด้วยที่สุดของรูปสมบัติ ที่สุดของทรัพย์สมบัติ ที่สุดของคุณสมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข มรรคผลนิพพาน สมบูรณ์หมด หลวงพ่อมีความปรารถนาให้ทุกๆ คนได้เข้าถึงฐานะต่างๆ ดังกล่าวนี้ด้วยกันทุกๆ คน







เมณฑกเศรฐ์
ผู้ใจบุญ (๑)

บุญทั้งหลาย

เป็นที่พึงของสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลก



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๑)

๓๘๘

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าได้เข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียว กับกายธรรมอรหัต เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว ผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วจากอัสวกิเลส กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ในฐานะ ที่พวกเราเป็นสาวกของพระพุทธองค์ ควรจะต้องดำเนิน รอยตามพระองค์ โดยใช้วันเวลาที่เหลืออยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีทำความดีให้มีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ เพราะเรา ยังมีกิจที่จะต้องทำให้รู้แจ้งให้ได้ว่า เราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต และจะไปสู่เป้าหมายนั้น ได้อย่างไร ดังนั้นทุกท่านจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจให้หยุดนิ่ง จนกระทั่งเข้าไปถึงผู้รู้แจ้งภายในคือ พระธรรมกายให้ได้

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“บุญทานิ ปรโลกสมิ ปติฏฐา โหนติ ปาณินิ

บุญทั้งหลายเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลายในปรโลก”

บุญคือบ่อเกิดแห่งความสุข และความสำเร็จในชีวิต และเป็นสิ่งที่ช่วยต่อเติมความปรารถนาให้สมหวังได้ เหมือนใน การเดินทางไกลในภพชาตินี้ เราจำเป็นต้องมีเสบียงติดตัวไป เพื่อหล่อเลี้ยงสังขารให้ดำรงอยู่ได้ การเดินทางไปสู่ปรโลก จำเป็นต้องมีเสบียงคือบุญติดตัวไปด้วย จะได้ช่วยอุ้มชูชีวิตใน สัมปรายภพ ให้พบกับความสุขสวัสดิ์ หรือแม้กระทั่งการบรรลุ



เมณฑก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๑)

๓๘๕

มรรคผลนิพพานต้องอาศัยบุญ บุญบารมีส่งผลให้มีฤทธิ์มีเดช มีอานุภาพ สามารถจัดกิเลสอาสวะทั้งหลายออกจากใจของเราได้

เพราะฉะนั้น บุญ คือเบื้องหลังแห่งความสำเร็จทั้งปวง และยังช่วยชำระใจของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ เป็นเครื่องดึงดูดมหาสมบัติทั้งหลาย การทำบุญเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตเรามาก ถ้าวางบุญในตัวของเราหมองลง โชคชะตาหรือดวงชีวิตก็พลอยดับวูบลงไปด้วยเช่นกัน แต่หากมีบุญมีบารมีแล้ว ก็สามารถแก้ไขปัญหา และอุปสรรคเหล่านั้นให้หมดสิ้นไปได้

เหมือนอย่างเรื่องของท่านเมณฑกมหาเศรษฐี ผู้เคยผ่านมรสุมชีวิตชนิดแทบเอาชีวิตไม่รอด แต่เพราะท่านมีใจตั้งมั่นอยู่ในบุญเรื่อยมา เกิดความเชื่อมั่นว่า บุญท่านนั้นเป็นที่พึ่งในโลก ท่านจึงรักการทำบุญยิ่งชีวิต ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้าย กลับกลายมาเป็นผู้มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย ไม่ว่าจะเป็นภพชาติไม่เคยพลาดจากการได้เกิดในร่มเงาบรรพบุรุษพุทธศาสนา ชีวิตประสบความสำเร็จเรื่อยมา เป็นต้นบุญต้นแบบของชาวโลก ที่ควรศึกษา และยึดไว้เป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี

เหตุที่มหาเศรษฐีได้นามว่า เมณฑกะ เนื่องจากว่า



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๑)

๓๕๐

เมื่อท่านแต่งงานมีครอบครัว และย้ายไปลูกบ้านหลังใหม่
แพะทองคำประมาณเท่าช้าง ม้า และโคอุสภะได้ฆ่าแรกแผ่นดิน
เอาหลังคุดหลังกันผุดขึ้นมาในพื้นที่ประมาณ ๘ กริส อยู่ด้าน
หลังบ้านของท่านเศรษฐีเอง แพะเหล่านี้เกิดขึ้นมาด้วยกำลัง
บุญของท่านเศรษฐี เป็นแพะกายสิทธิ์ที่สามารถนำความ
สมปรารถนามาให้กับเจ้าของ และผู้ที่มาขอสมบัติต่างๆ ได้

ในปากแพะจะมีกลุ่มด้ายอยู่ ๕ สีด้วยกัน เมื่อใคร
ต้องการสิ่งของชนิดไหน ให้ดึงด้ายสีนั้น พอดึงด้ายเส้นนั้นออก
มา สิ่งที่คุณปรารถนาจะออกมาด้วย กลุ่มด้าย ๕ สีที่ลักทอ
เป็นกลุ่มๆ คือ เส้นด้ายสีเขียว สีเหลืองทอง สีแดง สีขาวเงิน
และสีส้ม แต่ละสีักเป็นเชือกเป็นกลุ่มๆ อยู่ในปากแพะ ไม่ได้
ห้อยออกมาข้างนอกอย่างเกะกะ พอดึงจิตอธิษฐานปรารถนา
ในสิ่งใด แพะจะอำปากให้ สมมุติว่าอยากได้ของกิน ต้องดึงด้าย
สีเขียว ของกินจะออกมาทันที อาหารแต่ละชนิดจะออกมาเป็นห่อ
และมีภาชนะใส่อย่างดีอีกด้วย

หรืออยากได้ทองคำเป็นแท่งๆ ต้องดึงเส้นด้ายสีเหลือง
ทอง พร้อมกับตั้งจิตอธิษฐานอยากได้ทองคำไปประกอบสัมมา-
อาชีพ ทองคำเป็นแท่งๆ จะไหลออกมาจากปากของแพะทันที
เส้นด้ายสีแดงเป็นจำพวกเสื้อผ้าอาภรณ์ และเครื่องประดับ



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๑)

๓๕๑

อยากได้ชุดไหนอย่างไรได้ทั้งนั้น สีขาวเงินจะเป็นเงินแท้ เป็น
กหาปณะ สามารถเอาไปจับจ่ายใช้สอยได้ทันที สีลัมจะเป็น
จำพวกยารักษาโรค รวมทั้งเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย

แพะทองคำสามารถทำให้ชาวเมืองทั้งเมืองนั้นอยู่
เป็นสุขได้ทั่วหน้า เพราะอาณาภพบุญของท่านเมณฑกเศรษฐี
แพะเพียงตัวเดียวสามารถเลี้ยงคนได้ทั้งเมือง เลี้ยงคนได้ทั้ง
ชมพูทวีป ใครอยากได้อะไรไปอธิษฐานเอาตามกำลังบุญของตัวเอง
ไม่ต้องเข้าคิวรอให้เสียเวลา เพราะแพะกายสิทธิ์ของท่าน
เศรษฐีมีเป็นฝูงๆ และมีขนาดต่างๆ กัน ทำให้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
เศรษฐีจึงปรากฏนามว่าเมณฑกเศรษฐี เพราะมีแพะกายสิทธิ์
ทองคำ แต่กว่าจะมีวันนี้ได้ ขอให้ได้หันมาศึกษาประวัติชีวิตอัน
ดงามในภพชาติอดีตของท่านกันดูเถิด

*เรื่องของท่านมีอยู่ว่า ย้อนหลังจากนี้ไปหนึ่งแสนกับ
พระพุทธรูปเจ้าทรงพระนามว่า วิปัสสี เสด็จอุบัติขึ้น ในภพชาตินั้น
เศรษฐีเป็นหลานของกุกุมพิตชื่อ อวโรหะ ส่วนตัวเองก็มีชื่อว่า
อวโรหะ ซึ่งมาพ้องกับชื่อของลุง ในสมัยนั้น ตัวของลุงปรารถนา
จะสร้างพระคันธกุฎีถวายแด่พระบรมศาสดา หลานชายได้ยิน



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๑)

๓๕๒

ชาวนั้น เกิดมีจิตเลื่อมใส อยากขอบริจาคเงินร่วมบุญกับลุงของตนด้วย แต่เศรษฐีผู้เป็นลุงอยากได้บุญคนเดียว เพราะเห็นว่าตัวเองมีเงินทองมาก ไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินของหลาน และอยากให้การถวายกุฏิครั้งนี้เป็นชื่อของตัวเองเท่านั้น จึงปฏิเสธความปรารถนาดีจากหลานชาย

ฝ่ายหลานชายเป็นผู้มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยไม่แพ้ผู้เป็นลุง จึงคิดว่า “เมื่อลุงสร้างคันธกุฏิในที่ตรงนี้แล้ว เราควรสร้างศาลารายล้อมรอบพระคันธกุฏิอีกทีหนึ่ง” จึงไปเข้าเฝ้าเพื่อทูลขอพระบรมพุทธานุญาตด้วยตัวเอง เมื่อได้รับพุทธานุญาตแล้ว ก็เกิดความปิติดีใจที่จะได้รับบุญพิเศษในครั้งนี้ รีบกลับไปบ้าน ให้คนใช้ข้าทาสบริวารนำเครื่องไม้มาจากป่า ให้ทำเสาพิเศษกว่าเสาไม้ธรรมดา คือ เสาต้นหนึ่งบุด้วยทองคำ ต้นหนึ่งบุด้วยเงิน ต้นหนึ่งบุด้วยแก้วมณี ให้ทำช่อ บานประตูปานหน้าต่าง กลอน เครื่องมุง และอิฐทั้งหมด บุด้วยรัตนชาติ ชนิดต่างๆ ให้ทำศาลารายสำเร็จด้วยรัตนะ ๗ ประการ

บริเวณตรงเบื้องบนของศาลารายได้ให้สร้างจอมยอด ๓ ยอด ที่สำเร็จด้วยทองคำสีสุก เป็นแท่งแก้วผลึก และแก้วประพาฬ จากนั้นหลานชายให้สร้างมณฑปประดับด้วยแก้ว ตรงกลางศาลารายให้ตั้งธรรมาสน์ไว้ เพื่อเป็นที่แสดงธรรมของพระธรรมกถึก ทำธรรมาสน์นั้นสำเร็จด้วยทองคำสีสุก เป็นทอง



เม ณฑก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๑)

๓๕๓

แห่งสุกปลั่ง สว่างไสวกว่าทุกที่ในบริเวณศาลารายแห่งนั้น แม้แคว
๔ อันก็เป็นพื้นทองคำทั้งหมด จากนั้นให้แกะสลักแพะทองคำ ๔
ตัว ตั้งไว้ได้เท่าทั้ง ๔ ของอาสนะ

นอกจากนี้ยังให้แกะสลักแพะทองคำอีก ๒ ตัว ตั้งไว้ได้
ตั้งสำหรับรองเท้า แกะสลักแพะทองคำ ๖ ตัว ตั้งแวดล้อมมณฑป
ให้ถักธรรมาสน์ด้วยเชือกเส้นเล็กสำเร็จด้วยด้ายก่อน แล้วจึงให้
เอาทองคำถักทอเป็นเชือกเส้นเล็กๆ แทนเส้นด้าย ด้านบนให้
เอาแก้วมุกตามาร้อยเป็นเชือก ตรงพนักพิงของธรรมาสน์ให้ทำ
ด้วยไม้จันทน์หอม ครั้นสร้างศาลารายสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ได้
ถวายสังฆทานแด่พระบรมศาสดาพร้อมด้วยภิกษุ ๖ ล้าน ๘
แสนรูป ได้กล่าวถวายศาลารายด้วยจิตที่เลื่อมใสในมหาทาน
ด้วยบุญนั้น ทำให้ท่านได้สวรรค์สมบัติ และมนุษย์สมบัติเรื่อยมา
ในภพที่นี้ ก่อนที่จะได้เกิดมาเป็นเมณฑกเศรษฐี ท่านได้สั่งสม
บุญพิเศษอะไรไว้อีก คราวหน้าเราจะมารับฟังกัน โดยหลวงพ่อก
จะนำมาเล่าให้ได้ทราบกันต่อไปตามลำดับ

จากที่ยกมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าผู้มีบุญมีปัญญาทั้งหลาย
จะสอนตัวเองได้ คือ สอนตัวเองว่าทำอะไรจึงจะมีโอกาสได้
ทำบุญ จะแสวงหาบุญ เพราะรู้ว่าบุญจะส่งผลเป็นความสุข
และความสำเร็จไปทุกภพทุกชาติ และไม่มัวเสวยสุขเพียงภพ
ชาติเดียวเท่านั้น เมื่อรู้ว่าเนื่อบุญเป็นทางมาแห่งบุญอยู่ตรง



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๑)

๓๕๔

ไหนจะรีบทำ พอรู้ว่าจะได้บุญใหญ่ด้วยวิธีการใด ทุ่มเทใจทำลง
ไปอย่างเต็มที่ โดยไม่มีความรู้สึกเสียดายทรัพย์เลย ยิ่งมีทรัพย์
และมีศรัทธามากเท่าไร ยิ่งทุ่มเทใจมากเท่านั้น เมื่อผลบุญ
บังเกิดขึ้น ก็ส่งผลเป็นอัศจรรย์ ดังที่หลวงพ่อดำนำเรื่องของ
ท่านเมธชกเศรษฐีมาเล่าให้ฟัง เพราะฉะนั้นขอให้ทุกท่านหมั่น
ทุ่มเทสร้างบุญบารมีให้เต็มที่เถิด บุญนี้จะเป็นที่พึงให้กับตัวเรา
และมวลมนุษยชาติทั้งหลายจนกว่าจะบรรลुถึงจุดหมายปลายทาง
เข้าสู่พระนิพพานกันที่สุดในที่สุด





เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐ
ผู้ ใ จ บุ ณ (๒)

การให้ทาน เป็นเครื่องฝึกจิตที่ยังไม่ได้ฝึก
การไม่ให้ทาน เป็นเครื่องประทุษร้ายจิตที่ฝึกแล้ว





เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๓๕๓

การที่โลกของเราดำรงอยู่ได้ทุกวันนี้ ก็เพราะการให้ คือ ยิ่งให้ก็ยิ่งได้ ยิ่งให้ คุณธรรมจะยิ่งเพิ่มพูน การให้เป็นการสร้างความดีที่ย่างที่สุด และส่งผลดีให้กับชีวิตอย่างมากมายมหาศาล จะทำให้เป็นผู้มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ ประสบแต่ความสุขความสำเร็จตลอดไป การให้ที่จะให้ได้ผลเต็มทีนั้น ผู้ให้ต้องเอาชนะใจตนเองให้ได้เสียก่อน ต้องขจัดความตระหนี่ออกจากใจ แล้วให้ด้วยความปลื้มปิติยินดี มีใจเลื่อมใส มีความบริสุทธิ์ใจ ทั้งเวลาก่อนจะให้ ขณะให้ และหลังจากให้ก็หมั่นตามระลึกนึกถึงบุญบุญนั้นจะไปตึงดุจดมทาสสมบัติ และชำระใจให้ผ่องใส ใจที่ผ่องใสเท่านั้นเป็นใจที่เหมาะสมแก่การเจริญสมาธิภาวนา ทำให้เราได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน และความสุขที่แท้จริงได้

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมทานสูตร ว่า

“อทนต์มนํ ทานํ อทานํ ทนตทูลกํ

การให้ทาน เป็นเครื่องฝึกจิตที่ยังไม่ได้ฝึก

การไม่ให้ทาน เป็นเครื่องประทุษร้ายจิตที่ฝึกแล้ว”

ผู้ที่รักในการฝึกฝนอบรมตนเองอย่างแท้จริงจะต้องมีการเริ่มต้นที่การฝึกจิตก่อน เพราะการฝึกจิตเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และสามารถนำความสุขมาให้ โดยเฉพาะความสุขที่เกิดจากการได้บรรลุผลในขั้นต่างๆ การฝึกจิตให้มีคุณภาพสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การนั่งสมาธิเจริญภาวนา การรักษาศีล



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๒)

๓๕๘

ให้สะอาดบริสุทธิ์ และการให้ทานซึ่งถือว่าเป็นการฝึกจิตอีกวิธีหนึ่ง เป็นก้าวแรกของการพัฒนาจิตอย่างแท้จริง เป็นการฝึกฝนใจให้ปลอดจากความโลภนั่นเอง

ตามปกติแล้ว มนุษย์จะมีความโลภ ความอยากได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้นเมื่อเริ่มฝึกจิตด้วยการให้ ใจจะขยายออกไป เราเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อความตระหนักรู้หลุดออกจากใจได้แล้ว ความเบาสบายเข้ามาแทนที่ ความรู้สึกที่ว่า “พอ” จะบังเกิดขึ้น เมื่อใจรู้จักคำว่าพอก็ก่อเกิดความสุข ผู้ที่ไม่มีความโลภในจิตคือ ผู้ที่มีความสุขอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้ที่อยากมีความสุข ต้องเริ่มต้นที่การให้เป็นอันดับแรก

เมื่อคราวที่แล้วหลวงพ่อบเล่าเรื่องเมณฑกเศรษฐีค้างไว้ว่า ท่านเศรษฐีได้สร้างมหาทานบารมีในยุคสมัยของพระวิปัสสิสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการสร้างศาลารายที่มีมูลค่ามากมาย มหาศาล แล้วยังได้ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสงฆ์จำนวน ๖ ล้าน ๔ แสนรูป ติดต่อกันถึง ๔ เดือน บุญนั้นได้ส่งผลให้ท่านเสวยทิพย์สมบัติในสวรรค์ชั้นต่างๆ เป็นเวลายาวนาน เมื่อลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ได้เป็นมหาเศรษฐีมาโดยตลอด

*พอมานี้ในภพกับนี้ บุญยังส่งผลต่อให้ท่านเกิดในกรุง-



เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐ ี ผู้ จ ำ ญ (๒)

๓๕๕

พาราณสี เป็นบุตรของมหาเศรษฐีผู้มีโภคทรัพย์สมบัติมากอีก
เหมือนเดิม พอเติบโตขึ้นก็ได้รับสืบทอดตำแหน่งเศรษฐีประจำ
เมืองต่อจากบิดามีนามว่า พาราณสีเศรษฐี วันหนึ่ง ท่านเศรษฐี
ไปเข้าเฝ้าพระราชธาและได้พบกับท่านปุโรหิต จึงกล่าวสนทนา
ตามประสาคนรู้จักกัน จากนั้นได้ถามถึงเหตุการณ์ในอนาคตว่า
จะเกิดอะไรขึ้น

ปุโรหิตซึ่งเป็นผู้ชำนาญในการดูฤกษ์ยาม พอคำนวณดู
ดวงและกล่าวว่า จากนั้นไป ๓ ปี ฆาตภัย คือภัยที่เกิดจากความ
แค้นแค้นจะเกิดขึ้น ฝนจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกษตรกรจะ
ไม่สามารถทำไรไถนา หรือทำสวนได้เหมือนเดิม ชาวบ้านจะได้รับความ
เดือดร้อนกันไปทั่ว พวกสัตว์เลี้ยงจะล้มตายเพราะขาดน้ำ
และอาหาร ขอให้ท่านเศรษฐีเตรียมตัวรับภัยแล้งครั้งใหญ่นี้เกิด
ถ้าจะโยกย้ายครอบครัวก็ให้ย้ายกันแต่เนิ่นๆ

เศรษฐีฟังคำทำนายแล้ว ก็ไม่ได้ตื่นตระหนกตกใจอะไร
อีกทั้งไม่คิดจะโยกย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น เพราะท่านมีข้าทาส
บริวารมาก การโยกย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นเป็นเรื่องที่ลำบากมาก
แต่เพื่อความไม่ประมาท ท่านเศรษฐีได้สั่งให้ข้าทาสบริวารทำ
นาปลูกข้าวเพื่อกักตุนข้าวเปลือกไว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้
ยังซื้อข้าวเปลือกบรรจุนเต็มฉางทั้ง ๑,๒๕๐ ฉาง ครั้นเมื่อฉาง
ไม่พอที่จะใส่ข้าวเปลือก ก็ให้บรรจุในภาชนะต่างๆ ด้วย ตั้งแต่



เม ณฑ ก ศรชฐี ผู้ ใจ ญ (๒)

๔๐๐

ดุ่ม ไห หม้อ เป็นต้นจนเต็ม แล้วขุดหลุมฝังในดินอีกเป็นจำนวน
มาก และยังให้ขยำข้าวเปลือกที่เหลือกกับดินเหนียวแล้วฉาบทา
ฝาผนังไว้

สมัยต่อมา คำทำนายของปุโรหิตก็กลายเป็นจริง เมื่อ
ภัยคือความแห้งแล้งอดอยากบังเกิดขึ้น และเนื่องจากเศรษฐกิจ
การเตรียมตัวรับภัยไว้เป็นอย่างดีในช่วงแรกๆ จึงไม่ลำบากอะไร
แต่เมื่อฉาดภัยได้ขยายเวลาออกไปเป็นเวลานานขึ้น ก็จำต้อง
บริโภคข้าวเปลือกที่เก็บไว้ เมื่อข้าวเปลือกที่เก็บไว้ในฉาง และ
ในภาชนะต่างๆ หมด จึงเรียกข้าทาสบริวารทั้งหมดให้มา
ประชุมพร้อมกัน เมื่อข้าทาสบริวารมาพร้อมแล้วจึงกล่าวว่า
“พวกท่านปรารถนาจะไปหลบภัยอันร้ายกาจนี้ที่ภูเขาหรือที่ไหน
ก็ให้ไปได้ ใครจะเข้าป่าหาผลหมากรากไม้กินเป็นอาหาร หรือ
อพยพไปอยู่ที่เมืองอื่น ก็เชิญไปตามความสมัครใจ เมื่อถึงเวลา
ข้าวปลาอาหารหาได้ง่ายแล้ว ใครอยากจะกลับมาอยู่กับเราอีก
เราก็ยินดีต้อนรับ แต่ถ้าไปแล้วไม่ยากกลับมา จะตั้งรกรากที่นั่น
เป็นการถาวร ก็แล้วแต่ความสะดวก เราขอกล่าวคำอำลา
พวกท่าน ณ ที่นี้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงเดินทางโดยสวัสดิภาพเถิด”

พวกข้าทาสบริวารฟังแล้ว ก็ซาบซึ้งในน้ำใจของเจ้านาย
แม้จะเคารพเทิดทูนเจ้านายไม่ยากจากไป แต่เพื่อความอยู่
รอดจึงต้องหอบหิ้วสัมภาระเดินทางไปอยู่ที่อื่นกันหมด คงเหลือ



เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๔๐๑

แต่ทาสคนรับใช้ใกล้ชิดเพียงคนเดียว ที่รักเจ้านายยิ่งกว่า ความตาย ทาสคนนี้ชื่อ ปุณณะ และที่เหลื่ออยู่ร่วมเป็นร่วม ตายกับท่านเศรษฐีอีก ๓ ท่าน คือ ภรรยาของเศรษฐี ลูกชาย และลูกสะใภ้

เมื่อความแห้งแล้งระบาตไปทุกหย่อมหญ้า พืชพันธุ์ ธัญญาหารทุกอย่างล้มตายจนหมด เศรษฐีจึงให้เอาข้าวเปลือกที่ ฝังไว้ในหลุมมาหุงต้มกิน พอข้าวเปลือกในหลุมหมด ก็ให้พังดิน ที่เอาข้าวฉาบไว้ตามฝาผนังมาแช่น้ำ แบ่งกันรับประทาน พอยัง อุดภาพให้เป็นไป ถึงกระนั้นก็ยังไม่มีความเห็นว่าฝนฟ้าจะตกลงมา

ฝ่ายภรรยาของเศรษฐี เมื่อถูกความหิวครอบงำหนักเข้า ก็ไปเที่ยวเก็บเมล็ดข้าวเปลือก และข้าวสารที่ตัวเองทำตกหล่น ไว้ตามที่ต่างๆ รวบรวมข้าวสาร ได้ประมาณทะนานหนึ่ง แล้ว นำไปฝังไว้ใต้ดิน ข้าวมือนี้เป็นมือสุดท้าย เมื่อท่านเศรษฐีถามว่า “นางผู้เจริญ ฉันหิวเหลือเกิน มีข้าวเหลื่ออยู่บ้างไหม” ภรรยา ตอบว่า “ยังพอมีข้าวสารอีกทะนานหนึ่ง ตอนนี้นฉันฝังไว้ใต้ดิน” เศรษฐีจึงบอกให้นางไปขุดมาหุงต้มกิน

ภรรยาเศรษฐีหุงข้าวสวยเสร็จแล้ว ก็แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน คัดข้าวสวยส่วนหนึ่งวางไว้ข้างหน้าของเศรษฐี อีก ๔ ส่วนก็เป็น ของลูกชาย ลูกสะใภ้ ทาสคนสนิท และของตัวเอง ทุกคนรู้ว่า



เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๔๐๒

นี่เป็นอาหารมือสุดท้าย จากนั้นก็ต้องอดอยากหิวตายอย่าง
แน่นอน จึงไม่เร่งรีบลงมือรับประทาน ในขณะนั้น พระปัจเจก-
พุทธเจ้าพระองค์หนึ่งประทับอยู่ที่ภูเขาคันธมาถน์ พึงออกจาก
นิโรธสมาบัติ ตั้งใจจะออกไปบิณฑบาตเพื่อโปรดสัตว์ ท่านรู้ด้วย
ญาณทัสสนะว่า ฉาตกภัยเกิดขึ้นทั่วชมพูทวีป จะหาคนใส่บาตร
พระก็ยากเหลือเกิน ถ้าจะมีก็เห็นแต่ครอบครัวของท่านเศรษฐี
ซึ่งมีเพียงอาหารมือสุดท้ายเท่านั้น ท่านตรวจดูต่อไปอีก เห็นคน
ทั้ง ๕ ที่กำลังถูกความหิวครอบงำ เข้ามาในข่ายพระญาณ พอ
ตรวจดูให้แน่ชัดก็ทราบว่ามีบุญทั้ง ๕ ท่านนี้ เป็นผู้มีศรัทธา
รักบุญยิ่งกว่าชีวิต รู้จักวิธีการเตรียมเสบียงบุญเพื่อเดินทางไกล
ข้ามชาติให้กับตนเอง จึงถือบาตรเหาะไปยืนอยู่ที่ประตูเรือน
ของท่านเศรษฐี

ซึ่งเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวท่านเศรษฐีจะกล้า
ถวายอาหารมือสุดท้ายที่มีอยู่นั้นหรือไม่ หรือจะให้พระปัจเจก-
พุทธเจ้าอดอาหารตาย ก็คงต้องไว้ในโอกาสต่อไป ขอให้ทุกท่าน
หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ จะได้มีทรัพย์สมบัติที่บริบูรณ์ และ
หมั่นอธิษฐานจิตตอกย้ำว่า ขออย่าให้เราได้พบกับความอดอยาก
ยากจนไปทุกภพทุกชาติ และให้หมั่นนั่งสมาธิปฏิบัติธรรมกันทุก
วัน ฝึกทำใจหยุดนิ่งเรื่อยไปจนกว่าจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัย
ภายในกันทุกคน



เมณฑกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)

ทาน ผู้ให้ให้ได้ยาก เพราะต้องครอบงำความตระหนี่
ก่อนแล้วจึงให้ได้ การทำทานนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากโดยแท้
อสังคบุตรทั้งหลายย่อมไม่ทำทานตามที่สังคบุตรทำแล้ว เพราะ
เหตุนี้ การไปจากโลกนี้ของสังคบุตรกับอสังคบุตรจึงต่างกัน
อสังคบุตรย่อมไปนรก สังคบุตรย่อมไปสวรรค์



เหล็กกล้ากว่าจะเป็นเหล็กกล้าขึ้นมาได้ ต้องทนอยู่ในเตาหลอมที่มีความร้อนสูง และถูกตีกระหน่ำแล้วกระหน่ำอีก เพื่อให้ได้รูปทรงที่สมบูรณ์ทนทานเหมาะที่จะเป็นอาวุธคู่มือของขุนศึก คนเราก็คงเช่นกัน ถ้าต้องการประสบความสำเร็จก็ต้องไม่กลัวลำบาก และต้องเตรียมใจไว้ให้พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ทุกชนิด ไม่ว่าจะดีหรือร้าย โดยเมื่อตั้งใจจะทำสิ่งใดจงทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ และทำให้ดีที่สุด จะได้เป็นผั้สำเร็จของชีวิตติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ โดยเฉพาะเมื่อเรามีความตั้งใจและปรารถนาจะเข้าถึงธรรม ก็ต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจ รู้จักใช้เวลาและโอกาสดกับตัวเองในการที่จะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมให้ได้มากๆ

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน โกสิยชาดก ว่า

“ทาน ผู้ให้ให้ได้ยาก เพราะต้องครอบงำความตระหนี่ก่อนแล้วจึงให้ได้ การทำทานนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากโดยแท้ อสัตบุรุษทั้งหลายย่อมไม่ทำทานตามที่สัตบุรุษทำแล้ว เพราะเหตุนั้น การไปจากโลกนี้ของสัตบุรุษกับอสัตบุรุษจึงต่างกัน อสัตบุรุษย่อมไปนรก สัตบุรุษย่อมไปสวรรค์”

การทำทานไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะทำได้ง่ายๆ เพราะต้องเริ่มต้นกันที่จิตใจว่าจะกล้าหาญ เพื่อสลัดความตระหนี่ออกจากใจได้หรือไม่ ใจต้องรบชนะความโลภให้ได้เสียก่อน ท่านผู้รู้



เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)

๔๐๖

กล่าวถึงทานกับการบวไว้ว่ามีสภาพเสมอกันคือ นักรบแม้จะมีกำลังพลน้อย หากทุ่มเทชีวิตจิตใจ ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาชำนาญในการยุทธ์ ก็สามารถมีชัยต่อข้าศึกที่มีจำนวนมากกว่าได้ เจตนาเครื่องบริจาครก็เหมือนกัน แม้จะน้อย ย่อมชนะหมู่มากได้ เพราะวัตถุประสงค์ในการบริจาค เพื่อจะเอาชนะความตระหนี่ในตัวของเขาเอง ไม่ใช่เพื่อเอาชนะคนอื่น

เพราะฉะนั้น บัณฑิตผู้มองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับในปรโลก จึงสามารถสละไทยธรรมที่ตนเองมีแม้เพียงเล็กน้อยได้ ส่วนผู้ไม่รู้ทั้งหลาย แม้จะมีทรัพย์สินเงินทองมากมายก่ายกองก็ให้ไม่ได้ เพราะถูกความตระหนี่ครอบงำใจไว้ เป็นผู้มีความโลภอยู่ในขันธสันดาน จึงไม่สามารถให้ทาน ผู้รู้ถึงกับสรรเสริญไว้ว่า ทักขิณาทานที่บุคคลให้จากของเล็กน้อย ก็นับว่าเสมอด้วยการให้จำนวนพัน วัตถุสิ่งของแม้เล็กน้อยที่ตัดขาดออกจากใจ พร้อมกับจิตใจกว้างใหญ่ ย่อมสามารถส่งผลให้ได้สมบัติใหญ่อย่างน่าอัศจรรย์ เหมือนอย่างเรื่องของท่านเมธชกเศรษฐีที่หลวงพ่จะได้นำมากล่าวถึงกันต่อไป

*ความเดิมต่อจากเมื่อครั้งก่อน ท่านเศรษฐีกำลังประสบความหิวอย่างหนัก เพราะขาดกัยเกิดขึ้นติดต่อกันนาน



เม ฆ ท ก เ ศ ร ษ ฐ ี ผู้ จ ำ ญ (๓)

๔๐๓

หลายปี ภรรยาได้หุงข้าวมือสุดท้าย เพื่อยืดชีวิตของคนในครอบครัวออกไป และในขณะที่กำลังจะรับประทานอาหารเช้า นั้น พระปัจเจกพุทธเจ้าได้เสด็จมาบิณฑบาตอยู่หน้าบ้าน หลังจาก ที่ท่านได้เข้าสมาบัติอยู่ ๗ วัน ซึ่งตามธรรมดาของพระปัจเจก พุทธเจ้าที่เข้านิโรธสมาบัตินานถึง ๗ วัน โดยไม่ได้ฉันภัตตาหาร เลยนั้น เมื่อออกจากนิโรธสมาบัติก็就会有ความหิวกระหายมาก เหมือนกับมนุษย์ทั่วไป แต่ท่านสามารถยับยั้งไว้ได้ด้วยอำนาจ ของมหาสมาบัติ แต่ถ้าไม่ได้ฉันในวันที่ ๗ ก็ต้องดับขันธเข้าสู่ นิพพาน เพราะขันธ ๕ ไม่สามารถทนอยู่ได้อีกต่อไป

ท่านเศรษฐีพอเห็นพระมาโปรดที่บ้าน เกิดมีจิตเลื่อมใส ท่านสอนตัวเองว่า “ที่เราต้องประสบผาฏกภัยเห็นปานนี้ เพราะ เราไม่ได้ให้ทานในกาลก่อน อาหารมือนี่รักษาเราไว้ได้เพียง วันเดียวเท่านั้น ส่วนภัตที่เราถวายแด่พระผู้เป็นเจ้า จะนำ ประโยชน์เกื้อกูลมาให้แก่เราหลายโกฏิกัป เราอย่าได้เห็นแก่ ประโยชน์ตนเฉพาะแต่เพียงในชาตินี้เลย ด้วยจิตเลื่อมใสที่เรา จะได้ถวายอาหารมือสุดท้ายแก่พระคุณเจ้านี้ ขอให้ภพชาตินี้ เป็นชาติสุดท้ายที่เราต้องอดอยากเกิด”

เมื่อตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดแล้ว จึงน้อมนำภาตภัตนั้น ออกมา เดินเข้าไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้า กราบด้วยเบญจางค-



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)

๔๐๘

ประดิษฐ์ นิมนต์ให้เข้าไปในบ้าน เมื่อท่านนั่งบนอาสนะแล้ว จึงค่อยๆ เกยรัดในจานข้าวลงไปในบาตร เมื่อภัตเหลือครึ่งหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าก็เอามือปิดบาตรไว้ เศรษฐีอยากได้บุญใหญ่ จึงกราบเรียนท่านว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภัตตาหารนี้เพียงพอเฉพาะคนๆ เดียวเท่านั้น ขอบท่านจงอย่าสงเคราะห์กระผมในโลกนี้เลย กระผมใคร่ที่จะถวายไม่ให้มีส่วนเหลือ” จากนั้นได้ถวายภัตทั้งหมดลงในบาตร

ครั้นถวายอาหารมื้อสุดท้ายด้วยใจที่เลื่อมใสแล้ว จึงตั้งความปรารถนาอย่างแรงกล้าว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าอยากได้ประสบการณ์กัมมเห็นปานนี้ ในที่ๆ ข้าพเจ้าเกิดอีกเลย ตั้งแต่บัดนี้ไปข้าพเจ้าพึงสามารถเพื่อจะให้ภัตแก่ชาวชมพูทวีปได้ทั้งหมด ข้าพเจ้าไม่พึงทำการงานเลี้ยงชีพด้วยมือของตนเอง ในขณะที่ข้าพเจ้าใช้ให้คนชำระฉาง ๑,๒๕๐ ฉาง และชำระร่างกายให้สะอาดแล้ว นั่งอยู่ที่ประตูฉางเหล่านั้น มองดูในเบื้องบนเท่านั้น ธารแห่งข้าวสาเลีแดง พิงตกลงมาในฉางทั้งหมดให้เต็ม และผู้นี้จะเป็นภรรยา ผู้นี้จะเป็นบุตร ผู้นี้จะเป็นหญิงสะใภ้ และผู้นี้จะเป็นทาสของข้าพเจ้า ในสถานที่ๆ ข้าพเจ้าเกิดแล้วเกิด”

ฝ่ายภรรยาของท่านเศรษฐี คิดว่า “เมื่อสามีของเราไม่ได้รับประทาน เราก็ไม่อาจจะรับประทานได้ จึงถวายส่วนของ



เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)

๔๐๕

ตัวเองแต่พระปัจเจกพุทธเจ้า แล้วตั้งความปรารถนาว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ตั้งแต่บัดนี้ไป ขอดิฉันอย่าพึงประสบกับฉาตภย เห็นปานนี้อีกเลย อนึ่ง เมื่อดิฉันวางเถาถักไว้ข้างหน้า ให้ภักต แก่ชาวชมพูทวีปทั้งหมด ตราบใดที่ดิฉันยังไม่ลุกขึ้น ขอภักตที่ดิฉันตักแล้ว จงเต็มบริบูรณ์ดุจเดิมตรานั้น เกิดก็ภพก็ชาติ ท่านผู้นี้ จงเป็นสามี ผู้นี้จงเป็นบุตร ผู้นี้จงเป็นหญิงสะใภ้ และ ผู้นี้จงเป็นทาสของดิฉัน”

ลูกชายเศรษฐี พอเห็นพ่อแม่ทำเป็นต้นแบบอย่างนั้น ก็เกิดกำลังใจอยากทำความดีตาม ซึ่งในใจก็มีความเลื่อมใสใน พระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่แล้ว จึงถวายส่วนของตนแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า จากนั้นก็ตั้งความปรารถนาเหมือนที่พ่อแม่อธิษฐาน จะแปลกกันอยู่ตรงที่ว่า “เมื่อข้าพเจ้าถืออุ้งกหาปณะหนึ่งพัน แม้ให้กหาปณะแก่ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้นอยู่ ขออุ้งนี้จงเต็มอยู่ อย่างเดิม”

ฝ่ายลูกสะใภ้ของเศรษฐี ก็ได้ถวายส่วนของตนแก่ พระปัจเจกพุทธเจ้าเหมือนกัน และตั้งความปรารถนาว่า “เมื่อดิฉันตั้งกระบุงข้าวเปลือกกระบุงหนึ่งไว้ข้างหน้า แม้ให้ภักต อันเป็นพืชแก่ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้น ความหมดสิ้นไปอย่าได้ปรากฏ จนกว่าดิฉันจะเลิกให้”



เม ณ ๓ ก เสรชฐี ผู้ ใ จ ๒ ๒ (๓)

๔๑๐

แม้ทาสของเศรษฐีก็มีใจใหญ่ ยอมที่จะอดตายเหมือน
เช่นกับเจ้านาย แต่จักไม่ยอมให้พระท่านต้องอดฉัน จึงถวาย
ส่วนของตนแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า จากนั้นจึงตั้งความปรารถนา
ที่จะขออยู่กับเจ้านายไปทุกภพทุกชาติ และอธิษฐานจิตว่า “เมื่อ
ข้าพเจ้าไถนา ขอให้สามารถไถได้เร็วเป็นพิเศษ คือ รอย ๗
รอยประมาณเท่าเรือโกลน ชาย-ขวาด้านละ ๓ รอย และตรง
กลางอีก ๑ รอย จงบังเกิดขึ้น”

อันที่จริงแล้ว ด้วยผลบุญแห่งการถวายทานครั้งนั้น
หากนายปุณณะปรารถนาตำแหน่งเสนาบดี ก็สามรถจะได้
ในวันนั้น แต่เนื่องจากมีความรักในเจ้านายมาก เลยตั้งความ
ปรารถนาว่า “ขอให้ได้เป็นคนรับใช้ของครอบครัวเศรษฐีไป
ทุกภพทุกชาติ” เมื่อทุกคนอธิษฐานเสร็จเรียบร้อยแล้ว
พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงกระทำอนุโมทนาในการตัดสินใจอย่าง
เด็ดเดี่ยวของทุกๆ คนที่รักบุญยิ่งกว่าชีวิต แล้วท่านจึงเหาะ
ขึ้นไปสู่ท้องฟ้า โดยบันดาลให้ทุกคนได้เห็นท่านเหาะกลับไป
ภูเขาคันธมาถน์ และจัดแบ่งภัดให้กับพระปัจเจกพุทธเจ้า
๕๐๐ องค์ ด้วยอานุภาพของพระปัจเจกพุทธเจ้า ภัดนั้นสามารถ
แบ่งได้ทั่วถึงแต่พระปัจเจกพุทธเจ้าหมดทั้ง ๕๐๐ องค์ เศรษฐี
และทุกคนในครอบครัวได้เห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น ยิ่งปิติดีใจว่า
ตนเองได้ถวายทานถูกเหื่อนาบุญแล้ว



เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๓)

๔๑๑

ส่วนท่านเศรษฐีและครอบครัว หลังจากที่ได้ถวายภัต
ไปแล้ว จะต้องอดตายหรือไม่ หรือจะมีเรื่องอัศจรรย์อันใด
เกิดขึ้น คงต้องมาศึกษากันในครั้งต่อไป ขอให้ทุกท่านฝึกฝน
ตนเองให้เป็นคนรักบุญ รักธรรมะ รักการสร้างบารมียิ่งกว่า
สิ่งอื่นใด เพราะบุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่งของเราทั้งในโลกนี้ และใน
โลกหน้า และอย่าลืมนั่งสมาธิปฏิบัติธรรมกันทุกๆ วัน เพียรฝึกใจ
ให้หยุดนิ่งกันเรื่อยไปจนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน







เมณฑกเศรฐฐ ผู้ใจบุญ (๕)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การถือประมาณบุญแห่งทักษิณาทานที่ประกอบด้วยองค์ ๖ ประการอย่างนี้ว่า ห้วงแห่งบุญกุศลมีประมาณเท่านี้ นำสุขมาให้ มีอารมณ์เลิศ มีสุขเป็นผล เป็นไปเพื่อสวรรค์ ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข ไม่ใช่ทำได้ง่าย โดยที่แท้บุญแห่งทักษิณาทานนั้น ย่อมถึงการนับว่า เป็นห้วงแห่งบุญกุศลที่จะนับไม่ได้ ประมาณไม่ได้ เป็นกองบุญใหญ่



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๔)

๔๑๔

การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความ
รีบร้อน รีบเร่ง และล้นหลามวุ่นวายนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
ที่จะต้องมึคิลปะในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข อารมณ์สบาย
จัดเป็นคิลปะชั้นสูงในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข เป็นสิ่งที่
ทุกคนปรารถนา เพราะการสร้างอารมณ์สบายให้ต่อเนื่อง
เป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ อย่างที่เราคาดไม่ถึง
เพียงแค่ทำใจ นิ่งๆ เฉยๆ อย่างสบายๆ ไว้ที่ศูนย์กลางกาย
ภายในตัว ทำไปเรื่อยๆ อย่างเพลิดเพลิน ด้วยความพึงพอใจ
โดยไม่ต้องคิดอะไรทั้งสิ้น ในไม่ช้าเราจะเข้าถึงอารมณ์สบาย
อย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งความสุขที่ถาวรตลอดไป อารมณ์ดี
อารมณ์เดียว อารมณ์สบาย จะทำให้พบความสุขอย่างง่ายดาย
อย่างน่าอัศจรรย์

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทายกก่อนให้ทานเป็นผู้ดีใจ
กำลังให้ทานอยู่ย่อมยังจิตให้เลื่อมใส ครั้นให้ทานแล้วย่อม
ปลื้มใจ นี่คือองค์ ๓ ของทายก องค์ ๓ ของปฏิคาหกเป็นไฉน?
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปฏิคาหกในศาสนานี้ เป็นผู้ปราศจาก
ราคะหรือปฏิบัติเพื่อกำจัดราคะ เป็นผู้ปราศจากโทสะ หรือ
ปฏิบัติเพื่อกำจัดโทสะ เป็นผู้ปราศจากโมหะ หรือปฏิบัติเพื่อ
กำจัดโมหะ นี่องค์ ๓ ของปฏิคาหก ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย



เมณฑกเศรษฐิผู้ใจบุญ (๔)

๔๑๕

การถือประมาณบุญแห่งทักษิณาทานที่ประกอบด้วยองค์ ๖ ประการอย่างนี้ว่า ห้วงแห่งบุญกุศลมีประมาณเท่านี้ นำสุขมาให้ มีอารมณ์เลิศ มีสุขเป็นผล เป็นไปเพื่อสวรรค์ ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข ไม่ใช่ทำได้ง่าย โดยที่แท้ บุญแห่งทักษิณาทานนั้น ย่อมถึงการนับว่า เป็นห้วงแห่งบุญกุศลที่จะนับไม่ได้ ประมาณไม่ได้ เป็นกองบุญใหญ่”

ในครั้งนี้อะไรจะได้มาศึกษาเรื่องราวการให้ทานของท่านเมณฑกเศรษฐิกันเหมือนเดิม ซึ่งท่านเป็นผู้ที่ให้ทานอย่างถูกหลักวิชา จนบังเกิดผลบุญอัศจรรย์ทันตาเห็น ครั้งที่ผ่านมา หลวงพ่อได้กล่าวถึงท่านเมณฑกเศรษฐิ และครอบครัว ที่ตั้งใจถวายข้าวมื้อสุดท้ายของตัวเองแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ท่านตั้งใจเหมือนตายจากคือ เมื่อให้แล้วไม่รู้สึกเสียดายเลย สมดังพุทธพจน์ที่หลวงพ่อดำเนินขึ้นมากล่าวเป็นนิคมขบพบไว้ว่า

ทายกก่อนให้ทานเป็นผู้ดีใจ กำลังให้ทานอยู่ย่อมยังจิตให้เลื่อมใส ครั้นให้ทานแล้วย่อมปลื้มใจ ส่วนปฏิบัติที่มารับทานของท่านคือ พระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้ที่บริสุทธิ์มาก ท่านเป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ โดยเฉพาะท่านเพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติใหม่ๆ บุญที่บังเกิดขึ้นจึงเป็นอสงไขยอัปมาณัง เป็นห้วงแห่งบุญกุศลที่จะนับจะประมาณไม่ได้ เป็นบุญใหญ่มากๆ



เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๔)

๔๑๖

เหมือนเราไม่สามารถจะคำนวณปริมาณของน้ำในมหาสมุทร เพราะเป็นห้วงน้ำที่กว้างใหญ่ไพศาล เกินวิสัยของมนุษย์ทั่วไป จะคำนวณนับได้

*เพราะฉะนั้น เมื่อท่านเศรษฐีและครอบครัวได้ทำบุญ ถูกอุ้มแห่งทะเลบุญ ผลบุญอัศจรรย์จึงบังเกิดขึ้น แต่ท่านไม่รู้ว่า บุญจะเกิดให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างไรบ้าง ถึงอย่างไรก็ปิติดีใจที่ได้ถวายทานถูกเนื้อนาคบุญ เพราะฉะนั้นเมื่อเที่ยงวันล่วงไปแล้ว ท่านยังมิได้รับประทานอาหาร ถูกความหิวเข้าครอบงำหนักเข้า จึงนอนหลับไป ฝ่ายภรรยาเศรษฐีล้างหม้อข้าวแล้วปิดฝาวางไว้ในครัว ยามเย็นพอเศรษฐีตื่นขึ้นมา ก็ถามว่า “นางผู้เจริญ ฉันทิหวเหลือเกิน ข้าวตังกันหม้อมีเหลืออยู่บ้างไหม?” ทั้งๆ ที่ ภรรยาท่านเศรษฐีล้างหม้อมากับมือ แต่เพื่อความมั่นใจและสบายใจของท่านเศรษฐีจึงได้ลุกเดินเข้าไปในครัวเปิดฝาหม้อออกดู

ในขณะนั้นเอง ฝาหม้อก็ถูกข้าวสวยมลีสีเหมือนดอกมะลิ ตุ่มดันออกมาจนล้นปากหม้อ ภรรยาเมื่อเห็นเช่นนั้นจึงเกิดปิตินลุกชูชันไปทั้งตัว รีบร้องเรียกสามีให้มาดูผลแห่งการทำทาน เพราะยังไม่อยากเชื่อสายตาตัวเอง พร้อมกับอุทานด้วยความเบิกบานใจว่า “ขึ้นชื่อว่าบุญทั้งหลายควรกระทำ เชื่อว่าทานควร



เม ณฑก เศรษฐี ผู้ ใจบุญ (๔)

๔๑๓

จะให้” จากนั้นนางได้จัดอาหารให้ทุกคนได้รับประทานด้วยความปีติเบิกบานใจ

และที่น่าอัศจรรย์ยิ่งไปกว่านั้นคือ จะดักข้าวอย่างไร ข้าวก็ไม่พร่องไปเลย ยังคงเต็มหม้ออยู่เหมือนเดิม ในวันนั้น ยังฉางซึ่งว่างเปล่าก็เต็มไปด้วยข้าวเปลือกและพืชพันธุ์ธัญญาหารเหมือนเดิม ฝนฟ้าก็ตกลงมาให้ความชุ่มฉ่ำเย็นแก่คนทั้งเมือง ชาวเมืองเมื่อทราบข่าวก็ได้หิ้วไหลมารับเอาภักดิ์ และพันธุ์พืชจากบ้านของท่านเศรษฐี ชาวชมพูทวีปทั้งหมดอาศัยบุญของท่านเศรษฐี จึงดำรงชีพอยู่อย่างมีความสุขจนตลอดชีวิต

ฝ่ายเศรษฐีและครอบครัว เมื่อได้ทำบุญจนตลอดชีวิตแล้ว ได้ไปบังเกิดในเทวโลก ท่องเที่ยวอยู่ในเทวโลก และมนุษย์โลก เท่านั้น ในสมัยพุทธกาล ท่านได้บังเกิดในสกุลเศรษฐีในภัททิยนคร ภรรยาบังเกิดในตระกูลเศรษฐีเหมือนกัน เมื่อเจริญวัยแล้วได้แต่งงานกัน แยกครอบครัวออกจากบิดามารดาไปสร้างบ้านเรือนอยู่ต่างหาก แพะกายสิทธิ์ ดังที่หลวงพ่อดีเคยนำมากล่าวไว้เมื่อครั้งก่อน ได้ดุนหลังกันผุดขึ้นที่หลังบ้านของท่านเศรษฐี ส่วนลูกชาย ลูกสะใภ้ และคนใช้ที่เคยอธิษฐานจิตจะมาร่วมกัน ก็ได้มาอยู่ร่วมกันในภพชาตินี้อีก

ต่อมาวันหนึ่ง ท่านเศรษฐีอยากจะทดลองบุญของตน



เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๔)

๔๑๘

จึงให้ชำระนาง ๑,๒๕๐ นาง ส่วนตัวเองเมื่อชำระล้างกายแล้ว นั้งที่ประตู แหงนดูเบื้องบนอากาศ นางทั้งหมดก็เต็มด้วยข้าว- สาลีแดงอย่างน่าอัศจรรย์ เศรษฐีได้บอกให้ทุกคนได้ทดลองบุญ ของตัวเองดูบ้าง ภรรยาของเศรษฐีจึงเริ่มด้วยการใช้ให้คน ตวงข้าวสาร นำไปหุงเพียงหม้อเดียว แล้วถือเดินออกไปนั้งที่ ชุ่มประตู เอามือถือทัพพีทองคำแล้วประกาศว่า “ผู้มีความ ต้องการภักตจงมารับเอาตามความชอบใจเถิด” จากนั้นนางก็ ตักข้าวให้จนเต็มภาชนะของคนที่ยอยยกันมาขอ เมื่อนางให้อยู่ทั้งวัน ข้าวไม่มีพร่องเลย และด้วยความที่นางจับหม้อด้วย มือซ้าย มือขวาจับทัพพี ถวายภักตจนเต็มบาตรของภิกษุสงฆ์ ในสมัยก่อน ทำให้ปทุมลักษณะเกิดเต็มฝ่ามือข้างซ้าย จันทร- ลักษณะ เกิดเต็มฝ่ามือข้างขวา แม้แต่ฝ่าเท้าด้านซ้ายของนางก็ เกิดปทุมลักษณะ ฝ่าเท้าด้านขวาก็เกิดจันทรลักษณะ เพราะ เทียบเดินถวายน้ำฉันแต่ภิกษุสงฆ์ เพราะเหตุนี้พวกญาติจึง ขนานนามว่า จันทปทุมมา

ฝ่ายลูกชายเศรษฐีชำระล้างร่างกายแล้ว ก็ถือเอาถุง กหาปณะพั้นหนึ่ง ประกาศว่า “ผู้มีความต้องการกหาปณะ จงพากันมารับไปเถิด” แล้วได้ยื่นแจกจ่ายออกไป กหาปณะ พั้นหนึ่ง ก็ยังคงอยู่ในถุงเหมือนเดิม ไม่มีทำที่ว่าจะพร่องไปเลย ลูกสะใภ้ของเศรษฐีก็ทดลองบุญของตน ด้วยการถือเอากระบุง ข้าวเปลือก นั่งแจกข้าวเปลือกจนเต็มภาชนะของคนที่มารับไป

ถึงกระนั้นกระบุงข้าวเปลือกก็ยังคงเต็มอยู่ตามเดิม

ส่วนทางด้านคนรับใช้ของเศรษฐี ได้เทียมโคด้วยแอกทองคำ เชือกก็เป็นทองคำ ถือด้ามปฏักทองคำ สวมปลอกทองคำใส่ที่เข่าโค แล้วขับไปสุ่ทุ่งนา เมื่อเริ่มไถ รอย ๗ รอยคือ “ข้างซ้าย ๓ รอย ข้างขวา ๓ รอย ตรงกลาง ๑ รอย” ได้ขำแรกแผ่นดิน ทำให้สามารถไถนาเสร็จได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว การงานสำเร็จเป็นอัศจรรย์ ชาวชมพูทวีปได้ทราบข่าว แล้วต่างก็ลั่งไหลมารับเอาเงิน ทอง กหาปณะ และเมล็ดพันธุ์พืชจากครอบครัวท่านเศรษฐีอย่างไม่ขาดสาย

นี่คือผลบุญที่เกิดขึ้นอย่างอัศจรรย์เมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา เป็นสิ่งที่เหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริง เพราะผลของบุญที่ทำถูกหลักวิชชา นั้น เป็นอจินไตย เราจะไปคาดคิดคำนวณด้วยสติปัญญาหยาบๆ ของเราไม่ได้เลย ต้องอาศัยปัญญาญาณของผู้รู้มีญาณเท่านั้น ถึงจะเห็นบุญที่จะบังเกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้นขอให้ทุกท่านตระหนักในเรื่องของบุญไว้ให้มากๆ อย่าได้เพื่อย่ายในการทำความดี แม้ต้องเจอภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ แต่จิตใจต้องมั่นคงไม่หวั่นไหวในการเพิ่มเติมบุญบารมีให้กับตัวเอง อย่าได้ทอดทิ้งเรื่องการทำบุญทำกุศล ถ้าเราไม่ทิ้งบุญ บุญจะไม่ทอดทิ้งเรา จะตามปกป้องรักษาเราตลอดไป แล้วบุญจะช่วยหนุนนำให้เราได้สมหวังในทุกสิ่ง





เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐิ
ผู้ ใ จ บุ ญ (๕)

ถ้าหากว่าสรรพสัตว์พึงรู้ผลแห่งการจำแนกทาน
เหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ตรัสแล้ว
รู้โดยวิธีที่พลนั้น เป็นผลใหญ่ไฉไร
สัตว์ทั้งหลายพึงกำจัดความตระหนี่อันเป็นมลทินเสีย
มีใจผ่องใส พึงให้ทานที่ให้แก่แล้วมีผลมาก



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๒

ในสมรภูมิรบที่มากด้วยอันตรายนั้น ทหารเมื่ออยู่ในหลุมหลบภัยย่อมปลอดภัยจากอาวุธร้ายของศัตรูฉันใด ในสมรภูมิชีวิตที่มากด้วยความทุกข์นั้น ผู้มีใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายย่อมปลอดภัยจากทุกข์ทั้งปวงฉันนั้น ศูนย์กลางกายเป็นเสมือนหลุมหลบภัยของใจที่จะคอยป้องกันภัยจากปัญหา และอุปสรรคต่างๆ นานาในชีวิตที่เกิดขึ้นกับใจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาใจให้หยุดนิ่ง ณ ภายในศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ และเมื่อใจหยุดนิ่ง กระแสแห่งความสุขความชุ่มเย็นภายใน จะหล่อเลี้ยงใจให้มีความสดชื่นเบิกบาน มีความสว่างไสว จนกระทั่งเห็นหนทางที่จะดำเนินเข้าไปสู่ภายใน ถึงพระรัตนตรัยได้อย่างแจ่มกระจ่าง ฉะนั้น ใจหยุดนิ่งจึงเป็นหลักสำคัญของชีวิต

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ถ้าหากว่าสรรพสัตว์พึงรู้ผลแห่งการจำแนกทานเหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ตรัสแล้ว รู้โดยวิธีที่ผลนั้น เป็นผลใหญ่ไซ้ร้ ลัทธิทั้งหลายพึงกำจัดความตระหนี่อันเป็นมลทินเสีย มีใจผ่องใส พึงให้ทานที่ให้แก่แล้วมีผลมาก”

การทำบุญให้ถูกหลักวิชาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการจะได้รับผลานิสงส์อันยิ่งใหญ่ไพศาลหรือไม่ั้น ต้องดูกันที่การ



เม ฒ น ท ก ศ ร ษ ฐ ี ผู้ จ ำ ญ (๕)

๔๒๓

ประกอบเหตุว่า ทำบุญถูกหลักวิชาหรือไม่ ทำบุญกับใคร และ เจตนาในการให้เป็นอย่างไร ในคัมภีร์ท่านได้กล่าวถึงเจตนาในการให้ทานของคนในโลกนี้ไว้หลายอย่างด้วยกัน

คือบางคนให้ทานเพราะชอบพอกัน บางคนให้ทาน เพราะความโลภ หวังจะได้ผลตอบแทน คือเมื่อให้ไปแล้ว ก็หวัง ว่า เขาจะให้ตอบแทนกลับมา บางคนให้ทานเพราะความโกรธ จึงให้ไปแบบประชดประชัน บางคนให้ทานเพราะความกลัว ถ้า ไม่ให้ก็กลัวเขาตีเดียน บางคนให้ทานเพราะนึกว่าบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เคยให้มา เคยทำกันมา ถ้าเราไม่ให้ก็จะเสีย ธรรมเนียมของวงศ์ตระกูล จึงให้ไปตามประเพณีกันอย่างนั้นเอง

บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เมื่อเราให้ทาน กิตติศัพท์ อันงามย่อมพุ่งไป บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เราให้ทานนี้แล้ว เมื่อตายไปจักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เมื่อเราให้ทานนี้ จิตใจจะผ่องใส ความเบิกบานใจ ความปิติ ปราโมทย์ใจ ย่อมเกิดขึ้นมาตามลำดับ บางคนให้ทานเพื่อ ปรับปรุงจิต โดยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น เพิ่มเติมใจที่พร่องให้เต็ม เป็นการสลัดความตระหนี่ออกจากใจ นี่เป็นเจตนาในการให้ อย่างย่อยๆ ของทายกทั้งหลายในโลกนี้ เวลาที่พวกเราให้ทานแล้ว ให้ลองถามตัวเองดูว่า เรามีเจตนาในการให้อย่างไรบ้าง



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๔

บางท่านเมื่อทำบุญแล้ว มักจะบ่นว่า “ทำไม บุญถึงไม่
ส่งผลสักที” ก่อนอื่นเราต้องเข้าใจก่อนว่า การให้ผลของบุญ มี
ช่วงจังหวะเวลาของการให้ผล เหมือนกับการปลูกกล้วย เรา
ต้องรอเวลากระทั่งต้นกล้วยออกลูก เราจึงจะได้รับประทานผล
ของมัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เมื่อเราได้ให้ทานแล้ว จะได้ความ
สบายใจในทันที เพราะการให้ทานมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสละ
ความตระหนี่ออกจากใจ เพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น เป็นก้าวแรก
ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ใช่ให้ทานเพื่อเพิ่มพูนความโลภ
หรือความหลง แต่เป็นการให้ที่ประกอบด้วยศรัทธา และปัญญา

เรามาดูตามเรื่องราวของผลบุญที่เกิดจากการให้ทาน
ของท่านเมณฑกเศรษฐีกันต่อ ท่านคือ ยอดวีรบุรุษแห่งทวยก
ทั้งหลายที่เอาชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อให้ได้ทำทาน โดยยึดถือคุณ-
ธรรมเป็นใหญ่ ยอมสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต สละชีวิตเพื่อ
รักษาธรรมไว้ ท่านคือ บุคคลผู้ดำรงวงศ์ทานของบัณฑิตนัก-
ปราชญ์อย่างแท้จริง ผลบุญอันน่าอัศจรรย์จึงบังเกิดขึ้นกับท่าน
และครอบครัว

*แพะกายสิทธิ์ได้ดูแลกันผุดขึ้นที่หลังบ้านของท่าน
เศรษฐี และทุกคนในครอบครัวต่างได้สมบัติจักรพรรดิตักไม่พร่อง



๔๒๕

จึงทำให้ชื่อเสียงของท่านเศรษฐีเป็นที่เลื่องลือ ความทราบถึงพระเจ้าพิมพิสารราชาแห่งแคว้นมคธ พระองค์ประสงค์จะทราบถึงข้อเท็จจริง จึงรับสั่งให้มหาอำมาตย์ไปตรวจสอบ

มหาอำมาตย์รับพระบรมราชโองการแล้ว ก็ยกขบวนเสนา ๔ เหล่า เดินทางไปยังภัททิยนคร เมื่อไปถึงก็เข้าไปหาเมณฑกคหบดี เล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง และขอดูอานุภาพของท่านเศรษฐี เมณฑกเศรษฐีก็ไม่ขัดข้อง หลังจากชำระล้างร่างกายเสร็จแล้ว จึงสั่งให้คนงานทำฉางข้าวให้ว่างเปล่า แล้วนั่งอยู่นอกประตูฉาง แหวนดูเบื้องบน ท่อธารข้าวเปลือกได้ตกลงมาจากอากาศ จนเต็มฉาง มหาอำมาตย์เห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น ก็สรรเสริญว่า “บุญญาธิการของท่านเศรษฐี ข้าพเจ้าได้เห็นแล้ว ที่นี้ ข้าพเจ้าขอชมอานุภาพของภรรยาท่านบ้าง”

เมณฑกคหบดีจึงบอกภรรยาว่า “ถ้าเช่นนั้น เธอจงจัดเลี้ยงแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าให้อิ่มหน้าสำราญ” ขณะนั้น ภรรยาได้นั่งใกล้หม้อข้าวสุกเพียงใบเดียวกับหม้อแกงหม้อหนึ่งเท่านั้น แล้วตักอาหารแจกแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าด้วยมือของตัวเอง อาหารนั้นมิได้หมดสิ้นไปตลอดเวลาที่นางยังไม่ลุกไปจากที่ พวกเหล่าเสนาที่ยกขบวนกันมาจำนวนมาก ต่างก็อุมอรร้อยในอาหารอันโอชะของนาง มหาอำมาตย์สรรเสริญว่า “ท่านคหบดี บุญญา-



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๖

นุภาพของภรรยาท่าน ข้าพเจ้าได้เห็นแล้ว ทีนี้ ขอชมบารมี
ของลูกชายท่านบ้าง”

เมณฑกคหบดีจึงบอกลูกชายว่า “เจ้าจงแจกหาปณะ
แก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าเถิด” ลูกชายท่านคหบดีถือถุงเงินหนึ่งพัน
หาปณะเพียงถุงเดียวเท่านั้น แจกอยู่ครึ่งค่อนวัน ก็ไม่หมดถุง
จากนั้นท่านมหาอำมาตย์ได้ขอดูอานุภาพของลูกสะใภ้ท่านเศรษฐี
หญิงสะใภ้ก็นั่งใกล้กระเณซึ่งจุข้าวได้ ๔ ทะนาน เพียงใบเดียว
เท่านั้น นางแจกข้าวเปลือกแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่า ข้าวเปลือกซึ่ง
เป็นธัญพืชที่แจกไป ตราบใดที่นางยังไม่ลูกลจากที่ ก็ไม่มีวิแววว่า
จะหมดสิ้นไป

มหาอำมาตย์ชื่นชมอานุภาพของลูกสะใภ้แล้ว ประรณ
อยากให้เห็นอานุภาพของทาสที่ซื้อปณณะต่อไป ท่านเศรษฐีได้
ตอบไปว่า “ทาสของข้าพเจ้าไถนาเพียงร่องเดียว สามารถแตก
ออกเป็น ๗ รอย แต่อานุภาพของทาสข้าพเจ้านั้น ท่านต้องไป
ชมที่นา” มหาอำมาตย์บอกว่า “ไม่ต้องแล้วละ ท่านคหบดี
ข้าพเจ้าทราบถึงอานุภาพของทาสท่านแล้ว” หลังจากพิสูจน์
อานุภาพบุญของแต่ละคนในครอบครัวของท่านเศรษฐีแล้ว
มหาอำมาตย์พร้อมเสนา ๔ เหล่า ก็พากันเดินทางกลับไปเข้า
เฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร กราบทูลเรื่องนั้นให้ทรงทราบทุกประการ
พระราชาก็ส่งฉัตรเศรษฐีไปมอบให้ และแต่งตั้งให้เป็นมหา-



เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๓

เศรษฐีประจำเมือง

เราจะเห็นว่า การทำบุญที่ตัดขาดออกจากใจโดยมุ่งบุญเป็นหลัก ทานที่ทำไปแล้ว เมื่อรำลึกถึงก็เกิดความปิติใจทุกครั้ง เมื่อถึงขีดถึงคราวที่บุญส่งผล ก็ส่งผลเป็นอัศจรรย์เกินควรเกินคาด ส่งต่อๆ กันไปข้ามภพข้ามชาติ เสวยสุขยาวนานนับภพ นับชาติไม่ถ้วน นี่คืออานุภาพของบุญที่ส่งผลเป็นอนิจนิตย เป็นเรื่องเหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริง สิ่งมหัศจรรย์ทั้งหลาย มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลอัศจรรย์ผู้มีหัวใจไร้ขอบเขตเสมอ

บุญนั้นเป็นธาตุสำเร็จ เวลาส่งผลแก่เจ้าของบุญ จะเป็นไปตามแรงอธิษฐานที่เราได้ตั้งความปรารถนาไว้ เพราะฉะนั้น ในขณะที่เราให้ทาน หลวงพ่อจึงอยากแนะนำให้พวกเรารู้จัก อธิษฐานจิตที่เป็นไปในทางที่ชอบ ประกอบด้วยกุศล นอกจากเราจะอธิษฐานให้รวย สวย ฉลาด สมปรารถนาแล้ว ก็ต้องอธิษฐานให้มีกาย วาจา ใจ ที่สะอาดบริสุทธิ์ไปทุกภพทุกชาติ และให้เป็นไปเพื่อการบรรลุมรรคผลนิพพานในที่สุดด้วย

บางท่านเข้าใจว่า เมื่อทำบุญแล้ว ไม่จำเป็นต้องอธิษฐาน เพราะการอธิษฐานอยากเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แสดงว่ายังมีความโลภอยู่ แต่ความเป็นจริงแล้ว การอธิษฐานกับความโลภคนละอย่างกัน เพราะการอธิษฐานเป็นการตั้งผังชีวิตในอนาคต



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๘

เป็นเสมือนหางเสือเรือที่ค้ำยันนาวาชีวิตของเรา ให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย และมีชัยชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรามีเป้าหมายที่จะรื้อลัทธิชนลัทธิไปสู่ฝั่งนิพพาน จึงจำเป็นต้องอธิษฐานตอกย้ำซ้ำเติมบ่อยๆ เมื่อวันหนึ่งที่บารมีของเราเต็มเปี่ยม บุญจะส่งผลให้เราสมหวังตั้งใจปรารถนา ดังนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นสั่งสมบุญแล้วอธิษฐานจิตกันให้ดี





เมณฑกเศรฐฐ
ผู้ใจบุญ (๖)

ธรรมดาพวกมนุษย์ ย่อมไปสู่สำนักของพวกมนุษย์
พวกโคก็ไปสู่ฝูงโค บรรพชิตก็ไปสู่สำนักของบรรพชิต
บัณฑิตก็เข้าไปหาพวกบัณฑิต





เม ฒ ฑ ก เ ร ษ ฐ ี ใ จ บุ ญ (๖)

๔๓๑

วันเวลาที่หมุนเวียนเปลี่ยนไป ทำให้สรรพสิ่งเปลี่ยนแปลง ชีวิตก็ผันแปร จากวัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาวที่เต็มเปี่ยมด้วยพลัง ก็ค่อยๆ ร่วงโรย ดุจดวงอาทิตย์เคลื่อนคล้อยในยามอัสดง แต่ สิ่งหนึ่งที่ยังมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา คือ เป้าหมาย และมโนปณิธานอันแน่วแน่ วันเวลาที่ผ่านไป บางคนก็มีความ ภาควิมใจในชีวิต แต่บางคนกลับรู้สึกเสียดายเวลา และโอกาส ดีๆ ที่ผ่านไป แต่ไม่มีคำว่าสายเกินไปสำหรับการสร้างความดี เราสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้เสมอ ด้วยการทำความดีๆ ที่ดีๆ ที่ทำให้ใจสงบ สุข พลิกใจที่ห่อเหี่ยวให้กลับมาสดชื่น ยกใจที่ อ่อนล้าให้หันมาสู้แรง และกล้าเผชิญหน้ากับความจริง ไม่ยอมพ่ายแพ้ต่ออุปสรรค ให้ถือว่าอุปสรรคเป็นเสมือน บทเรียนของชีวิต ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ และก้าวข้ามไปให้ได้ โดยเฉพาะการไปสู่ฝั่งพระนิพพานนั้น จะต้องก้าวข้ามอุปสรรค อันยิ่งใหญ่คือสังสารวัฏ เอาชนะกิเลสอาสวะทั้งปวง ด้วยการ หมั่นเจริญสมาธิภาวนา ทำให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ

มีสุภาษิตที่ปรากฏในอรรถกถา ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

**“ธรรมดาพวกมมนุษย์ ย่อมไปสู่สำนักของพวกมมนุษย์
พวกโคก็ไปสู่ฝูงโค บรรพชิตก็ไปสู่สำนักของบรรพชิต
บัณฑิตก็เข้าไปหาพวกบัณฑิต”**



เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๒

ธรรมชาติของสรรพสัตว์ที่เกิดมาในโลกนี้ จะคบหาสมาคมหรือเข้าหากันได้ตามธาตุธรรมชาติ มีจิตอหังการ อนุสัย และอาสยะตรงกัน จิตคือความประพฤติ ที่เป็นไปทางกาย วาจา ใจ มีทั้งสุจริต และทุจริต อหังการของหมู่สัตว์แต่ละประเภทก็ไม่เหมือนกัน มีทั้งที่โน้มไปในทางที่ดี และไม่ดี อนุสัยคือตัวกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในขันธสันดานของสัตว์ ซึ่งติดมาข้ามภพข้ามชาติ บางคนรู้ทันก็หมั่นขจัดข้อบกพร่องออกไป แต่คนที่ไม่รู้จักพอกพูนให้หนาแน่นขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วสิ่งที่ทั้งดี และไม่ดีที่ท่าลงไป ก็ติดอยู่ในกลางกายของบุคคลนั้น ไม่ได้สูญหายไปไหน

อาสยะ คือความประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน บางคนมีอหังการในทางกามคุณ แต่บางคนก็มีฉันทะในทางเนกขัมมะคืออยากออกจากกาม อาสยะจึงเปรียบเสมือนแรงบันดาลใจที่คอยกระตุ้นเตือนอยู่ภายในใจ ให้อยากทำความดีหรือความชั่ว บางท่านก็มีธุลีคือ กิเลสในดวงตาเบาบาง บางท่านก็มีธุลีกิเลสหนา แต่ก็ปรารถนาที่จะทำตนให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ จึงจำต้องหมั่นปรารถนาความเพียรให้มาก

เพราะฉะนั้น การคบหาสมาคมกันของหมู่สัตว์ กระทั่งถึงมวลมนุษยชาติ ทุกชาติ ทุกภาษา ทุกศาสนา ทุกเผ่าพันธุ์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของธาตุธรรมชาติที่ใกล้เคียงกัน ใครมีบุญมากก็อยู่ในแวดวงของผู้มีบุญ ถ้าเราลังเกตดูจะพบว่าเศรษฐกิจเข้ากับ



เมณฑกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๓

หมู่เศรษฐี คนจนสมาคมกับหมู่คนจน หากมีธาตุธรรมในระดับที่สามารถจะบรรลุธรรมได้ บุญจะดึงดูดเข้าหาครูบาอาจารย์ที่สามารถสอนตนให้หมดกิเลสได้ แม้จะถูกกีดขวางจากผู้ที่ไม่หวังดี แต่บุญในตัวจะดักเตือนให้รู้ว่า บุคคลใดเป็นผู้สอนหนทางไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น ทางใดเป็นหนทางที่ถูกต้อง เป็นหนทางไปสู่สวรรค์ และพระนิพพาน และจะคบหากับบุคคลนั้น

เหมือนอย่างเส้นทางชีวิตอันงดงามของท่านเมณฑกเศรษฐี ผู้ผ่านการสร้างบารมีกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วหลายพระองค์ ซึ่งหลวงพ่อยอยนำมาเล่าให้ได้ศึกษากันนั้น เราจะสังเกตเห็นว่า ท่านเศรษฐีได้เสวยสมบัติอันเลิศที่เป็นโลกียะทั้งที่เป็นของมนุษย์ และที่เป็นของทิพย์ ครั้งนี้พวกเราจะได้รับทราบตอนที่ท่านเศรษฐีจะได้สมบัติอันเป็นโลกุตตระคือได้นิพพานสมบัติ

*เมื่อพระบรมศาสดาทรงเห็นอุปนิสัยแห่งโสดาปัตติผลของท่านผู้มีบุญทั้ง ๖ ท่าน คือ เมณฑกเศรษฐี ภรรยาของเศรษฐีชื่อว่าจันทปทุมมา ลูกชายชื่อธัญชัยเศรษฐี ลูกสะใภ้ชื่อสมณาเทวี หลานสาวชื่อวิสาขา และทาสคนสนิทชื่อปณณะ จึง



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๔

เสด็จไปยังเมืองภททียนคร พร้อมทั้งภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ทรงประทับอยู่ในชาตียาววัน เพื่อรอคอยการมาเข้าเฝ้าของท่านเศรษฐี

ท่านเมณฑกเศรษฐี ได้ฟังการพรรณนาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากเพื่อนว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ทรงบรรลुวิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นศาสดาของทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกธรรมอันบริสุทธิ เมื่อท่านเศรษฐีฟังแล้วเกิดความปีติขลุขุชั้น จากนั้นจึงชักชวนภรรยา ลูกชาย ลูกสะใภ้ หลานสาว และคนรับใช้คนสนิทไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในขณะที่ทั้ง ๖ ท่าน กำลังนั่งยานออกจากภททียนคร เพื่อเดินทางไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า พวกเดียรถีย์ซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนา เห็นเมณฑกคหบดีมาแต่ไกล ก็ทักทายไต่ถามว่า “ท่านคหบดี ท่านจะรีบไปที่ไหนกัน” พอรู้ว่าท่านเศรษฐีพร้อมหมู่ญาติ กำลังไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็กลัวว่าท่านเศรษฐีจะหันไปนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงพากันกล่าวห้ามว่า “ท่านเศรษฐี ท่านเป็นกิริยวาตะ จะไปเฝ้าสมณโคตมผู้เป็นอกิริยวาตะได้อย่างไรกัน เพราะพระสมณโคตมเป็น



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๕

อภริยวาทะ แสดงธรรมเพื่อความไม่ทำ และแนะนำสาวกตาม
แนวนั้น การไปเฝ้าพระสมณโคดมจะมีประโยชน์อะไร ท่าน
อย่าได้ไปเข้าเฝ้าให้เสียเวลาเลย”

เนื่องจากเมณฑกเศรษฐีสั่งสมบุญมามาก และอธิษฐาน
จิตไว้อย่างดีว่า ขอให้ได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านจึง
สามารถแยกแยะได้ด้วยตนเองว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็น
บุคคลผู้เลิศ และเป็นพระอรหันต์โดยไม่ต้องสงสัย เพราะฉะนั้น
จึงมิได้ใส่ใจคำทักท้วงของพวกเดียรฉัตร ท่านสั่งให้นายสารถีรีบ
ขับยานมุงหน้าตรงต่อชาติยาวันโดยเร็ว ขณะเดินทางก็เจริญ
พุทธานุสติถึงพุทธคุณไปด้วย ความปีติเลื่อมใสก็เกิดขึ้นในใจ
ของท่านตลอดเวลา เมื่อไปถึงได้รับลงจากรถ เดินเข้าไปถวาย
บังคมพระพุทธรองค์ กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ แล้วนั่งรอ
ฟังธรรมจากพระองค์ต่อไป

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงอนุปุพพิทาคือ ทรง
ประกาศทานกถาว่าด้วยประโยชน์ของการให้ทาน ทานเป็นสิ่ง
สำคัญต่อการเดินทางไกลในสังสารวัฏ จะช่วยประคับประคอง
ชีวิตให้มีความเป็นอยู่อย่างไม้อัดคัดขัดสน ทรงแสดงสิลกถา ซึ่ง
ให้เห็นประโยชน์ของการรักษาศีล ว่าการประพฤติสุจริต จะ
นำพาชีวิตไปสู่สวรรค์ ทรงแสดงลักคกถา ว่าด้วยการเสวยสุข



เมณฑกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๖

ในสวรรค์ชั้นต่างๆ เพราะเป็นผลที่เกิดจากการทำทานและรักษาศีลไว้เป็นอย่างดี ทรงแสดงกามาที่นวกถาคือ โทษของกามอันเศร้าหมอง ไม่ว่าจะเป็นกามอันเป็นของมนุษย์หรือของทิพย์ยังเป็นสุขที่มีทุกข์เจือปนอยู่ไม่ใช่ประโยชน์อย่างสูงสุด กามคุณ ๕ นี้ ทำหน้าที่ตรึงใจหมู่มวลสัตว์ให้ติดอยู่ในภพสาม จึงไม่สามารถพบสุขอันเป็นอมตะคือ พระนิพพานได้ ฉะนั้นเมื่อปรารถนาสุขอย่างยิ่ง ก็ต้องทิ้งเบญจกามคุณให้ได้

ประการสุดท้าย ทรงแสดงเนกขัมมานิสังสกถา คือ อานิสงส์ในการออกจากกาม เพราะจะเป็นทางมาแห่งการเสวยเอกนัตบรมสุข จะเข้าถึงได้ใจจะต้องปลอดจากกามฉันทะ ต้องปลดต้องปล่อยต้องวางจากสิ่งต่างๆ ที่เคยยึดมั่นถือมั่น เมื่อพระองค์ทรงทราบว่า ท่านเศรษฐีมีใจผ่องใสปลอดจากนิรวันแล้ว จึงทรงแสดงอริยสัจสี่ไปตามลำดับ ท่านเมณฑกเศรษฐี และคณะก็ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา ในที่สุดก็ได้บรรลุนิรวันเป็นพระโสดาบันกันทุกคน

เราจะเห็นได้ว่า ผู้ที่สั่งสมบุญมาดี และได้อธิษฐานจิตกำกับไว้อย่างดีแล้ว ท่านจะไม่หวั่นไหวในคำพูดของคนพาล ไม่สนใจอุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อถึงเวลาบุญส่งผล ผู้มีบุญจะได้สมบัติที่เป็นโลกียะ ตั้งแต่รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ลาภ



เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๖)

๔๓๓

ยศ สรรเสริญ เกิดมาทั้งรวย สวย ฉลาด สมปรารถนาในทุกสิ่ง
เมื่อมีโอกาสได้ฟังธรรมจะได้สมบัติที่เป็นโลกุตตระคือ มรรคผล
นิพพาน บุญนั้นดึงดูดให้ได้นิพพานสมบัติ ดังนั้นทุกท่านต้อง
หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ เราจะต้องไปเอาสมบัติจักรพรรดิ-
ดักไม้พรงที่สามารถหล่อเลี้ยงคนได้ทั้งโลก เพื่อเราและชาวโลก
จะได้ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ อันเป็นเหตุให้ได้นิพพาน-
สมบัติในที่สุด และให้หมั่นนั่งสมาธิกันมากๆ แล้วเราจะได้
เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกๆ คน





๔๙



เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐิ์

ผู้ ใ จ บุ ญ (๗)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าว่าสัตว์ทั้งหลายพึงรู้ผลแห่งการ
จำแนกทานเหมือนอย่างที่เรารู้ไซ้ สัตว์ทั้งหลายยังไม่ให้แล้ว
จะไม่พึงบริโภค อนึ่ง ความตระหนี่อันเป็นมลทินจะไม่พึง
ครอบงำจิตของสัตว์เหล่านั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แต่เพราะ
สัตว์ทั้งหลายไม่รู้ผลแห่งการจำแนกทานเหมือนอย่างที่เรา
จะนั้น สัตว์ทั้งหลายจึงไม่ให้ แล้วบริโภคเสียเอง อนึ่ง ความ
ตระหนี่อันเป็นมลทินจึงยังครอบงำจิตของสัตว์เหล่านั้น



เมื่อนักเศรษฐศาสตร์ใจบุญ (๗)

๔๔๐

ชีวิตของคนเราที่เกิดมา บางครั้งก็ประสบความสำเร็จ บางครั้งก็ต้องประสบกับความทุกข์ ความล้มเหลว อย่างไรก็ตาม ขอเพียงแต่ให้เราไม่พลงใจที่เข้มแข็ง กล้าหาญ อดทน พร้อมทั้งจะเผชิญกับอุปสรรค และปัญหาทั้งหลาย แล้วหมั่นสั่งสมความดี อย่างไม่ย่อท้อ และตรึงระลึกถึงบุญที่ทำไว้อยู่เสมอ บุญนั้นจะช่วยเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส ช่วยขจัดปัญหาที่มีอยู่ให้หมดสิ้นไป ดังนั้นอย่าเสียเวลาไปท้อแท้ใจ หรือหมดกำลังใจ แต่ให้มีสติ สัมปชัญญะ และรู้จักใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ยามใดที่เรา พบเจอปัญหา ให้น้อมนำใจกลับมาตั้งไว้ที่ต้นแหล่งแห่งบุญ คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ทำใจให้หยุดนิ่งอย่างเบาสบาย เมื่อใจสงบเราจะพบทางออกที่ดีที่สุดได้

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าว่าสัตว์ทั้งหลายพึงรู้ผลแห่ง การจำแนกทานเหมือนอย่างที่เราารู้ไซ้ สัตว์ทั้งหลายยังไม่ ให้แล้วจะไม่พึงบริโภค อนึ่ง ความตระหนี่อันเป็นมลทินจะ ไม่พึงครอบงำจิตของสัตว์เหล่านั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แต่เพราะสัตว์ทั้งหลายไม่รู้ผลแห่งการจำแนกทานเหมือน อย่างที่เรารู้ ฉะนั้น สัตว์ทั้งหลายจึงไม่ให้ แล้วบริโภคเสียเอง อนึ่ง ความตระหนี่อันเป็นมลทินจึงยังครอบงำจิตของสัตว์ เหล่านั้น”



เมณฑก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๗)

๔๔๑

ที่ผ่านมาหลวงพ่อดำนำอัตชีวประวัติโดยพิสดารของมหาเศรษฐีผู้มีสมบัติจักรพรรติดักไม่พ่องคือ ท่านเมณฑก-เศรษฐี มากล่าวไว้ให้ได้รับทราบติดต่อกันแล้วหลายตอน เพื่อให้ตระหนัก ถึงอานิสงส์ของการให้ทาน ว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตในสังสารวัฏอย่างมาก ท่านเมณฑกเศรษฐีเห็นคุณค่าของการให้ทานยิ่งกว่าชีวิต นับว่าเป็นบุคคลผู้กล้าที่หาได้ยากในโลก ท่านยอมสละชีวิตเพื่อแลกกับการให้ทาน เพราะฉะนั้นเมื่อท่านทำในสิ่งที่ทำได้โดยยาก ชีวิตของท่านจึงได้ในสิ่งที่คนทั่วไปได้โดยยาก ในครั้งนี้ก็มาถึงตอนสุดท้ายกันแล้ว

จากครั้งที่แล้ว หลวงพ่อดำได้กล่าวถึงตอนที่ท่านเมณฑก-เศรษฐี และครอบครัวได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันแล้ว เป็นผู้ปราศจากความสงสัยในพระรัตนตรัย จากนั้นท่านได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า“ภาสิตของพระพุทธองค์ทรงแจ่มแจ้งยิ่งนัก พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย เปรียบเหมือนบุคคลหายของทีมืด เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือส่องประทีปในที่มืด ด้วยประสงค์ว่า คนมีจักขุจักเห็นรูป ได้ขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ และได้ปฏิญาณตนเป็นอุบาสกผู้มอบชีวิตแต่พระรัตนตรัย จนตลอดชีวิต” แล้วทูลอาราธนาพระพุทธองค์พร้อมกับภิกษุสงฆ์ มารับภัตตาหารในวันรุ่งขึ้น เพื่อเพิ่มเติมบุญกุศล และความปิติ



เมณฑก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๗)

๔๔๒

ปรามอทโย

*ครั้นรุ่งเช้าเมื่อเจ้าหน้าที่จัดแจงภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว จึงได้ไปนิมนต์พระลัมพาทเจ้าและหมู่ภิกษุสงฆ์มาฉันภัตตาหาร เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าและหมู่ภิกษุสงฆ์เสด็จมาถึง ท่านเมณฑกเศรษฐีและทุกคนในครอบครัว ช่วยกันประเคน ภัตตาหารอันมีรสเลิศด้วยมือของตนเอง แล้วนั่งคอยอุปัฏฐาก ด้วยความเคารพเลื่อมใส ท่านได้ปวารณากับพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า “ตราบใดที่พระองค์ยังประทับอยู่ที่ภักทียนครนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ขอถวายภัตตาหารเป็นประจำแต่ภิกษุสงฆ์มีพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นประมุข ขอพระองค์ทรงเมตตามารับภัตตาหารของข้า- พระองค์ด้วยเถิด” พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดุษณีภาพ และอนุโมทนาในกุศลจิตศรัทธาของท่านเศรษฐี

นอกจากนี้ เศรษฐีได้กราบทูลให้พระบรมศาสดาทราบ เกี่ยวกับเรื่องที่พระพุทธองค์ทรงถูกพวกเดียรธีย์กล่าวโทษที่ไม่เป็นความจริง อีกทั้งห้ามตนเอง และครอบครัวไม่ให้มาเข้าเฝ้า อีกด้วย พระบรมศาสดาตรัสว่า “คฤหบดี คนส่วนมากไม่เห็น โทษของตน แม้มืออยู่มากมาย แต่ชอบกล่าวโทษของคนอื่น ทั้งๆ

ที่ไม่มีจริง ย่อมปกปิดโทษของตนเหมือนพรานล่านกปกปิด
อัฐภาพด้วยเครื่องปกปิด เพราะโทษของบุคคลอื่นเห็นได้ง่าย
ฝ่ายโทษของตนเห็นได้ยาก”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงชี้แจงให้เมณฑกคหบดีเห็นแจ้ง
ว่าเรียงด้วยธรรมิกถาแล้ว ทรงลุกจากที่ประทับเสด็จกลับไป
พระพุทธรูปประทับอยู่ที่เมืองภัททิยะตามอัธยาศัยแล้ว ไม่ได้
ลาท่านเมณฑกคหบดี เสด็จพุทธดำเนินไปทางชนบทอังคต-
ตราปละ พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ประมาณ ๑,๒๕๐ รูป
เมณฑกคหบดีครั้นทราบข่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปยัง
ถิ่นธูรกันดารมาก จึงลี้ภัย และกรรมกรให้บรรทุกเกลือ น้ำมัน
ข้าวสาร ของขบฉันทลงในเกวียน ล้างให้คนเลี้ยงโค ๑,๒๕๐ คน
พาแม่โคนม ๑,๒๕๐ ตัวมาด้วย จะได้เลี้ยงพระสงฆ์ด้วยน้ำมันสด
ที่รีดใหม่ๆ ที่น้ำมันยังอุ่นๆ ในสถานที่ที่ได้พบพระผู้มีพระภาคเจ้า

ครั้นเมณฑกเศรษฐีตามไปพบพระผู้มีพระภาคเจ้าใน
ระหว่างทางกันดาร จึงเข้าไปถวายบังคม กราบทูลอาราธนาว่า
“พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมกับภิกษุสงฆ์
จงทรงพระกรุณาโปรดรับภัตตาหารของข้าพระพุทธเจ้า
เพื่อเพิ่มเติมบุญกุศล และปิติปราโมทย์ในวันรุ่งขึ้นด้วยเถิด”
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรับอาราธนาโดยดุชนิภาพ เมณฑก



เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๗)

๔๔๔

ทราบโดยอาการดูขณแล้ว ก็รีบกลับไปสั่งให้ข้าทาสบริวาร
ช่วยกันตกแต่งของเคี้ยวของฉันอันประณีตถวาย

วันรุ่งขึ้น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็เสด็จเข้าไปยังสถานที่จัด
ภัตตาหารของเมณฑกเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงสั่งคนเลี้ยงโค ๑,๒๕๐
คน ให้ช่วยกันจับแม่โคนมคนละตัว แล้วยืนใกล้ๆ ภิกษุรูปละคนๆ
ครั้นภิกษุสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว ก็เกิดความรังเกียจ จึงไม่
ยอมรับประทานนมสด พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตให้รับ
ประเคนนมสดมาฉันได้ เมื่อเมณฑกถวายภัตตาหาร และ
นมสดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า
“พระพุทธเจ้าข้า หนทางกันดารอัตคัดขาดน้ำ ขาดอาหาร
ภิกษุไม่มีเสบียงจะเดินทางไป ขอประทานวโรกาส ขอพระองค์
โปรดทรงอนุญาตเสบียงเดินทางแก่ภิกษุทั้งหลายด้วยเถิด
พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาต และอนุโมทนาใน
เจตนาอันบริสุทธิ์ของท่านเศรษฐี แล้วรับสั่งอนุญาตแก่ภิกษุ
ทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตปัจจัยโครส ๕ คือ
นมสด นมข้น เปรียง เนยข้น เนยใส ภิกษุทั้งหลาย หนทาง
กันดารอัตคัดขาดน้ำ ขาดอาหาร ภิกษุไม่มีเสบียงจะเดินทางไป
เราอนุญาตให้แสวงหาเสบียงได้ คือ ภิกษุต้องการข้าวสาร
พึงแสวงหาข้าวสาร ต้องการถั่วเขียว พึงแสวงหาถั่วเขียว

ต้องการเกลือ พึ่งแสวงหาเกลือ ต้องการน้ำอ้อย พึ่งแสวงหา
น้ำอ้อย ต้องการน้ำมัน พึ่งแสวงหาน้ำมัน ภิกษุทั้งหลาย
ชาวบ้านที่มีศรัทธาเลื่อมใส เขามอบเงินทองไว้ในมือกับปัยการก
สั่งว่า สิ่งใดควรแก่พระคุณเจ้า ขอท่านจงถวายสิ่งนั้นด้วย
กับปัยภณฺฑนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ยินดีของ
อันเป็นกับปยะจากกับปัยภณฺฑนั้นไว้ แต่เรามีได้กล่าวว่า พึงยินดี
พึ่งแสวงหาทอง และเงินเยี่ยงคฤหัสถ์”

นี่ก็เป็นเรื่องราวโดยพิสดารของท่านเมธาทกเศรษฐี
จากเรื่องนี้ เราจะเห็นว่า การที่ใครสักคนจะประสบความสำเร็จ
ในชีวิตได้นั้น ล้วนต่างก็มีเบื้องหลังของการประสบความสำเร็จ
ทุกข์เข็ญมาก่อน แต่ก็ไม่ยอมแพ้ ได้ทุ่มเทสั่งสมบุญชนิด
เอาชีวิตเป็นเดิมพัน สมบัติตกไม้พรวงศ์ที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ได้มา
เพราะโชคช่วย แต่บุญที่ได้สั่งสมไว้ต่างหากบันดาลให้เกิดขึ้น
เพราะฉะนั้นภาพแห่งความสำเร็จของเราในอนาคตที่จะ
บังเกิดขึ้น ต้องเริ่มต้นจากการสั่งสมบุญในปัจจุบันชาตินี้
แล้วเราอยากได้อะไรก็ให้อริษฐานในสิ่งที่เราปรารถนาไว้แล้วนั้น

ในภาวะของโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันใน
ทุกๆ ด้าน มีอยู่น้อยคนนักที่เป็นผู้กล้าจะเป็นผู้ให้โดยไม่คำนึง
ถึงชีวิต เพราะภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้น แต่เรานักสร้างบารมี
ต้องไม่หวาดหวั่นต่อสถานการณ์โลก ยิ่งเศรษฐกิจตกต่ำเท่าใด



เมธฯ กศรฐ ผู้ใจบุญ (๗)

๔๔๖

ยังต้องสร้างความดีขึ้นไปมากยิ่งขึ้นเท่านั้น กำลังใจยังใช้ก็ยังมี
แล้วบารมีจะติดตามเราไปในภพเบื้องหน้าอย่างทัບทวีคุณ อย่าได้
เสียดายหรือเสียกำลังใจ จงทุ่มเทชีวิตจิตใจในการสร้างบุญ
บารมีในยามนี้ให้เต็มที่ ดังเช่นบัณฑิตที่เจอกับสภาวะวิกฤติ
ในกาลก่อน เพราะบุญเท่านั้นเป็นที่พึ่งของเรา และเป็นเหตุนำ
ความสุขความสำเร็จมาให้เราอย่างแท้จริง





ช ฎิ ฎ เ ศ ร ช ฎ
ผู้ มิ ฎ เ ข า ท อ ง

แม่เมื่อของที่จะให้ มีอยู่น้อย ทานนั้นก็ยังประโยชน์ให้
สำเร็จได้ การให้ทานได้เป็นการดี ทานที่ให้แม่ด้วยศรัทธาก็ให้
ประโยชน์สำเร็จได้ ทานที่ให้แก่บุคคลผู้มีธรรมอันได้แล้ว ยิ่ง
เป็นการดี อนึ่ง ทานที่บุคคลเลือกให้ ยิ่งเป็นการดี และความ
สำรวมแม้ในสัตว์ทั้งหลายยิ่งเป็นการดี





ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูเขาทอง

๔๔๕

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดทั้งต่อตัวของเราเอง และต่อชาวโลก การสร้างสันติสุขที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้น จะต้อง เริ่มต้นจากตัวของมนุษย์ทุกๆ คน เพราะทุกคนมีธรรมกายอยู่ ภายในตัว ไม่ว่าจะเป็นชาติไหน ภาษาไหน หรือจะมีความเชื่อ อย่างไร ขึ้นชื่อว่าเป็นมนุษย์แล้ว สามารถเข้าถึงธรรมกายได้ ทั้งนี้ และจะเข้าถึงได้ก็ต่อเมื่อฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งอย่างถูกวิธี ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ขอเพียงมีความพอใจ และมีความ เพียรอย่างสม่ำเสมอ ย่อมเข้าถึงได้ทุกคน

มีวาระพระบาลีที่มีมาใน ขุททกนิกาย สคาถวรรค ว่า

“สาธุ โข มาริส ทานํ อปฺปกสมิปี สาหุ ทานํ
สทฺธายปิ สาหุ ทานํ ธมฺมลทฺธสฺสปิ สาหุ ทานํ
วิเจยฺยทานปิ สาธุ อปิ จ ปาณฺณสฺสปิ สาธุ สยฺโม

ข้าแต่พระองค์ผู้ไม่มีทุกข์ ทานยังประโยชน์ให้สำเร็จ
ได้แล แม้เมื่อของที่จะให้ มีอยู่น้อย ทานก็ยังประโยชน์ให้
สำเร็จได้ การให้ทานที่ให้แม้ด้วยศรัทธาก็ให้ประโยชน์สำเร็จได้
ทานที่ให้แก่บุคคลผู้มีธรรมอันได้แล้ว ยิ่งเป็นการดี อนึ่ง
ทานที่บุคคลเลือกให้ ยิ่งเป็นการดี และความสำรวมแม้ใน
สัตว์ทั้งหลายยิ่งเป็นการดี”



ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูษาทอง

๔๕๐

พวกเราชาวพุทธได้รับการปลูกฝังในเรื่องของการให้มาตั้งแต่เกิด วิถีชีวิตของทุกคนจึงดำรงอยู่บนคุณธรรมขั้นพื้นฐานนี้มาโดยตลอด ฉะนั้นแม้ว่าวัตถุธาณของเราจะมากหรือน้อยเพียงแค่มียึดเลื่อมใสมีใจศรัทธาก็พร้อมในการให้ทานได้ทุกโอกาส เพราะเรารู้คุณค่าของบุญว่า จะส่งผลให้ได้านิสงส์ใหญ่ ทั้ง รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และมรรคผลนิพพาน ดิตตฺวเรไปขัมภขัมภชาติ

การสำรวมกาย วาจา ใจ ไม่ให้คิดชั่ว พูดชั่วหรือทำบาปอกุศลนั้นเป็นคุณธรรมที่สูงยิ่งขึ้นไปกว่านั้นอีก เป็นการควบคุมตัวเองไม่ให้ไปทำบาปกรรมใดๆ ไม่เช่นนั้นบาปจะย้อนกลับมาสู่ตัวเรา พระพุทธองค์จึงสอนให้ทำแต่สิ่งที่ดีๆ ชีวิตจะได้ดำรงอยู่บนเส้นทางสวรรค์ และนิพพานตลอดไป

*หลังการดับขันธปรินิพพานของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวพุทธต่างพร้อมใจกันเป็นสมานฉันท์ว่า จะสร้างมหาเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ เพื่อให้มนุษย์และเทวาได้มาสักการบูชา ในสมัยนั้น พระอรหันตเถระรูปหนึ่ง เห็นว่าหน้ามุขทางด้านทิศเหนือของพระเจดีย์ยัง



ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูษาทอง

๔๕๑

ก่อสร้างไม่เสร็จ เพราะยังขาดทองคำอยู่เป็นจำนวนมาก ท่านจึงทำหน้าที่ผู้นำบุญไปโปรดญาติโยมตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อประกาศข่าวบุญนี้ ซึ่งมีสาธุชนร่วมบริจาคทองคำมาบ้าง น้อยบ้าง ไม่มีผู้ใดที่ไม่มีส่วนร่วมในบุญครั้งนี้ เพราะผู้คนในสมัยนั้นรักการให้ทานมาก

พระเถระได้เดินทางมาถึงบ้านของช่างทองผู้หนึ่งเพื่อ บอกข่าวบุญนี้ ขณะนั้นเองช่างทองกำลังทะเลาะกับภรรยา จึง ได้พูดกับภรรยาด้วยอารมณ์โกรธเคืองว่า “เธอจงโยนพระศาสดา ของเธอลงน้ำแล้วไปเสีย” ถึงแม้ภรรยากำลังทะเลาะกับสามี แต่เนื่องจากเป็นคนรู้จักบาปบุญคุณโทษ จึงให้สติสามีว่า “พี่ ทำกรรมหนักแล้ว พี่โกรธฉันก็ควรด่าหรือเขียนฉันชั้ แต่พี่ไปว่า พระลั้มาลั้พุทธเจ้าอย่างนั้น มันเป็นบาปหนักนะ”

ช่างทองฟังดังนั้นก็ได้สติ เกิดความสลดใจ เขาขอให้ พระเถระยกโทษให้ พระเถระกล่าวว่า “ท่านไม่ได้ล่วงเกินเราหรอก แต่ท่านล่วงเกินพระบรมศาสดา ท่านจงขอขมาต่อพระองค์เถิด” ช่างทองถามพระเถระว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ จะให้กระผมทำ อย่างไรดี จึงจะให้พระบรมศาสดาอดโทษให้” พระเถระจึง บอกให้ช่างทองทำหม้อดอกไม้ทองคำสามหม้อ นำไปไว้ภายในที่ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และให้ขอขมาโทษที่ได้กล่าวล่วงเกิน พระบรมศาสดาต่อหน้าพระมหาเจดีย์



ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูษาทอง

๔๕๒

ช่างทองทำตามคำแนะนำของพระเถระ โดยชักชวนลูกชายคนโตให้มาช่วยกันทำ แต่ได้รับการปฏิเสธว่า “พ่อเป็นคนว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผมไม่เกี่ยว เพราะฉะนั้นพ่อทำคนเดียวเถอะ” เขาจึงชวนลูกชายคนกลาง ก็ได้รับการปฏิเสธอีกเช่นกัน แต่เมื่อชวนลูกชายคนเล็ก ลูกคนเล็กกลับคิดว่า “ธรรมดา กิจธุระของพ่อ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม ย่อมเป็นภาระของลูกด้วย เพราะภารกิจของพ่อคือหน้าที่ของลูก” ดังนั้นลูกคนเล็ก จึงช่วยพ่อทำหม้อดอกไม้ทองคำจนสำเร็จ และนำไปบูชาพระเจดีย์

ด้วยผลกรรมที่ช่างทองได้กล่าวร้ายต่อพระบรมศาสดา ผู้บริสุทธิ์บริบูรณ์ แม้จะขอขมาแล้วก็ตาม เศษกรรมก็ยังตามส่งผลให้ช่างทองเมื่อเกิดมา ต้องถูกลอยน้ำถึง ๗ ชาติ และด้วยบุญจากการที่ได้ร่วมสร้างพระเจดีย์ถวายพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ช่วยโอบอุ้มคุ้มครองให้พ้นจากความยากลำบาก และภัยอันตรายมาได้ทุกครั้ง

ในชาติสุดท้าย ช่างทองได้มาเกิดเป็นบุตรของธิดาเศรษฐี เมื่อคลอดออกมา ท่านได้ถูกนำไปลอยในแม่น้ำคงคา แต่มีผู้ใจบุญมาพบเข้าจึงนำไปเลี้ยงดูอย่างดี พร้อมตั้งชื่อให้ว่า ชฎิลวันหนึ่ง หนูน้อยชฎิลเติบโตขึ้น พ่อบุญธรรมได้สั่งให้เป็นผู้ดูแลหน้าร้าน ด้วยการนำสิ่งของที่ขายไม่ออกถึง ๑๒ ปี มาวางให้



ชฎิล เศรษฐี ผู้มีภูเขาทอง

๔๕๓

ท่านชาย ปรากฏว่าของเหล่านั้นขายหมดภายในวันเดียว เพราะอานุภาพบุญในตัวของเขา ที่ดึงดูดผู้มีบุญให้มาซื้อของเหล่านั้นจนหมด

เมื่อชฎิลเจริญวัยขึ้น ได้แต่งงานกับลูกสาวเจ้าของบ้าน และปลูกเรือนหออย่างงดงาม ในวันแรกทันทีที่ชฎิลก้าวเท้าเหยียบธรณีประตูเท่านั้น ภูเขาทองสูงถึง ๘๐ ศอก ก็ผุดเกิดขึ้นที่ด้านหลังบ้านอย่างน่าอัศจรรย์ เพราะบุญที่เคยบูชาพระเจดีย์ด้วยหม้อดอกไม้ทองคำ เมื่อถึงคราวบุญส่งผล ภูเขาทองจึงบังเกิดขึ้น ครั้นพระราชารู้ข่าวว่ามีภูเขาทองเกิดขึ้นที่บ้านของท่านชฎิล จึงทรงให้ตรวจสอบทั่วพระนคร ผลก็คือในเมืองนี้ไม่มีผู้ใดมีสมบัติมากถึงเพียงนี้ พระราชาก็มอบฉัตรตำแหน่งเศรษฐีให้แก่ท่านชฎิล และแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐีประจำเมือง

นอกจากบุญที่เคยร่วมสร้างพระเจดีย์ จะทำให้ท่านได้เป็นมหาเศรษฐีแล้ว บุญนั้นยังโน้มน้าวจิตใจของท่านให้ยินดีในการออกบวช เพื่อแสวงหาแก่นแท้ของชีวิต แม้ท่านจะเป็นถึงมหาเศรษฐีประจำเมือง สมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ มีข้าทาสบริวารมากมาย แต่ท่านเป็นผู้มีปัญญา สามารถเตือนตนเองได้ว่า ทรัพย์สมบัติเหล่านี้เป็นของชั่วคราว เป็นเพียงเครื่องอาศัยสำหรับสร้างบารมีเท่านั้น ท่านจึงไม่ยึดติดหรือห่วงแหนไว้



ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูเขาทอง

๔๕๔

ในที่สุด ท่านได้มอบสมบัติให้แก่บุตร โดยส่งจอบเพชร
ด้ามทองให้ลูกคนแรก ก็ไม่สามารถขุดได้ เมื่อให้ลูกคนที่สอง
ทดลองดูบ้าง ก็ขุดไม่ได้เช่นกัน แต่ครั้งให้ลูกคนเล็กขุด เขา
กลับสามารถขุดภูเขาทองค่านั้นได้อย่างง่ายดาย และสามารถ
นำสมบัตินั้นมาใช้ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะลูกคนเล็กเคยทำบุญร่วม
กับบิดา เคยช่วยพ่อทำหม้อดอกไม้ทองคำบูชาพระเจดีย์ จึงมี
บุญที่จะได้ใช้สอยสมบัติเหล่านั้น

ส่วนลูกคนโต และลูกคนกลาง แม้ภูเขาทองคำจะตั้งอยู่
เบื้องหน้าก็ไม่สามารถขุดเอามาใช้ได้ เพราะตนเองไม่ได้ทำบุญมา
ไม่รับบุญไม่รับภาระช่วยเหลือพ่อ คิดว่า สิ่งใดที่พ่อได้ผูกไว้
พ่อก็ต้องแก้เอง ไม่เกี่ยวข้องกับลูกๆ แต่อย่างใด ฉะนั้นเมื่อ
ท่านชฎิลมอบสมบัติให้ลูกคนเล็ก และให้ลูกคนโตกับคนกลางใช้
สมบัติร่วมกับน้องแล้ว ท่านก็ออกบวชเพื่อแสวงหาอริยทรัพย์
ภายใน ไม่นานก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

เราจะเห็นว่า ภารกิจของพ่อคือหน้าที่ของลูกที่จะต้อง
ไปช่วยกันทำให้สำเร็จ พวกเรากำลังดำเนินตามแบบอย่างของ
นักสร้างบารมีในกาลก่อน ให้ตั้งใจสร้างบารมีทุ่มเทให้เต็มที่
โดยเฉพาะบุญที่เกิดจากการถวายมหาสังฆทานแด่พระภิกษุสงฆ์
ทั่วสังฆมณฑล ที่หลวงพ่อดิกราบอาราธนาณิมนต์ท่านให้
เดินทางมาเป็นเพื่อนบุญให้กับทุกท่านที่วัดพระธรรมกาย



ชฎิลเศรษฐี ผู้มีภูษาทอง

๔๕๕

ในวันสำคัญ หรือบุญพิเศษอื่นๆ ที่หลวงพ่อกำลังให้เราทำ ก็เพื่อให้ทุกคนได้บุญใหญ่ จะได้มีสมบัติใหญ่ในการสร้างบารมีอย่าง สะดวกสบายไปทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม ฉะนั้นให้รับบุญนี้ด้วยความปีติใจ แล้วสมบัติอัศจรรย์ทันใช้ สร้างบารมีอย่างท่านชฎิลเศรษฐี จะได้บังเกิดขึ้นกับพวกเรา ทุกๆ คน







ป ุณ ุณ เ ศ ร ษ ฐี
ผู้ไ ถ น า เ ป็ น ท อ ง

บุคคลควรกำจัดความตระหนี่ อันเป็นสนิมในใจ
ให้ทานเถิด
เพราะบุญทั้งหลาย
ย่อมเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลายในโลกหน้า



ปณณเศรษฐี ผู้ไถนาเป็นทอง

๔๕๘

พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ สามสิ่งนี้เท่านั้นที่เป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของเรา ผู้ใดก็ตาม ระลึกถึงรัตนะทั้ง ๓ หากยามมีทุกข์ก็สามารถบำบัดทุกข์ เมื่อมีสุขแล้วก็เพิ่มเติมความสุขได้ เพราะพระรัตนตรัยเป็น แหล่งรวมแห่งความสุข ความบันเทิง ความเบิกบานใจ ซึ่งมีอยู่ ภายในตัวของเราทุกๆ คน หากทุกคนในโลกเข้าถึงสรณะอัน สูงสุดนี้ได้ ความทุกข์ทั้งหลายจะดับหมด เพราะได้เข้าถึงความ สุขที่แท้จริง ที่ท่านเรียกว่า เอกันตบรมสุข คือเป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน การจะเข้าถึงรัตนะทั้งสามนี้ได้ ต้องทำใจให้ หยุตหนึ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เท่านั้น

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ตสฺมา วิเนยฺย มจฺเฌรํ ททฺชา ทานํ มลาภิกฺขุ
ปญฺณานิ ปรโลกสฺมิ ปตฺติจฺจา โหนฺติ ปาณินิ

บุคคลควรกำจัดความตระหนี่อันเป็นสนิมในใจ ให้ทาน เลิด เพราะบุญทั้งหลาย ย่อมเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายใน โลกหน้า”

การให้เป็นอริยประเพณีที่ผู้รู้ทรงสรรเสริญ แม้เราจะรู้ ว่าการให้ทานเป็นสิ่งที่ดี แต่การทำทานที่จะให้ได้ผลมาก เป็น มหาทานบารมีนั้น ผู้ให้จะต้องรู้จักวิธีการให้ทานที่ถูกต้อง และ



ปณณเศรษฐี ผู้ไถนาเป็นทอง

๔๕๕

ทำถูกเนื่อนาบุญด้วย การทำทานที่จะให้ได้ผลมาก ใจของเราจะต้องใสสะอาดบริสุทธิ์ หยดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกาย ทานนั้นจึงจะเป็นมหาทานบารมี เป็นมหัคคตกุศล เป็นกุศลใหญ่ที่จะนับจะประมาณมิได้

การให้ทานที่ได้บุญมาก วัตถุทานต้องบริสุทธิ์คือ ได้มาด้วยความชอบธรรม อีกทั้งผู้ให้ และผู้รับก็ต้องมีความบริสุทธิ์ ยิ่งถ้าผู้รับเป็นเนื่อนาบุญอันประเสริฐ ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัยภายใน ผลบุญที่เกิดขึ้นย่อมเป็นอสงไขยอัปมาณังคือ ไม่สามารถจะคำนวณได้ว่า ได้บุญเท่านั้นเท่านี้ แม้ว่าผู้รับยังไม่หมดกิเลส แต่ถ้าตั้งใจปฏิบัติเพื่อให้หลุดพ้นจากอสงกิเลสคือ มุ่งกำจัดราคะ โทสะ โมหะให้หมดสิ้นไป ผลานิสงส์นั้นจะบังเกิดขึ้นอย่างไม่มีประมาณ เหมือนอย่างนายบุญชานา ที่ได้เปลี่ยนฐานะจากนายบุญชานาเป็นปณณเศรษฐีหรือธนเศรษฐี ก็เพราะอานุภาพบุญที่เกิดจากการให้ทานด้วยจิตที่เลื่อมใส และได้ทำถูกเนื่อนาบุญนี้เอง

*เรามาลองศึกษาชีวประวัติของปณณเศรษฐี ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าของมหาเศรษฐีผู้ใญ่บุญประจำกรุงราชคฤห์ ในอดีตมีครอบครัวชานาซึ่งสามีนอกไปไถนาแต่เข้าตรู ส่วนภรรยา



ปณณเศรษฐี ผู้ไถนาเป็นทอง

๔๖๐

จะทำอาหารและนำไปส่งให้ที่ท้องนาทุกวัน

วันหนึ่ง พระสารีบุตรเถระออกจากนิโรธสมาบัติเดินบิณฑบาตผ่านมา ภรรยาของนายปณณะหรือนายบุญซึ่งกำลังนำอาหารไปให้สามี เห็นพระก็เกิดความเลื่อมใส ประรณานาจทำบุญกับพระเถระ นางคิดว่า “บางวันเราประรณานาจทำทานแต่ไม่มีไทยธรรม เพราะต้องหาเข้ากินค่า บางวันมีไทยธรรมแต่ไม่มีพระมาโปรด ตอนนี้มีไทยธรรมของเรามีพร้อม พระท่านก็มาโปรดแล้ว เราควรทำบุญวันนี้แหละ” และด้วยจิตที่เลื่อมใสในพระเถระ นางจึงน้อมถวายอาหารมือนั้นแต่ท่านด้วยความเบิกบานใจยิ่งนัก

ขณะกำลังใส่บาตรด้วยความเลื่อมใสนั้น นางได้ตั้งจิตอธิษฐานให้พระเถระได้ยินว่า “ด้วยบุญที่ได้ถวายทานครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ดิฉันพ้นจากชีวิตยากเข็ญในโลกนี้และขอให้มีส่วนแห่งธรรมที่ท่านเห็นแล้วด้วยเถิดเจ้าข้า” พระเถระให้พรสั้นๆ ว่า “อิฉฉิตฺตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ ขิปปปเมว สมิชฺฌตฺถุ ขอให้สมปรารถนาในทุกเรื่อง” นางชื่นใจ ปิดขนลุกชูชัน เบิกบานใจมาก ไม่กังวลว่าสามีจะหงุดหงิดหรือไม่ กลับบ้านเพื่อเตรียมอาหารนำไปให้สามีที่รอคอยอยู่กลางทุ่งนาทันที

สามีกำลังเหน็ดเหนื่อยและหิวมาก ภรรยาเห็นสามีกำลัง



ปฐมนิเทศฐิติ ผู้ไถนาเป็นทอง

๔๖๑

เหนื่อยก็สงี่ยมไปก่อน และพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ หาน้ำหาทำให้เต็ม แล้วรีบจัดอาหารให้รับประทาน พลางพูดว่า “วันนี้ที่นำอาหารมาช้าเพราะขณะที่กำลังนำอาหารมาให้พี่ ฉันได้เจอพระระหว่างทาง ผิดพรณท่านเปล่งปลั่งผ่องใสเหลือเกิน ฉันเห็นแล้วอยากทำบุญ จึงเอาอาหารใส่บาตรทำบุญไปจนหมด จากนั้นก็รีบกลับไปทำอาหารมาให้พี่ ขอให้พี่ตั้งใจต้อนุโมทนาด้วยเถอะนะ”

นายบุญใจบุญสมซื้อ แม้จะเหน็ดเหนื่อยมา แต่ครั้งได้ยืมข้าวบุญก็สาธุ และบอกว่า “ดีแล้วน้องเอ๊ยที่ได้ใส่บาตรพระ เพราะเมื่อสักครู่นี้ก็ได้ถวายน้ำบัววนปาก และไม่ชำระฟันแต่ท่านไปเหมือนกัน” ด้วยจิตอันเลื่อมใส กระแสธารแห่งบุญจึงส่งต่อมาถึงนายบุญทันที หลังจากทานข้าวแล้วก็เอาศีรษะหนุนตัก ภรรยาอนอนพักผ่อนอยู่ครู่หนึ่ง ตอนนั้นใจสบาย พอลืมตาขึ้นมามองดูนาที่ไถไปเมื่อเช้า พื้นดินได้กลายเป็นทองคำไปหมด

นายบุญจึงมองด้วยความตะลึงแทบไม่เชื่อสายตาตัวเอง จึงถามภรรยาว่า “น้องเห็นไหมนั่นอะไร บริเวณที่พี่ไถนาเมื่อเช้านี้มันกลายเป็นทองคำเหลืองอร่ามไปหมดแล้ว” ภรรยาก็มองเห็นทองคำเช่นกัน จึงไปเอาก้อนดินที่กลายเป็นทองนั้น ลองทุบกับงอนไถ รู้ว่าเป็นทองแน่นอน ทั้งสองต่างรู้สึกปิติในความมหัศจรรย์แห่งบุญที่สามารถพลิกดินเป็นทองคำได้



ปณณเศรษฐีผู้ไถนาเป็นทอง

๔๖๒

นายบุญชวนศรีภรรยาไปกราบทูลพระราชา เพื่อส่งคนไปขนทองทั้งหมดเข้าสู่ท้องพระคลัง พระราชาทรงรับสั่งให้เทียมเกวียนไปขนทองของนายบุญมาจากท้องนา พวกราชบุรุษเห็นทองคำมากมาย ต่างรู้สึกอัศจรรย์ใจ พวกกันกล่าวด้วยความไม่รู้ว่่า “นี่เป็นทองคำของพระราชา” พลางหยิบก้อนทองขึ้นมาดู ทองสุกปลั่งที่ปรากฏต่อหน้านั้น พลันกลับกลายเป็นก้อนดินทันที พวกราชบุรุษตกใจมาก อีกทั้งเกรงกลัวพระราชอาญา เพราะโทษฐานที่ทำให้ทองกลับกลายเป็นดิน จึงไปกราบทูลพระราชา

พระราชาก็รับสั่งว่่า ให้พวกท่านจงพูดว่่า “ทองคำเหล่านี้เป็นของนายบุญ” เมื่อพวกราชบุรุษกลับไปดูใหม่ และพูดตามคำสั่งของพระราชา ก้อนดินที่ถือขึ้นมาก็กลายเป็นทองเหมือนเดิม พวกเขาจึงช่วยกันขนทองมาไว้ที่พระลานหลวง กองสูงประมาณเท่าต้นตาล พระราชาโปรดให้เรียกชาวเมืองและพวกพ่อค้ามาประชุมกัน และตรัสถามว่่า “ในตระกูลของใครมีทองกองสูงเท่านี้ไหม” เมื่อได้รับคำตอบว่่า ไม่มีผู้ใดมีทองมากเท่านี้ พระองค์ได้พระราชทานทองคำทั้งหมดคืนนายบุญ แล้วทรงแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐี โดยขนานนามใหม่ว่่า ธนเศรษฐี

นายบุญได้เป็นเศรษฐีแล้ว ก็ไม่ประมาท ท่านฉลองตำแหน่งเศรษฐีด้วยการจัดงานมงคล โดยไปกราบนิมนต์พระ-



ปณณเศรษฐี ผู้ไถนาเป็นทอง

๔๖๓

ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขมารับสังฆทานตลอด ๗ วัน
ในวันสุดท้าย พระบรมศาสดาทรงอนุโมทนาในทานของปณณ-
เศรษฐี และครอบครัว เมื่อจบพระธรรมเทศนา ท่านเศรษฐี ภรรยา
และลูกสาว ต่างได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เป็นผู้เลื่อมใส
ไม่คลอนแคลนในพระรัตนตรัย ได้ตั้งใจสั่งสมบุญจนตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า การทำบุญถูกเนื่อนานบุญ เป็นบุญลาภอัน
ยิ่งใหญ่ ผู้ที่มีบุญมากนั้น เพราะในกาลก่อนท่านได้ทำในสิ่ง
ที่ใครๆ ทำได้ยาก มีใจเต็มเปี่ยม ไม่เสียดายทรัพย์หรือแม้
กระทั่งชีวิต ทำถูกเนื่อนานบุญ ทำกับผู้บริสุทธิ์ ถึงคราวบุญส่งผล
ฟังแล้วแทบไม่น่าเชื่อว่า ผู้มีบุญมากไม่ต้องทำมาหากิน แค่อริก
ระลิกนึกถึงบุญเท่านั้น สมบัติใหญ่ก็ไหลมาเทมา เพราะสมบัติ
มีอยู่แล้วในโลก ถ้ามีบุญก็รวมสมบัติได้ สมบัติเป็นของกลาง
ของโลก มีไว้ให้เฉพาะผู้ที่มีดวงบุญสุกใสสว่างอยู่ภายในเท่านั้น
ถ้ามีบุญมาก บุญก็ดูดสมบัติเข้ามา ยิ่งใจบริสุทธิ์สว่างมาก ท่อธาร
แห่งบุญที่อยู่ในศูนย์กลางกาย ก็ยิ่งมีแรงดึงดูดมาก สมบัติ
ทั้งหลายจะหลั่งไหลมาสู่ผู้มีบุญให้ได้ใช้ตามใจปรารถนา

บุญจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะติดตามเราไปในภพชาติ
เบื้องหน้า เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข และความสำเร็จในชีวิต
ทั้งปวง ดังนั้นให้ทุกท่านหมั่นสร้างมหาทานบารมีกันให้เต็มที่



๕๒



มหาเศรษฐี กากว พียะ

ภิกษุทั้งหลาย บาปกรรมแม้ประมาณน้อยที่บุคคล
บางคนทำแล้ว บาปกรรมนั้น ย่อมนำเขาไปนรกได้ บาปกรรม
ประมาณน้อยอย่างเดียวกันนั้น บางคนทำแล้ว กรรมนั้นเป็น
ทิฏฐธรรมเวทนียกรรมที่ให้ผลในภพปัจจุบัน



มหาเศรษฐีกาแก้วพียะ

๔๖๖

สรรพสัตว์ทั้งหลายต่างมีเวลาที่เสียไปวันละ ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน แต่สิ่งที่ได้กลับคืนมานั้นไม่เท่ากัน บางคนได้บุญเพิ่มขึ้น บางคนได้บาปอกุศลเพิ่มขึ้น หากคิดว่า เราจะมีชีวิตอยู่อีกยาวนาน นั่นเป็นสิ่งที่เราคิดเอง เพราะในความเป็นจริง อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน เราไม่อาจรู้ว่าสังขารร่างกายนี้จะแตกดับเมื่อไร ชีวิตบนโลกใบนี้ไม่ยาวนาน แต่ชีวิตหลังความตายยาวนานยิ่งนัก เราเหลือเวลาอยู่น้อยเต็มที ที่ว่าน้อยนั่นคือ น้อยสำหรับการสร้างบุญบารมี เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง เพราะฉะนั้นเราต้องใช้เวลาที่เหลืออยู่น้อยนิดนี้ สังสมความดีให้เต็มที่ เพื่อความบริสุทธิ์ทั้งทางกาย วาจา และใจ

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน อรรถกถา โฉณกสูตร ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บาปกรรมแม้ประมาณน้อยที่บุคคลบางคนทำแล้ว บาปกรรมนั้น ย่อมนำเขาไปนรกได้ บาปกรรมประมาณน้อยอย่างเดียวกันนั้น บางคนทำแล้ว กรรมนั้นเป็นทิฏฐธรรมเวทนียกรรมที่ให้ผลในภพปัจจุบัน”

เมื่อมนุษย์ทำบาปกรรมใด กรรมนั้นย่อมส่งผลอย่างแน่นอนเพียงแต่จะส่งผลเร็วหรือช้าเท่านั้นและที่ไปทำอกุศลกรรมต่างๆ เพราะกิเลสเป็นตัวบังคับใจให้เราทำกรรมทั้งทางกาย วาจา และใจ เมื่อทำไปจึงเกิดวิบากตามมา ซึ่งการส่งผลของกรรม



มหาเศรษฐีกาแก้วปิยะ

๔๖๓

นั้นมีหลักๆ ๓ ชนิด ได้แก่กฎธรรมเวทนิยกรรรม คือ กรรมที่ให้ผลในภพปัจจุบัน อุปัชชเวทนิยกรรรม คือ กรรมให้ผลในภพถัดไป และอปรปริยายเวทนิยกรรรม กรรมให้ผลในภพต่อไปคืออีกหลายชาติจึงจะให้ผล และจะต้องรับกรรมนั้นไปอีกหลายชาติ

เรื่องของกรรมแต่ละประเภทมีความละเอียดซับซ้อนมาก เพราะเกี่ยวพันด้วยตัวเจตนาของผู้ทำกรรมนั้นๆ ว่า มีเจตนาแรงกล้าเพียงใด ต่อเมื่อพวกเรามีใจที่ละเอียดกว่านี้ ได้เข้าถึงพระธรรมกาย ได้ศึกษาวิชาธรรมกาย จะได้ศึกษาเรื่องการทำงานของใจ รู้เรื่องการเกิดดับของจิตแต่ละดวง และรู้เรื่องผลของกรรมในลักษณะที่แตกต่างกัน เราจะไปค้นคว้า และศึกษาด้วยตัวของเราเอง ตอนที่เข้าถึงธรรมกาย ยิ่งศึกษาก็ยิ่งได้ทั้งความรู้และความสุข ใจของเราก็ยิ่งใสบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น เพราะความรู้ที่เกิดจากภาวนามยปัญญา เป็นความรู้ที่คู่ความสุข และความบริสุทธิ์

*ครั้งนี้ หลวงพ่อมีตัวอย่างของกฎธรรมเวทนิยกรรรมที่เป็นกุศล ซึ่งให้ผลในภพชาติปัจจุบันมาแล้วสู่กันฟัง เรื่องมีอยู่ว่าในแคว้นของพระเจ้าพิมพิสาร มีมหาเศรษฐี ๕ ท่าน คือ



มหาเศรษฐีกากวพียะ

๔๖๘

โชติกเศรษฐี ชฎิลเศรษฐี เมณฑกเศรษฐี ปุณณเศรษฐี และ
กากวพียเศรษฐี

ที่ผ่านมา พวกเราได้รู้จัก และคุ้นชื่อมหาเศรษฐี ๔ ท่าน
แรกกันแล้วว่าทำบุญอะไรไว้ จึงได้มาเป็นมหาเศรษฐีประจำเมือง
คงมีกากวพียเศรษฐีที่ไม่ค่อยคุ้นหูพวกเรา เพราะฉะนั้นครั้งนี้
เราจะมาศึกษาประวัติของมหาเศรษฐีประจำแคว้นมคธคนสุดท้าย
กันต่อไป

ในกรุงราชคฤห์ มีคนเชื้อใจคนหนึ่งชื่อว่า กากวพียะ
อาศัยอยู่กับภรรยาคู่ทุกข์คู่ยาก อดมื้อกินมื้อ มีอาชีพรับจ้าง
เพื่อแลกกับอาหารไปวันๆ แต่ทั้งสองเป็นผู้มีจิตใจงดงาม และ
พอมีบุญเก่าอยู่บ้าง

วันหนึ่ง พระมหากัสสปเถระออกจากนิโรธสมาบัติ เห็น
ภรรยาผู้มีจิตใจงดงามของนายกากวพียะเข้ามาในญาณทัสสนะ
อันบริสุทธิ์ จึงออกบิณฑบาตไปโปรด โดยยื่นที่หน้าประตูบ้าน
ของกากวพียะ เมื่อภรรยาของเขาเห็นพระเถระมาโปรด นาง
เกิดความเลื่อมใส จึงถวายข้าวยาคุกับน้ำผักดองที่เตรียมไว้
ให้สามเณรในบาตรของพระเถระจนหมด ฝ่ายกากวพียะเห็น
ภรรยาถวายข้าวยาคุแด่พระเถระจนหมด ก็อนุโมทนาด้วย
ความปีติเลื่อมใสในพระเถระเช่นกัน



มหาเศรษฐีกากวพียะ

๔๖๕

พระเถระรับแล้ว นำกลับไปวิหาร ท่านได้น้อมถวาย บิณฑบาตแด่พระบรมศาสดา พระพุทธร่องค์ทรงรับแต่พอยัง อัฐภาพเท่านั้น ข้าวยาकुส่วนใหญ่ก็ทรงให้แจกจ่ายแก่ภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป หลังจากนั้น พระเถระทูลถามถึงวิบากกรรมของ นายกากวพียะ พระบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า อีก ๗ วัน นับจากนี้เขาจักได้เป็นเศรษฐีประจำเมือง หลังจากมหาทุคต- กากวพียะและภรรยาได้ถวายทานครั้งนั้นแล้ว ต่างระลึกถึง ทานกุศลด้วยจิตที่เบิกบานทุกครั้งไป ยิ่งนึกถึงบุญบ่อยๆ ดวงบุญในตัวยิ่งโตขึ้น สว่างไสวขึ้นไปเรื่อยๆ

วันหนึ่ง พระราชาเสด็จเลียบพระนครทอดพระเนตร เห็นบุรุษนั่งอยู่บนหลาวเพื่อรอการประหารชีวิตอยู่ที่นอกพระนคร บุรุษเห็นพระราชาจึงตะโกนทูลว่า “ข้าแต่สมมติเทพ ก่อนที่ ข้าพระองค์จะตาย ขอพระองค์ได้โปรดส่งอาหารที่พระองค์ เสวยมาให้ข้าพระองค์ด้วยเถิดพระเจ้าข้า” ด้วยความสงสาร นักโทษคนนั้น พระราชาจึงรับปากว่าจะส่งอาหารมาให้ เพื่อให้ เขาได้สมปรารถนา ก่อนถูกประหารชีวิต

ตกเย็น พวกเจ้าพนักงานเตรียมพระกระยาหารมาให้ พระราชาเสวย พระองค์ทรงระลึกถึงสัญญาที่ให้ไว้กับนักโทษ ประหาร จึงตรัสว่า “พวกเจ้าจงหาคนที่สามารถนำอาหารนี้ไป



มหาเศรษฐีกาแก้วพิยะ

๔๓๐

ส่งให้นักโทษที่อยู่นอกเมืองคนนั้น” เนื่องจากนอกพระนครเต็มไปด้วยอันตราย โดยเฉพาะอมนุษย์และยักษ์กินคน ถึงแม้ราชบุรุษจะว่าจ้างด้วยทรัพย์ถึงพันหนึ่ง ก็ไม่มีใครกล้าเอาชีวิตไปเสี่ยง เพื่อแลกกับเงินหนึ่งพันกหาปณะ ฝ่ายภรรยาของนายกาแก้วพิยะ อยากได้เงินมาจุนเจือครอบครัว จึงปลอมตัวเป็นชายหนุ่ม รับอาสา นำอาหารไปให้นักโทษคนนั้น โดยไม่หวั่นไหวต่อภัยอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น

ขณะที่นางจะเดินเข้าไปสู่แดนประหารนั้น ยักษ์ชื่อทิมตาละ ได้วาดขู่นางว่า “หยุด เจ้าตกเป็นอาหารของเราแล้ว” นางตอบสวนไปด้วยความมองอาจว่า “เราไม่ได้เป็นอาหารของท่าน เราเป็นราชทูตนำอาหารไปให้นักโทษ” ยักษ์เห็นว่าบุรุษผู้นี้เป็นผู้มีใจงดงาม จึงกล่าวว่า “เราจะไม่กินเจ้าก็ได้ หากเจ้าสามารถนำข่าวไปบอกสุมณฑะว่า นางกาฬิธิดาของเจ้าสุมณฑะ ผู้เป็นภริยาของทิมตาละยักษ์คลอดบุตรเป็นชายแล้ว เราถูกสุมณฑะทำโทษ ไม่ให้เข้าสู่สมาคมยักษ์ หากเจ้าทำให้สุมณฑะยกโทษให้เราได้ เจ้าจะรอดตายและเราจะยกขุมทรัพย์ ๗ ขุม นี้ให้แก่เจ้า”

เมื่อเห็นว่าไม่มีทางหลีกเลี่ยง นางจำต้องรับปากโดยพยายามนึกถึงบุญที่ได้ทำไว้กับพระมหากัสสปเถระ และศีลที่รักษาไว้ดีแล้ว ให้มาช่วยปกป้องคุ้มครอง ให้แคล้วคลาดจาก



มหาเศรษฐีกาแก้วปิยะ

๔๗๑

ภยันตรายทั้งหลาย เมื่อนางไปถึงก็ได้ป่าวร้องว่า “นางกาฬิธิดาของเจ้าสุมนเทพ คลอดบุตรเป็นชายแล้ว”

สุมนเทพนั่งอยู่ในสมาคมยักษ์ ได้ยินข่าวดีนี้ รู้สึกดีใจมาก จึงสั่งให้ยักษ์บริวารเรียกนางเข้ามา เมื่อได้สนทนากับนางแล้ว ก็เกิดความประทับใจ นึกเลื่อมใสในความมองอาจของนาง จึงกล่าวว่า “ขุมทรัพย์ในปริมณฑลที่ร่มเงาของต้นไม้นี้แผ่ไปถึงเรายกให้เจ้าทั้งหมด” นางได้ตรวจดูขุมทรัพย์ทั้ง ๗ ขุมด้วยความดีใจยิ่งนัก

หลังจากนางส่งอาหารให้นักโทษประหารแล้ว ก็กลับเข้าไปในพระนคร กราบทูลเรื่องราวที่เกิดขึ้นถวายพระราชาพอรู้เข้า พระราชาให้ขุนทรัพย์ทั้งหมดเข้ามาในพระนคร ทรงเห็นว่าทรัพย์ทั้งหมดนี้เป็นของนางกับสามี จึงตั้งสามีของนางให้เป็นมหาเศรษฐีประจำพระนครตั้งแต่นั้นมา

จะเห็นได้ว่า บุญเพียงน้อยนิดอย่าคิดว่าไม่สำคัญ และบาปแม้น้อยนิด จงอย่าคิดทำ เพราะจะกลายเป็นวิบากติดตัวเราไปข้ามชาติ คอยขัดขวางให้เราเสียเวลาในการทำพระนิพพานให้แจ้ง ส่วนบุญแม้นิดหน่อยให้ทำเถิด ให้ทำบ่อยๆ ยิ่งถ้าทำมากๆ และทำด้วยจิตที่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ก็จะมีอานุภาพในการดึงดูดทรัพย์สมบัติทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกนี้ ให้มาใช้สร้าง



มหาเศรษฐีกาภาพิยะ

๔๗๒

บารมีเหมือนกับท่านกาภาพิยะเศรษฐี ที่เมื่อทำบุญแล้ว บุญใหม่ก็ไปเชื่อมกับบุญเก่า ไปดึงดูดทรัพย์มา ทรัพย์สมบัติก็บังเกิดขึ้นอย่างเป็นอัศจรรย์ สมบัติเมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะอยู่กับเราได้ตลอดก็ต่อเมื่อเรามีบุญมากเท่านั้น จึงจะครอบครองได้ ถ้าหมดบุญก็หมดสิทธิ์ สมบัติจะเปลี่ยนมือทันที ดังนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญให้มากๆ ทั้งทาน ศีล และภาวนากันทุกๆ คน



๕๓



วิชา มหาอุบาย (มหาลดาปสาธน์)

ผู้ที่มาเกิดแล้ว จำจะต้องตายในโลกนี้ ย่อมทำกรรมใดไว้
คือ เป็นบุญและเป็นบาปทั้งสองประการ บุญและบาปนั้นแล
เป็นสมบัติของเขา และเขาจะพาเอาบุญ และบาปนั้นไปสู่ปรโลก
บุญและบาปนั้น ย่อมจะติดตามตัวเขาไป ประจุเงาติดตามคนไป
ฉะนั้น เพราะฉะนั้น บุคคลพึงบำเพ็ญบุญ สะสมกรรมดีไว้
เป็นสมบัติในปรโลก เพราะว่า บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึงของ
สัตว์ทั้งหลาย





วิชาขามหาอุปาสิกา (มหาลดาปสารณ์)

๔๗๕

มหาสมบัตินุกอย่างที่บังเกิดขึ้นมาในโลกไม่ว่าจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม บังเกิดขึ้นด้วยอานุกาพแห่งบุญทั้งลันสำหรับนักสร้างบารมีที่ตั้งใจสั่งสมคุณงามความดีมาโดยตลอดความดีที่เราทำ จะกลั่นตัวเป็นดวงบารมีที่ใสสว่าง คอยดึงดูดมหาสมบัติน และสิ่งที่เป็นสิริมงคลทั้งหลายให้บังเกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เรามีชีวิตที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ มีความสุขสมหวังเพราะมีบุญเป็นเบื้องหลังแห่งความสำเร็จ มหาสมบัตินั้นมีทั้งที่เป็นโลกียทรัพย์ และอริยทรัพย์ ทรัพย์ภายนอกทั้งหลายเป็นโลกียทรัพย์ ส่วนอริยทรัพย์หรือรัตนะภายในคือพระธรรมภายในตัวนั่นเอง เป็นอริยทรัพย์ที่ประเสริฐที่สุด เป็นที่พึงให้กับเราได้อย่างแท้จริง แต่ว่าก็สำคัญทั้งสองอย่าง เพราะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก ในการสร้างบารมี โดยเฉพาะรัตนะภายในจะเป็นอุปกรณ์อย่างสำคัญที่จะนำเราข้ามพ้นสังสารวัฏไปสู่ฝั่งพระนิพพาน ดังนั้นให้พวกเราทั้งหลายตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงรัตนะภายในกันทุกๆ คน

มีวาระพระบาลีที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ความว่า

“ผู้ที่เกิดแล้ว จำจะต้องตายในโลกนี้ ย่อมทำกรรมใดไว้ คือ เป็นบุญและเป็นบาปทั้งสองประการ บุญและบาปนั้นแล เป็นสมบัติของเขา และเขาจะพาเอาบุญและบาปนั้น



วิสาขามหาอุบาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๗๖

ไปสู่ปรโลก บุญและบาปนั้น ย่อมจะติดตามตัวเขาไป ประดุจเงาติดตามตนไป ฉะนั้น เพราะฉะนั้น บุคคลพึงบำเพ็ญบุญ สะสมกรรมดีไว้เป็นสมบัติในปรโลก เพราะว่า บุญทั้งหลาย ย่อมเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลาย”

การเวียนว่ายตายเกิดของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ล้วนอยู่ในกระแสแห่งกิเลส กรรม วิบาก กิเลสที่สั่งสมในขันธสันดาน หุ้ม เคลือบ เือบอาบ ซึมซาบ ปนเป็น บีบบังคับให้สรรพสัตว์ สร้างกรรม พอสร้างกรรมก็ต้องไปเสวยวิบาก พอเสวยวิบาก ก็ได้รับทุกข์ทรมาน แล้วกิเลสก็บังคับให้สร้างกรรมอีก เวียนวนอยู่อย่างนี้จึงเรียกว่า วัฏสงสาร เรามีชีวิตที่ยังไม่พ้นจากการ บังคับบัญชาของกิเลสอาสวะของพญามาร จึงต้องเกี่ยวข้องกับกรรมในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา การใช้ชีวิตที่คุ้มค่านั้น เราต้องคำนึงถึงพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าว่าบุญเป็นที่พึงที่สำคัญในชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย กว่าเราจะเข้าใจ ตรงนี้ได้มันไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะจะต้องมีสัมมาทิฐิเป็นพื้นฐาน ต้องเข้าใจเรื่องบาป บุญ คุณ โทษอย่างถ่องแท้

ผลของกรรมดีที่เราทำ ไม่ได้สูญหายไปไหน จะกลายเป็นสมบัติติดตามตัวเราไป ทั้งที่เป็นโลกียทรัพย์และอริยทรัพย์ ดังนั้นเราไม่ควรมองข้ามการสร้างบารมี เหมือนนักสร้างบารมี ในอดีต คือ ยอดมहाอุบาสิกาวิสาข ผู้เป็นนักสร้างบารมี



วิชาขามหาอุบาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๓๓

ตัวอย่างที่ดี ท่านสร้างบารมีจนกระทั่งมีมหาสมบัติบังเกิดขึ้น
อย่างน่าทึ่งมาก ซึ่งเป็นผลของการสร้างความคิด ที่เกินควร
เกินคาคั่นเอง

ชีวประวัติของท่านน่าทึ่งมาก ท่านได้บรรลุนิธิเป็น
พระโสดาบันตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ เวลาลงมาเกิดก็เกิดในตระกูล
ที่ดี มีลัทธิมาทิกฐิติ ครอบครัวยุคสนับสนุนให้ทำความดีมาตลอด
จนกระทั่งเติบโตใหญ่อายุได้ ๑๖ ปี ก็มีตระกูลเศรษฐีส่งคนมาสู่ขอ
เมื่อมหาอุบาสิกาวิชาจะไปสู่ตระกูลของสามี บิดาของท่าน
ได้สั่งให้คนทำเครื่องประดับชื่อว่า มหาลดาปสาธน์

ตรงนี้ก็น่าอัศจรรย์ เพราะในประวัติศาสตร์ของโลก มีผู้
ที่มีเครื่องประดับชนิดนี้เพียงแค่ ๓ คนเท่านั้นเอง คือ มหา-
อุบาสิกาวิชา พระนางมัลลิกาภริยาของพันธุเสนapati และ
ลูกสาวเศรษฐีเมืองพาราณสี และกว่าจะสร้างเครื่องประดับนี้
เสร็จได้ ต้องอาศัยฝีมือความละเอียดอ่อนประณีตมาก บิดา
ของท่านต้องสั่งให้ระดมช่างทองฝีมือดีถึง ๕๐๐ คน พร้อมกับ
กำชับพวกช่างทองให้ทำอย่างประณีต เพราะท่านต้องการจะ
สร้างสิ่งที่สวยงามที่สุด และทรงคุณค่าที่สุดให้ลูกสาวของท่าน
ท่านได้นำทองคำที่มีสีสุกปลั่งพันลัทธิ รวมทั้งเงิน แก้วมณี แก้วมุกดา
แก้วประพาฬ และเพชรพลอย รัตนชาติจำนวนมากมาประกอบ
เป็นเครื่องประดับด้วย



วิสาขามหาอุบาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๓๘

*มหาลดาปสาธน์ มีส่วนประกอบที่เป็นอัญมณีหลายอย่างด้วยกัน ที่น่าทึ่งก็ตรงที่ว่า สิ่งที่เป็นจำต้องทำด้วยด้ายพวกช่างกลับเอาเงินทำเป็นด้ายแทน ทำกันทั้งวันทั้งคืน เนื่องจากเป็นเครื่องประดับที่มีรายละเอียดมาก เวลาผ่านไปถึง ๓ เดือน ก็ยังไม่เสร็จสมบูรณ์

วันหนึ่ง เจ้าหน้าที่ที่ท่านเศรษฐีมอบหมายงานให้รับผิดชอบอำนวยความสะดวกให้พวกช่าง และผู้ที่มาอยู่อาศัยในเมืองเพื่อรอรับตัวนางวิสาขา ได้มารายงานท่านเศรษฐีว่า อุปกรณ์ที่ขาดนั้นไม่ใช่เพชรนิล แต่เป็น핀ที่ใช้สำหรับการหุงต้มอาหาร ธัญชัยเศรษฐีจึงสั่งให้ไปซื้อโรงช่าง และเรือนเก่าๆ เพื่อเอามาทำเป็น핀หุงต้มอาหารเลี้ยงผู้คน

เหล่าบริวารทำตามคำสั่งของเศรษฐี ใช้ไม้ในโรงเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดเอาไปหุงต้ม ใช้ได้แค่ครึ่งเดือนเท่านั้น핀ก็หมดอีก แต่เครื่องประดับยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เหล่าบริวารมาปรึกษาท่านเศรษฐีอีกว่า “พวกเราจะทำยังไงกันดี ตอนนี้핀ที่เอามาใช้ก็หมดแล้ว” เศรษฐีบอกว่า “ถ้าเราหา핀ในฤดูนี้ คงหาไม่ได้ เพราะเป็นช่วงฤดูฝน เอาอย่างนี้ พวกท่านไปเปิดคลังผ้า



วิชาขามหาอุปาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๓๕

เลือกเอาผ้าเนื้อหยาบๆ มาพันเป็นเกลียวชุบน้ำมันเพื่อใช้หุงต้ม
เถอะ” ทำอย่างนี้จนครบสี่เดือนเต็ม เครื่องประดับมหาลดาป-
สาธน์ที่อลังการ และสวยที่สุดในโลกจึงเสร็จสมบูรณ์

รูปร่างของมหาลดาปสาธน์ เหมือนนกยูงยืนรำแพนอยู่
บนยอดเขา สวยงามมาก มองดูเหมือนนกยูงจริงๆ หากยืนดู
ไกลๆ จะสงสัยว่า ทำไมนกยูงไปยืนรำแพนอยู่บนศีรษะนางวิสาขา
ถ้าได้เดินมาดูใกล้ๆ จึงจะรู้ว่าเป็นเครื่องประดับ ราคาเครื่อง-
ประดับนี้คิดเป็นมูลค่าถึง ๙ โกฏิ เวลานางวิสาขาจะสวม
เครื่องประดับ ต้องสวมลงบนศีรษะยาวระลงมาจนจรดหลังเท้า
ส่วนประกอบรายละเอียดของมหาลดาปสาธน์นั้นก็แสนจะ
อัศจรรย์

ลูกตุ้มที่พวกช่างประกอบเป็นแหวนในที่ต่างๆ นั้น ทำ
ด้วยทองคำบริสุทธิ์ ห่วงทำด้วยเงิน แหวนทองคำนั้นจะอยู่ที่
กลางกระหม่อมวงหนึ่ง อยู่ทีหลังหูข้างละวง ทีหลุมคองหนึ่ง
ที่เข้าทั้งสอง ๒ วง ที่ข้อศอก ๒ วง และที่ข้างสะเอวทั้งสองข้างอีก
๒ วง ขนปีกนกยูงทั้งสองทำด้วยทองคำข้างละ ๕๐๐ ขน
แม้แต่จะงอยปากนกยูงก็ทำด้วยรัตนาคือ แก้วประพาพ
นัยน์ตาทั้งสองข้างทำด้วยแก้วมณีที่ใสบริสุทธิ์ เวลาเรามองดา
นกยูงก็เหมือนมีชีวิต คอและหางของนกยูงทำด้วยแก้วมณี
ก้านขนทำด้วยเงิน ขาก็ทำด้วยเงิน นกยูงนี้ ประดับอยู่กลาง



วิชาขามหาอุบาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๘๐

กระหม่อมของนางวิสาขา ประหนึ่งว่ากำลังยืนรำแพนอยู่บนยอดเขาฉะนั้น

เวลาก่อนชนปีกทั้งพันก้านกระทบกัน เสียงจะไพเราะมากเหมือนกับทิพยสังคีตอย่างนั้นเลย และคนที่จะสวมเครื่องประดับนี้ได้ก็ไม่ใช่ธรรมดา เพราะเป็นของที่บังเกิดขึ้นเฉพาะกับผู้มีบุญ จะต้องเป็นหญิงที่มีผละกำลังเท่ากับช้างถึง ๕ เชือก จึงจะสามารถสวมเครื่องประดับที่อลังการนี้ได้ สำหรับนางวิสาขานั้นสวมได้อย่างสบายๆ เพราะกำลังของนางมากกว่าคนธรรมดาทั่วๆ ไป เช่น ครั้งหนึ่งมีช้างตมมันวิ่งเข้ามาจะทำร้ายนาง บริวารของนางต่างพากันวิ่งหนีด้วยความตกใจ ช้างเชือกนั้นวิ่งรี่ตรงเข้ามาหานาง นางใช้เพียงแค่นิ้วจิ้มไปที่ช้างเท่านั้น ช้างตมมันเชือกนั้นถึงกับถอยหลังก้นกระแทกพื้น ผละกำลังของผู้มีบุญนี้เหลือเชื่อ แต่ก็เป็นความจริงที่มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก

พวกเราคงอยากจะรู้ว่า เครื่องประดับอันประณีตนี้บังเกิดขึ้นเพราะได้สร้างความดีอะไรไว้ สิ่งนี้บังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพบุญจากการถวายจีวรแด่พระภิกษุสงฆ์ ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ นางมีจิตศรัทธาอย่างแรงกล้า ได้เตรียมผ้าจีวรสาฎกเนื้อดีที่ละเอียดประณีต ถวาย



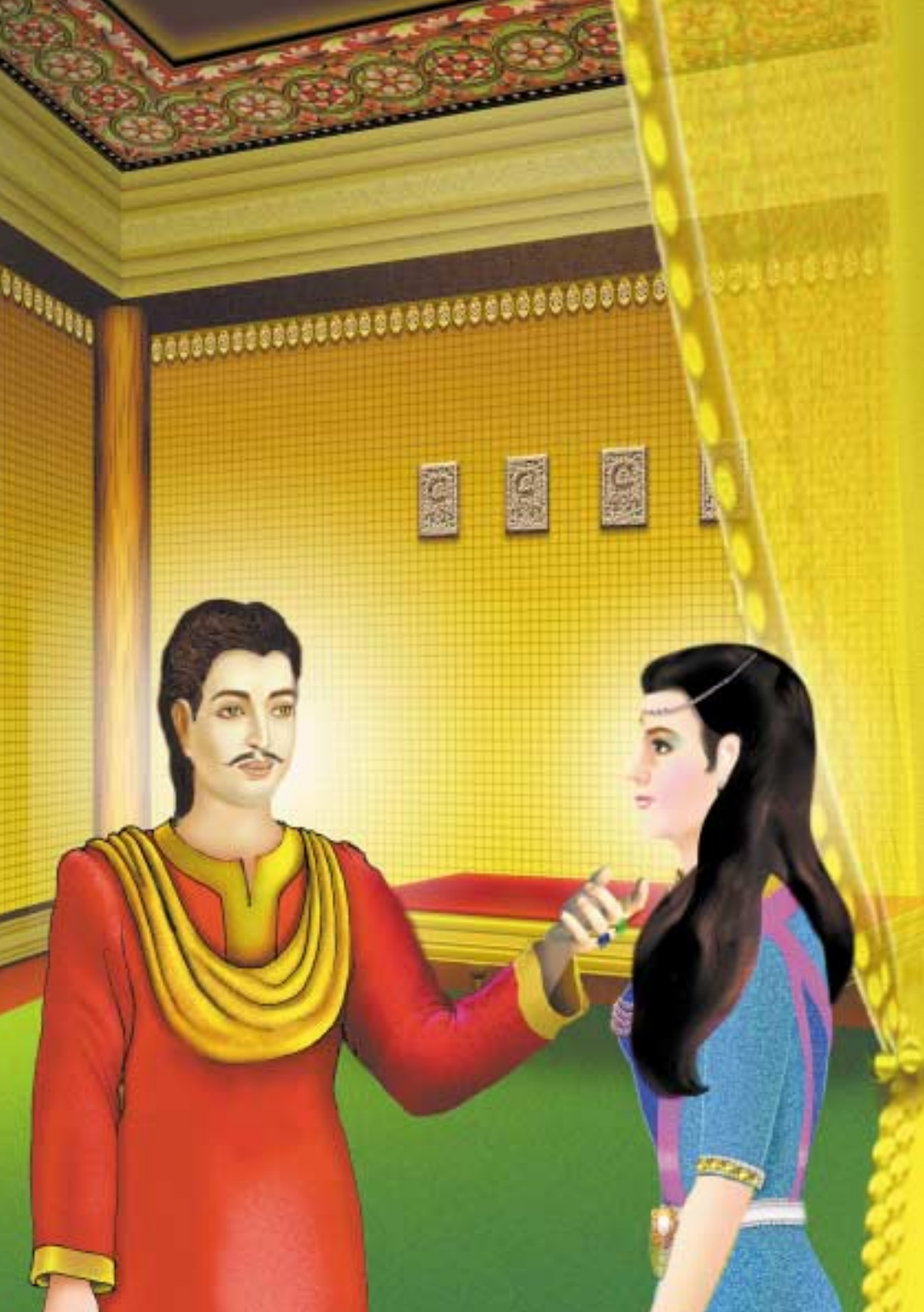
วิชาขามหาอุปาสิกา (มหาลดาปสาธน์)

๔๘๑

แต่ภิกษุสงฆ์ถึง ๒ หมื่นรูป ด้วยอานุภาพแห่งบุญนี้ ทำให้นางได้เครื่องประดับมหาลดาปสาธน์ อานิสงส์ของการถวายจิวรทาน จะทำให้ได้มหาลดาปสาธน์สำหรับท่านหญิง ส่วนท่านชายจะเป็นเครื่องอัฐบุรุษารที่สำเร็จด้วยฤทธิ์เมื่อออกบวช

ทั้งหมดที่เล่ามานี้ เพื่อให้พวกเรามีกำลังใจในการสร้าง ความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เพราะธรรมชาติของบัณฑิตที่แท้จริง ย่อมไม่อ้อมด้วยการสร้างบุญ และมักจะหาเหตุในการสร้างบุญอยู่เสมอ ผู้มีบุญจะไม่ติดกับสมบัติภายนอก แต่จะมองสมบัตินั้นเป็น เครื่องมือในการสร้างบารมี เปลี่ยนทรัพย์สินหยาบให้กลายเป็น ทรัพย์สินละเอียดติดตามตัวไป ดังนั้นให้พวกเราทั้งหลายรักในการ สร้างบารมีเหมือนอย่างมหาอุปาสิกาวิชา ขาดตามท่าน ทำตามท่าน แล้วเราจะประสบความสำเร็จในชีวิตเหมือนท่าน ที่สมบูรณ์ทั้งโลกียทรัพย์ และอริยทรัพย์ภายใน







วิสาขามหาอุบาสิกา
(โยวาท ๑๐)

การสงเคราะห์บุตร และภรรยา
เป็นอุตมมงคล



วิสาขามหาอุบาสิกา (โอบวท๑๐)

๔๘๔

พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นหลักของพระพุทธศาสนา ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาท่านได้เข้าถึงพระรัตนตรัย และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัตต์ ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หหมดสิ้นกิเลสอาสวะ มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ จึงเป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ ผู้มีจิตเลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เลิศ ผลบุญอันเลิศ ย่อมบังเกิดขึ้นกับบุคคลนั้น และบุญนั้นยังตามส่งผลข้ามภพข้ามชาติไปจนถึงที่สุดแห่งธรรม การทำสมาธิภาวนาด้วยการเจริญพุทธานุสสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ จึงมีอานิสงส์ใหญ่ควรที่พวกเราทั้งหลายจะต้องฝึกให้เป็นอุปนิสัย แล้วบุญใหญ่ก็จะบังเกิดขึ้นกับเรา

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ในมงคลสูตรว่า

**“ปุตตทารุสสุ สงคโห เอตมมุงคฺลมตฺตมํ
การสงเคราะห์บุตร และภรรยาเป็นอุดมมงคล”**

การใช้ชีวิตในการครองเรือน เป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก ถ้าคู่สามีภรรยาไม่เข้าใจกัน ไม่รู้วิธีผูกรั้งให้ยั่งยืน ด้วยการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันด้วยสังคหวัตถุ ๔ ไม่ซ้าก็ต้องแยกจากกันไปคนละทิศละทาง บางคู่ทนอยู่ด้วยกันมา ๑๐ ปีบ้าง ๒๐ ปีบ้าง



วิสาขามหาอุบาสิกา (โอวาท๑๐)

๔๘๕

แต่ในที่สุดก็หย่าร้างกันไป ดังนั้นเมื่อสองคนตัดสินใจที่จะมา
ครองเรือนร่วมกันแล้ว จำเป็นจะต้องมีธรรมะของผู้ครองเรือน
จะมัวเอาแต่ใจตนเองเหมือนเดิมไม่ได้แล้ว

ที่กล่าวเช่นนี้ เพราะไม่ยากให้เกิดการแตกแยกใน
ครอบครัว อยากให้เป็นครอบครัวแก้ว ครอบครัวธรรมกาย ที่
ทุกคนมีธรรมะอยู่ในใจ เป็นครอบครัวตัวอย่างของโลก ครอบครัว
ของนักสร้างบารมีที่ดำเนินชีวิตเป็นต้นบุญต้นแบบที่ดีให้แก่
ชาวโลก ซึ่งพื้นฐานของครอบครัวที่ทำให้สามัคคีปรองดองชีวิต
กันยืนยาว และมีความสุขนั้น คู่สามีภรรยาต้องมีปฏิสัมพันธ์
มีศรัทธาเสมอกัน แม้จะเป็นพุทธศาสนิกชนก็ต้องมีสัมมาทิฐิ
มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มีความเห็นเหมือนกัน
เพราะถ้าความเห็นไม่ตรงกันแล้ว อาจนำไปสู่ความขัดแย้งกัน
และสุดท้ายก็ต้องแยกทางกัน

นอกจากนั้นทั้งคู่ยังต้องมีศีลเสมอกัน อย่างน้อยมีศีล ๕
ไม่ประพฤติดิฉิลฉัตรธรรม ต่างคนต่างหมั่นฝึกฝนอบรมตนเอง
มีความประพฤติหรือกิริยามารยาทที่ดีงาม ถ้าคนหนึ่งรักษาศีล
แต่อีกคนไม่ได้รักษาศีลเลย ชีวิตคู่ก็ไม่ใช่สุข จะทะเลาะกันบ่อยๆ
ครอบครัวก็ไม่อบอุ่น ไม่จำเป็นต้องแยกทางกัน สมสילה คือมีศีล
เสมอกันนี่จึงเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้จะต้องมีจาคะเสมอกัน
มีนิสัยชอบเสียสละชอบช่วยเหลือผู้อื่น ใจเป็นบุญเป็นกุศล



วิชาขามหาอุปาสิกา (โอวาท๑๐)

๔๘๖

รักในการให้ทาน ประการสุดท้าย คือ มีปัญญาเสมอกัน ทั้งคู่ต้องมีเหตุมีผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตนเอง เป็นผู้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ถนอมน้ำใจกันจึงจะอยู่กันได้

ในเรื่องของการสงเคราะห์ระหว่างภรรยาสามีนี้ มหาอุปาสิกาวิสาขาเป็นยอดของศรีสะเกห์ และทำหน้าที่เป็นศรีภรรยาได้อย่างดีที่สุด เพราะท่านสามารถสงเคราะห์ทั้งสามีและพ่อของสามีให้ได้ดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางสรวรรคนิพพาน เปลี่ยนทุกคนในตระกูลของสามีซึ่งเคยเป็นมิชฉาภิฏฐิ ให้กลายเป็นสัมมาภิฏฐิ ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสสั่งสมบุญกุศลในพระพุทธศาสนา

ท่านได้ทำหน้าที่ของคนดีศรีสะเกห์ ประพฤติตามพุทธโอวาทที่เคยตรัสไว้ว่า ภรรยายอมอนุเคราะห์สามีด้วยสถาน ๕ คือ จัดการงานดี สงเคราะห์คนข้างฝ่ายสามีดี ไม่ประพฤตินอกใจสามี รักษาทรัพย์ที่สามีหามาให้ขยันไม่เกียจคร้านในกิจการงานทั้งปวง ความประพฤติของท่านหาที่ดีไม่ได้เลย เพราะท่านเป็นผู้ที่รักในการฝึกฝนอบรมตนเอง สมกับเป็นยอดพุทธอุปัฏฐากฝ่ายหญิง

***ก่อนที่มหาอุปาสิกาวิสาขาจะออกจากเรือนไปอยู่กับ**



วิสาขามหาอุบาสิกา (โอบวาท ๑๐)

๔๘๓

ตระกูลของสามี ธนัญชัยเศรษฐีผู้เป็นพ่อ ได้ให้โอบวาท ๑๐
ข้อแก่ลูกสาวซึ่งเป็นปริศนาธรรมนำไปใช้ในชีวิตคู่ให้ยั่งยืนนาน
โอบวาท ๑๐ มีตั้งแต่ ไฟในอย่านำออก หมายความว่า ไม่นำ
เรื่องราวปัญหาในครอบครัว ความร้อนใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใน
บ้านไปเปิดเผยแก่คนภายนอก เพราะจะทำให้เขาถูก
เหยียดหยาม เมื่อมีปัญหาครอบครัวเกิดขึ้นให้หาทางแก้ไข
เป็นการภายใน

ไฟนอกอย่านำเข้า คือ ไม่นำเรื่องราวปัญหาต่างๆ
ภายนอกที่ร้อนใจเข้ามาในครอบครัว

ให้แก่ผู้ให้ หมายถึง ผู้ใดที่เมื่อถึงคราวที่เรามีความจำเป็น
ต้องขอความช่วยเหลือเขา เขาก็ยินดีช่วยเหลือเราอย่างเต็มที่
เมื่อถึงคราวที่เขาเดือดร้อน เราก็ต้องช่วยเหลือเขาอย่างเต็มที่
เช่นกัน

ไม่ให้แก่ผู้ที่ไม่ให้ หมายถึง ผู้ใดที่เราให้ความช่วยเหลือ
ให้หยิบยืมสิ่งของแล้ว ไม่ส่งคืนตามกำหนดเวลา เมื่อเรามีเรื่อง
ขอความช่วยเหลือ แม้ไม่เกินความสามารถของเขา และเป็น
เรื่องถูกต้องศีลธรรมเขาก็ไม่ยอมช่วยเหลือเรา เป็นคนเห็นแก่ตัว
คนอย่างนี้ ภายหลังถ้ามาขอความช่วยเหลือเราอีก ก็อย่าช่วย
ต้องมีอุเบกขาบ้าง



วิชาขามหาอุปาลิกา (โอวาท๑๐)

๔๘๘

ให้ไม่ให้ก็ให้ หมายถึง ถ้าญาติพี่น้องเราที่ตกระกำลำบาก อยู่ มาขอความช่วยเหลือ แม้บางครั้งไม่ส่งของที่ยกยืมตาม เวลา ภายหลังเขามาขอความช่วยเหลืออีกก็ให้ช่วย เพราะถึง อย่างไรก็เป็นญาติพี่น้องกัน

กินให้เป็นสุข หมายถึง ให้จัดการเรื่องอาหารการกินใน ครอบครัวให้ดี ปรนนิบัติพ่อแม่ของสามีในเรื่องอาหารอย่าให้ ขาดตกบกพร่อง ไม่กินก่อนพ่อแม่ของสามี อย่างนี้ชื่อว่ากินให้ เป็นสุข

นั่งให้เป็นสุข หมายถึง รู้จักที่สูงที่ต่ำ เวลานั้นก็ไม่นั่งสูง กว่าพ่อแม่ของสามี จะได้นั่งอย่างมีความสุข โดยไม่ต้องกังวล จะถูกตำหนิไม่เป็นคนแข็งกระด้าง ไม่มักใหญ่ใฝ่สูง แต่ให้ใฝ่ดี คือ ต้องมีลัษณะการวะ ประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ในตระกูล อย่างนี้ท่านเรียกว่านั่งเป็นสุข ผู้ใหญ่เห็นกริยามารยาททั้งงดงาม ก็เอ็นดู

นอนให้เป็นสุข หมายความว่า ดูแลเรื่องที่หลับที่นอน ให้ดี และยึดหลักตื่นก่อนนอนที่หลัง ไม่เป็นคนเกียจคร้าน เอาแต่เที่ยวสนุกสนานเฮฮาเหมือนหนุ่มสาวทั่วไปที่ยังไม่แต่งงาน ก่อนนอนก็จัดการธุระในบ้านให้เรียบร้อยเสียก่อน จะได้นอน อย่างมีความสุข



วิสาขามหาอุบาสิกา (โอวาท ๑๐)

๔๘๕

บูชาไฟ หมายถึง เวลาที่พ่อแม่ของสามีหรือตัวสามีเอง กำลังโกรธ เปรียบเสมือนไฟกำลังลุก ถ้าดูทำอะไรเรา ก็ให้นิ่งเสีย อย่าไปต่อล้อต่อเถียงด้วย เพราะในช่วงเวลานั้น ถ้าเราไปเถียง เข้า เรื่องราวจะยิ่งลุกลามใหญ่โต ไม่มีประโยชน์อะไร เมื่อใด ท่านหายโกรธแล้วจึงค่อยชี้แจงเหตุผลให้ฟังในภายหลังจะดีกว่า

ประการสุดท้าย คือ บูชาเทวดา หมายถึง ให้เคารพสามี หรือพ่อแม่ของสามีเหมือนเทวดา อย่าประพฤตินอกใจ หรือ ประพฤตินอกกลุ่มนอกทาง เพราะเมื่อทำผิดอะไรเอาไว้ ลักวันหนึ่ง ท่านจะต้องรู้ หากท่านรู้แล้วจะถูกตำหนิหรือขับไล่ออกจากบ้าน เวลาที่พ่อแม่ของสามีหรือสามีทำความดี ก็ให้มีมุทิตาจิต พยายามส่งเสริมสนับสนุนพูดให้กำลังใจให้ทำความดีให้ยิ่งขึ้นไป

นี่เป็นโอวาท ๑๐ ที่สามีภรรยาควรนำไปใช้ เพราะจะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ชีวิตครองเรือนจะได้ไม่ล่ม กลางคัน เพราะปัจจุบันนี้ คู่แต่งงานมีอัตราการหย่าร้างเพิ่ม มากขึ้นทุกวัน ทำให้มีปัญหาถึงเด็ก ปัญหาสังคมก็ตามมา เพราะสามีภรรยา พ่อแม่ขาดธรรมประจำใจ ไม่รู้จักการครอง- เรือนที่ถูกวิธี

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ยึดเหนี่ยวใจกันไว้ ด้วยคุณธรรม คือ สังคหัตถ์ ๔ ได้แก่ ต้องรู้จักการแบ่งปัน



วิสาขามหาอุบาสิกา (โอวาท๑๐)

๔๕๐

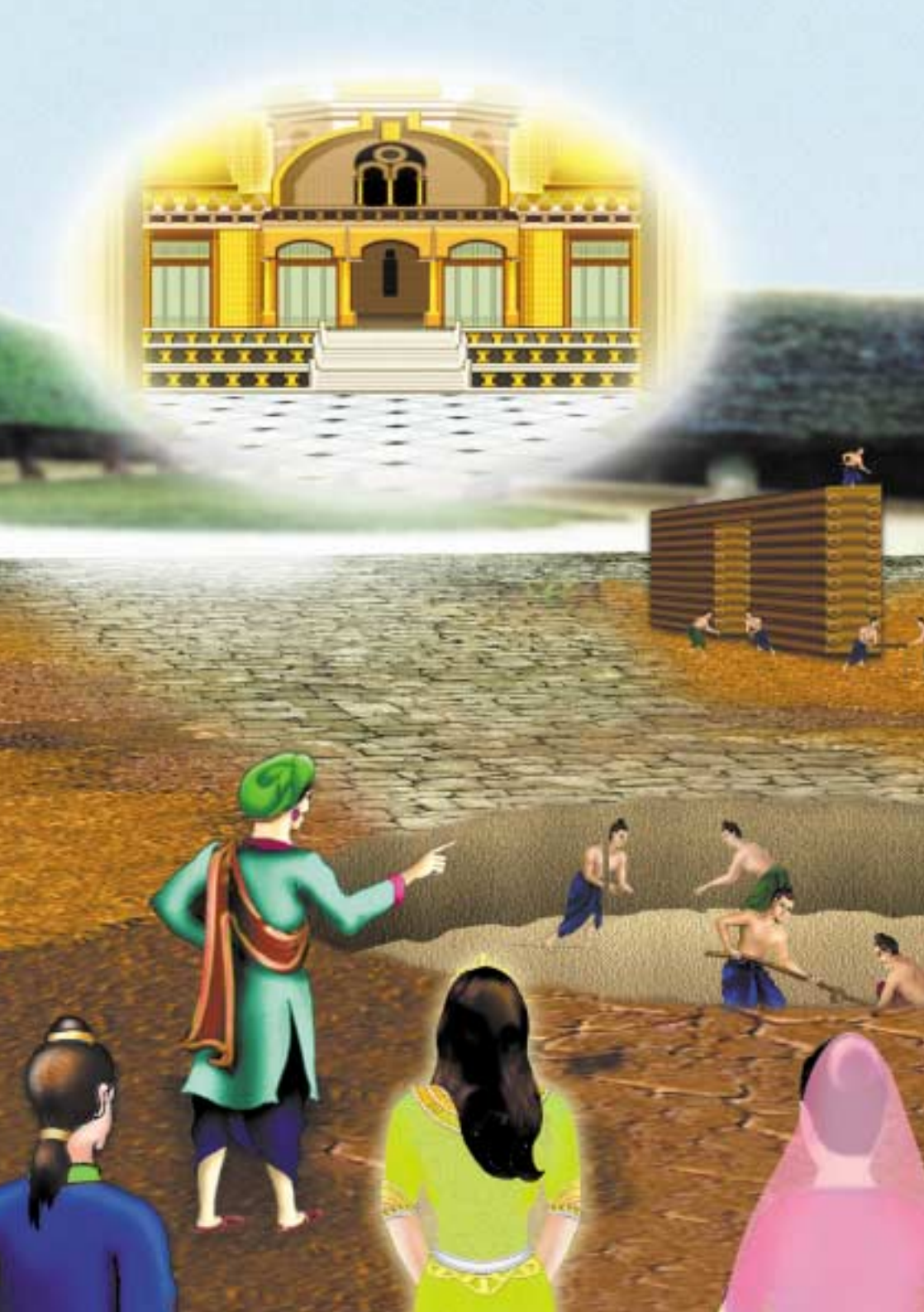
สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีปิยวาจา พูดกันด้วยวาจาที่ไพเราะ
แม้จะตักเตือนกันก็ต้องระมัดระวังให้ดี อรรถจริยาประพฤติตน
เป็นประโยชน์ต่อกัน และสมานัตตตา วางตัวให้เหมาะสม ทั้ง ๓
อย่างข้างต้นให้สม่ำเสมอ หากสามีภรรยาสงเคราะห์กันด้วย
สังคหัตถุธรรมอย่างนี้ ต่อไปก็จะครองเรือนกันอย่างเป็นสุข
เป็นคู่บุญคู่บารมีกันไปได้ตลอด ถ้าทุกคนรอบครัวในโลกนี้
ประพฤติธรรมข้อนี้ โลกจะเกิดความร่มเย็นเป็นสุข ดังนั้นให้เรา
หันมาพิจารณาตนเองว่า เรามีสังคหัตถุธรรมอยู่ในใจกัน
มากน้อยเพียงไร และเราได้ปฏิบัติธรรม สวดมนต์ ภาวนากัน
อย่างสม่ำเสมอหรือไม่ ถ้ายังบกพร่องอยู่ก็เพิ่มเติมให้เต็มกัน
ทุกคน





วิสาขามหาอุบาสีกา
(สร้างบุพพาราม)

นายมาลาการพึงทำพวงดอกไม้ให้มาก
จากกองดอกไม้แม่ฉันใด
มัจจุสัตรูผู้มีอันจะต้องตายเป็นสภาพ
ควรทำกุศลไว้มากฉันนั้น





วิสาขามหาอุบาสิกา (สร้างบุญพาราม)

๔๕๓

การเกิดมาแต่ละชาติของสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ต่างมีเป้าหมายสูงสุดอย่างเดียวกันคือ เพื่อจะฝึกฝนอบรมจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย แล้วอาศัยธรรมกายศึกษาวิชชาธรรมกาย กำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป จะได้พ้นจากความทุกข์ และเข้าถึงความสุขที่แท้จริง มุ่งไปสู่อายตณนิพพาน ซึ่งมีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน เสวยวิมุตติสุขอย่างเดียวนั่นคือ สุขที่เกิดจากการหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ไปสู่ความสุขที่ไม่มีขอบเขต อันไม่มีประมาณ นี่คือนิยามของทุกชีวิต ดังนั้นเราจะต้องมุ่งแสวงหาความสุขที่แท้จริงอย่างนี้กันทุกๆ คน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ยถาปิ ปุပ္พราสิมฺหา กยิรา มาลาคุเฑ พพุ
เอว ชาเตน มจฺเจน กตฺตพฺพํ กุสลํ พฺพํ

นายมาลาการพึงทำพวงดอกไม้ให้มาก จากกองดอกไม้แม้นใด มัจจุสัตว์ผู้มีอันจะต้องตายเป็นสภาพ ควรทำกุศลไว้มากฉนั้น”

เมื่อเราเกิดมาแล้ว ต้องรู้จักแนะนำตักเตือนตัวเอง ให้ดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางแห่งการสร้างความดี เพราะเราเกิดมามีหน้าที่ จะไปมัวคอยให้คนอื่นมาเป็นกัลยาณมิตรชี้แนะให้



วิสาขามหาอุบาสิกา (สร้างบุญพาราม)

๔๕๔

ตลอดเวลาไม่ได้ ต้องพิจารณาให้รู้ถึงภารกิจหลัก ภารกิจรอง ว่าสิ่งไหนควรทำก่อนหรือทำหลัง แม้เราจะมีกรณียกิจที่ต้องทำหลายอย่าง แต่การสั่งสมบุญก็เป็นสิ่งที่เราควรทำไปพร้อมๆ กัน จะได้เป็นที่พึ่งให้กับตัวเองในสัปปรายนภ

เราทั้งหลายเชื่อว่าเป็นผู้ได้สั่งสมบุญบารมีมาดีแล้ว เพราะอาศัยกุศลกรรมนั้นจึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ มาพบพระพุทธศาสนา และได้ยินได้ฟังคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้เรามีกำลังใจในการสั่งสมบุญบารมี เร่งรีบทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนบุญบารมีให้แก่อบอปปิโย ขึ้นไป เพื่อจะได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตคือ บรรลุมรรคผลนิพพาน

*เหมือนในสมัยพุทธกาล นางวิสาขามหาอุบาสิกาได้สร้างวิหารให้เป็นที่พักของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งตอนที่กำลังก่อสร้าง นางได้อาราธนาพระมหาโมคคัลลานะเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง ด้วยอุทยานภาพของพระเถระ ผู้ที่ไปหาวัสดุก่อสร้างแม้ในระยะทางไกลถึง ๕๐-๖๐ โยชน์ ก็สามารถขนเอามาได้ภายในวันเดียว หรือแม้การยกท่อนไม้หรือก้อนหินใส่เกวียนก็ไม่ลำบาก เพลากวียนก็ไม่หัก



วิสาขามหาอุบาสิกา (สร้างบุพพาราม)

๔๕๕

นอกจากนั้นนางยังสร้างปราสาทสูง ๒ ชั้น ที่มีห้องถึง ๑,๐๐๐ ห้อง คือ ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง และชั้นบนอีก ๕๐๐ ห้อง

ครั้งนั้น พระบรมศาสดาเสด็จจาริกโปรดเวไนยสัตว์ ที่เมืองอื่น ครั้นครบ ๙ เดือน พระองค์ทรงเสด็จกลับกรุงสาวัตถี นางวิสาขาจึงไปอาราธนาให้พระบรมศาสดาเสด็จไปประทับบนปราสาทในวิหารชื่อ บุพพาราม เพื่อจะได้ฉลองมหาวิหาร นางได้ถวายทานแด่ภิกษุสงฆ์มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข ตลอด ๔ เดือน วันสุดท้ายได้ถวายผ้าไตรจีวรชั้นเลิศแด่ภิกษุสงฆ์ พร้อมถวายจตุปัจจัยไทยธรรมอีกเป็นอันมาก การฉลองมหาวิหาร คราวนั้น นางได้บริจาคทรัพย์รวมทั้งหมด ๒๗ โกฏิ คือ ในการซื้อที่ดิน ๙ โกฏิ สร้างวิหาร ๙ โกฏิ และในการฉลองวิหารอีก ๙ โกฏิ

หลังจากฉลองมหาวิหาร นางวิสาขาแวดล้อมด้วยลูกหลานได้เดินชมมหาวิหารภายในบริเวณวัด เห็นสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่สำเร็จอย่างสวยงาม เกิดความปีติปราโมทย์ใจคิดว่า ความปรารถนาที่ตั้งใจไว้ในภพชาติก่อนๆ ได้สำเร็จบริบูรณ์แล้ว ในชาตินี้ เวลาเดินรอบมหาวิหาร นางได้เปล่งอุทานคล้ายกับร้องเพลงด้วยสำเนียงอันไพเราะว่า

“ความดำริที่เราตั้งใจว่า เราจักสร้างวัดสร้างมหาวิหาร



วิชาขามหาอุปาลิกา (สร้างบุพพาราม)

๔๕๖

จักถวายเป็นตั่งฟูกและหมอนเป็นเสนาสนภันท์ จักถวายเป็น
สลากภัตด้วยโภชนะอันประณีต เราจักถวายเป็นผ้ากาลิกพัสตร์
ผ้าเปลือกไม้ และผ้าฝ้ายเนื้อดีเป็นจีวรทาน เราจักถวายเป็นไส
เนยข้น น้ำผึ้ง น้ำมัน และน้ำอ้อยเป็นเภลัชทาน ความปรารธนา
ทั้งหมดนั้นได้สำเร็จบริบูรณ์ทุกประการแล้ว”

เมื่อภิกษุทั้งหลายได้ยินเสียงร่ำฟังของนาง ต่างรู้สึก
แปลกใจที่เสียงนั้นเปล่งเป็นทำนอง จึงกราบทูลพระบรมศาสดา
ว่า “พวกข้าพระองค์ไม่เคยเห็นนางวิสาขาร้องเพลงเลย วันนี้
นางมีบุตรและหลานหอมล่อม แล้วขับเพลงเดินรอบมหาวิหาร
นางคงเสียจริตไปแล้วกระมัง” พระบรมศาสดาตรัสว่า “ธิดา
ของเราไม่ได้ร้องเพลง แต่ว่าความปรารธนาในการสั่งสมบุญ
ของเธอเต็มเปี่ยมบริบูรณ์แล้ว จึงเดินเปล่งอุทานอย่างนั้น”

จากนั้น พระพุทธรองค์ทรงนำเรื่องราวในอดีตมาตรัสเล่า
ให้ฟังว่า นับย้อนหลังไป ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป พระลัมมาลัมพุทเจ้า
พระนามว่า ปทุมุตตระ ทรงอุบัติขึ้นในโลก พระองค์มีพระ-
ชนมายุถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปี มีภิกษุชีณาสพ ๑๐๐,๐๐๐ เป็นบริวาร
ครั้งนั้น นางวิสาขาเป็นเพื่อนของมหาอุปาลิกาผู้เป็นเลิศในทาง
อุปัฏฐากพระพุทธรองค์ นางเห็นมหาอุปาลิกาท่านนั้นพูดคุยกับ
พระบรมศาสดาด้วยความสนิทสนมคุ้นเคย จึงคิดว่า “เพื่อนเรา



วิสาขามหาอุบาสิกา (สร้างบุพพาราม)

๔๕๓

ทำบุญอะไรไว้หนอ จึงเป็นผู้สนิทสนมคุ้นเคยกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้” นางจึงตั้งความปรารถนาจะได้ตำแหน่งนั้นบ้าง

พระบรมศาสดาตรัสแนะวิธีการที่นางสามารถทำความปรารถนานั้นให้สำเร็จได้ นางจึงกราบทูลอาราธนาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมเหล่าภิกษุสงฆ์ให้ไปฉันภัตตาหารที่บ้านตลอด ๗ วัน ในวันสุดท้ายนางได้ถวายผ้าสาฎกเพื่อทำจีวร แล้วตั้งความปรารถนาว่า “ด้วยผลแห่งทานนี้ หม่อมฉันไม่ปรารถนาความเป็นใหญ่ในเทวโลก แต่หม่อมฉันปรารถนาที่จะตั้งอยู่ในฐานะดังมารดา เป็นยอดของมหาอุบาสิกาผู้สามารถอุปฐากบำรุงด้วยปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเพื่อนาบุญอันเลิศ”

พระบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า “จากนี้ไป ๑๐๐,๐๐๐ กัป พระพุทธเจ้าพระนามว่า โคดม จักอุบัติขึ้นในโลก ในกาลนั้นเธอจักเป็นอุบาสิกาชื่อว่าวิสาขาและเธอจะได้ตั้งอยู่ในฐานะดังมารดา จักเป็นเลิศของอุบาสิกาผู้เป็นอุปัฏฐายิกา ผู้บำรุงด้วยปัจจัย ๔” นางได้ฟังดังนั้นรู้สึกตื้นตันใจราวกับจะได้สมปรารถนาในวันพรุ่งนี้

ตั้งแต่นั้นมานางตั้งใจทำบุญจนตลอดชีวิต เมื่อละโลกก็ไปบังเกิดในสวรรค์ ท่องเที่ยวอยู่ในเทวโลกและมนุษย์โลกเท่านั้น จนมาถึงภพชาตินี้ นางได้เกิดเป็นธิดาของธัญญชัยเศรษฐี เป็นมหาอุบาสิกาผู้ได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่าเป็นเลิศ



วิชาขามหาอุปาลิกา (สร้างบุพพาราม)

๔๕๘

แห่งอุปฐาธิกาในศาสนาของพระลัมมาลัมพุทเจ้าของเรา
สมดังที่นางได้ตั้งความปรารถนาไว้ทุกประการ

เราจะเห็นได้ว่า นี่คืตัวอย่างของยอดนักสร้างบารมีที่มี
ความตั้งใจเพียรพยายามในการสั่งสมบุญ เพื่อเป็นเครื่อง
สนับสนุนให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ และในที่สุดก็ได้สมปรารถนา
ในการสร้างบารมี อีกทั้งยังเป็นพระอริยบุคคล อย่างไรก็ตาม
การจะดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางของพระอริยเจ้าให้ได้ตลอด
เหมือนนางวิสาขา เราต้องมีธรรมะเป็นอาภรณ์ที่ท่านเรียกว่า
ลัมปรายิกัตถประโยชน์คือ การเตรียมเสบียงในการเดินทางไกล
ลูลัมปรายภพ ฉะนั้นการกระทำของเราในปัจจุบันจะส่งผลถึง
ภพหน้า ตั้งแต่ลัทธิลัมปทา คือ เป็นผู้มีความศรัทธาเลื่อมใสใน
พระรัตนตรัย เชื่อเรื่องบุญบาป เชื่อว่านรกสวรรค์มีจริง เป็นต้น
เพื่อจะได้เป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต

นอกจากนั้น เรายังสามารถเพิ่มความมั่นใจให้กับชีวิต
ด้วยการสมาทานรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ที่เรียกว่า ลีลลัมปทา คีล
จะได้เป็นเกราะแก้วคุ้มกันภัยในลัมปรายภพ ทำให้มีสุคติโลก
สวรรค์เป็นที่ไป มีจาคลัมปทา คือ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยการให้
เสียสละความสุขเล็กๆ น้อยๆ ส่วนตัว เพื่อประโยชน์สุขของ
มวลมนุษยชาติ จะได้มีสมบัติติดตัวข้ามภพข้ามชาติ ประการ
สุดท้ายจะต้องมีปัญญาลัมปทา รู้จักศึกษาธรรมะ และปฏิบัติธรรม



วิสาขามหาอุบาสิกา (สร้างบุญพาราม)

๔๕๕

ให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์ จะได้มีดวงปัญญาสามารถแนะนำ
ตักเตือนตัวเองได้ ทำให้ไม่ต้องพลัดตกไปในอบายภูมิ

เพราะฉะนั้น ผู้มีปัญญาทั้งหลายต้องชวนช่วยในการ
สร้างบารมี และทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ โดยการทำ
สัมปรายกัตถประโยชน์ให้เกิดขึ้นในภพชาตินี้ ภพชาติต่อไป
จะได้ไม่ลำบาก ชีวิตเราจะได้นำเนินบนเส้นทางที่ถูกต้องตลอดไป
และไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม จะต้องไม่ว่างเว้นจากการ
สั่งสมบุญ เพราะเราเกิดมาสร้างบารมี มีมรรคผลนิพพานเป็น
แก่นสาร มีที่สุดแห่งธรรมเป็นเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องสร้าง
บารมีให้มากๆ ทำให้เต็มที่ และต้องขยันปฏิบัติธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้น
อย่าได้ละเลยในการฝึกใจให้หยุดนิ่ง เพื่อเราจะได้เข้าถึง
พระธรรมกายกันทุกๆ คน







วิสาขามหาอุบาสิกา (พรรณประเสริฐ)

สตรีใดให้ข้าวและน้ำ มีใจเบิกบานแล้ว สมบูรณ์ด้วยศีล
เป็นสาวิกาของพระสุคต ครองจำความตระหนี่แล้ว บริจาคทาน
อันเป็นเหตุแห่งสวรรค์ เป็นเครื่องบรรเทาความโศก นำมาซึ่ง
ความสุข สตรีนั้น อาศัยมรรคปฏิบัติ ปราศจากธุลี ไม่มีกิเลส
เครื่องชั่วยวน ย่อมได้กำลัง และอายุทิพย์ สตรีผู้ประสงค์บุญนั้น
เป็นคนมีสุข สมบูรณ์ด้วยพลานามัย ย่อมปลื้มใจในสวรรค์สิ้น
กาลนาน



วิชาขามหาอุปาลิกา (พรอันประเสริฐ)

๕๐๒

พระผู้มีพระภาคเจ้าและพระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ท่านได้ค้นพบว่า นิพพาน ปรหม์ สุข นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เป็นบรมสุข เป็นธรรมที่สงบประณีต ซึ่งจะนึกคิดหรือคาดคะเนเอาไม่ได้ จะรู้ได้เฉพาะตน และจะเข้าถึงได้ก็ต่อเมื่อปรับใจให้หยุดนิ่งไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าไปถึงพระธรรมกายที่ชัด ใส สว่าง ซึ่งเป็นแหล่งแห่งความสุขความบริสุทธิ์ แหล่งของสติ แหล่งของปัญญา จนเกิดธรรมจักษุและญาณทัสสนะ เมื่อนั้นเราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริงว่า แก่นสารของทุกๆ ชีวิตคือการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้งเท่านั้น

พระลัมมาลัมพพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จีวรขันธกะ วินัยปิฎก ว่า

“สตริใดให้ข้าว และน้ำ มีใจเบิกบานแล้ว สมบูรณ์ด้วยศีล เป็นสาวิกาของพระสุคต ครอบจําความตระหนี่แล้ว บริจาคทาน อันเป็นเหตุแห่งสวรรค์ เป็นเครื่องบรรเทาความโศก นำมาซึ่งความสุข สตรินั้น อาศัยมรรคปฏิบัติ ปราศจากธุลี ไม่มีกิเลสเครื่องยั่วยวน ย่อมได้กำลัง และอายุทิพย์ สตริผู้ประสงค์บุญนั้น เป็นคนมีสุข สมบูรณ์ด้วยพลานามัย ย่อมปลื้มใจในสวรรค์สิ้นกาลนาน”

*มก. เล่ม ๗ หน้า ๒๘๗



วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (พรอันประเสริฐ)

๕๐๓

*พระบรมศาสตราฐพระคาถานี้ ด้วยทรงปรารภพร ๘ ประการ ที่มหาอุบาสิกาวิสาขาทรงจากพระพุทธรองค์ และมองเห็นการณไกลว่า พรที่นางได้ทูลขอนั้น จะเป็นไปเพื่อประโยชน์ แก่ภิกษุสงฆ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต พระองค์จึงทรงอนุญาต เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่ง นางวิสาขาทรงฟังธรรมในพระเชตวันมหาวิหารแล้วได้กราบทูลนิมนต์พระผู้มีพระภาคเจ้าและพระภิกษุสงฆ์ เพื่อฉันเข้าที่บ้านของนาง ครั้นตกลางคืนฝนตกหนักไปทั่วทวีปทั้ง ๔ รุ่งเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า “มหาเมฆทำฝนให้ตกหนักไปทั่วทวีปทั้ง ๔ ฉะนั้นหากจะออกเดินทางไปตามปกติเพื่อไปรับภัตตาหารที่บ้านของมหาอุบาสิกาวิสาขาทอนที่ฝนหยุดตกแล้วคงไม่ทันแน่ เพราะกว่าฝนจะหยุดตกคงอีกนาน” ดังนั้นพระองค์จึงเสด็จหายไปจากพระเชตวันพร้อมภิกษุสงฆ์อีก ๕๐๐ รูป ด้วยกำลังฤทธิ์ของพระอรหันต์ไปปรากฏที่ซุ้มประตูบ้านของนางวิสาขาในทันทีนั่นเอง

มหาอุบาสิกาเห็นหมู่พระภิกษุสงฆ์มาปรากฏอยู่หน้าบ้านก็ยินดีว่าเรื่งบันเทิงใจว่า “น่าอัศจรรย์จริงหนอ พระตถาคตทรงมีฤทธิ์มาก ทรงมีอำนาจมาก ในเมื่อห้วงน้ำสูงถึงหัวเข่าก็มีสูงถึงเอวก็มี กำลังไหลเชี่ยว เท้าหรือจิวรของภิกษุแม้รูปหนึ่ง



วิชาขามหาอุปาลิกา (พรอันประเสริฐ)

๕๐๔

ที่เปียกน้ำ ไม่มีเลย” นางจึงชักชวนเพื่อนๆ และเหล่าข้าทาสบริวารให้ช่วยกันประเคนภัตตาหารแต่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทเจ้าเป็นประมุขด้วยจิตที่เลื่อมใส จากนั้นนางได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์กราบขอพร ๘ ประการ พระเจ้าข้า”

เมื่อได้รับพุทธานุญาตแล้ว นางจึงทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ปรารถนาจะถวายผ้าอาบน้ำฝนแต่ภิกษุสงฆ์ตลอดชีพ จะถวายภัตตาหารแต่ภิกษุผู้จรมาร ภิกษุผู้เตรียมจะไป ถวายภัตตาหารแต่ภิกษุผู้เป็นไข้ ถวายภัตตาหารแต่ภิกษุผู้พยาบาลภิกษุไข้ ถวายยาแต่ภิกษุไข้ ถวายข้าวยาคุเป็นประจํา และถวายผ้าอาบน้ำฝนแต่ภิกษุณีสงฆ์จนตลอดชีวิต” พระบรมศาสดาตรัสถามว่า “วิสาขา เธอเห็นอำนาจประโยชน์อะไรถึงขอพร ๘ ประการกับเรา”

วิสาขาทูลว่า “พระพุทเจ้าข้า วันนี้ หม่อมฉันล้งทาสิว่า ไปเถิด เจ้าจงไปอารามบอกภิกษุสงฆ์ว่า ภัตตาหารเสร็จแล้ว นางก็ไปวัด ได้เห็นภิกษุสงฆ์เปลื้องผ้าสรงसनากายอยู่ เข้าใจผิตคิดว่า ไม่มีภิกษุอยู่ในอาราม มีแต่พวกชีเปลือย สรงसनากายอยู่ จึงกลับมารายงานหม่อมฉันว่า ไม่มีภิกษุในอาราม มีแต่พวกชีเปลือยสรงसनากายอยู่ แต่หม่อมฉันเข้าใจด้วยปัญญาของตัวเองว่า หากนางกลับไปอีก ก็จะได้เห็นภิกษุสงฆ์อยู่เต็มวัด เพราะภิกษุสงฆ์สรงसनากายเสร็จเรียบร้อยแล้ว



วิชาขามหาอุปาสิกา (พรอันประเสริฐ)

๕๐๕

จึงสั่งนางกลับไปนิมนต์อีกครั้งหนึ่ง

เพราะฉะนั้น หม่อมฉันจึงขอพรข้อที่ ๑ เพราะความเปลือยกายไม่งาม ไม่น่าดู หม่อมฉันเห็นประโยชน์นี้ จึงปรารถนาจะถวายผ้าวัสสิกสาฎกแด่พระสงฆ์จนตลอดชีพ

ข้อ ๒ พระอาคันตุกะไม่ชำนาญหนทาง ไม่รู้จักที่โคจร ย่อมเที่ยวบิณฑบาตลำบาก หากท่านฉันอาคันตุกัตของหม่อมฉันสักวันสองวันก่อน พอชำนาญหนทาง รู้จักที่โคจร จักเที่ยวบิณฑบาตได้ไม่ลำบาก หม่อมฉันเห็นประโยชน์นี้ จึงปรารถนาจะถวายอาคันตุกัตแด่พระสงฆ์จนตลอดชีพ

ข้อ ๓ พระผู้เตรียมตัวจะไป มัวแสวงหาภัตตาหารเพื่อตนอยู่ จักพลาดจากหมู่เกวียน หรือจักถึงสถานที่ที่ตนต้องการจะไปในเวลาพลบค่ำ จักเดินทางลำบาก หากท่านฉันคัมภีร์กัตของหม่อมฉันแล้ว จักไม่พลาดจากหมู่เกวียน หรือจักถึงสถานที่ที่ตนต้องการจะไปไม่ค่ำเกินไปนัก จักเดินทางไม่ลำบาก หม่อมฉันเห็นประโยชน์นี้ จึงปรารถนาจะถวายคัมภีร์กัตแด่พระสงฆ์จนตลอดชีพ

ข้อ ๔ เมื่อพระอาพาธไม่ได้โภชนาหารที่เป็นสัปปายะ อาพาธจักกำเริบ หรือท่านอาจถึงแก่มรณภาพ หากท่านฉันคิลานกัตของหม่อมฉัน อาพาธจักทุเลา ท่านจักไม่มรณภาพ



วิชาขามหาอุปาลิกา (พรอันประเสริฐ)

๕๐๖

ข้อ ๕ พระผู้พยายาลพระอาพาร มัวแสวงหาภัตตอาหาร เพื่อตน จักนำภัตตอาหารไปถวายพระอาพารจนสายเกินไป มิเช่นนั้นตนเองก็จะอดอาหาร หากท่านได้ฉันคิลานปฏฐากภัตของหม่อมฉันแล้ว จักนำภัตตอาหารไปถวายพระอาพารตามเวลาตนเองก็ได้ฉันด้วย

ข้อ ๖ เมื่อพระอาพารไม่ได้เฝ้าชั้ที่เป็นสัปปายะ อาพารจักกำเริบ หรือจักถึงมรณภาพ หากท่านฉันคิลานเฝ้าชั้ของหม่อมฉันแล้ว อาพารจักทุเลา และจักไม่มรณภาพ

ข้อ ๗ พระองค์ทรงเห็นอนิสงส์ ๑๐ ประการ ได้ทรงอนุญาตข้าวยาคุไว้ที่เมืองอันธกวินทะ หม่อมฉันเห็นอนิสงส์ตามที่พระองค์ตรัสไว้ นั้นจึงปรารธนาจะถวายข้าวยาคุเป็นประจำ แต่สงฆ์

และประการสุดท้าย ข้อ ๘ ภิกษุณีทั้งหลายเปลือยกายอาบนั้ร่วมทำนั้เดียวกันกับเหล่าหญิงแพศยา พวกหญิงแพศยาพากันเย้ยหยันภิกษุณีว่า พวกท่านกำลังสาว ประพฤติพรหมจรรย์จะได้ประโยชน์อะไร ควรบริโภคกามมิใช่หรือ ประพฤติพรหมจรรย์ตอนแก่เฒ่า น่าจะเป็นสิ่งที่พวกท่านยึดเอาส่วนทั้งสองไว้ได้ เมื่อภิกษุณีถูกพวกหญิงแพศยาเย้ยหยัน ได้เป็นผู้แก้แค้น ความเปลือยกายของมาตุคามไม่งาม หม่อมฉันเห็นประโยชน์นี้



วิสาขามหาอุบาสิกา (พรอันประเสริฐ)

๕๐๓

จึงปรารถนาจะถวายผ้าอุทกสาฎกแด่ภิกษุณีสงฆ์ พระเจ้าข้า”

เมื่อนางกราบทูลอานิสงส์ขอพร ๘ ประการแล้ว พระบรม-
ศาสดาทรงอนุโมทนาว่า “ดีละ วิสาขา ดีแท้ ตถาคตอนุญาตพร
๘ ประการ แก่เธอ” จากนั้นพระองค์ก็เสด็จกลับบุพพาราม

นี่เป็นตัวอย่างของผู้ฉลาดในการขอพร และเนื่องจาก
มหาอุบาสิกาวิสาขาได้สั่งสมบารมีมาอย่างดีแล้ว ดังนั้นเมื่อจะ
ขอพรอะไร นอกจากจะเป็นไปเพื่อเพิ่มเติมบุญบารมีให้กับตัวเอง
ยังเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแด่ภิกษุสงฆ์และพุทธศาสนิกชนอีกด้วย
ทำให้ชาวโลกได้มีโอกาสดำเนินบุญใหญ่ คือ ถวายผ้าอาบน้ำฝน
ถวายอาคันตุกภัต คมิกภัต คิลานภัต และคิลานุปัฏฐากภัต เป็นต้น

ประวัติการสร้างบารมีของมหาอุบาสิกาวิสาขายังมี
รายละเอียดอีกมาก โดยเฉพาะการขอพรในสมัยที่ยังสร้าง
บารมีอยู่ เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก อีกทั้งเมื่อดูประวัติของท่าน
ทำให้น่าทึ่งว่า ท่านเคยเป็นพระมารดาของพระเจ้ามหาปาณฑ
ผู้มีปราสาททองถึง ๑,๐๐๐ ชั้น สูง ๒๕ โยชน์ ส่วนรายละเอียด
จะเป็นอย่างไร และนางเคยขอพรไว้อย่างไรบ้าง เราจะได้ติดตาม
ศึกษากันในครั้งต่อไป







วิสาขามหาอุบาสิกา
(อดีตชาตของวิสาขา)

บุคคลในโลกนี้

ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ งานชอบด้วยกาย

ผู้มีการศัต์มาก ทำบุญไว้มาก

ในชีวิตอันมีประมาณน้อย ในมนุษยโลกนี้

บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์



วิชาสามหาอุปาสิกา (อดีตชาติของวิสาข)

๕๑๐

ความไม่ประมาทเป็นยอดแห่งกุศลธรรมทั้งปวง เป็นที่
ประชุมรวมลงแห่งธรรมทั้งหลาย ดุจรอยเท้าของสรรพสัตว์
ทั้งหลายในพื้นที่ชมพูทวีป ย่อมประชุมรวมลงในรอยเท้าช้าง ฉะนั้น
บุคคลใดที่ไม่ประมาท ความคิด คำพูด และการกระทำของ
บุคคลนั้น ย่อมถูกต้องร่องรอยในธรรมของพระอริยเจ้าทั้งหลาย
หากเรามีความไม่ประมาทฝังลึกอยู่ในใจแล้ว เราจะใช้ชีวิต
อย่างมีคุณค่า และมีชีวิตที่สมบูรณ์บริบูรณ์ ซึ่งความไม่ประมาท
ที่แท้จริงนั้นคือ การมีสติอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา
ใจหยุดนิ่งอยู่กลางธรรมะ กลางพระรัตนตรัย หากทำได้อย่างนี้
ก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้มีชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท เป็นชีวิตที่ปลอดภัย
และมีชัยชนะแท้จริง

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ลัมมาทิฏฐิสูตร ว่า

“สมมามนั ปณิธาย	สมมาวาจ อภาสิย
สมมากมมานิ กตวาน	กาเยน อีธ ปุคฺคโล
พหุสฺสโต ปุณฺณกโร	อปปสมิ อีธ ชีวเต
กายสฺส เกทา สปปญฺโณ	สคฺคํ โส อุปปชฺชติ

บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ งานชอบ
ด้วยกาย ผู้มีการสดับมาก ทำบุญไว้มาก ในชีวิตอันมี
ประมาณน้อย ในมนุษยโลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อ
ตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์”



วิชาสามหาอุปาสิกา (อดีตชาติของวิสาखा)

๕๑๒

จะต้องลงมาเกิดในโลกมนุษย์อีกอย่างมากไม่เกิน ๗ ชาติ แต่มหาอุปาสิกาวิสาखाจะไม่ลงมาเกิดในโลกมนุษย์อีก เพราะบุญในตัวของท่านมีมาก จะเสวยทิพยสมบัติอันยาวนานในเทวโลกชั้นต่างๆ อย่างเดียว ซึ่งผู้มีบุญเพียงไม่กี่ท่านเท่านั้นที่ทำได้แบบนี้ จากนั้นท่านจะทำมานให้เกิดขึ้น จนได้สำเร็จเป็นพระอนาคามีบุคคล แล้วไปบังเกิดในพรหมโลก ท่านจะไปทำพระนิพพานให้แจ้งในชั้นพรหมโลกนั่นเอง

ภพชาติในอดีตของท่านคือ *ครั้งหนึ่ง ท่านบังเกิดเป็นพระธิดาของพระเจ้ากรุงพาราณสี เป็นผู้มีรูปโฉมงดงามกว่าใครในชมพูทวีป อีกทั้งเป็นผู้มีปัญญาฉลาดหลักแหลมมาก พระประยูรญาติจึงขนานพระนามว่า สุมะธา หมายถึงผู้มีปัญญาดี ทางด้านพระเจ้าสุริยวงศา ทรงมีพระโอรสนามว่า สุริยวงศา เมื่อทั้งสองพระองค์เจริญวัยขึ้น พระราชบิดาของทั้งสองฝ่ายต่างมีพระประสงค์จะให้อภิเษกสมรสกัน

พระเจ้าสุริยวงศาทรงส่งอำมาตย์พร้อมบรรณาการมากมายไปกรุงพาราณสีเพื่อขอร้องพระนางสุมะธามาอภิเษกเป็นอัครมเหสีของพระโอรสขณะที่พวกอำมาตย์ยังอยู่ในระหว่างการเดินทางนั้น

*มก. เล่ม ๖๐ หน้า ๔๒๕



วิชาสามหาอุปาสิกา (อดีตชาติของวิสาข)

๕๑๓

พระเจ้าพาราณสีตรัสถามพระเทวีว่า “นางผู้เจริญ อะไรหนอ เป็นทุกข์อย่างยิ่งของมาตุคาม” พระเทวีกราบทูลว่า “ข้าแต่ทูล กระหม่อม ความหึงหึงที่ร่วมสามี เป็นความทุกข์ของมาตุคาม เจ้าข้า” ด้วยความรักในพระธิดา พระราชบิดาจึงตั้งพระทัยที่จะ ช่วยปลดเปลื้องทุกข์ของพระธิดาสูเมธา โดยทรงประสงค์จะให้ พระธิดาเป็นมเหสีเพียงคนเดียวของพระเจ้าสุริจ

เมื่อพวกอำมาตย์เดินทางมาถึง พระเจ้าพาราณสีทรง ต่อรองว่า หากสุริจราชกุมารปรารณนาพระธิดาสูเมธาก็ต้อง อภิเษกกับนางเพียงผู้เดียว ฝ่ายอำมาตย์ได้ส่งข่าวกลับไปยัง พระเจ้าสุริจ พระราชาตรัสว่า ราชสมบัติของเราใหญ่หลวง มิถิลานครมีอาณาเขตถึง ๗ โยชน์ กำหนดแห่งชัยชนะที่พระองค์ ได้รับก็กว้างขวางถึง ๓๐๐ โยชน์ อย่างต่ำสุดควรจะได้สตรี ๑๖,๐๐๐ นาง พระองค์จึงไม่ยอมรับคำต่อรองของพระเจ้าพาราณสี

ฝ่ายพระกุมารสุริจเพียงได้ยินกิตติศัพท์รูปสมบัติของ พระนางสุเมธา ก็ปรารณนางมาเป็นคู่ครองเพียงคนเดียว จึง บอกพระราชบิดามารดาว่า จะอภิเษกกับนางเพียงผู้เดียวเท่านั้น ไปรดเชิณนางมาเถิด พระราชบิดาไม่ประสงค์จะขัดพระทัย พระกุมาร ทรงส่งทูตไปอัญเชิญพระนางมาพร้อมด้วยบริวาร ขบวนใหญ่ แล้วทรงอภิเษกพระนางให้เป็นมเหสีของพระกุมาร



วิชาสามหาอุบาสิกา (อดีตชาติของวิชา)

๕๑๔

ทรงแต่งตั้งพระกุมารให้เป็นพระราชา พระนางสุเมธาทรงครองรักกับสุรจุมิหาราชมาตลอด ๑๐,๐๐๐ ปี พระนางก็ยังไม่ทรงให้กำเนิดพระโอรสหรือพระธิดาแม้แต่องค์เดียว

ต่อมาชาวเมืองประชุมกันในท้องพระลานหลวง เพื่อทูลอ้อนวอนให้พระราชาทรงหารัชทายาทองค์ต่อไปว่า “การที่พระองค์ทรงมีพระเทวีพระนางเดียว เป็นการยากที่จะให้กำเนิดรัชทายาท ธรรมดาราชสกุลต้องมีหญิงอย่างน้อย ๑๖,๐๐๐ นาง พระองค์โปรดรับสตรีเหล่าอื่นเถิด พระเจ้าข้า” พระราชาก็ยังคงยืนยงไม่ปรารถนาจะครองหญิงอื่น เพราะไม่ต้องการตรึงบัลลังก์ที่ไว้ไว้กับพระนางสุเมธา

พระนางสุเมธาทรงสดับพระดำรัสนั้น ก็ดำริว่า “พระราชามิทรงนำสตรีอื่นๆ มาเลย เพราะพระองค์ทรงเป็นคนจริง แต่เรานี้แหละจะหาภรรยาพระองค์เอง” พระนางรับสั่งให้อำมาตย์ นำสตรีแรกรุ่นจากเชื้อพระวงศ์ ๑,๐๐๐ จากเชื้อขุนนาง ๑,๐๐๐ จากเชื้อเศรษฐี ๑,๐๐๐ จากนางระบำผู้ชำนาญในการฟ้อนรำทุกอย่าง ๑,๐๐๐ รวมเป็น ๔,๐๐๐ นาง ซึ่งล้วนแต่เป็นที่เห็นชอบของพระนางทั้งสิ้น เมื่อหญิงเหล่านั้นอยู่ในราชสกุล ๑๐,๐๐๐ ปี ก็ยังไม่สามารถให้กำเนิดพระโอรสหรือพระธิดา พระนางจึงคัดหญิงชุดใหม่เข้าไปถวายอีกถึง ๓ ชุด ชุดละ



วิสาขามหาอุบาสิกา (อดีตชาติของวิสาข)

๕๑๕

๔,๐๐๐ นาง แต่ก็ยังไม่มีใครสามารถให้กำเนิดพระโอรสพระธิดาได้ จนล่วงไปอีก ๔๐,๐๐๐ ปี รวมกับเวลาที่พระเจ้าสุริยทรงอยู่กับ พระนางสุเมธาก่อนนี้ ๑๐,๐๐๐ ปี เป็น ๕๐,๐๐๐ ปี

ครั้นเวลาผ่านไป ๕๐,๐๐๐ ปี พระราชาจึงตรัสบอกพระเทวีทั้ง ๑๖,๐๐๐ นางว่า “พวกเธอจงบวงสรวงหรือทำพิธีกรรม เพื่อขอบุตรเถิด” เมื่อพระเทวีทั้งหมดต่างปรารภนาพระโอรส จึงพากันนอบน้อมเทวดาบำเพ็ญวัตรต่างๆ ตามที่ตนนับถือ แต่ก็ยังไม่มีใครให้กำเนิดพระโอรสพระธิดาอยู่นั่นเอง

พระนางสุเมธาอัศรมเหสีเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่ตนเอง จะต้องบวงสรวงเทวดาเพื่อขอบุตร ครั้นถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พระนางทรงตั้งพระทัยสมาทานอุโบสถศีล ประทับนั่งเหนือพระแท่นอันมีลิลี ทรงตรีกะลึงถึงศีลอันบริสุทธ์ของพระนางทีละข้อๆ ด้วยความปลื้มปิติ แล้วตั้งจิตอธิษฐาน ปรารภนาให้ได้เทพบุตรผู้มีบุญจุติลงมาเกิดเป็นโอรสของพระนาง และด้วยเดชแห่งศีลของพระนางสุเมธา พิภพของท้าวลักกะเกิดอาการลั่นสะเทือน ท้าวลักกะทรงตรวจดูด้วยทิพยจักขุ ก็รู้ว่าพระนางสุเมธาผู้มีบุญญาธิการปรารภนาพระโอรส จำเราจะต้องหาโอรสผู้มีบุญมามอบเป็นบรรณาการแก่พระนาง

เมื่อทรงเลือกเฟ้นหาว่าที่พระโอรสผู้มีบุญเสมอกับ



วิชาสามหาอุปาสิกา (อดีตชาติของวิชา)

๕๑๖

พระนางสุเมธา พระอินทร์ทอดพระเนตรเห็นนพการเทพบุตร
ผู้ได้สั่งสมบุญไว้อย่างดีแล้ว จึงเสด็จเข้าไปเชื้อเชิญนพการเทพ
บุตรให้จุติไปเกิดเป็นพระโอรสของพระนางสุเมธา ส่วนเทพบุตร
จะรับคำเชื้อเชิญหรือไม่ และเทพบุตรท่านนี้มีประวัติการสร้าง
บุญอย่างไรบ้าง เราจะได้ศึกษากันในครั้งต่อไป





วิ ศ า ข า ม ห า อู บ า สั ก า
(สู่ เ ม ธ า ย อ ต น า รั)

ดิฉันเข้าอยู่ประจำโบสถ์ อันประกอบด้วยองค์ ๘
ประการ ตลอดดิถีที่ ๑๔, ๑๕ และดิถีที่ ๘ แห่งปักข์ และ
ตลอดปาฏิหาริย์ปักข์ ดิฉันตำรวมแล้วในศีลทุกเมื่อ ข้าแต่
พระฤๅษี ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอบุตรจงเกิดเถิด เมื่อดิฉัน
กล่าวคำเท็จ ขอศิระษะของดิฉันจงแตกเป็น ๗ เลี่ยง





วิชาขามหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๑๕

ธรรมกายเป็นกายตรัสรู้ธรรมที่เป็นเป้าหมายชีวิตของ
ทุกๆ คนในโลก จะปฏิบัติให้เข้าถึงได้ ต้องเริ่มจากการฝึกฝนใจ
ให้หยุด ให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสอยู่เป็นประจำ หากบุคคลใดได้
เข้าถึงธรรมกาย ชีวิตของบุคคลนั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไป
ในทางที่ดีขึ้น จะมีความสุขเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีความมั่นคง และ
ความปลอดภัยในชีวิตตลอดไป และยังสามารถอาศัยธรรมกาย
ขจัดกิเลสอาสวะให้หลุดล่อนออกจากใจ เพื่อมุ่งไปสู่อายตณ-
นิพพานอันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตทุกคน

มีลัจจวาจาที่พระนางสุเมธาเทวีกล่าวไว้ใน สรรุจิชาดก *ว่า

“ดิฉันเข้าอยู่ประจำอุโบสถ อันประกอบด้วยองค์ ๘
ประการ ตลอดดิถีที่ ๑๔, ๑๕ และดิถีที่ ๘ แห่งปักษ์ และ
ตลอดปาฏิหาริย์ปักษ์ ดิฉันสำรวมแล้วในศีลทุกเมื่อ ข้าแต่
พระฤาษี ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอบุตรจงเกิดเถิด เมื่อ
ดิฉันกล่าวคำเท็จ ขอศีระของดิฉันจงแตกเป็น ๓ เลี่ยง”

การที่สามีภรรยาจะให้กำเนิดบุตรหรือธิดาที่จะมาเป็น
อริชาตบุตร มาเป็นลูกแก้วลูกยอดกตัญญู เพื่อเชิดชูวงศ์ตระกูล
ให้สูงขึ้นนั้น ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ หรือเกิดขึ้นได้ง่ายๆ เพราะ

*มก. เล่ม ๖๐ หน้า ๔๓๓



วิชาสามหาอุบาลิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๒๐

อายตนะหรือกรรมระหว่างพ่อ แม่ และลูก ต้องใกล้เคียงกัน บางครั้งพ่อแม่มีบุญมากแต่ผู้มิบุญมากที่สมควรจะได้มาเกิดยังไม่ มีพ่อแม่ นั้นจึงยังไม่สามารถมีลูกได้ ดังนั้นตั้งแต่สมัยโบราณ เรามักได้ยินหรือได้เห็นสตรีที่อยากมีลูก ไปทำพิธีบวงสรวงบ้าง อ้อนวอนขอกับเจ้าพ่อเจ้าแม่บ้าง เช่นไหว้ผีสงเทวดาด้วยวิธีการ ต่างๆ บ้าง เป็นต้น

สำหรับผู้มีปัญญาทั้งหลาย หากปรารถนาบุตร ท่านจะ รักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์ แล้วอ้อนวอนต่อเทวดา โดยหลักคือ อ้างถึงบุญที่ท่านได้ทำไว้ดีแล้ว ซึ่งคราวก่อนหลวงพ่อดีเล่า เกี่ยวกับบพการเทพบุตรผู้มีบุญมาก ผู้เหมาะสมที่จะมาเป็น พระโอรสของพระนางสุเมธา และพระเจ้าสุริยจิมหาราช ถึงขนาดพระอินทร์ ต้องอัญเชิญให้ลงมาเกิดในเมืองมนุษย์

เทพบุตรนพการเป็นเทพที่สั่งสมบุญไว้มาก ในภพชาติ ก่อนที่จะมาอุปบัติเป็นเทวดานั้น ท่านเกิดเป็นชาวนาผู้มีฐานะดี อาศัยอยู่ในกรุงพาราณสี ครั้งหนึ่งตัวท่านและบิดาของท่าน เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง เกิดความเลื่อมใสได้นิมนต์ พระปัจเจกพุทธเจ้าให้ไปฉันภัตตาหารที่บ้าน ได้สร้างบรรณศาลา ด้วยไม้มะเดื่อ และสร้างสถานที่สำหรับจงกรม แล้วกราบนิมนต์ พระปัจเจกพุทธเจ้าให้อยู่จำพรรษาที่บรรณศาลาหลังนั้น



วิสาขามหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๒๑

พระปัจเจกพุทธเจ้าเห็นว่า พ่อลูกคู่นี้เป็นผู้มีความเลื่อมใส ไม่คลอนแคลน จึงตกลงอยู่จำพรรษาในบรรณศาลาแห่งนั้น เพื่อเป็นเนื่อนาบุญให้กับสองพ่อลูกผู้ใญ่บุญ ครั้นออกพรรษาแล้ว สองพ่อลูกได้ร่วมกันถวายผ้าไตรจีวรผืนใหม่แด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ปีต่อมา พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์ใหม่มาโปรดสองพ่อลูกอีก ก็ได้ รับนิมนต์ให้อยู่จำพรรษาเช่นกัน นับเป็นความโชคดียิ่งของสองพ่อ ลูกที่มีพระปัจเจกพุทธเจ้าหมุนเวียนกันมาเป็นเนื่อนาบุญถึง๗องค์ และด้วยบุญนั้นทำให้ทั้งสองได้ไปบังเกิดในภพดาวดึงส์ เสวย ทิพยสมบัติ กลับไปมาอยู่ในกามาวจรภูมิทั้ง ๖ ชั้น เป็นเวลา ยาวนานถึงหลายหมื่นปีทิพย์

ท้าวลักกะตระหนักดีว่า เทพบุตรทั้งสองมีบุญมาก จึง เสด็จไปที่วิมานของนพการเทพบุตร ผู้เคยเป็นลูกชายของ เทพบุตรที่มีวิมานอยู่ข้างเคียงกัน พระองค์ได้ตรัสเชื้อเชิญว่า “ดูก่อน ท่านผู้นิรทุกข์ บัดนี้ มีผู้มีบุญปรารถนาบุตร ขอเชิญ ท่านจุติไปเกิดในมนุษยโลกเถิด” เทพบุตรปฏิเสธว่า “ข้าแต่ มหาราช โลกมนุษย์สกปรก มหาชนที่อยู่ในโลกมนุษย์ ต่างทำบุญ เพื่อปรารถนาเทวโลก บัดนี้ ข้าพระองค์ได้เสวยทิพยสมบัติแล้ว ข้าพระองค์จะลงไปเกิดในโลกมนุษย์อีกทำไม”

พระอินทร์ทรงเล่าถึงความปรารถนาบุตรของพระนาง-



วิสาขามหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๒๒

สุเมธา แล้วทรงเกลี้ยกล่อมว่า “หากท่านเสียสละเพื่อเรา ยอมไปเกิดเป็นมนุษย์ เราจักให้ท่านได้บริโภคนิพพสมบัติที่เคย บริโภคในเทวโลก และจะ让您อยู่ในปราสาทแก้วสูง ๒๕ โยชน์” นพการเทพบุตรพิจารณาเห็นความดีของพระนางสุเมธา และ รางวัลที่พระอินทร์ทรงมอบให้ ก็ยอมตกลงทันที

จากนั้นพระอินทร์ก็แปลงเพศเป็นฤๅษี เสด็จไปอุทยาน ของพระเจ้าสุริย ได้เสด็จจงดกรมในอากาศเหนือสตรีกั้ง ๑๖,๐๐๐ นาง และตรัสว่า “อาตมาจะให้โอรสผู้ประเสริฐแก่ผู้ใดดีหนอ สตรีทั้งหมดต่างรับประณมมือวิงวอนว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ โปรดให้แก่ดิฉันเถิด” ท้าวสักกะตรัสว่า “อาตมาจะให้โอรส แก่สตรีผู้มีศีล พวกเธอมีศีลอย่างไร มีอาจารย์อย่างไรหรือ”

สตรีทั้ง ๑๖,๐๐๐ นาง ฟังเช่นนั้น พวกกันหมดหวัง ต่าง ลดมือลงหมด กล่าวว่า “ถ้าพระคุณเจ้าปรารถนาจะให้แก่สตรีผู้ มีศีล เชิญไปสู่นักของพระนางสุเมธาเถิด” พระอินทร์เหาะไป ประทับยืนตรงช่องพระแกล ปรากฏกายให้อัครมเหสีได้ทศนา พระนางสุเมธาตรัสว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ ได้ยินว่า พระคุณเจ้า จะให้โอรสผู้ประเสริฐแก่สตรีผู้มีศีล เป็นความจริงหรือพระ- เจ้าข้า หากเป็นเช่นนั้นจริง ขอพระคุณเจ้าโปรดให้แก่ดิฉันเถิด เพราะดิฉันเป็นหญิงที่รักษาศีล”



วิชาขามหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๒๓

พระอินทร์ทรงถามว่า “ศีลของพระนางเป็นอย่างไรรโปรดบอกอาตมาด้วยเถิด ถ้าอาตมภาพพอใจ อาตมภาพจักถวายพระโอรสผู้ประเสริฐให้” พระนางตอบด้วยความมองอาจว่า “ถ้าเช่นนั้น เชิญพระคุณเจ้าโปรดฟังเถิด ดิฉันถูกเชิญมาเป็นพระอัครมเหสีคนแรกของพระเจ้าสุริยิตลอดเวลาหมื่นปี ข้าแต่ท่านพราหมณ์ ดิฉันนั้นไม่เคยล่วงเกินพระเจ้าสุริยิตัวกาย วาจา หรือใจ ทั้งในที่แจ้งหรือในที่ลับ ข้าแต่พระฤๅษี ด้วยการกล่าวคำสัตย์จริงนี้ ขอบุตรจงมาเกิดเถิด หากดิฉันกล่าวคำเท็จ ขอศัริษะของดิฉันจงแตกเป็น ๗ เลี่ยง

ข้าแต่ท่านพระฤๅษี ดิฉันเป็นที่พอใจของพระภัสสดา พระชนนีและพระชนกของพระภัสสดา ก็เป็นที่รักของดิฉัน ท่านเหล่านั้นทรงแนะนำดิฉันตลอดเวลาที่พระองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ดิฉันนั้นยินดีในความไม่เบียดเบียน มีปกติประพฤติธรรม บำรุงท่านเหล่านั้นโดยเคารพ ไม่เกียจคร้านทั้งกลางคืนกลางวัน ข้าแต่พระฤๅษี ด้วยการกล่าวคำสัตย์จริงนี้ ขอบุตรจงมาเกิดเถิด

ข้าแต่ท่านพระฤๅษี ความริษยาหรือความโกรธในสตรีผู้เป็นราชเทวีร่วมกัน ๑๖,๐๐๐ พระนาง ไม่เคยเกิดแก่ดิฉันเลย ดิฉันอนุเคราะห์หญิงเหล่านั้นเหมือนอนุเคราะห์ตนฉะนั้น ดิฉันเลี้ยงดูทาสกรรมกร และชนเหล่าอื่นผู้อาศัยเหมาะสมกับหน้าที่



วิสาขามหาอุบาสิกา (สุเมธายอดนารี)

๕๒๔

ดิฉันมีฝ่ามืออันชุ่มด้วยบุญ อุบัติจากบำรุงสมณพราหมณ์ และให้ทานแก่ยากจนพิภพเหล่าอื่น ให้ได้อิ่มหนำสำราญด้วยข้าว และน้ำทุกเมื่อ ดิฉันเข้าอยู่ประจำอุโบสถ อันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ตลอดดิถีที่ ๑๔, ๑๕ และดิถีที่ ๘ แห่งปักษ์ และตลอด ปาฏิหาริย์ปักษ์ ดิฉันสำรวมแล้วในศีลทุกเมื่อ ข้าแต่พระฤาษี ด้วยการกล่าวคำสัตย์จริงนี้ ขอบุตรจงเกิดขึ้นเถิด หากดิฉัน กล่าวคำเท็จ ขอศีรษะของดิฉันจงแตกเป็น ๗ เลี่ยง”

เราจะเห็นว่า การอ้อนวอนเพื่อขอบุตรของผู้มีบุญมี ปัญญานั้น ท่านอ้างเอาบุญในตัวที่เกิดจากการทำความดี เช่น ได้ให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา อ้างเอาความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจของตนที่ได้ประพฤติมา ไม่ใช่ไม่ได้ทำความดี แต่ อ้อนวอนอย่างเดียว อย่างนั้นไม่สำเร็จ หากทำบุญแล้วตั้งความปรารถนา อย่างนี้ทำถูกหลักวิชา ส่วนพระนางสุเมธาจะ สมปรารถนาหรือไม่อย่างไร เราจะได้ติดตามศึกษากันในครั้งต่อไป





วิสาขามหาอุบาสิกา
(มหาปราสาท)

พระเจ้ามहाปนาทนั้นมีปราสาทล้วนแล้วไปด้วยทอง
กว้าง ๑๖ ขั้วธนูตก สูง ๑ พันขั้วธนู และปราสาทนั้นมีพื้น
๗ ชั้น ประกอบไปด้วยธง สำเร็จด้วยแก้วมณีเขียว มีนางฟ้อน
๖ พัน แบ่งออกเป็น ๗ พวก ฟ้อนรำอยู่ในปราสาทนั้น





วิชาขามหาอุปาลิกา (มหาปราสาท)

๕๒๘

๓ ชั้น ประกอบไปด้วยธง สำเร็จด้วยแก้วมิลีเขียว มินางพอน
๖ พัน แบ่งออกเป็น ๓ พวกพอนร่ำอยู่ในปราสาทนั้น”

สิ่งใดก็ตามที่เรียกกันว่า เป็นสิ่งมหัศจรรย์ เพราะพบเห็น
ได้ยาก และบังเกิดขึ้นได้ยากในโลก สิ่งมหัศจรรย์นั้นๆ จะ
บังเกิดขึ้นมาก็เฉพาะผู้มีบุญบารมีมากเท่านั้น เหมือนดังปราสาท
ทองของพระเจ้ามหาราชาตะ ไม่น่าเชื่อว่าจะมีปราสาทสูงถึง ๒๕
โยชน์ บังเกิดขึ้นได้ในโลก นอกจากนี้ ยังมีเหล่าคนธรรพ์มาขับ
ร้องเพลงบรรเลงดนตรีให้พระราชผู้เป็นมนุษย์ ได้ทรงเบิกบาน
พระทัยตลอดเวลา ปัจจุบันแม้มีการก่อสร้างตึกที่สูงที่สุดในโลก
แต่เมื่อเทียบกับความสูง ๒๕ โยชน์ หรือประมาณ ๔๐๐ กิโลเมตร
ของปราสาททองดังกล่าว กลับเทียบกันไม่ได้เลย และที่สำคัญเมื่อ
๒,๕๐๐ กว่าปีที่ผ่านมานี้ มหาปราสาททองหลังนี้ ยังได้ผุดขึ้น
จากใต้ น้ำ ให้มนุษย์ได้พบเห็นกันอีกครั้งหนึ่ง

ปัจจุบันนี้ มหาปราสาทอันยิ่งใหญ่นี้ ไม่ได้อันตราย
หายไปไหน ยังคงอยู่ในโลกมนุษย์ เพื่อรอคอยผู้มีบุญซึ่งได้
สั่งสมบุญไว้ดีแล้วมาบังเกิดขึ้น และครอบครองมหาปราสาท
หลังนี้อีกครั้งหนึ่ง มหาปราสาทหลังนี้เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจ
บุญของใคร และมีความเป็นมาอย่างไร เรามาศึกษากันต่อไป

ครั้งที่แล้ว หลวงพ่อได้เล่าไว้ถึงตอนที่พระนางสุเมธา



วิชาข้ามหาบาลิกา (มหาปราชสาท)

๕๒๕

อัศรมเหลืของพระเจ้าสุริจุ ได้อัอนวอนท้าวลักกเทวราช เพื่อขอ
ผู้มิบุญมาบังเกิดเป็นโอรสโดยอาศัยบุญของพระนางเองเป็นที่ตั้ง
ซึ่งเป็นบุญที่เกิดจากการให้ทาน รักษาศีล และการเจริญภาวนา
อยู่เป็นประจำ *ครั้นท้าวลักกะได้ฟังเรื่องราวความดิงามที่
พระนางอ้างถึงแล้ว ทรงสรรเสริญพระนางว่า คุณที่พระนาง
กล่าวมาทั้งหมดล้วนเป็นความจริงทั้งสิ้น จึงตรัสให้พรว่า
“ดูก่อนราชบุตริ ผู้เรืองยศดงามด้วยคุณธรรม พระราชโอรสผู้
เป็นกษัตริย์ สมบูรณ์ด้วยพระชาติ เป็นอภิชาตบุตร รุ่งเรือง
ด้วยพระอิสริยยศ เป็นธรรมราชาแห่งชนชาววิเทหะ จงอุบัติแก่
พระนางเกิด”

พระนางทรงปีติโสมนัสยิ่งนัก ตรัสถามว่า “ท่านผู้มี
ดวงตาน่ายินดี ทรงผ้าคลุมธุลี สถิตอยู่บนเวหาอันไม่มีสิ่งใด
ก้างกัน ได้กล่าววาจน่าจับใจแก่ดิฉัน ท่านเป็นเทวดามาจาก
สวรรค์ หรือเป็นฤาษีผู้มีฤทธิ์มาก หรือว่าเป็นใคร ขอท่านจง
กล่าวความจริง ให้ดิฉันทราบด้วยเถิด”

ท้าวลักกะตรัสว่า “หมู่เทวดามาประชุมกันที่สุธรรมา-
เทวสภา ย่อมกราบไหว้ท้าวลักกะองค์ใด เราเป็นท้าวลักกะองค์นั้น
เสด็จมาแล้วสู่สำนักของเธอ ก็หญิงเหล่าใดในมนุษยโลก เป็นผู้

*มก. เล่ม ๖๐ หน้า ๔๓๕



วิชาขามหาอุปาลิกา (มหาปราสาท)

๕๓๐

มีปกติประพฤดิธรรม มีศีล มีปัญญา บำรุงมารดาบิดา และสามี
ประดุงเทวดา เทวดาท้งหลายยอมมาเยียมเยียนหญิงเช่นนั้น
ผู้มีปัญญา และมีกรรมอันบริสุทธิ์

ดูก่อนนางผู้เจริญ ท่านเกิดในราชสกุลนี้ พรั่งพร้อมด้วย
สิ่งอันน่าปรารถนา ก็ด้วยผลแห่งสุจริตธรรมที่ท่านประพฤดิ
ดีแล้วในปางก่อน นี่แหละเป็นชัยชนะในโลกทั้งสองของท่านคือ
การอุปบัติในเทวโลก และเกียรติยศในมนุษยโลกนี้ ดูก่อนพระนาง
ขอให้ท่านจงมีสุขช้งยืนนาน จงรักษาธรรมไว้ในตนให้ช้งยืนเกิด
การพบเห็นท่านเป็นการพบเห็นที่น่ายินดียิ่งนักสำหรับเรา
เนื่องจากเรายังมีกิจอีกมากที่จะต้องทำในเทวโลก เพราะฉะนั้น
เราคงจะต้องอำลาไปก่อน ขอท่านจงอย่าประมาท หมั่น
ประพฤดิธรรมให้ยิ่งๆ ช้งไปเกิด” จากนั้นท้าวสักกะก็เสด็จจากไป

ครั้นเวลาใกล้รุ่ง นพการเทพบุตรก็จตุถิอปฏิสนธิใน
ครรภ์ของพระนาง พระราชาทรงปลื้มปีติใจยิ่งนักที่มเหสีทรงตั้ง
พระครรภ์แล้ว พระองค์ทรงพระราชทานเครื่องผดุงครรภ์
จำนวนมาก อีกทั้งพระราชจากเมืองต่างๆ ตามหัวเมืองท้งหลาย
ก็ส่งเครื่องบรรณาการมาไม่ขาดสาย เมื่อครบถ้วนกำหนดทศมาส
พระนางจึงประสูติพระโอรส พระประยูรญาติทรงขนาน
พระนามพระโอรสว่า มหาปนาทะ



วิชาขามหาอูบาสิกขา (มหาปราสาท)

๕๓๑

ชาวเมืองแคว้นอังคะและมครต่างพากันทิ้งเหรียญ
กษาปณ์ลงที่ท้องพระลานหลวงคนละ ๑ กษาปณ์ เพื่อให้พระ-
ราชาทรงทราบว่ามีส่วนในการเป็นค่าน้ำนมของพระลูกเจ้า
เหรียญกษาปณ์ได้รวมกันเป็นกองใหญ่โตมโหฬาร แม้พระราช-
าจะตรัสห้าม ชาวเมืองก็ยังคงพากันโยนเหรียญลงที่ท้องพระ-
ลานหลวง ต่างไม่ยอมรับคืน ครั้นพระกุมารทรงเจริญวัยมาตาม
ลำดับ จวบจนพระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา พระองค์ทรงบรรลु
ความสำเร็จในศิลปศาสตร์ทุกแขนง

พระราชาทรงตรวจดูพระชนมายุของพระโอรสแล้ว
ตรัสกับพระเทวีว่าจะสร้างปราสาทอันน่ารื่นรมย์ให้พระโอรส
จากนั้นทรงรับสั่งให้หาปรมาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการดูพื้นที่ ให้
ไปหาสถานที่อันเหมาะสม และให้ช่วยกันสร้างปราสาทเพื่อ
พระโอรส พวกคณาจารย์ผู้ชำนาญในการดูชัยภูมิจากหัวเมือง
ต่างๆ ทั้งผู้ออกแบบ และผู้ก่อสร้างต่างมาร่วมประชุม ปรึกษา
หารือกัน เพื่อจะช่วยกันก่อสร้างปราสาทด้วยความตั้งใจ
อย่างยิ่ง

ฝ่ายท้าวลักกะจอมเทพ เมื่อทรงทราบเหตุ นั้น ตรัส
เรียกวิสสุกรรมเทพบุตรมาเข้าเฝ้า และรับสั่งให้ไปสร้าง
ปราสาทกว้างยาว ๙ โยชน์ กว้าง ๘ โยชน์ สูง ๒๕ โยชน์ เพื่อ



วิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (มหาปราชสัท)

๕๓๒

เป็นบรรณาการแก่มหาปนาทราชกุมาร วิสสุกรรมเทพบุตร
รับเทวโองการแล้ว เนรมิตกายเป็นนายช่างหนุ่ม เข้าไปหาพวก
ช่างก่อสร้างซึ่งกำลังปรึกษาหารือกัน นายช่างหนุ่มพูดขึ้นว่า
“พวกท่านอย่าได้ลำบากใจกันไปเลย ขอพวกท่านไปรับประทาน
อาหารให้อิ่มหน้าสำราญใจก่อนเถอะ แล้วค่อยมาปรึกษางาน
กันใหม่” จากนั้นก็เอาท่อนไม้เคาะแผ่นดิน ๓ ครั้ง ด้วยเทวานุภาพ
และบุญญาธิการของพระกุมารมหาปนาทะ ปราชสัท ๗ ชั้น
ก็ผุดขึ้นจากแผ่นดิน ตั้งตระหง่านสูงเสียดฟ้า งามเด่นเป็นสง่า
เหมือนทิพยวิมานในทันทีนั่นเอง

สมัยนั้นมหาชนได้ทำมงคล ๓ อย่าง คือ มงคลฉลอง
ปราชสัท มงคลอภิเษกสมโภชเศวตฉัตร และอวาทมงคลของ
พระกุมารมหาปนาทะ ในคราวเดียวกัน ชาวแคว้นทั้งสองต่าง
พากันมาร่วมงานมงคลอย่างล้นหลาม เพราะไม่เคยเห็นมหา-
ปราชสัท ที่สวยงาม สูงตระหง่านเทียมฟ้าอย่างนี้มาก่อน
เพราะฉะนั้นจึงได้มีการฉลองมหาปราชสัทยาวนานถึง ๗ ปี
พระราชามหาปนาทะทรงครองราชสมบัติด้วยทศพิธราชธรรม
ทรงปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข
ตลอดมา ครั้นเสด็จสวรรคต พระองค์ทรงเสด็จกลับสู่เทวโลก
ปราชสัททั้งหลายก็จมลงในกระแสน้ำคงคาทันที เพราะไม่มีผู้มี
บุญพอที่จะครอบครองหรือเป็นเจ้าของมหาปราชสัทนั้นได้



วิสาขามหาอุบาสิกา (มหาปราชสาท)

๕๓๓

เราจะเห็นว่า สิ่งมหัศจรรย์คู่ควรกับบุคคลมหัศจรรย์
เท่านั้น บุคคลมหัศจรรย์ คือ บุคคลผู้สั่งสมบุญไว้ดีแล้ว เหมือน
อย่างพระเจ้ามหาราชา พระสมภาราณาทั้งในมนุษย์สมบัติ
และสวรรค์สมบัติ ส่วนชีวิตในปัจจุบันชาตินี้ พระองค์จะอุปถัมภ์
เป็นใคร และจะได้สมบัติยิ่งใหญ่เพียงไร เราคงต้องมาติดตาม
ศึกษากันในครั้งต่อไป คราวนี้ก็ให้ทุกท่านรักในการสั่งสมบุญให้
มากๆ ถ้าเราอยากพบสิ่งอัศจรรย์ และเป็นเจ้าของสมบัติอัศจรรย์
ก็ต้องทำตัวเราให้เป็นคนอัศจรรย์ ด้วยการสั่งสมบุญกันทุกๆ
วัน สร้างมหาทานบารมีให้เต็มทีเต็มกำลัง รักษาศีล และเจริญ
ภาวนา ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ลักวันหนึ่งเราจะสมภาราณาในทุกสิ่งกัน
ทุกคน







วิสาขามหาอุบาสีกา
(ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงต้องตาย เพราะชีวิตมีความตาย
เป็นที่สุด สัตว์ทั้งหลายจักไปตามกรรม เข้าถึงผลแห่งบุญ
และบาป คือ ผู้มีกรรมเป็นบาป จักไปสู่นรก ส่วนผู้มีกรรม
เป็นบุญ จักไปสู่สุคติ เพราะฉะนั้น พึงทำแต่กรรมงามอันจะ
นำไปสู่สัมปรายภพ สังคมไว้ บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึงของ
สัตว์ทั้งหลายในปรโลก



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๓๖

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพ เป็นอานุภาพ
ที่ไม่มีประมาณ เพราะเป็นอจินไตย อยู่เหนือวิสัยของผู้ที่ใจยังไม่
หยุด ซึ่งจะให้เข้าใจด้วยการนึกคิดตามหลักตรรกวิทยา หรือ
ศาสตร์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ไม่ได้ เพราะเป็นศาสตร์เฉพาะ
ของผู้รู้แจ้งเท่านั้น ผู้ที่ทำความดีให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย มักจะ
พบกับอานุภาพของพระรัตนตรัยอยู่เสมอ พบแต่เรื่องอัศจรรย์
จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา และหากใจเราหยุดนิ่งเป็นอัน
หนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัย เราจะมีสมาธิบริสุทธิ และมี
อานุภาพตามไปด้วย เพราะไม่มีสิ่งใดที่จะยิ่งใหญ่หรือเทียบเท่า
พระรัตนตรัยได้

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน อัยยิกาสูตร ว่า

“สพฺเพ สตฺตา มริสุสฺสนฺติ	มรณนฺตํ ทิ ชีวิตํ
ยถากมฺมํ คมิสุสฺสนฺติ	ปฺญญปาปผลูปคา
นिरยํ ปาปกมฺมนฺตา	ปฺญญกมฺมา จ สุคฺติ
ตสฺมา กเรยฺย กลฺยาณํ	นิจยํ สมฺปรายิกํ
ปฺญญานิ ปรโลกสฺมิ	ปตฺติจฺจา โหนฺติ ปาณินํ

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงต้องตาย เพราะชีวิตมีความตาย
เป็นที่สุด สัตว์ทั้งหลายจักไปตามกรรม เข้าถึงผลแห่งบุญ
และบาป คือ ผู้มีกรรมเป็นบาป จักไปสู่นรก ส่วนผู้มีกรรม



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๓๗

**เป็นบุญ จักไปสู่สุคติ เพราะฉะนั้น พึงทำแต่กรรมงามอันจะ
นำไปสู่สัมปรายภพ สังสมไว้ บุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึ่งของ
สัตว์ทั้งหลายในโลก”**

เส้นทางสู่ความสุข และความสำเริง นอกจากต้อง
อาศัยความรู้และความสามารถแล้ว ยังต้องอาศัยบุญเป็นหลัก
ใหญ่ที่สำคัญ เพราะเกิดเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะทำอะไรให้สำเร็จต้อง
อาศัยบุญเป็นพื้นฐาน ถ้ามีบุญน้อย กว่าจะได้ความสุข และ
ความสำเร็จมาแต่ละครั้ง ต้องใช้เวลายาวนาน และยากลำบาก
เหลือเกิน ถ้าหากบุญมากขึ้นก็เหนื่อยน้อยลง ถ้าบุญมากเต็มที
แทนที่จะต้องวิ่งไปหาความสุข ความสุขและความสำเริงจะวิ่ง
เข้ามาหาเอง โดยไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย อยู่เฉยๆ ก็มีสมบัติมาให้
ใช้ พึงดูคล้ายเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อ แต่สิ่งที่เหลือเชื่อนี้แหละ ได้
บังเกิดขึ้นกับผู้มีบุญญาบาปมีมาแล้วมากมาย

ดูอย่างท่านเมณฑกเศรษฐี ท่านโชติกเศรษฐี หรือท่าน
ชฎิลเศรษฐี ท่านได้สมบัติอัครรรยได้สมบัติจักรพรรดิตกไม่พรวง
โดยไม่ต้องเสียเวลาแสวงหาทรัพย์ให้ยากลำบาก แต่กว่าจะเป็น
เช่นนี้ได้ ก็เพราะภพชาติในอดีต ท่านมหาเศรษฐีเหล่านั้นได้
สังสมบุญไว้มาก เป็นยอดนักเสียสละชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
เพราะฉะนั้นเมื่อถึงขีดถึงคราว บุญจึงส่งผลให้ท่านสมปรารถนา
ในทุกสิ่งคือ ได้ทั้งมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๓๘

ในครั้งนี้เรามาศึกษาความสำเร็จของผู้มีบุญอีกท่านหนึ่ง ซึ่งท่านได้เวียนว่ายตายเกิดในสุคติโลกสวรรค์มายาวนาน และภพชาตินี้ท่านมาบังเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อมาเอาานิพพานสมบัติ อันเป็นสุดยอดปรารถนาของทุกชีวิต ผู้มีบุญท่านนี้ก็คือ ภัททชิกุมาร ซึ่งในอดีตชาติท่านบังเกิดเป็นพระเจ้ามहाปนาทะ ผู้มีมหาปราสาทสูงถึง ๒๕ โยชน์ เรื่องมีอยู่ว่า

*เมื่อพระเจ้ามहाปนาทะได้กลับไปเสวยทิพยสมบัติในเทวโลก บังเกิดเป็นนพการเทพบุตร ครั้นมาในยุคสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านจุติจากเทวโลก มาเป็นบุตรเศรษฐีชื่อภัททชิกุมาร ซึ่งเป็นบุตรคนเดียวของภัททียเศรษฐี ผู้มีทรัพย์สมบัติประมาณ ๘๐ โกฏิ มีปราสาทถึง ๓ หลัง เนื่องจากท่านมีสมบัติมาก ทำให้ชาวพระนครแตกตื่น ปรารถนาจะมาดูสมบัติของภัททชิกุมาร เมื่อเห็นแล้วก็รู้สึกชื่นชมยินดี ไม่อึดไม่เบื่อในความวิจิตรพิสดารของมหาปราสาท และจะมีผู้คนมาชมกันอย่างหนาแน่นทุกวัน

ครั้นพระบรมศาสดาเสด็จมาถึงเมืองของท่าน ชาวเมืองกลับแห่แหนกันไปฟังธรรมจากพระพุทธองค์ ภัททชิกุมารไม่เห็น



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๓๕

ผู้ใดมาเยี่ยมเยียนปราสาทของตน รู้สึกแปลกใจมาก จึงไต่ถามถึงสาเหตุ ครั้นรู้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลกแล้ว มหาชนกำลังไปฟังธรรมจากพระองค์ ตัวท่านปรารถนา จะไปฟังธรรม จึงชักชวนบริวารไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา เนื่องจากท่านสั่งสมบุญไว้มาก ฟังธรรมแค่เพียงครั้งเดียวก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ทันที ท่านได้ระลึกชาติไปดูว่าบุญอะไรหนอที่เป็นพลวปัจจัยให้ท่านได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เมื่อตรวจตราดูด้วยธรรมจักขุก็รู้ถึงสาเหตุดังนี้ว่า

ในสมัยหนึ่ง ท่านเกิดเป็นดาบส ได้เห็นพระปทุมุตตร-สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จเหาะผ่านมาทางอากาศ เกิดความเลื่อมใสในพุทธานุภาพ จึงยืนประคองอัญชลีด้วยความเคารพนอบน้อม พระบรมศาสดาทรงรู้อัธยาศัยของท่าน จึงเสด็จลงจากอากาศแล้วประทับยืนอยู่ต่อหน้า ท่านดาบสจึงเอาน้ำผึ้งเหงำบัว เนยใส และน้ำมัน เข้าไปถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยความเคารพ พระพุทธองค์ทรงเอาบาตรรับไว้จากดาบส แล้วกระทำอนุโมทนาในกุศลจิตศรัทธาของท่านดาบส จากนั้นพระองค์ก็เสด็จเหาะกลับไป

หลังจากที่ท่านดาบสทำบุญกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านหมั่นตามระลึกนึกถึงบุญด้วยความปลื้มปีติตลอดเวลา



วิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๔๐

ครั้นตกลางคิน ขณะที่ท่านกำลังนั่งอยู่ในอาศรมใต้ต้นไม้ใหญ่ เกิดฝนตกหนัก ฟ้าผ่าเปรี้ยงลงมา สายฟ้าได้ฟาดลงมาบน ศีรษะของท่าน ทำให้ถึงแก่ภรรณภาพทันที แต่ด้วยจิตที่เลื่อมใส ในพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า ทำให้ท่านได้ไปเสวยทิพยสมบัติใน สวรรค์ชั้นดุสิตเป็นเวลายาวนาน เมื่อถึงคราวสร้างบารมีท่าน ลงมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ได้มาเกิดในยุคสมัยของพระผู้มีพระ- ภาคเจ้าทรงพระนามว่า วิปัสสี ท่านก็ได้มีโอกาสสร้างมหา- ทานบารมี ด้วยการถวายผ้าไตรจีวรแด่พระภิกษุสงฆ์จำนวน ๖๘,๐๐๐ รูป มหาทานบารมีในครั้งนั้นส่งผลให้ท่านได้ไปบังเกิด ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เสวยทิพยสุขตลอดชั่วอายุของชาว สวรรค์ และในชาติก่อนหน้านี้นี้ ท่านได้เกิดเป็นพระเจ้ามหาปนาทะ ผู้มีอานุภาพมากนั่นเอง

เมื่อภัททชิกุมารบรรลุเป็นพระอรหันต์แล้ว พระบรม- ศาสดาทรงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่ภัททชิ พระองค์ ประทับอยู่ในภัททียนครตลอด ๗ วัน เพื่อฉลองศรัทธาท่าน ภัททียเศรษฐี จากนั้นทรงเสด็จกลับวัดพระเชตวัน ในระหว่าง นั่งเรือข้ามแม่น้ำคงคา พระบรมศาสดาทรงรับสั่งให้ภัททชิกิษุ ผู้บวชใหม่ได้เพียง ๗ วัน นั่งเรือลำเดียวกับพระองค์ ในขณะที่ เรือล่องไปถึงกลางแม่น้ำคงคา พระบรมศาสดาทรงตรัสถามว่า “ภัททชิ ปราสาททองที่เธอเคยอยู่ ในสมัยที่เธอเป็นพระเจ้า-



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๔๑

มหาปนาทะในอดีตชาตินั้นอยู่ตรงไหน”

พระภัททชิกราบทูลว่า “จมอยู่ในน้ำข้างล่างนี้พระเจ้าข้า” จากนั้นท่านก็ดำลงไปใต้น้ำด้วยฤทธาภาพ แล้วเกี่ยวเอายอดปราสาทขึ้นมาด้วยหัวแม่เท้า ปราสาทซึ่งสูง ๒๕ โยชน์ได้โผล่พ้นจากน้ำ และลอยขึ้นไปในอากาศ แสดงให้หมู่ภิกษุสงฆ์ และมหาชนได้เห็นว่าเป็นปราสาททองของท่านในสมัยที่เคยเป็นพระราช และท่านได้เสวยสุขอยู่ในปราสาทหลังนี้ ประหนึ่งอยู่บนสรวงสวรรค์ จากนั้นพระเถระได้ปล่อยให้ปราสาทจมลงไปในแม่น้ำคงคาตามเดิม สาเหตุที่ยังไม่อันตรายหายไประหว่างเทพบุตรซึ่งเคยร่วมสร้างบุญกับท่าน ในสมัยที่เป็นช่างสานสองพ่อลูกนั้น จะมาอุบัติเป็นพระราชาชื่อว่า สังขะ ปราสาทนั้นจึงตั้งขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเพื่อรองรับการบังเกิดขึ้นของพระราชาสังขะ เพราะฉะนั้นจึงยังไม่อันตรายต่อไป

พระพุทธองค์ตรัสว่า สมัยที่ภัททชิกุมารเป็นพระเจ้า-มหาปนาทะ พระนางสุเมธาเทวีคือ มหาอุบาสิกาวิสาข ส่วนพระองค์เป็นท้าวลักกะจอมเทพ เราจะเห็นว่า การที่พระเถระท่านเป็นผู้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม ก็เพราะท่านสร้างบุญมิได้ขาด เป็นผู้ไม่เคยว่างเว้นจากการสั่งสมบุญ เพราะบุญเท่านั้นที่จะยกฐานะของท่านจากปุถุชนคนธรรมดาให้มาเป็นพระอริยเจ้า บุญกุศลได้คอยประคับประคอง



วิสาขามหาอุบาสิกา (ผู้ถึงฝั่งนิพพาน)

๕๔๒

ชีวิตให้ดำเนินอยู่บนเส้นทางของความดี บนเส้นทางของพระ-
อริยเจ้ามาโดยตลอด และเมื่อละโลก ก็ได้ไปเสวยสุขอันประณีต
ยิ่งๆ ขึ้นไป

เพราะฉะนั้น เราควรให้ความสำคัญกับการสั่งสมบุญ
ให้มากๆ เพราะบุญเท่านั้นที่จะบันดาลทุกสิ่งทุกอย่าง อย่า
ประมาทว่าเราสั่งสมบุญกันมากแล้ว อย่าเพึ่งคิดอย่างนั้น ยังมี
บุญอีกมากมายหลายอย่างที่เราจะต้องทำ โดยเฉพาะการช่วย-
เหลือมวลมนุษยชาติให้พ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร
ซึ่งงานรื้อวัฏฏะนี้ ต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
กันเลย ถ้าเราทุ่มเทสร้างบารมีให้เต็มที่ในภพชาตินี้ ชาติดต่อไป
เราก็ไม่ต้องมาลำบากเหมือนอย่างในปัจจุบัน เส้นทางสร้าง
บารมีจะสะดวกราบรื่น เพราะฉะนั้น ให้ทุ่มเทสร้างบารมีกัน
ทุกรูปแบบ ตามอย่างนักสร้างบารมีในกาลก่อน และหมั่นนั่ง
ธรรมะฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยกันทุกๆ คน





ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

๕๔๔

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)

นามและฉายา ไชยบุญ ธมฺมชโย (สุทธิผล)

ชาติกาล วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗

ชาติภูมิ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชาอุปสมบท วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
โดยมี สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามกุฎราชกุมาร
(ช่วง วรปุณโณ ป.ธ ๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรง
สมณศักดิ์ที่พระเทพวเรทธิ เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ
นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย
ประธานมูลนิธิธรรมกาย
เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย



ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

๕๔๕

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมุทิตาลักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระภิกษุสามเณรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปีเป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น



ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

๕๔๖

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พ จ น ำ นุ ก ร ม



สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๘

กลืน	ตามศัพท์แปลว่า ไม่สะดึง คือไม่สำหรับทำจิวร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
กตัญญูตา	ความเป็นคนกตัญญู, ความเป็นผู้รู้คุณ
กตัตตากรรม	กรรมลัภว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
กลีณ	วัตถุอันจุงใจ คือ จุงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจุงจิตให้เป็นสมาธิ
กหาปณะ	ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ ๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
กัป	กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
กัมมัญฐาน	ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กลีณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาทาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตุววัตถาน ๑ อรูป ๔
กามคุณ	ส่วนที่ปรารถนาน่าใครมี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
กามฉันท์	ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
กามตัณหา	ความทะยานอยากในกาม,
กามภพ	ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๕

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสตองอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กาเมสุมิจฉาจาร** ความประพฤติดินกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติดินกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวาย ผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธรเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาवพัสตร์** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสमार** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี
- กุฎิ** กระโจมหรือที่พัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุศลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๐

กุศลกรรมบถ	ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง
กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ขันธมาร	ขันธ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีมาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เชพะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คันถธุระ	ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อูสะกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จรรยา	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทา คือ ข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุมรรคมี ๑๕ คือ สิลสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปณกขปฏิปทา ๓ ลัทธิธรรม ๗ และฌาน ๔



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๑

- จันทาล** ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศูทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล
- จีวร** ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอันตรวาสก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งในสัฏพจน์, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน หรดาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประกัลสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วพลี
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงชัน มักถือลัทธิ บုชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่งสัตว์ให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาคริยานุโยค** การประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, ปริชาหยั่งรู้, ปริชากำหนดรู้



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๒

- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์
- ดุสิต** สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวสันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
- เดียรฉาย์** นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
- ตถาคต** พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
- ตบะ** ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
- ไตรลักษณ์** ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง, ความเป็นทุกข์, เป็นอนัตตา
- ไตรสิกขา** สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา
- อุปรามหบุคคล** บุคคลผู้ควรแก่สถูป คือ บุคคลที่ควรนำกระดูกบรรจุสถูปไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
- ทักษิณาวรรต** เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
- ทักษิณียบุคคล** บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
- ทักษิโณทก** น้ำที่หลังในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
- ทัสสนานุตตริยะะ** การเห็นที่ยอดเยี่ยม
- ทิพพจักขุ** ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย
- ทิตาปาโมกข์** อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

ทุกรกิริยา	การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
ทุศิล	มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล
เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ ทิри และโอดตัมปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมาภิสมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้ สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นิคหกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เข็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของ พระอรหันต์



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

นิมนต์	เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
นียยานิกะ	ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกไปจากกองทุกข์
นिरยบาล	ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก
นิรามิสสุข	สุขไม่เจืออาภิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องหล่อหรือกามคุณ
นิโรธ	ความดับทุกข์ คือ ดับตัณหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
นิโรธสมาบัติ	การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทยัตินิโรธ
บรมศาสดา	ศาสดาที่ยอดเยี่ยม, พระผู้เป็นครูที่สูงที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัณฑิต	กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
บารมี	คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยั่งยืนวด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, สัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา
บุญนิธิ	ชุมทรัพย์คือบุญ
บุพกรรม	กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
บุพพาราม	วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
บุพเพสันนิวาส	การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
เบญจกามคุณ	สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ
ปฏิบัติ	ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

ปฏิจจนุปบาท สภาพอาศัยกันจึงเกิดขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะ
อาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

ปฏิเวธ เข้าใจตลอด, แทะตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง

ปฏิสัมภิทา ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ
๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา
๔.แตกฉานในปฏิภาณ

ปรทาริกกรรม การประพดิล่วงเมียดคนอื่น, การเป็นชู้เมียเขา

ปรมัตถบารมี บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปปารมี เช่น
การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น

ปรมัตถประโยชน์ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

ประเคน ส่งของถวายพระให้ถึงมือ

ประทักษณ การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดง
ความเคารพ

ปริพาชก นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป
ชอบลัทธิจรไปในที่ต่างๆ สำแดงทรรคนะทางลัทธิของตน

ปฤษฎางค์ อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง

ปลิโพธ เครื่องผูกพันหรือห่วงเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง

ปัญจขันธ์ ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ปาฏิหาริย์ เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่ให้เกิดผลเป็นอัศจรรย์

ปุถุชน คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึง
คนธรรมดา ทั่วไป



พยาบาลจิตก ความตริกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น

พรหม ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องกับดัวกาม
มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พรหมจรรย์ การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน

พระพุทธเจ้า พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสดาเอกของโลก

พุทธบริษัท ผู้นับถือพระพุทธศาสนา มี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี
อุบาสก อุบาสิกา

พุทธบาทกาล กาลเป็นที่อุปบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้า
อุบัติขึ้นในโลก

โพธิสัตว์ ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ

มนสิการ การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา

มนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้คนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น

มหาปริจาค การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ
สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต ปริจาคลูก ปริจาคภรรยา

มหาภิเนษกรรมณ์ การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า

มัจฉาปฏิญญา ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี
ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น

มิถุนายน การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง
คือ ๑.ค้าอาวธ ๒.ค้ำมนุษย์ ๓.ค้ำสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็น



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

อาหาร ๔.ค้ำของเมา ๕.ค้ำยาพิษ

ยัญ

การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

โยชน์

ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น หรือ ๑๖ กิโลเมตร

โยนิโสมนสิการ

การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ ปัญญาที่รอบคอบ

รัตนตรัย

แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน ๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

รูปพรหม

พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น

โลกธรรม

ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์

โลกุตตรธรรม

ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)

วัจกุฎี

ลั้วม, ที่ถ่ายอุจจาระสำหรับภิกษุ สามเณร

วิทยาธร

ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์

วิปฏิสาร

ความเดือดร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือ ทำบาป

วิปัสสนา

ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวะธรรม ด้วยธรรมจักขุ

วิวตัณหา

ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อยากไม่เป็นนั้น ไม่เป็นนี้



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๘

วิมุตติ	ความพ้นจากกิเลส
วิมุตติญาณทัสสนะ	ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้น แล้วจากอาสวะทั้งหลาย
วิโมกข์	ความหลุดพ้นจากกิเลส
เวไนยสัตว์	สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่ฟังแนะนำได้
ศาสนา	ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
ศิลปศาสตร์	ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกัน มา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
เศวตฉัตร	ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของ กษัตริย์
สมณโคดม	คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียก พระพุทธเจ้า
สังคหวัตถุ	เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
สังฆทาน	การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจง ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังสารวัฏ	การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
สัมภเวสี	ผู้แสวงหาภพที่เกิด
สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

- สามิสสุข** สุขเจืออาภิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจาก
กามคุณ
- โสดาบัน** ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน,
พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
- โสดาปัตติผล** ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย-
ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้
ได้เป็นพระโสดาบัน
- อคติ** ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพฤติที่ผิด, ความ
ลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง
๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
- อนาคตังสญาณ** ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรินิพพานรู้ชัดผลข้างหน้า อัน
สืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
- อนาคามีผล** ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และภริยะด้วย
อนาคามีมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
- อนุโมทนา** ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
- อบายภูมิ** ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปต
อสุรกาย และเดียรัจฉาน
- อบายมุข** ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
- อรหันต์** ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคล
ชั้นสูงสุด
- อรุปฌาน** ฌานที่มีอรุปรธรรมเป็นอารมณ์



พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๐

- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้ริยัลล ๔
ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต
ไม่รู้ปฏิจลสมุปบาท
- อาชีวก** นักบวชซีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อามิสบูชา** การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้



วิธีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น





วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๒

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวากับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังตา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไป สู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง



วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๓

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

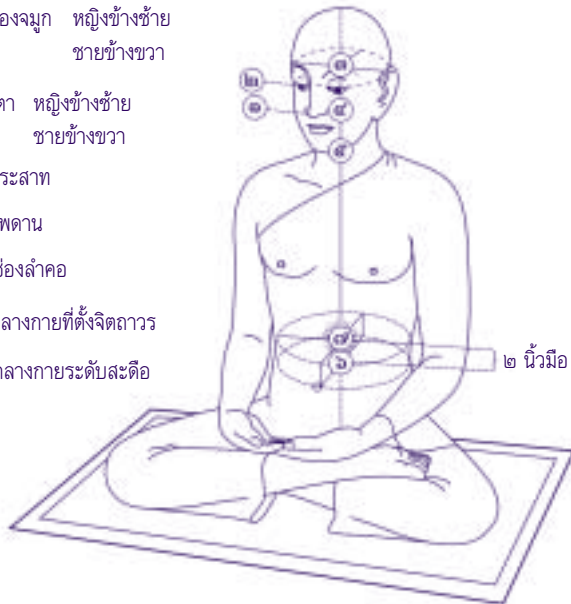
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ





วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๔

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

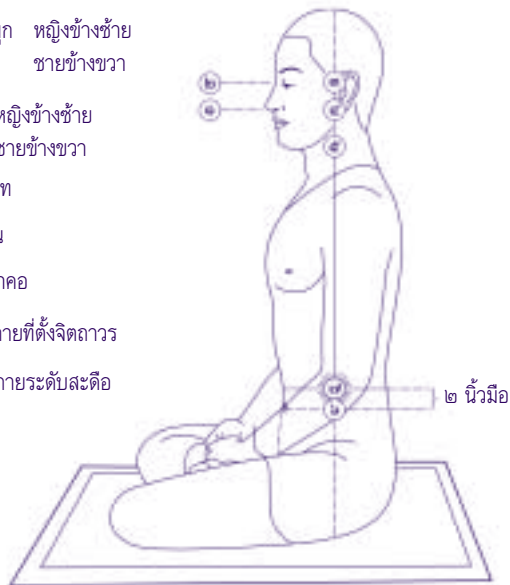
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ





วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๕

๔. นึกกำหนดนิมิต เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-ดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลม ใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**” หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนึกอย่างสบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเสียดายให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมาแทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน



วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๖

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สมาธิเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึงระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น



วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๓

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง **“อาโลก-กลิน”** คือกลืนความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก



วิถีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๘

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประกอบรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าได้ที่พึงของชีวิตที่ถูกต้องดังงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่านมนุษยชาติอย่างไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน



รายนามเจ้าภาพ



หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน



รายนามเจ้าภาพ

๕๓๐

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดุตตสีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

ครอบครัวมณีไพโรจน์

ครอบครัวห่อง วณิชชากรวรากุล

คุณจารุชา-นพ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณจิรวัดน์-คุณสุนทร-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล และครอบครัว

คุณเพทาย-คุณวาริ มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณเพ็ญพิมพ์-คุณอัญดา-คุณอานนท์ อัครโกสิน

คุณมาณพ-คุณกรรณิกา-ด.ญ.มัทธนา-ด.ช.ฉัตรธรรม คำมาก

คุณแม่เพ็ญใจ หาญพาณิชย์

คุณวิรงรอง รัตนฉายา

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร์ สุพรรณานนท์

คุณอนันต์ อัครโกสิน

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัครโกสิน

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิริกิติ



รายนามเจ้าภาพ

๕๗๑

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโท
พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภิโย
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชาโน
พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
พระมหาสมบุญ สมนามโย
พระมหา ดร.สมชาย จานุกุโธ
พระรังสฤษดิ์ อิทธิจินตโก
พระปลัดสุธรรม สุธมโม
พระมหาวิชา อธิวิฑโร
พระสมชาย สุนทร
พระวิษณุ ปณยาธิโป
พระมหามนตรี จริตมนโต
พระอารักษ์ ญาณารุกโย
พระมหาฉัตรชัย อดตณฺชโย
พระมหาชัยฟ้า ธณญโก

พระกล้านรงค์ ภาณวิโรและครอบครัวโดนดแก้ว
พระกำธร ติทธิโร
พระเกษตร ภาณวิฑโร
พระจรศักดิ์ ปุณยาภิโรและภควัฒน์-ณัฏฐา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมมาสนโนและครอบครัว
พระเจต อธิมุตโต
พระชัยยง อดตณโย
พระณรงค์ ทนตจิตโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤฤทธิ์ คุณิทธิโก
พระณัฐฤกษ์ ญญจกิตติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัววิรัตน์
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็ต
พระทวีศักดิ์ ธมมสรโน พร้อมกลุ่มทวิบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธิโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์

พระนวกะปิณฑคักราช ๒๕๔๖
พระบุญญู วีรปณโยและกลุ่มอภิธรรมแก้ว
พระบุญส่ง ปุณณพล
พระประเมษฐ์ ปรมสจโงและครอบครัวลัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุเมธและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุธมโม-คุณสุภา-คุณธรรมบุญ ติระวนิช
พระพิชิต จิตชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒน์พร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งโพ่ แซ่โจ้ว
พระไพฑูรย์ ธมมวิบูล
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุชาธรรมโดยคุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒
พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชา
พระภิกษุอยู่เหนือ มนุญโย



รายนามเจ้าภาพ

๕๗๒

พระมหาหรรษา จิตมโธ
พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย/อัครศาสนานุกรการาจิณบุรี
พระมหาธรรมนุญ ธรรมปโตโต
พระมหาบุญชู อริยธมโม
พระมหาวิรัตน์ มณีนโธ
พระมหาสงวน สุริยวิโสและวัดพุทธเจ้าสวรกร
พระมหาอริยะ อริยชัย
พระวุฒิ สุตตมโธและคณะญาติมิตร
พระสถาพร กิจจวฑฒโธและคณะญาติมิตร
พระสมคิด ณทิสโสโรและคณะญาติมิตร
พระสมนึก ฌานวโรและคณะญาติมิตร
พระสมบุญ จิตตพโธและครอบครัวจิตรนิมิตร
พระสมุทอำนวยศักดิ์ มุณิสโธและสำนักงานองค์ประธาน
พระสาโรธ สมาจาโรและครอบครัวนันทวานิช
พระสิทธิโชค สิทธิโชคโธและครอบครัว
พระสุรัตน์ อัครตโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
พระสุทธิชัย-คุณสุทธิพงษ์-เกษราภรณ์และครอบครัวชัยกิตติภรณ์
พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
พระอธิวัฒน์ กตวฑฒโธ
พระอนันต์ ตโมโนโธและครอบครัวพิศาลโพธิ์จัน
พระอยุธยา ธรรมวิโร พร้อมทีมแก้วพุทธานภาพ
พระอรณพ เปมสิโสและคณะญาติมิตร
พระอาจารย์-สามเณรนวกะ
พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
พระอารักษ์ ภูริวฑฒโธและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
พระอุดม ยติสโสโร
กองรักษาบรรยาการ
กลุ่มการบิณฑ
กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
กลุ่มบุญสพวาระ(อุปาสิกากวิล วัดรางกุล)
กลุ่มสหพันธ์มหาเปริยญ
กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
คณะกัลยาณมิตรวัดภาวนา ต.ชัย
คณะพระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดภาวนาวอชิงตัน
คณะพระมหา รุณ ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๓๖

ครอบครัวชาวเผือกและคณะญาติมิตร
ครอบครัวคู่ขวัญ
ครอบครัวคูหาสพพิน
ครอบครัวงามเซว
ครอบครัวฉัตรภัทพล
ครอบครัวโอโธ
ครอบครัวเดชพทุมวัน
ครอบครัวเดชพิสิษฐ์
ครอบครัวอัครวงกร-ครอบครัววงศ์จรงเรือง
ครอบครัวติศุภาโชติ-คุณตั้งลิ้ม แซ่คู
ครอบครัวฟักมณี-หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวภัทพล
ครอบครัวภัทพกุลวงศ์
ครอบครัวจิระธนลักษณ์
ครอบครัวฤทธิพัฒพงค์
ครอบครัวลิมศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวหังชาลาบวร
ครอบครัวลิพัฒพนธ์
ครอบครัวลีลาสมานชัย
ครอบครัวโลหารพุน
ครอบครัวแสงทองพินิจ
ครอบครัวอรุณพัฒชัย-ครอบครัวพูนชัยโรจน์
ครอบครัวอสิรานกุลเดช
คุณเสาวนีย์ สัมภิตติกุลและครอบครัว
คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว
คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณณลณี-คุณธิตินันท์ ศรีอนันตนาท
คุณกล้าตะวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศิริ สพพร สุทธิประเสริฐ
คุณก่อเกียรติ-คุณประทุม เกษรศิริ
คุณกั้งวาล สิชัยสิทธิ์และครอบครัว
คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์
คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว
คุณกาญจนา ชนสอยงและกลุ่มประกายธรรม
คุณกั้งแก้ว ไตรศิริพัฒนาและครอบครัว
คุณกิจชัย เอื้อเกษมและครอบครัว
คุณกิจณี ตั้งลัจจานุรักษ์และครอบครัว
คุณกิตติวัฒน์-คุณธนาภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง



รายนามเจ้าภาพ

๕๓๓

คุณกิมเอี้ยง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรรณกุล

คุณเกรียงไกร-คุณสุธา เจียรไฟโรจน์และบุตรธิดา

คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชย์วงศ์และครอบครัว

คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อิศริยคุณธรรมและครอบครัว

คุณเกสร-คุณกึ่งคำ ชนะนิกรและครอบครัว

คุณเกาหมอง แซ่ตั้ง

คุณเขมชาติ-คุณมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ

คุณเขมทัต จันทร์คะและครอบครัว

คุณแข่งแยะ จิระขุติโรจน์

คุณคำจ้อ แซ่ลี-คุณยาใจ อื้อส้มพันกิจ

คุณไมเชิด-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว

คุณงามตา พจนกรโกศล

คุณจงตั้ง แซ่ล้อ

คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต

คุณจันทน์ มหัทธนีศิริกุล

คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒน์ระสุ

คุณจันทิรา-คุณคริสเตียน แอลิช

คุณจันทะ-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเยี่ยม

คุณจิตตวุฒิ-คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว

คุณจิตราวี-คุณจิตราวดี โรหิตธรรมพร

คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา

คุณจิตลิริ ธนภัทร

คุณจิรวัดณ์-คุณชื่นสุข-คุณโสรัจจะ ภูเพียงใจ

คุณจิราภรณ์ ต้นคุณากรและครอบครัว

คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสา สว่างอำไพพงษ์

คุณจิราภา บุญบุตร

คุณจุฑารัตน์ เรืองทัยธรรมและกลุ่มอุดมลาก

คุณเจ็ญยูน แซ่เจีย

คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เกลิงนาวาติ

คุณใจสมาน อัมรี

คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย

คุณฉัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรุจ จุทอง-บ.บ้านกัลยาณมิตร จก.

คุณฉัตรชัย กลุศิริรัตน์

คุณฉัตรฤดี เจียรไฟโรจน์

คุณเฉลิมชาติ-คุณทัทยา ทาสุนทร์

คุณชนินทร์ จารุจันทร์

คุณชนินทร์-คุณเกษรี ปิติวรรณและครอบครัว

คุณชรินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณธัญพร รัศมีและครอบครัว

คุณชลารัตน์ สรรเพชดา

คุณชัชฎา-ด.ช.เรียวย Yoshimoto-ครอบครัวเนียลเซ็น

คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธุ์ทิลและครอบครัว

คุณชัยวิช-คุณอภิสร่า สุริยากุลพานิชและครอบครัว

คุณชัยประสิทธิ์-คุณวารลักษณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณี ทองเจริญชัยและครอบครัว

คุณชาญ-คุณพรชดา อีสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์

คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริวัฒน์ย์

คุณชัย-คุณจรรยา แซ่นิ่มและครอบครัว

คุณเชิงชาย-คุณสุพัทธา ภูริปัญญาและครอบครัว

คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว

คุณไชยชัย วลิตวรางค์กูร

คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว

คุณเชียงหมู่ แซ่อู่-คุณไผ่พัง แซ่ด่านและครอบครัว

คุณเขี้ยวแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย

คุณณญา ศุขจรัส-คุณสุขุม โดการณย์เศรษฐ์และครอบครัว

คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณวรศักดิ์ อุดมผล

คุณดรุณี ศิริวเรียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจน์ นันทชนก

คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์

คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว

คุณดารณี-คุณศุภาเวทย์ ว่างานต์และครอบครัว

คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศวดี จุฑาทอง

คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรดำและครอบครัว

คุณแถว พุ่มพฤษี

คุณหนู-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์

คุณทวีลาภ ศรีโกมล

คุณทวีศักดิ์-คุณลัด-คุณกั้งเพชร พรหมภักดี

คุณทัศนีย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณทัศนีย์ ลิมตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล

คุณเทพ-คุณคุณรินทร์และครอบครัวสมทวีบุญ

คุณธงชัย-คุณจุฬารณย์ สุนทรีวงศ์และครอบครัว

คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิริวัเสรีและครอบครัว

คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปรกณ-คุณมธุรส คันธวณะ คุณธนภุต วอนนุพงษ์



รายนามเจ้าภาพ

๕๓๔

คุณธนพร โชติศิริคุณวัฒน์
คุณธนาวัฒน์-คุณเสาวนิตย์ สุข์คานนท์และครอบครัว
คุณธวัช-สุนีย์ สุริยะไชยากร
คุณธาริณี จิวากานนท์และครอบครัว
คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
คุณธีรวัฒน์-คุณวรรณุช พัทธระกุลและครอบครัว
คุณธีระ-คุณวิภาวิ-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
คุณนงนุช พูนสุวรรณ
คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
คุณนฤมล-คุณวิฑูร อธิวงษ์ศุภกิจ
คุณนำชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตน์มงคลรัตน์
คุณนิตร-คุณนงนุช รือנייםและครอบครัว
คุณเนตรชนก-พันโทกล้าณรงค์ ไพรีพ่ายฤทธิเดช
คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
คุณบัณฑิต-คุณวัชร ธรรมา
คุณมายัน-คุณอุทัย จันทร์ศรีขวลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญขึ้น-คุณทพย์รัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวณีย์และครอบครัวอุครานนท์
คุณบุญเรือน ตุ่มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญชัย อภินันท์
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ลิ้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
คุณประชา เทศพานิช-คุณอรุณรัตน์ ไชยรังษี
คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยงค์-คุณคำพอง โนนริบูรณ์
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุนนท์และครอบครัว
คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิ์-คุณนารัตน์ วชิราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ

คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาสิง
คุณเปรมใจ ลิ้มสุวรรณ
คุณไพฑูรย์-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธามณ
คุณพงศ์พิชญ์ ภูวนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประชาอำรง
คุณพงษ์เทพ ธนีสกุลและครอบครัว
คุณพรชัย ศุภวิทักพัฒนาและครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรณทิตย พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา โตศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วนิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณชาติ-คุณแก้วมณี วนิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณวรรณมา ครอบครวัพุทธเจริญลากและทวิสุข
คุณพรรณ-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิวัฒน์
คุณพวง-คุณเรณู ไชยคอนันต์ตระกูล
คุณพวงเพ็ญ ทิพย์การและครอบครัว
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสลาวรรงค์
คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ไพบี-คุณสมพงษ์ ลิ้มบุญและครอบครัว
คุณพ่อโบ-คุณลลอบ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตน-คุณรัชนี ตั้งจรรยาณชัย
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒน-คุณพัฒนา อินทพฤกษ์พร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ขุ่มเพชร
คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์, คุณโชคศิริ สิทธิไกรพงศ์
คุณพิเชฐ รันยนต์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
คุณพิมพ์ชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิษณุ บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพริ้นท์-คุณวรัณพร เฟงศรี
คุณพีระ-คุณสุภาลี นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อึ้งตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ



รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

คุณเพ็ญนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแสง
คุณไพเราะ นกดำ(ติเปยานนท์)
คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวราณี สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไชยั เจียรสกลธรรมและครอบครัว
คุณภรณ์ ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนันทนา
คุณภัทรฤติ-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
คุณภาณุธรรม-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสำรวย คุปตะกุล
คุณมณฑล-คุณทองพิน กันล่อม-ค.ญ.จารุวรรณ คงเสื่อ(น้ำหวาน)
คุณมนัรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณมนต์ชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวรุณี ยอดพินิจ
คุณมณู-คุณวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมณฑนา เชิดวิศว์พันธุ์และครอบครัว
คุณมาณี ภูริปัญญานิชและครอบครัว
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาคะ
คุณมาลีวรรณ สีสาวลิต
คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณแม่กิมตัน แซ่ญู่
คุณแม่ชิต พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ช้วนเนย์-คุณสุนทร แซ่เบ้และครอบครัวอัครพงษ์ไพบุลย์
คุณแม่ประเมิน อินทร์
คุณแม่ยุพา แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและแซ่दान
คุณแม่สิริเทียมอมิ แซ่ลีและครอบครัวกรวิจิตต์ศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจา ตันกิม
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลี้ยงนาวาดี
คุณยุทธพล-คุณทิพากร ปอพานิชกรและครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒน์ปฐพีและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิซฮาวะ
คุณรมย์ฤดี เวสสุนทรเทพ
คุณรัง ฟูมพฤกษ์
คุณรัชนี้ พิบุรณ์และครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญญาตรและครอบครัว

คุณรัตนา สันทัตพานิช
คุณรัตนา-คุณพนม ป่อทองและครอบครัว
คุณราณี-คุณพนิดา-คุณสุริวัฒนา บุญนาและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลิมชูปัญญา
คุณรุจิ ทรัพย์ยอดชัยและครอบครัว
คุณเรณู ชื่นธรรมา
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธรรมานนท์
คุณลัดดา ปันทธานนท์และครอบครัว
คุณลัดดา อนุจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณณัฐธ และครอบครัววิทยานุกาพย์
คุณลาลักษณ์ ธนาสว่างกุลและคณะญาติ
คุณลำไย-ขาว แสนวงศ์-คุณประหยัด วงษ์รักษา
คุณเลิศชัย โลประวัตินและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
คุณวรรณุช เลหาวัฒน์
คุณวรรณมา โยชิโอกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)
คุณวรรณมา-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
คุณวรรณิ จิระชุตีโรจน์
คุณวรรณิ ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรรณุช-คุณพินุช วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวรเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวงศ์และครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภ-คุณสุนัย เคียงศิริ
คุณวานิช-คุณสุวรรณา วานิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตอารีย์
คุณวาริ-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณวาสนา-คุณสายสมร เรื่องรักษ์ลิขิต
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจริญพิทยานุวัฒน์
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยังยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณภา-ค.ช.ธนภัทร ห้องศิริภูมิ
คุณวิทยา-คุณสุพัตรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวิวรรณ เกลี้ยงธรรมมณีและครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสมนัตต์ ด้านวิวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิโรจน์-คุณสมลาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา



รายนามเจ้าภาพ

๕๗๖

คุณวิโรจน์-นางนุช-มาริสลา ส
คุณวิลาลินี ชัยธัมมปกรณ
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวนิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัครวานิชและครอบครัว
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรดี ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสมุสาลี ตันจันตสกุลและบุตรสาว
คุณวีระพล-คุณอุไร อุณวิไลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศศิ เบญจลภา
คุณศรีบังอร-คุณณัฐฐานานต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญพิเศษศิลป์-คุณทิพย์-คุณนิภาพร ไกรนาค
คุณคันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์รัฐศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกุล
คุณศิริวดี แสงวงศ์
คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภักธการันต์กุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและไควเตียเงียม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณแน่งน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภักตรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ชนะ-คุณสุรณี ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมร จินารกุล
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วไลยวรางค์กูร-คุณอริยา แซ่हां
คุณสมจิตร ตั้งสถิตยงกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผกามาศ-คุณศิวรักษ์ ธเนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุณนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฏ ลิ้มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว

คุณสมพงษ์ อัจฉริยะอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมฤทธิ์-คุณรัตนภรณ์ ชูหมื่นศรี
คุณสมลักษณ์-คุณสตีเวน คลีเม้นท์และครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี หัสเดชและครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
คุณสมุทร-คุณสริน ศิริบุรี
คุณสราวุธ วิวิธธนกุล
คุณส่วน อิ่มแก้วและครอบครัว
คุณสะไกร-พญ.ลักขณา สามเสนและครอบครัว
คุณสะอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิสยากร
คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒนะและครอบครัว
คุณสุกัญญา ชลอำนาจและครอบครัว
คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสุจิตร์ ลิ้มวานิชย์
คุณสุจิตรา ทองหล่อ
คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีสังจากุล
คุณสุจินดา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
คุณสุชาติ บุญใจและครอบครัว
คุณสุชาติ-คุณธนดี-คุณธนารักษ์ อุซซุพันธ์
คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณคุณฐนิชา กิตติชาติวรกุล
คุณสุทัศน์-คุณเบญจวรรณ นันชัย
คุณสุเทพ-คุณกมลใจ พิธีจรรยาเรือง
คุณสุนันท์ เสถียรธรรม
คุณสุนันท์ วรรณรัชชาติและครอบครัว
คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
คุณสุนีย์ แซ่ฉิว
คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลด์
คุณสุนีย์-คุณสยอัน-คุณสุเพียงพิสด์ แซ่ตัน
คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรคุณากรและครอบครัว
คุณสุพัฒน์-คุณวรรณทนา เทวสิริโชคชัยและครอบครัว
คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ตำนานิช
คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัศวโสภณ



รายนามเจ้าภาพ

๕๓๓

คุณสุรสิทธิ์-คุณปฐพีกร-คุณกานต์ประภา อิทธิกุล
 คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
 คุณสุรารักษ์ บุญตาม
 คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
 คุณสุวัฒน์-คุณรวีนิธาน ว่องไวพานิจและครอบครัว
 คุณสุวัฒน์-คุณรัตนดา-คุณรัชนิยา ตั้งจรัสญวานิชย์
 คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
 คุณสุวิทย์-คุณสันต์จุฑา-คุณวราพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ
 คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์
 คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาภิคมพร้อมบุตรธิดา
 คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร จันเต็ม
 คุณเสาวณีย์ เรืองเวชวรชัย
 คุณเสาวนีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว
 คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
 คุณเสียว-อำนาจ อภิรัตนพิมลชัย
 คุณแสง อารยศักดิ์กุลและครอบครัว
 คุณโสมนัส พันธจารุณิธิและครอบครัว
 คุณหยกฟ้า มโนสุดประสิทธิ์
 คุณองอาจ-คุณวารี ลวชัยโยธินและครอบครัว
 คุณอนุศักดิ์-คุณสุวรรณี-ดช.อรรถพร-ดญ.วรากร โชคมีศิลป์
 คุณอภิชน จินเสวก
 คุณอภิญา ตันวิจิตร
 คุณอภิสร่า ชัยกิตติศิลป์
 คุณอมร-คุณนาตยา อังศธรวรรัตน์และครอบครัว
 คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
 คุณอมรา-คุณละออง บรรจงศิริ
 คุณอริยญา ดำรงวุฒิภรณ์และครอบครัว
 คุณอรพินท์ จิระขุติโรจน์
 คุณอร่าม-คุณประมุล อนุชปรีดาและบุตรธิดา
 คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว
 คุณอรุณี-คุณชัชชญา-คุณวริทย์-คุณถวัลย์ ตั้งลิदानนท์
 คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว
 คุณอัญชลินทร์ ปัญญาสกุลวงค์
 คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
 คุณอรัมา สวาทยานนท์
 คุณอัฑฒ์ ดันวิจิตร

คุณอัมพร Gibbs
 คุณอารักษ์-คุณจารุณี-เทอธี สุวรรณฤทธิ์
 คุณอาภรณ์ อินทรพัฒน์(สมโลก)
 คุณอำพร หล่อสัญญาลักษณ์
 คุณอินทรา แดงจำรูญและครอบครัว
 คุณอิษฏ์นันท์ ศิริโรจน์และครอบครัว
 คุณอุดร-คุณวิมลวรรณ ต้นติสุนทรและครอบครัว
 คุณอุทัย แซ่ไคว่ และครอบครัว-ครอบครัวอนันต์ศิริประภา
 คุณอุบลพงศ์ ธเนศสถิตย์กุล
 คุณอุษา สกุลไทย
 คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แพ
 โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
 โครงการมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา
 โครงการเศรษฐกิจและกิจการชุมชนสัมพันธ์
 เจ้าหน้าที่, อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาศาสตร์
 ชมรมคหบดีสัมพันธ์และกองกิจกรรมพิเศษ
 ชมรมปล่อยปลา-บุษยามหาธรรมกายเจดีย์
 ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญรังสี
 ชมรมพุทธศาสตร์ทีพีโอ
 ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ
 ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ
 ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์
 ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
 ดร.हरषा ปุณณะพยัคฆ์
 ดร.เอิร์ล เอฟ.-พยอม เบนซ์ คุณอาคม ติประชา
 ตระกูลต้นบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนาเสถียรและกัลยา ออสเตอร์เลีย
 ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ต้นติเวชวุฒิและครอบครัวธรรมปริดา
 น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
 น.พ.ทนอมพล เครือเถาว์และคุณเดือนเพ็ญ หมั่นคิด
 น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดา ตั้งงษ์พิการ
 น.พ.บุญยธินทร์-คุณสิริระเพ็ญ โอทกานนท์และครอบครัว
 น.พ.ภาณุเมศ-พญ.สุนัย-ด.ช.กัลยาณิศา ศรีสว่าง
 น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พทุธนาภาพ แซ่เอง
 น.พ.วาทีต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว
 น.พ.สุนทร-พญ.ลัดดาวัลย์ อ้อเผ่าพันธ์
 นสพ.ธานีพร ชีวะผลาบูรณ์และบริษัทในเครือเวทโปรดักส์



รายนามเจ้าภาพ

๕๗๘

น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพัตรา-คุณสันติภรณ์-คุณพัชพรชา ลิทธิธรา	ศูนย์ปฏิบัติธรรมลิงคิโปร
น.อ.(พิเศษ)ลันต์-สุขศรี ชาดิษฐ์	ศูนย์ปฏิบัติธรรมโอชาต้า
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์	ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน
นอ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ	สามเณรนวกะ ๓ ปี ๒๕๔๖
บจ. ดี.ไอ.ซี เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร	หัวหน้าชั้น-นักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเกจ	อ.พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.เจเคเชียร์ เทคโนโลยี	อ.วริยา สาคเรศ
บจ.ซอฟต์แวร์เฮาส์	อากงลิ้มเกียก แซ่เจี๋ยและครอบครัวเจริญอนันต์สิน
บจ.โดเชะกิ โดยนายเชนจิ-จันทน์ คอนโด	อาจารย์ศรียพัท-รศ.ธาวดี-พันเอกหญิงปณทรา มีนะกนิษฐ
บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(กวิ-สุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	อุบลสิการนารถ โพธิบุญ
บจ.เมณฑะ และคณะกัลยาพญาไท-ราชเทวี	Doney Vongseng
บจ.สตางค์ เคมีคอล	Eric-Diane Bouatay
บจ.แสงมิตรโลห์	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บจ.อโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
บจ.อิฐวิน ในเครือคริสตอลซอฟต์แวร์กรุ๊ป	Jim-Khim Weir
บุคลากรรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มีนิพพานเป็นที่ไป	Judy Pon-คุณอำนาจ ชนานุกุล
บุคลากรรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Kingkham Sananikone
บุคลากรใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วศีลจรรย์อนันต์กาล	Madam Chewing Ciao and family
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน์	Mah Ngok San & Lee Sow Ying
ผู้นำบุญภาคนครหลวง ๑	Mr.Takaaki-I-Jindarat Sasagawa
ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Ng Sek Chai & Ang Bee Bee
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Orapin Munizich And Family
พญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	Paul-Linda Pridanonda
พญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Phrapayunsak Aggawinate
พญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sotthiyothin
พล.ต.วีรวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัษ	Prasong Mccray
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ	Smiththi P.Napachoti
มณฑุฑูตลูกพระราชพันธุ์ตะวันออก	Souchinda Borihanh and Family
รศ.นพ.พิรพันธ์-คุณธัญพร เจริญชาติและครอบครัว	Tan Chin Hiang
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๔ (บริษัทเอ.ไอ.เอ จำกัด)	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
วัดภาวนาจารย์เจีย(แอตแลนต้า)	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	Wee Ah Moi
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	Yee Wee Har SuSan and Family
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	M T K D ¹⁶ (AOR_YUL_POM_NAT)
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	S A M - M O G R O U P [®]
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	~ S U K O U P I C K U ~

คณะผู้จัดทำ



ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับพุทธสาวก-พุทธสาวิกา

ISBN

974-92102-3-9

ประธานที่ปรึกษา
ที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)
พระมหา ดร.สมชาย จานวุฒโต
พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตอุชโย
พระสมุทรอานวยศักดิ์ มุนิสกุโก

บรรณาธิการบริหาร
กองบรรณาธิการ

พระสมบัติ รุกขิตจิตฺโต
พระบดีนทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตฺโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาธรรมบุญ ธมฺมปตฺโต (ป.ธ. ๙)
พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)
พระมหาสามารถ ธมฺมตถวโร (ป.ธ. ๙)
พระมหากมล จิตฺตภาณ (ป.ธ. ๙)
พระมหาลักษณ์ กิตฺติภาณ (ป.ธ. ๙)
พระมหาบุญช่วย ปุณฺณสุโก (ป.ธ. ๘)
พระมหากมลชัย กมโล (ป.ธ. ๕)
พระมหาเวช วิชฺชุโก (ป.ธ. ๓)
พระมหาประภาส ปภาโส (ป.ธ. ๕)
พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล (ป.ธ. ๔)
พระสมศักดิ์ จันทสิโล, พระวิชิต ผาสุกวาโส
พระตรีเทพ ชินฺงุโร, พระก้านนรงค์ ภาณวิโร
พระไพฑูรย์ วิฑูโร, พระสมบุญ จิตฺตทนฺโต

ฝ่ายภาพประกอบ

ออกแบบปก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

ลิขสิทธิ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พิมพ์ที่

พระสถาพร คุณวิโร, พระธรรณิศ จารุวิไล
พระทศพร กิตติวิโร, พระสังเขียร สุลโวโร
สามเณรสุนัน ฝุยผง, สามเณรศราวุฒิ ขอสุข
สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุกะ
ผศ.สุชีพ พะพูนนท์, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนท์
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหะวัณ
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์
สุกัญญา ชลอำนาจ, สุธิดา จินดาภิณฑุล
วรรณภา ภัทรนุรักษ์, อำไพ เทื่อนทองคำ
กนกวรรณ ยางนอก, วาสนา อินทร์สวัสดิ์
ละม่อม พรหมโณภาส, สุจิตรา พูนพิพัฒน์
มณฑา วิริยางกูร, วนิดา สุริยากุลพานิช
อุษา จันพะกา, ดนยา คูหากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ลีเฉลิมวงศ์
พรทิพา พรหมแสงใส, พรรณี โขษฐานภาพร
อรรวรรณ ลักษณะธนากุล, ดวงดาว ไตรังชัย
ชูเดช อนุรักษ์, อนุสิทธิ์ กล่อนศรี,
กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ตันเวทิตยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อุ่นรักมีวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสืบทอด
ภัทรา ศรีวิสุธา
ลือพงศ์ ลีลพนัง, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนนม
ชัยชนะ กิตติโสภภาพันธุ์, จิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐกุล
ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม
มูลนิธิธรรมกาย
๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด